

XVIII

časopis katolických studentů **j i t r o**

redaktoři: prof D P e c k a
J U C F Kolman
J U C C Ma ř a n
M U C A Š e b a

Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze

1 9 3 5 - 1 9 3 6

- A—ik J.: Na Velehradě 8
Drang nach Westen! 77, 105, 138, 175
A. P.: Ze zápisníku starého profesora 4, 34, 67, 99, 130, 162, 194, 227, 259, 292
*A. S.: Obava 137.
*Bárta Josef: Mrtví se nevracejí 47
*Sen 104
Neděle 141
*Radost 200
Bátěk Sláva Dr.: 30 let České ligy akademické 257
*Beatrix: Hledal jsem 196
*Bezkydov Števo: Otrávena čaša 278
Brait S. M. Dr. OP: Svaté společenství 33
O theologii 66
Výzva Boží 97
Ducha svobody jsme přijali.. 161
*But F. K.: Ráno 294
*Concordia: Nálada 11
cm: Pax Romana a zahraniční tisk 16
Medicinae universae candidatus 44
Très contents 48
Interview o Pax Romaně 84
Faluche 262
Čep Jan: Naše tvář 289
*Čerkič Ivan: Sníh — jen sníh 170
Červinková H.: Tři prosy 298
*Děrkín Ivan: Jarní nálada 234
D o p i s y: 31, 64, 94, 126, 159, 191, 223, 256, 288, 320
*Dvořák Karel: Básník 86
*V čase 170
efpé: Dřevorubači 232
Gaube Otto Msgre, prof.: Záchrana Evropy 98
Úkol intelligence 264
Glos A., prof.: Do Choryně! 300
*H. Č.: Odříkání 210
*Noc 235
*Vám 263
Habán M. Dr. OP: Svatý Kopeček 247
*Hartlová Marie: Podzimní 38
*Mlha 138
*Anděl Páně 211
*Noc 229
*Toulky 232
*Čas 271
*Horková Jana: Hvězdy, vy znáte mou tíž'... 40
H. S.: Z trampingu 11
*Má láska 196
Nejkrásnější chvíle 202
*H. V.: Moderní Ilja 45
—ch: Začátky prvního tábora na Schwaigrovce 267
*Chlebovský Th.: Až 142
*Chdárk Frant.: Loučení 234
Zde bude již vše kvést 266
*Irka: Matčiny ruce 239
*Vzpomínka 266
J. B.: Na »Schwaigrovce« 18
*Jaňo: Opilé harmoniky 104
*Javornický H.: Chci žít! 184
Jehlička Ladislav: Dalečín 14
O české barokní poezii 71
Osvícenství a české národní obrození 172
Svět Jana Čepa 290
Jitzovský Eda: Trade Mark: SPORT 135, 170
*Kamenský J.: Věčný stesk 175
Pohádka mizejícího dětství 212
Karas H.: Lavička 140
K. M. a C. M.: Rozhovor s Albertem Vyskočilem 129
Klug I. Dr.: Proč? 2
*Krejza Miloš: Věčná rozcestí 82
*Květ plameňák 196
*Mé torso 212
*Červnové ráno 298
Kultura 24, 56, 88, 121, 153, 216, 251, 282, 316
*Lesák J.: Poslední pozdrav 142
*Pohled 212
*Obzory 269
Lipovský Jura: Mario 270
Ločniškar Lado: Ljubljana—Praha 302
Lovan Vít: Vicov 39
Koláč dětství 140
Křesťan 210
*Lubočanský Zdeněk: V ulici 178
*Mach Ernest: Dny 104
*Z dětství 199
**Mahrla Karel: Zapuzená 278
*Malaník F.: Rozjímání 54
*Maruška I.: Sedmibolestnej 164
Mařan Ctibor: 6000 km s ČLA 19
Páté přes deváté o francouzských studentech 238
O Holanďanech a jejich zemi 296
Mastyl'ak O. J. CSsR.: Láska 165
*Merth Doa: Na nebesa 12
*m. f. d.: U zřícenin 86
M. H.: Den v Předklášteří 15
*Přání 54
*Praha 271
Misie 250, 281, 314
*Niček J. A.: Na horách vysokých 104
Nové knihy: 27, 60, 91, 124, 156, 188, 220, 253, 285, 317
*Pech Láďa: Reminiscence 264
Pindriso Giacomo: Pohádka XX. století 108
Pecka Dominik, prof.: Profesor, Řád a student Neřád 1
Křemešník 200
*Podholianský Dominik K.: Meteor 138
Plus R. P. S. J.: Vyzařujeme Krista 193
Pospíšil Ladislav: Do země faraonů 272
P. R.: Rozhovor o dívčím sportu 235
*Revenda J.: Okolo Frýdku 182
*To byla moje melodie 184
*Révens: Kamarádu 107
*Sadovský F. X.: Meditace v máji 303
*Smolíková Anna: Sen 170
Staré kapitoly pro novou mládež 52, 82, 118, 143, 182
Studentské snímky 41, 80, 112, 145, 178, 203, 240, 272, 306
—š—: Interview s P. drem J. Ev. Urbanem OFM 225
Jak se dělá soutěž 304
*Šaňo: Zo zimních pohádek 202
*Šemík F. V.: Viš 260
Šeba Antonín: Deset minut s Jónem Svenssonem 301
Šeba-Pospíšil-Smrčina: Poznámky k jubileu 117, 144, 177
Texty: 22, 55, 85, 119, 150, 183, 213, 248, 279, 311
*Tichý Otto: Smíření 56
*Letadlo zpívá 137
T. V.: Almarová historie 10
Město snů (Studentský román) 37, 74, 102, 133, 168, 197, 229, 260, 295
Les 46
*Tvarůžek Stanislav: Ústa na očích 199
Unionismus 29, 62, 87, 120, 152, 185, 214, 249, 280, 313
Viator: List z deníku 263
*Violette A.: Jitřní píseň 40
*Verše 199
*Prosba 247
Vláský S. K.: V přírodě 107
*Weigel Klárus: Muškáty 70
*Srdce 142

jítro

časopis

katolických

studentů

ročník 17

číslo 1

jitrO časopis katolického studentstva

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Spálená 15. ● Telefon čís. 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'— Kč, ostatní 27'— Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'— Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitro. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitro, (raport), Praha II., Spálená ul. 15.

z obsahu

1. čísla: Dominik Pecka: Profesor Řád a student Neřád. ● Dr. I. Klug: Proč? ● A. P.: Ze zapisníku starého profesora. ● T. V.: Almarová historie. ● H. S. (Mejrima): Z trampingu. ● Z pokladů české barokní poesie. ● Naše prázdniny (Dalečín 1935, Den v Předklášteří, Na „Schwaigrovce“, 6.000 km s ČLA). ● Texty. ● Básně. ● Kultura. ● Nové knihy. ● Unionismus. ● Dopisy. ● Hádanky. ● Raport č. 1.

zprávy dopisovatelům:

ef-ák. K vytvoření opravdové básně nestačí zkušenost náboženská: je třeba zkušenosti básnické.

F. Š. Uhodl jste: opravdu nemám rád takového subjektivismu. Katolický sjezd byl jistě především nádherným projevem křesťanského universalismu — to jste sám nejlépe pocítil — »hle, ruce naše, zapjaté v magický řetěz rukou nesčíslných, chvějí se proudem bratrské síly.« Sdílím i Vaši pochybnost, zdali by kdo na pozadí něčeho tak vznešeného dobře rozuměl vyličení zážitku tak intimního.

J. A. Proč ne, jen to napište, dobrá, ať vidíme, že student dovede přiložit ruku k tvrdé práci a přilnout i k všednímu životu malých lidí. Jen aby to nebylo nějak okatě thesovitě.

Z referátu o »Jitru« ve Výroční zprávě Ústředí katol. studentstva čsl.:

Redaktor lituje, že spolupracovníci minulého ročníku měli většinou na zřeteli jen čtenáře z řad vyspělejších studentů a přes upozornění redaktorovo z let minulých libovali si v námětech složitých, škarohlídky zbarvených, že hledali své slávy ve stylu uměle konstruovaném, v obrazech ze současné literární bombastiky a exotiky vybrakovaných, a konečně že zaměňovali komplikovanost za hloubku, strojenost za originalitu, nejasnou rozbředlost za sílu.

Tím větší dík náleží těm, kteří nás potěšili prostě viděnými a humorně zladěnými obrázky ze školského života. Redaktor doufá, že řady autorů tohoto druhu nezřídnou a že v příštím ročníku se opět shledáme s podařenými kousky studentského pozorování.

Vyšlo 1. září 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Fr. Kolman. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze č. 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podávací poštovní úřad Praha 25.

Dominik Pecka:

Profesor Řád a student Neřád

Své proslulé knize »Profesor Neřád« dal Heinrich Mann podtitul: Konec tyrana. Tento tyran myslí jen na to, jak by žáka »přistihl«, nebo mu »něco dokázal«, jak by mu zabránil, aby »nedosáhl cíle třídy« či »nedokončil životní dráhy vzdělance«. Jeho pravé jméno je Řád. Žáci však mu jinak neřeknou než Neřád. On to ví, ale nemůže je »přistihnouti«. I v jeho přítomnosti vykřikují, že je cítit ve vzduchu nějaký neřád, ale on nemůže jim »nic dokázat«.

Tomuto tyranu jest autorita nikoliv prostředkem, nýbrž cílem. Kdyby žil v Řádu, vychovával by k svobodě. Řád nezotročuje, nýbrž osvobozuje. Svoji autoritu neodvozuje profesor Neřád z Řádu, nýbrž sám ze sebe, totiž z ne-řádu. Když je sám přistižen při těchže neplechách, jaké se snažil dokázat svým žákům, a když ředitel ústavu mu domlouvá, odvolává se na mravní libertinism doby antické, na to, co dělal na příklad Perikles. A když ředitel míní, že se to nehodí, odpovídá: »Já bych svůj život nevážil za nic, kdybych žákům klasické ideály jen vyprávěl jako nicotné báchorky. Muž humanisticky vzdělaný může se zajisté zbýti mravní pověry nižších stavů.«

Tyran si vymýšlí takový životní názor, v jehož světle jeho ohavnosti nevypadají jako ohavnosti. Poněvadž nežil, jak smýšlel, smýšlí, jak žil.

Tyran se nechce podrobiti Řádu. Sám chce tvořiti řád. Své slabosti povyšuje na ctnosti. Nechce se ovládati — proto říká: jsem nervosní. Nemá přesvědčení — proto říká: ctím všechna přesvědčení. Stydí se za víru — proto říká: mám své vlastní náboženství. Je smyslný — proto říká: je nepřírozené nebýti smyslný. Filosofie tyrana jest jen soustava obratných omluv.

Tyrani vychovávají otroky. Jsou studenti Neřádi. Heinrich Mann to nezapírá. A tito Neřádi jsou duše otrocké, byť si stokrát psali na štít slovo svoboda. Svoboda však plyne z Řádu. Řád vyžaduje, aby nižší bylo podrobena vyššímu a vyšší Nejvyššímu. Svoboda není možnost činiti cokoli, nýbrž možnost činiti dobro. Kdo činí zlo, není již svoboden. Zlo zotročuje. Student propíjející peníze svých rodičů a dobrodinců — otrok

několika nervových uzlin v hrdle. Student mluvící necudné řeči a vyhledávající nečisté styky — otrok Venušin. Student válející se dlouho do dne v posteli — otrok svého těla. Student stydící se smeknouti před křížem — otrok veřejného mínění. Student dělající lotroviny za zády svého profesora — otrok, který poslouchá, jen když nad ním sviští karabáč.

Svoboda není ve vzpouře proti Řádu. Svoboda je v kázni Řádu.

Deo servire regnare est. Sloužiti Bohu znamená kralovati. Viděti v učiteli zástupce Božího — není-liž to stará moudrost katechismu? A tato moudrost chce z vás mítí krále. Neznesvěcujte svého šlechtictví! V nejhlubší poslušnosti jest nejvyšší svoboda. To je paradox jen pro ty, kdož smýšlejí otrocky, ne však pro ty, kdož své životní historii rukou pevnou a rozhodnou nadepsali: Konec otroka.

Proč?

Dr. I. Klug

Je možno představit si světové dějiny bez působení těch, které nazýváme velkými muži dějin? — Je možno mysliti si běh světa bez Hannibala, Caesara, Karla Velikého, Řehoře VII., Napoleona I., bez Bismarcka? Nikoliv. — Nemožno si domysleti, co by bylo bývalo z dějin lidstva, kdyby Hannibal a s ním punská kultura byly zvítězily nad Římem a nad římskou kulturou; kdyby Caesar byl potlačil spiknutí a o několik desetiletí déle vládl; kdyby Karel Veliký nebyl přijal římskou korunu císařskou a vše, co s ní bylo spojeno; kdyby mnich Hildebrand byl zůstal ve své cele klášterní, místo aby jako pozdější Řehoř VII. vymáhal svou neoblomnou energií reformní myšlenky neslýchané odvahy a největšího požehnání pro Církev; kdyby Napoleon byl býval postaven před revoluční tribunál a zastřelen; kdyby Bismarck za jízdního útoku u Hradce Králové byl padl. Nemožno si představit obraz světových dějin, kdyby v životě těchto mužů, kteří tak mocně zasahovali do kola času, bylo by se cosi přihodilo »jinak«. Můžeme namítnouti: čas by byl zrodil právě jiné strůjce osudů. Připouštím, avšak byli by to bývali opět jiní a jiným způsobem by ovládali osudy lidstva. A tak mnoho v knihách dějin bylo by bývalo jiné — podstatně odlišné od toho, co v nich nalézáme dnes.

Nebo — přejdeme k odvětví jinému — odmysleme si Benedikta z Nursie, velkého svatého Benedikta a jeho dílo, které obsáhlo svět, nebo Františka z Assisi a františkánské hnutí se všemi jeho proudy požehnání, které z něho vycházely; nebo Ignáce z Loyoly a jeho řád, který působí po téměř celé zeměkouli! Bez nich nemožno si církevní dějiny vůbec představit. Jen málokterého z papežů, snad ani jediného z velkých světců, ať to byli muži nebo ženy, můžeme vypustiti z dějin katolického křesťanství a neztratiti zároveň možnost domysleti si dějiny v dalším jejich postupu, kdyby . . . ! A dále — odmysleme si Luthera, Jindřicha VIII., velké vůdce katolického hnutí a jeho protivníky v nevěreckém táboře od dob renaissance a reformace až po naše dny . . . !

A nyní — pomysleme na cosi jiného. Odmysleme si sami sebe se světa, po dobu této úvahy zde. Představme si, že nás nikdy nebylo, že jsme nebyli nikdy zrozeni! Představme si to!

V prvním okamžiku vynoří se domněnka, že to pro svět asi mnoho neznamená, jsme-li, čili nic. Dejme tomu, že takováto skromnost v ocenění sama sebe jest oprávněna: avšak při hlubším přemýšlení bude musit ustoupiti jinému názoru, a to tomu, že pro svět to znamená velmi mnoho, jsme-li nebo ne. Kámen, který padl do velké vody lidského světa,

způsobil vlnění, které má v zápětí stále větší kola. A z tohoto důvodu nemůžeme odmyslit sebe sama, jako ne Hannibala, Caesara, nebo kohokoliv jiného z těch »velkých« i když se již naše činy nemohou měřit s výkony jejich. Uvažme přece v úhrnném pohledu, s kolika lidmi jsme se již v životě setkali a jaký jsme na ně měli vliv. Ani jediný z tohoto velkého počtu nezůstal bez dojmu z nás. Každý si z nás vzal něco s sebou, ať již dobrého nebo zlého. Nechť jsme pouze kamínky, malými drobnými oblázky — zvlnění a kroužení, které vyšlo od nás, nemožno již se světa odmyslit a zahladiti.

Je to vlastně úžasné bohatá a hluboká myšlenka: běh světa není bez tebe myslitelný. Byl by bez tebe zcela jiný. Mnohé by se nebylo přihodilo, kdybys ty nebyl býval příčinou. Mnohé by se bylo uskutečnilo zcela jinak, kdybys ty utvářejícím se událostem nebyl vtiskl zcela zvláštní pečeť. Tak mnohá útěcha nebyla by bývala udělena, neboť ty jsi byl povolán ji udělit. Tak mnohý dobrý skutek by nebyl býval vykonán, poněvadž jediný ty jsi byl povolán jej buď vykonati, nebo k němu dáti popud. A ty mně pravíš, že i bez tebe by to na světě šlo? Dojista, šlo by to bez tebe, beze mne i bez toho a onoho. Avšak šlo by to zcela jinak, nežli to právě šlo a půjde.

Lépe? — To je otázka, na které všechno záleží. Šlo by to lépe, kdyby tebe nebylo? Jsi nositelem dobra, nebo jeho brzdou? Jsi ideálním vzorem, nebo pohoršením? Hvězdou, ke které vzhlížíme, nebo bludným světlem, které zavádí do bahna?

Kromě Boha to neví nikdo lépe než ty sám. Mohu ti říci jen toto: sloužíš-li pomíjejícím věcem tohoto světa a pouze jim, snad by bylo lépe, kdyby tebe nebylo. Sloužíš-li však věcem věčným, pak stopa tvého pozemského života nepomine na věky.

Co jsou to: věčné věci?

To jest především pomyslení na věčného Boha. Myšlenka, že jest příčinou a cílem našeho života, ta nechť tebe cele prostoupí. Byla na zemi doba, kdy tebe ještě nebylo, a přijde doba, kdy tebe již nebude. A mezi tím leží všechen prchavý život pozemský. Jeho čas náleží tvému Bohu. Ne snad, že bys jej měl strávit pouze na klekátku. Velmi dobře můžeš státi uprostřed své práce a svého povolání a přesto Bohu sloužiti věřící důvěrou, plněním jeho vůle, svědomitým konáním povinností, nepřetržitým sledováním věčného cíle.

Věčný cíl. To jest druhá z věčných věcí, na něž máš pomyslit. Nebuď pocestným, který hledá domov za noci a vánice a bláhově zůstává ležet na cestě. Zima a řezavý vítr až na kosti proniká a vábivé hlasy lákají k odpočinku! Uposlechněš-li hlasů těch, nikdy se domů nedostaneš. Vzhůru — vzchop se! Neotálej! Pomni perly, kterou nosíš v sobě! Ukolébají-li tě svůdníci, ukradnou ti ji. Tou perlou je — tvá duše; ji musíš donést domů — k věčnému Bohu!

Tvá duše jest třetí z věčných věcí, na které máš pomyslit. Ona jest zrcadlem, v němž se má Bůh odraziti — nekal ho! Jest jemnou nádobou, již v rukou držíš — nerozbíjej jí! Jest čistě vyladěnou strunou, určenou, aby prst Boží na ni zahrál — nerozlad' jí! Je chvějícím se ptáčetem — nedej, aby dravcem bylo napadeno! Je čistým zřídlem — neotravuj ho! Je bílým květem — nezbav ho listů! Je hořícím plamenem — neuhas ho! Je šípem na napiaté tětívě — dej mu správný směr! Jest děckem v bílém rouše — neposkvrň ho! Je toužebným voláním po světle — neutlum ho! Je čistým štítem — nezneucti ho! Je dobrým mečem — neotup ho v boji! Jest putujícím dítětem Božím — nezbav ho otce, ukaž mu cestu domů!

Služ věcem věčným a stopa tvá nepomine! Nebudeš zbytečným na tomto světě a vyplníš krásné místo, které ti Bůh určil.

Ze zápisníku starého profesora A. P.

*Quid majus, quam animis moderari, quam adolescentulorum fingere mores?
Omni certe pictore, omni certe statuario, ceterisque huiusmodi omnibus
excellentiore hunc duco, qui iuvenum animos fingere non ignoret. —
(S. Joannes Chrys., In Cap. 18., Matth.)*

Řekne-li se profesor, mají lidé představu přísného pána se zápisníkem v ruce, vyslychájícího, zkoumajícího a zkoušejícího: kromě nudných přednášek považuje za svoji věc na konci roku nechat jistý počet žáků propadnout.

Ale pojďme ke kořenům. V doslovném překladu znamená slovo profesor vyznavač. A v tomto smyslu si tento název rád přisvojuji; sám mi naznačuje, čím mám býti: ne examinátorem, ne inkvisitorem, ne vivisektorem, ne inspektorem, ne soudcem — nýbrž člověkem, který vyznává, co za pravdu považuje, i když je to nečasové a nelibivé, ovšem, a člověkem, který neříká snad, možná, s tohoto hlediska, pod tímto zorným úhlem, nýbrž říká ano nebo ne.

Nuže, jsem profesorem náboženství. Ach, mne se nemusí nikdo bát. Nikoho nenechávám propadnout.

- Prosím, nezkoušet, žebronili v jedné třídě poslední hodinu před svátky.
- Já nezkouším, já jen opakuji, řekl jsem jim se smíchem.
- . . . sím, to je zkoušení, volali ti nezbedové.
- Opakuji přátelsky, hovoře s žákem o probrané látce.
- . . . sím, to je jako když se zkouší!

*

V primě je rozbité okno.

- Kdo to udělal?
- . . . sím, to samo!
- Jak samo?
- . . . sím, my jsme šli o přestávce ven, . . . sím a on byl průvan, . . . sím a to okno se přibouchlo, . . . sím a ta tabule vyletěla.
- Aha, tak vítr to udělal.
- Ano, vítr to udělal!
- Tak přece to nebylo samo. Vidíte, všechno má svou příčinu. Samo se nic neudělá. Ani tento svět se sám neudělal. I svět má svou příčinu. Nazýváme ji Bohem.
- A máme důkaz existence Boží z příčinnosti.

*

Vycházeti od věcí nejbližších.

- Z čeho je ta lavice. — Ze dřeva.
- Z čeho dřevo? — Z desky.
- Z čeho deska? — Ze stromu.
- Z čeho strom? — Ze semene.
- Z čeho semeno? — Se stromu.
- Z čeho strom? — Ze semene atd.
- Co bylo dříve? Semeno nebo strom? Bylo-li semeno, kde narostlo, nebylo-li stromu? Byl-li strom, z čeho vyrostl, nebylo-li semen? Je tedy Někdo, jenž stvořil buď semeno neb strom.

Ale namítne někdo: ale což, když ho nevidíme?

Zůstanu při lavici. Vidíme stolaře, který udělal tuto lavici?

— Nevidíme.

— A přece jsme jisti, že nějaký stolař tu lavici udělal. Že ho nevidíme, nic nemění na naší jistotě.

*

Věří prý jen experimentům. Pokuste se něco zničit! Opravdu zničit. Něco rozbít, spálit, roztrhat, roztavit, není zničit. Opravdu zničit tak, aby se něco proměnilo v nic — beze zbytku. Vezměte nejmenší, sotva viditelný prášek, vezměte deset nejsilnějších mužů světa a dejte jim do ruky všechny energie země a řekněte, aby ten prášek zničili. Nedokáží to. Proč ne? Vše, co jest, jest v moci vyšší bytosti. To je mysterium bytí. Kdyby člověk dovedl z něčeho učiniti nic, dovedl by také opak: z ničeho učiniti něco. Ale to by už nebyl člověkem: byl by Bohem.

*

V kvintě jsme mluvili o autonomii morálky. Mravnost je nezbytná. Je třeba činiti dobro a varovati se zlého. Ale proč mám činiti dobro a varovati se zlého, když není nade mnou soudce, když není odpovědnosti, když po smrti není nic a když jsem, jak Werfel říká, jen nula na dovolené?

No, proč bychom si »nezaexperimentovali«? Sejmu se zdi rozvrh hodin, zavolám z první lavice Kučeru, posílám ho k protější zdi, řka, aby tam pověsil ten rozvrh. Kučera jde ke zdi, kouká, ale nic nemůže vykukat, obrací se ke mně tázavě a rozpačitě —.

— . . . sím, tady není hřebík!

— Jen to pověste!

— . . . sím, tady není hřebík!

— Bez hřebíku by to nešlo?

— . . . sím, ne.

— Máte pravdu, opravdu to nejde. Ten rozvrh musí na něčem viset. Ovšem, ve vzduchu nemůže viset, spadl by a rozbil by se. To je ta morálka bez Boha. Visí to ve vzduchu. Mám-li činiti dobro a varovati se zlého, musím mít pro to vyšší důvod. Že to nejde bez toho důvodu, ukázal již Rousseau, když nechal učitele takto hovořiti s žákem:

Učitel: Toto nesmíš dělati.

Žák: Proč ne?

Učitel: Poněvadž je to špatné.

Žák: Špatné! Co je špatné?

Učitel: To, co jest ti zapovězeno.

Žák: Proč je špatné dělati, co jest zapovězeno?

Učitel: Budeš potrestán pro neposlušnost.

Žák: Budu to dělat, když se nikdo nedívá.

Učitel: Budu na tebe dávatí pozor.

Žák: Já se schovám.

Učitel: Budu se tě ptáti, co jsi dělal.

Žák: Já neřeknu pravdu.

Učitel: Nesmíš lháti.

Žák: Proč nesmím lháti?

Učitel: Poněvadž je to špatné. — A tak dále, stále dokola.

Alban Stolz obdaroval kdysi slepého žebráka a promluvil k němu několik vlídných slov. — Bůh vám odplať, důstojný pane, řekl slepec. — Jak to víte, že jsem kněz? tázal se Alban Stolz. — To se pozná podle hlasu, odpověděl žebrák.

Bylo to onehdy v divadle. Hráli historický kus.

V přestávce bylo možno slyšet tento rozhovor:

— To je otrava, co?

— Já jsem povídal, že to bude blbý.

— Měli jsme jít radši do kafírny.

— Nebo na zmrzlinu. Já jsem měla chuť na zmrzlinu.

— Jo, tři kačky jsou fuč.

— A jsme v kýblu.

A tak diváci, kteří seděli v přednější řadě, poznali, že ti, kdož takto hovoří, jsou studenti, třebaže jich neviděli —.

*

Dnes jeden mladý pan profesor huboval na českou mluvnici.

To není žádná učebnice — to je samý gebauerovský historism. My neučíme mluvnici, my učíme pořád o mluvnici.

— Dobré rozlišení! řekl jsem si v duchu. Hodí se mi do krámu: neučím o náboženství, učím náboženství.

Náboženství je život. Pryč s tímto! Od ethiky k životu! Od liturgiky k liturgii!

*

Tyhle klikyháky, co děláte před nosem, to není přece kříž. Způsob, jak dělá student kříž, jest jeho veřejnou zpověď.

*

Svoboda — kouzelné slovo pro mládež. Obyčejně se jím rozumí odpoutání od určité vazby, zákona, příkazu. To vede k zvůli. A zvůle není svoboda, poněvadž nemá cíle. Svoboda sama o sobě není cílem, nýbrž prostředkem k cíli. Na tom tedy záleží, k čemu se chcete osvoboditi, ne od čeho.

*

Sextánku M. odvezli dnes do nemocnice. Vyjela si s nějakým mladým pánem na tandemu, stihla je bouřka, na kluzké cestě dostal stroj smyk a děvče sletělo do příkopu. Má potlučenu hlavu a zlomenou ruku. Věc je v novinách, ředitel se rozčiluje. Řekl jsem sextánkám: Dívčí ideály se vyvíjejí. Kdysi to byl bleďý mladík, skládající sentimentální veršiky. Vystřídal ho muž v zajištěném postavení, schopný založiti si vlastní krb. Poslední fázi vývoje jest majitel auta — nebo, ach, aspoň motocyklu!

*

Cet âge est sans pitié! řekl La Fontaine o mládeži. Není to tak docela pravda. Mládež má srdce, ale nemá oči. Zdá se, že nevidí kolem sebe: nevidí nemocných, opuštěných, nezaměstnaných. O čem nejvíce mluví? O sportu, o autech, o letadlech, o milostných dobrodružstvích.

Denně vynáší školník z koše spousty nedojedených krajíců, housek a jiných věcí k jídlu, které přepečlivé matky daly svým miláčkům do školy. Děti, nenapadlo vám, že byste to mohly někomu dát, že jsou lidé na světě, kteří mají hlad? Neviděly jste nikdy takového člověka?

Vypravoval jsem jim v exhortě příběh ze skutečnosti. Otec dával svému synu studentu měsíčně 50 Kč. Jednou na konci měsíce si ho zavolał, aby se přesvědčil, co s penězi udělal. Hoch mu radostně oznamoval, že skoro nic neutratil a že si peníze dal do pokladničky. Snad čekal pochvalu — ale otec mu pravil vážně: Chtěl bych, abys více utrácel. Ne za nějaké hlouposti. Cožpak ti nenapadlo, abys něco dal na dobrý účel anebo podaroval chudého spolužáka? Chci, abys uměl šetřit, ale chci také, abys uměl utrácet.

Na vyšším gymnasiu se ptám jen někdy, byli-li všichni u zpovědi. V kvintě jsem oznámil společnou zpověď na sobotu. — Musíme jít? ptala se Olga K. velmi naivně. — Nemusíte, řekl jsem. Důvod je jasný: já nejsem řezník a vy nejste hovádka, abych vás někam táhl na řetěze. A přišli všichni.

*

Naši septimáni si vydávají psaný časopis »Nové proudy«. Půjčuje se k přečtení za 20 hal. Za tento mírný poplatek možno číst básně, sportovní zprávy, filosofické úvahy, feuilletony, cestopisné črty a kdožvíco. Ty básně jsou ovšem pesimistické, sportovní zprávy entusiastické, filosofické úvahy negativistické, feuilletony ironické, cestopisné črty »humoristické«. Ze všeho nejpádělanější je ten humor. A nejpravdivější je ten pesimismus. Humor může mít jen ten, kdo se dovede odlišit od dění kolem sebe, kdo našel odstup a přestal se ztotožňovat s tragikomedií života. Toho pesimismu se děsí někteří pedagogové, pokyvují hlavami a povzdychují: ta dnešní mládež! Myslí totiž, že ten pesimismus je předzvěst. Nikoli. To je epilog. Neklid dospívání vytrhuje jinocha z dosavadních vztahů, osamocuje ho a naplňuje vzdorem, zklamáním a bolestí. Končí se jinošství a počíná mužství. Staré umírá, a nové se rodí. Pesimismus mladých — duševní smrt. Bez této smrti není znovuzrození. To je smysl mythu o ptáku fénixovi.

*

Velmi vehementně odsoudil kolega češtinář Célinovu Cestu do hlubin noci. Kniha ohavná, nemravná a sprostá. Výsledek byl, že se všichni po ní začali shánět. Vzpomeňme si na pohádku: Všechny dveře smíš otevřít, jen jedny ne, ony totiž, do nichž se hodí tento zlatý klíček. Ano, proč právě ony dveře nesmím otevřít? Působí zakázaného. Zákaz je někdy výzvou k revoltě. Je to apel na sebevědomí. Dělati, co je zakázáno, je tajným triumfem nad zákonodárcem, důkazem vlastní síly a moci. Matce, která si stěžovala, že její osmiletý klouček přes zákaz skáče do kdejaké louže, dal Allers radu, aby mu to nejen dovolila, nýbrž přímo doporučovala. Jakmile to bylo dovoleno a schvalováno, nedělalo mu to již pražádnou radost a nechal toho. Pouhými zákazy nevychováme nikoho. Musíme vypěstít smýšlení a svědomí mladých lidí tak, aby sami se rozhodli pro dobro a proti zlu. Nevychovávatí příklady hříchu, nýbrž příklady ctnosti. Kladně! Nezatrácovati knihy špatné. Doporučovati knihy dobré a krásné. Kdykoliv jsem se zájmem promluvil o pěkné knize, viděl jsem, že mnozí se chápou tužky, aby si poznamenali autora a název. Je třeba věřit v působení a přitažlivost dobra.

*

Buďte lidmi celými, říkám studentům. Člověk celý — tělo i duše, jedinec i člen společnosti, nejen bytost časná, ale i věčná, nejen rozum, ale i vůle, nejen vůle, ale i cit. To vše je člověk. Nesmíte vytrhnout jen jednu část a zdůrazňovat ji na úkor celku. Nesmíte říkat: jen tělo, jen duše, jen rozum, jen vůle, jen cit. To vše tvoří celek lidské osobnosti. A celou osobnost třeba zušlechťovat, pěstít a povznášeti. Nesmíte porušovat jednotu své osobnosti, vaše klady nesmí býti vykupovány zápory. Nesmíte oddělovat rozum od citu, duši od těla, radost od odpovědnosti! Oddělujete-li, upadáte do jednostrannosti; máte-li smysl a zájem jen pro jednu část své bytosti, vše ostatní nezbytně zakrní a odumře. Budou z vás pololidé a nestvůry. Lidé s celým mozkiem a polovičním srdcem. Lidé silného těla a slabého ducha. Lidé úspěšní na poli vědy, ale poraženci v oblasti mravního života. Lidé velící před lidmi, ale ubozí před tváří Boží. Buďte celí! Celí v sobě a celí v Bohu!

(Pokračování.)

Na Velehradě

J. A—ik

Před svátkem apoštolů slovanských. Večer na Velehradě. Zapadlo slunko, šerem naplnilo se nádvoří, vzduch, výšiny. Ochladilo se. Sedím pod kaštany nad Stojanovem; jsem sám, nablízku lidí pořádku. Dole zní život jako řeka; řeči, výkřiky, hluk neunaveného lidského množství. Hlasy se slévají v neustálý šum, chvílemi tlumený, hned zas prudčí. Do tmy rozzařují se světla. Najednou do toho zabouřila hudba. Kdesi dole u kostela se rozehrála, bouřná a ohnivá. A pak ztichla. Ta hudba mluví jako duše toho lidu. Zní hudba z dálky, táhle, tlumená tmou, plná lahodné krásy, ze tmy jako z hloubky vystupuje podivným, čarujícím dojmem. Ve chvílce nato se rozvíří, zabouří, nese plnost života, sílu a oheň krve.

Tak se to krásně poslouchá z dálky, stranou od všeho, když každý zvuk se kouzelně mění a ta tma zahaluje večer svým tajemstvím! A ve tmě zmizela černá masa chrámu, v hloubce černá zmizely i štíhlé věže jako pohlceny. Nastává noc. Nebe je chladné, hvězdy svítí z veliké dáli. A na ně, po čisté, nekonečné tůni nebes ženou se černá strašidla mraků . .

Lid na pouti nehledá noclehů. Poutníci probdívají, prodřímou celou noc v kostele. Ani já se nestarám o nocleh. Toulám se, chodím ze schůzky jednoho spolku na druhou a poslouchám řeči — až do omrzení. K jedenácté vracím se do kostela. Všude plno poutníků. Jdu podél stěn, vedle oltářů. A je to podívaná! Lidé ve skupině, schouleni jako ptáčata u hnízda, každá vesnice zvlášť, každá skupina jiný kroj. Míjím postavy temné jako balíky, ale přejdu dál — a na druhé straně z toho balíku vyhlíží tvář, blýskají oči, a ústa hlaholí zpěvem. V lavicích, ve všech koutech, v pološerých zpovědnicích, na židlích nebo kolem oltářů schouleni, tak, jak si každý našel nejpohodlnější posici, noclehují velehradští poutníci. Nestarají se, nestýskají si na tvrdé lože; s rozkošným půvabem domáckosti odevzdávají se Tomu, jemuž zde obětuji svou pout. Dotknu-li se náhodou někoho, obrátí hlavu, usměje se . . .; zpověď dodala jim ráz radostného přátelství. A tak jdu dál, abych našel obrázek půvabnější a půvabnější . . . Celé Slovácko je zde rozloženo a kus Moravy ještě dál: muži, ženy, dívky i hoši. Usnuly snad jen děti, obalené rodiči jako bubáci. A kostel zní písní, neutuchající, vroucí a silnou, bez přestání, bez oddechu . .

Mám spát i já — spát zde na půdě tak drahé, mezi zdmi, jež nesou věkovitou slávu domoviny, v nichž myšlenky tak se hrnou a rozechvívají v duši posvátný tón?!

Vedle kostela, v boční kruchtě usadil jsem se k chvíli odpočinku. Zpěv z chrámu zní tlumeněji, ale čistěji, krásněji. Marně snažím se usnout; smysly pracují. Vnímám slova písně, zpívané s nesmírnou důvěrou a krásou.

»Syn Tvůj jediný než skonal
na Golgotě bolestné,
k Tobě, Matko, s kříže volal:
„Hle, syn Tvůj, hle, dítky Tvé!“

Konej přání syna svého,
které vložil v ruku Tvou,
chraň své dítky všeho zlého —
buď nám Matkou pomocnou . . .«

Procítěným, krásným dvojhlasem hlaholí, tak zvukným, že vznícení těch duší v něm cítit i dětská důvěrnost a prostota. Zdá se mi, že vedle zpívá celý chrám, že se rozezpívaly zdi, sochy; zvučí vzduch, zpívá klenba s nesmírným nadšením a silou:

»Maria, ó, Matičko . . .«

A do mysli padl mně stín; uvědomil jsem si, že tak umí zpívat jen lid, prostý lid — a my studenti neumíme zpívat tak důvěrně, jsme chladní při zpěvu, jenž přece při bohoslužbě je účastí nejkrásnější. Neumíme zpívat — či stydíme se? — —

Zatím skončena píseň a na druhém konci chrámu se vzmáhá, jak vánek ve vítr, jako oheň rozhořuje se nová píseň; je vzdálenější, zní jako šumění vod:

»A až kraj se bude tmít,
po práci nám vypros klid;
aby dřímal tichý sen —
kdo je nešťasten — — —«

V tom zpěvu je tvrdost života, žaly a tíha, jež došly zde ulehčení . . . A pak už si ucho zvyká na zpěv, na ten neustálý šum, už se vkrádá snění na víčka, dřímota jako závojem zastírá smysly. Tónu v tom šumu, jediném nekonečném zpěvu jako v příboji mořském, tónu, padám, do snů letím — — — Vtom však nový hlahol písně zabouřil a roztrhl předivo snů . . .

»Bože, cos ráčil před tisíci roky
rozžati otcům světlo víry pravé,
jenžto jsi řídil apoštolů kroky
s východu k naší Moravě drahé . . .«

Píseň zachvátila již celý kostel, rozbouřila se z hrudí, jako by všichni ti lidé tam k ní povstali — jako by prach ohněm vybuchl — zní, zní a hřmí . . .

»K Tobě hlas prosby z této vlasti vane:
Dědictví otců zachovej nám, Pane!«

Ten zpívající lid zdá se míti nesmírnou sílu. V tom neutuchajícím zpěvu je něco, v čem je víc než život, co trvá déle, co má cenu větší. Je v tom smysl jejich víry a ta až k nebesům letí s písní, která zvučí, chvěje kostelem jako by se rozezpíval celý . . . Víra moravského lidu, krásná, živá a po tisíciletí neumírající víra Methodova. Slyším zpívat to slavné:

». . . Víře vždy věrni budou Moravané . . .«

a vyvolalo mi to pohádku krásnou, pohádku nesmírnou a neuvěřitelnou o obrovském díle, o zázraku. Zde v této zemi bylo pohřbeno tělo starce, světce, který dal krev i život této zemi. Zanikl jeho hrob, dnes jej nenalezne nikdo. Ale z té půdy vyrostl zázračně květ, jemuž není rovna, květ tak obrovský, že obepjal celou zemi; a z něho vyrostl i tento chrám. A v tom chrámu když zní zpěv, chvěje se přes tisíciletí dech světce, dech zakladatele. On žije ve svém díle . . .

V podvědomí vynořil se mi příběh, který jsem slyšel velmi dávno, nebo který jsem četl snad ještě v dětských letech: Dělník, robotující ve vrchnostenské zahradě velehradské, našel u zdi stříbrný drát, vedoucí do země. Kopal — až motyka jeho zazvonila o železo. Rozčilen chtivostí, rozeznával už obrysy bedny. Myslil především na poklad, o němž vyprávěla pověst, že je jím vyložen hrob arcibiskupa moravského. Zakryl poklad, aby mu snad nebyl odňat, a až v noci, pln rozechvění, šel do zahrady . . . Ráno našli ho na hromadě hlíny v zahradě, mrtvého, s obličejem na zemi, zkrouceným děsnou křečí a se zmodralou šíjí jako od prstů obrovské ruky — — —

Prostá povídka, jako všechny nádherné legendy lidové, jichž vůni od doby světcovy cítíme dodnes, jimž čas Apoštola byl sluncem, ve kterém národ rozkvetl v překrásný květ. Leč vidíme z ní, že není pokladem to, co zničí rez, co plodí zlobu a hřích — lesklý kov; ale je pokladem basilika, ta zkamenělá myšlenka díla Božího a spásy lidí. Je pokladem dílo světce, který — podle pověsti — neumřel, ale za živa byl skryt v zemi; a jeho dechem dýchá podnes země, zarostlá bílými květy . . .

Myšlenky přinesly mně snění, dřímoty a trochu spánku. Probudil jsem se, když tu zavánul chlad. Kdosi vycházel a dveře nechal otevřené. Proběhávajícími okny již vidím ven. Vítr v zahradě roztrásá stromoví . . .

Už neusnu. Vstávám, i mnozí jiní. V kostele nepřestali zpívat. Ale už vstávají, upravují si obleky. Stále víc lidí vychází ven, do prázdného nádvoří. Umýváme se pod vodovody, promodralí a roztřesení mrazivým větrem.

Loučil jsem se s Velehradem. Lid zpíval slavnou píseň ». . . nezhyne rod, jenž věřit neustane . . .«, že chvěl se chrám, chvěla se i těla v nadšení . . . A na okraji tohoto zástupu viděl jsem staříka, který se nemohl dotlačit dál. Byl to stařec z hor, v bílé haleně, sehnutý tíhou života, s tváří šedou a tvrdou jako kámen jeho rolí; čas těžkým pluhem vyryl mu v líci hluboké brázdy. A při této písni stařec pobledl, tvář se mu podivně pohnula, ústa měla nevýslovný cit měkkosti — a v očích mu stály slzy, těžké, bohaté jako hrachy.

Snad viděl pohádku svého lidu znovu ve světle nezapomenutelné doby . . .

Almarová historie

T. V.

(Povídka téměř naturalistická.)

Tma se rozběhla prostornou ložnicí a setřela bělost lůžek. Zvenčí zavěsila těžké, temné záclony na rozevřená okna. Ticho, prořezávané jen výdechy třiceti dívek, zalehlo pokoj. Jen Libka tam u dveří se pořád převrací, vzdychá, už je jí horko a usnout ne a ne. Bůh ví, čím to dnes je. Kdyby jí aspoň nešly na mysl stále ty strašidelné výklady z dnešního večera! Pravda, na konec to zakončilo smíchem, ale ona věří, že něco v tom přece je. Jen nechat být. Dějí se někdy divné věci a zvláště tady, ve starém klášteře. Všechny ty pověsti, které kdy slyšela, vystupují teď před ní. Libka si stahuje peřinu přes hlavu, bojí se dýchat. Horký pot stéká jí po čele. Peří tak strašně pálí. Nevydrží to. Poodhrnuje cípek peřiny a bojácně, s očima zavřenýma, šeptá do tmy směrem k sousední posteli: »Maří, spíš?« Nic. Jak jen může někdo tak bezohledně chrupat. »Maříí!« »Co chceš?« hlas zní hodně mrzutě. »Já nemohu spát. Bojím se.« »Ale jdi, co tě to napadlo? Modli se.« »To nepomůže.« »Tak počítej do 100.« »Když zvenčí ty almarmy tak děsně vrzají.« »Ty almarmy sem na tebe neprijdou.« »Maří —« Nic. Venku se rozpršelo. Libka poslouchá jednotvárný klapot. Kdesi vyjí psi.

K bolesti duševní se teď ke všemu přidružila bolest tělesná. Ach, Bože, proč jen »darmol« té Slávce snědla, když ho nepotřebovala? Když on byl takový dobrý, zrovna jak čokoláda. Libce je hrozně nepříjemně. Myslí s hrůzou na tu dlouhou, točitou chodbu, kterou bude musít snad teď přejít, na ty příšerně se lesknoucí skříně, mžourající potměšile ze tmy zasklenými plochami a na vrchol všeho — na černé řady starých almar, kterými je nutno projít. Vždyť ono takovým almarám není co věřit. Jak na tom starém hradě kterémsi. Měli tam taky takovou starou bednu, a ta se občas třásla a stenala. Co kdyby to některou tu almaru taky napadlo, právě když půjde okolo ní Libka! Chudák Libka zapomněla, že na takové věci měli privilegia jen lidé modré krve, kdežto plebejci s krví rudou takové šlechtické almaře vůbec nestáli za námahu.

Marně se krčí. Chvilí ještě uvažuje. Pak, málo naplat, pomalu vstává. U dveří zaváhala. Nemá snad vzbudit Maří, aby šla s ní? Hned se zastyděla. Pro jistotu si nechá dveře otevřené. Dlaždice schválně hodně hlasitě a důrazně opakuji její kroky.

»V klášteře se divné věci dějí,« myslí si naposled Libka, přivírá oči a běží chodbou. Homines sumus — —

Zpět již jde odvázněji. Čím více se blíží k ložnici, tím více stoupá pocit bezpečí. Už minula domácí kapli i zlomyslné skříně. Teď ještě nejhorší úsek kolem starých almar (jen

aby žádnou nenapadlo vrzat) a bude v »suchu«. Zahýbá za roh. Už vidí dveře, jsou však zavřeny. Libčiny oči se stácejí bezděčně k oknu proti nim a — hrůza ji polila jako ledová sprcha. Děs přiklízil jí nohy k podlaze a studenou rukou stáhl hrdlo. U okna je postava. Vlastně jen mátoha, bílá v šeru noci, s příšerně roztaženými pažemi bez rukou, bez hlavy. Libka chce křičet, nemůže. Je bez sebe. Nemyslí na nic, bezděčně otvírá nejbližší z těch děsných almar, vklouzne do ní a teprve až pevně za sebou přitáhne dvířka a zachumlá se do čichsi svátečních šatů, oddychne si: »Fuj!« Neví, co bude dál. Jen ví, že z almary za těchto okolností tak brzy nevyleze. »Sem „to“ za mnou nemůže.« Vtom nové studené zatrnutí. Libka slyší tiché kroky od okna. »Už „to“ na mě jde,« srdce jí buší, dýchá jako stará »tišnovka«. Kroky míří k její almaře. Vlasy se jí ježí, studený pot vyvstává na čele. Není schopna pohybu. Kroky se zastavují těsně u ní. Libka marně tlumí splašený dech. Tlumené záupnění, pak pleskot jako bosých nohou v útěku. Chvilí ticho. Pak tlumený hovor, hluk, tlapání mnoha nohou, hlasy. Ze všeho nejvíce vyniká poplašený, překotný, zřejmě rozčilený hlas: »No fakt, dívky, v mý almaře něco dechá. Já, ne že bych se bála. Tak vám jdu do almary . . .« — »A cos tam teď hledala?« — »Ale někdo byl tak špatnej a dal mi kybl s vodou zrovna k posteli. Já se probudím, hledám kapesník (spad' mi na zem) a hup a šup do kýble. Samozřejmě byla jsem celá mokrá. Vezmu si župan, pověším mokrou košili před dveře naproti na okno. Pak se vrátím pro bačkory a jdu si do almary pro čistou košili. A jak vám jdu k almaře, slyším tam něco dechat. Opravdu dechat.« Hluk. »Ju, tady něco leží!« »To je má bačkora, já ji ztratila, jak jsem utíkala.« Hluk vzrůstá. Svítící oko baterky se upřeně zahledělo na dveře čarovné almary. Tu, ó hrůzo, dveře se otvírají a v záři baterky se zjevuje — Libka s očima vyvalenýma, ale už se usmívající. »Ty strašidlo!« »Ty jsi větší strašidlo!« »Cos tam dělala?« »Dívky, pojďte si to povědět do světnice, ať se nám tu doopravdy někdo nezjeví a nenadá nám.« Chodba ztichla. Jen staré černé almary vrzaly vyhrůžně až do rána.

Ano, ve starých klášteřích se dějí divné věci. Není co věřit . . .

Concordia:

Nálada

*Sedím na břehu. S růžovou záplavou libá se kraj,
s vlnami hyne den
a blankyt noci hvězdnaté stírá slzy jeho.*

*Hledím hloub a hloub do modři tišivé,
daleko za obzor, kde světy nové se tvoří,
v mysli své objímám, miluji svět
a v srdci vesmír lásky boří.*

*V mém srdci — chladném a ledovém
jak mrazivé stěny Arktidy
se zákmit její mihl, by opět zhas',
by sám zůstal člověk a srdce ztichlo zas.*

Z trampingu

H. S. (Mejrima)

Les dýchal horce. Noc proplekla tišiny modrými stuhami a růžovými závoji nasládlé tesknoty. Zahalila svou něhou i duši mou, věčně nespokojenou a zraňovanou záhadami vlastních přání . . .

Ztracena v mlčení svých myšlenek vnímám jen stříbrné zvuky klekání, které se blíží ze vzdálených věží vesnických kostelů. Plynou přes pozeňnané nivy až k zalesněným stráním a tříští se v zmírající tichouňké tóny nesmírně jemné hudby . . .

Les mlčí. A přece se domníváš, že slyšíš v korunách vysokých stromů pohádku o snící kráse. To vzduch zavoněl tajemstvím zrání a silou života. U tvých nohou se rozbíhají do daleka nekonečné lány obilí. Teď zašelestí lehký vánek v moři těžkých zlatých klasů a rozechvěl je v nádhernou píseň . . . Dozněla. A roucho půlnoci halí zemi schoulenou v temnotách.

V bledém měsíčním světle se zaleskla mezi keři a rákosím hladina rybníka jako plocha ohromného zrcadla. Daleko za lesem prořalo ostré světlo reflektoru čern noci a ozářilo úzkým bílým pruhem úseky našedlých silnic. Tušíš, že šíleně pádící auta jásavě ubíjejí ujeté kilometry. Leč k tobě neproniká ani jediný neharmonický zvuk bouřlivých tepen světa. V mlčelivém úžasu zaniká i šelest tvých kroků v lesní orosené trávě, v níž se blouznivě třpytí tisíce světlušek.

Je ti tak lehko jako ptáčeti, které se chystá k odletu do milé a krásné země. Ba zdá se ti, že můžeš vztáhnout své lačné ruce k nezměrným kalichům hvězd nočního nebe, z něhož padají rozžhavené meteory do moří ticha jako ohnivé růže.

Ztopen v nesmírné nádhře mlčelivé letní noci zapomínáš na celý svět. Sladká, tichá radost se chvěje v květech snů a vyplňuje nevýslovným štěstím tvou duši, splývající v jedno s úchvatným chrámem přírody. V tu chvíli úžasných pocitů kladeš své srdce toužící po kráse na oltář dávných pohádek a snění . . .

V azuru východní oblohy, podobné vzdálenému moři, zahořely červánky a v polích se zachvěl příslib jásavého letního dne . . . Svítání . . .

Těžká vůně jahod zkrvavělých v horkých polibcích sluneční záře zlíbala tvé snící hoře a teskné, vyčítavé oči, zahalené na chvíli průsvitným závojem štěstí.

Doa Merth:

Na nebesa

*Hladiny vystoupily do modrava oblohy
voda olizuje vysoké zálivy písčin, jichž se ptáš
na palety loňských červnů a slunce z plachet kolon
skloněn v nitru jako pláž*

*nemocen jak plochy osluněných stěn
na stoncích borůvčí, kde tančíš, štěstí mé,
ach, klamy studánek, jedovatých snem
a zemí s jízvami, v nichž šťastníme*

*ve hře vln klobouček s kopretinou dítěte
prudce namísených výšek chvíl
na stoncích borůvčí, jak tančíš, štěstí mé,
lístky jsem rozhodil.*

Z pokladů české barokní poesie

Nová zkoumání slovesného odkazu českého baroka, údobí tolik podceňovaného starší literární historií, ukazují stále zřejměji, jak hlubokou studnici skutečné poesie, jaký nádherný poklad básnického umění nacházíme v zapomenutých katechismech a kancionálech doby »Temna«. Širý styk s lidem, mezi nímž se barokní básníci, většinou jesuité-misionáři, pohybovali, měl nesmírný vliv na jejich básnickou řeč, jejíž svěžesti a krása se dosud musíme podívat. Ukázka této poesie, kterou dnes přinášíme, je vyňata z Katechismu P. Bedřicha Bridela, vydaného r. 1681, jenž pro přirozenost, lahodu a melodičnost básnického výrazu je jednou z nejkrásnějších památek české literární tvorby stol. 17., kterou dosavadní literární historie charakterisovala jen jako »bezcenné veršování a bezvýznamné rýmování«.

Ukázku tuto, objevenou dr. Jos. Vašicou, zapůjčil nám laskavě spisovatel a kritik Albert Vyskočil.

*Jeden mnich, pobožný, svatý,
myslil, jak se může státi,
aby v nebi tak veselo
ustavičně býti mělo,
že, jak v Písmě Božím psáno,
a často od nás slejcháno,
tisíc let jest jako jeden,
který včera uplynul, den.
To když často uvažoval
a nikdy nepochopoval,
jednou, když po jitřní bylo
a již se k jitru chýlilo,
po jiných mnichů odjiti
počal horlivě prositi
Pána Boha v svém modlení
za té věci vyjevení.
Vtom, když se trochu obrátí,
vidí tu blizoučko státi
jakéhos ptáčka pěkného,
nikdy prv nevidaného,
an zpíval tak lidským hlasem,
že, co byl živ, žádným časem
neslyšel nic podobného
a v zpěvu tak rozkošného.
Když pak blíž k němu přikročil,
ptáček trošku poodskočil,
a tak často odskakoval
a zpěvem ho vyluzoval,
až mnicha se divícího*

*vyloudil z chrámu Božího.
Hned blízko před chrámem byl háj,
i vletěl pták na jeho kraj
a vábil mnicha zpívaje,
až ho přivábil do háje!
V tom háji (ó, předivná věc,
kteroužto vyjeví má řeč)
trval ten mnich, nešel nazpět,
až pominulo tři sta let.
Nic nejedl ani nepil,
snem nikdy přemožen nebyl.
Z toho sladkého zpívání
tak veliké měl kochání,
že na nic nepamatoval,
ničehož nepotřeboval.
Po té, ač předlouhé chvíli
zaletěl ten ptáček milý
a mnich bral se domů z háje
nejináč se domnívaje,
než že ten líbezný hlas
zněl mu přes velmi krátký čas.
Přes tři hodiny nejvíce,
ač jich přešlo na tisíce.
I šel přímo do kláštera,
mněje, že v něm bydlil včera.
Zatím již dávno zemřeli,
jenž s ním v klášteře bydleli,
a mnoho bylo změněno.
I divil se velmi tomu,*

*předce včas pospíchal domů,
 a zazvoniv, chtěl tam vjíti.
 Vrátný ho nechtěl pustiti,
 ptaje se odkud přišel.
 Řekl on: z jitra jsem vyšel
 do háje tu vyrostlého,
 a po chvílce jdu zas z něho.
 Toť se mu pak divno zdálo
 a rmoutilo ho nemálo,
 že nebyl tomu vrátnému
 známý, ani vrátný jemu.
 I řekl: což jest to, Bože,
 dnes na jitřní vstal jsem z lože,
 dnes jsem byl v tomto klášteře,
 a již jsou tu jiné dveře
 a mnoho se proměnilo
 a jest jináč, nežli bylo.
 Vrátný pak soudil, že třeští,
 zblázniv se snad pro neštěstí.
 Nicméně otázal se ho
 na jméno opata jeho,
 a aby dva anebo tři
 jmenoval z svých spolubratří.
 A když slyšel divná jména,
 nikdy před tím neslyšená,
 nemohl se než diviti
 a jej za blázna souditi,
 zvlášť když zjistil, že té doby
 jsou v klášteře ty osoby
 a že všechny viděl včera,
 a dnes povyšel z kláštera.
 Když se nemohli smluviti,
 počal vrátného prositi
 velmi pokornými slovy,
 by ho vedl k opatovi.
 Opat, popatřiv na něho,
 neznámý na neznámého;
 byl v náramném podivení,
 však po jeho pozdravení
 pilně ho řeči zpytoval,
 a co mluví, uvažoval.
 Až po dlouhém vyptávání
 a pilném uvažování
 jednou se domakal toho,
 že již minulo let mnoho,
 co ti lidé živi byli
 a v tom klášteře bydlili.*

NAŠE PRÁZDNINY

Dalečín 1935

»Dalečín: říká se ozdravovna a myslí se při tom na zdraví tělesné. Ale tady jde také (a snad především) o zdraví duchovní a intelektuální.« Napsal to dr. Rudolf Voříšek v posledním čísle »Řádu« a dnes, kdy Dalečín 1935 je za námi, nemůžeme s tím udělat nic, než škrtnout to »snad«.

Dalečín: čtyřicet mladých lidí, kteří se snaží usilovně a poctivě, aby se zevnějším vzhledem co nejméně podobali lidem, zasaženým městskou civilizací. Čtyřicet lidí neholených, kterým je večerní táborák milým kamarádem, čtyřicet mladých mužů, kteří jsou důvěrně spřáteleni s hravými vlnami Svatky, kteří »rozumějí« volleyballu a kterým pětkrát denně výborně chutná, čtyřicet lidí, kteří uprostřed lesů, luk a strání zcela zapomněli, že na ně čekají věci mnohem méně příjemné, na příklad maturity, státnice a rigorosa.

Řekne-li se o Dalečíně: prázdňinová universita, nesmí se mysliti na školské lavice, katedry, učebnice a podobné věci zřejmě neužitečné. V Dalečíně se poznalo, že skupina balvanů v lese může býti zcela vhodnou katedrou a lavicemi a že palouk na břehu Svatky se hodí nejenom k opalování, ale i k nabývání vědomostí. Příjemné s užitečným.

O tom užitečném: ústředním tématem dalečinských konferencí byl soubor historických, filosofických, sociologických a literárních přednášek, spojených navzájem vztahem k Masarykově České otázce. Předcházela všeobecný úvod, v němž dr. Janu Hertlovi připadl úkol promluvit o »České otázce« samé a doplniti ji stanoviskem historika Pekaře. Dr. Hertl věnoval mimo to jednu přednášku periodisaci českých dějin, v nichž podle Pekaře rozeznává tři základní údobí, totiž dobu předkřesťanskou, středověk, jenž podle Pekaře sahá až k počátkům vlády Marie Terezie, a konečně dobu přítomnou. V tomto oddíle přednášeli dále dr. Miklík o filosofii dějin a dr. Voříšek o správných předpokladech pro poznání dějin.

První speciální oddíl, věnovaný českému středověku, zahájil docent dr. Rud. Holinka. Věnoval se především výkladům o sociálních poměrech v době předhusitské, vylíčil poměry vsí v Čechách ve vztahu k právu německému i právu domácímu, probral příčiny počestřování měst. Jeho vyklady doplnil dr. Krejčí přednáškou o gotickém umění v Čechách. Přednáška Františka Lazeckého byla osobním pohledem básníkovým do doby Karla IV.

S velikým zájmem byly sledovány přednášky archiváře dra Peřicha o renaissančních vlivech v Čechách. Dr. Peřich nevidí totiž v renaissanci epochu, která zničila spiritualitu středověku, jemu je renaissance zdravou a účelnou reakcí na středověk, zejména na jeho výstřelky, zachovávající do

značné míry jeho náplň duchovní. O tomto stanovisku rozpředly se ovšem vzrušené debaty.

Náboženským poměrům v Čechách před Bílou horou věnoval své přednášky univ. profesor dr. Hrubý. Ukázal na velikou kulturní převahu katolíků před Bílou horou nad českými protestanty, kteří byli nuceni i své děti posílati do vysokých škol katolických (ježto protestantské byly v úpadku), ukázal na neustálou a stále rostoucí rekatolisaci českých zemí (na Moravě r. 1619 byla již téměř polovina far v rukou katolíků a 42% obyvatelstva byli katolíci).

Politickým poměrům v době barokní byly věnovány přednášky jednoho z prvních přátel Dalečína, docenta dra Zdeňka Kalisty. Docent dr. Kalista dovedl znamenitě oživit večerní táboračky svými výklady o Italii, o Wolkerovi, Nezvalovi, Sovovi a j.

Na přednášku dr. Kalisty navázali své výklady univ. prof. dr. Vašica o barokní literatuře a prof. České techniky dr. Stefan obsáhlou a velmi zajímavou přednášku o barokním stavitelství.

Dr. Jan Strakoš poukázal na nutnost, dělati rozdíl mezi josefinským osvícenstvím a národním obrozením, v němž vidí zejména vlivy historismu. O filosofii osvícenství přednášel děkan theologické fakulty něm. university v Praze, dr. Winter.

Následovaly tři přednášky literární, a to Alberta Vyskočila výklad o českém romantismu, přednáška spisovatele Jana Čepa o kořenech České literatury XIX. století a literárního kritika dra Bedř. Fučíka o kořenech literatury současné.

Kurs byl potom zakončen podrobným výkladem dr. Berounského o hospodářském a politickém postavení československého státu.

Dalečín 1935 dovedl shromáždit přední čl. vědce i umělce a stal se tak skutečným vážným vědeckým podnikem, na nějž může být katolická vysokoškolská mládež hrda.

V Dalečíně se žilo skutečně intenzivním duchovním životem. Vystřídalo se zde několik duchovních vůdců (P. Šuránek, P. Strakoš, P. Škrabal O. P., P. Pecka), kteří sloužili denně v kapli ozdravovny mši sv. a večer po večerní modlitbě měli výklad o liturgii příštího dne s praktickými pokyny pro duchovní život. Že to úsilí nevyznělo na prázdno, viděti z toho, že řada akademiků denně přistoupila ke stolu Páně...

Ladislav Jehlička.

*I ptal se, co se s nimi dalo,
a jak se to v skutku stalo,
že tak dlouho živ zůstával?
Tu zřetelně povídal mnich,
jak za časů starodávných
to sobě rozjímal pilně,
jak jest pravda neomylně,
že tak pomíjí v rychlosti
tisíc let v rajske radosti,
že po tisíc let vyjítí
zdá se jen jeden den býti:
a jak po vroucím modlení
za světlé toho zjevení
dotčeného ptátka slyšel.
A poslouchal po celý čas,
nenavrátiv se k sobě zas
dokud se ptáček neztratil,
jenž mu čas svým zpěvem krátil.
Nebylo třeba mnoho
dokazovat divu toho,
neb opat s mnichy jinými,
tu řeč poslouchajícími,
poznal, že v tom jest prst Boží,
jenž pro nás zázraky množí,
abychom jemu sloužili
a vždy po nebi toužili,
kdež pro velikost radosti
zdá se, jakoby v rychlosti
dlouhý čas měl utíkat,
ježto věčnost se netráí.
Potom po nedlouhé chvíli
tomu mnichu posloužili
drahou oltární svátostí,
po kteréžto hned měl dosti,
neb vypustiv ducha svého,
přišel do ráje nebeského.*

Den v Předklášteří

Dvojí prudké zatlesknutí ozvalo se v tichu klášterních zdí, proběhlo jasným čtvercem okna, pohladilo orosený, stříbrem jiskřící pažit, dýšící dosud nočním chladem, a zapadlo až kdesi v neustále vypravujícím šumotu potoka. Kdesi z kouta vyšel dlouhý povzdech s žalostným »úúúž?« — »To si myslím, vždyť je už půl sedmý!«, zaznělo na druhé straně a nové zatlesknutí přímo zahřmotilo v uších, že by i za sedmerou zdí probudilo spáče, dosud opředěného sladkou nití spánku. Ozval se klapot prvních sandálků, pro-

Opekané »bûřty« chutnají výborně.

Na vyhlídce. Krásný rozhled do kraje, čistý vzduch a slunce jsou odměnou za turistickou námahu.

Pax Romana a zahraniční tisk

Od 31. srpna do 8. září koná se v Československu po první mezinárodní kongres katolických akademiků, sdružených ve světové organizaci PAX ROMANA. Katolická cizina projevila po skvělém úspěchu I. celostátního sjezdu katolíků čl. neobvyklý zájem o tento kongres. Zájem se projevil jednak velkým množstvím přihlášek z nejrozličnějších států evropských, jednak ve velkém ohlasu příprav předkongresových v zahraničním tisku a to jak v žurnálech tak v tisku universitním.

Největší francouzský katolický deník LA CROIX pověřil svou zahraniční dopisovatelku, která je na studijní cestě po střední Evropě, aby podala zprávy o přípravách a programu kongresu Pax Romana. Redaktorka navštívila kancelář Přípravného výboru kongresu a vyžádala si též obrázkový materiál. — Rovněž největší katolický žurnál holandský MAASBODE vyzval svého pražského korespondenta P. Čiháka, aby podával o kongresu pravidelné zprávy. Kongresu se totiž zúčastní 20členná delegace všech holandských akademických spolků se svými duchovními rádci. I holandský deník TIJD bude mít na kongresu svého zvláštního dopisovatele. — Pravidelné zprávy přináší o P. R. vatikánský OSSERVATORE ROMANO, který bude zastoupen doktorem Renzo de Sanctis. O pražském kongresu při-

budil rozespalé dlaždice chodeb a k němu se přidal i měkký šustot tenisů, zkomírající skřípota skříní, šplouchání vody a skoro radostný výkřik »že tě poleju, jak nevstaneš!« Ožily ponurě chodby pamatující věky a jaksi překvapeně pozorovaly život, hluk a spěch tak nezvyklý pod jejich klenutím.

Pravidelné úder sandálků dozněly u nízkých dveří a ponořily se kamsi v šero. Krátké zastavení v domácí kapličce na ranní modlitbě a již vesele klapou sandálky po bílé silnici (někdy až moc bílé), probíhají mohutnou branou, zlatým stínem košatých lip a zastavují se až na prahu klášterní kaple, jakoby zaraženy přísnou chladností gotických oblouků — umlkají. Za těžkými dubovými dveřmi uslyšíš teprve hlasy majitelek rozpustilých sandálků. Tichem bílé kaple ozářené duhovým šípem šelmovských paprsků, které se usadily i na přísné tváři sv. Bernarda, zní velebná slova: »Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto...« To dívčí ústa procítěně pronášejí slova missae recitae, kterou pečlivě sledují ve svých misálcích. Slova tě dojmají, pronikají duši, cítíš nevyslovitelnou krásu, velikost rostoucí do nekonečna. V srdci máš radost, pocítíš štěstí zachycené celou tvou bytostí, zrakem zalétáš do modrošedých obláčků klouzajících po bílých stupních, stoupajících ke gotické klenbě — a v hloubi duše tušíš přítomnost Boží.

O půl hodiny později zaniká již klapot sandálků ve veselém štěbetání dívčích jazyčků, které kují plány na hromadné tažení do přírody, neumlkají ani při vůni kávy a ztišují se teprve při zajímavé přednášce pana profesora. Oči se rozšiřují, pozorně sledují přednášejícího a v zahradě ozlacené ranním sluncem se rozhostil klid, i ten rozmazlený potůček, batolící se mezi ostrou zelení pažitů, zmlkl, snad také poslouchá o rodinném životě.

Dívky poutají zvláště přednášky o rodinném životě, ale i poučná themata exerciční a výklady pana doktora, který je stále obléhán všetečnými dotazy a žádostmi o nový zajímavý výklad. Ohlasem toho jsou temné víly, vznášející se každodenně (po dlouhých deset minut) v příšerných rámcích oken a přivolávajících »chapidly« tajemná »noční božstva«, nad nimiž klášter ustrnul. (Tohle cvičení se každému vřele doporučuje.)

V hodinách, kdy slunečko objímá, sžihá svými prudkými paprsky celý ten utěšený tišnovský kraj, uslyšíš brebnot jazyčků na březích šplouchavé Svatky, kde dívky se snaží zachytit těch několik bludných vlněk, vytrvale se vozí po bříšku, obalují se hnědavým mastným bahnem a odnášejíce si osudné modřiny na kolenou (tak je tam hluboko), spěchají do útulné jídelny a již cestou konejší rozdováděný, ozyvající se žaludek představou krémových trubiček.

Co to, slyšíš repot jazyčků za zelenou záclonou utkanou z pružných vrbových prutů a tajemný pleskot, jako kdyby kdosi neviditelný tancoval cariocu po zralých luscích? Není to však nic čarovného, jen několik dívek snaží se uplatnit svoji dovednost hrou ping-pongu ve stínu besídky a opodál kterási zkouší bezmotorové létání prozatím jen na houpačce. Na povel »k obědu« mihnou se bílé skvrny zelenou záclonou a rázné přibouchnutí vrátek vyruší tě v pozorování.

Jako desert k obědu přichází mimo usmívající se dort i pozvání na Žernůvku. Je konec rozmanitým plánům, které pravidelně začínají »myslím, že odpoledne polezeme na Květnici nebo na Můstek« a končí obyčejně rozhodným slovem p. prof. »tak odpoledne se jde do Mezihoří.« Výprav je mnoho a každá má své zajímavosti. Letos jaksí se opouští od hesla »lezení po čtyřech« a dochází se k cíli vždy řádnou cestou stvořenou i pro obyčejné smrtelníky.

Pozvání na Žernůvku je přijato s bouřlivým »jůůů« a už se jde. Cestička vine se jako rozpustilý hádek nad hlubokým úvozem, mijí voustatou, smutně hledící pláň strniště, zbavenou zlatěžlutých, těžkých klasů, urovnaných nyní do sebevědomých, majestátních mandelů a ztrácí se v dosud neposečeném, dozrávajícím obilí, z něhož stoupá vůně žhavého léta. Tam kdesi uprostřed zlatého, vlnícího se moře rozstříkne se jásavě »na těch panských lúčkách« a řada dívek stoupá po hadovité stezce k pohostinému lesu, noří se do jeho temněmodrých stínů a ještě za hodnou chvíli letí po vrcholcích smrků, unášena vánkem a doprovázena kouzelnou melodií varhánků, »za vsí je háječek...«

Tak se podniká výprava na Žernůvku v rychlém tempu a při spatření sluncem ozářené budovy sanatoria rozbíhají se snědé nožky a nasazují ostrý finish, jen aby tam už byly. Kapitola sama pro sebe by byla o pohostinství na Žernůvce. Je to jako v pohádce o Stolečku, prostří se! Zkrátka, dívky v rekordním čase spolykaly tolik vonících chlebů se zlatavým máslem a medem, v němž je dosud skrytá vůně rozkvetlých lip, a zapily mnohými litry kyselého mléka, že by bylo nutno dát ctihodné paní představené přátelskou radu, aby mléko pumpovala a panu faráři, aby si založil o jeden úl včelíček více. Zpáteční cesta se nastupuje obtížněji (viz naplnění žaludků), děje se tempem molto lento a bílé tenisky těžce vyšlapávají mírný kopeček ponořený v lesní šero za zpěvu »hóóóroo, hóóroo, výsokááá jsiiii...«

Slunce vklouzlo za poslední krajku něžných obláčků a do kraje se vkrádá tichounce modravá, z pavučin utkaná mlha, padá na vlny kopců, které zapadají kamsi v dálky, obaluje v kouzelný šat čern lesů, orosuje louky, válí se nad zmlklou řekou, vniká do zahrady a proměňuje ji v spící kraj z pohádky, kde umlká radostný výskot a smích dívčích hrdělek i pískot usínajících ptáčků. Kouzelná mlha, stále temnicí, vniká otevřenými okny a obaluje i duše dívek. Klekání. Poslední úder zvonů táhne dosud šerem . . . cetera, slábně a umlká až kdesi v moři černých lesů.

Večerní meditace. Posledním tónem klekání zní ti dosud srdce, zrak pátrá po příkrých svazích Květnice, které mizí v černé tůni noci a zůstává ti neurčitá silueta. Odkudsi z dálky vnímáš tichý hlas, sílí, objímá tě, zbožná slova vnikají kamsi hluboko — v duši máš krásu, lásku — vždyť slyšíš o Ném.

Poslední sandálky dozněly na konci příšerné chodby, ztopené ve stín noci. Mezi starými zdmi rozhostil se hluboký klid, měsíček, jako bdělý ponocný, nakoukl otevřeným oknem a dobrotivá noc rozestřela svůj temný, čarovný závoj nad třiceti spícími dívkami letního tábora v Předklášteří. Dobrou noc!

M. H.

V klášterní zahradě.

nesl sympatické zprávy belgický *LE VINGTIÈME SIÈCLE*.

Největší zájem o kongres projevuje tisk univerzitní. Orgán mladých katolíků celého světa *JEUNESSES DU MONDE* věnoval celé své červencové číslo čl. kongresu. Časopis katolických akademiků francouzských *GAZETTE DES ESCHOLIERS* otiskuje celostránkové články a fotografie právě tak jako hlavní orgán studentský *L'ETUDIANT CATHOLIQUE*. Další články přinesly také: španělský časopis *BOLETIN*, lucemburský *AKADEMIA*, holandský *DE DIJK*, chorvatský *LUČ*, italský *STUDIUM*, zvláštní pozornost věnoval zahraniční činnost čl. katolického studentstva polský akademický časopis *LA TRIBUNE DES JEUNES*, který přinesl také na význačném místě reprodukci obálky »Jitra« a zprávu o něm.

Význam této propagační práce, tolik významné i pro naši státní myšlenku, lze řádně ocenit teprve tehdy, uvědomíme-li si, jak málo se v cizině ví o nás a o práci čl. katolicismu a jak snadno cizina podléhá propagandě nám nepřátelské. cm.

Toho, kdo se zajímá o kongres *Pax Romany* a o mezinárodní hnutí katolických akademiků, upozorňujeme, že u příležitosti XIV. kongresu *Pax Romany* vyjde zvláštní francouzské číslo »Jitra« ve formě novin a obsažný kongresový almanach.

Představitelé »Královské tragedie«.

Ranní půlhodinka.

Výklad »plebánův«.

Výstava katol. universitního tisku. — U příležitosti XIV. kongresu Pax Romana v Praze bude v Clam-Gallasově paláci otevřena výstava katolického universitního tisku z celého světa. Zvláštní expozice bude věnována tisku katolických studentů čsl. (Jitro, Akord, Rozvoj se svými edicemi). Na výstavě bude zastoupeno 17 států.

Na »Schwaigrovce«

Uprostřed lesů, u vesele poskakujícího praménku, začaly tábory katolických studentů. Již řadu let ztráceli jsme naše studenty ve vlažném a protestantskými názory nasáklém prostředí letních táborů, kde celý program zbavoval je možnosti myslet také na věci vyšší, dostat se z celoroční všednosti, a jednou do roka se osvěžit cele.

Laskavostí J. E. Dra L. Prečana propůjčena nám na úpatí sv. Hostýna vila, kde dlíval zesnulý malíř Schwaiger. Pod záštitou Matky Boží zřízen tento tábor.

Stoupáte do vrchu příkrého: stále nic, až najednou stožár s vlajkami, za ním perníková chaloupka uprostřed mýtiny, obklopené stromy, z jejichž bratří sama vznikla a nad tím vším v dáli silueta sv. Hostýna. Vesele zní a plný odhodlání je křik studentů, vždyť skončili ranní čtvrt hodinku a poslední zbytky ospalosti zahnal omytí u praménku stékajícího do údolí. Shromáždí se u stožáru vlajek, které již netrpělivě se třepotají, aby vzdali dík a poprosili o milost pro nový den. Mladý kněz, v této společnosti zvaný po starodávnu *p l e b a n u s*, vystupuje z řady a vroucně Zdrávas stoupá k hostýnské svatyni, k Té, jež jest milosti plná. Stručný rozkaz, známý již od večera, dává zábavu i práci všem. Nákup potravin, šach, ping-pong, výlety, a j.; toto vše nemůže vyjádřit dění, které plně zaměstnává a baví všechny. Ostré zvuky píšťaly vůdcevojvody svolávají všechny k ranní konferenci, či chcete-li, k besedě, o tématu tak zajímavém. Že opravdu sledují, kouká všem z očí, vždyť ví, že i o prázdninách den je příliš dlouhý pro zahálku. V čelo stolu zasedá šerif, aby v té krátké půlhodince zachytil kousek dějin a promítl je tak, jakými byly. Slyšíte řadu věcí, jež vám již unikly z vaší éry středoškolské, slyšíte i nové poznatky a vidíte, že slova šerifova nezapadají, ale utkvívají.

Po obědě, ku jehož vzniku část účastníků přispěla svou hřivnou, se jde do lesů přes kopce a stráně. Modrá obloha, jak se zdá, splývá již za tím kopcem a člověk by šel v té pohádce prázdnin dál a dál...

A když slunce klesne za vršky kopců, s tajemnou tváří poskakují mladistvé postavy sem a tam — něco se chystá, něco se »šije«, kupí se hromada dříví a kol schází se lidé z okolí. Rudý plamen vyskočil vzhůru a ozářil v pozadí naši tvrz. Vojvoda zahazuje, podepřen o několikazubé hrábě usměrňuje a diriguje veselé i smutné písně, které zpívají a vybírají lidé, jimž zřejmě zalíbil se tento život a v nichž obnovil vzpomínky na lepší snad doby. Mezi zpěvy mísí se pestrý program studentů, hrají se komické tragedie, připomínající dávnověký mimos. Opravdovost podání naplňuje veselým pláčem všechny; však režie, scéna, výprava byla přepečlivá, že takový svéráz a krok s dobou stěží by udržela nejmodernější scéna. Rekvisity dodali všichni rukou nerozdílnou a společnou.

»Beskyde, Beskyde, kdo po tobě ide...« ukončuje, jako hymna táborového ohně, jehož poslední plameny svítí ještě na cestu k vlajkám — k večerní modlitbě. Spouštějí se vlajky, napřed vlajka tábora — modrobílý klín s SSS v oranžové barvě, pak státní, a tichnou lesy kolem, jen v dáli ještě smích odcházejících a po pavlači těžké kroky dodávající odvahy nejmladšímu při jeho těžké službě strážní. Však i on odchází, neb ponezáhlu svítá a rudé jitro zaplavuje celé okolí. J. B.

6.000 km s ČLA

6.000 km za 980 Kč. II. propagační zájezd ČLA do Rumunska, Bulharska, Turecka, Jugoslaviie a Maďarska. Jeďte s ČLA do Varny! — Nejlepší zájezd na Balkán. Tak hlásal leták.

Dvě nepřekonatelné tužby ovládají účastníky každé výpravy. »Za své peníze« hodně sníst a všechno vidět. Zvědavost je nesmírná. Prosím vás, z kterého roku je tenhle koran... a proč je zakázáno nosit fezy... a kterým směrem leží Skutari... a dostanu tady turecký med...? Nestací uštvat cicerona. Účastníci zdvihají dvoumetrákové závaží starých vah v museu, ochutnávají mořskou vodu, lehají si tajně a se zvláštní rozkoší na sultánská lehátka. — Nebezpečnější než zvědavci jsou turisté posedlí ďáblem sběratelským. Parník už dávno odhoukal odjezd a budapeštskou přístavní ulicí se žene dav čsl. turistů. S vytřeštěnými zraky, rozpálenými tvářemi, udýchání vrazí do hotelu. Vyjevený vrátný neví, co se děje, když ho obklopí několik mladíků žadonicích: Bitte... kufrcetle... viněty... nálepky... prosím, noch für meine Kollegen. Na parníku se otevře bursa. — Vyměním jeden Imperial za dva Atlantiky, koupím za tři koruny cařihradský Bristol..., dám jednoho Trajána za kus salámu... Nálepková horečka stoupá do nemožnosti. Istanbulský Bristol v bursovní ceně 3 Kč byl vyměněn za nálepku od meruňkové marmelády, tištěnou kyrilicí a za vignetu od sardinek. — Ďábel sběratelský si zařádl i v mešitě. Z koranu zbyla polovička, velké svíce, hlásající směr k Mekce byly oštípány. — Na Princových ostrovech vysbírali čsl. turisté všechny mušličky a lasturky na památku, na rumunském ostrově Ada Kaleh, osídleném Turky, skoupili celou zásobu strakonických fezů, v istanbulsském bazaru si koupili mosazného velblouda s jabloneckým korálem na krku a levné barvotiskové pohlednice s nápisem »Made in Czechoslovakia. Podle originálu prof. Bubeníčka.«

Východní Paříž

První zastávka — Bukurešť. Nevím, proč se říká Bukurešti Paříž Orientu, ale soudím, že podle nočního života. V noci jako by město začalo žít. Ulicemi se potloukají otrhaní bezprizorní, cikáni jedou s drkotavým vozem. Vyhublé děvčátko se shýbá a kusem hadru čistí chodci střevice. Na hlavní třídě projíždějí přepychové limusiny, z krčem a lokálů se ozývají skřeky poloevropské, poloorientální hudby. Tak žije ulice východní Paříže dlouho do noci a snad až do rána.

Královna Černého moře — Varna

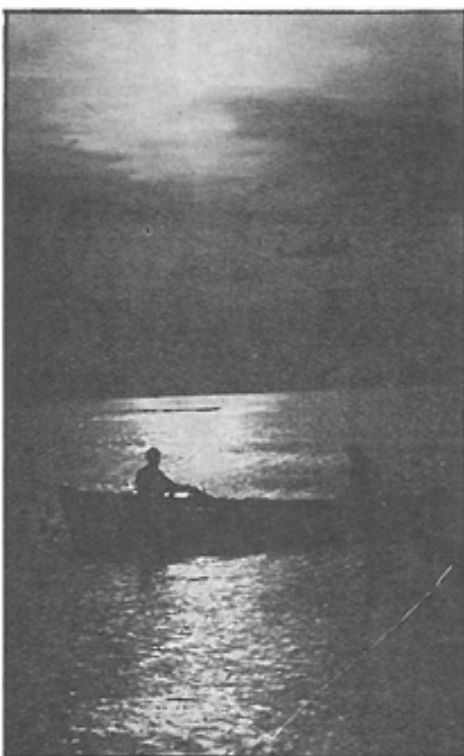
Výkvět bulharské společnosti, 15.000 cizinců z Československa, Maďarska, Rakouska a Německa, kočovní umělci a hudebníci, nosiči, povaleči a cikáni stěhují se v létě do nejlevnějších a nejkrásnějších černomořských lázní — Varny. Nebylo by Varny bez moře. Nebylo by ponurého přístavu, odkud dvakrát týdně odjíždí parník »Car Ferdinand« do Istanbulu, v létě s turisty, v zimě s obilím, nebylo by několikakilometrové pláže se sty kabin a desítkami zaměstnan-

Car Bulharů Boris III. uprostřed čsl. katolických studentů, kteří mu odevzdali čestné dary.

Význam II. propagačního zájezdu ČLA

Zájezd České Ligy Akademické nebyl jen rekreační exkursí, nýbrž měl také velký význam propagační a to hlavně s ohledem na ideu unionistickou a myšlenku slovanské vzájemnosti. V Bukurešti přijal čtyřčlennou delegaci výpravy metropolita a arcibiskup bukurešťský A. Cisar, který v rozhovoru zdůraznil několikrát potřebu práce unionistické. V Bukurešti studenti byli hosty města a položili věnec ke hrobu neznámého vojína. — Zájezd byl vyvrcholen skvělou audiencí u cara Bulharů Borise III. — V Istanbulu byli čsl. studenti hosty Federace tureckého studentstva. Položili věnec na Památník Republiky a byli přijati rektorem istanbulské university. — Všude byla prováděna propagace XIV kongresu Pax Romany. — Třeba zdůraznit, že zájezd se konal bez podpor, jakých se dostalo jiným, zcela bezvýznamným studentským zájezdům, které po stránce propagační nevykonaly vůbec nic. cm

ců, kteří vás den ze dne vítají zpíváním »molim . . . molim . . .« a řeknou vám uctivé »blгодарja« za bakšiš, jež dostali za to, že vám natřeli »ogorelá« záda olejem, nebo půjčili zrcadlo. — Kultura proniká jen bázlivě a nejistě v tato místa, kde jediným přáním tisíců je opálit se do hněda, kde se hltavě čtou noviny čtyři dni staré, kde civilisace skýtá dnes a denně několik mezinárodních šlágrů, jež do omrzení bečí silný megafon. — A nebyla by Varna Varnou bez Slivnice. Slivnica je největší varnenský bulvár, vedoucí k pláži. Zde se mluví česky, On parle français, Man spricht deutsch, Zděs gavaritsa pa ruski, tu se prodávají cigarety, pohlednice, růžový olej, národní výšivky, náramky a jiné památkové trety, na Slivnici možno pít za leva sklenici bózy, mlsat sladoleď, koupit už za 3 leva ovoce a za 300 leva osla, přihlásit se, jak hlásá českoněmecký nápis, na společný výlet do aladžského monastýru, nebo do cikánské vesnice. Na bulváru vás obratný leicař vyfotografuje a čistič bot na vás pokřikuje česky, zkrátka Slivnica je chloubou Varny, na Slivnici je všechno, včetně pouličních heren a pokoutních směnáren. Večer až dlouho do noci mění se Slivnica v korso, které se táhne daleko podél pobřeží. Tu se pěstuje čsl.-bulharská vzájemnost, studenti se dovídají, že chubavo, t. j. dobré, může být nejen víno (i když je 1 kg za 2.50 Kč), nýbrž, že chubavo je i moře a dokonce, že i o krásných Bulharkách možno říci, že to jsou gospožici chubavi. Tak se rozšiřují jazykové znalosti a sesazují se celé věty, z nichž podle mezinárodních zvyklostí je vždy na prvním místě věta, která v bulharštině zní »az Te običam«.

Ilja – bezrobotník

Iljovi je dvaadvacet roků a je bezrobotník. Před rokem ho propustili z práce jako komunistu. Týden byl ve vazbě, pak ho pustili. Od té doby se živí rybářstvím a trpí podvýživou. Rybářská loďka je jeho jediným majetkem, ale komunistou není. — Ilja nás měl rád. Říkal, že jsme demokrati, že se za něho nestydíme. O Československu slyšel mnoho. Lidé se tam mají dobře, nezaměstnaní dostávají podpory a je tam tak lacino, že kdyby byl dovolen do Bulharska vývoz čsl. obuvi, přišli by na mizinu všichni bulharští ševci. Však on Ilja ví, že když přijedou do Varny Češi, že prodají všechny hedvábné košile a punčochy. — Na moře jsme vyjžděli s Iljou na ryby buď časně ráno, ještě před východem slunce, nebo večer při úplňku. Tehdy Ilja toužil nejvíc, aby mohl odjet s námi, pracovat v továrně, koupit si nové šaty. Pas do ciziny stojí 7000 leva a to Ilja nemá. — Dva dny před odjezdem jsme potkali Ilju s lopatou. Dostal se na nouzové práce a pracuje za 2.50 Kč denně. — Loučili jsme se s ním srdečně; Ilja byl hodný chlapec.

V kostele

Ve Varně na bulváru 6. září je gymnasium francouzských Augustiniánů. V prvním patře je kaple. Tam jsme chodili v neděli na mši sv. — Těsně před devátou hodinou přicházela do kaple carevna s carovou sestrou a několika dvorními dámami. — Jediná myšlenka nás pojila, když jsme všichni společně klečeli při pozdvihování před svatostánkem, táž

1. Jedna z nejkrásnějších mešit istanbulských. — 2. Večer na moři. — 3. Cikánko ty krásná

missa recitata jako u nás doma, tytéž zpěvy, táž bohoslužebná roucha, totéž evangelium. Cizinec cítí sílu jednoty, sílu svého přesvědčení a je šťasten. Ut omnes unum sint!

Car demokrat

Do letního sídla cara Borise III. jsme přijeli 20. července dopoledne. Prohlíželi jsme pravoslavnou kapli, když přišel car mezi nás. Byli jsme ohromeni, poněvadž nás vítal podáním ruky, rozprádaje srdečný hovor o věcech nejbližších. Car sám nás provádí zahradou, vykládá francouzsky a trochu slovensky, dámám dovolí, aby si utrhaly květiny na památku, fotoamatérům poskytuje odborné rady. Mluví o čsl.-bulharské vzájemnosti, o unionismu a je tak milý. Je tropické vedro, ale car nás doprovází až k autobusům, kde na jeho počest zahřmí bouřlivé zdar. Car kyne rukou na rozloučenou a do sborových skandovaných pozdravů volá: »Ať žije Československo.« — I bulharští redaktoři byli překvapeni tak skvělým přijetím. Nazítří luštíme ve varnenské Žoře sáhodlouhé články o čsl. studentech.

V nejkrásnějším městě

Památník Republiky, k němuž jsme položili věnec, a nikoliv Serail a pustnouce mešity, jsou obrazem dnešního Istanbulu. Minulosti patří sultáni, evkafové, kalifové, šeri a pašové, muezini už nevolají s vysokých minaretů a v pustnoucích nádherných mešitách v předvečer svátku velikého Allaha sklání své hlavy směrem k posvátné Mekce jen několik starců. Slepý mohamedán, vyzývající jednotvárnou čtvrtónovou melodií svého silného boha, jako by žaloval velikému prorokovi. Mešity zavírají, z Aji Sofie udělají muzeum, fezy nosit zakázali, ženy jsou přísně trestány, chodí-li s obličejem zahaleným, staré turecké písmo nechali jen na mešitách a na penězích a zavádějí nové. — Není už třeba válek proti islamu. Třistapadesáti českým bojovníkům, kteří před 500 lety v křesťanském vojsku do jednoho padli u Varny v boji proti Turkům, dostalo se zadostiučnění. — Františkánský kostel Panny Marie na jednom z hlavních bulvárů se plní. —

Draží kolegové Bahadire, Mustafa i Bedri, kteří jste byli tak výbornými a obětavými našimi průvodci, nezapomeňte, že ne už Allah, nýbrž křesťanský Bůh je nad vámi, právě tak, jako vám už nevládne sultán.

Ať žije vaše nové Turecko! Jaša, jaša!

Ať žije česká píseň

Česká písnička je přece jenom nejkrásnější na světě. Zpívali jsme ji tureckým kolegům na parníku při odjezdu, ve varnenské krčmě u Řeka a v Buratě s rákosovou střechou. České písničky se nejvíc líbily lodnímu mužstvu od matrosů a kotvačů až ke kapitánovi. — Smutnou, velmi smutnou písničkou jsme se loučili na varnenském nádraží, děkující za bílé a červené karafiáty, které jsme dostali od našich bulharských přátel. Sbogom a do viždane! Ctibor Mařan.

1. Car Boris III. v zahradě svého letního sídla Euxinogradu. — 2. Zuřivý reportér u lodního lana. — 3. Cesta zpátky.

T E X T Y

Pověra rasismu

V minulých letech vedli biologové a sociologové polemiku o nadřaděnosti a podřaděnosti některých národů a ras. Podle zásluhy zesměšněný »nordický mythus« o vrozených, dokonalejších vlastnostech severana nebo o nadání lidí severské krve jest onou výstředností, které se chopila rasová theorie. Podle toho, nyní neuznávaného názoru, lze různosti v kulturní úrovni vysvětliti biologickými rozdíly ras. Poněvadž jednotnost lidského pokolení jest pevně potvrzeným faktem, usilovali zastánci této theorie (hlavně eugenisté) velmi, aby ji učinili pravděpodobnou.

V kapitole nadepsané »The Myth of Superiority« praví prof. Miller, že »důvěra v nordickou nadřaděnost« společně se stoprocentním vlastenectvím »jsou dvě nejnebezpečnější ideje dnešní doby«. Namítá proti této theorii, že nespočívá na faktech. To snad je dostatečnou příčinou, aby byla zavržena celá spousta myšlenek o domněle vrozené nadřaděnosti jednoho národa nad druhým. Nyní víme, jaké spousty natropily tyto nevědecké záliby. Už ta okolnost, že rasové omyly a předsudky jsou hájeny pomocí pavědy, stačí, abychom je označili jako nesprávné rasovému rozlišování lidí.

Dr. Miller praví: »Z našich řad vyšlo velké množství pavědců. Jsou dvojího druhu. Jedni, kteří stojí na ryze vědeckém poli biologie, psychologie nebo pedagogie. Druzí, kteří přecházejí na jiná vědní pole, aby zevšeobecňovali tak, jak by to ani v snu neučinili ve svém vlastním oboru. Vím o jednom entomologu, který je velice opatrný a přesný, když mluví o štěnicích, který však používá zásad odvozených ze studia štěnic k tomu, aby zaokrouhlil pojednání o Japoncích. A jest mnoho psychologů, kteří navrhuji přistěhovaleckou politiku jako výsledek závěrů vzatých z vojenských testů. Jiný druh pavědců mohl by býti nazván nedopečenými vědci. Naučili se v několika hodinách nebo týdnech podávat Binetovy testy a jsou právě tak drzí a sebevědomí jako ti, kdož do novin dávají inserát patentovaných všeléků.

Pošetilosti spáchané rasisty, kteří se přidržují pevně theorie o vrozené nerovnosti ras, měly jediný dobrý výsledek — vedly k tomu, že ti, jichž myšlení není vedeno domněnkou ani předsudkem, přestali věřit v různorodé a oddělené skupiny plemenné. Ještě dnes dály se pokusy dokázati, že Kristus byl světlovlasý severan; současně myslil H. S. Chamberlain, že Dantova tvář byla »charakteristicky germánská« a že Germánstvo jest jednou z největších nebo snad opravdu největší mocí v historii lidstva.

Dva z obhájců theorie o svrchovanosti nadřaděných ras, Gobineau a Rakušan Gumpłowicz, zastávají několik společných domněnek: věří v mnohonásobný původ ras, v stálost ethnických rozdílů, domnívají se, že lidská rasa není jednotným celkem, nýbrž shlukem ethnických skupin intelektuálně nerovných. K těmto domněnkám přidává Gumpłowicz prvek věčného boje a theorii, že nejvyšším zákonem sociálního rozvoje jest sobecký zájem skupiny a boj o svrchovanost kmene. K těmto vrozeným rasovým kvalitám poji se podle některých spisovatelů základní příčiny, proč někteří národové se v kultuře zpozdíují a proč jiní činí pokroky v kultuře.

Mezi americkými anthropology Boas, Herskovits a Goldenweiser zamítají tuto theorii, podle níž na vrozených rasových roznostech závisí vývoj vysoké a nízké kultury. Sociologové, jako Miller a Todd, souhlasí s jejich nálezy. A správně. Konec konců velmi vychva-

lování severané přijali kulturní přínos od velmi pohrdaných národů kolem Středozevního moře, ale zapomněli zřejmě na svůj dluh zmíněným národům. Kdyby všechna genialita, talentovanost, umělecké nadání a politická moudrost se omezily na nadřaděné rasy nordické skupiny, nebyla by historie zaznamenala intelektuální velikost jednotlivců jiných ras. Ale ve skutečnosti jak mezi vysoce nadanými a kupředu jdoucími rasami, tak i mezi nižšími a v pokroku se zpožďujícími vyskytují se význační jednotlivci a lidé velkých činů. Na obou koncích této řady jsou osoby daleko nad (nebo snad pod) »průměrným kvocientem intelligence«. Podivuhodná paměť čínských a indických učenců, kteří dovedou citovati rozsáhlé úseky ze svých klasiků, se zřídka vyskytuje u západních národů. Co se týče schopností vůdcovských, třeba připomenouti velké činy afrického vládce Chaka, který zavedl praktické metody vojenské a reformy politické a tak povznesl kmen Zulů nad kmeny sousední. Důkaz o genu v oboru vůdcovství podává náčelník Josef, válečník kmene Nez Percé a Rudý Mrak, náčelník kmene Sioux. Tito lidé byli známi silou své fyzické vytrvalosti. Pokud moderní psychologie klade obzvláštní důraz na mravní zábranu, jest správně věřiti ve schopnost divocha snášeti bolest. Taková síla za jistých podmínek se může snadno státi velkým kulturním a sociálním bohatstvím. »Zasvěcení« v některých afrických a jihoamerických tajných společnostech snáší mučení, jemuž by se mladík stejného stáří v civilisované společnosti nikdy nepodrobil. S úsměvem snáší indiánský hrdina trýznění, je-li zajat, a neprosí o milost. Živě se pamatuji na sedmnáctileté hochy Maya-Indiánů, kteří přicházeli domů ze vzdáleného »milpa«, nesouce náklad obilí, který by průměrně silný muž stěží zvedl, neřku-li aby jej nesl.

Albert Muntch S. J., Cultural Anthropology, The Bruce Publishing Comp., New York Milwaukee Chicago 1934, p. 21—24.

Trojice

V tom, co je jedno nebo dvojí, nikdy není možna dokonalost ani mír. Dokonalost a mír jsou teprve v trojici. K muži a ženě v manželství náleží dítě i tehdy, když nemají dětí nebo když jich mají více. Každý dualismus — učí tak dějiny náboženství a filosofie — jest nepřátelským stavem, a to nutným. Mezi dvěma věcmi, které jsou jen dvě, panuje stále boj. Každý dualismus je vitální: věčný boj; logický: věčný protiklad. Kdyby jedna věc byla jen jedna, nebyla by vlastně žádná. V pantheismu neexistuje ani Bůh ani člověk. Kdyby byly jen dvě bytosti, byly by od věčnosti: Bůh a ďábel mezi sebou věčně zápasící; do té míry jsou dualistická náboženství (kdyby byla pravdiva) veskrze pravděpodobná a přirozeně hlubší a realističtější než každý monismus, který sám v sobě se rozplývá, vyprchává a stává se nesmyslným. Množné číslo je tvořivé rozšíření ne jedničky, ani dvojice, nýbrž trojice. Proto měla nejgeniálnější řeč číslo dvojné (duál). Teprve trojici počíná také plurál. Zajisté bylo vždy, jest a bude úlohou filosofie, metafysiky, hledati »jednotu« bytí, i když se ukázalo, že pravá jednota pro lidský intelekt jest jen na úzkých, přes propasti jdoucích stezkách rozlišování (distinguo). V »bytí« hledáme metafysicky jednotu a čím více přispívám k jednotě tím, že rozlišuji, tím se jednota stává určitější a přesnější; ten však, jenž jest »vším«, jest »Jediný«, dokonale určitý, Všejediný.

Ve filosofii bytí — čest Kierkegaardovi, který zde stanovil *d i s t i n g u o* — hledáme theologicky Boží Trojici. Vše spočívá v Trojici.

Theodor Haecker, Schöpfer und Schöpfung, Jakob Hegner in Leipzig 1934, S. 141—3.

K U L T U R A

Nezaměstnanost absolventů středních škol

Lidové listy
7. VIII. 1935.

dr. jd. — Státní úřad statistický provedl pokusné zjištění o nezaměstnanosti absolventů středních škol ve čtyřech městech, a to: Chrudimi, Plzni, Brně a Bratislavě. Tato města, různé velikosti i sociálního charakteru, jsou typická pro republiku a výsledky v nich zjištěné opravňují k určitým všeobecným závěrům.

Statistika týká se všech abiturientů na všech středních školách těchto měst (gymnasiích, reálkách, odborných školách a učitelských ústavech) a to od roku 1923 do roku 1933 a zjišťuje, kolik z absolventů těchto škol se dostalo do zaměstnání a kolik zůstalo bez zaměstnání.

Nejdříve ale zajímavé zjištění předběžné! Říká se, že na střední školy je po válce daleko větší nával než před válkou. To je však pravda jenom z jedné části, a sice u žen, nikoli u mužů. Tak roku 1913 na př. bylo všech abiturientů v českých zemích mužů 5294, žen jenom 664. Roku 1933 počet mužů abiturientů stoupl o 101 na 5395, avšak žen bez stovky

D. Peckovi bylo 4. srpna 40 let

Když jsme se v posledních dnech červencových loučili s Dalečínem a v kroužku mladých lidí, které si profesor Pecka dovedl rázem získat, byla pronesena tato věta, tehdy ovšem ještě v čase budoucím, všiml jsem si, že tváří profesora Pecky projel jakýsi záchvěv téměř mrzutosti. Tomu, kdo profesora Pecku zná, bylo ihned jasno, co si v té chvíli myslí a jak by to asi vyjádřil: že se pro tu jeho čtyřicítku svět nezboří.

Mohli bychom to ovšem vykládat i jinak: že čtyřicet let není věk dostatečný k oslavám, nebo že to, co dosud vykonal, nestojí za to, aby se o tom mluvilo.

To by tedy byl omyl. Když před devíti lety oslavovali v »Rozmachu« čtyřicítku Durychovu, napsal Jan Scheinost, že je jistě jen předností každého hnutí (a tím spíše, jde-li o hnutí mladých), může-li uctít mladého vůdce. Myslím, že by nebylo snadné vyvracet tato slova.

Kdybych měl říci, čím tedy profesor Pecka imponuje mladým lidem, kdybych měl vysvětliti onen vliv, jemuž podlehně každý mladý člověk, s nímž se profesor Pecka dá do řeči, řekl bych tři slova Giovanni Papiniho, lze-li jich ovšem vůbec užítí o člověku: Un homo finito. Hotový člověk. Ein gemachter Mann, chcete-li, ale to není to pravé. Člověk, na němž nepozorujete stín pochybnosti, nejistoty, nedůslednosti, zmatku, kolísání. President Masaryk řekl kdysi, že chce-li kdo vésti jiné, musí být především jist sám sebou. Myslím, že profesor Pecka je jist sám sebou — lze-li to ovšem opět vůbec říci o člověku.

Profesor Pecka je redaktorem »Jitra«. Má-li dnes »Jitro« nějakou hodnotu (a slýcháme velmi často a s různých stran, že ji má), je to především jeho dílem. On sám vám sice řekne, že to je zásluha těch, kdož do »Jitra« píší — ale ať mu to věří, kdo chce. Stačí vzít do ruky kterýkoliv z těch ročníků »Jitra«, jež neprošly jeho rukama a srovnávat.

Jsme mu za to vděční. Jsme mu vděční za vše, co udělal pro studenty. Máme ho za to rádi!

Tento článek, dělaný za jeho zády, nechceme psát tak, jak se podobné články obvykle píší. Víme přespříliš dobře, že se tady o něco takového nestojí. Ale víme také, že mladí lidé, jejichž jménem mluvíme, nedovedou plýtvat chválami (i když by to byly chvály zasloužené a vycházely ze srdce), snad proto, že se bojí, aby nebyli podezříváni z neupřímnosti a marného mluvení. To ovšem neznamená, že by nedovedli být vděční. I když to snad na nich někdy není dost dobře znát.

Za práci a lásku, kterou nám profesor Pecka věnoval, tiskneme mu ruku, jako muž muži, srdečně, oddaně a s díky.

Ladislav Jehlička.

Starý zákon

»Nelíbí se mi útoky na Starý zákon.« To slovo Goetheovo v »Dichtung und Wahrheit« by měli uvážiti, vzhledem k významu muže, jeho přívrženci a ctitelé. V zápase proti židovství není pro ně ode dneška Starý zákon dílem Ducha svatého, nýbrž něčím méně než Homer nebo Horác. Kromě Církve vzal i protestantismus do ochrany Zjevení Starého zákona a osvětlil zvláště poměr obou Zákonů poukazem na jejich závislost podle slov Augustinových: »Novum in Vetere latet, Vetus in Novo patet.«

Z 45 knih Starého zákona uvedl Ježíš ve svých řečech neméně než 22; možná, že i ty ostatní jmenoval; ba Jan říká, že všechno nebylo napsáno.

V Evangeliiu sv. Matouše se vyskytuje 100 citátů ze 13 starozákonních knih. U Marka 15 míst z 13 knih. U Lukáše 34 citátů z 13 knih. U Jana 14 citátů z 6 knih Starého zákona.

Ve čtyřech Evangeliiích jest více než 160 poukazů na St. zákon. V Pavlových listech ke Korintským jest 53 citátů; v listě k Židům jest v 13 kapitolách 85 míst, v listě ke Galatským jest jich 16. Zjevení svatého Jana má 245 narázek a citátů. Když Pavel píše svému žáků:

»Poněvadž od dětství znáš Písma svatá, která tě mohou naučiti ke spáse věrou, jež jest v Kristu Ježíši vyučiti k blaženosti,« jak blízko staví k sobě Starý a Nový zákon! Nechtou-li nepřátelé Starého zákona: »Písmo musí být naplněno?« K čemu vykládal z mrtvých vstavší Kristus Mojžíše a proroky emauzským učedníkům, když již nic neznamenali? Mohli bychom mluvit téměř o něžné lásce Ježíšově k Starému zákonu, když pozorujeme, že nejen na zemi, nýbrž i s nebe ho užíval, když mluvil s Janem na Patmu.

Tasovské akvarely Marie Vořechové

Na jednom zvláště čarovném místě své »Tepny« Jakub Deml píše mladému básníkovi: »Vy nemůžete býti jiným než vaše krajina a to jest poslání básníka, aby našel, uctil a uhájil svou krajinu. Ona právě jest tou Princeznou, kterou má ze zakletí vysvobodit. To se nestane zázrakem, ani náhodou, ani na ponejprv: musí naklánět ucho k jejímu ztrnulému srdci, aby tam uslyšel tajný šepot, musí vytrvale cvičiti své oko, aby uviděl, čeho žádný jiný na té krajině nevidí. A až všechno uslyší a uvidí, začne se učit mluvit, neboť tu Princeznu musí osvobodit kouzelným, mocným slovem.« Tato rozjasňující slova básníkovy procitla mi nadále v duši, když jsem si prohlížel podivuhodně krásné a výmluvné tasovské akvarely Marie Vořechové-Vejvodové. Zasáhla mne až příliš sladká řeč jejich jemného výtvarného gesta a tyto řádky, jimiž chci tlumočiti svou vděčnost a svůj úžas, jsou díkem za zjevení krásy, nikoliv odbornou kritikou...

Jest to pocit nezvyklého a náhlého údivu, kdy přestáváme dýchat radostí nad požehnaným setkáním a bojíme se promluvit trochu více a trochu nahlas, abychom nevyplašili kouzelné vidění krásy, jež se nám tu zjevila. A promluvíme-li konečně, je to jako oddech, hluboký oddech, a první naše slovo zvučí stříbrem a září úsměvem jarního světla. Není třeba se báti zklamání. Neboť Marie Vořechová dovedla nalézt, uctívati a uhájiti svou krajinu, dovedla ji vysvoboditi ze zakletí její zdánlivé mlčenlivosti, vrátivši jí řeč, nejvlastnější a nejvnitřnější řeč své obdarované a omilostněné duše. Marie Vořechová se těmito akvarely stává básničkou krajiny. Sklonila se k ní, vposlouchala se do jejího utajeného

o dva tisíce na 2567. Jestliže tedy roku 1913 bylo všech abiturientů 5958 a r. 1933 7962, je vidět, že tento přírůstek téměř celý tvoří ženy! To je potřeba vidět a pamatovat především. Tvrdí-li se, že na studie by nemělo chodit tolik mladých lidí a jestliže střední školy jejich příliv se snaží také omezovat, pak ale nutno říci hned do datek: pro budoucnost národní a normální sociální řád je nemyslitelné, aby na středních školách ubývalo mužů a přibývalo žen, nebo aby se měnil poměr obou pohlaví dosavadním tempem v neprospěch mužů. To tedy předem.

Statistika stát. úřadu statistického pozorovala absolventy čtyř zmíněných škol, jichž bylo za deset let 20.131. Nebylo ovšem možno zachytit přesné údaje o všech, jen asi z 85 proc. Z těch bylo r. 1934 na vojně 1297 (t. j. asi 6.4 proc., 3.801 na studiích vyšších 18.9 proc.), 710 žen se vdalo. Ze zbytku 14.323 absolventů, který se o práci ucházel, bylo v červenci 1934 3058 nezaměstnaných, tedy 21.3 proc., víc než jedna pětina. Při tom není řečeno, že všichni, kdo přijdou z vojny nebo dostudují dál, práci dostanou.

Nutno tedy počítat s tím, že asi pětina všech absolventů středních škol za posledních desetiletí zůstala bez zaměstnání a poněvadž u starších ročníků je toto pro-

cento mnohem menší, stoupá u nejmladších, takže lze říci, že z absolventů středních škol dnes menší část dostane místo hned, větší musí dlouho, snad léta na ně čekat.

Zastavovat radikálně příliv na střední školy není možné, protože malý národ stupňuje vzděláním potenciál své energie pracovní — ovšem až do určité míry, kde vzdělání se loučí s morálkou života a kde nastává početní úpadek národa. Zde je nutno činit opatření jiná v rámci obecné hospodářské a sociální politiky státní: Snížit podíl na obecném národním důchodu... kapitálu a zvýšit jej práci!

III. Akademický týden

Filosof. revue spolu s akademickými spolky: Česká liga akademická, Moravan a Liga čl. akademiček pořádá ve dnech 29. září až 6. října III. Akademický týden. Již jména referentů (Braitto, Bochenski, Boškovič, Birnbaumová, Berounský, Beneš, Cibulka, Dacík, Drachovský, Dvorník, Fuchs, Habáň, Havelka, Hejger, Hertl, Chevalier, Kalista, Kudrnovský, Martinovský, Pavelka, Papica, Pecka, Peřich, Pujman, Silva-Tarouca, Skácel, Soukup, Urban, Vašek, Weingart) jsou zárukou vysoké úrovně přednášek, zařazených do šesti témat: Totalita a metoda, Zkušenost, Tvořivost, Duchovost, Stát, Rodina.

Při letošním A. T. je zvláště potěšující účast akademických spolků, takže Akademický týden se stává opravdu naší katolickou univerzitou. cm

života, do šumění lesů a stenání skrytých pramenů, pochopila hloubku její bolesti a vroucnost jejího tepu. Cokoliv zde vidíme, uchvacuje naši lásku a opojuje naši naději a my tu náhle vidíme samé tajemné a nepatrné zázraky, jichž si málokdo povšimne. Marie Vořechová nepodává krajinu impresionisticky, nevěnuje se detailu, nezůstává trčet na jednom místě, neusedá pohodlně do zelených podušek trávy, již je tu tolik, aby si odpočinula. Marie Vořechová maluje duši krajiny a v jejích jasných a panensky čistých barvách vyrůstá před námi Tasov v plném svém životě.

Jest to vzrušená neklidnost a těkavost vidění, stále utíkající a stále dobývající, touha poznati více a poznati všechno, která tu vládne a štve malířčinu ruku. Jen tak si vysvětlíme značné množství obrazů za poměrně krátkou dobu i onu sympatickou rychlost a pohyblivost štětce, ovládaného vzrušením opojené duše. Vy cítíte, proč Marie Vořechová má takový lehký a pružný výtvarný pohyb, proč je její chůze tak jemná a snadná, proč její linie hýří životností a chvěje se pohybem! Jest to dynamika života, která se tu tak plnokrevně a rozechvěně projevuje, a projevuje se jen proto, že si umělkyně dovedla probíjet cestu k pravému poznání krajiny, pronikajíc svým čistým a vroucím zřením mystickými průzory daleko za okraj hmoty.

Jak se raduje naše duše, vidí-li opět onen krásný a nezapomenutelný Tasov s jeho kostelíkem, který se tu skoro pořád vynořuje nad obzor, jak se raduje naše duše, vzpomíná-li na chvíle hřejivého kouzla, jež jsme prožili na těchto místech, vděčíte pohostinství a přátelství básníka tohoto kraje Jakuba Demla, jehož celé dílo básnické vyrůstá z tradice nesmrtelného Tasova a opřádá jej poesii neobyčejné vroucnosti, a tesklivé něžnosti. Diváme se na zelená luka, kterými zde hýří tasovské jaro, a naše oči se zalývají touhou a steskem, díváme se na strmou stráň v Bosně a naše duše vzpomíná na červencový den, kdy jsme poprvé kolem ní putovali, díváme se na jaro v Tasově a kolem Tasova i na zimu v Tasově a kolem Tasova a zdá se nám, že jsme to všechno viděli, že je nám to tak blízké, že jsme tu doma. Marie Vořechová nám maluje Tasov takový, jaký jej známe z vlastního vidění a z vlastního poznání, Tasov živý a krásný, který nás naučil vidět a milovat Jakub Deml svým dílem. Neboť Marie Vořechová nám zjevuje o Tasovu barvou a linií to, co nám o něm tak výrazně, vroucně a naléhavě zjevil Jakub Deml slovem, a my se radujeme z identity tohoto dvojitého vidění, jež nám napovídá téměř všechno o tomto podivuhodném a pohádkovitém kraji. Marie Vořechová se tasovskými akvarely dobrovolně, vědomě a navždy přičlenila k milencům této krajiny, jejichž láska dovedla nám říci jedním slovem vše, čím žije a kvasí tento kout žirné Moravy.

Tak jak nám Marie Vořechová maluje oblohu, pokaždé jinak, vyslovujíc důrazně všechnu bolest i radost, tíhu a bázeň a úzkost krajiny, tak jak nám zachycuje člověka, přitisknutého k tomuto cípu země, promítajíc často jednu figuru v pomyslných konturách k metafysickým obzorům života, tak jak nám maluje stromy, lesy, rybníček se stříbrnou vodou, jas jara a bělost zimy, skotačící děti, koně, táhnoucí sáně do kopce — tak to známe a milujeme a tak se nám to jeví krásným, věrným a milým zpodobněním krásy, jež nám učarovala na celý život! Bože, jak musí být člověk vděčný, jak hrozně a prudce musí být člověk vděčný Marii Vořechové, že se nám tak silně, statečně a upřímně vyznala ze své horoucí lásky k básnický posvěcené krajině Demlově a Březinově!

Vít Lovan.

NOVÉ KNIHY

JEAN GIONO: ČLOVĚK Z HOR. — HLASY ZEMĚ. (Obě knihy vydal Symposium v Praze v úpravě Toyen.) — Do záhlaví tohoto referátu bychom mohli napsati: umění krásné prózy, neboť myšlenkový i slovní kraj Gionův je jednolitou písni, kterou zpívá vystřelený šíp ze srdce země. Dva jemné, prosté příběhy o lidech ještě prostších, o lidech, kteří vyrůstají z kamenitého podkladu prostých životů na horách, v kraji i na opomíjených výspách lidského soužití. A centrem všeho zrodu, veškerého života je Gionovým lidem dech země, který je objímá, aniž oni tuší, že to objetí je někdy tvrdší, než člověk může vydržeti. Giono v tklivé pokoře se sklání k zemi a přesypá na dlani zemi a osudy dětí země. A děti této země dovedou se svou matkou hovořit řečí tichou, ale pravdivou a srozumitelnou. A jak to řekne Giono? »Bylo to takové, že se vám tajil dech! Potom slyším cosi, jak by se řeklo horský vítr nebo spíš hlasy hor, let koroptví, volání pastýřů a šelestivý hukot vysokých pastvištních trav, které se všechny zároveň sklánějí a zdvihají ve větru. Potom je jakoby bezvětří, zvuk kroků po cestě: ťuk-ťuk; kroků dlouhých a zvolných, které stoupají a zpívají po kamení, a kolem těch kroků pohyb křovin a zvonečků, které jim jdou jakoby naproti.« Tak cítí Gionův člověk svou řeč se zemí. A nejkrásnější je u Giona onen tajný záměr, který zdá se právě ze země vyvěrat a prolínat všechno lidstvo: je to tajné, stále uskutečňování vědomí božího řádu, který spojuje svou velikou láskou a rozděluje a třídí svou odvrácenou tvář. Dílo Gionovo je plátidlem, jež obíhají rukama synů země, přinese užitek mnohonásobný. Přínos Gionův je tak obsáhlý, že celá generace může pracovat na díle, aniž by byla podezřívána z epigonství, neboť země je živá a dnes mluví naléhavěji než kdy předtím. —jza.

●
KRISTMANN GUDMUNDSSON: MODRÉ POBŘEŽÍ. (Román. Vydáno v »Topičových bílých knihách« v Praze.) — »Když bylo trochu přes půlnoc, odřízl příliv šéry od země. Voda vystoupila v průlívce právě tak vysoko, že Hakon nemusel již hlídat...« Tak počíná román o Hakonovi, obecním chlapci, o synu nešťastné Anny Jony, o pasáčku ovci na skalnatých pobřežích Islandu. Mohutné příboje rozervaných fjordů odlamují ze života Hakonova všechnu radost; jen daleké modré pobřeží, kde je veliké město Reykjavík, kde Hakon se narodil a kde pod bílou deskou spí jeho matka Anna Jona, slibuje mu, že, až doroste, ukáže mu svět a lepší budoucnost. A do lepších dnů touží Hakon s sebou vzít i Eialin, druhé obecní dítě, která v jeho nemoci jej zahřívá teplem prýštícím z jejího slaboučkého těla. A osud se naplňuje a Hakon i Eialin přicházejí do Reykjavíku, aby po dlouhých strastech unikli svému prostředí a podali

si ruce k společné cestě životem. Ale takový bývá již běh života, že místo teplého domova chystá Hakon své nalezené Eialin chladný hrob a sobě zimničnou pouť tuláka. — Byli jsme zvyklí už ze severských autorů čísti Undsetovou, S. Lagerlöfovou, Gunnarssona, z kterých jsme poznávali onen svět pohádkových fjordů. Nyní přistupuje do této řady autor nový — Gudmundsson. Jeho »Modré pobřeží« je kniha dobrá, obzvláště jeho obrazy z dětství obou obecních dětí. Jen na tragedii obou mladých srdcí již nestačil Gudmundssonovi onen náběh dechový, s jakým začal. Tento malý krok zpět je ale dostatečně vyvážen širokou a hlubokou základnou, do jaké dějové pásma je zasazeno. —jza.

●
JAN ZAHRADNÍČEK: ŽÍZNIVÉ LÉTO. (Poesie. Vydal Melantrich v Praze.) — Referující tak rádi o této knize Zahradníčkově, musíme litovati, že jen tak málo místa můžeme této významné knížečce věnovati, neboť »Žíznivé léto« znamená silný růst básníkův. Nemůžeme pilně analysovat tuto novou poesii Zahradníčkovu, ale musíme hned na počátku říci, že všechno to, co v předcházející knize Zahradníčkově zaznívalo tak nejistě, účelově nezaměřeně, co bylo jen postihováním krásy bez jejího zužitkování v novou intonaci bratřím, to všechno že nabylo nyní jistoty, jež jediné zná vanouti z otevřeného a nebojácného křesťanské — katolické víry. A to je ona pevná základna, na které dnes můžeme Zahradníčkovi určití jeho místo. Melancholická pout žitím a tesknice dnů, večerů, nocí i úsvitů jsou nyní vystřídány jasným bojem o silný den a jistý zítřek. Již jen jakýmsi jemným odzníváním v struktuře obrazů jest ona opuštěná trpnost a zahořklost; ona trpná pokora se mění v poslušnost a v stálou pohotovost. Dnes nový Zahradníček otevřeně říká k obloze: »...s dechem zatajeným cítil jsem závažnost kořenů a krev má chvátá.« Země a její tajemství zachvěly se v očích básnickových a staly se náhlými akvizitátory utajených sil, které v novém přívalu stavějí krásu, pro oči smrtelné v tomto světě tak rozdrobenou, v nové obrazy zvláštních rodů a ozřejmených kategorií. Zůstává tedy bilance Zahradníčkova »Žíznivého léta« tato: země se chvěje v obraze, jenž duši básnickově sdělilo mysterium víry katolické.

●
JAKUB DEML: PÍSEŇ VOJÍNA ŠILLENCE. Německou předmluvu napsal Karl Eduard. Vydal autor v Tasově 1935. Str. 60. Cena Kč 66.—. Jakub Deml nebude už psát pro tak zvané potěšení čtenářů. Bude psát již jen pro jejich rozpaky. Jakub Deml je bez obecnstva. »Zapomenutým světlem«, jež bylo konfiskováno, počíná jeho dílo býti úžasným lidským dokumentem, nevypověditelným výkřikem člověka nedovedoucího snést samotou, trpícího zneuznáním a nepochopením, umírajícího v opuštěnosti: v tom výkřiku je nejvyšší vypětí člověka a básníka — modliti se rouháním, milovati nenávistí a křičeti mlčením — to jde zřejmě nad možnosti lidského slova a

nad pravděpodobnosti čtenářské mentality. Že tuto báseň píše německy, může se chápat jako projev resentimentu. Pro koho psát česky? — táže se básník v Zapomenutém světle. Může se to chápat jako ozvuk básníkovy německého původu. A prostě jako snaha najít porozumění jinde. Ale to zajímají psychology tvoření. Možná, že by k svému přišli i formalistní rozbírači a lingvisté, kdyby rozpředli hádku, jsou-li tyto německé verše dobré či ne. Nikoliv: nejde zde o takové maličernosti. Zde jde o poslední smysl pozemské existence: že není lidské útechy.

●
ALEXANDRE ARNOUX: LEGENDA O CIDU CAMPEADOROVI. Přel. Josef Florian, linoleoryty vyzdobil Michael Florian. Vyšlo jako 118. sv. Dobrého Díla ve Staré Říši, 1935. — Alexandre Arnoux, známý dosud snad jen jako autor malého férického melodramatu a několika povídek s válečnými náměty, dal se podmanit drsnou jednoduchostí a výraznou krásou starých legend a románů o Cidu Campeadorovi. Jádrem těchto pověstí jsou lidové zkazky, na něž se časem krystalicky nakupily výtvořiny pozdější, umělejší ve skladbě a vtípnější v rétorických pasážích. Tyto pozdější útvary právem opomíjí Arnoux, hledaje ve svém materiálu prvky základní a původní, jak tryskaly z podvědomí španělského lidu a jak se staly svědectvím ne o Cidu, nýbrž právě o citech, představách a ideálech lidu tohoto. Podánilo se mu tak dílko dýšící poesii, jež není znásilněná skladebným duchaplnictvím a jež svou archaickou vážností opravdu osvěžuje. Četné linoleoryty, jimiž vyzdobil knížku Michael Florian, velmi zdařile sekundují naivní slavnostnosti a groteskní velebnosti Arnouxovy patiny.

●
SVATÝ BRUNO Z ANERFURTU: ŽIVOT A UTRPENÍ SVATÉHO VOJTĚCHA, BISKUPA A MUČEDNÍKA. Přeložil Jan Vilíkovský, úvodní slovo napsal Rudolf Holinka. Vyšlo jako 1. sv. edice »Opus Dei«, kterou vydává benediktinské opatství v Břevnově. — Měl-li někdo pochybné potěšení čísti najednou několik životopisů všelijakých skutečně i domněle velikých osobností a dostane-li se mu potom do ruky taková středověká hagiografie jako je Brunonův Sv. Vojtěch, užasne nad onou monumentalitou podání, jež tolik rozlišuje životopis středověký od řemeslných a většinou obchodních životopisů naší doby. Je to téměř podivuhodné, jakým dojmem na vás působí stará legenda, z jejíž řádků na vás vane onen tragický rys dějin národa zarytého a vzpurného, zbavujícího se s lehkomyšlností až podivuhodnou nejkrásnějších květů své země. Z díla Brunonova, světcem psaného životopisu světce, vyzařuje ona zvláštní síla, jež naplňovala všechny světce středověku, cítíte v něm ducha velkého středověku, ducha doby, v níž život byl žit, ducha, jenž nám může být nyní, kdy život jest jen živořením, posilou a útěchou.

jehl.-

VILÉM BITNAR: DUCH ČESKÉHO BAROKU. (Zvláštní otisk ze »Života«, listu pro výtvarnou práci a uměleckou kulturu, č. 7, 1935.) — Dostal jsem tento sešitek jako milou pozornost a jsem mu velice rád, neboť tato stať Bitnarova je jednou z nejkrásnějších historicko-literárních statí, jež jsem kdy četl. »Duch českého baroku tkví v touze po jednotě.« Tak uvádí Bitnar svou studii a následující slova pak jsou výrazným pohledem na dobu, kdy český katolík bojoval s reformací a neblahým dědictvím historie. A užije-li Bitnar v uzávěru své studie slov »Prameny obrody českého národa vyvěrají z časů protireformačního baroku, zformovaného jezuitskou snahou nábožensky sjednocovací«, a čteme-li tato klidná, jasná slova ve významném »Životě« bez slova odporu nebo polemiky, musíme si přiznati s radostným pocitem v duši, že budoucnost českého národa je jasná, protože jeho podstata je katolická.

—jza.

●
NÁŠ HLAS. ALMANACH SLEZSKÉHO KRÁSNÉHO PÍSEMNICTVÍ. Redigoval dr. Jan Strakoš. Vydal klub »Přítomnost« ve Frýdku. — Pročítáte-li stránky Strakošova sborníku, nemůžete se zbavit dojmu, že Slezsko, ta nešťastná země, roztržená na tři kusy a dokonale vymazaná z mapy Evropy, nepřestala ani v nejmenším žít zvláštním osobitým životem, životem duchovním, neohlížejícím se na umělé hranice a lidské sváry. Slezsko žije ve svých básních. Z veršů Bezručových, Zegadłowiczových, Závadových, Lazeckého, Martínkových, Vavříkových, Bárových, Fierlových a j., jež vybral Jan Strakoš s jemným vkusem a porozuměním a dovedl sladiti v opravdovou píseň slezské země, z prózy Zegadłowiczovy, Šmídovy, Dvořákovy, Scholtisovy, Rusinského a Třeneckého je zřejmo to, co potvrzuje anketa o inspiračních zdrojích a možnostech slezské země a jejího ducha, že totiž onen zvláštní rytmus, jímž se vlní slezská země, ono rozechvění a kouzlo, jímž působí jak na Slezana, tak na cizince, nemůže nezanechat v duši dojmy trvalé. Je zásluhou Jana Strakoše, že nám připomněl zapomínanou slezskou zemi, zemi, jež má co říci Čechám, Moravě i Slovensku.

jehl-

●
Msgre ThDr. KAREL L. ŘEHÁK: JEŽÍŠ UKŘIŽOVANÝ — KNIHA VYVOLENÝCH. V. Kotrba, Praha 1935. Cena Kč 18.—. Jest to volně přepracované dílo francouzského jesuity Jana de Saint-Jure, již po tři sta let rozšiřované, do mnohých jazyků překládané, a chválené jakožto výborný návod k životu křesťansky dokonalému, doložený zejména životem samého Spasitele, ale i příklady mnohých svatých. Udává prostředky k dokonalosti i cesty, jež k ní vedou.

UNIONISMUS

Co chceme?

Tato část Jitra chce buditi v katolickém studentstvu trojí zájem.

1. Zájem o Slovaný odtržené od církevní jednoty,

2. zájem o unionistickou (sjednocovací) práci mezi Slovaný a konečně

3. chceme seznamovati s vynikajícími pracovníky na poli unie Slovanstva. (Myslím unie církevní.)

Nemyslete si, přátelé, že co chceme, není aktuální dneška. Dnes pořádají se unionistické sjezdy a různé týdny pro bližší poznání rozkolného orientu, svatý Otec zbudoval školu pro výchovu budoucích misionářů, kteří mají pracovat — až někdy se otevře Rusko katolické víře — pro sjednocení odloučených (pravoslavných Rusů) od církve katolické. Podobný ústav zřídili si Němci v Mnichově. V Římě jest Papežský východní ústav, jehož hlavním účelem jest poznání rozkolného východu. Dnes již máme celou řadu časopisů, jak u slovanských národů, tak také u neslovanských, které obírají se otázkou sjednocení Slovanů ve víře. K probuzení většího zájmu přinášejí články o východním ritu, o náboženském životě rozkolných a o náboženském životě uniátů (sjednocených).

Stále se zdůrazňuje, že poslání naší Čsl. republiky jest unionistické. Před nedávnem (6./7. 1935) zase o tom pěkně psal v L' Osservatore Romano Carlo Weirich.

Je-li tedy poslání našeho státu unionistické, kdo jiný má býti pracovníky ba i vůdci v tomto úkolu našeho národa než-li vy, přátelé moji, naše katolická inteligence?

Jak možno pracovat pro sjednocení, bylo ukázáno v minulých ročnících v rubrice: Pro sjednocení Slovanstva a s pomocí Boží budeme poukazovati i letos.

Má-li však vyplynouti z vaší strany nějaká práce na poli unie Slovanstva, jest nutno, probudit u vás zájem. A to chceme těmito články. Bůh nám žehnej!

Byl jsem překvapen

Na svých cestách Itálií setkal jsem se s knězem z Německa P. Vavřincem Schmeddingem. Překvapil mne svou velkou znalostí slovanské

liturgie a staroslověnštiny. Ptal jsem se ho, odkud má takové znalosti, on — Němec.

Řekl mně, že z vlastního zájmu po vysvěcení poslouchal na universitě 3 semestry staroslověnštinu a 6 semestrů polštinu a ruštinu, aby potom privátním studiem mohl vnikati do ducha slovanské liturgie. Navštívil Halič. Tam poslouchal slovanskou liturgii. Rád vzpomíná na Lvovského metropolitu východního obřadu, Ondřeje Szeptyckého. Rozjel se do Řecka. Cílem bylo proniknouti do řeholního života ruských mnichů, žijících na Athosu. Byl několikrát v Jugoslávii, aby se tam blíže seznámil s liturgií slovanskou západního obřadu. Rád by jel do Ruska. Litoval, že devisová opatření mu znemožňují přístup do těchto zemí.

Ani si nedovedete představit, s jakou úctou jsem hleděl na tohoto Němce.

Zde vidíte, kolik obětí dovede přinést láska a zájem o věc.

Petr Jakovlevič Čaadajev ruský filosof a hlasatel unionismu

Teprve revoluce upozornila znovu na zajímavou postavu dějin ruských, filosofa Čaadajeva (1793—1855). Současná doba může dokonale posoudit názory tohoto »šilence«, za něhož byl úředně vyhlášen vládou, aby umlčela jeho hlas, protože co Čaadajev na základě svých úvah o filosofii dějin předpověděl o Rusku, to potvrzuje současná doba v celé své strašlivé skutečnosti.

Třebaže pocházel ze šlechtické rodiny, nedostalo se mu vzdělání nejlepšího. Encyklopedické přímo vědomosti, jimiž budil podiv v ruské společnosti, získal soukromým studiem. Zatím co nevzdělané duchovenstvo pravoslavné ztrácelo vliv, jesuité a vůbec katolická idea se svou slavnou minulostí evropskou vzbuzovaly v hlubokém tomto duchu smutek nad současným stavem Ruska a sympatie ke katolictví.

Ponořiv se do studií historických s houževnatým úsilím nadaného filosofa, sledoval rozvoj křesťanství a jeho vliv na pokrok lidstva, aby našel klíč k rozluštění problému, odkud mrtvá nehybnost křesťanského pravoslavného Ruska a radostný vzrůst myšlenkový u národů západoevropských. Plody těchto meditací vložil do svých »Filosofických listů«.

Bystrý, nezaujatý jeho duch postihl po úvahách, svou sylogistickou formou pro Rusko nezvyklých, v nadpřirozené ideji křesťanské hybnou páku dějin evropských. Zatím co velké kultury východních národů — čínská, indická — dosáhnuvše určité výše, ustrnuly, zaručuje nadpřirozený ideál národům nekonečný pokrok.

Vlastním charakterem této božské — a proto jediné — ideje, dané lidstvu, je její snaha sjednotiti všechny, jichž nitro pronikne. Jak by mohla spojit člověka s Bohem, kdyby nespojila člověka s lidstvem? Každý rozkol od Církve všeobecné je tudíž nutně deformací této ideje, jež jediná zaručuje lidstvu nekonečný vzrůst.

A Čaadajev neváhal domysleti tuto pravdu do nejkrajnějších důsledků: »V Evropě bylo vše proniknuto oživujícím principem jednoty. Z něho vše vyvěralo a k němu vše směřovalo. Zatím co z nitra zápasů mezi útočným barbarstvím severských národů a vznešenou myšlenkou náboženskou vyrůstala budova moderní civilisace, co jsme přijali my? Neblahým osudem puzení, šli jsme hledat mravní zákoník, podle něhož se měla dít naše výchova, do ubohé Byzance, hluboce opovržené u těchto národů. Krátce před tím ctizádostivec jeden (Fotios) odtrhl tuto rodinu od vesměrného bratrství; ideu, již takto zohyzdila lidská vášeň, jsme my přijali.«¹⁾ V křesťanství Byzance jako vůdčím motivu dějin ruských nutno hledati příčinu současného stavu. Zbavivši Rusko možnosti účastniti se myšlenkového závodění národů evropských, podlomilo již v zárodcích všechn jeho pokrok: »Osamocení na světě, nic jsme světu nedali, v ničem jsme ho nepoučili . . ., a vše, co se nám doneslo z tohoto pokroku, jsme zpotvořili.«²⁾

Jaký má tedy Rusko úkol v prozřetelnostním rozvrhu dějinném? »Možno říci, že jsme do jisté míry národem výjimečným. Patříme mezi ty národy, které jako by ani netvořily skutečnou část lidského pokolení, nýbrž byly tu jen na to, aby daly světu nějakou důležitou poučenou. Jistě, že nebude zmařen úkol, který je nám osudem přidělen; ale kdo zná den, kdy sami sebe nalezneme uprostřed světa a kolik běd zažijeme, než se splní naše poslání?«³⁾

Čaadajev byl přesvědčen, že i s pobloudilým národem má Prozřetelnost zvláštní úmysly. Odvážil-li se smělého tvrzení: »Chceme-li nabýti stejného vzhledu jako ostatní civilisovaní národové, třeba abychom jaksi prošli celou výchovou lidského pokolení,«⁴⁾ určil již konečný cíl národa v plánu Božím a cestu k nápravě.

¹⁾ První list o filosofii dějin, 12. Archy, str. 18, St. Říše, str. 29;

²⁾ tamže str. 16;

³⁾ tamže str. 11;

⁴⁾ tamže str. 9.

Car Mikuláš I. po přečtení prvního filosofického listu napsal na okraj: »Je to blázen?« — Internovaný vznešený »šílenec« píše hrdinně svou »Apologii sumasšedšago«: »Láska k vlasti je pěkná věc, ale ještě pěknější je láska k pravdě . . . Nikdy jsem nehledal populárnosti a ovací lidu; vždycky jsem si myslíval, že pokolení má jíti pouze za svými skutečnými hlavami, pomazanými Páně . . . Nedovedu milovati vlast se zavřenýma očima . . . Myslím, že vlasti mohu prospívati jen pod tou podmínkou, že ji jasně vidím; teď především jsme povinni vlasti pravdou . . .«

Na sklonku života, propuštěn byv z vězení, dlel v Paříži. K formální konversi k Církvi katolické, pro niž — ač sám pravoslavný — pracoval a trpěl, už neměl sil. Až jeho žáci — kníže Gagarin a Martynov a zvláště velký Solovjev — přiblížili ideál vlastnímu životu. Gagarin později jako jesuita očistil vydáním Čaadajeových »Oevres choisis« památku svého učitele. Psáti studie o Čaadajevovi nestačí. Kdo dovede vystihnouti lépe city tohoto blázna pro pravdu, jež zjevila se mu v dlouhých úvahách, než vlastní jeho slovo? (V 4. a 5. čísle Řádu roč. II. vyšel druhý jeho list o filosofii dějin, souborné vydání všech listů Čaadajeových chystá Pourova edice.)

●

Pax Romana a unionismus

V Mezinárodní organizaci katolických akademiků Pax Romana byla misijní činnost hned od založení P. R. v popředí zájmu. S počátku se omezovala jen na jednotlivé federace, mezi nimiž vynikly zvláště francouzská, belgická a polská, až v r. 1929 byl definitivně zorganizován samostatný misijní sekretariát, když před tím na kongresech v Salcburku (v r. 1923) a v Amsterdamu (v r. 1924) byly projeveny snahy o soustředění misijních snah. Hned rok nato byla přičleněna k misijní komisi komise Pro reditu, zabývající se otázkami unionistickými. Předsedou komise je dr. L. Marakovič ze Záhřebu. Protektorem komise je polský primas kardinál Hlond. — I při kongresu P. R. v Praze a Bratislavě bude věnována unionismu zvláštní péče. Na zasedání v Bratislavě bude přednášeti v komisi Pro reditu Msgre Jemelka a v kóstele Svoradova bude sloužena mše sv. ve východním ritu. Tak čsl. kongres Pax Romany přispěje k rozšíření zájmu o významnou práci unionistickou.

C. M.

●

D O P I S Y

Vážený pane redaktore!

Nemohl jsem se zúčastniti celého jednání o otázce »Jitra« při schůzi tiskové sekce na sjezdu v Praze. Podávám tedy nyní krátce své mínění. Přimlouvám se za to, aby »Jitro« se neodchýlilo od směru, kterým bylo vedeno v poslední době, zvláště v posledním ročníku. Že stojí na znamenité výši, dokazuje uznání se všech stran. Byla jen otázka, že prý nevyhovuje mladším studentům, ačkoliv beletrie bylo dosti, dokonce velmi podařené studentské snímky, verše s obrázky, parodie. V tomto ohledu přispěje snad k většímu upoutání zájmu mladších studentů rozšíření beletrie, zvláště prostším způsobem podávané, a články na pokračování. Ale jinak myslím, že »Jitro« má zůstat »Jitrem«, zachovati si mezi studentskou četbou výlučné postavení svým duchem i obsahem. Má studenty také vésti a vychovávat, tedy je musí učit hledět na vše určitým způsobem, má je lákat, tedy musí stát výš, než jest jejich okamžitá úroveň. Ostatně vím, že nás mladé »Jitro« právě tehdy lákalo, když bylo tak tajemné, s těmi články »učenými«, když jsme lečtemus nerozuměli. Dorůstající student pak porozumí tomu i onomu, pochopí, proč vše bylo tak, jeho linie názorová jest upevněna, neboť ji má vočkovánu — a za to jest vděčen svému časopisu. A pak také myslím, že čtenáři se mají přizpůsobit časopisu, nikoliv časopis čtenářům. Na to jest dost časopisů jiných. »Jitro« ať zůstane »Jitrem«!

Důvod — ze skutečnosti —: u nás odbírá »Jitro« ve vyšších třídách 40—50% všech žáků, naši téměř všichni, v nižších třídách 10—15%.

V posledním ročníku mě zaujalo, jak se liší názory studentské v některých otázkách umění a literatury. Bylo to při zmínce o Norově »Jednom pokolení«. Jedněmi byl autor veleben za to, že se nebojí líčit život tak, jak jest, se všemi lesky a stíny. Poněvadž takové

literatury jest záplava (viz Böhnel, Šrámek, moderní próza téměř celá), chtěl bych, aby studenti, aspoň starší, zaujali k tomuto druhu literatury určité stanovisko. Já jsem tehdy pronesl svou poznámku, prosím, aby se o tom vyslovili i jiní.

Všem, ale účastníkům sjezdu zvláště, upřímný pozdrav. J. A—ík.

Z Číny

P. Josef Zeman, český misionář v Číně, poslal stud. Misijnímu sdružení v Praze-Bubenči řadu čínských obrázků, fotografií a dopis tohoto znění:

Pengtseh na Yangtsekiangu.

Váš ctěný dopis jsem dostal před několika dny. Srdečně Vám děkuji za zájem a lásku mi prokázanou tím, že Vaši studenti mi chtějí duchovně pomáhati. Tot nejdůležitější, na co se nejvíce zapomíná. »Bez Božího požehnání marné naše namáhání« platí hlavně v těžké práci misijní, v díle obrozování duší, což jest výlučně dílo milosti boží. My jsme zde jen nástroji Božského Mistra, bez něhož ničeho nemůžeme, s nímž ale opět vše můžeme: Sine me nihil potestis facere — omnia possum in eo, qui me confortat.

Tentokrát nepíši Vaším studentům nic jiného. Ať si pouze dobře vštípi v paměť tyto dvě pravdy a tomu přesvědčení zůstanou důsledně věrni po celý život. Byl jsem kdysi také takovým studentíkem, ale choval jsem v srdci tu jiskru nadšení pro dílo misii, aniž o tom kdo věděl, žil jsem takřka vnitřně jen té myšlenkou. Přes všechny překážky a obtíže jsem došel k cíli, opřen o tyto dvě nezvratné zásady. Slouživ po tři léta za války, odjel jsem sám r. 1919 do Paříže, sotva jsem znal několik slov francouzsky, a odtud po dvou letech do té mé vytoužené Číny. A dodnes v těch svízelných, nebezpečných i zklamáních, jichž zde prožíváme jako první apoštolové a o nichž tak výrazně mluví sv. Pavel, jsou tyto dvě pravdy naší silou, úřechou a oporou. Jak by jinak mohl žít misionář sám a sám v těch-

to nesmírných krajích pohanských, ne-li pokornou důvěrou v pomoc a milost boží?

Přeji a vyprošuji všem Vaším studentům, kteří horlí o misie, aby dokonalou věrností v malém, v denních povinnostech si zasloužili té milosti, by jednou jako misionáři vykonali velké věci z lásky k Bohu a k bližnímu.

In unione precum in SS. Cordibus.

P. Josef Zeman CM., misionář v Číně.

Poznámka redakce: Tento dopis napsal P. Zeman chystaje se na cestu do Evropy a máje v úmyslu zotaviti se ve vlasti. Avšak před nastoupením cesty těžce onemocněl. Nové zprávy o něm dosud nepřišly.

O té úrovni

Do další práce redaktorské přeji Vám, pane profesore, hodně trpělivosti, síly, zdaru, neboť dobře vím, jak je to obtížné a nesnadné nasytiti tolik hladových duší, z nichž každá má jiné přání a jiné touhy. Je to veliké umění, býti redaktorem »Jitra«, umění, kterému redaktori před Vámi velmi málo se přiblížili. Jenom mne velmi mrzí, že rubrika dopisů je v »Jitru« tak slabá a chudokrevná. Působí to dojmem, jako by čtenáři »Jitra« neprožívali svůj časopis, zůstávali netknuti četnými problémy, které přímo otřásají jinými mladými lidmi. Právě tato část by měla býti nejzajímavější, nejbohatší, nejpružnější, měla by býti obrazem života, citění a intelektuální plnosti (pokud ovšem je možná) studentů, seskupených kolem »Jitra«. Bylo by dobře upozorniti na to zvláště důrazně v některém čísle, dáti podnět, získati několik jednotlivců, kteří by dovedli uhoditi v strunu a probuditi debatu o některých věcech, jež jsou středem studentského zájmu.

Bolest s mladými, kteří nedostačují na úroveň dosavadního »Jitra«, jak jste se i Vy zmínil o tom při pracovní konferenci Ústředí, byla bolestí dávnou a již před lety se o ní uvažovalo. Velmi bych se stavěl proti tomu, aby se v »Jitru« dělal nějaký koutek mladších. Mladší stejně by se tomu nevěnovali s celou pozorností a divně by se to konečně vyjímalo vzhledem k celku. Jsem pro zachování tradice dosavadní. Jen to by bylo třeba zdůrazniti, aby do »Jitra« přispívali více

středoškoláci, má-li to býti tribuna studentů středoškolských. Dosavadní úroveň »Jitra« nutno zachovati. Mladí, ať jim nemíním upírati právo na vlastní slovo a na vlastní nároky duchovní, přece jen nejsou na střední škole tolik zmítáni otřesy jako ti starší, sextáni, septimáni, oktáváni, kteří už jsou středem určitého zájmu a o něž se již různé směry sváří, počítajíce s nimi jako s buňkami příští inteligence. Právě proto, že jsou teprve v intelektuálním vývoji a podléhají tlaku z různých stran, potřebují speciální pozornosti, vážného a hlubšího slova, potřebují, aby jim bylo naléváno víno čisté do nádob čistých a pevných, neporušených, aby dobře zachovali poklad svůj. S těmito lidmi se nedá mluvit jako s dětmi, ty nutno vésti výše, k vážnějšímu přemýšlení, k hlubšímu zájmu o Pravdu Boží a o věci ducha, a tomu právě vyhovuje dosavadní »Jitro«. Ti menší už se vždycky někde nasytí, vždycky někde najdou nějakou dobrou a vhodnou četbu, je dosti dobrých časopisů katolického ražení pro dorůstající mládež. Velmi se proto přimlouvám za to, aby se nehořekovalo na vysokou úroveň »Jitra«, aby se na ni nesahalo, aby se proti ní nepostupovalo jako proti něčemu pochybenému a nezdravému, protože nic není ještě tak vysoké, abychom toho nemohli dosáhnouti, máme-li dobrou vůli, upřímnou snahu a s i l n o u vůli. Aspoň je tu nějaký osten, povzbuzující k stálému studiu a k nepřetržité duchovní práci. A to potřebujeme, aby naši mladí lidé neshnili v tupém odpočinku, v pohodlnosti a aby se nestali lidmi prostředními, kterým škola vtlukla do hlav suchopárné formulky, ale kteří postrádají vědění prožitého a užitečného. Nic není bez bolesti. Chceme-li býti v životě něčím více než lidmi prostředními, musíme získávat stále nové vědomosti, pracovat, studovat, a nestačíme-li ještě na nějakou věc, musí být naším přáním pracovati k tomu, abychom dostali. Jsem Vám proto velmi vděčen, že v »Jitru« ukazujete stále k této nepřetržité duchovní práci, a prosím Vás, abyste udržel tuto úroveň a nenechal na sebe působiti nářkem slabých.

V L.

rapport

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí
katolického studentstva čsl. • V Praze v září 1935 • č.

1

Bienvenue à nos chers amis de l'étranger.

Les étudiants catholiques tchécoslovaques sont extrêmement heureux de pouvoir accueillir dans leur patrie leurs camarades étrangers venant de différents pays du monde mais guidés tous par les mêmes idées, par le même idéal qui est la formation de „l'homme nouveau dans les temps nouveaux“, l'homme en Jésus-Christ. Ils souhaitent aussi la plus chaleureuse bienvenue à leurs aumôniers, professeurs et tous ceux qui travaillent à la réalisation d'un ordre nouveau suivant l'enseignement de la Sainte Eglise.

Ils désirent que le Congrès en Tchécoslovaquie apporte des fruits durables à Pax Romana et à son oeuvre et la fortification à leur propre mouvement. Ils s'efforceront de rendre à tous leurs hôtes le séjour en Tchécoslovaquie aussi agréable que possible de sorte qu'il évoque en eux des souvenirs toujours plus beaux.

**Fédération des Etudiants
Catholiques Tchécoslovaques**

1

Pax Romana

Na začátku září sjede se do Československa přes 300 cizích katolických studentů, mladých intelektuálů, studentských duchovních rádců, seniorů i vysokých církevních hodnostářů na XIV. kongres mezinárodní organizace katolických akademiků Pax Romana.

O kongres jeví se v cizině, zvláště katolické, neobvyklý zájem a to jak v tisku denním i universitním, tak u vysoké hierarchie. — Místo dlouhých článků o mezinárodním významu kongresu pro náš katolicismus a jeho jméno v cizině i pro naši státní myšlenku, uveřejňujeme dva příписы, které byly zaslány u příležitosti čsl. kongresu.

J. Em. kardinál P a c e l l i zaslal čestnému předsedovi P a x R o m a n y, J. E. Msgru Besonovi, biskupu ženevsko-friburskému, velmi srdečný přípis u příležitosti příštího kongresu. Pax Romana neobdržela před žádným kongresem podobný list.

Segreteria di Stato di Sua Santità.

Dal Vaticano, le 24 Juillet 1935.

Excellence, Nejdůstojnější Pane,

Svatý Otec ukládá mně milou povinnost, abych zaslal drahému katolickému studentstvu, sdruženému v P a x R o m a n a, jeho nejlepší přání plného zduřu pro příští mezinárodní kongres katolických akademiků i jeho vznešené blahopřání ke šťastné volbě hlavního tématu a programu zasedání. Cíle, jemuž P a x R o m a n a zasvěcuje se zápalem svou práci, v níž usiluje o vytvoření atmosféry vždy vzájemnějšího porozumění mezi katolickými studenty různých národů, bude zajisté tím snáze dosaženo, čím lépe budou studenti spojeni v bratrském společenství víry a modlitby a čím jejich úsilí o opravdovou zbožnost bude vážnější a stálejší. — Svátý Otec vyslovuje přání, aby kongresová jednání, zejména o náboženské formaci katolického studentstva, přinesla Pax Romaně trvalé ovoce a již nyní vyprošuje pro tyto práce hojnost milostí Božích a z plna srdce všem účastníkům kongresu zasílá A p o š t o l s k é P o ť e h n á n í.

Já pak dovoluji si připojiti svá srdečná osobní blahopřání a rád používám této nové příležitosti, jež se mi naskytuje, abych vyjádřil Vaši Excelenci ujištění své naprosté oddanosti v Ježíši Kristu.

E. Card. P a c e l l i.

J. Em. kardinál V e r d i e r zaslal předsedovi Přípravného výboru dru V. Hrnčířovi, list tohoto znění:

Paříž, 15. srpna 1935.

Drazí přátelé!

Vaše oznámení o uspořádání XIV. kongresu Pax Romany, který má shromáždi v Praze a Bratislavě mladou inteligenci různých zemí v duchu vzájemného porozumění a křesťanské solidarity, vzbudilo můj živý zájem.

Drahé Československo, na které si zachovám nezapomenutelnou vzpomínku a které navždy uchvátilo mé srdce, bylo dobře zvoleno za sídlo této nové mezinárodní manifestace katolické víry, oddanosti papežským naukám a úsilí o vybudování křesťanského řádu v současné společnosti. Jsem též hrd na to, že početná delegace francouzská se zúčastní Vašeho kongresu.

Kéž by tento vzbudil ve všech upřímně cítících myslích přesvědčení, že jediná církev katolická může obnoviti v rozvráceném světě budovu světla i míru. Proto z plna srdce žehnám příštímu kongresu, jeho organizátorům i jeho účastníkům, vyprošuji na Bohu nejhojnějších milostí těmto pracím, aby úspěch, který je má korunovati, byl povzbuzením a blahodárnou nadějí pro stát československý i celý svět. Nakonec, moji drazí přátelé, rád Vám znovu vyjadřuji pocity své srdečné a otcovské náklonnosti.

† Jean Card. Verdier,
arcibiskup pařížský.

K těmto a dalším projevům řadí se srdečný list Posvátné kongregace pro studia seminární a universitní, podepsaný J. Em. kardinálem Bisletim a Msgrm Ruffinim. Rovněž zaslali příписы J. Em. kardinál Hlond, J. Em. Van Roey, primas belgický a mnoho jiných představitelů katolické hierarchie.

I protektorát čsl. episkopátu a vlády a slavnostní zahájení za účasti zástupců vlády, města Prahy, university, je dokladem, že jde o podnik vysoce důležitý a cenný.

Jestliže celostátní sjezd katolíků ukázal vnitřní sílu čsl. katolicismu, bude to jistě XIV. mezinárodní kongres katolických akademiků, který podá důkaz, že čsl. katolicismus je plně schopen přispět k řešení otázek světových a k práci pro ideál Pax Romany »Pax Christi in regno Christi«.

Sněmování katolického studentstva v rámci sjezdu katolíků

Letošní sjezd katolického studentstva svolán byl Ústředím do Prahy a zařazen byl vhodně do rámce celostátního sjezdu katolíků. Sjezd katolíků již sám o sobě přivábil do Prahy velké řady katolického studentstva, jichž účast možno odhadnouti číslem 1500, takže účast na sjezdu studentském byla skutečně manifestační.

Již ve čtvrtek sjíždělo se studentstvo k sjezdu a hromadilo se ve sjezdové kanceláři Ústředí ve Spálené ulici. Vlastní studentské sněmování zahájeno bylo v pátek odpoledne konferencí katolického studentstva českého a slovenského. Zahájil ji JUC. Alexej Jaroš, předseda ÚKSČs. Udělil slovo dru Hořinovi, který promluvil na téma: **Spolupráce Čechů a Slováků**. Tenor jeho řeči byl: »Kdo se cítí národem, je národ.«

Potom promluvil **Msgr. Andrej Hlinka**, který při svém příchodu byl bouřlivě studentstvem vítán. Mládež nesmí se zpronevěřit práci svých otců, zdůrazňoval, a závěrem své řeči dotkl se poměru Čechů a Slováků a řekl, že staří již se nedohodnou a že to nutno přenechat již mladým.

Po řeči Msgra Andreje Hlinky přišel **Msgr. Šrámek**, ministr unifikací, rovněž studentstvem aklamován. Vyzván předsedajícím, aby k studentstvu promluvil několik slov, pravil: »Nám musí být jasno, že je nutno pro národ a stát všechno dělat. Věci se vyřizují velmi pomalu, ale je nutno mít velkou křesťanskou trpělivost, která má nás učit dokonalosti. Nemohu mluvit jasně, ale máme právo chtít, aby celá naše veřejnost byla plně spokojena. Mohu říci, že můžeme býti úplně spokojeni. **Zůstaneme vždy spoluzákladem státu. Budeme se snažit pokřesťanit velké davy, ale na druhé straně musíme si být vědomi, že pracujeme pro národ a stát. Vždy pomáhati k rozvoji našeho národa.**«

Druhý referent za Slováky **dr. Jozef Zvrškovec**, předseda slovenského Ústredia, ve svém krátkém referátu zdůraznil, že **spolupráce katolického studentstva českého a slovenského musí mítí konkrétní výsledky** a příkladem uváděl společnou a svornou spolupráci v Přípravném výboru XIV. kongresu Pax Romana. Doporučoval, aby k dohodě českého a slovenského studentstva byl předem stanoven pracovní podklad a celému snažení tím dány reálné základy.

K debatě hlásili se někteří účastníci z Moravy, ale pro pokročilý čas od debaty bylo upuštěno a pracovní konference zakončena státní hymnou.

Ve sjezdových dnech v sobotu 29. června a v neděli 30. června zúčastnilo se studentstvo v hojném počtu všech sjezdových podniků. V sobotu shromáždili se studenti v kostele P. Marie před Týnem, kde po kázání **P. Pelikána**, hluboce založeném a zdůrazňujícím lásku k Eucharistii, byla sloužena **mše svatá**. O 10. hodině v témže kostele konána byla **slavnostní schůze jinochů**, již se zúčastnili především posluchači z řad studentských. V předsednictvu zasedali ponejvíce pracovníci, známí z našich studentských organizací. Po zahájení delegátem sjezdového presidia J. M. kanovníkem **drem Stanovským** a po zahajovacím projevu předsedy odbor. učitele **Hanzelky**, ujal se slova duchovní rádce České ligy akademické vdp. **Urban**. Jeho projev, jakož i referát **dra Skoupého**

budou uveřejněny ve Sjezdovém almanachu. Za mládež promluvil zde velice vhodným způsobem **dr. Hořina**. I jeho projev přinese Sjezdový almanach. Studentky zúčastnily se **mše svatě** v kostele u sv. Ludmily, kde k nim promluvil kanovník **Msgr. Černý z Hradce Králové**. O 10. hodině zúčastnily se **projevy katolických dívek**, konaných v kostele v Emauzích a v kostele u sv. Ignáce. Na schůzi u sv. Ignáce pronesla projev předsedkyně Dívčí sekce MSS kolegyně **PhC. Milena Rodová**.

Týž den odpoledne byl uspořádán **průvod mládeže Prahou**. Zahajovala jej studentská vlajka, za níž kráčeli duchovní rádcové našich sdružení, vdp. Daňha, duchovní rádce ÚKSČs a prof. Pecka, redaktor Jitra a duchovní rádce ASS Jihlava a předseda Přípravného výboru kongresu Pax Romany dr. Václav Hrnčíř. Průvod byl v pražských ulicích radostně pozdravován. Se souhlasem byla přijímána hesla, která provolávalo studentstvo. **Večerní eucharistické pobožnosti** zúčastnilo se studentstvo ne jako samostatný organizační celek, nýbrž společně se svými diecésemi. **Vlajka ÚKSČs a dvoučlenná delegace** zahajovala průvod s **Nejsvětější svátostí**. V neděli dne 30. června odcházelo naše studentstvo hromadně ze svých ubikací na **slavnostní mši svatou na strahovském stadionu**. **Slavnostní obřady a velká účast na nich** upevnilo naše členstvo v jeho náboženském přesvědčení a nadohnulo k **průbojnější práci v organizačních složkách**. Týž den večer uspořádalo ÚKSČs. pro studentstvo **přátelský večírek** pod protektorátem předsedy Ústredia slovenského katolického studentstva **dra Zvrškovce**. Jako host vystoupila zde **delegace katolického studentstva z Podkarpatské Rusi**, která vystoupením zpestřila program celého večera.

1. červenec věnován byl **pracovnímu sněmování ÚKSČs**. Dopoledne o osmé hodině zahájeno bylo v sále Hospodářských družstev **zasedání organizační sekce**. Zúčastnili se jej delegáti téměř všech sdružení. Bylo tu jednání především o otázce MSS a jejího poměru k ÚKSČs. Referát o tomto bodu podal předseda MSS JUC. Josef Banzet a tajemník ÚKSČs. JUC. Kolman. Do debaty zasáhli zástupci všech zúčastněných sdružení, kteří se vyslovili o této otázce. Nakonec přijat byl návrh, aby celá tato záležitost byla řešena tím způsobem, jakým ji vyřešila výbor. schůze ÚKSČs. ze dne 4. října 1934. Duchovní rádce MSS vdp. Poul referoval o formách práce v našich spolicích. Doporučoval zvláště volnější organizační formu bez strohého organizačního formalismu a hlavní důraz kladl na zřízení táborů pro katolické studentstvo. Výsledek jednání vtělen byl do resoluce organizační sekce, již vypracovala zvolená komise. Text její uveřejňujeme na jiném místě. Současně zasedala též **sekce tisková**, kterou řídil předseda tisk. odb. ÚKSČs., kol. JUC. Mařan. Projednávána tu otázka »Jitra«. I tato komise usnesla se na resoluci, jejíž text též uveřejňujeme.

Sekce dívků zasedala o desáté hodině v emauzském sále, za účasti padesáti delegátek. Referát o všech aktuálních otázkách ISSd. přednesla předsedkyně Dívčí sekce. O každém bodu jednání byla ihned debata.

Jednalo se o propagaci SSSd., zvláště o propagaci tiskem v krajinských listech a ve Studentské hlídce »Československé ženy«. Při projednávání otázky propagace dotkly jsme se i vztahu Mariánských družin k SSSd. Ve většině případů je poměr přátelský; kde dochází ke konfliktům, budou řešeny speciálně za podpory ÚKSČs.

Dalším bodem byla debata o reorganizaci SSSd. zvláště o rozdělení podle věkové hranice do 15 a nad 15 let.

V některých SSSd. nepřichází tato věc vůbec v úvahu, protože členky jsou všechny z vyšších tříd, ale někde je už velmi třeba tohoto rozdělení, aby bylo zamezeno oboustranným stížnostem.

S tím související otázka dětských i studentských besídek vzbudila velmi živou debatu. Jejich zřízení hned po prázdninách slíbila SSSd. Praha, Plzeň, Brno, Olomouc a Valašské Meziříčí.

Tři úkoly SSSd., náboženský, kulturní a sociální, budou plněny takto:

1. náboženský — kroužky apologetické, liturgické a exercicie, jednak v každém SSSd. vlastní, jednak podle vzoru Moravy chceme uspořádat exercicie společné pro SSSd. v Čechách; o místě a času bude rozhodnuto později;

2. kulturní — kroužky vzdělávací různého druhu, přednášky, navázání blízkých styků se Slovenkami a zahraničím (Pax Romana), eventuálně organizace prázdninové výměny s cizinou, pořádání různých kursů (řečnických, jazykových), přednáškových cyklů, exkursí a podobně;

3. sociální — v každém SSSd. bude zřízen hned v září kondiční odbor pro interní sociální práci, pro externí bude navázán styk se sestrami Laického apoštolátu; všude bude pořádán kurs první pomoci a podle možnosti budou členky pracovat v besídkách.

Posledním bodem jednání byla debata o letním táboře, který bude uspořádán ve dvou turnusech v červenci a v srpnu příštího roku. Přihlášky do 15. května.

O práci slovenských katolických studentek promluvila velmi pěkně milá kolegyně **Helena Paulíčková** z Nitry, jejíž referát byl vyslechnut s velkým zájmem. Její slib, jakož i slib kol. z Baňské Bystrice, že budou psát do Studentské hlídky »Československé ženy«, byl přijat s radostí.

O druhé hodině odpolední scházeli se delegáti všech organizačních složek ÚKSČs. na pracovní konferenci, která se konala v malém sále Slovanského ostrova. Po zahájení kolegou předsedou **JUC. Alexejem Jarošem** ujal se slova duchovní rádce Ústředí **vdp. Daňha**. Poukázal na to, jak po I. celostátním sjezdu katolíků za týden bude následovat sjezd československých bezvěrců. Vydvihuje činnost jejich proti katolické církvi, jak ve veřejném životě tak ve školách, a zdůrazňuje, že proti jejich činnosti je nutno postavit stejně nebojácnou činnost katolické inteligence, zvláště činnost katolického studentstva. Katolický student současné doby musí se postavit jako hradba proti dnešnímu novopohanství. Proti prvům pohanským vytvořit musí prvky víry, lásky k Bohu a k bližnímu. Lidská společnost štěpí se na dva tábory: na tábor proti Kristu a na tábor s Kristem. Katolický student a studentka musí se nekompromisně postavit do tábora těch, kteří všemožným způsobem snaží se, aby Kristův kříž zavládl ve společnosti jako symbol bezpečnosti a lepšího zítřku lidstva. Referát duchovního rádce vystřídaly zprávy funkcionářů. Poněvadž delegáti

měli zprávy natištěny, upustilo se od jejich předčítání. Jednotliví funkcionáři podávali pouze poznámky k svým zprávám. Dotazů ke zprávám nebylo a proto předseda přešel k dalšímu bodu programu, k projednávání zpráv jednotlivých sekcí. Zprávu sekce organizační podal kolega **tajemník**. Její text uveřejňujeme:

Organizační sekce

podává pracovní konferenci a valnému shromáždění ÚKSČs. ze svého zasedání

tuto resoluci:

1. Necht' příští výbor ÚKSČs. se postará, aby do § 82 jednacího řádu vtělena byla úmluva o organizačním poměru ÚKSČs. k MSS., přijatá výborovou schůzí ÚKSČs. ze dne 4. října 1934, s příslušnými modifikacemi v těchto bodech:

a) V bodě 3. budiž učiněna změna v usnesení o zasílání oběžníků. Necht' nejsou zasílány ve smyslu původního usnesení z ústředí MSS., nýbrž necht' je ústředí expeduje přímo jednotlivým organizačním složkám bez prostřednictví MSS.

b) Bod 6. necht' je vynechán.

c) Ustanovení bodu 7. budiž modifikováno v tom směru, že Zprávy MSS. ústředí o činnosti moravskoslezských sdružení nebudou zasílány ve lhůtách čtrnáctidenních, nýbrž měsíčních.

2. Otázku finanční kompetence MSS. svěřila organizační sekce k tomu účelu utvořené komisi, která přednese své dobrozdání na pracovní konferenci a valné hromadě.

3. Stejně řešení jako v případě v MSS. doporučuje organizační sekce i pro případ přijetí organizace podkarpatoruských katolických studentů do rámce organizace ÚKSČs. Při tom budiž dbáno o to, aby jednostranné řešení této otázky nepoškodilo přátelský poměr obou čl. ústředí v Praze a v Bratislavě, zvláště při eventuálním budování unie čl. katolického studentstva.

4. Raport, dosavadní organizační příloha »Jitra«, necht' je vydáván jako organizační věstník ústředí a současně necht' je v příštím funkčním období vydána organizační příručka.

5. Organizační síť nutno rozšířit a dobudovat: častým osobním písemným stykem ÚKSČs. a MSS. se sdruženími, duchovními rádci a profesory náboženství všech středních škol, zakládáním nových SSS., volných a důvěrnických kroužků katolického studentstva, zřizováním studentských besídek a skupin katolické inteligence. Vnitřní život všech těchto složek oživi život ve studentských katolických táborech, jejichž zřízení organizační sekce co nejvříve vítá a doporučuje uložit budoucímu výkonnému výboru ústředí, aby zřídil při ÚKSČs. zvláštní fond pro podporu chudého studentstva, aby se mohlo těchto táborů zúčastnit. I ve studijním roce necht' je spolkový život našich organizací kamarádský a přátelský bez přílišného organizačního formalismu.

6. Velkou váhu klademe na spolupráci akademických spolků s organizacemi katolického studentstva středoškolského, jež značně přispěje k organizačnímu oživení našeho hnutí.

V debatě bylo zvláště jednáno o poměru MSS. k ÚKSČs. v ohledu finančním. Zástupci MSS. žádali, aby byla i tu vzata za základ úmluva o organizačním poměru, ujednaná na výborové schůzi 4. října 1934. Kolega Banzet žádal též, aby tato úmluva byla doplněna i ve smyslu resoluce,

přijaté loňským valným shromážděním, aby výbor ÚKSČs. byl odeslán buď členy z Čech, anebo z MSS., podle poměru počtu členů v jednotlivých oblastech. Připojil též návrh, aby I. místopředseda ÚKSČs. byl vždy z Moravy. Do debaty zasáhl i duchovní rádce SSS. Dvůr Králové **profesor Komárek a dr. Hájek**, kteří se přimlouvali za to, aby celá věc MSS byla řešena způsobem smírným a nebyla rušena jednotou organizace katolického studentstva. Po debatách byla zpráva organizační sekce přijata a schválena. Zprávu o zasedání sekce tiskové podal redaktor »Jitra« **profesor Pecka**. Zní takto:

Propagační a tisková sekce

podává pracovní konferenci ÚKSČs. ze svého zasedání tuto

resoluci o »Jitru«

1. Všem studentům nechť »Jitro« svým obsahem slouží k intensivnímu rozšíření vědomostí ve studiích načerpaných, zvláště pak k doplnění oněch mezer, jež vznikají zastaralou metodou středoškolské výchovy. Stručné a jasné články budou korekcí oněch stránek středoškolských vědomostí, jež až dosud jsou s nesprávnou tendencí na školách tradovány.

2. Beletrii budiž v »Jitru« i nadále věnována stejná péče a pozornost. Abychom přiblížili »Jitro« i studentům nižší věkové hranice, navrhuje se zařadění nějaké povídky dobrodružné, sportovní, detektivní a podobně na pokračování.

3. Budiž pokračováno v dalším zařadování rubriky »Texty«, neboť její účelnost a význam jsou nesporné. Navrhujeme eventuální shrnutí všech dosud vyšlých textů ve zvláštní brožuru — jakési kompendium moderního světového názoru. Kniha by byla zcela namístě v edici »Jitra«.

4. Zvláštní pozornosti doporučujeme sledování všech otázek a zájmů slovenských. »Jitro« budiž otevřeno a ochotně jako až dosud zpřístupněno co nejširšímu poznání kultury bratří Slováků. Vzájemné styky mezi Čechy a Slováky nechť jsou co nejhojnější.

5. Oddíl »Dopisy« doporučujeme co největší pozornosti všech studentů. »Dopisy« ať jsou obrazem studentského smýšlení o otázkách nejrozmanitějších, vyjma otázek veřejné politiky.

6. Všem čtenářům-spolupracovníkům doporučujeme, aby ve zvláštních případech před zasláním příspěvků redaktorovi tohoto zvláštním připsáním dotázali se na vhodnost, účelnost a časové zařazení připravovaného příspěvku.

7. Bylo by si přáti, aby »Jitro« věnovalo také zvýšenou péči části ilustrační.

8. K řešení finančních poměrů »Jitra« navrhuje tisková sekce k uvážení toto:

a) Budiž zachován dosavadní dvouarchový (to jest 32stránkový) rozsah »Jitra«, jehož obsahem budou všechny ony zájmy, uvedené v bodech 1. až 7., včetně i článků povšechně řešících organizační a ideové zájmy katolického studentstva.

b) Navrhujeme oddělení »Raportu« od »Jitra« a jeho zařazení k »Jitru« jako pravidelné přílohy, jejíž uzávěrka bude ve shodě s uzávěrkou »Jitra«. Zvláštní vydání a úpravu »Raportu« podle potřeby stanoví si organizační odbor ÚKSČs. sám od případu k případu.

c) Navrhujeme regulaci předplatného v této formě: Předplatitel, jímž myslíme předem platícího čtenáře do 1. prosince, platí za »Jitro« stu-

dent 13 Kč, nestudent 27 Kč. Doplatitelé, to jsou ti, kdož platí »Jitro« po 1. prosinci, k úhradě vzniklých úroků platí student 14 Kč, nestudent 28 Kč.

I tuto zprávu pracovní konference přijala a doporučila valné hromadě ke schválení. Zprávu o zasedání dívčí sekce podala kolegyně **IngC. Marie Hartlová**. Je uveřejněna v referátu o zasedání Dívčí sekce.

Posledním bodem programu byla příprava kandidátky. Výbor ÚKSČs. podal kandidátku oficiální z výborové schůze ze dne 1. července tohoto roku, v čele s předsedou JUC. Františkem Kolmanem a tajemníkem kolegou Štormem. Plenum delegátů České ligy akademické podává II. kandidátku, kterou jako předseda vede kolega JUC. Jan Matějka a za tajemníka je navrhován JUC. František Kolman. Při hlasování většinu hlasů soustředila na sebe kandidátka oficiální.

Doslovem předsedy bylo jednání pracovní konference uzavřeno.

Sjezd katolického studentstva vyvrcholil **XXII. slavnostní valnou hromadou** dne 2. července ve velkém sále Slovanského ostrova. Velký sál Slovanského ostrova byl naplněn delegáty a studenty z většiny sdružení. V předních řadách zaujali místo naši vzácní hosté: **J. M. opat dr. Zavoral, J. M. kanovník dr. Kudrnovský a dr. Švec, Msgre Boháč, dp. Nesrovnal, ministr mimo službu dr. Hruban, šéfredaktor »Lidových listů« Scheinost, poslanec Knotek a dr. Novák, tajemník Novák, redaktor Tošner, dr. Janda a dr. Formánek, paní dr. Birnbaumová a delegace slovenského Ústredia**. Slavnostním referentem byl tentokrát osvědčený přítel katolického studentstva **J. M. strahovský opat dr. Zavoral**. Katolické studentstvo přivítalo ho radostným potleskem.

Jeho Milost přátelským tónem přednesl svůj projev jako otec k svým dětem. Má rád studentské hnutí a všechny, kteří se hlásí pod jeho prapor proto, že tito lidé hlásí se do řad katolického studentstva ne proto, že by zde našli materiální výhody a kariéru, nýbrž proto, že je k tomu nutí jejich idealismus. Navazuje na katolický sjezd, který zdá se mu nejzdařilejší manifestací katolicismu, jakou kdy viděl. Dědictví tohoto sjezdu musí být zachováno. K tomu jsou zvláště povoláni katoličtí studenti. Nechť oni připravují se na své budoucí povolání a poslání, které je v národě čeká. Potřebujeme — pravil pan opat — tolik katolických učitelů, tolik katolických průmyslníků, advokátů a lékařů. Ti všichni musí vyrůst z řad našeho studentstva. Klad'te proto vždy hlavní důraz na mravní kvalitu a ne na počet vašich řad. Pakliže bude studentstvo věrno Kristu Králi a víře, pak bude jistě dílu ÚKSČs. požehnáno. Vzkažem J. E. kardinála legáta pan opat končí svůj projev, který je studentstvem radostně aklamován.

Po proslovu J. M. opata Zavorala zahajuje **předseda ÚKSČs. JUC. Jaroš** formálně valnou hromadu a konstatuje, že je přítomna většina delegátů a proto valné shromáždění je kompetentní se usnášeti. Předčítá došlé pozdravy od **Středočeské župy orelské, od generálního tajemníka Klimenta, od J. M. rektora profesora dra Drachovského, Ústredia katolického studentstva a dra Hrnčíře**. Zápis posledního valného shromáždění nebyl čten a byli zvoleni dva verifikátoři k jeho schválení, kolegové Kott a Langer. V řadě projevů hostů promluvil zvláště **ministr mimo službu dr. Hruban**, který vzpomněl významu ka-

tolického sjezdu a připomněl katolickému studentstvu povinnost intenzivnější působnosti. Jeho projev byl přijat souhlasným potleskem, neboť studentstvo pozdravovalo v dru Hrubanovi svého vzácného příznivce, jehož už tolikrát vítalo na svých valných hromadách. **J. M. kanovník a profesor Msgre Kudrnovský** zdůraznil, že my Čechové jsme vztyčili sochu Krista Krále v Praze a to nás zavazuje, abychom ideu katolicismu uplatnili ve veřejném životě proti nepřátelům, kteří budou stále více a více útočit. Je povinností vši katolické inteligence, aby dosáhla co nejvíce akademických titulů v zájmu katolicismu. **J. M. kanovník dr. Švec** prosil shromážděné studentstvo, aby věnovalo pozornost našim krajanům v zahraničí, pro záchranu duše a národního jazyka. **Generální duchovní rádce SKM. vdp. Nesrovnal** vyslovil ve svém projevu přání, aby katolické studentstvo dalo katolickému táboru co nejvíce kněží. **Promluvil též rektor koleje Arnošta z Pardubic Msgre Boháč**, který je našemu studentstvu znám jakožto předseda Poutního odboru a organisátor studentských poutí do Říma. Velice vhodně zdůraznil, že církev nežádá od katolického studentstva vysoké číselné členstva, nýbrž hledá mravní hodnotu. Pozdravný projev přednesl za Svato-václavskou ligu dr. Janda. Za katolické studentstvo slovenské pozdravil sněmování předseda katolického spolku »Moyses« kolega Myšín. Předseda Jaroš děkuje všem za slova přátelství a prosí je, aby přízeň svou zachovali studentskému hnutí i pro rok příští a nadále.

Po projevech všech hostů byly schváleny jednomyslně bez debaty zprávy funkcionářů. Zprávu revisorskou podal II. revisor kolega Nuhlíček, jenž navrhl odstupujícímu výboru absolutorium. I. revisor kolega Kalinka poslal svoji zprávu písemně. I jeho zpráva končila návrhem absolutoria, což bylo přijato. V následujících volbách přijata byla kandidátka, již navrhl výbor ÚKSČs. a pracovní konference: Předsedou JUC. František Kolman, místopředsedou kolega J. Valena, druhým místopředsedou kolega JUC. Ctibor Mařan, tajemníkem kolega Břetislav Štorm a František Binder, pokladníkem JUC. Marie Plátová a Kužma, členové výboru: zástupce bohoslovců, JUC.

Vojtěch Kott, JUC. Sláva Bátěk, kolega Kostíha a kolega Tetzeli. Do čestné smírčí rady byli zvoleni: P. Alfons Daňha, dr. Hronek, Msgre Boháč, profesor Trnka, dr. Josef Heger, dr. Václav Plocek. Revisory zvoleni byli: JUC. Alexej Jaroš a JUC. Josef Banzet. Řízení valné hromady ujal se nový předseda, který poděkoval zvláště odstupujícímu předsedovi JUC. Alexejovi Jarošovi a všem delegátům za důvěru. Zdůraznil zvláště nutnost spolupráce všech organizačních složek s Ústředím. Konečně projednány byly návrhy pracovní konference a doplněny o návrh komise, utvořené z pokladníků Ústředí a MSS., jež měla projednat otázku finanční kompetence MSS. V tomto směru byl podán návrh, aby vedle organizační kompetence i finanční kompetence MSS. byla pojata do jednacího řádu ÚKSČs. v tom smyslu, jak byla celá záležitost projednána výborem ÚKSČs. na říjnové schůzi 1934. Pro letošní rok podle usnesení valné hromady má být otázka finančního vyrovnání projednána komisí utvořenou z pokladníků pod předsednictvím nově zvoleného předsedy. Současně i přijat návrh, aby do jednacího řádu Ústředí byl pojat i onen pasus resoluce, již na loňské valné hromadě přednesla Česká liga akademická, jednající o otázce utvoření výboru ústředního a zastoupení MSS. v něm.

Předložena byla k schválení resoluce, kterou navrhl a vypracoval vdp. Poul. Je uveřejněna na jiném místě. **Schváleno zaslati pozdravné telegramy Jeho Svatosti Piu XI., panu prezidentu Masarykovi, J. E. ndpp. arcibiskupům Kašparovi a Prečanovi.** Doslovem předsedy valné shromáždění zakončeno.

Odpoledne zúčastnili se studenti exkursí na Karlštejn a druhý den se rozjížděli do svých domovů. Studentské sněmování bylo tím skončeno. Musí však růst jeho setba, jeho náměty, které zde byly podány. Je nutno s novou silou chopiti se práce na všech úsecích. Oživit činnost všech našich sdružení a postavit nové jednotky organizační práce. Kéž sjezd katolíků je blahodárnou rosou, která přispěje k oživení všech úhorů na poli organizační práce katolického studentstva.

Resoluce XXII. valného shromáždění ÚKSČs.

Vznešené dojmy, jež naplnily naše srdce při I. celostátním sjezdu katolíků, zavazují naše studentstvo k další práci náboženské i organizační, k apoštolátu u sebe i u jiných.

A. 1. Valná hromada kvituje s povděkem iniciativní a organizační práci MSS., jež zdůvodnila sama svou důležitost a osvědčila se jako důležitý článek organizace ÚKSČs.

2. Pro prohloubení života v našich sdruženích doporučuje blízký osobní styk, zakládání studentských besídek a kroužků katolické inteligence při jednotlivých našich organizacích.

3. Sjezd vítá studentské prázdninové tábory. Jejich přátelský a kamarádský duch, úzký styk s duchovním vůdcem přinese nové oživení vnitřního života studentské komunity.

B. 1. Velkou váhu klade valné shromáždění na spolupráci akademiků se středoškoláky. Doporučuje jim práci ve spolcích a žádá je, aby i po absolutoriu zůstali ve styku se studentskými organizacemi.

2. Katolické studentstvo zdraví všechny studentské duchovní rádce, profesory a příznivce, děkuje jim a prosí je, aby i v budoucnosti svou přízeň, zájem i spolupráci s důvěrou mu věnovali.

3. Časopis »Jitro«, orgán ÚKSČs., který péčí redaktora vdp. Pecky dosáhl vysoké úrovně a osvědčil se jako důležitý pomocník v organizaci Ústředí, doporučujeme všemu našemu studentstvu, žádáme je o účinnou agitační práci a studenty přispívatele prosíme o spolupráci literární a ilustrační.

C. 1. Sociální charakter našeho sdružování zavazuje členstvo k teoretické práci sociální. K doplnění praktické sociální činnosti ukládá plénum delegátů příštímu výboru ÚKSČs. sledování všech kulturních a sociálních otázek studentských a jejich praktické řešení ve spolupráci s ostatními organizacemi studentskými. Se zvýšeným úsilím nechť sleduje výbor ÚKSČs. zvláště otázku Strakovy akademie.

h á d a n k y

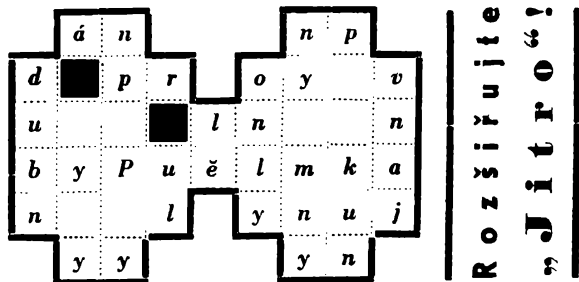
Korespondenci, týkající se této rubriky, zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek, redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava

I. TURNAJ.

1. ZÁHADNÝ NÁPIS. — Všem hád. Alfa M.

S N. O. F. UTOPIKA
A = E

2. KONÍČEK ČASOVÝ. — P. Odehnal, Malh.

3. ŠARÁDA. — R. Daňkové z Prahy J. Geršl, Šebetov.

První celá s hlavou druhé
roztaví nám kovy tuhé;
druhá část hřbitova značí,
ta k odpočinku stačí;
první s třetí škola vzdělává,
celek potřebu k svícení dává!

4. ČTVERCOVKA. — »Rub«, Kyjov.

1	2	3	4	
2	5	4	6	
3	4	7	8	
4	6	8	2	

zvolání
korálový ostrov
anglický šlechtic
muž. jméno lid.

5. REBUS POPISNÝ. — »K. M.«, Praha.

— stará zbraň
— nerost
— plošná míra
— hádanka

Celek: princeznu krásnou, kletou znám,
o ní pohádku vyprávěli nám.

6. KRÁL. PROCHÁZKA. — V. Lenský, Mláz.

K	O	N	I	N	E	E	J
J	O	T	E	J	D	I	T
P	I	J	R	E	S	N	T
Š	S	O	O	T	J	R	E
U	S	V	O	B	U	D	O

Získávejte nové hádankáře!

7. DARVINKA. — B. Fučík Vojtovi B.

Vím, že mnoho jsi už viděl, slyšel,
mnoho že také dokážeš...
Zapráhni však místo vola — ha da!
Onu zvláštnost nám pak ukážeš?

8. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU. — S. O. O. v Třebíči A. Kuls, Třebíč.

×	české kniže
×	jižní strom
×	pestrý hmyz
×	mužské jméno
×	lesní pták
×	orient. trh
×	jinak vzor
×	české město
×	biblická loď

9. ZÁMĚNKA. — J. Laštovička, Praha.

S »t« cizokrajné zvíře,
s »p« psací potřeba,
s »r« parádní zbraň.

10. BOHÁČEK. — F. Červinka, Rašovice.

	středozemní ostrov
	náhrada deště
	nejvyšší karta
	ukazovací zájmeno
	spojka, samohláska

11. POČETNÍ HÁDANKA. — Stud. v Boskovcích J. Sedlák, Drválovice.

Otec a syn mají dohromady 64 let.
Jak je starý syn, když otec je o 28 let starší?

12. PŘESMYČKA LITERÁRNÍ. — J. Stehlíkoví, B. Štefková, Olomouc.

KDE PLÁČE RAK?

13. HÁČKOVKA. — M. Galuškové v Řep. M. Mazal, Skalice.

Nad sebou »strážku« mám,
v každé věci jsem;
bez háčku, budu znám
jako slov. básník všem.

14. PŘESMYČKA ČASOVÁ. — Cid, Tišnov.

Líbá Tě B. O.....

15. ČTVERCOVKA. — H. P., Brankovice.

	slavný malíř,
	dávají kamení,
	mužské jméno,
	drahá látka, (zpětně).

Slovo našim hádankářům.

Po čtvrté přebírám tuto rubriku. Nebudu plamenně vyzývat, jen upozorňuji, že máme-li místo, musíme si uvědomit, proč je máme. Pak odpadnou stesky na neposílání řešení, příspěvků, námětů a pod. Neprojeví-li se již v prvních třech číslech zřejmý zájem, v pátém čísle se již rubrika neobjeví! Nestačí 20, 30 — to musí být nejméně stovka!

Hádankáři a hádankářky nesmí být sfingami... Nutno psát; podat ruku, kritiku, přiložit ruce k dílu, redaktorovi pomáhat, aby se vyhovělo všem. — Máme řadu bystrých a pilných řešitelů, kteří rozluští skoro všechny hádanky — ale nestvoří a nepošlou jediného příspěvku...

»Reservisty« hádankáře zvu k otevřenému boji v naší rubrice. Pochlubte se řešením a příspěvkem, ať víme, kdo všechno má o hádanky v »Jitru« zájem. Upravím, rád uveřejním, poradím, napíši dopis neb vyřídím v listárně. Pošlete, co máte... Napíšte pár žertů a vtipů ze školního života, upravíme, uveřejníme.

Řešení se bude zasílati vždy ze 3 čísel. — Příspěvky můžete poslat i na koresp. lístku, drobnějším písmem, zásobu. — Odměny byly vyřizeny všem. Nedopatření sdělte, pošlete poštovně! (Podle přípisu!) — Zdravím srdečně všechny, vítám k práci staré známé i nové, těším se na vaše dopisy, v nichž vše, co máte na srdci, sdělte. Více v dalších číslech. Váš -vm-

**Technická redakce
a vydavatelstvo časopisu »JITRO«**

vypisuje pro své čtenáře a odběratele stálou

fotografickou soutěž

Podmínky:

1. Soutěže se může zúčastniti každý čtenář a odběratel časopisu Jitro.
2. Možno zasílati amatérské fotografie hodící se pro studentský časopis a sice kopie (po případě zvětšeniny) jakýchkoliv formátů. Je však dbáti toho, aby zvláště snímky malých formátů byly ostré, netónované a na lesklém papíře. Bude-li třeba negativů k zvětšení, budou zvláště vyžádány.
3. Soutěž je stálá, takže snímky možno zasílati po celý školní rok v době od 1. září do 30. června na adresu: Technická redakce časopisu Jitro, Praha II., Spálená 15.
4. Hodnota snímků bude po stránce technické i umělecké posuzována tříčlennou porotou, skládající se z odborníků.
5. Oceněné snímky budou jednak otiskovány v časopise Jitro, jednak bude postaráno o jejich uveřejnění v jiných hodnotných časopisech. Odměny se budou skládati z obvyklých honorářů a z cenných knižních prémie.
6. Nebudou-li se zaslané fotografie (nebo jen některé z nich) hoditi k otištění, budou soutěžícímu vráceny zároveň s posudkem a uvedením důvodů, pro něž nemohly býti otištěny, takže každý soutěžící dostane na svou zásilku odpověď.

Za vydavatelství a technickou redakci časopisu Jitro

JUC. Ctibor Mařan,
technický redaktor

jítro

katoličtí studenti čtěte od irské

číslo 2

propagujte svou víru čtením

jitr o časopis katolického studentstva

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Spálená 15. ● Telefon čís. 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'—Kč, ostatní 27'—Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'—Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitro. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitro, (raport), Praha II., Spálená ul. 15.

z obsahu

2. čísla: Dr. Silv. M. Braitto O. P.: Svaté společenství. ● A. P.: Ze zápisníku starého profesora. ● T. V.: Město snů. ● Vít Lovan: Vícov. ● Studentské snímky ● H. V.: Moderní Ilja. ● T. V.: Les. ● Très contents (reportáž z kongresu P. R.) ● Naše prázdniny. ● Staré kapitoly pro novou mládež. ● Básně. ● Texty. ● Kultura. ● Co se o nás píše. ● Nové knihy. ● Unionismus. ● Dopisy. ● Raport č. 2.

zprávy dopisovatelům:

B. Tím moralisujícím závěrem jste to zkazil. Proto jsem jej vynechal. Dobrá a krásná věc má sama v sobě sílu nabádavou.

F. Nic zvláštního.

Omega. Obávám se, že by ty vojenské obhroublosti nám nezískaly přátel.

Přijaty byly tyto rukopisy: L. J., O české barokní poesii. — O. T., Letadlo zpívá. — M. H., Píseň.

Svitání. — J. B., Radost. — T. Ch., Až. — D. K. P., Meteor. — J. K., O jednom astronomovi. — Lenský, Skoro vše. — Vaar, Něco. — J. F., Za velkým umělcem. — A—ík, Drang nach Westen.

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

Fotografická soutěž, která byla vypsána v 1. čísle »Jitra«, se potkala se zdarem. Na některé záсылky jsme odpověděli přímo, na jiné, hlavně na ty, z nichž některých snímků možno použít, odpovídáme zde:

JUC. O. S., Praha: Jeden snímek otiskujeme, druhý si ponecháváme v rezervě. Odměnu zašleme po otištění obou obrázků.

K. J., Kroměříž. Snímky ze sjezdu katolíků jsou dobré, ale přišly pozdě. Vracíme je kromě krajinky, kterou bude možno otisknout na jaře. Pošli zase.

V. Š., Chvaly. Použijeme, až se bude hodit. Odměna po otištění.

A. Š., Praha. Tvá zásilka nás potěšila. Dosud jsme použili tři fotografií pro »Jitro«. Jedna bude ve fotografické rubrice »Lidových listů«. Odměnu zasíláme.

V. S, Roudnice. Návrh na obálku nevyhovuje. Frankuj rádně! Platili jsme pokutu.

Vyšlo 1. října 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Fr. Kolman. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze č. 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podávací poštovní úřad Praha 25.

JITRO

ročník 17

číslo 2

Svaté společenství

Dr. Silv. M. Braito O. P.

Ještě nikdy se mezi katolíky tolik nepsalo o Církvi. Myslím totiž v cizině. Překvapen počítám a pročítám knihy o Církvi, které v poslední době následovaly jedna druhou. Ale když je pročítáte, jakýsi nový duch z nich vane. To již není upocená, udýchaná apologie Církve. To již není ustavičné obhajování kněží, biskupů a dějin katolické hierarchie proti všem výtkám oprávněným i neoprávněným, jež jsou pronášeny proti jednotlivcům... Neboť vrátíme se radostně na celém světě ke staré krásné pravdě, že Církev je více než společnost, a že je především více než několik kněží a biskupů.

Znovu si uvědomují katolíci v těchto dnech, že Církev není jenom římskou kurií. Tak jsme to slyšeli až do nedávna: Církev byla pro válku, Církev nezabránila válce, Církev jde s bohatými atd. ... jako by toto všechno vůbec mohla Církev býti a konati. Nejmenší pochopení pro Církev jest snad u nás. Snad nikde se tak málo neví o Církvi jako v našich zemích... Jsou u nás katolíci, kteří se domnívají, že jsou snad nějaké stránky v jejích dějinách, které se musí zakrývat, omlouvat, hájit.

Co je Církev? Církev je, jak praví krásně Tomáš Aquinský, tajemné Tělo Kristovo. My pak jsme jeho údý. Proto nemá Církev katolická členů, nýbrž má jenom údý. Živé anebo mrtvé. Živé láskou, mrtvé ty, kteří nemají nic než víru bez lásky a milosti posvěcující. V dobách bojů s protestanty se zdůrazňovala spíše ona vnější stránka Církve — forma Církve. A od té doby vlečeme se s definicemi Církve, které rozhodně Církve nevystihují, které nevyjadřují její podstaty. Od té doby vlečeme se s ustavičným obhajováním Církve. Když si uvědomíme, co je Církev, že je to Kristus sám, že je to pokračování tajemství Vtělení, rázem padnou všechny tyto obtíže. Ale i ona vnější stránka jest v tom obsažena. Jelikož Kristus měl skutečné tělo, a jelikož vtělení a vykoupení se stalo ve skutečném člověčenství, proto ti, kteří z toho obětovaného člověčenství spojeného s jeho božstvím a dávajícím této oběti nekonečnou cenu čerpají svoji spásu, jsou a musí býti viditelně k tomuto tělu Kristovu přivtělení. Viditelně, protože Kristus znal lidskou přirozenost, která potřebuje se opřít i v tom nejduchovnějším o něco viditelného a takřka hmatatelného, proto všechny své milosti upjal na svátostné formy a proto i své milosti i ony formy milosti uložil do viditelné své Církve, vložil je do rukou viditelných svých zástupců v tomto svém svatém Těle.

Tvoříme jedno tajemné Tělo Kristovo. Vystoupiti z Církve. — Lidé se domnívají, že kdo ví jak tím Církev potupí, urazí, poškodí... Poškozují jenom sebe. Vystoupiti z Církve! Což je Církev nějakým spolkem, do kterého se dá vstupovati a vystupovati podle uražené ješitnosti anebo z jiných důvodů? Vystoupiti z Církve! Víte, co to znamená? Vystoupiti ze svazku Těla Kristova, nechtíti míti ničeho společného s jeho pravdou a s jeho vykoupením.

To znamená vpravdě vystoupiti z Církve. A to jest již něco strašného ... To již není pouhé vypláznutí jazyka na duchovního, jemuž se chce někdo pomstíti.

Jsme tělem Kristovým. Proto těsně navzájem spolu spojeni. Proto jenom v této nauce pochopíme správně naléhavost Katolické akce. Tvoříme všichni jedno tělo. Někteří k němu ale nepatří viditelně. Je třeba je přivést ke zdroji, k jednotě, ve které jest jejich jistota, štěstí a cíl. Proto učiníme všechno, co jest v našich silách, proto se dáme rádi do služeb Katolické akce, abychom pomáhali ve svém okolí a ve svém povolání, abychom pomáhali druhým dostat se k tomuto svatému středu.

Když pochopíme, co je Církev, že je mystickým tělem Kristovým, budeme láskou objímati všechny údy tohoto svatého těla, budou nám drahými všichni katolíci na celém světě, nebudeme dávat přednost vypjatému šovinismu před touto jednotou všech v Ježíši Kristu.

V tajemném Těle Kristově, do kterého se slévají slzy, krev, milosti, zásluhy a dobré skutky všech křesťanů všech dob, jsme účastni svatosti a lásky všech lidí, kteří vždy z Krista a pro Krista žili. Jak jsme obklopeni silou a láskou životodárnou v této jednotě tajemného těla Kristova!

Vy, studenti, potřebujete se prohlubovati v náboženských vědomostech. Právě vy, abyste nezůstali na povrchu několika náboženských formulek. Proto bych chtěl čas od času vám přiblížiti některé hluboké pravdy a ukázati vám jakýmisi úhozy na klaviaturu theologie krásu, plnost a bohatství jejich.

Ze zápisníku starého profesora

A. P.

Adolf von Harnack napsal (Aus Wissenschaft und Leben, I. S. 96 f.):

Žáci, kteří opouštějí gymnasia, vědí všelicos z církevních dějin, hlavně však, jak jsem se častokrát přesvědčil, hodně nesouvislého a nesmyslného. Někteří znají dokonce gnostické soustavy a všelijaké kudrlinkové a pro ně bezvýznamné podrobnosti. Ale katolickou Církev, největší nábožensko-politický útvar dějin, neznají vůbec a spokojují se zcela chatrnými, neurčitými a často přímo nesmyslnými představami o ní. Jak vznikly její největší instituce, co znamenají v životě Církve, jak snadno je možno, že je člověk mylně chápe; proč tak jistě a mocně působí, to vše je podle mých zkušeností až na řídké výjimky, terra incognita.

*

Toto napsal Harnack o studentech, s nimiž přicházel ve styk, patrně tedy o protestantských kandidátech theologie. Ale co by řekl o našem studentu-katolíku, který jde k maturitní zkoušce, musí znáti řeckou mytologii a římské reálie, musí věděti něco o řeckých sofistech a musí znáti nazpaměť nějakou partii z Cicerona. Ale z Evangelia, z dějin křesťanství, z nauky Církve nemusí věděti absolutně nic — a přece tu zkoušku udělá.

*

Ve »Světozoru« měli anketu. Na otázku: Co si myslíš o Bohu, odpovídá třináctiletý kluk: Děda s dlouhými vousy, nemám o něho zájmu. Anthropism. Řekněme hodně lidská a ubohá představa o Bohu. Nejhorší je, že takové zakrslé představy považují mnozí za jaksi oficiální představu Církve. Domnívají se, že tak vidí Boha křesťanská theologie. Jednou za krásného zimního večera jsem se procházel s jedním kolegou-fysikem. Na jasném nebi zářilo tisíce hvězd. Pronesl jsem nějaké slovo o kráse stvoření. Ten kolega mi pravil: — Já jako fysik věřím ve světovou Inteligenci. — To věříte v Boha, řekl jsem mu. Udiveně sebou trhl: — To věřím v Boha? — Ano, to věříte v Boha. Dlouho to nemohl pochopiti. Z jeho řeči jsem seznal, že se pokládal za atheistu, patrně se domníval, že podle nauky křesťanské jest Bůh jakýsi dědeček, sedící nad oblaky.

Atheismus mnohých lidí jest vlastně jen protestem vyvinutého rozumu proti naivním představám náboženským. Jejich celá nevěra je v tom, že nemohou uznati Boha takového, jakým si ho představovali, když byli dětmi.

Ale řekl by někdo: Cožpak si ten pán nic nepamatoval z náboženského vyučování středoškolského? Odpovídám klidně: Nepamatoval. Nezabýval se tím. Zapomněl to. Má-li někdo dvacet let po maturitě a není-li náhodou matematik, sotva vám dá kloudnou odpověď, zeptáte-li se ho, co je cosinus.

Nevím, proč se osel stal školským symbolem hlouposti. Je-li už třeba takového symbolu, nechápu, proč jím není na příklad velbloud, zvíře skutečně neinteligentní, nemající směrového pudu: vždyť je známo, že karavanu velbloudů musí vésti buď člověk — nebo osel.

Smysl osla pro vyučování bezděčně objevil Demosthenes, když jednou s velikým nadšením mluvil před muži athenskými o blahu vlasti. Posluchačstvo však nevěnovalo valné pozornosti výkladům řečnickovým. Někteří se bavili mezi sebou, jiní zívali, jiní pak spali. Když to viděl Demosthenes, přestal mluvit o blahu vlasti a počal vypravovati bajku o oslu a stínu. Ihned nastalo ticho a všichni sledovali příběh s velikou pozorností. Této pozornosti užil řečník k vtipné peroraci, v níž vytkl mužům athenským, že o osud osla a jeho stínu mají větší zájem než o blaho vlasti. Je zřejmo, že tento příběh se hodí všem moralistům, kárajícím lidi, že věcí malicherných více dbají než věcí důležitých.

Avšak naučení bajky o oslu a jeho stínu je zcela jiné, významné především pro Demosthena samého a pak pro všechny řečníky, učitele, kazatele a mravokárce. Osel je cosi konkrétního. Osel má stín. Jsou-li posluchači nepozorní, je to tím, že mluvíme o věcech, jež nemají stínu, plastiky, barevnosti, určitosti, mluvíme o věcech číře abstraktních řečí abstraktní. Proto budiž osel Demosthenův klasickým dokladem o potřebě názornosti, symbolem odporu proti rozumářské prázdnotě, školometské bezbarvosti a poučkové jednotvárnosti vyučování.

Arcibiskup Spalding napsal, že dítě žádá od svého učitele jen, aby ho nenudil.

Běží-li o metodu učebnou, stačí pro začátek stanovit, co děti nudí a co je baví.

Zkušenost svědčí, že vše abstraktní je dítěti prázdňným a šedým, a naopak, vše konkrétní uchvacuje duši dítěte. Dítě je poetické: miluje obrazy a nenávidí vzorců. Miluje barvy a věci hmatatelné. Miluje blízkost a dostupnost. Nemyslí v pojmech, ale v představách.

Dítě chce pohádky, dobrodružné příběhy, bajky a pověsti. Fantasie jeho je právě tak dokonalá jako jeho rozum je nedokonalý. Fantasie je most, po kterém jediné se můžeme přiblížiti k duši dítěte.

Nezasáhneme-li strun obraznosti při vyučování, dítě se zcela jistě nudí.

To platí o každém, i velikém dítěti. To platí i o studentu. Z kázání si lidé pamatují hlavně příklady, jichž kazatel užil.

Otázka pozornosti je otázka obraznosti. Začne-li řečník s příkladem, utichá rázem kašlání a přešlapování. Úspěch Menenia Agrippy v Shakespearově Coriolanu je poučným dokladem: čím přesvědčuje rozbouřený lid? Bajkou o údech těla a žaludku.

Jiného způsobu ani Pán neměl, když mluvil k neučeným. — Toto všecko mluvil Ježíš zástupům v podobenstvích, a bez podobenství nemluvíval jim. (Mat. 13. 34.)

A konečně je třeba si uvědomiti, že osel je symbolem i jiných velmi vznešených věcí. Proč dávají gotičtí malíři na obrazech Narození Páně oslům výraz tak oduševnělý, proč jim malují oči tak lidsky moudré, ne-li proto, že osel zná jesle pána svého, lid Boží však nezná Hospodina, Boha svého, jakož praví Isaiáš prorok?

Nazývá-li svatý František své tělo bratrem oslem, je v tom hluboké poučení, jak má křesťan zacházeti se svým tělem. Tělo je osel. Má tedy sloužiti. Avšak osel v zemi svatého Františka je zvíře špatně živené a týrané. Světec tedy zmírňuje příkrost své metaforu slovem: bratr. Člověk má milovati své tělo a rádně o ně pečovati, neboť je schránkou duše a duše je chrámem Ducha svatého. Nepečovati však příliš! Asi tak, jak činí rozumný hospodář. Živí své dobytče a pečuje o ně, sice jinak by nemělo sil, aby mu sloužilo. Ale nepřekrmuje a nehýčká ho, sice jinak by zbujnělo a sloužiti nechtělo. Tělo — bratr osel.

A zvláště hájím osla pro onu čest, již se mu dostalo, když nesl Pána při slavném vjezdu do Jerusalema. Osel byl korunovačním zvířetem králů izraelských. Jel-li Pán na oslu, mělo tím býti naznačeno, že přichází jako král lidu svého a pravý syn Davidův.

Tato čest je čest křesťanská. Křesťan — to není jen člověk, jenž Krista vyznává, nýbrž i člověk, jenž Krista nosí v srdci svém. Miluje-li kdo mě, slovo mé zachovávatí bude: Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek svůj u něho si učiníme. To není zbožná představa, to je skutečnost. Milujeme-li Boha, jsme-li v milosti Boží, přebývá Kristus v nás. Jsme christofory. Nosíme Krista. Komu by tato čest se zdála přílišnou, tomu doporučí svatý Bernard, aby uvážil, že onen osel, který nesl Pána do Jerusalema, také nepřestal býti oslem.

*

Kněz z Tovaryšstva Ježíšova, který byl několik let prefektem řádového konviktu v Kalksburgu, mi vypravoval: Jeden maďarský šlechtic přivezl svého synka na vychování do našeho ústavu. Když se s ním loučil v hovorně, pravil mu:

Kdybych se dověděl, že jsi propadl, myslím, že bych to snesl. Kdybych se dověděl, že jsi umřel, myslím, že bych to snesl. Ale kdybych se dověděl, že ses dopustil smrtelného hříchu, to myslím že bych nesnesl. Hoch byl po celá léta vzorem dobrého chování a pilnosti. Vykonav zkoušku dospělosti vrátil se k rodičům. Brzy měl nastoupiti vojenskou službu. Otec věda, jaké nebezpečnoství číhá na duši jeho dítěte na vojně, konal se svou manželkou devítidenní pobožnost k Božskému Srdci na úmysl, aby syn jejich raději zemřel, než by se měl na vojně zkaziti. Několik dní před svým odjezdem na vojnu se jediný jejich syn roznemohl a zemřel.

Vyprávěl jsem tento příběh studentům a řekl nakonec: O tomto příběhu si může mysliti každý, co chce. Příkladné je v něm smýšlení obou rodičů: hřích je největší neštěstí.

*

Byla konference. Prof. Malý konstatoval s velikou přesností, že Kulík se učí jen tehdy, když je špatné počasí: jinak prý se nastrojí a chodí s děvčaty. Ředitel k tomu poznamenal sarkasticky: Snad se nebudeme modlit, aby bylo pořád špatné počasí? Bylo to přijato jako vtip.

Což, kdyby se někdo smál, když se čte z Březiny:

Bratři, z ruky do ruky si podávejme
víno silných v mé číši?

Nejde o počasí, jde o Kulíka. Jde o to, záleží-li nám na tom, bude-li něco z Kulíka. A záleží-li, není důvodu, proč bychom se nemodlili ne sice za špatné počasí v přírodě, ale za dobré počasí v duši septimána Kulíka, jednoho z bratří svých.

Pokračování.

Město snů

T. V.

Studentský román

I.

Barevný pás krajiny se pomaleji zasouval do černého rámce okna, jak vlak zpomaloval tempo a černý rám pomaleji polykal běžící stromy, pole a domky, které se rozběhly jedoucímu vlaku vstříc a když minuly všechna okna, zůstaly poslušně vzadu.

V předposledním voze zpomalené, prudčeji vyražené slabiky jednotvárného skandování vlaku upozornily, že je čas shánět kufry. Stlučení, ospalí lidé ožili a zvedali se na nejistých, roztřesených nohou. Kdosi řekl hlasitě: »Už jsme tu.« Jurka vyskočil ze svého kouta jak elektrisován tím slovem. Vyklonil se hluboko z okna, očima předběhl pás černých vozů. Lokomotiva zahrula stranou a radostně zamávala pruhem kouře jako bílým šátkem. Jak uhnula, rozevřela se před ní dolina jako široký klín. Neurčitá masa domů, rozmazaných temněmodrým dechem večera, jak obrovská, inkoustem nasáklá houba a z ní trčí vysoko k nebi temná silueta věží jak ukazováky či jak ruce, vzepjaté prosebně k nebi. Západ právě oplakával studenou žlutí zapadlý zářijový den. V temném moři domů proskočily žluté perličky světel a navlekly se do dlouhých šňůr, rozhozených daleko do tmy. To bylo tedy město, v němž spala Jurkova budoucnost. Jurka se vpil vážnými očima do jeho temnot a zapřemítal, co mu asi dá . . .

Tu ho důkladný žďuchanec do ramene vyrušil z trudných úvah. Zlostně se otočil, ale zkontroloval a uhnul pohledem před teplými dívčíma očima: »Prominete, ale já za to nemohu, nejsem vstupu se dostat k svému kufru, pro tohle hrozný kufrisko!« »To je moje, počkejte, pomohu vám,« sám nevěděl, kde se v něm probudil ten rytířský cit, vždyť měl v zacházení s dívkami velmi chatrnou praxi. Napjal ruce, až se celá jeho slabá postava prohnula, ale kufr nic. »Počkejte, jestli vám spadne na hlavu, nezbude z vás nic.« Dívka ho klidně odstrčila a Jurka rudý zahanbením a zlostí se díval, jakou »ta ženská« má sílu. Však byla také krásně urostlá a dobře o půl hlavy větší než on. Vlak zatřhl a zastavil. Proud lidí uchvátil Jurku a odplavil ho přes schody před nádraží. Tam se rozlil na všechny strany a nechal ho stát jak vyplavený kus dřeva. Jak se tak bezradně ohlížel, koho by se zeptal na studentské koleje, uviděl nedaleko sebe tu dívku z vlaku. Nesměle se jí zeptal. Poradila mu číslo električky a dala se s ním do řeči. Než električka došla, dověděl se, že se jmenuje Dražka, že studuje druhý rok medicínu a že je tu na bytě, ač její rodiče mají menší továrnu nedaleko odtud. Když se električka s nezbytným skučením odvěkla, hleděla Dražka dlouho za ní a přemýšlela o podivně plachém chlapci Jurkovi, který přijel odkudsi z daleké vesničky sem s velkými kufry a ještě většími sny a plány a důvěřivou nadějí v temných očích. Bude prý studovat práva.

II.

Jurka stál jak na trní, všecek popleten díval se špinavým oknem na ještě špinavější dvorek, krčil se ke chladnému pilíři. Za jeho zády hlučela spousta mladých dívčích hlasů, cítil pohledy na svých zádech jak špendlíky, slyšel sem tam vtipnou poznámku a bylo mu ze všeho tak horko, že by nejraději utekl. Teď vůbec nechápal svou odvahu, že se až sem odvážil, sem na dívčí hrad, do dívčího gymnasia. Co však měl dělat? To, co mu maminka z domova posílá na studia, nestačí, musí shánět hodiny a profesor,

jehož byl oblíbencem, učí zde. Zvonek se výsměšně rozesmál vysokým, pronikavým hlasem a zdi hned souhlasně opakovaly jeho volání. Dláčky zaduněly, jak se ty nejmladší hrnuly do tříd, aby snad třinácté nepřekročily práh. Jurka po očku viděl, jak se ty starší několikrát po sobě křížují. Čekala je asi, chuděry, horká hodina. Jen septimánky a oktavánky nespěchaly. Klidně přešly ještě několikrát chodbu, ale konečně i za poslední se zavřely dveře s příslušným bouchnutím. Chodba osaměla a ticho se po ní rozběhlo. Jurka si oddychl. Popošel chodbou a ze zvědavosti si stoupl před VIII. Viděl tam jít profesorku, cítil se tedy bezpečný. Slyšel pohněvaný hlas profesorky: »Kde je mapa? To je pořádek. Kdo jsou hospodyňky?« »Běla — (příjmení neslyšel) a —« »tak ještě se mi tu hádejte. To jsem si mohla myslet. Už ať jste zpět!« Dveře se rozlétly, div Jurka uskočil a dvě dívky vyrazily ven. Za nimi letělo pohrdavé: »Lajdáci!« Zas ticho. V VI. kdosi skandoval tak příšerně, až Jurkovi husí kůže naskakovala. Dveře u VIII. se otevřely a dívka vyšla. Zvolna přešla kolem Jurky, změřila si ho a šla dál. Po chvíli se vrátila. Vyšla jiná, historie se opakovala. Když šla už ale pátá, bylo slyšet výhrůžné: »Dívky, co je to dnes za nemoc? Já vám to courání zarazím.« Jurkovi začalo být horko. Nepochyboval, že on je příčinou toho courání (později se dověděl, že ten den čekaly nového profesora matematiky a všeobecně myslely, že je to on). Připadal si jako Ctirad na Děvině. Když nová oktavánka vyrazila ze dveří, otočil se na podpatku a zbaběle utíkal chodbou a po schodech, zahnul prudce za roh a bum! Až vyjekl. Narazil na roh stočené mapy, která se vynořila před ním. Za rohem vykoukla hlava: »Promiňte laskavě . . . Á, já myslela, že jsem to napíchla nějakýho profesora. Zdeno, lapni tu mapu, beztoho dostanem, že jsme ji tak dlouho sháněly.« Když kramflíčky už klepaly kdesi za rohem, napadlo Jurku, že se mohl zeptat na čekaného profesora. Zavolal. Ťukání utichlo. Krátký šepot — »ale běž tam ty«. Za rohem se ukázala hlava: »Co si přejete?« Jurka nesměle se podíval do dívčí tváře. To bude asi ta Běla, napadlo ho, zatím co se ptal na profesora. »Jo, ten přijde za půl hodiny. Měl byste ho hodně zdržet, má příští hodinu u nás . . .« »Bělo, pojď už!« Jurka stál na schodišti zase sám. První jeho myšlenka byla: Přece to byla ta Běla. Usmál se, když si vzpomněl, že měla oči větší než ústa. Hned si toho všiml.

»Jurko, kde jste se tu vzal?« Trhl sebou. »Pane profesore!« Profesor ho přátelsky ujišťoval, že něco určitě pro něj najde. Zeptá se i kolegů a zítra mu to řekne. Zvonek vykřikl, chodby ožily. Jurka se kvapně rozloučil a vzal to přes tři schody ven. Profesor se za ním usmíval: »Počkej, však ty na dívky zvykneš, jen aby ne přiliš!« Pokračování.

Marie Hartlová :

Podzimní

*Do dlaní chytám
rudnoucí listí
a sbírám
korály jeřabin.*

*Do mlhy zavíjím
smutky a zklamání,
protože vím,
že slunce přemůže
bolestný stín.*

*To všechno vím
a rozbijím
okovy slz
i těžkost chvil.*

*Korály jeřabin,
mlhavá říza vil
a v spadlém listí
větru smích.*

*Což radost
nevidíš
kvést
v listech
podzimních?*

Vícov

Vit Lovan

Jsou místa, tichá jako ostrov, kvetoucí krásou, blažená mírem. Přicházíme-li do jejich blízkosti, srdce v nás počíná zpívat radostí a dojaté sladkostí setkání, dobrořečí Hospodinu pro dar hladových očí a pro dychtivost rukou rozepjatých k obejmutí krásy.

V pěnivém kruhu času ohnivě září rubín léta. Léto je měsíc přeplněný zlatými dukáty, a vícovská samota, ztracená za koncem světa, rozkvétá pod vroucími polibky slunce jako zlátnoucí slunečnice v záhonech zahrad. Jasmínové ticho zraje v lůně její opuštěnosti a bílá ruka andělova dotýká se jejich ran s laskavostí milence, jenž přetéká láskou. — Neposmívejte se těmto místům pro jejich smutek a žal! Nevstupujte na půdu plačícího Vícova, všichni, kteří jdete cestou, s tváří nevlídnou a duší uzavřenou! Hle, krvácející nárek kostela, jenž po sedm set let volá do nocí i dnů svůj žalozpěv a v němž Bůh dnes dlí opuštěn. Nade vše miluje své mrtvé a rozmlouvá s jejich kostmi o slávě vzkříšení, v jehož ohni bída a ponížení promění se v radost a jas. Pro milost věčného očekávání mrtví dosud nezemřeli a jejich hlas poletuje na větvích ticha jako tesklivý pláč otrhaného prosebníka a pro tento pláč a pro tento hlas nezemřel ani vícovský kostel, jediný živý a neumírající v kolébce rozvalených hrobů. Žízeň sžehnuté touhy usedá na náhrobní kameny, výkřik němoty dusí se v trávě a praská pod těžkými krůpějemi poutníkůvých kroků a stříbrné lekníny světla chvějí se na temném podsebití vítězné věže. Ach, kolik hrůzy vyrůstá před očima člověka, kolik slz tryská ze studnice žalu, svlažující širokost polí a prohlubeň lesů. Neboť jedna jediná pravda skrývá se jako čekanka na všech lukách a rolich této země, podél zdi hřbitova — a její modrý květ se rozevírá, aby vyřkl veliké tajemství této krajiny, jež jest jedním jediným hrobem, velkým, zapečetěným, svatým. Krev neznámých mučedníků rozlévá se jejími cévami, prolíná panenstvím půdy a zjevuje se zpívajícím oráčům pod rádlom pluhu a chlapcům pasoucím stáda na březích vod. Zrezavělý meč husitských válek, jenž zde kdysi vyhubil život dědiny a požáry podvrátil všecku vůkol krajinu i všecky věci zelenající se na zemi, tkví dosud v rozevřeném boku země, jejíž drahokamy uzrávají utrpením a září krví. I pochopil člověk, proč nutno lkáti nad zkázou věků, kterou dopustil Hospodin, a pozvednuv oči a rozprostřev rukou svých, volal hlasem umírajícím:

Pro jakou vinu trestal jsi nevědomé a choré, mocností Pane, a pro jaký hřích odňal jsi naději žebrákům úsvitu? Jako nevěsta věrná a zrazená leží v jámě zem má, roucho její bílé rozerváno a smutek a bolest usedly na tvářích jejích. Jediným pohledem krvácí duše má a kroky mé bojí se dotknouti země poznamenané: Odejmi ode mne, Klíči Davidův, hořkosti mé a tesknotu pohledu mého, neboť jako vinníci sebral jsi zemi mou, povolav proti ní času, aby potřel výborné její, podle všech nepravostí otců našich, kteří odstoupili od tebe, Pane, Bože náš, a opustili studnici moudrosti . . .

Svaté je ticho a veliká jest bolest lásky. Není rány, aby se nezacelila, není hořkosti, aby se neproměnila v sladkost, není mlčení, aby ho neprotkla píseň. Poutník, jenž přissál vyprahlé rty k temným pramenům věků, našel studánku uprostřed lesů a na jejím dně stříbrný úsměv milosti. Poutnická hůl, odkaz rodu a znamení vyvolení, jež chvěla se v jeho dlaních úzkostí a nedočkavostí, vrostla do země a její pevnost a nepohnutelnost se přetvořila v blankytný dým pokory. V duši mu znělo cosi jako modlitba radosti, jako

chvalozpěv člověka vysvobozeného, vidoucího zářící Jerusalems v ohnivých oblacích, a byl to dík, úžas i smích. Neboť poznal, kolika cestami nutno bloudit, chceme-li dojít světla, kolik lásky nutno obětovat, aby se bolest přerodila v květ, kolik utrpení a odříkání nutno protrpět a promarnit, abychom spatřili laskavou tvář bílého Spasitele v rozervané mošně bosého žebráka. V té chvíli tesknící poutník, milující ponížení nuzáků a jejich hanbu před lidmi tvrdých srdcí a zavřených dlaní, blahoslavl stromy a ptáky a hvězdy, protože viděl v nich bratry a sestry své, jakož i těch, kteří všemi jsou opuštěni. Blahoslavl bratry své stromy pro vůni květů, nasycujících sladkostí svou touhu bloudících včel, a pro chutnost plodů, utišujících hlad chudých, jejichž paže a oči prosí o úsměv života. Blahoslavl bratry své ptáčky pro zvучnost písni, jež mírní žal a dávají stříbro nádobám porušeným. Blahoslavl sestry své hvězdy pro jíní světla, jež do srdcí vniká a na orvaných pahýlech naděje třeptá se útěchou v pozdnější jas. A nade vše blahoslavl ty, kteří jsou opuštěni a nejvíce milují kříž svého Pána, neboť jejich jest království. A osamělý kostel, jemuž se stáří vrylo do šedi zdí, jehož sláva není z tohoto světa, vyrůstal v jeho duši jako veliké příslibení. I porozuměl poutník tichu zapomenutého Víceva: mlčící zvon, jenž utkvěl v temné výši věže, rozezvučí se jednoho dne, aby zvěstoval vykoupení probodené krajiny. Tehdy poutník nebude již slyšet zjasněného hlasu, ale bude šťasten.

A. Violete:

Jitřní píseň.

*Dar rosných rán a ptáků plachý let
se v záři bílých květů horec chví
a úzkost z hladin mraků padá zpět
v sen noci, kde tvůj pohled ještě tkví.*

*Modř hvězdných výšek zvolna vyplouvá
strouc jemnost svou i brůzné krásy dech
v zvuk vteřin vířících, jenž posouvá
bru obrazů a vření v kořenech.*

*Z vln vlhkých vůní krev snů prolíná
a houstne v prudkých světla úderech
a ty, když závan věcí odnímá
ti touhu výš, se vracíš v zánikech.*

Jana Horková:

Hvězdy, vy znáte mou tíž'...

*Modravou oblohou
do mrazivé noci vzdáleně se třeptá
slzy hvězd,
pomoci nemohou
bolesti a stesku těžké kvítí nést.*

*Nadějí dech
zmrzl na oknech,
za nimiž život míjí,
osudu dar —
vzpomíněk pár,
v jichž poutech se duše svíjí.*

*Nelze plakat již,
a smích je mi cizí —
hvězdy, vy znáte mou tíž',
proč nejste mi blíže,
proč vše krásné tak brzy mizí?*

Studentské snímky

O jednom vynikajícím astronomovi

Franta Postulka byl hvězdářem od kosti. Každou přestávku proseděl v okně a pozoroval své hvězdičky. Měl dokonce zvláštní »jízdní řád«. Věděl, kdy a jak se která objeví.

V úterý o přestávce chodívalo pod našim oknem několik takových hvězdiček (byly to kvintánky z reálného) a Franta se nikdy před nimi neschovával. A dnes měl takovou »prima« náladu. Věvalí se proto mocně do okna a čeká . . .

Nepozoruje ani, jak jeho méně poetičtí spolužáci užívají přestávky docela jinak. Stolek se obrátí a je z něho branka na kopanou. Místo druhé branky jsou dveře. (Že skoro každý příchozí dostane po nose, za to přece páni oktaváni nemohou.) Za míč poslouží houba.

Ale Francek se o nic nestará. Kdybyste ho viděli, jak procítěně si bzučí poslední »snivé tango« a jak se při tom unyle usmívá, sami byste se do něho zamilovali.

Kvintánku Mařenku úplně dojal. Jen na okamžik se zastaví, usměje se do okna na Frantu, jemuž je, jako by jedl vanilkovou zmrzlinu . . .

Ale žádné štěstí netrvá dlouho. Najednou cosi vyletělo z okna, kluci ztichli, Mařenka chuderka vypískla. Franta neví, co se dále dělo. Dal komusi pohlavek, právě když vcházel do dveří profesor matematiky. To si ještě z toho všeho Francek pamatuje, že profesor měl asi čtvrt hodiny přednášku o klaccích a inteligentech. Potom zavolal Frantu k tabuli, Franta dostal husu a tak zahájil »letecký den«.

Takové rychlé střídání citů dohrálo i klidného Frantu. O profesorovi se docela učeně a vážně vyjádřil, že je »býk na kubík« a celé tři dny a tři noci zůstal doma. J. K.

Présens či perfektum?

»Hlučela třída co arena přeplněná« jest snad nejlepší vystižení nálady před hodinou latiny v »naší klase« (tehda ještě kvartě).

Stolek, obě židle u něho, ba i okna a vůbec vše, na čem možno sedět, bylo obsazeno studentským »pranárodem«, bažícím po vědění, kterého nevyrušil z příjemné zábavy ani protivný zvuk zvonku, ba ani příchod pana profesora latiny. Jako vládce obklopený komonstvem vstupoval profesor X. do třídy v průvodu několika »vyvolených«, kteří jediné podle jeho úsudku byli »zralí« jíti do vyššího. Teprve, když dospěl pan latinář ke katedře a »dloubl« některého z nás »pod žebro«, jsme rozpustili živé konsilium a usadili se na vychladlých »flecích«. Pan profesor usedl za stolkem, při čemž obyčejně kopl nohou do odpadkového koše, jež tam »ti rozpustilí« schovávali, a zapisoval hodinu. Tu obyčejně zábava vzrůstala, zvláště v zadních lavicích. Kolikrát jen se ztratila »Honzíkoví z Hořic« chutná posnídávka, o níž byla vzadu veliká pře. Kolik »dloubanců« obdržel »Honzíček«, když chtěl »vynést na světlo« odkrytou krádež! Někdy byly ty štulce větší (stupeň průbojnosti ani neurčuji), takže přese všechny »zákroky« Honza vykřikl; tu se ovšem do zábavy vložil pan profesor . . .

»Počkej, Honzo, hned sem půjdeš! Z komposice máš šestku a teď tam vyrušuješ kolegy . . .«

Klíče u stolku zarachotily a milý ‚Honzík‘ s trpkým úsměvem (asi jako: Ave professor, ego moriturus te saluto!) spěl, co nerovný gladiator na podium . . .

»Tak, Honzo, kdepak máš slovíčka?« — —

»— — — Nemám — — —«

»A pročpak nemáš — patrně ti jsou všechna známa, co?«

»— — —«

»Sedni si a řekni panu otci, že nejsi schopen dalšího studování (ted' ten hoch je již v septimě), ať si tě vezme domů! To jsou studenti; Lacino, řekneš panu otci (býl hajným), aby nám sem dodal místo vás nějaké pařezy! A ted' sem pojď, podívám se, zda umíš slovíčka, když se tam bavíš! — — Kdepak máš slovíčka?«

»— Sím tady!« — —

»Ještě jsou mokrá, ty švindléri!« — — Tak jakpak se řekne kůň?«

»— Equus — i, m« — — »A jak kobyly?« — —

»— Equusa, ae,« — —

»Sedni si taky! Máš tu pět slovíček a sedm jich neumíš! A řekni panu otci, žeš měl dnes vlhká slovíčka; ať tě postaví ke stromu a zastřelí! Na »vyšší« studium ani pomyšlení — jistá věc!!«

»— — sím, on bude pracovat prakticky — — bude vozit cihly!« ozve se kdosi »drzí« z přední lavice . . .

»— — Mlčíš, Rytíři, ale hned sem pojď!« — —

Dotčený se drbe rozpacitě (»že jsem raději nemlčel!«) za uchem a pomalu se »šourá« na stupínek . . .

»Tak nám pověz něco o praesentu!« — —

»— — Sím, ten já neumím, ale umím bezvadně perfectum!« — —

»Povídal jsem, abys mluvil o praesentu; mám tu o tobě zapsáno, že jsi drzí, že opisuješ úlohy a při vyučování obracíš oči »v sloup« a ted' si připíšeš, že mi drze skáčeš do řeči a pak zatvrzele na stupínku mlčíš! — — Ted' mluv! Hic Rhodus — hic salta!«

»— Perfectum je trojí! — — —«

»— Tedy praesens neumíš? — — —«

»Ne!«

»Tak si »perfektně« sedni! A řekni panu otci, ať tě sem už neposílá! Až přijde paní matka, bude plakat — vše jí povím. Ty, Binare, k nim dojdeš a řekneš, že dnes neuměl praesens!«

»— Sím, já tam nepůjdu — oni mají zlého psa!«

»— — Půjdeš a napiš si, žeš dnes odmlouval! Jistá věc je, že do kvinty půjde jen Mertlík a Štěpán! — — —«

Zrrrn — zrrrn — — Zvoní!!! Konec »latinské« zábavy! Hluboké oddechnutí z 48 plic zaniká ve vzrůstajícím hluku na chodbě . . . Třída řítí se ze dveří a poslední vychází zase pan profesor X. se svými »sekretáři« — — —

Škoda — přeškoda těch krásných chvil antiky! — — —

Věru, bývávalo — bývávalo lépe! — — —

Vladimír L—ský.

Ze školy

Kdo byl z Kozojed?

Z Kozojed byl Jan Sladký, Kozina.

*

Popište brouka potápníka!

Potápník má na zadních nohou plovací blánu.

Jaké jsou koncovky u podstatného jména »sta-rosta«?

Některé koncovky, na příklad »paša«, jsou ro-du mužského.

Co se dříve dělávalo, když někdo zemřel?

Když někdo zemřel, vyzváněli mu hodinky.

Zoologie

Zoologie »u nás« (v kvintě), jinak řečeno: byl nepatrný zájem o živočichy. Zcela prostým způsobem vám, milí čtenáři a odběratelé »Jitra«, vyličím jednu velmi zase »povedenou« hodinu zoologie na »naši boudě«, kterák jsme ji jednou na jaře šťastně prožívali. Myslete si prostě, že jste v přednáškové anatomické síni, obklopeni sextány vytrvale »hlučícími« (po studentstvu se to řekne jinak), dokud tomu neučiní přítrž holobradý, obtloustlý pan anatom.

Ten pravidelně »připluje« na krátkých nohou z kabinetu, přivábem »řevem«, který co chvíli vzrůstá, až kulminuje tím, jež jediné Kludského tygři a lvi dobře znali vyluzovat, načež pozvolna slevuje na své síle; to stojí již pan profesor za stolem a nepatrným ukazováčkem tiší rozčilené hlasivky »pánů kandidátů«.

»Tedy sedněte, ale po druhé tedy buďte tišeji(?)!« Nato se skloní hluboce nad »lejstrem« (jež už, chudřas, zubem času velmi utrpělo), načež »tasí« některého z posláblých zoologů...

»Tedy povězte nám, Rachoto, některého hmyzožravce!«

»— — Zajíč — králík — —«

»A to tedy ne, studente; povězte mi tedy (když jste tu tenkrát nebyl), co jsme brali posledně...!«

»Posledně jsme brali o-o-opice!«

»A to tááák, studente — — sedněte si tedy a uče se o zvířátkách, to by tedy pomalu stará babka na trhu věděla víc, než vy — středoškolák!«

»Pojďte sem, Rudo, vy jste má útěcha — —! Copak je tuto na tom obrázku?«

»— — to je — to je rosníčka!«

»A to tedy ne, studente, to je ropucha! Myslím, že vy poznáte spíš žábu na ulici — vidíte? Sedněte! Anebo tu ještě zůstaňte! Tedy, studenti, to se musíte učit víc; kdo mi tedy příště nepozná tedy na obrázku ropuchu, ten má 50% naděje na „let“, a kdo mi tedy nepozná slona, stoprocentně „letí“. To by bylo smutné, abyste mně sloni(!) nepoznali! A teď pokračujem dál... Proč že tedy nemá, studente (ukazuje na žáka, jenž právě pod lavicí chutě z krajíce ukusoval), ryba nohou?«

»Protože jich nepotřebuje.«

»Správně tedy a proč že dýchá žabrami a ne plicemi?«

»Protože by jí do nich natekla voda!«

»Zcela správně, studente — tedy sedněte — ale na ty žáby taky nezapomeňte! — — Ted' tedy pokračujeme dále ve výkladu; kdeže jsme tedy přestali, Papuluse?«

»U slona!«

»Tedy slon je tedy zvíře velice známé tedy, zvláště pro svůj hbitý chobot a nadmírnou chytrost! Pročže tedy má slon chobot, Pávku?«

»— — 'sím, protože ho potřebuje!« odpovídá tázaný, divě se, proč je pro takovou hloupost rušen ze spánku.

»Tedy správně — slon chobot potřebuje, proto jej tedy má!«

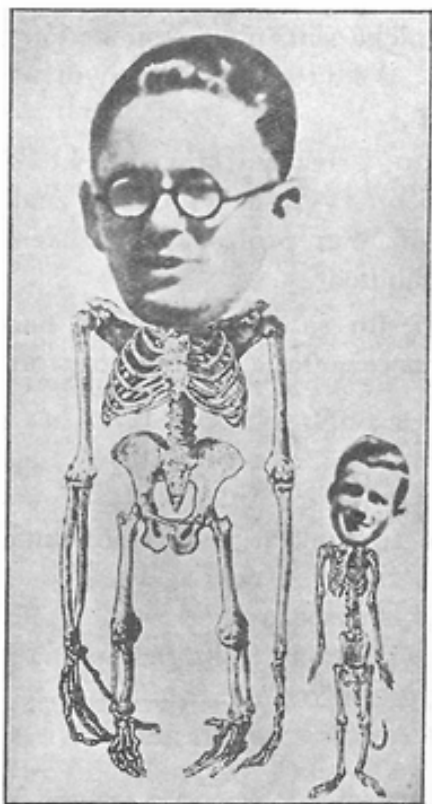
Tak pokračuje velmi zajímavý výklad o slonu (co, chudřas, zkusí, než ho proberou celého), promísený pestrými směsicí »tedy«, dokud mu neučiní konec milosrdný hlásek zvonku...

Hodina zoologie končí, ale přečetné »tedy« splývá dále z úst páně profesorových, dokud za posledním žákem nezaklapnou dveře...

Vladimír L—ský.

Medicinae universae candidatus

Příspěvek k všeobecné biologii pro mediky

(Montáž Šeba.)

Denní tisk přinesl zprávu, že jednou z příčin špatného prospěchu na vysokých školách je špatná volba oboru. Chtějící své čtenáře, kteří letos či později vstoupí na akademickou půdu, ušetřiti zklamání, budeme otiskovati rady a informace, týkající se vysokoškolského studia.

Začínáme oborem, o němž se tvrdívá, že je nejtěžší, nejdražší a nejdelší. Medicina universa.

První kroky medického embrya na svobodnou půdu akademickou nejsou lehké. Růžové sny medického primána, který prošel ohněm maturitní zkoušky a rozkuchal při ní s vyznamenáním vrabce či žábu (a na základě toho se dal zapsat na medicinu), rychle vyblednou a milý medicus začne znova to, čemu se snad na střední škole uměl tak obratně vyhýbat, fysiku, chemii a jiné středoškolské obory vědní.

Studiem a prostředím ztrácí medik na citlivosti a duševně zhranatí, nestane-li se dokonce nenapravitelným cynikem. — Dokonalý typ medika patří mezi nejzajímavější tvory Almae matris. — Změny projevují se již v prvních týdnech, hlavně od té doby, kdy student začal navštěvovat pitevny a nosit odtud svému spolubydlícímu právníkovi nebo filosofovi na skalpelech

a jiném náčiní zbytky pitevního materiálu. — Nejvíce se změní medicova řeč. Medici sami eufemisticky říkají, že mluví jadrně, přiléhavě a přímo a že si jako právníci nepotrpí na slovíčkářství. Skutečnost je trochu jiná. Mluvíte-li s medikem, zahrne vás tak bujnými a odvážnými metaforami z oboru zoologie a odbornými i lidovými výrazy lidské anatomie, že trnete strachy, aby vás někdo neslyšel. Jinak je medik výborným společníkem, avšak s jednou výjimkou. Při jídle se neudrží, aby vám nevykládal historky z piteven, nemocnic a praktických cvičení. Působí mu to zvláštní rozkoš, může-li svým společníkům zkazit chut. Tento zlozvyk mu jistě odpustíte, odmění-li se vám tím, že vám i při jiných příležitostech bude vyprávět medicke žertíky, které patří mezi nejpovednější.

Jednu doprovázíme původním obrázkem. — Bylo po přednášce o Darwinově teorii. Utvořily se dvě strany: povstal člověk z opice či nepovstal. Boj zůstal nerozhodnut, ale druhý den se objevila na vyvěsní černé tabuli názorná kresba s nápisem: »Tak ten Darwin měl přece pravdu.« O medickách se na tomto místě nezmiňujeme. Říká se však, že jsou mnohem horší než jejich kolegové. Obáváme se jejich nepřízně a proto ať o sobě napíší něco samy. cm.

Moderní Ilja

Aj, kdo řítí se to lesem, lesem velkým,
přeobrovským, kde vyrostlo as pětadvacet stromů?
Koule je to dělová, či »Modrý šíp« to letí?
Neletí to však ni »Modrý šíp«, ni koule z děla;
»Fiat« jede. V něm sedí bodrý mládenec,
na hlavě má baret, prsa v kostkované košili,
nohy vězí v širokánských pumpkách.
On jednou rukou svírá volant hladký,
druhou pak tlačí k sobě kytaru,
z níž dlouhé pentle vlají.
Aj, co to hučí nad oblaky kdesi?
Letí bohatýr to na svém letadélku?
Ó, neletí však bohatýr to na svém letadélku,
tři Tataři to zkouší nový letoun »Škody«.
Co chystají se dělati to oni?
Však hle! Již první bomba padá před jedoucí »Fiat«
a ten pak zkouší, zda snad není bratrem letadel.
Však brzy padá k zemi, rozsype se v trosky
a v nich pohřbívá svého pána.
A aj, již přistávají Tataři a olupují mládce
o kytaru, šlágry a také o peníze zlaté.
Tu řítí se sem bohatýr náš dobrý;
to Ilja Muromec, člen osady »Murom«.
Tank jeho, vám dobře jistě známý,
se zastavuje podál Tatařínů.
A Tatařini, jakmile ho shlédnou,
hned postaví se v odpor proti němu.
I zastřelí hned Ilja ranou z revolveru Tatařína.
Tu druhí dva se ženou ke svým strojům
a chtějí uletěti z dosahu ran Ilje.
Druhý Tatařín však padá ranou z kulometu,
když se chystá vylézt v kryt svého letadélka.
Tu třetí pustiv motor, právě rozjíždí se,
by mohl vzlétnouti do krajů nadoblačných.
Ilja zasměje se tomu a potom pustí motor
a tank se rozjede.
A když již letadlo se chystá vzlétnout,
tank dohoní je, zachytí a strhne
a potom rozbije ten letoun vjeda na něj.
Pod pohyblivým pásem zemře třetí Tatar.
Pak naloží si Ilja mládce zabitého
a odveze jej do Kijeva spálit.
Za kremaci zaplatí peníze věru nekřesťanské.

Podzimní ticho jde opuštěnými cestami. Červenavě hnědé listí leží mrtvě ve vysokých vrstvách, přibito studenými, těžkými kapkami vody k vychladlé zemi. Nasáklý mech vydychuje těžce syrovou, nakyslou vůni. Těžká, dusivá, šedavě bílá mlha zalehla les. Mokrou náručí ovíjí stromy, lehá na houštiny a stírá vábivou dálku průseků. V jejích bílých, průsvitných dlaních změnila se černá těla stromů na šedé přízraky, čnící kamsi do výše. Jejich koruny pohltilo dusivé, bílé nekonečno.

Jdu mokrou cestou, lemovanou tu a tam trsem ostře zelené trávy, tonoucí v studených slzách. Mlha přede mnou ustupuje a lakomě odhaluje malý úsek, jen na pět kroků. Temně se rýsují nejbližší stromy, za nimi bledší, až jen pouhé stíny a pak už nic, jen šedo. Zastavuji se. Ticho. Jen tu a tam těžký zvuk a šelest, jak by někdo neviditelný v mlze obcházel zcela blízko. Zas zapraskání a ticho. To mokré listí tak stená a stromy tiše pláčou, až těžké, studené slzy padají na zem. Zdá se mi, že mě mlha obkličuje stále víc, že mě dusí, zalyká. I za mnou už se sevřela. Celý svět jako by se po kusech propadal v její bílé, měkké, vlhké náručí, nehmatatelné a přece dusící.

Je mi najednou až úzko a zdá se mi, že jsem ztracena v bílých, dusných spoustách, sama uprostřed plačícího lesa. Kapky zvolna padají, jak dupot neviditelných nohou... Rychle se obracím zpět a běžím, skoro se zalykajíc těžkým, syrovým vzduchem.

Na kopci se zastavuji. Les pode mnou se ztratil. Celý, v nížině ležící kraj se ztratil. Jen bílé moře se místo něho rozlilo, z něhož tu a tam vyčnívá černá silueta vrcholků, jak útes. Jen bílá, těžká, vlhkem nasáklá plachta, uvázaná za cípy k černým vrcholům kopců. Sváží se pomalu, vlastní tíhou, nemohouc unést tíži milionů studených kapek.

Od východu přiletěl náhle ostrý vítr a zavyl ve stromech. Tu se mlhová plachta odtrhla a těžce padla na dolinu. Šedé nebe se na západě roztrhlo dlouhou, krvavou ranou. Krvavé, jak na smrt vysílené slunce dlouhými tenounkými paprsky se zlehka dotklo stromů. Tu listí zrudlo a vrcholky zahořely v divém ohni. Zlato, měď, žluť, červen ve stech odstínů zrovna vyšlehly barevným plamenem. Celý les se vzepjal v jediném bžrevném výkřiku, v němž bylo stejně krásy jako bolesti. Mraky se roztrhly a nebe shlédlo bledounce uvadlýma očima, které se usmívaly smutným, nesmírně vzdáleným úsměvem. Les zpíval píseň bez melodie, píseň barev a ticha — píseň podzimu a celý se stápl ve studených drobných slzách, které nemohlo a nespěchalo slunce setřít krátkým chladným polibkem.

Mraky usnuly za obzorem. Ryzí koruny dubů objaly ohnivým rámcem kus bledého nebe a zasadily je do trhliny svých korun, jak tyrkys do starého zlata.

Slunce kleslo do fialově modrých par. Opředly je a pak je opatrně a rychle položily na obzor, do nastaveného hořícího klína lesů. Nebe nad západem zežloutlo. Vítr ulehl a šedé mraky se zas rozlezly a těžce se zavěsily na nebe. Na západě nassáklly zlatem, až se v něm roztápěly. A bílá mlha úskočně a tiše se plazí z nížiny a neúprosně polyká vše. Rudé keře, žluté štíhlé břízy, krvavé brsleny, zlaté paseky. Stírá obrysy, vyssává barvy a ponechává zas jen děsivé šedé stíny. Jak na ni prší popel soumraku, zdá se tím hustší a děsivější.

Bledé oči oblohy se už dávno přikryly těžkými víčky mraků.

Ticho, zas jen ticho jde se mnou po známých opuštěných cestách.

Do rána napadal sníh.

Jos. Barta:

Mrtví se nevracejí . . .

Památce svého bratra.

Do vůně voskovic padala mlha . . .

*U svícňů modlí se, jak u relikvií svých snů bratří v Kristu
tisíce světél brodí se hřbitovem,
tisíce očí od místa k místu . . .*

*Mlha a závoj se lepí na oči, transparent pláče a škytá
i mě se podivná úzkost za srdce drásavě chytá —*

*Sám — sám — sám! skandují slzy svíce,
monotonní zvuk jak kroky na chladné dlažbě kostela —
Kytice bílá, trs smutných růží a posvátné, slané ticho s vytrysklou slzou
rozzáří najednou v blažený úsměv svatých ledově ztuhlé líce.
Nedbám těch tváří okolo, nevidím rovny do vosku roztáté docela.
Jen rozohněná tvář s vlajícím vlasem havraním vysoko nad cháskou drzou,
jež jako lotr na levici lála kříži . . .*

*A jako tehdy bijí ta slova o mříž lidského bahna a kalu:
Mnoho jsem studoval, proto jak bretoňský sedlák mám víru!
A kdybych svou líchu vzdělal víc, až neunes' bych rádla tíži,
pak víra selky bretoňské by sílila mě v každém žalu!!*

*Dnes obě sokyně: jedna víra, druhá nevěra, leží v Poli v míru
a neřeší svým tempem krizi,
než výstup ten, na kterém pod štít pad' bifornní pokrok,
vryl do paměti bombastické rysy,
jež mluví.*

*Příhoda spí bez následků — sok po roce zemřel;
opět je podzim vítaný skřekem žluvy,
zas táhnou oblaka — zas listí padá.*

*Jeden spí s vírou teprv dva měsíce, neslyší úder našich čel —
Proč toto srdce odešlo — a tam, kde slunce nezapadá,
když šílenství ho čtyři roky v ocelové síti svíralo,
proč tolik dobroty a lásky trpělo?!*

*Když jiným lásku nosil, neznal ji
a srdce — vlastní otec — zvané od prahu ho vyhnalo.
Čtyři roky — čtyři roky! tepny na spáncích volají:
praská to, hučí to, spílá to, bije to!
— a ve spodní oktávě slza za slzou vosková syčí v reji:
Mrtví se nevracejí — —*

Très contents

Několik momentek z kongresu Pax Romana

Generální sekretář P. R. abbé J. Grémaud v rozhovoru s J. E. ndp. biskupem Stavělem, který přijal kongresisty v Olomouci. (Foto Šeba.)

Slova »très contents« byla obvyklou odpovědí, když jste se zeptali, jak jsou delegáti s kongresem spokojeni. Kongres byl prostě magnifique, splendide, sympathique — a škoda, že jsme si oněch ozdobných i stálých epithet nezapamatovali víc.

PRAHA MAGNIFIQUE!

Praha uchvátila nejvíce. Kongres se konal o veletrhu, kdy v milionové Praze bylo o několik desítek tisíc lidí víc, na tramvajích vlály praporky a kongresisté jezdili jako děti, t. j. se zeleným lístkem za 50 hal. Tak se stalo, že jeden člen holandské delegace skoro nerad změnil svůj názor o Československu. Jako studující vysoké školy hospodářské těšil se, chudák, na čsl. prale-

sy, o nichž ve své vlasti tolik slyšel. — Lucemburčané se zamilovali do barokní Prahy tak, že místo na přednášky chodili obdivovat barokní kostely.

UČTE SE CIZÍM ŘEČEM.

Na Masarykově nádraží se stalo tohle: Přijeli 2 delegáti angličtí a jeden francouzský. Bezstarostný Francouz, mluvící jen francouzsky, si zapomněl ve vlaku aktovku t. j. po francouzsku serviette. Běží ke zřízenci, který znal jen česky, a vysvětluje mu svou nehodu. Zřízenec zavolal úředníka znajícího německy a když ani ten nerozuměl, přišli na pomoc Angličané, z nichž první znal jen anglicky a francouzsky a druhý anglicky a trochu německy. Rozčilený Francouz vysvětlil svou nehodu prvnímu Angličanovi, jenž případ tlumočil svému kamarádovi do angličtiny, ale slovo »serviette« přeložil »ubrousek«. Druhý Angličan pověděl lámanou němčinou o ztrátě (nyní již ubrousku) železničnímu úředníku, který se velmi divil, jak se někdo může tak rozrušit nad ztrátou ubrousku. Po delší námaze se věc vysvětlila a zapomnětlivý Francouz dostal zase svou aktovku.

LATINA MATEŘSKOU ŘEČÍ?

Kongresisté byli všude srdečně vítáni. Uvítání bylo vřelé, ale obvykle latinské nebo české, takže srdečným proslovům rozuměla jen část kongresistů. Zvláště kněží se ukázali jako výborní znalci latiny vyslovované po česku, takže polooficiálně padl vtip, že latina je jakoby mateřskou řečí kněží v Československu.

ČESKÁ POCTIVOST.

Patřilo to k výborné organizaci kongresu, ale cizinci to přičítali české poctivosti, že nebyli schopni něco ztratit. Poctivost a péče o hosty se stala příslovečnou. V Olomouci (jíž kongresisté říkali Olomuk) se chtěla členka francouzské delegace z Alžiru zbavit zbytečného ku-

su látky a pohodila jej v ubikaci. Při odjezdu z Olomouce pobíhal na nádraží skautík s dvěma papíry. Na jednom měl napsáno jméno delegátky, jež zjistil šéf ubytovací služby, a v druhém měl zabalen kus zahozené látky. Hadřík byl doručen delegátce, která si posteskla, že v Československu jsou tak poctiví lidé, že je těžko se něčeho zbavit. — Formidable!

CHVÁLA ČSL. POŠTY.

Zapomnětlivý Angličan napsal dopis, ofrankoval, zalepil kongresovou nálepkou a bez adresy jej hodil v Praze do schránky. Poctivý poštovní zřízenec zjistil telefonicky ve Spálené ulici adresu bratislavské kanceláře kongresu, kterou připsal na dopis. Jinak klidný Angličan byl velmi překvapen, když v Bratislavě dostal dopis, jež před několika dny hodil v Praze do schránky.

PANE, VY JSTE ČECH?

Zvláště skromní zástupcové severských národů nemohli pochopit, že Čechoslováci tolik jedí. Také Francouzi nechávali jídlo na talíři, nikoliv proto, že by jim nechutnalo, nýbrž proto, že byli stále přejedeni. V Bratislavě se stávalo v Charitas, že ctihodné sestry, které odměřovaly porce, se ptaly podezřelých delegátů: »Pane, vy jste Čech? To vám musím dát víc, oni ti Francouzi jedí málo.«

ČEŠI NÁROD MUZIKÁLNÍ.

Jistě právem nazvali kongresisté cestu z Prahy do Bratislavy triumfálním pochodem. Hudba při uvítání, hudba při odjezdu, hudba při jídle, ale vždy ta pravá česká dechová muzika, jíž hned napoprvé byli kongresisté nadšeni. — I čl. studenti zpívali ve dne v noci. České a slovenské písničky se s delegáty rozjely do celého světa.

ČECH — SLOVÁK — ČECHOSLOVÁK.

Dva čl. studenti byli průvodci skupiny francouzských studentek. Co jste vy? — Čech. A vy? — Slovák. A oba jsme dohromady Čechoslováci, dodali oba studenti najednou a chytli se kolem krku.

AU REVOIR.

Lze si těžko představit srdečnější a upřímnější prostředí nad kongres Pax Romany. Českoslo-

venští studenti si získali svým pohostinstvím srdce hostů, kteří se s těžkým srdcem a mnohdy i se slzami v očích loučili s milým kongresem. Jedinou útěchou bylo hlasité au revoir, jež se ozývalo bratislavským nádražím do směsice posledních pozdravů.

cm.

STUDENTI PŘILEPENI NA PROGRAM?

Ke kongresu bylo vydáno velmi pěkné číslo Rozvoje. Autorovi úvodního uvítacího článku se stalo několik lapsů. Velmi srdečně se delegáti zasmáli, když se dočetli, že »slovenští katoličtí studenti jsou nalepeni na programu P. R.« nebo, že v Napoleonově vojsku byly místo vojáků vojačky. Lapsus sem, lapsus tam, jen když uvítání šlo od srdce!

KARDINÁL PASOVSKÝ NEBO PASOWSKI.

Bylo to na pražské radnici v zasedací síni. Český průvodce vykládá, že na Brožíkově obraze kostnického koncilu je také kardinál pasovský. Student tlumočník řekl, že v popředí obrazu stojí kardinál Pasowski. A jeden polský delegát, když slyšel polské jméno, poznamenal sebevědomě: Tak ani koncil kostnický se nekonal bez významné účasti polského kardinála.

Mezi nejzdařilejší výlety na kongresu patřila exkurse na Děvín, kde část francouzské delegace s několika čl. průvodci vyfotografoval čilý soukromý reportér MUC. Šeba.

Naše prázdniny

Vojvodův signál k nástupu.

Ráno na „Schwaigrovce“

»Pfíííí... pfííííí... Tak vstávejte, pacholátka, no tak, panoši, Anténo, Bambusi, no vstávejte, hlehle, královská rodina se probouzí, vidíte, jak vám to sluší! Tak si klekněte a s Pánem Bohem začnem nový den!«

To byla úvodní řeč bratra »Vojvody«, který nás každého dne budil všemi nenáviděnou píšťalkou. Každý se vrtěl na svém slamníku a říkal si: »No, ještě chvilku.« Ale neúprosný čas, neúprosná píšťalka a neúprosný Vojvoda přiměl nás, abychom sebrali svá »fidlátka« a šli před chatu, kde Vojvoda »dirigoval« ranní půlhodinku. Ta ranní půlhodinka je sice moc dobrá věc (nevypadala vždy tak, jak jest na obrázku v prvním čísle), ale to nezabránilo, aby nebyla nesčetněkrát »prokleta«. Když má člověk ráno vyskočit z teplého pelíšku a rovnou, jen v trenýrkách, bos, do studeného vzduchu a do mokré trávy — brrr! Ale to je jen počáteční dojem. Za chvíli jsme se zahřáli a bylo nám zcela krásně. Potom hupky k »Labutímu jezeru« (proč se ono místo jmenovalo »Labutí jezero«, o tom bohdá nebude řeči) umýt své líné tělo. Místo toto bylo ráno co nejrychleji opouštěno »stran té studené vody«.

Po chvíli bylo viděti hochy již oblečené, připravující se na cestu na sv. Hostýn. Kolega

»ing. Pomazal«, jediný muž, který si v táboře čistil boty, koukal se do zrcátka a prohlížel svou hladkou tvář. Nechával si totiž růsti knírek pod nosem, ale základní chyba byla, že mu vousy téměř ještě žádné nerostly a každodenní »badání« po tváři bylo marné.

Anténa se zase přel s jedním členem »královské rodiny«, s princem z Arabie, kdo bude komu ministrovat. Ten Anténa jest vůbec zajímavý člověk. Nesl také hrdý název »Mořic Baldachýn«. Rád totiž vykládal, jak »u nás v K., u sv. Měřice, máme baldachýn, takové nemají v celé republice. Maria Terezia jej vyšívala. Má cenu půl milionu. A což varhany u sv. Měřice...!« — Nyní následoval delší, nesouvislý popis varhan, kolik mají rejstříků, spojek atd. Nakonec si však neodpustil: »Ale když já si k nim sednu a zapnu všechny rejstříky, tož se jen vokna třesó.«

Cestou na sv. Hostýn se obvykle málo mluvilo. S prázdným žaludkem se těžko leze do kopce a ještě hůře se provádějí slovní pŮtky. Zato po mši sv., sloužené naším velkým (postavou ne) »dominem plebánem«, v předtuše dobré snídane, měl každý řeči a vtipů dost. Při snídani (a při jídle vůbec) byly prováděny výkony vpravdě žonglérské. Přes všechno koulení očima techn. vůdce »Peruna« mnozí »odpravili« čtyři až sedm šálků kávy, což jest výkon vpravdě pozoruhodný.

Pfíííí... .

Nastupujeme k vlajce: Šerif, Plebánus, Perun, Vojvoda, Anténa, Bambus, Přepadlý, Princ, slečna Princezna, Pomazal, Kutnáček, bratři Frocci.

Za zvuků hymny vznáší se vlajka vzhůru. Vojvoda čte rozkaz a provolává se všemi účastníky prvnímu a všem příštím táborům katolických středoškoláků: »Zdar! Zdar! Zdar!«
—ch.

Táboráku plápolej...

Chýlí se k večeru. Slunce vyslalo poslední rudý šíp k zemi a ponořilo se za koruny stromů. Krvavý západ proměňuje se v růžový přísvit, který pomalu se ukládá ke spánku. Příroda jako by chápala mohutnost tohoto okamžiku, počíná se zahalovati do smutečního hávu stínů. Stíny se prodlužují; v údolí poletuje tma, zachvacující krok za krokem celý kraj, až vše stopí do husté, tmavé noci, ozařované pouze nebeskými svítilnami — hvězdami.

Daleko od všeho lidského ruchu a života jest vystavěna chata — srub — a v ní Družinári, prožívající volnost, moc a nekonečnost přírody. Očekávají s dychtivou a zadumanou radostí východ měsíce, který vyzývá a dává signál k vzplnutí táborového ohně.

Konečně želaný táhlý zvuk rohu, který klesal, zkomíral a padl únavou kdesi v dáli, oznamuje zasedání kol táborového ohně. V táboře nastal ruch, který pomalu ustupuje posvátné náladě. Malinký plamínek, olizující suché klesti, se rozrůstá a vysílá rudý přísvit na sedící jinochy, upírající pohled na šlehající a mihotající se plameny. Koruny stromů, osvětlené stříbrně chladným světlem měsíce, se podobají strážcům, temně zpívajícím symfonii života plného přemáhání, úkladů a bojů. Jízvy na kmenech těchto přírodních hrdinů jsou svědky jejich zápasů, které je učinily odolnými a nepřemožitelnými.

Skupinka lidí sedících u ohně, jako by cítila velikost těchto obrů, sedí, tichou písní vyjadřující své city přírodě a jejímu Tvůrci.

Tábor našich mladších studentů v Žernůvce

Bílá ozdravovna Milosrdných sester, sličná, čistá a tichá jako panenka oživila letos o prázdninách smíchem, zpěvem a křikem našich mladších studentek. Mohli jste snít o zázračném probuzení zakleté princezny, když ráno po mši svatě skončilo se ranní mlčení a celé údolí i přilehlý les se rozezvučel naší hymnou »Mnogaja ljeta«. To už si dívky vykračovaly s »matkou pluku«, s vrchním velitelem štábu panem prof. A. Glosem a s nezbytným velikým balonem, za nímž se skrývalo skoro půl Míly, po některé lesní pěšince, hezky z hluboka oddechujícíce, poněvadž — ach — z tohoto rozkošného údolí

Chvilka v zahradě.

P. Glos na Žernůvce.

vedou všechny cesty ne do Říma, ale přímo do nebe. A copak se nevyrovnáme olympským bohům? Sázím se, že ani nektar a ambrosia by nemohly závodit v lahodnosti s velikými krajíci s máslem a medem. To víte, že při takové »baště« se krásně poslouchaly pohádky »matky pluku« anebo veselé historky pana profesora. A pak umývání rukou od medu, někdy též šatů v potoce, hra s míčem a veselý pochod k obědu.

Ale musím prozradit, že jsme též závodily. V kterémisi letním táboře prý závodily dívky v plavání, veslování, ve vaření čaje na otevřeném ohništi a v jiných eskamotérských kouscích. Naše dívky se předbíhaly v odpoledním mlčení (a některé opravdu mlčely jako hrob, třeba jsem je pokoušela sebe více), v ustýlání postelí, udržování pořádku, ale nejraději, myslím, v jídle. »Děvčata, která sní nejvíc knedlíků?! — Slávko, tys jich snědla osm? Ó jé! To já dvanáct! — Slečna to prohrála na celé čáře. Jen tři!« Ale co dělat, když si chce udržet štíhlou linii.

A večer hra s míčem na dvoře a o půl 8. předávání funkcí hospodyněk, pochvala, po případě pokárání. V kapličky pak před Velebnou Svátostí zpytování svědomí, kratičká promluva pana profesora a křížek svěcenou vodou na dobrou noc. Chvilí nato v tichu a tmě ložnice se ozývá jen hlas vyprávějící o tom, jak velbloud přišel k svému hrbu, velryba k svému jícnu, nebo o kočce tulačce.

A přišel den, kdy jsme sbalily kufry, smutně se rozloučily s panem profesorem a putovaly na tišnovské nádraží. Ale ne! Nebudem smutné! Což je konec tábora? Ó ne! Teprve nesmělý, malý počátek! A nádražím se rozletí druhá sloka naší hymny a zažehne nám plamínky v očích i v srdcích: »Ať žijí naše tábory, ať vlají modré prapory, mnogaja ljeta!«

Prázdninové úvahy

Jasně paprsky sluneční vyssávaly všechnu vláhu z beztak již vyprahlé země. Sedím na kopci, odkud je vidět daleko široko do kraje. Země není černá, holá ani smutná, pokrytá pestrobarevným závojem. A z toho krásného, zlato-, zelenohnědě pruhovaného závoje vykukují rybníky jako jasná uspokojená očka dítěte. Tam daleko na východě se závoj skládá v jemně krabaté záhyby, až jejich nejvyšší vrchol splývá s modrem nebes.

Tak ráda bych závoj, který bych si přála mít tak hustý jak nejhustší pokrývku, natáhla

přes svou romanticky rozbolavělou duši. Miluji vše, co je krásné, ale nejen krásné, nýbrž i nádherné a slavné. Chtěla bych být hrdinkou všech událostí na světě, chtěla bych být dobrou i krásnou a zatím — jsem ošklivá jako noc a zlá jak nikdo jiný.

Snad ani deset nejhustších a nejkrásnějších pokrývek by nestačilo, aby přikrylo mou stále nespokojenou a po slávě lačnou duši.

Raději ji nechám docela nahou a ukáži celému světu, jak je ubohá. Strhnu s ní poslední příkrývku, která ji aspoň trochu zdobila, a ať vidí každý, jak jsem ji já sama znetvořila: kupa hrbolů, hor a velehor viny, mezi nimiž jsou strže a propasti. Tak ráda bych ona horstva vyrvala a zbytečnou hlinou a skalami zasypala propasti — ale to by nestačilo — zbyla by poušť. S námahou odstraním a daleko odhodím horské štíty a půjdu hledat úrodnou zemi, kterou bych posypala hluboké strže. Pak teprve budu vzdělávat pečlivě, aby se ujalo semínko pravdy. — A budu opravdu vzdělávat?

»Arcus«

Staré kapitoly pro novou mládež

ČISTOTA TĚLA.

Jakýsi mudřec pravil: »Nechápu, jak je možno zanedbávati čistotu a zdvořilost, když stačí troška vody k tomu, abychom byli čisti a zvednutí klobouku, abychom projevíli zdvořilost.« A vskutku je čistota první povinností, již ukládá zdvořilost. Jest ctností podobně jako nečistota je neřestí. Stýkáme se rádi s lidmi, kteří udržují své tělo v čistotě. Naopak pocítujeme nechut, někdy až hnus k těm, kteří nedbají pravidel čistoty. Pohled na ně odpuzuje a unavuje; zápach, který vydechuje jejich tělo, je ještě nepříjemnější. Proto udržujeme své tělo v ustavičné čistotě. Myjme se co možno nejčastěji. Nestací umývati si jen obličej, nýbrž celé tělo. Zvláště si hleďme rukou a nedopusťme, abychom měli neostříhané nehty. Podle čistoty rukou možno souditi u mladého muže na stupeň jemnosti v cítění a na výchovu. Nezapomínejme však i na čistotu nohou, na kterou se vztahuje anglické přísloví: »Gentlemanem je ten, kdo má čisté nehty i na nohou.«

O ŠATECH.

Nedbalost a nepořádek v úpravě šatů jsou vždy zavrženíhodné, ať již jsou zaviněny leností a malou pečlivostí nebo jistou obhroublostí mravů nebo směšným podivínstvím. A jestliže tato nedbalost a nepořádek poukazují na jistý rys nezdvořilosti, je nečistota šatů vždy neomluvitelnou neslušností. Noste šaty prosté, ale vkusně, čistě upravené. Chcete-li, aby o vás měli lidé dobré mínění, nestrpte na svých šatech ani skvrny, ani prachu, ani děr. Také boty udržujte v náležitě čistotě. Jistý cestovatel vrací se z divočiny do zemí civilisovaných, pravil: »Musím si vzít slušné šaty, neboť přicházím do krajů, v nichž

se člověk hodnotí podle šatů!« Zní to sice jako výčitka, ale dlužno přiznati, že ve všech dobách pokládán byl šat za výraz osobnosti. Vždyť i Kristus nosil roucho nesešívané, drahocenné a jistě bychom si jej neradi představovali jako orvaného, zaprášeného tuláka.

CHOVÁNÍ.

První povinností, již nám ukládá společenský život, jest důstojné a slušné chování. Jest patrné z každého pohybu těla, z každého gesta, úsměvu, řeči. Jaksi pudově posuzujeme člověka podle jeho chování a pro bystrého pozorovatele je toto kritérium zřídka omylným. Držení těla vyjadřuje nejintimnější stavy duše, takže se stává opravdovou řečí, často výmluvnější, rychlejší a srozumitelnější než řeč mluvená. A proto nedbalé držení těla, vzržením liché vážnosti, směšná strojenost, která je na obtíž tělu, vypočítavé opovržení, přílišná bázlivost jsou chyby, jichž se musíte vystříhati, neboť ukazují lenost, pýchu, domýšlivost nebo předstíranou skromnost a vzbuzují na první pohled špatný dojem. Právě chování má být nenáročné, směsí jednoduchosti, důstojnosti, klidu přirozeného vystupování a úcty k jiným i k sobě samému. Držte tělo zpříma, dbejte, aby vaše pohyby byly jednoduché a působné bez strojenosti, přirozené, projevující nenucenost bez domýšlivosti a skromnost bez úzkostlivosti.

STYK S RODIČI A PŘEDSTAVENÝMI.

Jsme zavázáni rodičům láskou, úctou a poslušností. Dítě, které chápe obět rodičů, rádo prokazuje při každé příležitosti úctu jim povinnou. Jste-li napomínáni, přijměte dobře míněná slova a uznejte jejich oprávněnost. Stane-li se vám někdy, že se domůžete vyššího postavení společenského, nezapomínejte na rodiče a nestyďte se za ně. Využijte každé příležitosti, abyste jim projevili pozornost a vděčnost. Nezapomínejte na blahopřání k Novému roku, k jmeninám a narozeninám. Někdo snad řekne, že jsou to formy. Buď si, ale jsou to projevy, které potěší a naplní radostí. Vždyť lásku můžeme projeviti jen pozorností vůči druhému. Jste-li vzdáleni od rodičů, pište jim co nejčastěji, aby se o vás nestrachoali. To, co platí pro vztah dětí k rodičům, platí i pro vztah k sourozencům. Vaše láska k nim budiž upřímná, mějte živý zájem pro vše, co se dotýká jejich života.

Také vaši představení zasluhují si plně vaší úcty. Oni vám dali vychování a vědomosti a mají po rodičích největší právo na vaši hlubokou vděčnost. Ať již bude vaše postavení jakékoliv, chovejte se k nim vždy s určitou zdrželivostí, vyvarujte se všech důvěrností a chopte se každé příležitosti, abyste se jim zavděčili.

NA ULICI.

Chodte při kraji chodníku a část při domech, pohodlnější, nechejte volnou pro dospělé, které provázíte nebo které míváte. Netřeba snad připomínat, abyste nezastříkali osoby, které jdou s vámi, když prší nebo je bláto. Dávejte pozor na své chování a chůzi. Nemluvte příliš hlasitě, nesmějte se hlučně, negestikulujte příliš, abyste neobraceli na sebe pozornost a nevyvolávali nepříznivý úsudek o sobě. Jen blázni gestikulují a deklamují na ulici.

NA CESTÁCH.

Na cestách, podobně jako při hře, možno nejsnadněji posouditi stupně vychování mladého člověka. Neboť, domnívaje se, že není střežen a ocitnuv se mezi lidmi, na nichž mu

nezáleží, protože jsou mu cizí, povolí uzdu svému chování a projeví se takovým, jakým je ve skutečnosti. Je-li egoistou, neskromným a nezdvořilým, ukáží se tyto vlastnosti v plné ohavnosti. Je trapný pohled na ty, kteří bezohledně foukají kouř z cigaret druhým do očí, plivají na zem, otevírají neb zavírají okna nevyžádavše si dovolení spolucestujících, odpor vzbuzují ti, kdož kladou zavazadla vedle sebe na sedadlo a nestarají se o ty, kteří stojí, hulákají nebo baví se hlasitě o věcech, které nebaví ostatní nebo docela uráží jemnocit. Představují si snad také, že lavice jsou nikoliv k tomu, aby se na nich sedělo, nýbrž aby si na ně lehali nebo aspoň kladli nohy. — Pamatujme si několik upozornění: Není slušné jísti ve vagonu pokrmy, které vydávají příliš ostrou vůni a obtěžují sousedy. Místo v koutě nebo u okna, které je pohodlnější, ponechme vždy osobě starší, dámě nebo osobě nemocné. Rozhovor s neznámým na cestách nezaprádejme.

Pokračování.

M. H.:

Přání

*Chtěla bych slunce o záři prosit,
abych ji mohla k Tvým nohám dát,
chtěla bych vítr divoký svázat,
aby jen pro tebe směl se smát,*

*chtěla bych hvězdy do dlaní schytat
a měsíc sevřít v náručí,
až v nové kráse den bude svítat
a jaro se zas rozpučí:
vítr Ti bude o kráse zpívat,
hvězdy Ti budou s oblásky splývat
a s měsícem si můžeš brát.*

Frant. Malaník:

Rozjímání

*Tak utrápen jsi, že nejsi nic
sotva tě blízké okolí zná
a když už i trochu slávy znáš
myslíš, proč nejsi víc
neb darmo se nezdá
chvíli že a od mála sláva trvá
postačí milenci si sobě
a zapomenou vše pro sebe
nám však zdá se to málo
ta suchost úsměvu není klam
a nic nepomůže být moudrý*

*a říci, to že myslí přízrak
když přichuť máš trpkosti chleba
jak matka starobou rty chvějíc
doma jej lopářem do pece kladla
a tak to snad muselo jen být
tak to kdos určil a nemohlo jinak
a přec jen jsi rád, že to bylo
to zvláštní, jak pak už nenašel's nikdy.
Ó, rci, mluv, když láska málo je
neb zdá se ti k smíchu
když zapomnět touhám se nechce — — —*

T E X T Y

Genialita

Tvoření jest cosi geniálního. Člověk jakožto tvůrce byl učiněn geniálním. Genialita odráží v něm obraz Boha Stvořitele. Není totožná s geniem, neznamená, že má člověk velkou schopnost spisovatele, filosofa, státníka nebo vědce. Výraz »genialita« má se vztahovati na tvoření vnitřní, nikoliv na vnější jeho vyjádření. Genialita jest vlastností celé lidské osobnosti a nikoliv zvláštním darem. Svědčí o tom, že člověk hledá cestu k původnímu prameni, že tvůrčí proces není určen sociálním rozvrstvením. Ale dar uskutečňování, umění a ovládání nemusí odpovídati tomuto zvláštnímu zjevu. Také genius se rodí jen tehdy, když mocný talent k uskutečňování spojí se s geniální povahou a s původním tvořivým procesem. Láska muže k ženě, matky k dítěti může býti geniální právě tak, jako mohou býti geniálními péče o bližního, přímé vnitřní poznání bytostí — i kdyby snad mělo zůstatí nevyjádřeno — utrpení, vyvolané otázkou smyslu života nebo hledáním pravdy v bytí. Genialita může se projevit u světce, usiluje-li přetvořiti se v dokonalou, osvětlenou bytost, i když je tento světec neschopen vyjádřiti své tvůrčí úsilí ve formě díla. Každé srovnávání lidí podle jejich geniality a schopnosti jest povrchní, neboť svědčí o popření individuality.

Nicolas Berdiaeff, De la Destination de l'Homme. Essai d'éthique paradoxale. Éditions Je sers, Paris 1935, p. 172.

Stíny středověku

Riehl vypráví, že mu při oznámení jeho přednášek na thema »Kulturní dějiny středověku« jeden kolega namítl, zda měl vůbec středověk nějakou kulturu. Dnes zlepšilo se sice poněkud oceňování této »temné« doby, ale stále ještě jest zatěžko i učenému světu býti spravedlivým k době, která byla kdysi veskrze katolickou. A zvláště se mnozí rozhorlují nad »nemravností« středověku.

Jaká je skutečnost?

Alwin Schultz (Häusl. Leb. d. europ. Kulturv., S. 153) praví: »Sotva se vyskytne v dějinách mravů těžší otázka nad otázku, jaké mínění máme míti o morálce jisté doby vzhledem k potřebám pohlavním. Bylo poukazováno na zprávy starých kronikářů a spisovatelů pamětí a někteří, opíraje se o jejich svědectví, chtěli dokázati, že jistá století ve středověku, tak jako v době následující, byla obzvláště prostopášná. Nicméně co se týká podání zachovalých dějin hanebností, sotva by byly zaznamenány, kdyby taková dobrodružství byla bývala zcela obvyklým zjevem; byla právě vzácností a proto stála za to, aby byla sdělena potomstvu. Kdyby chtěl po staletích spisovatel, líčící mravy, nakreslit obraz našeho věku na základě časopisů přítomné doby a sestavit všechny zprávy, soudní jednání atd., předvedl by nám úžasné líčení mravní zpustlosti 20. století a došel by přece k plně nesprávným závěrům.«

(Dr. Josef Müller, Das sexuelle Leben der Völker, F. Schöningh, Paderborn 1935, S. 341—2.)

Otcové a synové

Někteří psychologové rádi by roztřídili mladé muže na dvě skupiny. Na ty, kteří se všemožně snaží kráčet v otcových šlépějích, a ty, kteří se naopak bouří proti otci a tudíž i proti otcovu povolání. Obojí poměr k otci má ovšem hlubší a méně vědomé účinky, než jak se obvykle má za to. První skupinu pochopí zasvěcení snadněji než druhou. Je pro nás snadné chápat syna, který se velmi obdivuje svému otci a který proto cítí, že jeho životní kroky musí se brát touže cestou jako dílo otcovo; někdy však, je-li tento cit intenzivní, můžeme mít podezření, že vzniká z přílišné reakce jako snaha, vyvážit opačné impulsy, které byly v dřívějších letech zatlačeny do podvědomí. Tam, kde existuje odpor proti otcovu povolání, může mít tento odpor svůj zdroj v trvání dřívějšího nepřátelství, o němž víme, že může v určitém stupni tak snadno vzniknouti, a nešťastné otcovo jednání mohlo by nevědomě pěstovati tento směr, který se však projevuje v nadměrné touze po nezávislosti. V některých případech má na mládež vliv nějaký »otec-náhradník«, který se objevuje buď v podobě hrdiny nebo naopak.

(C. Stanford Read, The Struggles of Male Adolescence, Allen & Unwin Ltd., London 1934, p. 216-17.)

K U L T U R A

Ota Tichý:

Za velkým umělcem

Smíření

*Pod spící horou
jednou si odpočinu.
A nikdy už nevyzpívám
bloubku všech stínů.*

*Nikdy už nevypovím,
jak noc tiše pláče.
Najdu jen sebe,
nudného spáče.*

*A duši mou, která už
lásku i nenávist protrpěla,
prozárí úsměv
Božího archanděla.*

V květnu letošního roku stihlo československý hudební svět kruté neštěstí. Zemřel její vynikající hudební skladatel, nejmladší člen trojice reprezentantů naší hudební tvorby v epoše po Smetanovi, Dvořákovi a Fibichovi, rektor státní konservatoře v Praze a člen slavného »Českého kvarteta«, dr. Josef Suk. Odešel v něm vynikající zástupce školy Antonína Dvořáka, stoupenec krásné hudby, citově hluboké a duševně povznesené.

Josef Suk se narodil roku 1874 v Křečovicích u Benešova. V jedenácti letech vstoupil na pražskou konservatoř, kde se stal žákem vynikajícího houslisty a pedagoga Antonína Benewitze, Karla Steckra, Knittla a Dvořáka. Konservatoř absolvoval jako vynikající houslista a skladatel, do jehož nadání byly kladeny velké naděje, jež také později byly potvrzeny jako plně oprávněné. Stal se členem »Českého kvarteta«, v němž působil přes čtyřicet let jako sekundista, šíře českou hudbu doma i za hranicemi. V oboru skladby dosáhl velkých úspěchů, dokonce i několik cen a získal podpory slavného německého skladatele Jana Brahmsa. Od něho a od Dvořáka mnohemu se přiučil v komposiční technice. Svými hudebními myšlenkami se nejvíce přiklonil k našemu Dvořákovi, s nímž ho pojil i příbuzenský svazek. Seznámil se s jeho dcerou Otylkou, kterou později pojal za manželku. Byla to bytost něžná, tichá, oddaná velkému mistrovi, ona byla Musou, která ho inspirovala k dílům klavírním; s jejím obrazem v srdci skládal svůj první smyčcový kvartet a symfonii E-dur. Jeho další dílo »Radúz

a Mahulena«, melodramatická hudba k Zeyerově pohádce, děkuje za svůj vznik Mistrově lásce, je oslavou jeho manželského štěstí, stejně jako hudba k legendě Zeyerově »Pod jabloní«, jejíž hudba s mnoha prvky slovanskými vyznívá jako oslava rodinného štěstí, které se právě tehdy nad umělcem rozklenulo.

Suk se obdivoval Zeyerově poesii již ve svých mladých letech a měl již tehdy pro ni pochopení ze skutečné dobroty svého velkého srdce. Proto přijal rád nabídku Zeyerovu, aby zhudebnil obě tato díla, v nichž velebné zpěvy nebesťanů v legendě »Pod jabloní«, křesťanská víra a skutečně biblická prostota a vznešenost v »Radúzi a Mahuleně« musí proniknout do duše každého, kdo má smysl pro ušlechtilost mysli a jemnost umění. Sborové zpěvy dosahují oratorní výše a prostá píseň Danice v mysteriu »Pod jabloní« dovolovala vysloviti naději, že Suk by byl schopen napsati velké operní dílo, kdyby byl našel text, který by ho v hloubi duše zaujal a se kterým by dovedl přímo žít. Bohužel, tento předpoklad zůstal nesplněn.

Rodinné štěstí Sukovo však netrvalo dlouho; prvního května 1904 umírá jeho milovaný tchán Antonín Dvořák; od té doby drahé srdce Otylky, kterou Mistr tolik zbožňoval, chřadlo, až navždy se zastavilo v červenci téhož roku. Na čas ustal Suk ve své umělecké činnosti, ale zanedlouho se obírá skladbou mohutné symfonie »Asrael«, již připisuje »vznešené památce Dvořákově a Otylčině«. Asrael, anděl smrti, vryl hluboko osten v srdce Mistrovo, jenž v tomto díle vyslovil, co v těžkých hodinách utrpení zmítalo jeho duši. »Asrael« je dílo nesmírně hlubokého obsahu, jedinečné vnitřní síly a dojíímá svou skrytou vroucností, jsouc nejsmutnější zpovědí vlastního Sukova života. Skladatel zde řeší problém osudu a smrti, hlavně však tiché usmíření, jemuž předchází zoufalý boj a odhodlaný zápas s vlastním šílenstvím nad odchodem nejdražších bytostí. Než konec vyznívá tóny usmíření a resignace. »Asrael« je první částí onoho ohromného cyklu čtyř symfonických děl, který nemá obdoby v dnešní hudbě.

Druhá v řadě stojí »Pohádka léta«, hudební báseň pro velký orchestr. Líčí uzdravení Mistrovy rozteskněné duše a obrození v kouzelném ovzduší krás přírodních. Končí mohutným hymnem míru a utišení.

»Zráni«, velká hudební báseň podle veršů Antonína Sovy, v nichž našel Suk svou vlastní představu nového hudebního díla, tvoří třetí část tohoto obrovitého cyklu. Znamená již úplné vítězství nad všemi stíny krutého osudu.

Ohlasem velkých válečných událostí je Sukova »Meditace na staročeský chorál: Sv. Václave« a »Legenda o mrtvých vítězích«. První dílo je nevelkého rozsahu a vzniklo v létě 1914 po vypuknutí světové války, v době příšerné nejistoty, hrozivého pronásledování a tísnivého strachu o naše národní bytí. Starobylý chorál »Svatý Václave!« stal se pro Suka obrazem ducha našeho lidu, jakým tento již dávno byl, ve své nitro uzavřený, oddán ideálům nejvyšší mravnosti a čistého náboženství, horlivý a obětavý, v utrpení trpělivý, ale i hotový k odporu, kdykoli byly jeho nejcennější národní statky ohroženy napadením.

»Legenda o mrtvých vítězích« vznikla na podzim roku 1919 a byla původně určena jako smuteční hudba k velké tryzně za padlé legionáře, pořádané v předvečer 28. října na Václavském náměstí. K jejímu provedení však nedošlo. Suk později toto dílo přepracoval a dal mu širší význam tím, že v něm neoslavoval pouze legionáře, nýbrž všechny lidi, kteří dovedli pro své pře-

V E R Š E do památníku

V jedné z posledních knih Bedřicha Bridela nalézáme toto »Naříkání duše v očištcovém ohni«, jež sice není skvostem literárním (Josef Vašica je nepokládá za dílo Bridelovo), ale jež svou pravdivostí se velmi dobře hodí i do století dvacátého. Nepochybují, že i čtenářkám »Jitra«, »Hvězdy«, »Listu paní a dívek« a p. se zalíbí, a že z něho mohou mít užitek ...

*Chtíc vždy býti sličná v tváři,
podobná nebeské záři,
často jsem se líčila:
již pak čerti ohnivýma
líčí mne líčidly svýma,
ó, jakž bych to nečila!*

*Že jsem jen ze vln hleděla,
pracovati se styděla,
nyní pro to pečená
co zvěřina v láku ležím,
ach, jak dlouho tu poležím,
jako v srubě sklíčená!*

*Na trepkách jsem chodívala,
zpupný chod co páv mívávala,
ó, jak jsem se zavedla!
Zde se mi z nob krev*

*pouštěla,
až mizka z kostí pištěla,
bídna jsem se podvedla!*

*Šla jsem často k dobré vůli,
kde jsem musila mít zvlášť
s kalány v tancování:
zde běda a naříkání,
píská se s ďábly v skákání,
jakéž to hodování!*

Co se o nás píše

Nový národ 2. VIII. 1935.

Student a pudřenka

Zvláštní, ba přímo směšný nadpis, že? Prosíme vás, milí čtenáři, neodkládejte, dokud nepřečtete. Není to žádná legrace, ale vážná, velmi vážná, přímo bolestná pravda. — Předehra: Svého času učinil jeden profesor náhlou kapesní prohlídku septimánů a našel u 60 (t. j. šedesáti) procent — pudřenku. Čekali jsme, že k zmíněnému případu zaujmou povolanější osoby stanovisko. Čekáme marně. Nuže, pojednejme o tom krátce. Slabou útěchou katolické veřejnosti jest, že zmínění septimáni byli z řad pokrokových. — Důkaz?! — Kdyby to byli katolíci studenti, věděl by to již i zbraniční tisk a různé utipy, narážky, posměch by slyšeli a četli ještě naši vnuci. Poněvadž se to stalo na druhém břehu — je ticho. — Napsali jsme, že je nám to slabou útěchou. Teď přicházíme k otázce, máme-li vůbec právo i tato slova napsat. — Proč? 1. Nebudou

svědčení jíti odhodlaně na smrt. — Po válce stal se Suk profesorem na pražské konservatoři.

Čtvrtá největší skladba, uzavírající gigantický cyklus zvukových básní Sukova života je »Epilog«. Měl nésti původně název »Žeň lásky«, na konec však byl označen tímto prostým slovem. V »Epilogu« vyjádřil Suk své vyznání čistě lidské víry, lásky oproštěné a čisté, lásky ke všemu lidstvu. Smrt je zde vylicena jako počátek nového žití, s nímž se neustále střídá a je prostupuje.

Tento »Epilog« se stal epilogem celého životního díla velkého Mistra.
Jaroslav Fučík.

Člověk, který byl vším a ničím

(R. Máder.)

Z nejkrásnějších duchovních útěch jest z nížin všedního každodenního života vystoupiti na výšiny, kde velikáni světových dějin prou se k nebesům. Předě dvěma takovými velikány stojíme dnes. Petr, skála, je jedním; Pavel, apoštol národů, druhým. Petr je jaksi dosti znám. Jak málo však vědí mnozí o Pavlovi!

Rmoutí mne to, praví jedenkrát sv. Jan Zlatoústý, že všichni neznají tohoto muže, jak by ho znáti měli. Pavel má pro moderní, Kristu odcizený svět, proto zvláštní význam, že může mu říci: Čím jsi, byl jsem já též; čím jsem se stal, můžeš se státi i ty. Uvážíme-li vývoj tohoto muže od fanatického antiklerikalismu ke žhavé, plamenné lásce ke Kristu a Církvi, můžeme uvěřiti též v zázrak obrácení moderního člověka. Bohu a dobré vůli není nic nemožného!

Šavel byl nenávisník. Podle jeho mínění bylo nezbytně třeba vyhubiti křesťanství ohněm a mečem. Proto agitoval, organisoval, mobilisoval proti mladé Církvi. Nejen v Jerusalemě, ale v celém světě mělo býti v krvi udušeno křesťanství. Š a v e l b y l č l o v ě k v š e c k o a n i c! Sopkou chrlící oheň vzteku! Ničiti. Vyvrátiti! Než i jemu udeřila hodina Damašku. Zasažen bleskem milosti poznal v Kristu Spasitele světa. Ze Šavla stal se Pavel. Jako dosud bojoval až do zničení proti křesťanství, tak nyní, když je poznal jako jedinou pravdu, mělo se státi náboženstvím světovým. Jeho přirozenost ani tady nestrpěla slabošských ústupků, polovičatostí, a vlažností. Obrácenec v tak důležité věci musí býti podle jeho náhledu také jejím apoštolem a pro ni i mučedníkem.

Pavel byl apoštolem z v ů l e O t c o v y. »Nikoliv z vůle lidí!« Pavel se cítí povolán shůry. Věří ve své poslání. V tom tkví nejhlubší kořen jeho síly. Nejsilnější zápasníci, ti nepodajní a nezlomní, kteří vytrvají až do posledního dechu, jsou ti, kteří u m ě j í c h t ě t i, poněvadž se cítí nesenými všemohoucností a moudrostí a láskou nekonečného Boha a hnanými jako orel bouří. Proto jsme si my tak nejistí, jsme tak nerozhodní a úzkostliví ve své životní lodičce na světovém moři, že se spoléháme jenom na svá slabá vesla a necítíme vanutí Ducha svatého ve svých plachtách. Proto je naše doba tak chuda na veliké lidi, ježto se vždy více domníváme, že záleží především na našem vědění a našem chtění a naší moci, a nikoliv na proudění shora. Pavel věřil ve svůj světový apoštolát, protože věřil ve své božské poslání.

Pavel byl apoštolem silou své lásky ke Kristu! Oba nejmocnější motory světového dění jsou láska a nenávisť, božský a pekelný oheň, jak je člověk chová v prsou.

Nejhlubší brázdy na zemském okrsku vyorali ti, kdož nejvíce

milovali nebo nejvíce nenáviděli. Láska má své stoupně teploty. U mnohého jenom bídne doutná pod popelem. Ale jsou lidé, u nichž láska uchvacuje celou jejich bytost. Lidé, o nichž se zdá, že jsou jenom proto na světě, aby milovali. Takovým člověkem byl právě Pavel. Když Krista poznal, miloval ho každíčkým vláknem svého srdce. Tajemství svého nadpřirozeného tvořivého ducha projevuje, když v druhé epístole ke Korintským píše: »Láska Kristova pudí nás.« (5, 14.) Ježíš je Pavlovi vším. Žádné slovo neopakuje se v jeho listech tak často jako Ježíš. »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?« — tak se táže v listě k Římanům. »Soužení-li nebo úzkost nebo hlad nebo nahota nebo nebezpečnoství nebo pronásledování nebo meč? V tom všem vítězíme úplně skrze toho, jenž nás zamiloval. Ano, jsem přesvědčen, že ani smrt ani život nemůže nás odloučiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.« (Řím. 8, 35—38.)

Pavel je apoštolem pro celý svět! Až do té doby bylo pravé náboženství omezeno národnostními závory. Pohanští národové se drželi se své strany svých zemských, krajinských bohů. Nyní mají závory padnouti pod mocným slovem toho, jenž pravil: »Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Protož jdouce do celého světa učte všechny národy!« Náboženství má být jako Bůh, všudy přítomný!

Církev světovou Církví! Kristus králem všech národů! Jeden Bůh! Jeden Pán! Jedna víra! Pro takovou mocnou myšlenku bylo třeba velikána, který chápal znamení času; neohroženého muže, který měl odvalu strhnouti mosty přes propasti a pobožiti hradby; muže velkodušného, který všem, židům i pohanům, vzdělaným i nevzdělaným, otrokům i svobodným mohl být vším; organisátora, který dovedl na troskách starého vyvráceného světa postavit svět nový. Takovým byl Pavel. Velikán, hrdina! Opravdový apoštol světa i národů!

Pavel apoštol a mučedník! Velcí lidé mívají svou velikou ideu, myšlenku, která je jim jádrem a hvězdou na všech cestách. Ústřední, centrální ideou Pavlovou je Ježíš Ukřižovaný. Ježíš Ukřižovaný je mu čímsi nevýslovně hlubokým, že to nikdy kázáním vyčerpáti nedovede: »Usoudil jsem,« píše obci korintské, »že nevím mezi vámi nic jiného, nežli Ježíše Krista, a to ukřižovaného« (2, 2.) Než veliká myšlenka nevázne v rozumu a na jazyku, ale dobývá srdce. Nutí plně se oddati celou bytostí ideí uvěřené a hlášané. Když se stal jejím apoštolem, nutí ho státi se mučedníkem. Kdo není hotov pro něco se obětovati, ten nemůže tvrditi, že v to opravdu věří. Proto dal Kristus už v Damašku apoštolovi vědět: »Já mu ukáži, kolik musí trpěti pro jméno mé.« (Skut. 9, 16.)

Pavel apoštolem a mučedníkem! Je možné vleklé mučednictví. Mučednictví nedůvěry, kritiky, výsměchu, neúspěchu ve vlastním táboře. Všecko to bylo prožití Pavlovi. Kteří chtějí všecko lépe viděti, zehrali na něho, jako na novotáře. Panovační podrážili jeho autoritu. Závistníci hleděli ho zatlačit. Kolísaví obraceli se k němu zády. Posměváčci tropili si šašky z jeho postavy, z jeho vystupování, z jeho řečnění. Stále nové překážky a obtíže stavěly se mu v cestu. Pořád nové boje. Ustavičně nové ubohosti. Pořád nová zklamání. A to v samotné Církvi strojili mu vlastní lidé. To bylo mučednictví. A to zakoušel Pavel po desítky roků. K tomu zjevná pronásledování se strany židů a pohanů: Mrskání, kamenování, žalářování, konečně stětí. Pavel je vpravdě apoštol a mučedník!

z dnešních napudrovaných septimánů zkrátka učitelé, profesori, lékaři, advokáti, zkrátka lidé, stojící v popředí života? 2. Nebudou tito lidé vychovávat mládež — budoucnost? Nebudou našimi představenými, vyššími? Nebude někdy naše zaměstnání a snad i život v jejich rukou? Nebudou jednou — Bůh to nedej! — rozhodovat o národním hospodářství, politice a pod.? Na světě je tisíc možností a zpravidla se uskutečňuje možnost nejméně vítaná. Proto musíme i v tomto případě počítati s různými možnostmi. — Co bude z dnešních septimánů, kteří se pudrují? Zkrátka řečeno: nikdy nebudou pravými muži. Na jedné straně budou až příliš zženštilí, na druhé straně budou tvrdí, neústupní, despoti. Do rukou mužských ženštin nebo tvrdých, neústupných despotů budou dány naše děti, bude svěřeno vedení politické a je možné, že budou vládnouti. Můžeme se směle a bez vážných obav dívati vstříci do budoucna? Prožíváme světovou krizi. — Jen dobře vyzbrojení, otužili, silní vítězí. — Budou vítězit a povedou od vítězství k vítězství i zmínění septimáni? Bojme se napsat pravdivou odpověď. — Bývaly doby — a není to tak dlouho — že ne jeden profesor našel u studentů modlitební knížku, ržženec. Ó, co to bylo smíchu, narážek, urážek, a ne jednou se celý případ dostal

Mučednictví vůbec ustavičně provází apoštola. Nejsou všickni, kdož pro Krista svědčí, věznění, mučení, křížování nebo stínání jako Petr a Pavel, ale všem je pro něho trpěti. Kdo má odvahu pro apoštolát, musí mít odvahu pro mučednictví. Kdo má odvahu pro Krista žítí, a kdo má odvahu pro Krista mluvit a žítí, musí mít odvahu pro Krista se obětovati. Něco z ducha drahocenné krve musí žítí v krvi všech opravdových křesťanů.

Svátky mučedníků mají býti tak jako všechny svátky opravdové, pravdivé. Kdo v čestný den hrdiny spolu se raduje a spolu jásá, má s ním sdíletí také jeho smýšlení. Pavel je naskrz nadpřirozený. Dobytel světa skrze milost! Nikdo nemluvil více než Pavel o malomoci přirozených prostředků pro království Boží. V této věci musíme se my moderní lidé zvláště mnoho učit. My očekáváme příliš mnoho od většího mocenského postavení, od zvětšení majetku, od vyššího vzdělání, od státnického umění a účastenství na světské dovednosti a vědění. Všecko to může sice tu a tam nějak království Božímu prospěti, ale pronikavého úspěchu to nepřinese.« Milostí Boží jsme, co jsme!

Přeložil Tomáš Coufal.

do novin. Profesor byl označován za »osvícence«, žák za tmáře, zpátečníka, klerikála. Zmínění studenti jsou naši buditelé a dobří vůdci lidu. Co bude z napudrovaných septimánů?

MNOHO SE PSALO o katolických studentech v době před, během a po kongresu Pax Romana. Přišli se svou troškou i komunisté, kteří se zalekli »vzmáhající se černé reakce mezi akademickou mládeží« a svolávali na to konto protestní schůze.

NOVÉ KNIHY

JOSEF SCHRYWERS C. Ss. R.: BOŽSKÝ PŘÍTEL. Myšlenky pro duchovní cvičení. Podle franc. originálu. Zpracoval M. Janů C. Ss. R. Vydal theol. ústav redemptoristů v Obořišti 1935. — Ti, kdož konali exercicie, rádi sáhnou po knížce belgického redemptoristy P. Schrywerse, obsahující řadu úvah na obvyklá exerciční themata, soustředěných v myšlenku christocentrickou. To se nám líbí tím více, poněvadž víme, co mladou duši nejvíce uchvacuje: osobnost Spasitelova. Jasnost a lahoda podání autorova, jež nic neztratilo v rukou překladatelových, jistě přispěje k rozšíření a oblíbě knihy i u nás.

Dr. R. W. HYNEK: UMUČENÍ PÁNĚ dle vědy lékařské, fotografií sv. Rubáše turinského a mimické ekstase Stigmatisované z Konnersreuthu. Kropáč a Kucharský, Praha 1935. Stran 122. — Publikace Dra Hynka zaujímají hlavně svým zaníceným a přesvědčivým tónem: Hynek se obrací především k lidem věřícím a touží jim sdělití své vlastní nadšení, chce jaksi obrátiti křesťany na křesťanství. Sotva mohl najíti předmět bližší své touze, než je svaté roucho turinské, fotografované Piou a Enriem, dokument zjevující krajní krutost muk Spasitelových a podávající autentický doklad o způsobu ukřižování, probodění boku a uložení do hrobu. V těchto výkladech se Hynek neliší od prací cizích odborníků lékařských. Zvláštností jeho spisu je jakási konfrontace svatého roucha se stigmaty Terezie Neumannové a se suknicí, chovanou v Argentineilu. Nezbyvá než souhlasiti s autorem a radovati se, že dávná touha křesťanstva po pravém obraze Ukřižovaného jest vyplněna.

P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.: VE ŠLÉPĚJÍCH NEPOSKVRNĚNÉ. Občanská tiskárna v Brně. Stran 978. 1935. — Kniha Kubešova není jen knihou modliteb. v užším smyslu: je to praktická summa modliteb, zpěvů, rozjímání svatých Otců, vybraných s jedinečným vkusem a dlouholetou pílí z literatury patristické i různých liturgií. Již taková anthologie sama by byla dílem veliké ceny a v chudičské zahradě duchovního písemnictví českého květem nad jiné vzácným. Cílem autorovým jest více: aby ti, kdož textů takto shromážděných budou uživati, konali své modlitby s porozuměním a proto doprovází je výklady dogmatickými, liturgickými, vysvětlivkami z oboru mystiky a dogmatiky, poznámkami životopisnými a literárně historickými, takže tak nabývá kniha ceny i pro studium křesťanské zbožnosti, pro poznání duchovní poesie a jejích pramenů. A toto bohatství látky je skupeno organicky podle pevných hledisek a zasazeno do rámce církevního roku, takže praktický účel, jemuž má kniha sloužiti dle intencí spisovatelových, bude plně dosažen.

CHARLES DICKENS: ŽIVOT NAŠEHO PÁNA. Přeložil Rudolf Tschorn. S 12 reprodukcemi rytin Gustava Doréa. Nákladem L. Mazáče v Praze, 1935. — Toto dosud nevydané Dickensovo dílo vzniklo v letech 1846—1849 a teprve nedávno, po smrti Dickensova syna, se dostalo do rukou široké veřejnosti, neboť bylo původně určeno jen pro autorovy děti. Jeden z největších světových spisovatelů, který znal jako málokdo jiný dětskou duši, napsal tu dojmavě a prostě vznešený příběh o Spasiteli světa. Jest nám líto, že můžeme chváliti jen didaktickou a poetickou stránku tohoto Dickensova dílka. Jest bohužel příliš prostoupeno protestantskými názory, abychom

je mohli doporučovati jako četbu pro naše děti a naši mládež. (Na str. 7. tají se božský původ Kristův. Při křtu Ježíšově podle str. 17. »se snesl krásný pták, podobný holubici«; že to byl Duch svatý, se zamlčuje, na str. 23. se praví, že Kristus nás vykoupil jen svým příkladem. Na str. 59. zamlčena slova konsekrací, eucharistie vyličena jen jako pouhá památka poslední večeře, atd.)

● **T. E. LAWRENCE: BOURE NAD ASIÍ.** (Knihy osudů a práce, svazek X., Orbis, Praha XII., 45 Kč, s mapou.) — V předmluvě k anglickému vydání této knihy napsal G. B. Shaw: »Mezi zjevy, kterým se podivujeme, jest nejpodivuhodnější buď jednotlivec, který pronikl až k hranicím geniality, anebo mladý muž, který prožil v mládí dobrodružství epické šíře a důležitosti. Poměr pravděpodobnosti jednoho z těchto dvou případů je asi 1:1 milionu.« Takto mluví známý anglický spisovatel o T. E. Lawrence, plukovníku a členu Secret Service. Lawrence jest oním mužem z milionu lidí, který prožil dobrodružství, která ve své realitě daleko předčí nejdokonalejší smyšlenky románové. Z počátku neznám, stává se za světové války důležitým činitelem politiky anglické, v jejíž prospěch pracuje v Přední Asii, speciálně v Arabii. Tomuto muži podaří se za podpory anglických úřadů pobouřiti značnou část Arabie, jejíž divocí synové vzbouří se proti tureckému panství, podporující anglickou ofensivu v Palestině a Syrii. — Kniha zachycuje rušný a dobrodružství plný život autorův. V barvitějším líčení, jakého jest schopen jen Lawrence, uzříte sluncem zaplavenou Arabii, z části písčitou poušť, z části holou, skalnatou hornatinu v Zajordánii, spatříte velebnou postavu knížete Nuriho, staříckého náčelníka Rualů, Fejsála a Abdalláha, syny Husejny, velkého šerifa Mekky, udatného Audu abu Tajji, pravý to typ hrdiny pouště. Účastníte se útoků na hedžázkou dráhu, bojů v písečných dunách i v rozpálených skalách, budete se zahřívat s Araby u ohňů v horách za zimních sněhových plískanic, budete svědky útoků letadel, kroužících nad pouští a vejdete konečně jako vítězové do města palm — Damašku.

● **DR. TÓTH-A. HANZELKA: S OTEVŘENÝMA OČIMA BOŽÍ PŘÍRODOU.** (Praha, 1935, Sdružení katolické mládeže. — Knihovna »Dorostu« IX.) — Kniha, která přichází jako na zavalanou, aby opravila názor na přírodu v době bezduchého a rouhavého potulování se v přírodní svatyni Boží. Jest pohledem věřícího člověka na přírodu, v níž si uvědomuje při každém kroku moc a slávu Toho, jenž stvořil všechnu krásu kolem pro potěchu a povznesení člověka a k svému oslavení. — Tábor katolických skautů-studentů je prostředím, v němž pod vedením kněze-profesora učí se mladí hoši správnému chápání přírody — díla stvoření. Hvězdná obloha za noci s miliony a miliony světů, nořících se z vesmírných hlubin, budí stále nový úžas a stíněné srdce

zbožně šeptá slova žalmu: »Nebesa vypravují slávu boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.« Strom, květina, lidské tělo, motýl, brouk, dešť, kapka vody, oživená drobnými mikroorganismy — to vše slouží k tomu, aby člověk poznal velikost a slávu Boží. — Druhý oddíl s názvem »Věra a věda« dochází k názoru, že není sporu mezi vírou a vědou. Ony si neodporují, nýbrž naopak (při omezenosti našeho poznání) se doplňují a víra nastupuje na místo vědy tam, kde rozum nestačí. Spisovatel uvádí pak řadu učenců-přírodovědců, kteří svým životem a dílem ukazují, že není rozporu mezi pravou vědou a vírou. »Neznabožem může býti jen ten,« praví Baco Verulamský, »kdo k vědě sotva přičichl; hluboké vědění však přivádí k náboženství.«

● **RÁDCE ABITURIENTA.** Vydal Moravan, S. K. A., v Brně 1935. — Neznalost studijních poměrů na jednotlivých fakultách a odborech vysokých škol může býti osudná. Je proto v zájmu těch kolegů a kolegyň, kteří hodlají studovati na vysoké škole, aby se náležitě předem informovali nejen o tomto studiu, nýbrž o otázkách stipendií, bydlení, slev, dobročinných akcí atd. ve všech našich universitních městech. Moravan, spolek katolických akademiků v Brně, vydal brožurku »Rádce abiturienta« za tím účelem, aby usnadnil rozhodování těm, kdož se dosud nerozhodli pro ten či onen obor studia, tím, že v ní mají přehled všech našich vysokých škol a jejich studijních programů. Všichni abiturienti pak, i ti, kdož se už rozhodli, co budou studovati, naleznou v brožurce cenné rady v otázkách sociálních, zdravotních, informace o fakultních studentských spolcích, o podpůrných fondech, pokyny pro zápis atd. Cena brožurky je 2 Kč, které je poslati předem na adresu: Moravan, SKA, v Brně, Klácelova 2.

● **F. S. HORÁK: SV. VINCENC FERRER-SKÝ.** Revue »Vítězové«. — Tento svazek přináší výstižný obraz španělského světce, sv. Vincence, zvaného též Andělem soudu. Autorovi se podařilo zachytit tohoto světce v pravé jeho velikosti. Po četbě tohoto životopisu se před vámi objeví veliký Horlitel Boží, který přiváděl k Bohu veliké zástupy žarem svých slov a svatostí svého života, jehož veliký příklad strhuje k následování. Světec, který znal svou dobu a který svou inteligencí a apoštolským duchem by pochopil i naši dobu a dovedl by jí pomoci. — Objednejte v administraci »Vítězové«, Olomouc, Slovenská ulice číslo 14.

● **STUDENTSKÝ KALENDAŘ 1935-36** vydal spolek katolických akademiků Moravan v Brně (Klácelova 2). Vřele doporučujeme všem studentům, poněvadž kalendář předčí obsahem i úpravou podobná vydání. Stojí pro studenta jen Kč 5.—. Objednejte si jej a budete jistě spokojeni.

UNIONISMUS

Osud ruských chrámů

Bolševici v Rusku vyhlásili boj náboženství. Ve svém protináboženském běsnění nezastavují se ani před chrámy. Buď je prostě boří, nebo proměňují v musea, továrny, klubovny, biografy...

Dne 29. ledna 1926 bylo vydáno toto rozhodnutí: »Kijevsko-pečerská Lavra, střed náboženského ohlupování, se proměňuje na krb proletářské kultury všeukrainšské, musejní městečko.« — Hlavní chrám Lavry (kláštera) jest nyní středem protináboženského musea. Co se dalo odnést, odneslo se a prodává se v kijevských hotelích cizincům »za babku«. Chrám je plný propagačních protináboženských tabulek. Ukáží vám láhev s označením »vodka«. Z ní prý mniši při mši sv. pili vodku místo vína. Zavedou vás k truhlici, do níž prý kněží ukládali zlato, vydřené na ruském lidu. Na hrobech světců uvidíte nápisy, které vám vypráví, že svatí byli utiskovateli lidu. Na náhrobku sv. Vladimíra čteme: »Tento muž, který pokřtil Rusko, měl 880 žen, jest svatým pravoslavné církve.« Také možno vidět účetní knihy bývalého kláštera, aby každý návštěvník poznal, kolik rublů vydřeli popi na lidu za odpustky, svěcenou vodu, svaté oleje a talismany. Srdce se vám svírá bolestí, když vidíte toto zrušení na svatém místě. Než Lavra má více kostelů. I ty byly přeměněny v protináboženská musea. Tam zase najdete vedle sebe zachovalá těla světců, egyptské mumie a vyschlá těla psů s nápisem: Vše uděláno lidmi.

Tento ubohý osud kijevské Lavry je tím smutnější, že Lavra byla kolébkou ruského křesťanství, sídlem prvních hlasatelů křesťanství, plným uměleckých děl, která dnes částečně jsou zničena nebo cizinci rozvezena po světě.

V Petrohradě chrám sv. Isáka proměněn rovněž v protináboženské museum. Na hlavní oltář byla dána bílá plachta k předvádění protináboženských filmů. S kazatelnou konají se pravidelně protináboženské přednášky. V roce 1934 umístili tam výstavu různých prostředků proti chemické válce. A tak jste našli v bývalém kostele plynové pumy, protiplynové masky a modely skrýší, do nichž neproniknou otravné plyny.

»Večerníjaja Moskva« (7. října 1933) přinesla zprávu, že trojickolykovský kostel bojarů Naryškových byl přeměněn v protináboženské museum.

Apoštolát roku 1929 oznamuje, že ve Valdaji byla z místního kostela vybudována lisovna oleje. V Tveru udělali z chrámu prodejnu mléka, v Šuje dva kostely přeměnili v sýpky. (»Apoštolát«, 1930, strana 24.) V Carském Selu byl jeden z pravoslavných chrámů upraven pro roentgenový kabinet při místní nemocni-

ci. V Moskvě byl přestaven katedrální chrám kláštera v průmyslové kooperativní polytechnikum. (»Apoštolát«, 1929, str. 363.) Z chrámu v Jurjevu byla vybudována elektrárna.

Nejsmutnější osud stihl ty chrámy, v nichž umístěny klubovny různých bezbožeckých spolků a biografy. Ve Vologdě byla Spaská katedrála proměněna v dělnický klub a zřízen v ní biograf. Podobně ve Vojtoncích v baryševském obvodu.

V obci Vikolomoščenském v okrese borovičském byl jeden kostel upraven pro sovětský »dům kultury«. V Brjansku zavřely sověty 8 kostelů. Nadělali z nich noclehárny, asyly a komunistické kluby.

Moskevské chrámy sv. Mikuláše-Studeňce a sv. Nikity mučedníka slouží za studentské noclehárny.

V městse Vyželeje přebudován byl chrám v divadlo. Divadlo se však nevyplácelo. Chrám dlouho stál opuštěn. Dnes je z něho chlív pro chov kolchozních vepřů. Roku 1932 kostel sv. Heleny a Simeona v Miňsku byl z nařízení vlády přeměněn v divadlo.

Některé chrámy bolševici zbořili. Byly to většinou nej památnější ruské kostely. Cílem bylo: Zahladit památky největšího rozmachu ruského křesťanství.

Takový osud stihl moskevský chrám Krista Spasitele. Stalo se tak přes protesty celého kulturního světa. Byla to jedinečně krásná památka církevního stavitelství ruského. Byl to zároveň památník slavného vítězství Rusů nad Napoleonem r. 1812. Dnes jej v Moskvě není. Snad kameny z něho našli bychom jako dlaždice na moskevských ulicích.

Rusové měli poutní mariánské místo ve svatyni Iberšské. Věřícímu Rusovi byla ona svatyně tím, čím nám jest sv. Hostýn. Bolševici její zboření odůvodnili dopravními potížemi.

V Petrohradě r. 1930 byl na hřbitově rozbořen hřbitovní kostelík a na jeho místě bylo postaveno krematorium.

V roce 1930 na počest zemřelého Lenina dali ruští vládcové zbořit bohatý a krásný klášter Simonovský v Moskvě. V jeho chrámě byl chován obraz Matky Boží Všeděržitelky. Obraz byl památný tím, že jím sv. Sergij žehnal Dimitrija Donského, když táhl proti Tatarům. Dimitrij přičítal vítězství právě tomuto požehnání.

Kijevský chrám sv. Sofie měl býti rovněž zbořen. Tehdy se proti tomu postavil celý kulturní svět. Bolševici chrám ušetřili, ale na potupu pořádali v něm karneval.

Ubohé Rusko!

Dnes píše noviny, že protináboženský boj v Rusku slábné. I kdyby však nastala v Rusku úplná nábožen-

ská svoboda, myslíte, že bolševici budovy chrámové, přeměněné na divadla, klubovny, noclehárny a chlévy vrátí bohoslužbě?

Zde nutno budovat znovu.

Old. B.

Misie

Na každý měsíc je doporučen sv. Otcem modlitbám katolíků celého světa zvláštní misijní úmysl.

Na měsíc říjen, v němž neděle před svátkem Krista Krále je slavena jako neděle misijní, odporoučí letos sv. Otec našim modlitbám Misijní Svaz Duchovenstva. M. S. D. (Unio Cleri Missionaria) je kněžské sdružení, zřízené na podporu posvátných misíí církve římsko-katolické — tak zní první paragraf stanov této záslužné organizace, kterou papežové nazývají »organizací Prozřetelnosti«.

Tato organizace byla vybudována v nejkritičtějších momentech pro misie — ve světové válce. Semináře a řeholní domy se v těchto těžkých dobách vyprázdnily, mladí misijní pracovníci byli povoláni na frontu, styk s misiemi byl přerušen a rovněž hmotná podpora misijní klesla. Později se ukázaly neblahé následky světové války. A v těchto těžkých dobách zakládá P. Manna, italský misionář, sdružení kněží, jimž klade za úkol buditi ve všech věřících vědomí společné povinnosti misijní a pod ochranou P. Marie získávat nové obětavé pracovníky pro misie. Roku 1916 schválila posvátná kongregace »De propaganda fide« první stanovy a Benedikt XV. a Pius XI. v encyklikách »Maximum illud« a »Rerum ecclesiae« žádají, aby Unio Cleri byla organisována ve všech diecésích a udílíjí členům mnoho milostí a výsad. Nyní již je v tomto pozhnaném sdružení organisováno přes 150.000 kněží, tedy skoro polovina veškerého duchovenstva.

Úkolem Svazu Duchovenstva je ideové vedení misijní práce, nikoliv podporování hmotné. (To je úkolem Díla Šíření Víry, Díla sv. Petra-apostola a Díla sv. Dětství.)

Prostředky jsou pouze duchovního rázu. Je to v první řadě modlitba za misie, mimo to každý kněz aspoň jednou ročně obětuje mši svatou De Propagatione Fidei. I kázání, přednášky, mis. slavnosti, schůze, kongresy a pod. mají za úkol hlásati a šířiti vznešenou ideu misijní. A ještě jinou krásnou činnost rozvíjí Svaz Duchovenstva, totiž »Den nemocných«. Od r. 1931 jsou vyzýváni na Hod Boží svato-dušní nemocní, aby obětovali svá utrpení za obrácení pohanského světa. Tento krásný zvyk se zrodil v Římě a nyní se rychle šíří i za hranicemi Italie. V Italii se tomu účelu dalo do slu-

žeb Svazu i státní radio a Katolická akce, takže r. 1933 se na př. jen v Italii zúčastnilo »dne nemocných« 1.345 nemocnic a 260.000 nemocných.

K úspěšné misijní činnosti se ovšem předpokládá znalost misijních otázek, k čemuž napomáhá misijní tisk, misijní literatura a misijní kursy. R. 1932 se na př. zúčastnilo v Římě 100 učitelů kursu misiologie, aby mohli šířit zájem o misie u školních dětí. Italská Unio Cleri má krásnou vědeckou revui »Pensiero Missionario« a vydala také již velkou řadu misijních knih. Velká péče se věnuje výchově mis. dorostu a pěstění mis. povolání.

Unio Cleri, bojující pro rozšíření království Kristova v zemích pohanských, se velmi rychle šíří po celém katolickém světě. Nejvíce členů má Italie (39.658) a Francie (28.338). I u nás je Unio Cleri v nejnovější době na krásném postupu.

Modleme se v měsíci říjnu a zvláště o misijní neděli podle přání sv. Otce, aby všichni věřící byli naplněni vědomím své velké misijní povinnosti.

J. Nikl.

Krajanský misionář

Býti krajanským misionářem je jedno z nejkrásnějších povolání, ale také jedno z nejtěžších. Dnes pozornost československého katolického světa budí Dr. Procházka, františkán z Prahy, jenž jako krajanský misionář pracuje mezi Čechoslováky v Jižní Americe.

Každý den časně zrána na nohou, hledá krajany pěšky, koňmo, vozem, hned v městě, hned ve vesnici, hned kdesi v zapadlých horských samotářích a všechny zve na mši sv., české kázání, k duchovní obnově u českého kněze. Často snídá až po 12. hodině a hned zase do zpovědnice. Krajánům rozdává české a slovenské náboženské knihy, konvaliduje manželství, vymáhá potřebné k tomu dokumenty po různých úřadech, křtí, často již dospívající, navštěvuje nemocné. A kázání co má! V Buenos Aires zřizuje Sdružení čsl. katolíků, jehož účelem má býti starost o čsl. katolické bohoslužby. Ve spolecích Jihoameričanů koná přednášky o našem státě a tak dělá propagandu československému jménu. Vskutku — in laboribus plurimis.

Avšak při tak ohromné, vysilující a často nechápané práci jest šťasten a pln nadšení pro církev a vlast, jak viděti z jeho dopisů. Opravdu Dr. Procházka klade na oltář svého povolání svou sílu, své nadání, své schopnosti, svou krev, ba i svůj život, jež po kuse obětuje v námahách pro krajany.

Mladí přátelé, vy jste nadšení pro všechno, co voní heroismem. Zde máme heroa. Pomáhejte mu svými modlitbami a máte-li české katolické knihy, věnujte je Apoštolátu sv. C. a M. v Olomouci, Wilsonovo 16, s přáním, aby je příležitostně zaslal P. Dr. Procházce pro jihoamerické krajany. Neměl bys chuti i ty býti krajanským misionářem?

Old. B.

D O P I S Y

Chrámové umění.

Chrámové umění dříve vedlo, v chrámech se soustřeďoval výkvět kulturního současného dění, bylo tam sneseno jen to nejlepší a prohlídka mnohých chrámů znamená celá století v kostce po umělecké stránce. To bylo — dnes bohužel je pravdou úplně opak, naše náboženské chrámové umění je celkem bez talentů a přiživuje se již jen na periferii kulturní současnosti.

Poslední roky zvláště přály rozvoji tohoto druhu průmyslu a dnes již opravdu tvoří palčivou otázku, co s tím. — Všechny diskuse jsou zde marny, konec a náprava je možná jen tehdy, až někdo, koho už přejde trpělivost se založenými rukama se na to dívat, a bude mít dostatečnou moc, dá příkaz k okamžitému odstranění tohoto braku z kostelů a postará se, aby jeho příkaz byl skutečně (protože u nás o vydávání papírových říkání není celkem nouze), vydá přísné předpisy o osvětlování a ozdobování oltářů, zakáže kombinování starých oltářů s tímto brakem, zakáže svěcení těchto hrůz a nic nedá na pokřik obchodníků s devotionáliemi a na jekot starých bab, který se kolem toho strhne. Pak teprve o mnohých chrámech se nebude moci mluvit po umělecké stránce jako o skladišti braku a bude dán také podnět umělcům, aby i na tomto poli mohl vzniknouti důstojný umělecký sloh. Víme však, že se toho dočkáme velmi ztěžka a do té doby zase natěrači budou dál dělat sochy a malíři pokoju a samoukové obrazy a chrámová družstva, růžencové výroby, katolická knihkupectví a mrzáčci se budou ochotně starat výstavami s volným vstupem, propagací v katolickém tisku a pod., aby nebyl v republice chrám, rodina ani úřad, který by neměl podobnou »moderní a uměleckou« sochu nebo obraz.

Sláva Bátěk.

Ad kol. J. A—ík.

Otázku, nadhozenou kol. J. A—íkem v minulém čísle »Jitra«, nelze rozřešit všeobecně. Líčí-li spisovatel dospívající mláď s uměleckým vkusem, jako na př. Thomas Mann v »Toniovi Krögerovi«, nelze jistě nic namítat. Přijmu i našeho Šrámka, jehož »Stříbrný vítr« je dílo nesporné umělecké hodnoty. Ale tím rozhodněji je nutno zavrhnout různé studentské romány, které jsou psány z touhy po sensaci a odbytí. Nejsou pravdivé ani umělecké. Sem patří na př. M. B. Böhnelt

se svými Nemravnými, Divokou, Zralou atd. atd. O Norovi nebudu mluvit. Bylo o něm dost psáno v loňské diskusi. Na konec vyslovuji skromně pochybnost nad tím, že by moderní próza »téměř celá« byla tohoto druhu. Tak zlé to snad přece jenom není.

J. Čumpelik.

Odpověď na dopis od »J A—ík«.

Nečtu ráda knihy s naturalistickým zabarvením. Nezdá se mně docela správné člověku dnešní doby podávat jen věci plné kalu a rmutu celého světa. Nač to? Život sám je dost velkou knihou, plnou naturalistických obrázků, a kniha, která má být osvěžením a poučením zároveň, má také vtisknout člověku trochu radosti a krásy. Neříkám tím, že moderní autor by se měl topit v romantických náladách a precitlivělosti. Nemůže mu také postačit dokonalost formální ani dokonalost obsahová. Autor musí také podávat kus svého já, plného duševního klidu a vyrovnanosti. Starší autoři měli toho klidu víc. Víme, že mladý autor se musí těžce probíjet duševně i hmotně — ale v největším utrpení rostou největší a nejradostnější díla. V zásadě nejsem proti dílům, psaným dle skutečnosti, která ukazují příčiny rozvratu. Vždyť vždycky nemůže být všechno hezké. Ale je spousta autorů, kterým dělá přímo rozkoš topit se v prachu a špině. Zapomínají při tom, že rozleptávají nejen sebe, nýbrž své čtenáře a způsobují jim těžké krise duševní. Výsledek — otupělost a beznadějnost. Málokdy později pochopí, že ten či onen spisovatel přeháněl a že vše není docela tak zlé, jak se jim zdálo.

»Arcus« VIII.

Všem.

Plně souhlasím s kol. Bátkem. Myslím, že by se nadhozená otázka měla dále diskutovat. — Je však řada dalších věcí, které by měly zajímat studenta, ať už pro svou dobrou či špatnou stránku: Otázky sociální a řád hlásaný papežskými encyklikami, příčiny depopulace, pornografie na ulicích a ve filmech, vyučování náboženství na středních školách atd., atd. — Studenti a studentky, rozhýbejte se a napište něco o věcech, které vás zajímají!

»Jitro« nerozumitelné. Mluvil jsem se dvěma kutnohorskými studentkami o »Jitře«. — »Jak se vám líbí „Jitro“,« ptám se. — »My mu nerozumíme,« odpovídají dívky a smějí se. »Odbíráme je, ale nečteme.« — I pravil jsem: »Ale, slečny, od toho je rubrika dopisů, abych, když něčemu nerozumím, se zeptal a poradil.«

-cm.-

Uvítání výpravy francouzských studentů na Wilsonově nádraží.

Arrivée de la délégation française à la gare Wilson à Prague.

(Cliché »Lidové listy«.)

**LEON VERSCHAVE, directeur du Secrétariat
de Presse de Pax Romana :**

Le XIVe Congrès de Pax Romana.

Nous n'entreprendrons pas la tâche, difficile sinon impossible, de rendre compte, en une seule page, du XIVe Congrès de Pax Romana. Aussi bien les lecteurs de cette revue en connaissent-ils le programme dans tous ses détails. A l'intention des absents — qui eurent tort, une fois de plus — nous voulons toutefois relater brièvement ce que le programme ne peut laisser deviner.

Ce qu'il faut tout de suite souligner, c'est l'envie exceptionnnele de ce Congrès. Grâce à la préparation et à la propagande incessante effectuées depuis deux ans par les organisateurs, il a été vraiment un événement national. Le gouvernement et tout l'Episcopat, non seulement lui avaient accordé leur haut patronage, mais témoignèrent par leur présence à ses réunions solennelles et par leurs paroles de bienvenue et d'en-

couragement, combien ils appréciaient l'oeuvre de Pax Romana et l'honneur pour la Tchécoslovaquie d'en abriter les travaux. A Prague, Olomouc, Zlín et Bratislava, où se transporta successivement ce Congrès itinérant, les plus hautes autorités religieuses et politiques tinrent à recevoir personnellement les congressistes. En descendant de leur train spécial, ces derniers avaient la charmante surprise d'être accueillis par les airs entraînants d'une musique et par des discours que parfois ils ne comprenaient pas mais où ils devinaient une joie sincère et une touchante affection. Enfin toute la presse tchécoslovaque, et même la Radio, donna au Congrès la publicité la plus large et la plus sympathique.

Dans un cadre aussi favorable, le XIVe Congrès de Pax Romana ne pouvait manquer d'obte-

nir un magnifique succès. Le grand nombre des participants — 400 dont 300 de l'étranger, venus d'une vingtaine de pays — la qualité des orateurs — les Rudolf, Garric, Grémaud etc — la piété des congressistes, entretenue par la messe quotidienne, de nombreuses communions et les pèlerinages à Svatý Kopeček et à Velehrad — enfin l'atmosphère de profonde amitié et de gaieté estudiantine, si particulière à Pax Romana, tout cela devait contribuer à rendre cette semaine inoubliable.

Les congressistes eurent un autre motif de se réjouir; ce fut d'apprendre le développement considérable de Pax Romana, à qui se sont affiliées six nouvelles fédérations: celles de Canada, Mexique, Pérou, Ceylon, des étudiants gréco-catholiques de Russie Sub-carpathique et des étudiants allemands de Tchécoslovaquie (Staffelstein). D'autre part, pour aider le Secrétariat général dans son écrasant labeur quotidien au service du mouvement universitaire catholique, un huitième secrétariat spécialisé a été créé. Il s'occupera de la question si intéressante de la littérature et sera dirigé par le dévoué M. Marakovič de Zagreb.

En même temps que son oeuvre, s'accroît le prestige de Pax Romana. La preuve en fut donnée par les télégrammes et lettres qu'envoyèrent au Congrès le Cardinal Pacelli, les Cardinaux et Evêques et beaucoup d'autres personnalités éminentes de nombreux pays. L'Institut International de Coopération Intellectuelle avait même chargé l'une de ses correspondantes les plus distinguées de dire en quelle estime Pax Romana est tenue par les grands organismes internationaux.

Deux résolutions du Congrès de Prague et Bratislava laissent prévoir que cette extension et ce prestige augmenteront encore au cours de l'année prochaine. Il a été décidé en effet que le Congrès de 1936 se tiendrait pendant une croisière sur la

Mer Baltique, avec escales dans les pays Scandinaves et en Lithuanie. Par ailleurs, Pax Romana disposera désormais d'un journal mensuel, qui sera un instrument précieux pour son action.

L'importance qu'elle attache à la presse, Pax Romana l'a montrée en organisant à Prague, avec le concours de son Secrétariat de Presse et de la Fédération Tchécoslovaque, une très belle Exposition de Presse Universitaire, qui fait bien présager de sa participation à l'Exposition Mondiale de la Presse Catholique au Vatican, l'an prochain. Elle l'a montrée aussi en demandant au Dr Tiso, ancien ministre, qui s'en acquitta excellemment, d'exposer les meilleurs moyens d'utiliser «la presse au service de l'idée catholique» et enfin en décidant que le thème général du Congrès de 1936 serait: «L'étudiant catholique et les formes modernes d'apostolat: La Presse, le Cinéma, la Radio».

On peut juger par ces quelques notes, pourtant très incomplètes, combien le XIVe Congrès de Pax Romana a été réussi et combien il sera fécond. Grâce en soient rendues à ceux qui l'ont organisé avec tant de dévouement, à S. Exc. le Dr J. J. Rückl, président hors pair, aux dr Hrnčíř, Zvrškovec et Cieker, à MM. Čapek, Jaroš, Mařan, Kosorin, Hrdý, Pospíšil, au Dr Paňák et à tous leurs collaborateurs. Les congressistes leur gardent une profonde reconnaissance et une inaltérable amitié.

Un tel Congrès doit nous donner confiance dans l'avenir. Venant après le merveilleux Congrès Mondial de la Jeunesse Ouvrière Chrétienne à Bruxelles, il affirme que la jeunesse catholique est prête à remplir le rôle décisif qui l'attend. C'est en elle qu'on trouvera «l'homme nouveau» pour les «temps nouveaux», celui qui rendra au monde la seule véritable paix: «Pax Christi in Regno Christi».

Clíbor Mařan:

Bohatá žeň XIV. kongresu Pax Romana.

Ačkoliv účinky kongresů tak rozsáhlých a obsáhných, jako byla čsl. Pax Romana, se projevují obyčejně později, možno už nyní mluvit o skvělém úspěchu kongresu, který po stránce pracovní, společenské, turistické i propagační předstihl většinu dosavadních kongresů.

Čsl. kongres Pax Romany patřil především k jednomu z největších sjezdů této mezinárodní organizace. Zúčastnilo se jej kromě vynikajících osobností našeho i zahraničního kulturního života 400 akademiků, z nichž bylo 300 ze zahraničí. Přijeli delegáti z dvaceti států evropských, ze států jižní Ameriky byly zastoupeny Mexiko a Peru. Radostně uvítali čsl. studenti 120člennou výpravu studentů francouzských a 20člennou delegaci polskou, právě tak jako studenty z ostatních slovanských zemí. Význam kongresu pro mezinárodní intelektuální spolupráci byl zdůrazněn účastí delegátky Svazu národů, princezny Radziwil.

Přednáškový program byl volen tak, aby kromě referátů vztahujících se k hlavnímu tématu kongresu »Nový člověk v nové době«, byl kongresistům podán přehled o kulturních poměrech našeho státu. K hodnotným referátům, debatám

a práci v sekcích se pojily projevy význačnějších osobností domácích i zahraničních (J. E. kardinál Pacelliho, Verdiera, Hlonda, J. Ex. arcibiskupů dra Kašpara a dra Prečana, ministrů dra Šrámka a dra Beneše, zemského presidenta slovenského J. Országha, rektora Karlovy university dra Drachovského a mnohých jiných), v nichž byly oceněny mírové posláni a význam Pax Romany a její XIV. kongres. V některých projevech bylo zvláště upozorněno na přátelství k čsl. republice, v jiných na tisíciletou naši kulturu a podobně.

Z význačných podniků, jež byly uspořádány u příležitosti kongresu, je třeba zvláště upozorniti na mezinárodní výstavu universitního katolického tisku v Clam-Gallasově paláci.

Bohatá resoluce kongresu ukazuje na vysokou pracovní úroveň zasedání. V přednáškách, debatách a v sekcích byly řešeny kromě problému výchovy křesťanského charakteru i jiné aktuální otázky, jako problém populace, stavovského řádu, rasismu a podobně.

Kongresem byly kromě několika federací amerických přijaty org. řecko-katolických vysokoškolařů z Podkarpatské Rusi a spolek studentů

Pohled do jednoho ze tří sálů mezinárodní výstavy katolického universitního tisku, která byla instalována v Clam-Gallasově paláci u příležitosti kongresu P. R.

Vue d'une salle du palais Clam-Gallas à Prague où fut installée l'Exposition de Presse Universitaire, organisée à l'occasion du Congrès P. R.

(Cliché »Lidové listy«.)

německých Staffelstein. Československý kongres přispěl i k částečnému finančnímu zabezpečení sekretariátu Pax Romany.

Slovanští delegáti se sešli na zasedání komise unionistické, jejímž předsedou byl pro příští rok zvolen Čechoslovák, a v sekci výměn orgánu Slavia Catholica. Tu byla navázána nová spolupráce mezi studenty českými a polskými, kteří sami navrhovali zavedení výměn mezi Prahou a universitními městy polskými. Návrh byl se strany české přijat s nadšením. Vliv slovanských organizací v Pax Romaně byl posílen zřízením komise filologické, jejímž předsedou byl zvolen delegát jugoslávský. Místo prvního místopředsedy ve výboru bylo vyhrazeno Československu.

Avšak nejen po stránce pracovní, nýbrž i po stránce společenské dal kongres zahraničním hostům co nejvíce. Na dvou uměleckých večerech v Praze a v Bratislavě byly podány ukázky hudební tvorby umělé i lidové. Garden-party ve strahovské zahradě, uspořádaná J. M. opatem M. Zavoralem, recepce u primátora hlavního města Prahy dra K. Baxy v Obecním domě, slavnostní oběd ve Zlíně a konečně závěrečný bratislavský banket staly se zahraničním hostům příležitostí, aby se o našem společenském životě vyjadřovali s obdivem.

Za deset dní pobytu v našem státě spatřili cizinci vše, co může naši vlast reprezentovat. Viděli Prahu v době veletrhů, město staré kultury a skvělých památek gotických i barokních, které

žije shonem milionového střediska, viděli Olomouc a Svatý Kopeček, symbol zbožnosti našeho lidu, navštívili Zlín, jehož tempem a moderní krásou byli unešeni, spatřili kolébku naší tisícileté křesťanské kultury, Velehrad, navštívili Bratislavu a obdivovali se přírodním krásám slovenských hor. A všude, kam přijeli, byli srdečně vítáni, takže jak sami prohlašovali, odnesli si z Československa dojmy nezapomenutelné.

S radostí je třeba jistě uvítat i prospěch, který kongres přinesl naší státní myšlence. Cizinci se na vlastní oči přesvědčili o naší tisícileté kultuře a slavné historii i o síle dnešního demokratického státu, kde přes různost národnostní panuje klid a spravedlnost. Světlou stránkou čsl. kongresu bylo i to, že jej ani v nejmenším nebylo zneužito politicky. Maďarská delegace, která na jiných kongresech se snažila pracovat politicky, se chovala velmi taktně, ba někdy i přátelsky. Přispěla k tomu jistě nemálo okolnost, že mezi organizacemi, které kongres pořádaly, byl uveden i spolek maďarských studentů z Košic, i když se přípravných prací kongresových přímo nezúčastnil.

I poměru česko-slovenskému přinesl kongres kus dobra. Přípravné práce kongresové, jež vykonávali Češi společně se Slováky, vnesly do poměru mezi katolickým studentstvem českým a slovenským nové porozumění a novou touhu po společné práci.

Cizinci vidouce spolupráci mezi Čechy a Slováky, byli upevněni v přesvědčení, že jednotu čsl. státu je věcí přirozenou, samozřejmou a nutnou.

XIV. kongres Pax Romana vzbudil silný ohlas nejen v tisku domácím, nýbrž i zahraničním. Je to důkazem, s jakou pozorností sledovala zvláště katolická cizina čsl. kongres, na němž byly řešeny tak důležité otázky pro katolický svět: výchova křesťanského charakteru jednotlivců v době idejí materialistických a rasistických a poměr mladého katolika k problémům, které přinesla nová doba.

Ze zahraničních žurnálů věnuje kongresu největší pozornost vatikánský Osservatore Romano, který z pera svého zvláštního zpravodaje dra M. Weiricha přinášel pravidelně celostránkové přesné referáty. Rovněž největší katolický deník francouzský La Croix přinesl celou zahajovací řeč předsedy Pax Romany dra J. J. Rückla a podrobné referáty svého zvláštního zpravodaje G. Perroy. O kongresových jednáních podrobněji referovaly katolický L'Aube, La vie catholique, Paris soir a j. Švýcarský deník La Liberté otiskl podrobné články svého korespondenta M. Pochona, rovněž holandský žurnál Maasbode přinášel refe-

ráty dopisovatele P. Čiháka. Mnoho místa věnoval kongresu katolický tisk polský, který přinesl několik článků o dojmech polských delegátů v ČSR. Články jsou vesměs příznivé a místy píší účastníci o Československu a o kongresu s nadšením. Vídeňská Reichspost přinášela obšírné referáty z pera dra Veitra, pravidelně referovaly i Neue Freie Presse a mnichovský Neues Münchener Tagblatt. S nadšením psal o průběhu kongresu lublaňský Slovenec. I maďarský tisk, zvláště Nemzeti ujság, vyjadřoval se o kongresu pochvalně.

Daleko silnější ohlas zdařilého kongresu možno teprve očekávat, poněvadž delegáti se dosud vraceli do svých domovů. Mezi nejzajímavější budou ovšem patřiti referáty v universitních časopisech. Možno téměř s jistotou očekávat, že budou vesměs příznivé, poněvadž čsl. kongres Pax Romany patřil mezi nejlepší a kongresisté byli jeho průběhem nadšeni.

Přehlížejíce užítky XIV. kongresu Pax Romany, děkují čsl. katoličtí studenti všem, kdož přispěli k úspěchu kongresu a tím i k propagaci našeho jména v katolické cizině.

Zprávy organizační.

IN MEMORIAM VZÁCNÉHO PŘÍTELE STUDENTŮ DP. PROFESORA P. JANA ERTLA. ASS v Přerově oznamuje, že již před prázdninami odešel z jeho středu vzácný přítel a podporovatel studentských snah dp. Jan Ertl, profesor, který byl duchovním rádcem sdružení. R. i. p.

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ÚSKŠ. Valná hromada Ústředí slovenského katolíckeho študentstva se konala u příležitosti kongresu Pax Romana dne 8. září v Bratislavě. Schůze se zúčastnila početná delegace pražského Ústředí, za něž přednesl pozdrav předseda ÚKSČs JUC. Fr. Kolman. Předsedou ÚSKŠ byl zvolen zasloužilý pracovník studentský JUC. J. Kosorin. Generálním tajemníkem je PhC. J. Ambruš, který dosud velmi úspěšně pracoval v redakci Rozvoje. Přejeme novému výboru bratrského Ústředí mnoho úspěchu v práci a doufáme, že v letošním období bude konečně definitivně rozhodnuto o nejužší spolupráci obou katolických studentských center.

LIGA ČSL. AKADEMIČEK koná první poprázdňovou schůzi v pondělí dne 7. října v 19 hodin v Praze XII., Korunní 4. Schůze budou tamtéž každé pondělí. Bližší v denních listech.

VALNÁ HROMADA SSS. HRADEC KRÁLOVÉ se konala 22. září v Boromeu. Před schůzí sloužil mši svatou dp. ředitel Boromea V. Boháč, který měl ke členům SSS kázání. Valnou hromadu zahájil dosavadní předseda Sdružení JUC. C. Mařan. Po zprávách funkcionářů, které podaly přehled o bohaté činnosti Sdružení v minulém roce (oslavy 15letého trvání, pracovní konference k přípravě sjezdu katolíků, oslava národní hymny, činnost divadelní, přednášková, podniků — sportovní, misijní a unionistická) přednesl krásný proslov předseda diecévního sdružení katolické mládeže p. Suchánek, který studentům postavil před oči vzor italského studenta P. G. Frassatiho. Při volbách

byl předsedou Sdružení zvolen JUC. Mařan, místopředsedou kol. Hájek, jednatelem kol. Podlezl, pokladníkem kol. Mervart. Nově zvolený předseda upozornil na některé body příští práce Sdružení, zvláště pokud se týče založení odbočky Sdružení pro členy, kteří jsou mimo ústav. Ze shromáždění, jež bylo zakončeno Svatováclavským chorálem, byl poslán pozdravný telegram J. E. nřd. p. biskupovi královéhradeckému dru M. Pichovi, a zvláštní děkovný přípis p. kanovníku Msgre J. Černému za jeho práci duchovního rádce ve Sdružení.

SSS sem. BRNO konalo dne 8. září valnou hromadu. Referát o společné pracovní konferenci Čechů a Slováků a o tiskové konferenci v Praze podal kol. Žďánský. Referát o valné hromadě ÚKSČs. podal kol. Šmíd. Při volbách byli zvoleni tito členové: předsedou kol. Julius Šmíd, místopředsedou a zároveň předsedou literárního kroužku kol. Jos. Havránek, jednatelem kol. Frant. Adámek, pokladníkem kol. Bedřich Kolář, novinářem Frant. Kvasnička, revisory Jan Kadeřábek a Ant. Adámek, členy dramatického odboru E. Zouhar a T. Žďánský, předsedou hudebního kroužku kol. Vojtěch Hebelka. Zástupcem nižšího gymnasia kol. Jan Rotrekl. V proslovu, který měl náš duchovní rádce P. dr. Dokulil, nabádal členy, aby se hodně zabývali literaturou katolických spisovatelů. Rovněž činnost a výkon hudebního kroužku našeho sdružení pod taktovkou kol. Hebelky slibně pokračuje. — Jednatel.

SSSd KUTNÁ HORA vchází do 15. roku svého trvání.

TISKOVÍ REFERENTI, PIŠTE STRUČNĚ, ale obsažné zprávy o činnosti svého Sdružení. Dlouhé zprávy nemůžeme uveřejňovati!

UPOZORŇUJEME na Akademický týden, který je od 29. září do 6. října v ústavu A. Denise.

Studenti, objednejte si hromadně výborný Kalendář katol. studentstva na rok 1935—36, stojí jen 5 Kč.

h á d a n k y

Korespondenci, týkající se této rubriky, zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek, redaktor, Svítávka u Boskovic, Morava

I. turnaj. (Pokračování.)

16. Vsuvka.

F. Horákovi Geršl, Šebetov.

Sud', bratře hádankáři,
zdali je to k víře,
že nebeské těleso povstane,
když do řeky skočí divé zvíře!

17. Doplnovačka s tajenkou.

»Laetus«, Hradec Králové.

×	A	×
×	Ř	×
×	S	×
×	U	×
×	T	×

korsické jméno (zpětně),

číslovka,

základ pečiva,

divoké zvíře,

stavební potřeba.

18. Místenka.

»Šerif«, Jaroměřice n. R.

Je přec známo, že i svaly »správně«
zesílí, jsou-li »místenka«.

Hádanka se řeší tak, že před slovo se přidává
určení místa, na příklad: bor — tambor.

19. Číselka.

Stud. arc. gymnasia v Kroměříži »Lola«.

1 2 3 4 5 6 ruské město
7 2 3 4 5 6 české lázně
8 3 2 4 5 6 polské město.

20. Háčkovka.

J. Stehlík, Bojanovice.

Z lidských kostí háček zmizí
a hle, je tu zvíře cizí!

21. Rebus zeměpisný.

B. Tomanovi v Praze J. Čichoň, Libějovice.

K 90° V.

22. Skrývačka hád.

Novoměstským hádankářům J. Růžicka, Řečice.

Letí krajem malí ptáci
a slabiky cestou ztrácí:
po nich se zas jiný vrací.

23. Okruhovka.

Všem hádankářům — vm —.

	A	B	C	D	E	F
1	O					A
2						
3						
4						
5						
6	N					A
	A	B	C	D	E	F

A—6 kus nábytku;
A—F český spisova-
tel; 6—F název skří-
ně; 1—B franc. pří-
rodovědec, vynález-
ce; B—5 propast;
5—E nadšení; E—2
pobřež. město; 2—C
jednotkový obchod;
C—4 číslovka; 4—D
římský peníz; D—3
italské přitakání.

24. Rebus botanický.

T. Blecha, Marefy.

SSS	SSS	SSS
LLL	LLL	LLL

25. Vsuvka.

»Je—ka«, Kroměříž.

Chutný je výrobek z ovoce;
spadne-li do něho souhláska,
je z toho malá revoluce!

26. Záměnka číselková.

Libějovickým B. Toman, Praha.

1 2 3 4 5 6 pohoří v Malé Asii,
1 2 3 5 4 6 hora na Kavkaze.

27. Výpustka.

F. Sečkář, Louka.

S »ch« stará řecká měna,
bez »ch« na jevišti je ctěna.

28. Zrůda.

Tišnovským J. Odehnal, Lažany.

Správně »dar«, který nezatěžká,
po »zrůdě« touží panna hezká.

29. Záměnka.

F. Voith, Ivaň.

- a) S »d« městečko v Čechách,
s »k« geometrický útvar.
b) Novým hádankářům A. Krajčík, Praha.
S »y« zdobíval chrámy,
s »a« pokrývá hlavy.

30. Slabiková zvrátka.

J. Hála, Kroměříž.

Stáli jsme s přítelem na I II
a II I rokovali o škole!

Na slovíčko: Ztratila se nám na čas řada há-
dankářů přispěvatelů a luštitelů, kromě jiných
A. Fučík, K. Jurák, C. Tichý, V. Hejný, K. Cihla,
F. Tesař, V. Mosler, V. Petrů, Š. Novák, J. Míša,
J. Stojarová, T. Weinlichová z 15. ročníku »Jitra«.
Přihlaste se opět, zvů všechny, jakož i hádankáře
ze 13. a 14. ročníku. Vaším počtem dá se udržet
rubrika za předpokladu, že se přidají desítky
nových. — Zásoby příspěvků u mnohých už »vy-
schly« a nové nejdou... Pošlete, zkuste utvořit
nové hádanky, časové! Pěkné křížovky vítány. —
Příspěvky po řadě uveřejním všem. Zatím místa
málo (jedna strana). — Všichni, kdož jste byli
loni odměněni, zašlete poštovné, k němuž jste byli
vyzváni připisem. Jinak nemůže být odměna za-
slána. Nezapomeňte! — Je řada míst a ústavů,
odkud se neozve ani hlásek, ač odbírají značný
počet »Jitra«. Četní absolventi po maturitě na nás
zapomínají... Málo studentek se hlásí k rubrice.
Znovu kladu na srdce: Vítám všechny, nové, sta-
ré, zkušené i nezkušené, rubrika je Vaše a tako-
vá, jakou ji chcete mít. — Listárna příště.

Po úspěšné soutěži snímků vypisujeme

NOVOU SOUTĚŽ

k získání nových předplatitelů Jitra.

Soutěže se mohou zúčastniti pouze řádní odběratelé Jitra.

Odměněn bude každý,

- a) kdo zašle aspoň 3 adresy nově získaných odběratelů Jitra,
- b) kdo zašle aspoň deset adres osob, jimž by bylo možno zaslati ukázková čísla Jitra, z nichž budou později aspoň 3 odběratelé Jitra,
- c) všichni kolportéři, kteří budou míti více než 50 odběratelů,
- d) získá-li někdo 10 nových odběratelů, bude kromě toho odměněn tím, že mu bude zasláno 1 číslo zdarma.

Při rozdělení cen, jimiž budou hodnotné knihy, bude přihlíženo k místním poměrům zvláště pokud se týče získání nových odběratelů v místech, kde dosud Jitro není rozšířeno.

Ceny budou rozesílány v prvních dvou případech po zaslání adres a po zapravení předplatného nově získaných odběratelů, v třetím případě ihned, jakmile bude zasláno hromadné předplatné. Při větším množství nově získaných odběratelů budou odměny přiměřeně zvyšovány.

Adresy nových odběratelů a vše, co se týká soutěže, zasílejte na adresu

Administrace Jitra, Praha II., Spálená 15.

Vydavatelstvo a administrace.

JITRO

XVII ČASOPIS KATOLICKÝCH STUDENTŮ Č. 3

jitra časopis katolického studentstva

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Spálená 15. ● Telefon čís. 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'—Kč, ostatní 27'—Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'—Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitro. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitro, (raport), Praha II., Spálená ul. 15.

z obsahu 3. čísla: Rozhovor o studiu s dr. A. Fuchsem. ● Dr. S. Braitto: O theologii. ● A. P.: Ze zápisníku starého profesora. ● L. Jehlička: O české barokní poesii. ● T. V.: Město snů (student. román). ● J. V. A—ík: Drang nach Westen! ● Studentské snímky. ● Staré kapitoly pro novou mládež. ● cm.: Interview o Pax Romaně. ● Básně. ● Texty. ● Unionismus. ● Kultura. ● Nové knihy. ● Dopisy. ● Hádanky. ● Soutěže. ● Raport č. 3.

zprávy dopisovatelům:

B. Zkušenost lidská není ještě zkušeností básnickou. ● A. O. Mír. Nábožné meditace v úpravě sice didaktické, ale bez rytmu a básnického posvěcení. ● J. L. Z té astrologie Vás omlouvá jen to snad a ten poslední verš. Možná, že hvězdy mění i osudy básníků. Mají-li vliv také na osudy redaktorů, není dosud známo. ● J. V. Místy dojem suchého referátu či »obsahu«, jaké se dělají pro potřebu školní. Povídka to není. ● V. Z. Kresby budou vítány. ● J. B. Váš list odešlu p. Jehlíčkovi. Uveřejnění nemohu. ● T. S. Básním vytýkám meditativně-didaktický ráz. Poesie je přece řeč srdce. ● H. S. M. Prózu s tímž námětem jsme měli v čísle 2. Proto se nehodí. ● J. L. Těch studentek, které mají rozkošné rtíky, uzavírající řadu bílých zoubků, je teď na světě dostatečná zásoba. Rozjímejte také trochu o jejich duši. Básně slabé. ● O. J. M. Zatím nutno odložit pro nedostatek místa. ● A. J. Z Vaší sbírky něco později.

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

M. S. D. Fotografuješ dobře. Pokusíme se uplatnit tvé snímky jinde. — Odměna po otištění. ● J. R. L. Snímky nezasíláme zpět, poněvadž doufáme, že bude možno něco otisknout. ● L. B. L. Na první snímky je to dobré, ale pro Jitro nestačí. Až se zdokonalíš, pošli zase. ● J. R. D. Dobré, ale nehodí se. Zvětšuj! Pošli znovu. ● A. B. B. Pokusíme se něco vybrat. Zvětšuj, ale jen výřezy! ● Z. F. Pr. Těšíme se, že nám budeš snímky posílat každý měsíc, ale jen ty nejlepší. Nepošílej snímky mlhavé. Otisknout nelze prozatím nic. ● A. Š. P. Máme z tebe radost. Za snímek, otištěný v L. L. jsme odměnu zaslali. Dnes uveřejňujeme zase. ● M. H. D. K. Litujeme, že Vaše pěkné snímky přišly pozdě. Pro zimu jsou neaktuální. Snímky ze zájezdu ČLA. jsme zaplaveni. Jednu fot. otiskneme. ● J. V. M. Chybuješ, že fotografuješ s vyhlídkových míst. Pozor na komposici: popředí, hlavní obraz, pozadí. K otištění se nehodí. ● A. K. Ch. Zavedeme obálku stálou se změnou barev, ale tvůj návrh nemůžeme přijmout, poněvadž by stál moc peněz. (3 velké štočky a tři barvy). A pak to písmo! — Pošli nějaké grafické práce dovnitř Jitra. ● Všem: Nepošílejte snímky nezajímavé a mlhavé. Raději méně a jen ty nejlepší. Pracujte na lesklých černých papírech. Odměny posíláme až po otištění. Zásilky, z nichž nebude možno nic vybrat, zašleme zpět v prosinci. Hradecké příspěvky příště.

Všem účastníkům soutěže připravujeme velké překvapení.

Vyšlo 1. listopadu 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Technicky řídí JUC Ctibor Mařan. — Odpovědný redaktor JUC Fr. Kolman. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. Podávací poštovní úřad Praha 25.

Rozhovor o studiu

s doktorem Alfredem Fuchsem

„Pane doktore, přednášíte papežskou politiku na státní Svobodné škole politických nauk. Chtěl byste nám říci několik slov jako docent tohoto předmětu?“

„Chtěl bych vám říci několik slov jakožto katolickým studentům. Moje přednášky jsou určeny posluchačům všem. Vždyť mne kdysi poslouchali dokonce dva mongolští budhisté. Ale katolíci by se měli zvláště zajímat o to, co se děje v celé Církvi, protože jest to nejlepší cesta z malicherné úzkoprsosti a provincialismu. Mladá generace se vyznačuje hlavně tím, že chce mít otevřený pohled do světa. Katolictví nás přímo zavazuje k tomuto universálnímu pohledu a proto bych rád viděl víc katolických studentů mezi svými posluchači. Myslím, že ničím se tak nebudí „sentire cum Ecclesia“ jako znalostí života celé Církve. Ovšem nejenom života politického, který je jenom kus vnějšího života Církve, kus její pastorační vůči mocným tohoto světa. Jest třeba znáti více, než život vnější.“

„Co jest tedy především třeba znáti a čemu jest třeba se především učit?“

„Katolický student nesmí utonout v jednostranné specialisaci, nýbrž musí se snažiti, aby byl člověkem opravdu obecně vzdělaným, aby dovedl své odborné vědomosti včleniti do širšího rámce. Universalism neznamena diletantism. V jedné věci máme být odborníky, ale máme mít smysl pro řád věcí, abychom dovedli viděti svět v pravé hierarchii jeho hodnot. K tomu je třeba vzdělání náboženského a filosofického. Zdá se mi, že na Akademických týdnech by mělo býti více studentů, než jich bylo.“

„Míníte, pane doktore, jenom vzdělání rozumové?“

„Naprosto ne. Snad naše generace hřešila upřílišeným intelektualismem. Zdá se mi, že dnešní mládež dovede lépe chtít, dovede lépe odpovídat na podněty vnějšího světa, než jsme to dovedli my. Bývá to tak obyčejně, že po generaci intelektualistické přichází generace voluntaristická. Ale máme-li chtít správně, musíme také něco znát a vědět. Voluntarism neznamena divošskou primitivnost myšlení, jež se často projevuje v dřevěné řeči. Zdá se mi, že kultura mluveného i psaného slova jest v žalostném úpadku.“

„Můžeme se však věnovati svým případným vědeckým zálibám, když nám po vystudování hrozí nezaměstnanost?“

„Rozhodně. Nezaměstnanost sice hrozí, ale nejspíše se člověk uplatní tehdy, když se něčemu naučí opravdu dobře, a to lze jenom tehdy, když pěstuje vědu, kterou opravdu miluje. Trochu idealismu poradí nám v životě často lépe než chtěná a záměrná praktičnost. Vzpomeňte na verš Vrchlického:

„Dolů s křídly? Chyba lávky!
Kdo má křídla, přeletí!“

A když již cituji verše, chtěl bych vám připomenouti, že byste měli více číst básně, i básně klasiků, protože to jest nejlepší cesta, jak kultivovati svou vlastní mluvu a myšlení. V tom by nám mohla býti zvláště příkladem Francie.

O theologii

Dr. Silv. M. Braitó O. P.:

V posledním čísle „Revue des Sciences phil. et théol.“ přehlíží vynikající patrolog Chenu význam a smysl theologie pro křesťanský život, neboť co nemá význam a životní smysl pro křesťanský život, nemá ani místa v křesťanském, nadpřirozeném organismu vůbec.

Theologie jest vědou o Bohu, ale vědou o Bohu, který k nám promluvil a zjevil o sobě, co sám o sobě ví.

Proto theologie není jen rozumový úlovek získaný rozumováním, ve kterém by Bůh neměl jiného smyslu, než vysvětliti svět, nýbrž theologie jest osobním darem, ve kterém důvěryplný pohled Boží navazuje se mnou přátelství a přátelské obcování.

A tak má theologie dva póly: dar Božího zjevení a jeho zpracovávání lidským rozumem.

Jsou to dvě etapy, anebo dvě stálé funkce, z nichž prvá patří k čirému, svěžímu, věčně živému nadpřirozenému směru, jež jest jeho rostoucím a zvedajícím kvasem; druhá se týká zjeveného v nás, v naší práci, když se snažíme nadpřirozené si lidskou formulí osvojiti, sestaviti.

Jest nesprávné oddělovati od sebe tyto dvě funkce. Když chtěl Bůh se sděliti lidskému rozumu, uschoptil jej k tomu tím, že přizpůsobil lidskému rozumu toto zjevení sama sebe.

Theologie jest vědou, třebaže spočívá na svědectvích a ne na principech bezprostředně zřejmých; ale, toto svědectví jest svědectvím Božím. A to hned mění tvářnost celé věci: Lidské svědectví by nedovedlo sytiti a nasytiti lidský rozum, jak to dovede svědectví Boží.

Bůh zjevil své pravdy v naprosté důvěrnosti, která opět volá po podobné důvěrnosti. Předmět takto zjevený není cokoli poznatelného, nýbrž skutečnost sama mého štěstí: jest to Bůh, podstatná pravda, cíl, který dovede nasytiti všecky mé touhy: substantia sperandarum rerum = skutečnost a podstata všeho, več bych mohl doufati. Bůh proto není jenom pojem, světový názor, nýbrž ten, jenž jest vším mého života, a předmět rozkoše plný mého štěstí... Zde jest místo vůle v úkonu víry. Chci: štěstí. A do středu této touhy po štěstí, do hlubin naší přirozenosti zasazuje Bůh milost a dar víry.

Tato touha tu není nikdy nasycena, protože nám jej víra podává ve svém přítmí. Doufáme v Boha, kterého ještě neznáme dokonale.

Z této touhy po Bohu, míti ho, více a dokonaleji vyrůstá theologie. Kdo nevidí zde její kořen, nepochopí jejího bolestného prodírání, ani vítězného opojení z každého krůčku vpřed a z každého světla. Kdo zde nezasazuje svou theologii, není theologem, nýbrž sprostým, omšelým školometem.

Neboť touha po poznání Boha chce býti ukojena. Uvnitř úkonu věřícího člověka, jenž jde přes dogmatické formule ke skutečnosti samé, rozum pracuje a jde svou lidskou cestou, jak dovede: pojmy, soudy atd. Nesmíme odloučiti tuto dvojí činnost. Život theologie, má-li býti životnou, žádá si těsné spolupráce. Odlučte od světla víry úsudek a theologie již není vědou. Odstraniti ale víru a její náboženskou platnost znamená odniti theologii její jistotu, neboť theologie jest věrou ve s t a v u vědy. Zůstává platným slovo Tübingského theologa Ruhna: Bez znovuzrození není theologie.

Těmito zásadami se musíme řídit v theologické spekulaci, v jejím pořádání a utváření.

Theologická věda má jako všechny ostatní vědy: daný podklad a výstavbu na něm budovanou. Výstavba tu ale více než jinde závisí na podkladě.

Výstavba není pojmovým útvarům postaveným na předchozím vjemu, získaném jednou provždy. Tato výstavba si žádá živého včlenění do rozumových struktur, jakožto do díla ducha a světla víry. Jest to ustavičná přítomnost jako mízy ve stromě. Přítomnost vše zahrnující; neboť není to výstavba, která obklopuje podklad: nýbrž jest to podklad, který jako duchovní ovzduší, překypující na všech stranách, vzrůstá vnitřně a svou vlastní vahou... Nejdokonalejší theologická systemisace nepřidá ani zlomku světla anebo pravdy k Evangelium.

Proto není původcem theologického pokroku ten, kdo studuje abstraktně Evangelium, nýbrž kdo jej žije.

Dnes na příklad prosté duše dělnické mládeže katolické J. O. C. obnovují učení o mystickém těle. Theolog pracuje na daném, historickém faktu. Jeho daným podkladem nejsou přirozenosti věcí, nýbrž skutečnosti a události, seřazené v určitém plánu, jehož uskutečnění jest vázáno na čas, jako rozsah jest vázán na těleso... Zde jest opravdový, skutečný, živý svět.

To byla velikost theologie sv. Augustina a to v něm ustavičně dále vábí, že zůstal výlučně soustředěn na dějinách, na dějinách člověka a jeho hříchu a netušených dějinách čiré lásky Boží.

Theologie jest vědou, jest moudrostí. Jest moudrostí ve smyslu aristotelovském i křesťanském, třebaže její vědecký stav jest křehký, protože jest vybudována na zásadách, jež nám nejsou bezprostředně zřejmé. A přece je moudrostí, protože ve víře, která ji zapaluje, živí a pudí vpřed, všechno posuzuje pod hlediskem Božím: quasi oculo Dei intue-mur — jako bych se Božím zrakem díval, praví o theologii Tomáš. Aristoteles by řekl: že uvádíme všechno na poslední, nejvyšší příčinu.

Theologie je ale ještě více než moudrost, protože je poznání poznání Božího; žije myšlenkami Božími.

Theologie ale zavěsí se na poznání Boží pod jednou podmínkou, když totiž více se stane duchovním poutem její závislosti, jejího společenství s věděním Božím.

Neboť toto je nejvyšší vyznamenání a zároveň cíl theologie: jest věděním Božím.

Ze zápisníku starého profesora

A. P.

Slyšte příběh jednoho studenta

Škola! Smutné vzpomínky pro A. Nenáviděl školu i to, čemu se tam učilo: abecedu, počty, základy mluvnice. Protivil si kázeň školskou. Intuitivní a všeho se zmocňující duch se nemohl spřáteliti s pozvolností metod. Buď uvázl v obtížích, nebo je přemáhal jedním rázem. A. byl jednou z četných obětí věčného bludu vychovatelů, kteří své lekce neumějí přizpůsobiti rozličným inteligencím.

Přece však — a přes všechnu jeho nechuť k učení špatně pochopenému — překvapovala každého jeho předčasná inteligence. Toto šťastné nadání nesmělo býti zanedbáváno. Matka si toho první všimla a radila otci, aby dal A. na studie.

I na studiích v M. si vybíral podle svého zvyku, co se mu líbilo. Duchové, jako byl jeho, vrhají se útočně na vše, co ukájí jejich hlad; vše ostatní zavrhnou nebo se tomu neradi podrobují. A. slabikoval tedy pracně Iliadu a Odysseu, zlobě se na obtíže cizího jazyka, které ho olupovaly o souvislost pěkného vypravování. Existovala z nich i zkrácená zpracování pro školy, jakýsi přehled o válce trojské, složený latinskými gramatiky bizarních pseudonymů. Ale tyto výtahy byly hodně suchopárné pro obraznost, jako byla jeho. Mnohem více miloval Aeneidu; četl a četl bez ustání, uměl ji zpaměti. Zvláště dobrodružství Didonino ho dojívalo až k slzám. Strhován jsa ohnivou svou povahou, oddával se srdcervoucím kouzlům romaneskní historie; prožíval ji doslovně s hrdinkou.

Byly to opravdové výkřiky, když na rozkaz svých učitelů rozváděl prózou kletby umírající Didony. Nemaje ochrany proti vidinám srdce a rozkoše, vyčerpával rázem v myšlence celou sílu vášně.

Všechny zamilované básně hltal s vroucností duše spoluvinné. Nalézal-li zálibu i v rozpustilosti Plautově a Terentiově, čítával-li rád komedie, kde nejhorší slabosti jsou omlouvány a oslavovány, tím větší zálibu nalézal v latinských elegiích, u nichž se bez ostychu rozvinuje romantické bláznovství lásky alexandrinské. Co jiného pěli ti básníci až do omrzení, nežli že Kypridě nelze odporovati, že jediným cílem života jest láska? Milování pro milování, láska pro lásku, toť obvyklé téma oněch rozkošníků, Catulla, Propertia, Tibulla, Ovidia. Po dobrodružství Didonině se čtenář vzněcoval dobrodružstvím Ariadiným, ještě více rozrušujícím, poněvadž žádné výtky nemírnil jeho šílení. Četl:

Zatím, co zapomnětlivý heros se vzdaloval, bije do vln svými vesly a volným větrům házeje své marné sliby — stojí mezi řasami břehu dcera Minoova a hledí za ním krásným, bolestným očima; hledí za ním zkamenělá, podobná bacchantce, proměněná v sochu. Hledí a srdce se jí rozplývá velikými vlnami jejího hoře. Nechává spadnout s hlavy mitru přejemnou, trhá lehké závoje, jež kryly její prsa, a jemný pás, jenž držel chvějící se hrud'. Vše to padá s jejího těla do slané pěny, jež si hraje u jejích nohou. Ale ona nedbá ani o mitru, ani o závoje, unášené vlnami. Ztracená, šílená, celou duší, celým srdcem visí na tobě, Thesee!

Představme si, jak účinkovala taková četba na patnáctiletého mladíčka! Jaké povzbuzení a jaká pastva jeho mladistvým žádostem a snům! A jaký božský sbor krásky ty velké milovnice elegií a epeje antických — Heleny, Medee, Ariadny, Faidry — stáčely a roztáčely neustále v jeho oslněné paměti! Tyto mladistvé sny, jež předcházejí lásku, jsou ještě opojnější než láska sama; je to celý neznámý svět, který tu člověk objevuje, kam vchází s chvěním radosti nad novým objevem při každém učiněném kroku. Neporušená síla iluze se zdá býti nevyčerpateľnou, prostor jest hlubší, srdce mocnější . . .

Tak stal se ponenáhlu svobodomyšlným pohanem. Prázdniny mýjely v zahálce a A. se oddával zábavám svého věku jako jiní mladí buržoové v T. Krise puberty byla u něho zvláště prudká. Jakými slovy ji popisuje! »Jako les, plný stínů, vypučel jsem celou vegetací lásek!« Ale nebyla to ještě láska. Byla to jen smyslnost. »Kalné výpary vystupovaly z močálu tělesné žádosti . . . Srdce mé tím bylo zastřené a ztemnělé . . . Neznal jsem míry, překročoval jsem světlý práh přátelství . . . Nerozeznával jsem mezi jasným světlem čisté lásky a kouřem zlých žádostí . . .« Nezacházejme do podrobností více než chtěl on sám. »Pane,« praví, »byl jsem hnilobou před tebou.« A s neúprosnou přesností analyzuje následky zla: »Nechával jsem se unášeti sem a tam, rozptyloval jsem se ve věcech, rozlival jsem se jako neužitečná voda.« Místo aby se sebral a soustředil v jediné lásce, rozptyloval se, rozprchával se v množství nízkých citů. A v tom čase »tys mlčel, Bože!« To mlčení Boha jest hrozným znamením zatvrzelosti beznadějně záhuby. Byla to úplná zkáza vůle: neměl již výčitek svědomí.

Hle, jak se takřka odloučil od své dětské duše, takřka oddělil od sebe samého! Jeho dětská víra nemá již pro něho smyslu. Nechápe již. Ostatně, jest mu to jedno. Tato první krise jeho života, jsouc jím takto vypravována, vystupuje z rámce autobiografie, nabývá významu všeobecného. Formou definitivní a v jistém smyslu klasickou, pronikavou zkušeností lékaře duší učinil tu jednou provždy diagnosu krise puberty u všech mladých lidí svého věku, u všech mladých křesťanů, kteří přijdou po něm. A historie jeho se vpravdě opakuje pro každého z nás. Ztráta víry spadá vjedno s probuzením smyslů. V tomto kritickém okamžiku, kdy přirozenost nás reklamuje pro svou službu,

ustupuje, ba mizí u přemnohých chápání věcí duchovních. Přivykání hrubostem pudovým konečně zabíjí jemnost smyslu vnitřního. Ne rozum, ale tělo odvrací mladíka od Boha. Nevěra mu jen dodává omluvy pro nový jeho život.

Toto jsem četl oktavánům. A nakonec jsem jim dal otázku: Kdy myslíte, že žil onen student, o němž jsem vám nyní četl? Hádali všelijak, ale nakonec se shodli, že nežil dříve než před třiceti lety.

Ne, pravil jsem jim; tento student žil před více než patnácti sty lety. To, co jsem vám jaksi tacito nomine četl, byly úryvky z knihy Louise Bertranda. Ten student byl svatý Augustin.

*

Zajímavý námět by byl: kolik přispívá dnešní střední škola k povahové formaci dívčí duše? Snad velmi málo už vzhledem k tomu, že střední škola vyučuje, ale nevychovává: je to instrukce, ale ne edukace. S trpkostí bylo konstatováno: Autrefois on éduquait. Puis, on a instruit. Aujourd'hui, on prépare. (R. Betléem, Éducation en exemples, p. 8.)

*

Když tedy jen vyučují nebo dokonce jen připravují — co jiného dělají, než vychovávají se sami? Bylo by neméně zajímavé tázati se, jak si dívčí duše nahrazuje nedostatky výchovy rodinné i školní sama, svou vlastní cestou. Nejvlastnějším úkolem sebevýchovné snahy dívčí by měla býti důsledná kontrola všeho pudového a syrově přirozeného v jejím chtění. Dívčí chtění je od přirozenosti usměrněno k oddanosti, přilnutí, obětavému altruismu. A poněvadž se do toho mísí erotika, je třeba bdělosti, aby vůle našla pravý předmět, jemuž by se oddala. Ženich řekl o své nevěstě: Doufám, že s ní budu šťasten. Nevěsta řekla: Doufám, že ho učiním šťastným! Tu máte rozdíl mezi mužským a ženským chtěním. Chtění mužské je egoistické, chtění ženské je altruistické. Der Egoismus des Mannes bedarf der sittlichen Milderung — der Altruismus des Weibes bedarf der sittlichen Festigkeit. Sonst wird der Mann zügellos, das Weib wahllos. (I. Klug, Lebensbeherrschung und Lebensdienst I., 36.) Duše dívčí nesmí býti wahllos — bez volby, bez směru, bez ideálu!

*

Dívčí přátelství — míním přátelství dívky s dívkou — je nezbytnou potřebou dívčí duše. Kdo si stačí sám, praví řecký filosof, jest buď bestie nebo nadčlověk. Jiný Řek pravil: Pravé přátelství může býti jen mezi dobrými. Proto je třeba přerušiti přátelství, je-li porušena podstata jeho, totiž dobro. Přátelství není manželství a v jeho pojmu není doživotní věrnost. Věrnost v manželství a věrnost v přátelství jsou pojmy, které se nekryjí. Obecně platí asi to, co říkal abbé Bonnard svým studentům: Vaše přátelství budiž takové, aby při něm mohl býti ještě někdo třetí: buď Kristus nebo anděl strážný!

*

Krása je dar Boží. Symptom zdraví. Péče o zdraví je příkaz Boží — v něm zahrnuta povinnost péče o krásu. Rozumí se krása přirozená, docilovaná přirozenými prostředky. Hrubě, ale trefně stojí psáno v prospektu jedné továrny léčiv: Péče o krásu je péče o střeva. Trávíte-li dobře, je krev zdravá a čistá a ta vytváří sama zdravou a čistou pleť. V etickém smyslu je krása závazkem: pěknému vnějšku má odpovídati čisté nitro. Krásu ti dal Bůh, aby v ní více zářily ctnosti ducha.

*

Ještě otázka o dívkách: Upíná se dívčí duše k určitým ideám výchovným či k osobám vyučujícím a vychovávajícím? Zdá se, že mládež vůbec jde spíše za osobami, jež určité ideje reprezentují, než za ideami samými. U dívek někdy je podezřelá snaha zalíbiti se profesorovi nebo profesorce. Nemá to vliv na kladné či záporné stanovisko dívky k urči-

tým myšlenkám? Dívčí duše je náchylná k tak zvanému zbožňování profesorů, profesorů a katechetů: jsou zde v činnosti jisté preerotické sklony. Píše o tom I. Klug: Dokonce i náboženské představy mohou být takovým zbožňováním dotčeny. Je to zvláštní a trpká zkušenost, kterou má mnohý učitel náboženství, že jeho nejzbožnější žákyně se v pozdějším životě zvrhnou v pravý opak toho, čím byly v době školní výchovy. Zřejmě souvisí tato změna s erotikou mladého děvčete: to jest v době, kdy vstoupí na obzor duše nebo v zorné pole srdce ženich pozemský, bývá ženich nebeský, pro něhož duše byla ochotna kdysi vše učiniti a vše opustiti, zapomenut tak, že jeho obraz zcela vybledne. Proč? Poněvadž duše děvčete lpěla na obraze fantasticky vyzdobeném, na pseudomystických a ve skutečnosti nevědomě přederotických scénách lásky, byť byly vykouzleny sebe čistěji a sebe nebeštěji. (Die Tiefen der Seele, 162—3.)

*

Vysvědčení se nazývá v studentské hantýrce všelijak: Humory, Příšerný večerník, Výplatní lístek, Národní cedule a kdožví jak. Vysvědčení je výslednicí žákova vědění; ale také jiných věcí: šťastných a nešťastných náhod, podvodů a podvůdků, špatných a dobrých nálad, dobré a nedobré pověsti a snad i přímlov, domluv a pomluv, úsudků i předsudků, hodnocení absolutního i relativního, slovem; vysvědčení je lidská, příliš lidská věc! Jedním z uznávaných úkolů profesora náboženství jest přimlouvati se za ty, jimž hrozí nebezpečství. Ti, kdož ho žádají o přimlovu, ukazují tak přesvědčení, že jeho nejvlastnějším povoláním jest láska. To je jistě cosi pěkného. Jenže ne láska, jak oni ji rozumějí. Vzpomínám vždy slov svatého Augustina: Špatně-li miluješ, nenávidíš: dobře-li nenávidíš, miluješ. Není vrcholem lásky přikrývati kdejaké darebáctví. Špatná známka je často na prospěch. A než špatně milovati, raději dobře nenáviděti. A studentům říkám: Na vysvědčení jsou známky zasloužené i nezasloužené. Pěkné i ošklivé. Na to nedbejte. Hled'te, abyste měli pěkné známky u Pána Boha. Na tom záleží vše.

Klárus Weigel:

Muškáty

Červánky smejú sa.
Rujná krv koluje.
Kto stratil žily kremeňa,
znova ich doluje.

Červené kvety kaktus má v objatí.
Červené piesne rodia sa v zajatí.

Čo bude z muškátov?
Oddaných, tichých muškátov?!

Bolešť je opojná.
Dietky: červené kvety:

hoc' lopotia i pod zemou
ich radosť stvorí nové svety:
muškáty;
bo boháč dal by za ne
život
i všetky dukáty.

Ctibor Maňan: Mladý dělník

O české barokní poesii *L. Jehlička*

Doba českého baroka je nejvíce pomlouvaným údobím ze všech epoch, jimiž prošel národ ve svém tisíciletém vývoji: žádná jiná doba se nestala předmětem tolika klevet, pověr a pomluv jako právě doba baroka. Nebylo by možno ubrániti se upřímnému podivu, odkud se vzalo tolik neoprávněného záští, pohrdání a zlomyslnosti, kdyby nebylo známo, že doba, na niž jsou vrhány, byla prodchnuta ideály universální církve, že žila z katolicismu, a že tedy všechno ono záští, pohrdání a zlomyslnosti patří v první řadě církvi a jejím bojovníkům. Symbolická postava celé epochy — jesuita, tancující botami, pobitými hřeby, po bosých nohou ubohých sedláků, řinčící řetězy na kazatelně, pálicí české knihy a prodchnutý nenávistí ke kacírskému národu, představa, vytvořená osvícenstvím, jehož suché rozumářství nemohlo ovšem nalézt zalíbení v době vzrušeného pathosu, horoucích citů a vášnivě oddanosti k ideji, představa, přejatá a utvrzená duchovně příbuznou vědou realistickou a zpopularisovaná sentimentálním románem jiráskovským, i když již zmizela z vědeckých prací, straší dosud ve středoškolských příručkách, populárních učebnicích a novinářských úvodnicích. Historická věda postavila ovšem svůj korektiv proti takovýmto názorům na český barok: uznala ústy Josefa Pekaře, že český barok byl »silný živel kulturní, nejen v svém estetickém bohatství, nýbrž i v svém citovém důrazu, v své schopnosti mystického zanícení, v novém řádu rodinné a společenské výchovy, který pak stvořil ten mile svérázný svět venkova, jak jej zachytila Božena Němcová v nesmrtelné „Babičce“, uznala, že to, co vrátilo kacírský národ« víře jeho předků, nebylo jen hmotné násilí, nýbrž i »převaha kulturně i tradičně výše stojící společnosti románské, jará radostná síla obrozeného katolicismu.« (Pekař, Bílá Hora.)

Jestliže tedy česká historie, i když ne zcela, tedy alespoň z části vzdala baroku čest, která mu náleží (umění výtvarné tak učinilo již dávno), viselo nad barokní tvorbou literární až donedávna »temno« neporozumění oficiální literární kritiky, pramenící dílem z osobních antipatií k této epoše, dílem z nevědomosti a nedostatku uměleckého smyslu. Literatura doby barokní byla zcela nevědeckým a nekritickým způsobem rozdělena na protestantskou a katolickou, na reformační a protireformační a tím ovšem bylo už rozvrženo světlo a stín. Představa jesuity, metafyzického do ohně »drahocenné« české knihy, úplně ovládla literární historii; co bylo dáno lidu náhradou za odňaté kacírské knihy, bylo prý literárně zcela bezcenné, doba barokní byla prohlášena za básnický neplodnou, pro její literární tvorbu měl i kritik rázu Arne Nováka ještě roku 1931 jen výrazy jako »röllig unerträglicher Barockgeschmack« a »Pseudoliteratur« . . .

Podnět k revisi těchto názorů vyšel z okruhu Jaroslava Durycha; zásluha o rozptýlení pověry o literární méněcennosti baroka přísluší pak profesoru olomoucké theologické fakulty dr. J o s e f u V a š i c o v i. Tento nejlepší současný znalec barokní literatury dovedl v době několika málo let neúnavnou činností publicistickou (vydáváním barokních památek) právě tak jako vynikající činností literárně-kritickou přesvědčivě ukázati na zvláštní krásy této poesie, do dnešní doby neznámé nebo přezírané. Vedle dr. Vašici přispěl mnoho k rehabilitaci barokní literatury nadšený propagátor starých památek, V i l é m B i t n a r; práce obou těchto odborníků (zejména ovšem Vašicovy důležité pro své synthetické pojetí a odborně kritické stanovisko) nesetkaly se s nejmenším odporem t. zv. oficiální české kritiky; uznale se o nich vyslovil jak F. X. Š a l d a, tak A r n e N o v á k.

Jaká je tedy ta barokní poesie? Vystihl to nejlépe Josef Vašica srovnáním s barokem výtvarným: »Barok výtvarný bývá definován jako snaha po malebném, po ilusi pohybu kontrastní hrou světla a stínu: chce znázornit nikoli to, co jest, nýbrž to, co se děje. Moderní, mocný pathos dává šíři jeho formám a rozpíná všechny míry v obrovské prostory. Podobné vlastnosti lze pozorovati i na baroku slovesném: překypující citovost, jež si zjednává průchod přívalem slov, často asyndetický kupených, hra s myšlenkovými paradoxy, s dialektickými antithesami i s bytostnými kontrasty, stupňovaný pohyb v básni, čím blíže ke konci, záliba v označování barev a v symbolech nádhera a přebujení ornamentu na úkor přesných kontur.«

Vidíme z této charakteristiky, že česká řeč byla novými požadavky přinucena podrobiti se zkouškám dosud neznámým; básníci doby barokní byli nuceni pátrati po nových výrazových prostředcích, neboť stará zásoba slovní, stará básnická technika, jež byla předána baroku hlavně v podobě papírové češtiny veleslavínské, dávno už byla opotřebována a nestačila. Barokní autoři, většinou jesuité, žijící ve stálém styku s lidem na svých misionářských poutích, našli bohatý a stále živý zdroj výrazů v řeči lidové; odtud ono zlidovění, někdy snad až z vulgarisování barokní řeči, jež bylo vykládáno jako úpadek, úplné splynutí řeči knižní s řeči lidovou, ale odtud i ona zvláštní kořenitá a zemitá příchut' řeči barokních autorů. Právem napsal Josef Vašica, že tato poesie »ve svých vrcholných projevech až překvapuje svou mluvní stránkou, svou výrazovou bohatostí, zvuknou hudebností svých veršů«.

Napsal jsem již, že básníci doby barokní byli většinou jesuité: jejich skvělou řadu zahajuje však laik, A d a m V á c l a v M i c h n a z O t r a d o v i c, potomek rytířského rodu a varhaník jindřichohradecký. Není náhodou, že řadu barokních básníků zahajuje právě muzikant: v době, kdy platila zásada, že »kdo zpívá, jako by se dvakrát modlil«, nalézáme plody básnického umění ponejvíce v kancionálech a zpěvnících zároveň s nápěvy: byly určeny potřebě lidu, působily jistě na jeho obraznost a staly se tak podkladem pozdější tvorby lidové, jak ji známe z národních písní. Michna z Otradovic vydal tři sborníky zhudebněných básní: »C ž e s k á M a r y á n s k á M u z y k a« (1647), »L a u t n a c ž e s k á« (1653) a konečně »S v a t o r o č n í M u z y k a« (1661). Hudební nadání Michnovo zračí se zřetelně i v jeho tvorbě poetické: najdete v ní lahodné pianissimo houslí v rozkošné »Májové písni« právě tak jako slavnostní tón varhan v písni o Neposkrvněném Početí nebo o Nanebevstoupení Páně. Několik slok májové písně ze »Svatoroční Muzyky«:

*Májové kvítky
sbírejte, dítky,
sbírejte všichni křesťané.
Jsou kvítky krásné,
ačkoliv časné
až jaro jiné nastane.*

*Sbírejte bílé,
každému milé
líbezně vůně kvítičko.
Větríček věje,
všecko se směje,
přemile svítí sluníčko.*

*Travička vzhází
zima uchází
skrívánek se pozdvihuje.
Slaviček zpívá,
sluníčko zhřívá,
všecek se svět obnovuje.*

*Lesy, hájové,
vesměs májové
barvy na se přijímají.
Osení, louky,
pole, palouky
přepěkně se zelenají.*

*Fiala roste,
kvítičko prosté,
vyskytuje se růžička,
všelike kvítí
k věnečků vítí
vychází husí nožička.*

Nejvýznačnějším básníkem barokním je však J. Vašicou objevený jezuita B e d ř i c h B r i d e l. Narozen r. 1619 ve Vysokém Mýtě, vstoupil v osmnácti letech do řádu jezuitského, jako výborný stylista stal se po skončených studiích profesorem rhetoriky a poetiky, později řídil jezuitskou knihtiskárnu v Klementinu, načež se cele oddal činnosti misionářské. Zemřel r. 1680 v Kutné Hoře, nakaziv se morem při ošetřování

nemocných. Jeho rozsáhlé dílo básnické obsahuje velký počet meditativních a písňových skladeb, opatřených většinou i nápěvem. »Velmi jemná a kultivovaná duchovost Bridelova,« píše o něm J. Vašica, »dala mu vytvořiti básnické dílo, v němž se nejplněji obráží výsostná a složitá barokní citovost. Motivy známé ze španělských mystiků, kouzlo noci, slast kajících slzí, milostné splnutí duše s božským ženichem, živý oheň lásky, jenž „kostí vnitřnosti protírá“, kosmické motivy o harmonii nebeských sfér, to vše je tu přetaveno v ryzí zlato metafor, kupených mnohdy s hýřivou marnotratností baroka.« Rád bych uvedl alespoň jednu ukázkou komorního umění Bridelova, »Vánoční píseň« ze sbírky »J e s l i č k y: Staré nové písničky vnově narozenému Králi Kristu Ježíši bethlemskému za dar nového léta připsané« (1658):

*Zdrávo buď, ó nemluvnátko,
Jezulátko,
všichni jsou tvoji slouhové,
ó božské paňátko.*

*Jak malý, však Bůh veliký,
Jezulátko,
z Matky, z života Panenky,
nevinné dělátko.*

*Outlé přišlo na tento svět,
nemluvnátko,
tvou silou stojí, nejde zpět,
silné Jezulátko.*

*Jaks chudičký, jsa bohatý,
nemluvnátko,
dej nám tvé bohatství svatý,
chudé nemluvnátko.*

*Ó slunce, ó světlo jasné,
nemluvnátko,
zatmělo se v chlévě časné,
slíčné Jezulátko.*

*Lásko má, oheň a plamen,
ó milátko,
rozpal stydlých srdcí kámen,
ohnivé holátko.*

*Ó milé milátko,
slíčné pacholátko,
rozkošné robátko,
drahé Jezulátko!*

*Tak jako serafimové,
ó milátko,
tvoji budeme slouhové,
nevinné robátko.*

*Vem naše nám srdce, dej tvé,
ó milátko,
neb učin, ať jest jedno dvě,
slíčné pacholátko.*

*Sláva nebeskému Otcí,
ó robátko,
jenž vše působí svou mocí,
ó malé holátko.*

Z řady Bridelových spisů nutno uvést alespoň jeho prozaický »Ž i v o t s v a t é h o I v a n a« s několika krásnými veršovanými vložkami (»Vítej, ó krásný Boží, vítej srdce oddechnutí, jenž jsi na věčné hoře, tys myslí odpočinutí! A c h b u d e, b u d e d e n, k d y ž t ě, ó k r á s o, u h l í d á m.«) obsáhlou meditativní skladbu »C o B ů h ? Č l o v ě k ?« a konečně nejrozsáhlejší básnické dílo Bridelovo »K ř e s ť a n s k é u č e n í v e r š e m i v y l o ž e n é«, vlastně zveršovaný katechismus s hojnými epickými vložkami; rozkošný příběh z tohoto katechismu přineslo 1. číslo »Jitra« (str. 13).

Zajímavým zjevem v české barokní literatuře je čáslavský rodák J a n K o ř í n e k. Léta Páně 1675 vydal spis, ozdobený krásnými rytinami, o Kutné Hoře (»S t a r é p a m ě t i K u t t n o - H o r s k é«), jenž je pečlivým souborem všech dějinných zpráv, pověstí, zkazek o Kutné Hoře. Ve styku s horníky osvojil si Kořínek jejich zvláštní mluvu a dovedl pak toho využít pro stavbu svého verše. Hlásí se hrdě k českému jazyku. V předmluvě k Starým pamětím praví: »Abych tuto knihu v českém vydal jazyku, trojí příčina mě dohnala. První, a b y c h d o k á z a l, ž e s e z a ř e č m a t e ř s k o u (j a k ž m n o z í n e p o t a t i l í Č e c h o v é d ě l a j í) n e s t y d í m . . .«

Takto počíná úvodní báseň »Starých pamětí«, věnovaná kněžně Libuši:

*Libuše, kněžno přeslavná,
česká máti:
jenžs Hory Kuttny od dávna
dala znáti,*

*stříbro v nich být vyjevila,
hojnost mědi:
jak ho vlast naše užila,
všichni vědí.*

*Kterakž se ti odměníme
za ty dary?
Horníci věru nevíme;
dluh je starý*

Kořínek líčí dále v odborné terminologii hornické, jak by horníci okrášlili hrob Libušin, kdyby byl znám, a končí:

*Ale že tě nám schovala
zašlost času:
nemineš aspoň pochvala
našich hlasů.*

*Chvála buď kněžně Libuši!
Díky k tomu!
Paďnětež jí líbě v uši;
v Kroka domu.*

*Dokud stane Hora Kuttna,
nad Libuši
nebude slavit tak z chutna
žádnou duši.*

Michna, Bridelius, Kořínek nejsou ovšem jedinými representanty české barokní tvorby; je tu Felix Kadlinský se svým »Zdoroslavíčkem«, Václav Rosa, Matěj Václav Šteyer, Jan Ignác Summa z Vlastislavě, Václav Karel Holan Rovenský, Jan Josef Božan, Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhévsí, Antonín Koniáš, jejichž poesie, namnoze dosud neprobadaná, leží skryta v barokních kancionálech a zpěvnících v šeru klášterních knihoven.

Zbývá upozorniti ještě na nejkrásnější, protože typicky barokní písňovou skladbu doby »temna«, totiž na čtyřdílný cyklus o posledních věcech člověka, o smrti, o soudu, o pekle a o nebi. Báseň neznámého autora, zčásti překlad, zčásti volné přebásnění německých předloh z konce 16. a počátku 17. století, nalézáme po prvé v úplnosti ve třetím (1697) a čtvrtém (1712) vydání Šteyerova »Kancyonálu Českého«, dále v Božanově »Slavíčku rájském« (1719) a konečně v Koniášově »Cytaře Nového Zákona« (1727). Je zajímavé, že právě proti těmto písním se soustředil hněv české literární kritiky, která v nich viděla jen »výkvět mučirenské obraznosti jesuitů«, prostředek ku poděšení prostého lidu. Nesmíme ovšem zapomínat, že jsme v údobí baroka, jež si libuje ve vzrůsných a pathetických formách, jež se nebojí namočit štětec i do barev nejčernějších. Lid věděl z katechismů, co má o pekle, soudu a p. věřit, a dovedl rozeznati nauku církve od slovesných výtvorů obraznosti, podle Josefa Vašici až baudelairovsky příznačné. Spokojíme se počátkem písně »O smrti«:

*Mějte se dobře, lucerny
paláce nebeského:
zlaté slunečko, stříbrný
měsíčku, bratře jeho.
Pomíjí den, nastává sen,
ježž musím dlouho spáti,
až zazvučí a poručí
anjelská trouba vstáti.*

*Mějte se dobře, hvězdičky,
které v noci svítíte;
a jako drahé perličky
na nebi se třpítíte;
svěťte kupcům, světa bludcům,
na tom moři plínoucím;
jáť jsem doploul a již připloul
lodí k břehům žádoucím.*

Hluboký stesk, zaznívající z těchto veršů, citová hloubka, prostota a zároveň jímavost výrazu, všechno to, co dělá poesii poesii, všechno to, co bylo dáno baroku v míře nejhojnější, to jsou prvky, jež byste marně hledali nejen v básnické tvorbě předchozích dob, ale i v suchopáru jalového a básnický sterilního osvícenství; tóny barokní zazněly až o mnoho let později v díle prvního moderního básníka českého, ve verších Karla Hynka Máchy.

Město snů

T. V.

Studentský román

III.

Západní nebe kolébalo slunce jak zlatý míč docela blízko nad obzorem. Slunce těžce klesalo stále níž, až je rozžhavené nebe hodilo rychle za temnou, ostrou čáru obzoru. Zpod obzoru vystříkla krev červánků a zalila nebe. Roztekla se daleko a bledými stružkami se dotkla i východu, který nasákl bledým, prchavým ruměncem. Dlouho, dlouho tesknil západ nad zašlým dnem. Když už země dávno ztemněla, ještě vzpomínal do tmy studenou žlutí. Tak těžce a dlouho umírají dni jen na podzim. Jen na podzim západ

tak nerad vydává večer zlatý poklad slunce závistivému klínu obzorů, neví, zdali je zítra vydají, zdali snad již zítra šedé mlhy neolámou zlaté struny jeho paprsků. Každý den o chvíli dřív si je vyžádají lakotné obzory a jeho úsměv je den ze dne chladnější a vzdálenější.

Jurka odtrhl oči od západu, zahnal vidinu tichých západů tam u nich doma, kde slunce klesá do sametového klína lesů a nenapichuje se na komíny a střechy, a rozběhl se, aby nahradil ztracený čas. Právnická fakulta ještě měla hrdé, bílé, mramorové čelo zardělé odrazem červánků. Jurka přeskočil několik louží, které před fakultou nastlal děšť jako zrcadlo, ve kterém by mohla shlížet svůj pyšný portál (který jí vetchá stařenka medicinská fakulta, chuděra, tolik závidí). Těžce odsunul dveře. Měl vždy trapný pocit, že on, plachý, nesmělý, tam ani nepatří. Dnes ráno nebyl na přednáškách. Byl v tom »dívčím hradě«. Získal už jednu žačku. Hubenou terciánku s úzkým, bledým obličejem a nedětskýma, příliš vážnýma očima. Musel se jít představit mamá. Jurka ještě teď se červenal, když si vzpomněl, jak si ho změřila znuděnýma očima a špulila nabarvené rty.

»A to je dost, že jdeš!« velký, hranatý Franta asi ze VII. semestru, jeho spolu- bydlící, se k němu přitočil. »To uvidíš dnes správnou právnickou valnou hromadu.« »Jurko!« tahal ho za rukáv Ferdík, jeho kolega ze semestru, a tahal ho pryč, »tomu nevěř, chtějí nás oblafnout, já už to prokouk', ta lumpárna musí pryč. To je hrozný, co se za ten rok dělo ve spolku. Ale teď to vezmem' my do ruky. O těch podfukách nemáš šajnu.« Jurka, pravda, šajnu neměl, ale divil se upřímně, jak to všechno ví Ferdík, když je na fakultě pár dní, jako on. »No, já to slyšel, a vůbec, člověče, už jsi čet', že by se odstupující funkcionáři studentských spolků chválili?« To byla logika, proti které byl Jurka bezmocný. Štrachal se tedy do prvního semestru. Už bylo všechno obsazeno a křik byl, až se okna třásla. Kolegové seděli většinou na lavicích, klátili nohama a šermovali si rukama navzájem pod nosem. I pár kolegyně tam bylo. Některé byly podle Jurkova úsudku slušné, některé však pomalované a kouřily, až je zahalovala zajímavá mračna modrého dýmu, jako bohyně na Olympu. Franta nabídl Jurkovi místo vedle sebe v první lavici. Ferdík přiběhl ještě jednou. Byl k pláči hubený, ale mrštný, protahoval se jak úhoř a v očích mu hrála samá chytrost.

Schůze začala, ale brzy se změnila v bohapustý řev. Jurka byl celý vyjevený. Poslouchal, jak se kolegové pocvičují v řečnickém umění a napadlo ho, že tohle kdyby znal Demosthenes, nemusel si dávat ani ty oblázky pod jazyk a křičet za přílivu.

Venku se už docela setmělo. Kdosi rozsvítil. Debata byla bouřlivá. Slova se křížovala jako blesky, jen uhodit. I stalo se. Jurka právě zjistil, že už je devět hodin, když blik! Prostě tma. Dno zhaslo! Zrádná tma hodila pláště. Výkřiky: Světlo! Zlaté oči zároveň se udiveně rozhlédly. Zmatek. U dveří stál Jurka, levou tvář červenou, z nosu mu stékal rudý korálek krve a jeho temné oči se ptaly se smutným údivem: »Jak jsem já k tomu přišel?« Všeobecné rozhořčení. Jedni to sváděli na druhé. Schůze byla rozpuštěna.

U šatny Franta jaksi podivně zamlklý podržel útrpně Jurkovi kabát. »Nešel bys se mnou na večeri? Ne? Ale na „cimře“ si čaj ode mne vezmeš?«

Když docházeli ke kolejím, zahleděl se Franta dobráckýma modrýma očima na Jurkovu opuchlou tvář. »Člověče, jak ses tam připletl?« — »Ale,« přiznával se Jurka ostýchavě, »už mi to bylo dlouhý, tak jsem chtěl v tý tmě nepozorovaně zmizet.« — »Pamatuj si, Jurko, po druhý při takový příležitosti, až se udělá tma, sed', ani se nehejbej, jen se příkrč.« Odmlčel se. Při čaji prohodil Franta smutně: »Ta facka byla šitá na jinou hubu,« prohlížel si při tom své velké, široké ruce, »škoda, že minula.«

IV.

»Člověče, snad už nechceš vod ted'ka dřít, kollo budeš dělat až kdysi po vánocích,« rozhorlil se Ferdík a rázně sklapl rudého »římána« Jurkovi pod nosem. »Pojď si s náma zatancovat.« — »Dej mi pokoj, já neumím,« bránil se Jurka a vraštil černé obočí. »Nesmysl, něco přece umíš,« vložil se do řeči medik Joža, pohladil si sebevědomě krásný, pravidelný obličej a shovívavě se na Jurku usmál. »No, kdysi jsem trochu znal valčík, ale . . .« — »Žádný ale, jde se a dost,« rozhodl malý, veselý technik Pepík, velký kopáč. Byl už černě oblečen, ale to mu nevadilo, aby se pohodlně neválel v Jurkově posteli i s botami. »Jo, ale máš vůbec večerní úbor?« ptal se z vysoka Joža. »Jakejpak úbor?« — »Já bych mu půjčil,« nabídl ochotně Franta a nechápal, proč se všichni smějí. »To by mu stačily jen katě. Zavázal by si je pod krkem, kapsama by vystrčil ruce a byl by voblečenej,« vážně vykládal Ferdík. »Mám maturitní šaty a na vstupný taky mám, abyste si nemysleli,« s podivnou bolestnou tvrdostí vyrazil Jurka a oči mu zahořely. »Dyť ti žádný nic neříká.« — »Ty nepůjdeš?« obraceli pozornost na filosofa Jana, schouleného v koutě. »Hm,« byla jediná odpověď.

To nebyl sál, to bylo lesklé jezero, ve kterém matně plovaly žluté odrazy světél jako velké blatouchy. Za mramorovými stolky seděly garde a s nimi tolik, tolik děvčátek, až pořadatelům tajně vlasy vstávaly a s hrůzou měřili hlouček mládenců, z nichž ještě mnozí netančí. Saxofon se rozkřičel sálem, klavír se rozkašlal, housle, buben a koketní škytání jakési kytary a už to šlo. Prvý fox se rozběhl po prázdných parketách. Pak se jezero vyplnilo věncem tančících. Jurka za sloupem byl jak omámen. Nemohl se vzpamatovat ani při druhém foxu, ani při snivém, bolestném tangu. Už ho i Ferdík opustil a po pečlivém hledání si vybral jakousi dívku v růžových šatech, dost baculatou, že vedle ní vypadal jako smyčec u houslí. Joža dlouho obcházel sál, pátraje po oběti. Pěkné rty měl staženy v polopohrdavém, poloshovívavém úsměvu. Opřel se malebně o sloup a oči, přivřené interesantně jako v předstíraném utrpení, upřel kamsi do neznáma. Konečně i on si vybral. Odbarvená blondýnka se znuděně usmívala jeho slovům a přivírala oči s nasázenými řasami věrně tak, jako on. Housle tlumeně stenaly, saxofon vyl jako v bolesti. Divný smutek sevřel Jurkovi duši a rozlil se mu v temných očích. Ani sám nevěděl proč. Zahlédl Ferdíka. Už netančil s tím »barokem«. Držel jakousi štíhlou dívku v bílých šatech bez výstřihu a tvářil se hrozně vážně. I dívka byla vážná, jen chvílemi se usmála skoro dětinským úsměvem bez koketerie. Jurka si všiml, že má oči větší než ústa. Zamyšleně ji sledoval. Kde ji jen viděl? Housle vydechly naposled. Než se Jurka nadál, dloubl ho Ferdík do žeber: »Ted' jsem tancoval s Bělou.« — »Běla?« A, schodiště, mapa, usměvavá oktávánka. Jurka si už vzpomněl. »To ti máš divnou žábu,« mluvil Ferdík, »jakživ se v ní nevyznám. Tváří se, jak jednodenní kuře a v očích jí to hraje.« Jurka mu řekl, co se mu přihodilo. »Běž pro ni, co ti řekne,« naváděl ho Ferdík. Valčík se rozběhl s podia a zadupal sálem. »Běž!« Jurka váhal. Zahlédl Bělu tančit s Frantou. Náhle se rozhodl. Když už docházel k ní, měl chuť se vrátit. Beztoho Franta nějak tuze neochotně zastavoval. »Moc tančit neumím,« omlouval se. Hlava se mu zatočila. Cítil, že malá ruka energicky a pevně drží jeho rameno a že sama určuje směr.

Jurka stál už zase u sloupu vedle Joži a sledoval očima páry. Vysoká, krásně urostlá blondýnka se po něm ohlédla pátravě a pak se na něho usmála. »Ty ji znáš?« dychtivě zaútočil Joža. »Ne.« — »Nevykládej, nesměje se hned tak na každého. Je to Dražka, medička.« Jurka si dlouho vzpomínal. »Jistě se smála na tebe. Musíš pro ni jít. Člověče, ta ti je prachatá.« Jurka se zmařčil. Když mu Joža nedal pokoj, šel k jinému sloupu.

Ferdík za ním doběhl; »Musíš.« Jurka tedy šel. »Na tu medičku z vlaku se nepamatu-jete?« ptala se trochu zklamaně Dražka a dívala se mu přímo do obličeje teplýma, hnědýma očima. Ted' si teprve vzpomněl.

Všichni byli překvapeni, když hlásili poslední kousek. Jurka tančil několikrát s Bělou a vykládali si o trampotách v oktávě. I s Dražkou tančil a bavili se spolu dobře. Slíbil jí, že příště přijde zas.

J. V. A—ík:

Drang nach Westen!

Příhody ztracených cest

Za blahých dob říše rakousko-uherské a i po válce ještě, kdy země se nebránily přílivu cizího dělnictva, naše sezonní dělnictvo z Moravy a Slovenska zaplavovalo okolní země; hranice byly otevřeny. Blahé časy! Předě žněmi u nás ozvalo se heslo: »Na žňa!« a téměř celé Slováccko se vystěhovalo na dobu 2 až 4 týdnů do Rakous. Jedné takové výpravy jsem se zúčastnil.

Předvečer jednoho dne pozdního června. Opouštějíce pohraniční město moravské, vcházíme do otevřeného pole. Je to dlouhá rovina, v pozadí zvedá se vlna pahorků a pruh lesů uzavírá obzor. Tam jsou hranice — a za tím lesem oblast neznámého světa, který bude místem našeho pobytu. Jak dlouho kde zůstaneme, nevíme. Veliký, rudý chrám na pokraji města, z něhož jsme vyšli, hoří v nížicím se slunci, slunce a chrám jsou jako dva plameny jednoho ohně, jenž se rozhořel celým krajem. A pak už rudá stavba za námi se menší a mizí a nám blíže vystupuje chladivá lesní houšť. Ta tlumí ten oheň, jenž mírněji již padá na ni a hasne víc a víc.

Jsme v lese. A je to takové podivné, tajemné. Napříč tím lesem jde hranice. Přejdeme les a jsme v jiném kraji, cizím, který jest vybájeným krajem bohatství a dobra. Ale nerozumíme mu, má jinou řeč a proto nechováme k němu lásky. Jen zvědavost, očekávání. Neboť hodně je nás zde nováčků. Nu, tedy k té hranici!

Jest známo, že kdo chce přes hranice, musí mít pas. My činíme výjimku. Na 30 osob a ani to žádnému nenapadlo! A ted' jde každý tou silnicí tak sebevědomě a hrdě, že ani kníže Rykrštán si ve svých lesích pyšněji nevykračuje! Nu, kdyby něco, šustnem sebou do lesa a není nás... Ale prý to by bylo zbabělé. Snad bychom se nebáli jednoho »financa«! Kerberos našich hranic nám vůbec nenahání strachu.

Tak si rázujem jako doma. Ovšem, mlčky ne. Těmto lidem uplynul věk v práci, vystří-dali všechny práce, chodili z kraje do kraje, znají charakter každého. A co zkusili! Je to tak starobylé, je v tom tolik mohutnosti, osud jejich byl osudem tisíců a tak vytvořili si vlastní život, vlastní zábavy, vlastní kulturu, neboť tak žily generace za generací... Nám vykládají o tom, co nás čeká. Jak tam bude? Nu tak: Šla kdysi také taková »parta« na žně. Táal se jich kdosi: »Strýčku, a nač si toho psa vedete?« — »Ohryzovat kostě!« zní rychle sebevědomá odpověď. (Ti tam šli jistě po prvé.) Potkal je tentýž, když se vraceli. »Strýčku, a kde máte toho psa?« — »Zedli*) sme ho!« A to už šeptá tak zkrouše-ně, že sotva slyšet — a div nepláče... — Tak nás těší. Fúj, samá chuť! — Ale vždyť vykládají i jinak. O mase, o víně, zvláště o víně, o veselí...

Les temní. Slunce se skrylo, vrcholky borovic zakryly stínem silnici. Je teplo, vlažno. Les šumí, voní, ve vzduchu jarní bzukot včel. V korunách zašveholí a zakřikne pták,

*) Zedli = snědli.

v hloubi lesa to tichne, ustává ševel. Tam už rodí se šero. Místy prosvítne zas zlatá záře mezi korunami, rudě ozářené kmeny mají černé stíny. V tichu ustrnul nádherný večerní les.

Mimovolně tichnou hlasy, a kdo mluví, jen tiše a krátce. Nasloucháme lesu. Bílá silnice, pokrytá prachem, tlumí kroky. A stále je prázdná, nikde nic nevidět, prázdná a bílá mizí v dálí v záhybu lesa.

A pak se z toho záhybu cosi vynořilo, uprostřed silnice zjevila se postava. Je to krásně poznat: je to ten obávaný Kerberos, financ. V první chvíli leknutí. A zmatek, co počít. Je ještě daleko, mohli bychom se skrýt, obejít ho, minout . . . Ale moudré hlavy starších poradily — prý nač, vždyť nám nic neudělá, pustí nás dál, jen se nebát a jít . . .

Tak jdem. On proti nám. A stále odvahy dost, ale až je blíže, podivně v každém něco trne; zvolňujeme krok. Nicméně vzmužili jsme se. Už jsme blízko, padesát kroků, pak blíž, rázujem dále, stále stejným krokem, zdá se — beze strachu. A už ho ti přední míjejí . . . »Dobrý večer!« zdravíme se vzácnou zdvořilostí — jednohlasně. »Dobrý večer!« přikývl, ale pak se zastavil. »Kam jdete?« v tomto už cosi ztvrdlo, v tom úsečném hlase zafičelo chladem. Stojíme. Kam jdeme? No tam a tam! Starší ochotně vykládají a důvěřují, že když prošli jiná léta, projdou i dnes. Ale toto je jakási hlava tvrdá, jako ten milník na silnici. Prý — »Obrátit se a zpátky!« A jak to břitce nařídil! Ale chlapi s »ruksaky« se k tomu nemají. Podívali se na něho jaksi z boku, mrkli na své kosy, které nesou v rukách . . . Ale má ruku na šavli, druhou na řemeni »kveru« . . . Raději se dají ještě jednou do prosíku. Ale nepomůže nic. »Jděte zpátky!« resolutně nařizuje. A když se pořád k tomu nemáme, jen přešlapujeme jako ovce, ptá se, patrně aby nám neukřivdil: »A pasy máte?« Chlapi zůstali hledět, žádný nic. »Máte pas?« znovu. »No, máme!« vylezlo z kohosi, ale váhavě až běda. »Máte? A byli jste na celním úřadě?« opakuje ostře, zřejmě nedůvěřivě. A už neposlouchá ani přísvědčování, nechce ani čekat, až mu ten pas (nevím, jaký!) ukážem — jen zpátky! Bez řeči a zpátky!

Obracíme se. Ta země před námi rázem zavřena, ten anděl na prahu má šerednou tvář a zakaboněné čelo. A žene nás od toho ráje jako ovce zpět. Ani jsme se neolízli! Po druhé: fuj!

Ale osud byl milosrdnější. Zařinčely za námi zvonky a tři pocestní přijíždějí k nám s rakouské strany. Četník zastavil se s nimi, vyslýchá je, zjistil, že nemají pasů — a už je »pakuje«. Uznal je patrně za lepší kořist než jsme my. A proto jsme ho nevděčně opustili. Už za toho výslechu, nezastavující se, ušli jsme asi padesát kroků. Tam zatáčela se silnice, dál ji pak nevidět, je kryta lesem. Ušli jsme ještě kousek, několik kradmých pohledů zpět na četníka — a pak zapraštělo křoví, chvílku snad zněl na pokraji lesa tlumený dupot a praskot — a my zmizeli v hloubi lesa. Nevíme, zda nás nebude pronásledovat, viděl-li nás. Prcháme, cesta-necesta, napříč, vývraty, křoví, kmeny stromů — to nic. Kolikrát kdo narazil hlavou do kmene, kolikrát vletěl do škrábajícího křoví — to si nepamatuje nikdo. Jednu chvíli zapotácely se o pařez dvě ženské s uzly v rukou i na zádech, padly do vývratu, který se náhle před nimi objevil a už se koulejí dolů. Uzly zvlášť i ženské zvlášť a už je to zas všecko na jedné hromadě — ale už jsou zase na nohou, jedním hmatem posbíraly uzly, stále v tom chvatu, beze slova, a prchají dál. Ale já už nemohu, zaškytl jsem strašlivě nakažlivým smíchem, který se zmocnil všech. Už není třeba utíkat. Jsme v bezpečí, nikdo nás nepronásleduje. Zvolnili jsme a za půl hodiny jsme vylezli z lesa na rakouské půdě. Ani jsme si ve spěchu nevšimli, kde jsme překročili či přeskročili hranici.

Finanční budce rakouské jsme se ze strategických důvodů a moudře z daleka vyhnuli.

II.

Jdeme po rakouské půdě. Cestou ještě ne, napříč polem; nejprve hledáme silnici. Slunce zatím zapadlo za pahorky na západní straně. Rovina je do šíře otevřená, až v modru na jihu tyčí se nad rovinami hradba hor. Malé Karpaty, modré, zasněžené, úplně podobné našim. Od země pak roste noc. Ty pahorky na západě jsou tajemné jako zříceniny nesmírné stavby; něco tam probělavá, jako zdi; jsou obrovité, strašidelné. Černě se odráží na hořící obloze západu. A pak i červánky hasnou, tmí se.

Nová krajina. Neznámá, tajemná. Minuli jsme první vesnici, dotkli se jen krajních chalup. Dědina ještě podobná našim. Vycházejíce z vesnice, míváme dlouhou řadu vinných sklepů, jež dodávají krajině charakteristického rázu. Míříme k západu, k těm tajemným vrchům, jež zahalují stále hlubší stíny.

Minuli jsme pak ještě jakýsi dvůr. Tu jsme uhasili žízeň; jsou tu naši lidé, Slováci, dobří, hovorní. Na kládách venku sedí mladí, jeden hraje na harmoniku. Takovým milým, domáckým kouzlem to láká! Blízko je veliký stoh, mohli bychom zde přenocovat. Ale musíme dál, hodně dál; půjdeme dlouho do noci, abychom došli dovnitř kraje, do dědin, kde už můžeme hledati práci.

Povečeřeli jsme tu, oddechli si trochu. Zatím už nastala noc. Ale není tma. To šero ještě zjasnilo, přibýlo světla. Vyšel měsíc, plný, zářivý. Vzduch je teplý, proudí lehce od hor na jihu. Karpaty jako by dřímaly, celý kraj je tichý, spící. Měsíc plní stříbrem vzduch. Mimovolně letí myšlenky zpět, daleko za hory, domů. Proč se večer tak hrnou vzpomínky? — — —

Dali jsme se na pochod. Cesta se obrátila na jih, pak k jihozápadu. Jdeme rovinou, jež zvolna stoupá, šerým, neznámým krajem, rovně k měsíci obráceni. Dlouhá, nekonečná cesta mezi poli, bez stromů, jednotvárná. Potom vyšli jsme na vrch. Tam jsou už i skupiny stromů, černé stíny, fantastické a strašidelné, náhodně po pahorcích, po svazích i v prohlubeninách rozházené. Pahorkatina je mírně zvlněná a stále nemá konce. Vypadá to jako vinohrady — kus pole, zase stromy, houština, kus louky, stále se to střídá. Cesta únavná, oči se klíží, hlava klesá. Dávno už přestala řeč. Dřímáme všichni, jdouce, dřímáme únavou — a ten toužebný konec nikde... Stále stromy, vinohrady, louky — a ta dědina, Haussbrunn nebo nějak se to jmenuje, vyslovujeme to »Hašprun« — stále v nedohlednu, v neznámu. Zdá se pak některým, že jsme zbloudili. V dáli na několika stranách vidíme řady elektrických světél a té naší dědiny stále nikde!

Ještě kus cesty, otravné, unavující, prodřimané a proklínané. Stromy najednou mizejí, svah se prudce svažuje, před námi údolí, vyplněné černou houští a z toho tyčí se věž — kostela... Chvála Bohu, Haussbrunn!

Divoké hulákání nám naznačovalo dědinu. Jakýsi zpěv. Ten nám letěl vstříc, když jsme scházeli silnicí prudce spadající do vsi. Minuli jsme pak skupinu mužů, zpitých a divokých. Drsný zpěv je přerušován výkřiky. Divoce, urputně se hádají. Elektrická svítidla osvětluje tuto skupinu, opodál ve tmě rve se jich ještě několik. Surově zní ty výkřiky ve tmě, v cizí dědině děsivě působí. Když jsme šli mimo, srazili jsme se těsněji k sobě, muži sevřeli v tvrdých rukách pevněji těžké hrabice. Beze slova jdeme, Němci volají, kterýsi blíží se k nám. Z nás nikdo neodpovídá, starší pobádají — jen rychle pryč! Je to nebezpečné, jsou zpiti, nevidí nás příliš rádi — jsou schopni všeho...

Přešli jsme — a hned tu je hospoda. Už jsme skryti. Jdeme si odpočinout, něco sníst a vypít. Ale ještě půjdeme dál.

Hospoda nepřítelů velká, nepřítelů čistá. Krátké posezení — já mohl po prvé užít svých znalostí němčiny — a pak dál. Už klidněji jdeme, bez onoho nepokoje, že bloudíme.

Hned z dědiny do kopce, z polovice krytého lesem. Přešli jsme les i kopec, stanuli na opačném svahu. Je to louka, pod níž svažují se pole. Dolů, pod kopcem táhne se dlouhé údolí a v něm řada dědin, cíl naší cesty. Tu už se rozejdeme, každá parta zvlášť — už po práci.

U lesa na louce uložili jsme se k chvilce spánku. Neboť byli jsme ještě dole v dědině, a bylo už jedenáct pryč — — Na cizí půdě . . .

(Pokračování.)

Studentské snímky

Habeš

V železničním voze třetí třídy seděly pouze čtyři osoby. Byli to dva studenti a pán s dámou, kteří se teprve poznali. Dáma naslouchala rozhovoru studentů, pán si horlivě čistil nehty. Po chvíli mlčení obrátila se dáma na svého společníka s otázkou, zda také studoval.

Pán učiniv jakýsi magický pohyb, odpověděl: »Překrásné vzpomínky — sladké úspěchy — velmi dobrá z tělocviku — rekord v koulích — kvintánka s očima jako brasílská káva — — —« Při posledních slovech mu ukápla z oka veliká slza, která se rozbila na špičce jeho lakýrky.

Mezi studenty zatím vznikla hádka, v kterém zemědělu Brazílie leží.

»Poněvadž tam roste káva, která u nás neroste, je Brazílie určitě v Australii,« odvozoval filosoficky Jenda Smutný.

»To není pravda,« opravoval svého kolegu Jarda Veselý, »vždyť víš, že na kávě bývá namalován černoš. Brazílie je proto v Africe.«

Dáma hleděla oknem na ocúny na lukách. Nedaleko slzelo oko jezera, na jehož břehu zakotvila stará vrba, jejíž revmatismem zkroucená ráhna pokrývaly zelené plachty.

Pán několikrát vzdychl a pokračoval: »Brazílie. — korková silnice — splašený býk v autobusu — — ne, ne — kvintánka s očima jako brasílská káva — — —«

Vlak zastavil. Dáma odcházejíc zeptala se svého divného průvodce: »Kam, prosím, cestujete?«

»Ó, Habeš!« odpověděl snivě a druhá velká slza opustila jeho oko.

»Víš,« vysvětloval Jenda Jardovi, »v Habeši si teď choromyslní zakládají novou provincii.«

Kvíčala.

Příležitostná operace

Chemikální učebna se ozývala všemi zvuky mladických hrdel: sexta má před chemií. Na galerii se hlučně hovořilo o všech studentských aktualitách, a plenum s hlasitým povděkem přijalo zprávu o hrdinném a vítězném boji kolegů kvintánů se školníkem. Dole před katedrou osvědčovala bojovná Dada svou mužnost v potyčkách s kluky.

Zvonilo, přišel chemik. —

Dnes byl zřejmě nepřipraven.

»— tož — pppánové — vidíte jaksi — představte si — tedy zde — v tomto krbu — na této cihle — hm, ano, ano — tedy . . .«

Představa žáků se probouzí — zde je ideál činné školy! Dvojice očí hledí na tmavou očuzenou cihlu v krbu —. Na ní si domýšlejí zajímavou chemickou směs, každý ji zabaluje svým způsobem, podle stupně vyspělosti své fantazie — — — plápol světle oranžový se zelenavým nádechem do modra — asi původní forma dávného ohně Prometheova. Dada dokonce vidí kouř, vystupující všemi nezákonnými děrami krbu, kterak se u stropu nebezpečně shlukuje — již drží aktovku a úsilovně hledá v hudebním centru mozkovém kvartu »ho—ří« — — —

Pro Baťku je chemie nudou; puritánsky kouká před sebe, do kadeří před ním sedící Věruše. Jeho láskou se dnes staly dvě řady lesklých modrých knoflíků na Věrušiných zádech. Za chvíli vytahuje svůj mocný křivák a v lyrickém vznětu šeptaje: »Má lásko, buď dnes, nebo nikdy . . . !« řeže knoflíky.

Věruši je poněkud nepříjemno, ale ve třetí lavici je veselo. Baťkovi to určitě působí rozkoš a veselí se docela hlasitě — — —

»Kkkdosedotamsměje? Jaksejmenujete, vy . . . ?« To byl rozvášněný hlas uraženého majestátu.

» — — — « Ku podivu. Na galerii se ozvalo zřetelné:

»Dratvička« — slovo všeobecně známé a užívané pro všechny lidi . . .

» — Odkudtoslovospadlo? — Pero!!«

Karel »s galerie« si šplhne: s vervou běží ke stolu a něco drtí v prstech — — —

» — Prosím, pane profesore!«

Blesky a hromy: pero mělo už jen jedinou nožku a ještě pokřivenou. . .

I stalo se pak přece, že životní úkol rubriky »Jiné poznámky« byl splněn: Baťka byl zapsán do třídníku, což mu vyneslo »dvě hodiny« — zaměstnával se urovnáváním výkresů.
rh—Stín.

Piják

Kvinta psala latinskou úlohu . . . Po odevzdání sešitů na konci hodiny opominul student P. vložit do sešitu pijavý papír. V příští hodině při korekci úlohy čte dotyčný žák v kompozici kratičkou větu ozdobenou otazníkem.

»Piják?« — — Student dlouho nepřemýšlel nad podivnou záhadou, již ihned rozluštil vtipnou odpovědí:

»Nikoliv — abstinents!« — —

Poznámka pana profesora dohřála; nu — a poněvadž váhy spravedlnosti, držené pevnou rukou páně ředitelovou se až ohýbaly pod tíhou hříchů dotyčného jinocha, ale, co bych vám povídal — to už si domyslíte.
L-ský.

Příhoda kvintánská

Ve kvintě je ticho — hrobové ticho. Ale tu se náhle ve dveřích objeví tři postavy studentů, kteří vynikají nezbedností.

»Co budeme dělat?« zní třídou.

»Učit se,« praví někdo, ale za tuto nepatrnou větu se mu dostane v odpověď smích. Potom chvíli ticho. Tu někdo praví:

»Na hřišti nesmíme hrát házenou, zahrajeme si jí zde! Ne?«

Veřejná pochvala. A pak již se vše připravuje. Brankou je tabule, míčem houba a dveře se jednoduše zamknou, aby sem náhodou nepřišel »nepovolaný«. A již se hází

vesele. Tu, hle — dopadá k zemi sklo. Hra ustane. Každý hledí po oknech, ale okna jsou v pořádku. A na konec se zjistí, že se rozbil lustr. Studenti hledí na sebe chvíli zaraženě.

»Co teď?« Hrobové ticho následuje. Po chvíli:

»Do koše s tím.«

»Tam to najdou,« odporují druzí. A zase hrobové ticho. Jen pozůstatky »lustru« hledí hrozivě na studenty. —

»Pod stupeň s tím! Tam to jistě nikdo nenalezne.«

Vykonáno. Ještě zezadu poslední »lustr« ve třídě dá se na místo rozbitého, aby školník nepřišel na to, že jeden lustr chybí.

Tato kratičká školní povídka je velmi poučná. Zařízení učebny je majetek společný, čili majetek, na němž jednotlivec nemá zájmu. Pořezané lavice, počmárané zdi a rozbité lustry jsou jen dokladem absurdnosti komunismu.

Staré kapitoly pro novou mládež

POZDRAV.

Pozdrav jest nejen známkou úcty a srdečnosti, nýbrž i svědectvím o společenské výchově a slušnosti. Zdravte proto své představené, osoby známé, s nimiž se častěji stýkáte, i neznámé, které potkáte třeba v domě, do něhož jdete k někomu na návštěvu. Provázíte-li někoho a on zdraví neznámého mimojdoucího, pozdravte také. Zdravte při vstupu do úřadu, čekárny nebo vlaku. Nezdravte za zády mimojdoucího. Pozdrav váš budiž slušný, nikdy však ponížený. Neříkejte »rukulíbám«. Vykořeňte u sebe i u jiných podobné hanebné pozdravy.

Jak často se snižujeme před lidmi a před Bohem se snížit nedovedeme. Nese-li kněz Svátost oltářní umírajícímu, vzdejte náležitou úctu Bohu smeknutím, pokřizováním se, pokleknutím. Smekněte, potkáte-li nějaký náboženský průvod, procesí, pohřeb. Smekněte, jdete-li kolem kříže nebo kostela. Jak mnoho katolíků zapomíná (ze studu i z nedbalosti) na tyto povinnosti!

PODÁNÍ RUKY.

Podání ruky je známkou náklonnosti, která předpokládá přátelský poměr a důvěrnost. Jaký má být stisk ruky? Mnozí lidé dokazují své city tak, že vám stisknou ruku, div ji nerozdrtní a mocně jí potřesou. To je přemrštěnost. Jiní naopak dotknou se vaší ruky sotva konečky prstů. To je nezdvořilost. Media via aurea. Důležité je pamatovat si, že mladší čeká, až mu starší nabídne ruku při setkání nebo rozchodu. Je neuvěřitelné, že by se přiházel opak, ale je tomu skutečně tak.

NÁVŠTĚVY.

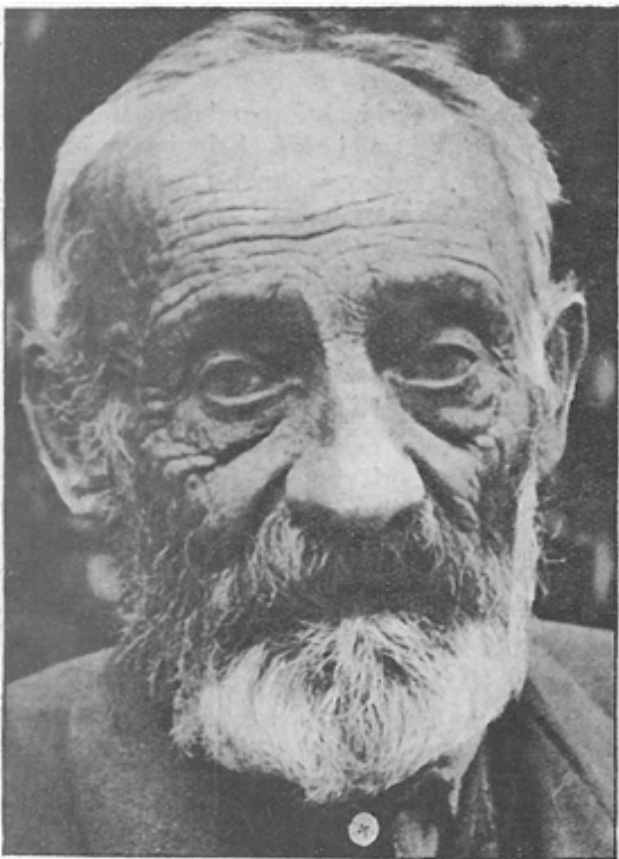
Kdy se konají? Obvyklá doba návštěv je od 10 hodin ráno do 5 odpoledne (vyjma oběd). Nejslušnější je zeptat se předem na dobu, kdy nás může osoba, již navštěvujeme, přijmouti. Při návštěvě je třeba podřídit se zvyklostem domu, dbáti toho, abychom nepřicházeli v době jídla nebo nutné práce, nikdy pak před devátou hodinou ranní a po šesté hodině večerní. Délka návštěvy závisí na větší či menší důležitosti věci,

s níž přicházíme. Sami pak usoudíme podle častějších pomlek a výrazu tváře hostitelovy, že návštěva je skončena a že je třeba odejít. Neprodlužujme návštěvu na více než čtvrt hodiny. K návštěvě bereme na sebe společenský (nikoli sportovní) oblek.

Při vstupu do domu zvoňte nebo klepejte mírně. Otvírá-li vám sám hostitel a vybídne vás, abyste vstoupili do místnosti první, uposlechněte. Usedněte, až když jste byli vybídnuti. Buďte připraveni k odchodu, přijde-li jiný návštěvník. Nedívejte se z oken, neprohližejte si zvědavě místnost (to dělají nezdvořáci nebo zloději). Po návštěvě poděkujte za přijetí a prokázanou službu.

V KOSTELE.

Chováme se slušně k lidem — chovejme se slušně i k Bohu. Každý pohyb nechť vyjadřuje hlubokou úctu a lásku k Nejvyššímu. Při vstupu do kostela požehnejte se svěcenou vodou (není to zbytečné, proto tam svěcená voda je) a krácejte zvolna a tiše. Poklekněte před svatostánkem beze strachu, že se vám pomačkají »puky« na kalhotách. Znamenejte se křížem křesťanským a ne nějakými tajemnými klikyháky. Nezdravte známé osoby přítomné v kostele. Při kázání nekašlejte, nesmrkejte a nečtěte z modliteb. Je-li málo místa v lavicích, ponechte je starším osobám a sami stůjte. Poklekněte, když je třeba a nebojte se sklonit před Pánem. Sledujte obřad a nedívejte se roztržitě po kostele. Nezpívejte, víte-li, že máte špatný sluch a nechtějte, aby váš hlas bylo slyšet nejvíc. Chovejte se zbožně a vážně bez přehánění, aby bylo vidět, že jste přítomni mystické oběti Kristově a nikoli nějakému nudnému divadlu. — Ptáte se snad: »Takové věci se musejí říkat katolickému studentovi?!« Ano! Právě jemu. Pozorujte ho v kostele a bude vám někdy do pláče.

Ant. Šeba: Studie hlavy. (Z naší soutěže.)

Miloš Krejza:

Věčná rozcestí

Pod jedním stanem s věčností spíš
a kroky a šepot vteřin neslyšíš,
čas letí jako pták,
jak blesk i vodopád.

Metamorfosou hlubin a mělčin oklamán
a obrazy panoptickými
neslyšíš sebe sám.

Ach, zem vždy v podzimku je tichá,
je pokorná jak zoraná lícha,
čas jako mumraj je rezavý
ten proudící krev na ráně nestaví!

A v živých kapkách uniká toužení stesk,
na konec cesty poutník nedošel,
své sbohem pro tíhu slov nedořek'.

Kam vedou a zavedou
rozcestí lstivá,
až jednou písňe na světě nebudou
— — — — —
a bude jen času smrt mstivá.

Interview o Pax Romaně

*Dr. Václav Hrnčíř,
předseda Přípravného výboru kongresu
P. R. v typickém zadumání.*

—cm.— *Není v historii hnutí čsl. katolického studentstva podniku, který by katolickou akademickou obec proslavil doma a zvláště v cizině více, než byl XIV. kongres Pax Romany. Katoličtí studenti čsl. jsou v cizím tisku do nebe vynášeni za pohostinství a důkladnost, s jakou kongres připravili. Ti, kdož se zúčastnili přípravných prací, dostávají blahopřejné dopisy a výstřižková kancelář posílá denně do archivu Ustředí zásilky výstřižků ze zahraničních novin. — Bylo by trestuhodnou netečností, abychom »v našem jediném časopise« se omezili na pouhý referát a proto jsme navštívili hlavu Přípravného výboru kongresu pana dra Hrnčíře, jenž je jedním z několika málo těch, kteří nesli na svých bedrech celou tíhu kongresu, abychom zhotovili interview pro »Jitro«. Pan doktor ovšem neměl mnoho času a proto i hrkavá tramvaj č. 6, jedoucí k Wilsonovu nádraží, byla dobrá k tomu, abychom předložili svou jedinou otázku. Na víc nám nezbylo času, jež pan doktor měří na vteřiny. Za 70 vteřin odjížděl interviewovanému vlak.*

Jaký je, pane doktore, Váš nejsilnější dojem z kongresu?

Můj nejsilnější dojem z kongresu Pax Romany? Mimo slovenskou část, k níž nelze mi, abych se nevracel, nejsilněji ve mně vyznívá naše »t a ž e n í M o r a v o u« (si parva licet componere magnis — ne nepodobné Napoleonským výpravám), kdy s nejrůznorodějším mezinárodním ensemblem, více méně neukázněným, dokázali jsme to, že každou z dvaceti čtyř hodin ze 4. a 5. září naplnili jsme šedesáti minutami, které stály za to. Splnili, ba předešli jsme dokonce náš programový »předpoklad«, zlínsky mluveno. Počínaje uvítáním v olomouckém nádraží, přes pobožnost na Sv. Kopečku a přátelský večer tamtéž, pozdní rozchod kongresistů do ubikací po třech koncích Olomouce, ranní účast na mši sv., prohlídku města, recepce v arcibiskupství, k níž za dvě hodiny poté připojuje se prohlídka Zlína se všemi jeho divy, večerní pout na Velehradě až k slavnostnímu příjezdu a uvítání ještě téhož večera v Bratislavě, šlo vše jako na běžícím pásu.

Toto tempo budilo všeobecné překvapení u cizinců, ne však u nás, kdož jsme vedli a kteří si — nejen ohledně této části, nýbrž zásadně — řekli:

Jde o katolický podnik a nebylo by to katolické, kdyby vše nebylo opravdové, nýbrž jen zdánlivé. Pro »Nového člověka v nové době« nesmí existovat více staré: »Ut aliquid fieri videatur«, nýbrž jediné a pouze: »Esse, non videri«. A to týkalo se i spolupráce, jež měla na zřeteli jen jediný cíl a to zdar kongresu po všech stránkách, nikoliv malé cíle postranní či osobní.

Nejzajímavější pak na všem bylo, že smyslu pro pevné vedení, typovanému výzvami »dépêchez vous« neb »quatre à quatre«, přišli na chuť všichni, ba i ti, — jak z domácích tak i hostů — kterým snad s počátku mnohé zdálo se omezování akademické svobody a volnosti. Tak to by snad stačilo. — S Bohem, kamaráde!

Konduktér hlásí Wilsonovo nádraží a pan doktor s nezbytnou aktovkou v ruce zmizel v davu ve vestibulu Wilsonova nádraží. Ze všeho toho, co pan doktor řekl, nebylo možné zaznamenat několik filosofických exkursí, jimiž doložil své výklady a nesčetná »chápete« a »co myslíte«, jež vyslovoval s obdivuhodnou rychlostí, ale velmi sympatickým přízvukem.

T E X T Y

Atheism

Zvláštní význam má atheism teprve tehdy, když nepopírá Boha, nýbrž smysl světa vůbec. Avšak i potom v něm tkví něco ryze náboženského, totiž potlačený vzдор proti něčemu, čeho se člověk nemůže úplně zprostiti, nebo slza nad něčím, co člověk ztratil jen s bolestí. Jean Paul sám si jednou uvědomil nemyslitelnost atheismu, když si pohrával s myšlenkou, že není Boha. Jeho Rede des toten Christus vom Weltgebäude herab, dass kein Gott sei (Ausgewählte Werke, Berlín 1847, Bd. 8, S. 336) jest pro něho jen citovým potvrzením jeho nepřekonatelné víry. I v atheismu pravém bývá nějaká náboženská, aspoň víra ve vlastního, naprosto vnitřního boha, který smetl všechny bohy ostatní.

Stojíme před poslední otázkou náboženskosti, i když v hloubi duše chybí jakákoliv jistota hodnoty. Teprve v tom jest úplné zavržení náboženského smýšlení. Spočívá-li tato nenábožnost na pouhé trpnosti a vnitřní nepevnosti, netvoří životní útvar. Ale i to se může konečně státi vědomým a chtěným slohem životním: nihilism, ba i praktický relativism (s ním nemá nic společného theoretická bezradnost a neschopnost rozumově zdůvodniti hodnoty) hlásají, že život nemá smyslu. Střezme se přejíti to povrchními slovy. Je možné, že takový člověk vyslovuje svoji přirozenost zcela poctivě. Jest ovšem otázkou, jak jest možno s takovým přesvědčením přežiti jediný den. A zdá se téměř, že právě toto »vyznání« přece jen obsahuje jakousi hluboce oblažující jistotu. Kdo již není schopen, aby se hlásil k nějakému bohu, zapisuje se nakonec d'áblu. Ale v jádru jeho přirozenosti není lhostejnost k hodnotě, nýbrž převrácení hodnot. Teprve kdyby někdo byl schopen říci: není hodnoty, zachvátila by bezbožnost celou jeho bytost. Ale takového člověka není.

Eduard Spranger, Lebensformen. Geisteswissenschaftliche Psychologie und Ethik der Persönlichkeit. Max Niemeyer, Halle (Saale), 7. Aufl. 1930, S. 275/6.

K svobodě badání

Vládne-li morální svoboda badání a vědeckého přesvědčení, proč nutí universitní profesori své dospělé posluchače, aby odpovídali u zkoušek podle jejich učení, a proč se nesmějí ozvati kandidáti, je-li vědecké jejich přesvědčení znásilňováno? Proč nepřijde tolika universitním profesorům ani pochybnost o mnohých pochybných věcech, jestliže tato pochybnost odporuje příliš veřejnému mínění politického světa, profesorského sboru nebo zkaženého obecnstva? Proč se nesmí volně vyjádřiti člověk akademicky vzdělaný, chce-li se stát docentem vysoké školy nebo z docenta mimořádným a z mimořádného řádným profesorem? Proč o přijetí do profesorského sboru rozhodují důvody namnoze mimovědecké, ano často zistné a materiální? Proč je vítězství vědecké myšlenky často uměle oddalováno nebo znemožňováno spiknutím vysokého učeného stavu a bázní o ztrátu učené pověsti? Všecko toto je dobře lidské a dobře pochopitelné, často i docela žádoucí pro zachování obecné autority, jenom křik o svobodě badání mimo církve a o nesvobodě badání u katolíků je pak farizejský.

Dr. J. K. Miklík, K přesnosti myšlení, Stará Říše 1934 Kurs 31, str. 87.

Kacíři

Je pravda, že ve středověku se konaly soudy nad kacíři a že byli kacíři upalováni. Ale to se nedálo jen v katolických zemích. I sám Kalvín dal upáliti lékaře Serveta. V Duryňsku a v Sasku byli novokřtění trestáni smrti. Podle protestantského theologa Waltra Köhlera považoval i Luther od r. 1530 trest smrti za oprávněný trest za jakékoliv bludařství. Tato skutečnost, že i v nekatolických společnostech náboženských bylo stíhání kacířů zásadně schvalováno a tu a tam se i dalo, už sama dokazuje, že toto stíhání nevzniklo z podstaty katolicismu, čili z nároku církve býti samospasitelnou. Povstalo spíše z byzantsko-středověkého pojetí státu, podle něhož každý útok na jednotu víry byl pokládán za útok proti jednotě a trvání říše, který bylo třeba trestati tehdejšími tvrdými prostředky právními. K tomuto státně-politickému důvodu přistoupil důvod duchovně-dějinný. Středověký člověk byl člověk ryze a cele náboženský. Pro něho nebylo neblahého rozporu mezi náboženstvím a mravností. Každý odpad od katolické víry se jevil jako mravní zločin, jako jakási duševražda a bohovražda, hanebnější než čin nějakého otcovraha. Mimo to byl středověký člověk založen logicky, ne psychologicky. S radostí z poznání pravdy nešlo ruku v ruce porozumění pro živé duševní podmínky poznání pravdy. Lidé se pohybovali v dialektických protikladech ano-ne, buď-anebo a nepřihlíželi dostatečně k tomu, že živý člověk, že život se nevyvíjí v příkrých protikladech ano a ne, pravdy a bludu, víry a nevěry, ctnosti a neřesti, nýbrž v plnosti přechodů a mezistupňů; že u člověka nezáleží jediné na převaze pravdy, nýbrž i na zvláštní povaze jeho duchovnosti, duševní přístupnosti, s níž pravdu přijímá. A poněvadž neměli pro toto pestré bohatství duševní přístupnosti dosti bystré oko, byli nakloněni všude tam, kde pravda byla popírána, viděti hned zlou vůli (*mala fides*) a vynéstí rozsudek, i když ve skutečnosti poznání pravdy stály v cestě nepřekonatelné duševní překážky (*ignorantia invincibilis*).

Karl Adam, *Das Wesen des Katholizismus*, 7. Aufl., L. Schwann, Düsseldorf 1934, S. 214-15.

m. f. d.:

U zřícenin

Vítr ohní
sčesává na stranu vlasy,
měsíc stoupá
se světlem na terasy,
v soutoku řek se zpívá.

Skála mlčí jako žena
u spícího dítěte,
když v něm vidí unavena
svoje tváře — oči — ústa.
Obraz skály dole vzrůstá
do hladiny Vltavy.

V zříceninách stará hláška
žaluje si na zlé časy,
že jí daly místo krásy
něco, co jí v zádech praská.

Nad hradem otvírá nebe
zlaté oči po krajině,
jak je to teď všechno jiné,
ale tenkrát...

Děti dosud pláčou hladem,
někde v dálce komín stená,
krajina je unavena.
Bože, kde Tě zase najdem,
až půjdeme dál?

Karel Dvořák:

Básník

Bernardu Kosinerovi.

Ten vzdorný žár, jež živils krví,
změň v smírnou výheň svojí vině,
sen andělů na semklé brvy
kéž vlíbá Ti noc přítelkyně.

A boží dech, jež vzdouvá vlny
a hořem v hrdá čela bije,
je ztlumí v akord láskyplný
na viole tvé poesie.

UNIONISMUS

Co nového v Rusku?

Vnější politické poměry jsou nyní pro Rusko krajně nepříznivé. Ochranářská politika velkých států (hlavně Anglie, Spojených států, Francie) a všeobecná snaha po soběstačnosti způsobila velkou hospodářskou tíseň přelidněných států (zvláště Itálie, Německa a Japonska), které vidí záchranu jen v nových kolonizačních územích. (Itálie v Habeši, Německo, Polsko a Japonsko především v Rusku.) Reakce se strany ruské se projevila navazováním styků se sousedy, pakty o neútočení a plánem východního paktu, jenž ovšem ztroskotal »zásluhou« Německa a Polska. Vstup Ruska do Svazu národů, spojenecká smlouva s Francií, Československem (v brzké době i s Rumunskem a Jugoslavií), má nejen velký význam pro posílení mírové fronty v Evropě a pro sblížení Ruska s evropskými státy, nýbrž i pro směr ruské politiky. Zájmům státním jsou obětovány i hlavní zásady komunistické světové revoluce. Stalin zakázal na letošním sjezdu třetí internacionály protistátní činnost ve spřátelených státech a obrátil pozornost komunistů spíše proti fašismu. Důsledky této změny jsou patrné i hlouběji ve vnitřním životě sovětského Svazu. Bylo třeba nakloniti vládnoucímu režimu ohromnou většinu nekomunistického obyvatelstva proti privilegované menšině komunistické strany. Proto bylo dáno i nekomunistům volební právo a zrušeno privilegované zásobování. Velmi se změnily i názory na rodinu. Rozvody byly výnosem rady sovětských komisařů ztíženy tím, že rozvod se povoluje jen na žádost obou manželů, nikoliv jako dříve pouze na žádost jedné strany, po případě i bez vědomí druhé strany. Za rozvod stanoven poplatek 100 rublů, kdežto za sňatek se platí 1 rubl. V oficiálním tisku se psalo o povinnostech rodičů k dětem, o účtě manželů k sobě navzájem a k dětem a účtě dětí k rodičům. Dříve chtěli bolševici úplně rozbít všechny přirozené rodinné svazky, náboženstvím posvěcené, nyní se k nim zase vracejí. Rozhodují ovšem při tom důvody praktické. Kdo se dívá na život otevřenýma očima, musí se hroziti ohromné spousty »bezprizorných« dětí bez dozoru a domova, a mravní zkáze jak mezi dětmi, tak mezi dospělými. Poměr vlády k náboženství, jenž s počátku byl nepokrytě nepřátelský a ve skutečnosti byl hrozným pronásledováním — navenek však hlásali a hlásají bolševici, že ponechávají náboženskou svobodu — se počíná měnit. Vláda dovolila, aby byl svolán v příštím roce církevní sněm. Dokonce dovolila katolickému biskupu Nevenovi jeti do Říma ad visitanda limina a zase se vrátiti. Svaz bojujících bezbožníků SBB stojí nyní po desetileté činnosti, jak uznává sám ústřední výbor SBB,

nad troskami své práce. Nezájem, nečinnost a opouštění řad bezbožníků jsou všude patrné. Vláda se stará více o upevnění průmyslové a zemědělské výroby. Tyto dosud ojedinělé světlé stránky zdaleka ještě nevyvažují všechny temné stránky vnitřního stavu sovětského Ruska. Zvláště náboženské poměry, pokud jsou organizovány v církvích, jsou velice nejisté. Daleko lépe je na tom svobodné zednářství, které bylo letos úředně dovoleno. VoT.

Misie v Africe

V měsíci listopadu doporučí svatý Otec našim modlitbám 9.500 studentů-seminaristů v zámořských misiích. Na otázku domorodého kleru klade svatý Otec Pius XI., velký papež misijní, zvláštní důraz: Jediné dostatečný počet domorodých kněží úplně a trvale pokřesťaní země pohanské. Ze všech misijních území potřebuje nejvíce práce Afrika.

Černá rasa je nejméně civilisovaná. Od černochoz pustiny ke kněžství je vzdálenost těžko překonatelná. Prostředí, v němž vyrůstá malý černoch, bývá dvojí: buď do jeho prostředí pronikla evropská civilisace, nebo nikoli. V prvním případě je hrdinou vesnice černoch, jenž je ve službách Evropana a odkoukal již zvyky bělochů: nosí kalhoty, vestu, límec, klobouk, jezdí na kole a kouří cigarety. To je ideálem všech. Tito černoši však se naučili od Evropanů i jejich špatným vlastnostem, hlavně materialismu a hrabivosti. Nepronikla-li civilisace na venkov Afriky, je malý černoch ponechán úplně sobě. Může se potulovat po rozlehlých pastvištích a po lesích, žije bez starostí a bez kázně. Je velmi těžké připoutat takové děti přírody ke studiu, k ukázněnosti a k povinnostem.

Je však mnoho jiných, ještě těžších překážek kněžského povolání. Podle starých tradic, hluboko vžitých, považuje černoch za své největší neštěstí, zůstane-li bez potomstva. Velmi těžkou překážkou je okolnost, že rodiče úplně sami rozhodují o povolání dítěte.

Studium pro černocho, který na počátku neumí ještě ani čísti, je obtížné. Po průpravě v normální škole přichází na střední školu a potom do velkých seminářů. Vedle rodné řeči musí seminarista ovládat nějaký evropský jazyk, obvykle angličtinu nebo francouzštinu a také latinu.

Pro tak těžký a vznešený úkol, jako je výchova domorodého kleru, je jistě potřebí mnoho a mnoho milostí od Boha, avšak i hmotným potřebám musí být učiněno zadost.

Je bolestné, že tak vznešené povolání je tak úzce spojeno s otázkou finanční a že seminarista africký se musí doprošovat, aby se mohl dvakrát denně najíst. Čteme-li statistiky podpor misijních, nebo misijních organizací, je náš národ vždy skoro na posledním místě. My, studenti, nemáme hmotných prostředků ku podpoře misii, ale Bůh si přeje od nás aspoň podporu duchovní. A může-li být ve Francii nebo v Německu 60.000 studentů organizováno v misijních organizacích, proč by to nemohlo být i u nás? J. Nikl.

K U L T U R A

Ernest Mach:

Naslouchání

A ruka v dýmu
mé zátíší,
okno otevřené,
splývající záchvěv akordů
mého pochodu do dalek.

Já pouťník v bezoblačnu
vzpomínám cesty na Kytheru,
osleplé lásky zrak
mi svítí matným slibem:

dvě věže chrámu vidím,
klesající vodou
a píseň moje oplakává
hlasem tří strun

vyplýtvané melodie času
na koberci beztvářích inspirací;
vzepětím nemocné milující
čas nemilosrdně obešel

mou ruku v dýmu
mé zátíší
okno otevřené
splývající záchvěv akordů
mého pochodu do dalek —

●

Náboženství a »věda«

»Je Bůh?

To nevíme!

Je duše?

Nevíme!

Potrváme nebo zemřeme?

Nevíme!

Má život nějaký účel?

Nevíme!

Proč žiju já?

Nevíme!

Žiju, existuju opravdu?

Nevíme!

Co tedy víme? Lze nám vůbec něco
vědět?

Nevíme!

A toto soustavné »nevíme!« nazýváme vědou. A lidé ruce spráskají nad hlavou a s jásotem říkají: Pokrok ducha lidského jest nepochopitelný! To ani víry v Boha víc nám netřeba, neboť věda vypořádala, že voda v kotli kypící zdvihá víko a že třená pryskyřice přitahuje stéblo...»

(T. G. Masaryk, Moderní člověk a náboženství, str. 23—24.)

Dřevoryty Arnošta Hrabala

(Petru Křišťanovi.)

Svár temnoty nocí a záření dnů, růst světla z kolébky tmy — to jest jediné věčné a stále se opakující drama života a smrti, skutečnosti a snu, v jehož středu stojí člověk s očima rozevřenými úžasem a se srdcem plačícím. Nic snad tak velkoryse a dramaticky nezachycuje a nesděljuje onen věčný pochod od tmy k světlu a od světla k tmě jako dřevoryty Arnošta Hrabala.

Arnošt Hrabal je výtvarník ticha. Uzavřel svou mnohotvárnou obraznost do šelestícího příšeří lesů a nechal opojiti své vnímající smysly svatostí jejich mlčení. Proto se tolik zdá, jako by se v jeho dřevorytech zdvihaly vlny ticha a míru, těžce a slavnostně, jakýmsi mocným a krvácejícím oddechem. Tragika lesa a její zpívající hrůza vystupuje z jeho rytby v podivuhodném osvětlení. Je to prozáření měnlivé a časné krásy viděním věčnosti, která zde zachovává a udržuje neporušitelnost působivosti a nepomíjivost protínajícího kouzla. V Hrabalově lese ožívají mytické báje starých věků a ztracené pěšiny naplňují se postavami, jež odkudsi vzkrísila umělcova jasnozřivost. Tady příliš dobře zaznamenáváte pravdivost prožití a upřímnost pohledu osvobozujícího. Takřka hmatatelně a skutečně můžete pozorovati chvění umělcovy dlaně, její touhu, nedočkavost, úzkostlivost, když se dotýká rozrůstající se krásy a do proudu valícího se ticha, ponořuje bělost své zářící plachosti. Hrabalův les a Hrabalovy stromy připomínají neporušenost početí a prvotnost ráje dokonalostí svého růstu, jasmínem své čistoty a mnohovýznamností a všeobecností své řeči. Každý list, větévka, kořen, orvaný pahýl, rozechvělý záchvěv, vzlykající pláč, vše má u Hrabala svůj symbol, svůj jazyk, své vlastní názvosloví. Hrabal neznásilňuje prostoty skutečnosti. Jeho symbolisace jest odhalením duše stromu, listu, větve a dávající kráse právo řeči a spravedlnost vlastního vyjádření, pomáhá toliko slovu, aby se narodilo.

Jsou zde zjevy, které se častěji opakují, stávající se tak jakýmsi věčnými průvodci zjevení. Vidíte zde růst diviznu a slyšíte zpívat ptáčka na větvi kteréhosi stromu. Jako věčné připomínání života a jako sladkost útěchy a pošetilost naděje rozkvétá, zde vztyčující se divizna od černé země k zjasněným oblakům. Ve chvílích ponurého pohřbu, kdy truchlíci průvod s rakví, před níž jde kněz s ministranty, ponuře kráčí lesní cestou a průhledy pozadí pláčí světlem a poražený kmen stromu ještě jako by bil skleslými větvemi kolem sebe, líbezná divizna vpředu, nedaleko padlého velikána pospíchá jásavě do výše chtějíc snad připomenouti věčný růst života, kdy jeden člověk se rodí, zatím co druhý umírá, a nový květ rozkvétá, když jiný hyne v prachu a blátě cest. A v hodinu umírání Spasitelova, kdy vějířovité větve stromů laskavě ovívají zmučenou tvář a v zjasněném obzoru

lány polí se bělají uzrálou žní, u paty kříže pne se divizna jako veliký příslib milosti, rozevírající brány vykoupěného království... Jako neúnavný vykladač děje a tajemný mluvčí osudu pje tesknící ptáček svou píseň. Jeho melodie je po každé jiná a na rozevření jeho zobáčku můžete ihned poznati její podstatný smysl. Na dřevorytu »Ave Maria« zpívá tiše a roztouženě, při »Pohřbu v lese« chvěje se bolestí a křečovitě vzlyká vyraženými výkřiky žalu, do »Symfonie varhan« vpadá svým vážným a vláknitým doprovodem, do »Snů« ženy vtírá se jeho pláč, o »Velikonocích« mohutným hlasem vypráví pašije o umučení Páně a o jeho hodině poslední k nescíslným zástupům, kteří v mlčení a v touze putují k třem černým křížům, vztyčujícím se v záplavě vytryskujícího světla na vrcholu hory. A v »Den Páně« usedá v blízkosti probodených nohou Spasitelových a pohlížeje vzhůru k tváři prozářené a protrpěné, rozezpívá se o velikosti lásky, která odhazuje královské roucho a odívá se v nahotu žebráka, a o vznešenosti utrpení, jež prozařuje klidem tváře, ranami rukou, nohou a boku, a přinutí poutníka, aby klesl na kolena a modlil se ke Krvi a k Ranám ukřižovaného a nahého Nuzáka...

Arnoštu Hrabalovi není třeba dlouho hledati symbol k vyjádření vlastního vidění. Zachytí šneka plížícího se po pěšině lesní samoty a vy si ihned uvědomujete zpomalenost času a vláčnost života na těchto místech. Ukáže vám světélkující praménky vln, putujících šerem lesa a poskakujících po černých balvanech ticha a vy musíte uslyšet píseň paprsků, smích dítěte, hučení vodopádu. Tento člověk ryje nádheru skutečnosti do vašeho srdce. Učí vás choditi lesem a rozmlouvat s jeho tichem. Neboť jenom v tichu duše se otvírá a krása se nalézá. Arnošt Hrabal přepečlivě propracovává strom; spletnost kořenů, které se tolikrát podobají klubku hadů, štihllost a vznešenost kmene, jenž někdy připomíná prolomené tělo tančící ženy, chudobu pokorných sedmikrásek, odstíněnost a světelnost oblak, průzračnost dalek a ztemnělost tišin, životnost větví, drásaných větry, a tragickou vzrušenost travin a podrostů, ale zanedbává tvář člověka. Odbývá jí několika dotyky dláta, ať už jest to tvář modlícího se poutníka nebo zasněného pastevece, jenž sedí na stromu a hraje na svou fujaru pastýřskou idylu. Arnoštu Hrabalovi nezáleží na tváři člověka. Příliš se zadíval do krvácející, poplvané tváře Ukřižovaného a protože pro něho jest možná jenom tato jediná tvář nedívá se do tváře jiné. Je to umělec, divoké volnosti a lásky k zakleté spanilosti přírody, opustil prostřednost cest a blaženost průměru a vydal se na pout mlčícími lesy, aby v jejich poukrytém lůně objevil tajemný a vzrušený rytmus věčnosti a královské svobody, a aby zároveň ukázal velikost života, mocnost pohybu, pracovitost světla, vznešenost tajemství a úchvatnost krásy na místech nejopuštěnějších a nezapomenutějších.

Vít Lovan.

Vivu esperanto! – Ať žije esperanto!

Esperanto jest neutrální pomocný jazyk mezinárodní.

Proč by nemohl některý ze živých jazyků všeobecně zaveden jako dorozumivací? Který? Jazyk velikého a mocného národa je pro takový účel nevhodný, protože by ponížil a

Co se psalo o Pax Romaně

XIV. kongres P. R. měl v zahradním i domácím tisku nečekaný ohlas. Uvádíme několik typických výňatků z tisku zahraničního i domácího (katolického a socialistického). Jimi je nejlépe oceněna práce připravovatelů kongresu.

»L' ECHO DE PARIS« (v článku, doprovázejícím obrázek z XIV. kongresu P. R.): »Opětne za rozu mné sympatie československé vlády se ukázal vzrůst a rozvoj mravních a náboženských sil u mládeže celého světa.«

»UJ KOR« (15. září) přináší referát Dionýsa Halmossyho (ze svazu Emérica) o pražském kongresu svazu Pax Romana. Chválí velkou pozornost a péči pořadatelstva, které se všemožně snažilo zpříjemnit práci hostů. Program byl příliš bohatý, celkem ukazoval však českou důkladnost. Pisatel přizvukuje účast tří ministrů na sjezdu, uvádí obsah proslovu maďarských delegátů a pak obsah porad sjezdu. Právě, že zájezd do Bratislavy zanechal u účastníků hluboký dojem. Uvádí obsah Hlinkova projevu k sjezdu a připomíná, že deník »Slovák« vydal ke sjezdu číslo v několika jazycích.

»LIDOVÉ LISTY«, 6. října 1935: Dr. ALFRED FUCHS. — O pražském sjezdu Pax Romany napsal katolický maďarský časopis »Uj Kör« pochvalný referát, v němž vyzvedl pozornost a péči pořadatelstva, účast vládních činitelů atd. atd. Chtěli bychom však z referátu maďarského listu vyzvednouti jednu větu: »Program až příliš bohatý ukazoval českou důkladnost.« Zmínka o české důkladnosti jest téma, jež stojí za článek. Především o Pax Romaně. Jest pravda, že zasedání Pax Romany v Československu mělo program velmi vážný a vyplněný prací, kdežto v jiných zemích sloužily kongresy Pax Romany více méně k společenskému seznámení a k navázání mezinárodních přátelství katolíků. Pravda je dále, že právě tento vážný pracovní program Pax Romany způsobil, že ještě nikdy zasedání Pax Romany se netěšilo takové pozornosti Vatikánu, jako československé. Ještě nikdy, až letos, nedostala Pax Romana připsání kardinála státního tajemníka a také nikdy ji nevěnoval Osservatore Romano tolik pozornosti, jako letos. Naši studenti mohou býti na tento úspěch

hrdi. Prokázali dobrou službu i věci katolické i svému státu. Jestliže snad »česká důkladnost« působila na některé cizince dojmem poněkud těžkopádným, vynahradili to zase Slováci, kteří jsou zase talentovanější ke společenskému životu než Češi. Dobře bylo, jak bylo.

●
»VYCHOVATELSKÉ LISTY«, Olomouc, č. 8, 1935. Všichni lidé, kteří se nesmířili s naivní myšlenkou, že ovládat stroj je totéž, co ovládat lidi, a kteří nepropadli moderní psychosé, stavějící techniku nad ducha, radují se jistě z úspěchu kongresu PAX ROMANY, který tak výrazně ukázal, že katoličtí akademici nemíní prodat své prvenství za másu pochybné čocovnice, ať byla uvažena na kterékoliv plotně, ale že dovedou nebojácně i za tak mimořádně těžkých poměrů a svízelné světové situace říci: Duch musí vládnout a technika sloužit, má-li být na zemi pokoj, potřebný k tvoření hodnot.

●
»SLOVENSKÝ JUH«, N. Zámky, 5. X. 1935. Stačí si spomenout, ako sa náš štát a predovšetkým predstaviteľ našej zahranič. politiky, min. Beneš, preukázal pri katol. sjazde, alebo aký pozdrav zaslal pri nedávnom sjazde inštitúcií, zvanej PAX ROMANA. A darmo mu tento snád' vrelejší tón, než vyžaduje prostá zdvorilosť, vytýkal Jiří Stříbrný v »Poledním listě«, ktorý ťažko nesie, že dr. Beneš nevystúpil z cirkvi, že »zůstal řádným členem katolické církve a nikdy se tím netajil«. Stříbrný je ten politik, ktorý nepochopil zmenu časov a pomerov, stal sa anachronizmom, zatiaľ čo minister Beneš docela správne a jasne vidí, že v súčasnej dobe, ako píše česká revue »Život«, kedy nemecká hitlerovská vláda vedie boj proti nemec-kému katolicizmu a je v napnutom pomere s Vatikánom, nemáme my vôbec žiadnej príčiny, aby sme si svoju európsku situáciu komplikovali plagovaním Ludendorfovho hesla »Los von Rom« (Preč od Ríma).

●
»VOLNOST«, časopis národně-sociálně-studentských (11. X. 1935): »Pax Romana a CIE.« Na konci července a počátkem srpna se v Praze konal kongres Mezinárodní studentské federace a o měsíc později byl kongres Pax Romana, to jest mezinárodní katolický studentský kongres. Mezi oběma mezinárodními studentskými událostmi je podstatný rozdíl. Jestliže, a to konstatujeme beze vší tendence, CIE byl událostí v celku jenom společenskou a bez nějakého zvláštního ohlasu ve veřej-

potlačoval národy druhé a jazyk malého národa nebude nikdy uznán jako mezinárodní. Mimo to živé jazyky jsou těžké k naučení a mají mnoho nářečí. Nezbyvá než řešiti otázku pomocné řeči mezinárodní řeči umělou. Každý člověk, i bez větších znalostí jazykových, naučí se esperantu. Rektor francouzské university v Dijonu, dr. E. Boirac, pravil o esperantu, že se hodí k vyjadřování pomyslů i nejjemnějších, přesných i abstraktních, jak v literatuře, tak i ve vědě a filosofii.

Dokladem životní schopnosti »esperanta« jsou nejen překlady a učebné pomůcky, ale i díla původní. Z významných překladů budiž uvedeno zvláště: Homerova Ilias, Vergilova Aeneis, Robinson Crusoe, Esopovy bajky, Pan Tadeáš, od Apenin k Andám, Andersenovy bajky, Božská komedie, Ifigenie v Tauridě, Julius Cesar.

Esperanto jest zařadeno mezi vyučovacími předměty v osnově naší obchodní akademie. Městská rada londýnská zavedla esperanto ve svých obchodních školách již r. 1906. Na vysoké škole speciálních nauk při české technice zřízen lektorát esperanta a na vysoké báňské škole. Ve Velké Británii jest esperanto subvencováno ministerstvem školství. Universale Esperanto-Asocio (UEA), jest světový esperant. svaz s ústřední kanceláří v Ženevě založený 1908, jehož programem je praktické používání esperanta. UEA má 2000 zástupců v 1757 místech po zeměkouli a tito poskytují informací a služeb k usnadnění styků mezi lidmi různých národů. Praktickým doplňkem nynějších esperantských organizací jest »Československý esperantský ústav v Praze«. Má soukromou školu esperanta, která je úředně schválena. Správce školy J. Eiselt, jest ve svém úřadě též potvrzen ministerstvem školství a národní osvěty.

Největší esperantský institut jest v Lipsku. O významu esperanta při cestě vzduchem vyslovili se mnozí letci, mezi nimi slavní francouzští aviatikové Farman a Archdeacon, kteří napsali zajímavý spis: »Proč jsem se stal esperantistou?«

Universální esper. svaz v Ženevě zprostředkoval za války 200.000 služeb mezi nemocnými, zajatými a nezvěstnými esperantisty. Má esperanto význam pro rozvoj katolicismu? Ano, má veliký. Důkaz je tento: Cthp Filip obrátil esperantem jednoho budhistu na naší sv. víru. Jedna protestantka z Estonska se stala právě pomocí esperanta katoličkou. Indickému misionáři, esperantistovi, byla darovaná soška Milostného pražského Jezulátka, dále darováno antipendium to vše přičiněním »Svazu katol. esperantistů«. Předsedou »Svazu katol. esperantistů« jest J. E. Dr. Eltschkner, světící biskup pražský, jenž si dal do svého biskupského znaku odznak »Svazu katol. esperantistů«. Tento odznak je opravdu velmi krásný a velmi symbolický. Zelená pěticípá hvězda: Naděje, že lidstvo všech pěti dílů světa se spojí v bratrském souzvuku a míru. Avšak znamení katolíka ve vítězství je kříž a ten, my, katoličtí esperantisté, v hvězdě máme!

Kříž tento je tím více symbolický, poněvadž je v barvě bílé a žluté, barva to papežská. Vždyť sv. Otec Pius X., pravil: »Esperanto má velikou budoucnost!« Nuže, jak velice krásný je odznak »Svazu katol. esperantistů!«

Při katolickém sjezdu v Praze jsem měl tu čest nésti naši krásnou »standartu« se znakem Milostného pražského Jezu-

látka», posvěcenou J. E. Dr. Eltschknerem, světicím biskupem pražským, předsedou »Svazu katol. esperantistů«.

Vysvětlil jsem vám význam, důležitost, užitečnost esperanta, zvláště i pro naši sv. víru. Proto učte se esperantu a staňte se členy »Svazu katol. esperantistů!«

Dopíše si panu Františku Buhrovi, sekretáři »Svazu katol. esperantistů«, v Praze-Břevnov 514.

Slečně Dandové, místopředsedkyni »Svazu katol. esperantistů«, Praha-Žižkov, Kostnické nám. 7. Olda Řežáb.

III. AKADEMICKÝ TÝDEN, jenž se konal na začátku října v Praze, měl vysokou úroveň. Shromáždil řadu vynikajících filosofů a spisovatelů našich i zahraničních. Jeho snad jedinou vadou byla malá účast akademiků, ačkoliv naše tři akademické spolky byly uvedeny jako spoluorganizátoři. Tuto netečnost našich studentů k tak hodnotnému podniku nelze omluvit ani nedostatečnou předběžnou propagací, jež A. T. byla prováděna. Účast akademiků se nakonec omezila na provádění některých technických záležitostí a na uměleckou stránku programu, kterou obstarali studenti brněnští (výborná recitace sl. Rodové a koncert sboru Moravan). Při opravdu pěkném koncertu Moravana se zase ukázala netečnost pražské katolické veřejnosti. Akademici zpívali krásně a s nadšením — ale před pomlčkou prázdným hledištěm.

nost, vzbudil kongres Pax Romana určitý zájem a dokonce i překvapení nad elánem starého zkostnatělého katolicismu. Není také nezajímavé, že kongresu poslal ministr zahraničí dr. Beneš dopis, jenž překvapil svou vřelostí.

»DĚLNICKÁ OSVĚTA«, Praha, čís. 7.—8. 1935. O letních prázdninách se konaly v Praze 2 mezinár. studentské sjezdy. Začátkem srpna to byl kongres Mezinárodní studentské konfederace (CIE) a začátkem září mezinárodní kongres katolického studentstva PAX ROMANA. Prvého sjezdu se zúčastnilo 80 zahraničních delegátů a na jeho propagaci bylo vynaloženo více jak 50.000 Kč, které obdržel Ústřední svaz čs. studentstva jako organizátor od vlády republiky. Podle našeho mínění jsou to vyhozené peníze, zejména, když výsledky sjezdu byly tak nepatrné. Pax Romana byla naproti tomu na svém sjezdu zastoupena 300 delegáty a propagačně věnovala kongresu velkou pozornost, zejména v tisku domácím i zahraničním.

NOVÉ KNIHY

OTA TICHÝ: NOKTURNA. (Poesie. Vydal Ladislav Kuncíř v Praze.) Spolupracovník Jitra, Ota Tichý, vydává svou první básnickou knížku. Můžeme jej směle přivítati, třeba bychom si byli vědomi, že jeho příchod je někde nesmělý a není vždy hnán svou vlastní, svébytnou silou. Poesie Tichého je poesie smutná ve svém pohledu zpět i v zření na přítomnost. Jen hustě zacloněným oknem zdá se prolínati jeden světlý paprsek, který dá tušiti, že jednou se může okno rozevřít do široka a den a slunce a svět a radost a píseň a květy, že mohou vykouzliti obrazy nadějnější, důvěřivější a vírou jistější. Tichý vyloupne jednou své písně z toho, co dnes se zavěšuje jako přítěž na jejich rytmus a duchovní stavbu. Umění je silou rozumovou a samo si vynutí časem v poesii Tichého pregnantnějšího sepětí tvůrčích sil. Básně, jako jsou »Můj čas«, »Smíření«, »Rozloučení«, »Elegie«, zavazují Tichého již dnes. Budeme míti radost, když jeden z našich spolupracovníků doroste výše opravdového umělce. -jza.

POSTAVY A DÍLO. Nakladatelství Fr. Borového v Praze vydalo pod tímto titulem ve čtyřech svazcích čtyři literární monografie: Karel Čapek: Mlčení s T. G. Masarykem; Marie Pujmanová: Božena Benešová; Josef Hora; Karel Toman; Bedřich Václavek: St. K. Neumann 1875—1935. Hned první svazček zaujme jako pěkný doplněk k právě dokončeným »Rozhovorům s T. G. Masarykem«. Čapek svým způsobem vykládá, jak Rozhovory vznikly vlastně z mlčení. Vykresluje typ presidenta Masaryka jako typ mlčelivý, skromný, v sebe uzavřený a vnitřně hloubavý. »Mlčení s T. G. M.« přináší opět několik dokumentů k poznání osobnosti presidentovy. Obzvláště zajímavá je partie, kde T. G. M. řeší poměr vědy a víry. —

Horův portret Karla Tomana je střízlivým a přece jen hřejivým obdivem díla Tomanova. Mané nalézáme mnoho společného mezi oběma autory. — Václavěk vydává svou monografii o Neumannovi k šedesátému letu básnickovému. Václavěk, který přišel s novou kriticko-sociologickou metodou do naší literatury, nalézá v Neumannovi objekt, na kterém své teorie vyzkoušel prakticky opravdu s bezpečným úspěchem. Tato monografie o Neumannovi je jedna z nejpoctivějších, jež o básníkovi k jeho 60 letům byly napsány. -jza.

SV. AUGUSTINA ROZHOVORY DUŠE S BOHEM. Soliloquia animae ad deum. (Vydal Gustav Franci v Praze.) V řadě duchovní četby vyžádají si Rozhovory duše jednoho z předních míst, pro svou obsažnost a bolesti každodenního života vyčerpávající léčivost. Hluboké pohledy světcovy protínají jako šípy lidské srdce, mnohdy na rozcestích bloudící, a zaměřují se ostrou vertikálou v nekonečnou Milost a v nejsladší Dobro. Veliká pokora a svatě vědění Božího řádu prolínají jako balzamické prameny kredem křesťanské víry. Mnoho útěchy přinese tato kniha těm, kdož ji vezmou do svých rukou. -jza.

BĚLA DLOUHÁ: PRAŽSKÉ JEZULÁTKO DOMA I V CIZINĚ. (Vydání pro mládež, Praha 1935. Vydaly Školské sestry O. S. F. Cena 4 Kč.). Toto úhledné dílko chce šířiti úctu Pražskému Jezulátku mezi mládeží. Autorka podává nejprve historii milostné sošky, a to zajímavým vyprávěním, jež poslouchají i dvě děti Václav a Anýžka, v nichž je zosobněn český národ. Zvláštní kapitoly jsou věnovány úctě Pražského Jezulátka v cizině zvláště mezi studenty a dětmi. Jsou tu popsána i některá zázračná uzdravení. Knížečka se hodí výborně jako dar k prvnímu sv. přijímání, nebo k vánocům.

XAVER DVOŘÁK: PANGUE LINGUA. Apotheosa Eucharistie. (Kniha, vypravená F. Koblihou, je věnována 1. celostátnímu sjezdu katolíků Čsl. republiky. Vydal Gustav Franci v Praze.) Ke svým knihám: Sursum corda, Meditace, Eucharistia, Soli Deo — Xaver Dvořák přidružil novou básnickou sestru. A můžeme říci, že tato básnická vokace v prose dovršuje dosavadní dílo Dvořákovo svým úžasným rozpětím duchovně-básnickým. Dvořák svou apotheosou nejsv. Svátosti vymknul se ze všeho průměru a postavil své dílo do jasů paprsků nejhudebnějších a nejmelodičtějších. Pryč s tím »průměrem«, jak jej tvorbě básníkově nasadila oficiální česká kritika! V »Pangue lingua« Dvořák císleje své obrazy a tvoří stejně jako největší mistři duchovní poesie a barvy. A při tom stále cítíme, že v těch alokucích, v příměrech a metaforách dýchá cosi kosmického, všeovládajícího a při tom tak teple našeho. »Z daleka slyším hlas volání Tvého; proniká duši mou jako meč, dojímá. Duše má se zarděla jako šarlat, plná bázně v očekávání trapném, zjevší-li se. Ruce mé tisknou se na srdce, jež se rozechvělo jako v prudké horečce.« A čtete-li dále, zdá se vám, že tato báseň by se chtěla čísti společně s bratry, nahlas, před oltářem Nejsvětější. — Díky Xaveru Dvořákovi za jeho knihu, jí také nejlépe a nejpádněji odpověděl všem těm, kdož soudili jeho dílo pokřiveně a jen s jedné strany. -jza.

JAN ČEP: HRANICE STÍNU. (Román. Vydal Melantrich v Praze, 1935.) Bylo řečeno již dávno, že ostrým tempem kultury slova a myšlenky obsadil vedoucí místo v naší próse Vančura, a dnes, studujeme-li několika krátkými slovy vývoj krásné mluvy Jana Čepa, musíme říci, že Vančurovi vyrostl v Čepovi velký soupeř. Je to snad trochu divné, srovnáváme-li takto: uvažující různé cesty, jimiž oba autoři uchvacují jádro ducha. Ale platí zde stará pravda, že umění může mít mnoho forem v projevu své krásy. Sledujeme-li dílo Jana Čepa (počítajíce již i román Hranice stínu), vidíme jasně, co je hlavním substrátem Čepova umění: je to žízeň všech postav, všech dějů, žízeň věčného toužení duše, žízeň stálého prolínání člověka, země a nebes, hlad prosté hroudy, kořebky, smrti, ticho, ukazující jistotu Řádu a obraz věcí. Obsah prvního románu Čepova je prostý, můžeme říci, že velice prostý: Prokop Randa, zklamán kolotáním světa a jeho společnosti, vrací se jako venkovský učitel do míst, kde se narodila jeho matka a kde jako živá struna se chvěje osud jejího rodu — rodu Zavadiů. V Prokopovi se najednou ozývá cosi neznámého, něco tajemného naplňuje jeho krev zaostřenými tuchami a rozpomínkami. Jako pavouk ve své síti žije děd Prokopův stařec Zavadi, ve své úpěnlivé i heroické resignaci. A ruka dědova vztyčeným stínem ukazuje Prokopovi smysl jeho neznámého nutkání. Prokop cítí, že on patří přímo do řady tvrdých Zavadiů, že smysl jeho života je dán osudem a dědictvím jeho předků. Dvě další postavy se přimykají k návratu Prokopovu. Jan Šimon a Jiřina Vaňková. Jan Šimon uniká z kruhu svých propastí a odjíždí za moře, aby sledoval určitou podobu a tvářnost své duše. Jen Jiřina neuniká; vášnivá hra srdce a ještě vášnivější kankán smyslů přivede na scestí její krásné oči. Smrt poznamenává svým znamením její konečný, zoufalý boj. Řekli jsme, že román Čepův vnějškově je velice prostý, ale z náznaků výše uvedených vidíme onu vnitřní duchovní horoucnost celého díla. Je zbytečné rozvažovati, zda Čep je lepší v povídce, nebo ve svém prvním románě. Jmenovatelem jeho umění zůstane vždy ta tvrdá žízeň, která se setkává se studní vody — pravého umění. -jza.

ZDENĚK SPILKA: LOUTNA, VÍTR A ČAS. (Lyrika. Vydal A. Píša v Brně, 1935.) — Kdo miluje poesii, sáhne rád po knize Zdeňka Spilky. A je zajímavé i v souvislosti s touto knihou sledovat ideový směr nebo, snad lépe řečeno, krajinu české poesie. Vidím, že šťastně jsme za dobou, kdy se české literatuře a zvláště české poesii slibovalo mnoho jednostranným navazováním na formy i duchovní prvky české duši na hony vzdálené (viz na př. surrealism, dadaism a pod.). Co přináší dnes klady a určité bohatství naší poesii, to je ono zvroucnění, prožití, přímo snad vášnivě zamilování do rodné země a duše národa. A v tom je teleologický smysl poslání básníka, třebaš neuvědomělý a nechtěný. V tom výměru shledávám i poesii Spilkovu. Země, pohroužená ve svůj mnohotvárný život, svléká se do jara, obnažuje hrud' do léta a tesklivě uniká do smutných dnů jeseně. A na této cestě sleduje Spilka radost i smutek země. »V šumění řeky - hlas hor je skryt. - Hlas, jímž se zachvívá ticho. - Větru van měkký - jde tě probudit - ospalá lícho. - Ticho. Večerní milosrdné ticho... - A přece jasnějším, - jak jaro jde - nehluchým váhavým krokem.« (Jarní příboj.) To je část Spilkovy vise příchodu jara. V unikajících parách rozdoutává se život země, aby zahorel v červnu a v červenci: »Medových hroznů květem - zadýchly akáty, - bzučí v nich včelím rojem - varhanní sonáty. A růže krvácejí... - Červnová závratí! Usměj se nejkrásněji na rudé, zvoucí rty!« (Sady v červnu.) »Ohnivý červenec sluneční výhní opilý se potácí po zahradách. - Bujný marnotratník, - rozmařile plýtvá - svěřeným bohatstvím Hospodáře času, - a nejmíc - vůní a barvami.« A podzim: »Když poslední jablko se stromu spadne, - cítíš studenou ruku, jak na srdce ti sahá?« (Melancholie podzimu.) A potom Spilku přepadne už jen zima se svým mrtvolným smutkem. Ale té se básník brání a ubrání, vítaje ve svých dlaních zase jaro a radost. Čas a jeho síla, tragická moc pro duši člověka, protékají tichým a hned zase vzdutým proudem poesie Spilkovy. »Cítím tě, nesmírná sílo, věčný života proude, - tos ty, jak rosteš, ztajená, hmotou prostupující!« (Březnové preludium.) A do toho všeho Spilka namáčí své nejosobnější reflexe, značkuje své obrazy znamením horoucího srdce. —jza.

STANISLAV LOM: SVATÝ VÁCLAV. Tragická hra z českých dějin. Vydal L. Mazáč v Praze, cena 12 Kč. — Nakladatelství L. Mazáče vydává ve 2. vydání Lomova »Sv. Václava«, drama, jež bylo po prvé provozováno v roce 1929 jako slavnostní hra svatováclavského milenia, nově pak uvedeno na scénu letošního roku při katolickém sjezdu. Dramatická chvíle přerodu pohanského světa českého v národ křesťanský, přeměna, do níž prvý český světec kromě své báby svaté Lidmily a biskupa sv. Vojtěcha zasáhl nehlouběji, svaživ svou svatou krví kořeny nové víry, aby jeho příkladem se stala národu dědictvím nejcenějším, vznešená postava křesťanského knížete, v němž ctností panovníka, kromě třímajícího meče, se dokonale spojuje s ideálem lásky a pokory, hrdinný boj křesťanského knížete o duši jeho země, zápas, v němž vítězí přes svoji porážku tělesnou a stává se věčným a jediným vládcem svého národa — Stanislav Lom to vystihl krásně a mohutně.

VLADIMÍR DRNÁK: ŠPANĚLSKÁ RAPSDIE. Román na goyovské téma. Vydala Družstevní práce v červenci 1935. — Za ústřední postavu svého nového románu vybral si Drnák slavného španělského malíře Franciska Goyu. Goya, neohrabaný sedlák, ale kouzelník palety, je zasazen do dobového rámce královského Španělska a stává se svědkem

historických událostí, zejména francouzského vpádu. Obšrně a často sensačně je líčen vznik jednotlivých slavných obrazů. Zřetelněji zaznívá z díla tep malířova srdce, srdce španělsky ohnivého, přímého a v hloubce dobrého. Úžasnou evokační silou vynikají stránky, líčící karneval v Římě, zastřelení španělských povstalců, moře v Bordeaux, které se stává nádhernou dekorací skonu malířova. Už pro tato silná místa stojí román, obratně vyprávěný v úsečné a drsné dikci, za přčtení, třebaže ve srovnání s goghovským románem nedosahuje jeho úrovně. J. Č.

● **BLAHOŠLAVENÝ JINDŘICH SUSO O. P.: MYSTIKOVO SRDCE.** (Vlastní životopis. Ze staroněmčiny po prvé přeložil a poznámkami opatřil P. Dr. S. Brait. Vydalo nakl. Vyšehrad v edici Myšlenky a život. Praha 1935. Stran 158, cena 12 Kč.) Základní složkou středověké kultury bylo úsilí o styk se světem nadpřirozeným. Toto úsilí se projevovalo hlavně mystikou. Mezi nejlepší plody středověké mystické literatury patří vlastní životopis »nejroztomilejšího z mystiků«, švábského dominikána bl. Jindřicha Seuse, zvaného Suso. V životopise, který je vlastně návodem k duchovnímu životu, jeví se bl. Suso jako mystik, který je schopen chápatí závrtnou vnímavostí nejvyšší tajemství Boží, jako horlivý řeholník, bojující o Boha ve své duši i jako neúnavný kazatel a vůdce duší, toužících po dokonalosti. — Kniha, která obsahuje místa podmanivé, lyrické a dramatické síly, bude výborným vademecum tomu, kdo chce být dokonalým křesťanem.

● **K. METYŠ: VICO NECCHI.** (Revue Vítězové, Olomouc, II. roč. čís. 8, cena 3 Kč.) Velká postava moderního sociálního pracovníka, universitního profesora a lékaře v Miláně, dra Ludvíka Necchiho, našla velké pochopení u mnoha spisovatelů. Teď je dána možnost i českým vrstvám poznat skvělý příklad Necchiho. Dobře je zachycen nejen život slavného lékaře, nýbrž též prostředí, v němž žil a duchovní proudy a myšlení jeho doby.

● **OLDŘICH ZEMEK: SVATÁ CHUDOBA.** (Upravil Břetislav Štorm, vyd. Cyrilometodějské knihkupectví Gust. Francla, Praha 1935.) Františkánsky prosté, ale milé básně najdete v této knižce, obsahující dvanáct legend ze životů známých světců (sv. František Serafinský, sv. Dominik, sv. Antonín Paduánský, sv. Klára Assiská, Blahoslavená Anežka, sv. Jan Boží, sv. Jan Bosco, sv. Bernardetta a sv. Terezie Ježíškova). Tón prostých, starých legend dýše poesii, naplněnou vroucí zbožností a láskou k chudobě.

● **RUKOJEŤ KŘESŤANSKÉ SOCIOLOGIE.** V tyto dny přišel na knihkupecký trh nový spisek známého sociologa dra Vaška: »Rukojeť křesťanské sociologie.« Je to knížka jen neveliká (kapesní formát, str. 261), ale jak cenný a bohatý je její obsah! — Žádné dlouhé a pro inteligenci namnoze zbytečné mluvení, ale jsou tu neobyčejně vhodně a stručně nahozeny průhledné, závažné a pádné důkazy, doklady a vysvětlivky ke všem zásadním a základním thesím a poučkám celé křesťanské sociologie; tato »Rukojeť« je, jak se praví v úvodě, »jen summarium, podávající ve většině partií pouhé body«. A to je právě veliká přednost tohoto dílka. Jak známo, před lety vyšla z pera téhož autora trísvazková »Křesťanská sociologie«. »Rukojeť« není pouhým výňatkem tohoto dílka. I když názory, které zastává, se v podstatě shodují, je přece jen »Rukojeť« prací samostatnou,

kteřá se ke »Křesťanské sociologii« druží, její studium usnadňuje, ježto umožňuje přehlednost, stavíc výrazně do popředí podstatné věci, aby si je čtenář všípil v paměť ve stručných a přesných poučkách a konečně podává v mnohých detailních otázkách ke »Křesťanské sociologii« nová doplňující hlediska. — »Rukojeť křesťanské sociologie« je především určena pro bohoslovce, má podle slov autorových popředně přispěti ke zdokonalení studia sociologie v našich bohosloveckých seminářích a na našich bohosloveckých fakultách, ale pak má též usnadnit sociální vzdělání, resp. prohloubení sociálních vědomostí veškeré katolické inteligence, neboť znáti katolické stanovisko k základním sociálním otázkám je povinností každého vzdělaného katolíka. — V loňském ročníku »Jitra« byla výzva, aby se pokud možno v každém ASS neb SSS utvořil sociologický kroužek (program a cíl takového kroužku byl tam též uveden). Také ÚKSČs. ve svých oběžnicích nejednou burcovalo k sociální práci, neboť členů sociálních sdružení je přísnou povinností sociálně pracovat. — Jak krásné směrnice k této práci našli bychom v právě vydané »Rukojeti«, jak by mohli katolíci vysokoškolaři podle této »Rukojeti« si korigovati své názory, které musejí často poslouchati při přednáškách. — Už z těchto důvodů měla by být »Rukojeť křesťanské sociologie« co nejvíce kupována. Vyšla v Lidovém knihkupectví v Olomouci za cenu poměrně nízkou, 15 Kč. -il.

● **KAREL PAVLÍK: USMÍŘENÁ VINA.** Dušičková hra o 4 jednáních. Vyšlo v nakladatelství Společenské knihtiskárny v Přerově. Cena 8 Kč. Doporučujeme našim studentským divadlům.

● **VLADIMÍR NEDVÍDEK: KLÍČ K OBCHODNÍMU ÚSPĚCHU.** (Praha 1935, stran 112, cena 14 Kč.) Autor, vystihnuv nedostatky dnešních živností, podává jasný a srozumitelný výklad, jak možno zdokonaliti živnost pro stránce obchodní. Doporučujeme studujícím obchodních škol.

● **DĚJINY LIDSTVA** začly vycházet v Melantrichu v první polovině října. K prvnímu sešitu je přiložen prospekt, informující podrobně o celém díle. Sešity budou vycházeti čtrnáctidenně po 8 Kč. Cena prvního sešitu výjimečně 4 Kč.

● **JAKUB HUDEČEK: DĚJINY VELKÉ MORAVY.** (Nákladem Společenské tiskárny v Přerově. Obálku navrhl arch. Jindřich Synek. Cena 10 Kč.) Toto neveliké dílko znatele cyrilometodějské otázky, je psáno k 1100let. trvání státu československého. Autor, čerpaje z analů, kronik, životopisů i moderních děl historických, zabývá se otázkami politickými, kulturními a náboženskými Velké Moravy a svými velmi bystrými postřehy snaží se odstraniti některé staré předsudky. Upozorňuje, že slavné době československých Slovanů, v době Mojžírovců, se věnuje velmi malá pozornost, ačkoliv »velkomoravská říše je nejlepším historicko-právním odůvodněním vzniku a trvání československé republiky«. Hudeček nezůstal při konstatování historických fakt, nýbrž dokazuje, že jako před 1100 lety autonomistické snahy Slováků nitranských a částečně i knížat českých v říši velkomoravské oslabovaly tento stát a byly hlavní příčinou jeho zániku, tak ani v přítomné době nelze stát zeslabovati povolováním privilegovaného postavení jedné části státu. — Kniha je psána populárně. Doporučujeme ji našim studentům ke studiu. cm

D O P I S Y

Student — vůdce — organisátor.

Každý, kdo se pohybuje ve spolkovém životě a přiložil ruku k dílu, ví, že taková činnost přináší s sebou určité radosti, ale někdy mnohem více trápení. Člověku leckdy nezbyvá než aby po chaplinovsku si oprášil obřadně límec, narovnal pokřivenou »bouřku«, zatočil hůlčičkou mezi prsty a šel vesele dál. Přílišným hloubáním se daleko nedojde. A potká-li se někdo s nezdarem častěji, buď celou práci slavnostně praští anebo se ptá, kde je prožlукlá příčina všeho. Byla svolána schůze, sešlo se několik lidí. Po hodině nebo po dvou viděl jsem je odcházet dokonale znužené.

»Na žáka opouštějícího naposled školní vrata, čekají organisátoři. Spolky s létkami tělovýchovných a národních barev, socialistické i konservativní strany politické se svými hesly a programy. O duši žákovu je veden přímo už u škol konkurenční boj.« (Madle.) Gigantický zápas o duši. Kdo ji získá? Mladík vyvolil. Stal se členem nejlákavějšího spolku. Podepsal se, obdržel legitimaci, zaplatil příspěvek. Spolek ho uchvátil, odvedl v neděli na výlet. Do církevního průvodu ho nedostane nikdo, do chrámu nepřijde, má svůj kroj a odznak, který to nedovolí.

Je organisován. Organisace mu vštěpuje své ideje.

Proti spolku spolek. I já zdůrazňuji činnost organisací. Řečňování je dobrá věc, ale nestačí. Pozvu-li do spolku referenta, dobře. Co však je platný řečník, nemá-li posluchačstva. Tu je pole činnosti pro studenta-vůdce a organisátora. Má-li lásku k věci, přemýšlel-li, dovede být tajným dirigentem, který ze skrytu dává směrnice, signály k útoku nebo k ústupu. Sám je neviděn, ale zasahuje do všeho.

Zdůrazňuji znovu: této drobné organisací činnosti je třeba. Mravenčí práce. Kritička práce. Je to práce podzemní, jejíž počátek není

vidět, ale výsledek bude nemalý. Důležitost této činnosti pochopili komunisté, když zřídili síť buněk, které se staly základem mohutného pletiva organisací.

Kdo však chce vést, musí se nejdříve naučit následovat. A je pravdou, že u nás chybí »druhý muž«, jak se vyjádřil jeden říšský žurnalista: »Hier fehlt es überall am zweiten Mann.« Což znamená, praví dr. Fuchs: »vedle vůdčí osobnosti, ať je to v politice, ve vědě a kdekoliv, má být druhý muž v rezervě, jenž dovede býti diskretním tajemníkem, dovede mít iniciativu, ale umí také poslouchat. Nedere se hned lokty o místo na slunci a na místo náčelnické ve jménu »mládeže« či podobné jiné nějaké chiméry. Máme u nás buď primadony nebo lidi subalterní.« H.

O lásce.

Smíme být údy tajemného Těla Kristova — smíme v Kristu trpět — usmívat se — pracovat — milovat —. Ale využíváme toho, že smíme?

Dnešek je těžký. Hledá se někdo, kdo by dovedl dát lidem chleba, radost, štěstí — a uprostřed nás stojí . . . A ztišili jsme svou vůli — sebe — aby byl slyšet Jeho hlas, aby Jej námi slyšeli všichni, které setkáváme? Využíváme toho, že smíme?

Řekne se s odporem o někom: Je komunista — S odporem? Proč ne s láskou, která nás vodi mezi vlky a říká: Objímej! — Či se snad bojíme, že budeme raněni — či jsme už docela zapomněli, že ty rány bývají úrodné pro nás a pro naše bratry, kteří jdou smutni tmou — a nevědí, že blízko je Světlo?

A nejsme snad sami vinni tím, že bratři nevidí? Neuvykli jsme si s lidmi tohoto světa, na jejichž duševní obzor se jinak díváme povýšeně, říkají o tolika věcech: To je mé? Což jsme už docela zapomněli, že země patří Bohu? — že On nám ji propůjčuje? Což už nevíme, že Bůh je naším Otcem — a že chce, abychom byli všichni Jeho milovanými a Jej milujícími dětmi? Ale jak jsme pochopili toto bratrství všech lidí, když, říkajíc — to je mé — upíráme Bohu to, co Mu patří — a bratřím (kteří nemají už skoro ani, co jísti) to, co On jim propůjčil?

Zamysleli jste se už někdy ve Skutcích apoštolských nad větou: A bylo jim všechno společné?

Jednou mi kdosi řekl: Ano — ale první křesťané byli elita — Elita? A proč ji nejsme my? Či my — máme méně krásnou povinnost lásky?

Jsme slabí — odpoví někdo. — Ale proč ne-

řekne pravdu celou? Jsme slabí — ale Bůh je silný — Bůh — Všemohoucí Láska — . Víte už, v čem my katolíci nejvíce chybujeme? Víte, že je to právě to, že my v praktickém životě s pomocí Boží nepočítáme? Proto tak málo milujeme — vždyť, řekněme si to znova, sami jsme slabí — sami nic neumíme — . Tož opřeme se o Věčnou Lásku — opřeme se o Ni při každém kroku — při všem — objímejme Kristem bratry a sestry — a budeme milovat — . m. f. d.

Vážená redakce!

V druhém čísle Jitra otiskli jste článek: »Student a pudřenka«. Právě se v něm, že 60% studentů mělo u sebe při prohlídce pudřenku. Nepravíte však, kde to bylo! Jistě to nebylo v žádném »Zastrkálově«, ale ve velkoměstě, na př. v Praze, Plzni, Brně atd. Student v malém městě by se styděl za to, že chce opravovat podle vzoru žen (hlavně »ženštin«) dílo Boha. Ručím Vám za to, že studenti z malých měst něco takového nedělají! Tu se však vkrádá otázka: »Proč dělají to studenti velkoměstští a nedělají to studenti maloměstští?« Jistě to záleží v prostředí, v kterém student vyrůstá. Student velkoměstský má velkou příležitost k sebevzdělání — ale i k mravní zkáze. Student maloměstský nemá takovou příležitost k sebevzdělání, ale také ne k mravní zkáze. Vyčítá se často studentům maloměstským, že nemají onoho rozhledu, jako velkoměstští. Že málo rozumějí hudbě, divadlu, po př. i literatuře. Přiznávám to. Je to přece přirozené, že ten, který může chodit a chodí na koncerty, hudbě daleko lépe rozumí, než ten, který na koncert jít nemůže, i kdyby chtěl. Ale proč nikdo nevynáší mravní ucelenost maloměstských studentů. Každý jen ohrne rty: »Nemá příležitost ke zkažení, tak je mravný. Ale i tak je hlupák, který nerozumí tomu a tomu.« Cožpak mravní ucelenost nevyváží onen rozhled?

Odrážím tak stále nářky na nevědomost maloměstských studentů. Tvrdím, že mravní ucelenost se při nejmenším vyrovná všeobecnému rozhledu.

Rub.

Přátelé!

1. Pokud odpovídáte na nadhozenou otázku, uvažujete jen stránku etickou. Zcela správně. Ta má vždy své místo. Já svou otázku a jejím pojednáním chtěl jsem jen zdůraznit, že není na místě obdiv pro ten život, v němž perversní pudů zastíňují jakýkoliv zdravý smysl. Zcela správně ukazujete, že i starší a uznání autoři se zabývají touto otázkou. Ale jejich postavy mají duši, mají i jiné silné sny, případně i vášně; ale mají sílu. Postavy našich moderních autorů jsou bezkrevné, mátožné polostíny, ženoucí se jen a jen — za tělem. Prý to není tak zlé? Čest těm, kteří tvoří výjimku, čest skupině našich mladých umělců katolických! Ale hlavní: jsou odměnění?

2. Není to však také úpadkem umění? Svět starých autorů nebyl prost vášní. Ale umění je v tom, zakrýt duši mladého člověka v době největších jejích zmatků, až překoná největší své krize; to kázání přece je bolestné a je i posvátné, protože odezva toho je v duši každého; předvést po těchto bojích mladou duši vyzrálou, silnou bojem, její projev — čin! Dnes je v módě pitvání nejhlubších citů, vynalézání nejrafinovanějších vztahů a pudů, násilně, drsně. Nemá umění vést výš, ukazovat cesty?

3. Ty děje jsou přece i životně méněcenné. Snad bude zde na místě, co kdysi napsal Jaroslav Durych:

»Co je život ve velkém městě? Cizoložství, pervers, rozvody, sebevraždy, kriminál, bláznivec, akademická nevzdělanost, nadutá sprostota, hloupost, kremace a vyfouknutí komínem krematoria. Vyhlíží to složitě a je to příšerně přimorčaré, průhledné a bílé. A kdyby ti povýšenci měli tisíc holek a tisíc zločinů k jakékoliv dispozici, ještě si s tím v rozhodné chvíli neví rady. A nechápou, že k pochopení většiny konkrétních věcí nestačí vyhoněnost, nýbrž že je k tomu třeba také srdce. Tací lidé jsou příliš omezeni, aby mohli mluvit o vlastním životě. Ale život může znáti třeba i mnich, který je od mládí zavřen v klausuře a musí ve zpovědnici řešit, a to správně řešit, nejtěžší kolise a dávat rady. Nad tímto duchovním životem a nad zkušeností srdce a ducha ohrohuje ovšem tito parvenuové civilisace své sebejisté nosy!«

A pak — je ten jejich naturalismus, jejich realismus realistický? Jde hlavně o dorost inteligentní. Což ten nemá mravního ducha? Život Petra Giorgio Frassatiho mluví — a vede...!

Co se týče krásné formy, uvedu — s dovolením pana redaktora — jeho výrok, jenž byl kdysi vysloven při kritice Šrámkova »Těla«: »Jistý brouk se rád válí v koňském trusu. Když jej vidíte na špendlíku ve skříní sběratelově, řeknete: pěkný brouk. A když jej uvidíte v jeho milieu, řeknete: ošklivý brouk. A když vidíte spisovatele, jehož slohem se těšíte, čím se inspirovat, jaký živel miluje, řeknete s lítostí — ano, co řeknete?«

Když už pořád dnes užívám citátů, také jim zakončím. Víte, proč jsem tuto otázku navrhl? — Říkal nám při zmínce o takovéto literatuře jeden pan profesor, jehož láska ke studentstvu může snad být zvána naivní neb farizejskou: »Pro Boha, tak se o našich studentech píše a oni si to nechají líbit! Kdyby to tak o nás za našich mladých let .! J. A. -ík.

Pesimism.

Myslím, že většina těch, kteří si stále na život stěžují, ale nemají dosti síly vzepřít se a vytrvale za svým ideálem jít, jsou právě pesimisté. I menší neúspěch je dovede zaplašit, zbytečně se nad ním dlouho rmoutí, místo, aby znovu vstali a ihned znovu začali — zůstávají pesimisty.

A toho, kterému se zdá život dokonalým, jaký jest, který nám svým úsměvem říká, že není naděje v lepší bytí, že se musíme těšit ze své ubohosti (poněvadž se nemůžeme zdokonalit) — nám dává najevo, že jest mu život lhostejný. Toho pesimista, který je stále nad sebou smutný, obdivuje a nazývá ho optimistou. Ale já bych ho tak nenazvala, poněvadž člověk, kterému je život lhostejný, neví, co to jest: žít — nedovede si toho vážit, nemá víry ve své schopnosti, necítí odpovědnosti za síly, které mu dal Bůh.

Pesimista sáhne často po leckteré knize, pojednávající o optimistickém způsobu života, která bývá většinou psána pod heslem »Uchováti si vždy dobrou náladu«, ale takovými knížkami se může vypěstovati jen životní ležérnost.

Avšak vzdělaný člověk, vyrovnané povahy, bude žít podle vlastního životního přesvědčení. Má ideály a má životní cíl, a čím je tento vyšší, tím více přispěje k vytrvalosti a houževnatosti jeho

práce. I on prožije bolesti a zkoušky, ale není bolestí, jež by statečné srdce nedovedlo snést.

A kdo poznal radost sebezdokonalování, ten touží po ustavičném pokroku. Cítí radost ze života, hluboký klid — cítí krásnou harmonii s Bohem.

E. K.

Několik postřehů.

Církev svatá chová ve svém lůně jedinečný poklad ideí nejlepších, nejvznešenějších a nejužitečnějších, jež jsou proto též nejlepším vodítkem na životní pouti jak jednotlivce, tak i společnosti a národa.

Musíme se jednou vzchopiti. Řekl to P. Rudolf na kongresu Pax Romana a my si to musíme zde v Jitře podtrhnout, že theologie nesmí zůstat vědou jen kněžím a bohoslovcům vyhrazenou, protože svaté pravdy byly zjeveny pro všechny a všem byly dány dary Ducha sv. a všichni jsou povoláni k tomu, aby tyto pravdy prožívali. Nelze se naprosto v náboženském vzdělání spokojiti s tím, co se člověk naučil za těch pět let po dvou hodinách týdně. Míti na př. aspoň kapesní vydání Nového zákona a samozřejmě číst z něho pravidelně, to patří už dnes k bontonu.

A až budeme prohrát hodnotami našeho náboženství, až jeho ideje budou cirkulovati naší duší, jako krev obíhá v našem těle, pak budeme pocítovati potřebu šířiti je ve svém okolí a dále, neboť bonum est diffusivum sui.

-il.

Dopis Fr. A. Kozáka F. S. C.,

českého misionáře v Birmě, zaslaný Stud. mis. sdružení v Praze-Bubenči.

.... My zde též máme Misijní sdružení v našich kolejích a dostáváme měsíčně časopis zvaný »Apostles«, který jedná o misijním úmyslu pro každý měsíc a udává práci rozmanitých sdružení po celé Indii. Zde ku příkladu studenti rozdávají do nekatolických čitáren katolické noviny, pamflety, které řeší rozmanité nábož. otázky, které protestanté a pohané často předhazují. V některých školách studenti poučují pohany a katechumeny, sbírají peníze pro chudé misionáře, předplácejí noviny pro misionáře, studentky vyšívají kostelní roucha. Skoro každé misijní středisko v džungli jest pod ochranou některé chlapecké aneb dívčí střední školy. Váš ndp. biskup se velice zajímá o naše misijní kroužky. Nedávno jsem slyšel o jednom studentu z naší koleje (Školských bratrů), že působí výtečně mezi pohany a mohamedány na zdejší universitě. Má prý celou knihovnu katolických knih a studenti ho nazývají »Katolická Encyklopedie«. Jeho otec jest Angličan-bezvěrec a jeho matka jest Birmanka-pohanka. Jeho bratr a sestra jsou též výteční katolíci, poněvadž byli vychováni v kolejích Školských bratrů aneb Školských sester. Příště Vám napíši něco o studentech, kteří byli pokřtěni v katolických kolejích a jak působí po opuštění kolejí. Právě před dvěma měsíci jeden z mých studentů byl pokřtěn. Celá jeho rodina jest pohanská, ale doufáme, že brzy se obrátí, neboť byli všichni vychováni v katolických školách a znají naše náboženství dobře. Strýc tohoto studenta jest profesorem na universitě. On byl vychován v koleji Školských bratrů a po skončení university žádal o křest. Byl pokřtěn asi před rokem. Nyní vyučuje rodinu jeho bratra a říká mi, že budou pokřtěni tento rok. On jest

též předsedou misijního sdružení v universitě. Každý druhý týden přijde k nám a my mu půjčujeme rozmanité knihy o našem náboženství. Musím skončiti prozatím.

Zůstávám v Kristu oddaný

Fr. Antonín Kozák F. S. C.

Několik dopisů ze Slovenska.

K Jitru všetkým milým bratům i sestrám, čo doň prispeli, čo najúpremnější blahoprajem. Lebo bola by som Vám dopriala vidieť a počuť s akou pochvalou sa naše dievčatá o ňom vyslovily. Pravda, len tie hlbšie a vážnejšie... — Vaša slovenská sestra H. P.

*

Ťuctive Vás žiadam, ráčte mi posielat Vaše Jitro v 2 ex. i s prílohou. Prosil by som Vás o neakú adresu niektorého čes. kolegu, ktorý by si chcel dopisovať s kol. Slovákom. Pozdejšie Vám zašlem i neaký príspevok. So štud. a katol. slov. pozdravením Jozef Bančo, VIII. tr. rg., Rimavská Sobota.

*

Nám Slovákom sa Vaše »Jitro« páči, preto radi ho zavše vo voľných chvíľach chytíme do rúk a čítame z Vašich českých srdc. Kiež by podobne robili i bratskí študenti českí s »Rozvojom«, ktorý teraz závodí snáď s Jitrom o prvenstvo. Lahšie by sme si porozumeli. No dost o tom. Radšej neskor listom. Za vlaňajší ročník Jitra čo nejsrdečnejšie »Pán Boh zaplatí!« Dúfám, že mi ešte i teraz umožníte čítať »Jitro«, ako doteraz. Pozdravujúc Vás, zostávam v najhlubšej ťucte, J. F., bohoslovec, Trnava.

*

P o z n. t. r e d a k c e: Časopis katolíckych študentů slovenských »Rozvoj« doporučujeme českým studentům co nejvřeleji. Věříme, že to budou právě naše studentské časopisy, které přispějí ke konečné dohodě a nejužší spolupráci katolíckého studentského hnutí českého a slovenského. — Objednejte si »Rozvoj« v administraci, Bratislava, Prayova 38.

Jitro se líbí!

Oznamuji Vám, že letošní úprava »Jitra« se těší velké oblíbě, což mi právě umožnilo získati tak velký počet odběratelů (o němž jsem loňského roku pochyboval). Slíbil jsem ovšem kolegům, že budou letos v Jitře články ze škol. života, a to velmi zajímavé, nač se oni již předem velmi těší. Doufám tedy, že jejich naděje nebude zklamána a že tedy to, co je nejvíce baví, jistě v letošním Jitru najdou. Mám slíbené některé články sportovní i školské, takže se sami zúčastníme pestrého vybavení Jitra. Neříkám, že číslem 72 končí má propagace Jitra. — J. Trejbal.

Všem, kteří ještě nezaplatili předplatné

K druhému číslu »Jitra« byly přikládány složenky k zaplacení předplatného. Děkujeme všem odběratelům, kteří splnili svou povinnost a zaplatili. Obracíme se na všechny ostatní s výzvou, aby zaplatili také, poněvadž jen tak budeme moci udržet »Jitro« na té výši, na které je. Použijte třeba bianco-šeku a vyplňte číslem 206.271 s pražskou adresou »Jitra«.

Naším sdružením.

Jako minulé léta, tak i letos bude vybírat katolické studentstvo svůj Mikulášský dar, založený zemřelým arcibiskupem drem A. C. Stojanem. Je to jediný zdroj, který tvoří finanční podklad našich katolických organizací.

Jak bychom si mohli představit plnění těch všech úkolů, kdyby naše vrcholná organizace, Ů. K. S. Čs., nebyla finančně dosti silna, aby všechny své předpoklady splnila? Jak bychom mohli podporovat své nemajetné kolegy bez Mikulášského daru? Můžeme si též představit potřebný styk se sdruženími?

Zvěčnělý tatíček studentů řekl kdysi: »Mám vřelé přání, aby veškeré organizace československého lidu vyvrcholily v organizaci československého studentstva, jakožto výkvětu inteligence a pravé zbožnosti, živěné vírou a vědou.« A tohoto odkazu si musíme býti vědomi my, katoličtí studenti, musíme se snažiti ze všech sil, abychom svému poslání dostáli.

Odplaty našich snah se nám v tak hojně míře dostalo letošního roku. Vzpomeňme jen na ty zástupy našeho studentstva a mládeže při celostátním sjezdu katolíků, to nadšení, které plálo v srdcích našich, když jsme pochodovali Prahou. A před dvěma měsíci jsme hostili naše kolegy z mnoha států na kongresu »Pax Romana«.

A proto prosím všechna naše sdružení, aby s největší péčí chopila se vybírání. Nám musí ležeti na srdci zdar Stojanovy akce! Neostýchejte se a běžte mezi katolicou veřejnost a poproste o příspěvek, porádejte přednášky, vybírejte v kostelích, získávejte příznivce! Pomůžete jen sobě!

JUC Frant. Uhírek,
referent Mikulášského daru.

Zprávy organizační.

Česká liga akademická v Praze

oznamuje, že její předseda

SLÁVA BÁTĚK

byl promovován 26. X. 1935

na doktora věd právních a státních

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ zahájila svou po-prázdninovou činnost I. rekolékcí duchovního rádce Č. L. A. P. dra Jana Urbana. Dne 17. října přednášel dr. Alfred Fuchs, odborový rada tiskového odboru presidia ministerské rady, na téma: »Kult pražského Jezulátka a dnešní doba.« Theologický kroužek zahájil svou činnost ve čtvrtek dne 24. října. — Na listopad připravujeme přednášku pana ministra zahraničních věcí dra Eduarda Beneše a generála Medka. —li.

MORAVAN S. K. A. Nový výbor nezaháel ani v prázdninových měsících, nýbrž pracoval, aby mohl pokračovati v díle již započatém, věnovaném katolickému studentstvu a celé katolické veřejnosti. Co se náboženského života týče, bude Moravan pokračovati ve spolkových tradicích. Jako předešlého roku, tak i v novém školním roce budou pořádány akademické bohoslužby. Hlavním bodem brněnského programu kulturní činnosti Moravana v příštím roce budou filosofické kursy, pořádané na Filosofické fakultě Masarykovy uni-

versity. Akademické konference v Dalečíně byly letos pořádány ve dvou turnech. Již nyní se pracuje o nové organizaci příštích dalečinských konferencí. — Pěvecký sbor navštěvoval v červnu Filharmonickou besedu v Brně a spolu s ní účinkoval 28. června ve Smetanově siní v Praze. Tomuto koncertu, který dirigoval profesor Kvapil, byl přítomen také J. E. kardinál Verdier. Sbor zpíval také při zahájení kongresu Pax Romana ve Smetanově siní státní hymny a chorál »Sv. Václav«. Téhož dne zpíval na Garden-party v zahradě strahovského kláštera. Dne 5. října byl konán ve Smetanově siní velmi úspěšný koncert, který nalezl i vřelé přijetí u kritiky. Koncert byl pořádán pod protektorátem Jeho Magnificence J. B. Foerstra, J. M. prof. dra Drachovského a rektorů brněnských vysokých škol. 6. října zpíval sbor v pražském Radiojournalu s přenosem i do Brna.

SSS PLZEŇ. Dne 22. září pořádalo SSS svou XV. řádnou valnou hromadu za účasti duchovního rádce vdp. Antonína Havelky, inf. arciděkana plzeňského, svých vzácných přátel, profesora dra Bláhy, profesora Límpoucha, dra Juráka O. P. a hojného členstva. Byly podány zprávy o celoroční činnosti, která vyvrcholila přednáškami J. M. dra Karla Domina, který zaslal valné hromadě pozdravný telegram, a J. Ex. dra Grisogona. Ve volbách byl zvolen výbor v čele s kolegou Františkem Bindrem. F. J.

SSS PARDUBICE. Sdružení zahájilo činnost dne 17. září valnou hromadou za přítomnosti 35 členů. Členstvo bylo rozděleno na oddělení chlapecké a dívčí. Chlapecké oddělení probírá ve svých schů-

zích, řízených duchovním rádcem dp. dr. Gregorem, sociální otázky. Na měsíc listopad připravuje se akademie, při níž bude účinkovati členstvo obou oddělení.

● **SSS SV. JAN POD SKALOU.** Dne 15. září t. r. konala se valná hromada. Na programu byla volba nového předsednictva. Po úvodních slovech dosavadního předsedy kolegy J. Kloučka bylo přikročeno k volbě, při níž byla zvolena navržená kandidátka. Předsedou byl zvolen kolega V. Kult, jenž poděkoval jménem nově zvoleného výboru za důvěru. Pak projednávány volné návrhy, týkající se většinou čítárny, jež byla nově zřízena.

● **SSSm ČESKÉ BUĎEJOVICE.** Po valné hromadě, spojené s volbami, byla svolána ihned výborová schůze, na níž byl projednáván rozvrh naší činnosti spolkové pro nejbližší dobu. Divadelní odbor chystá hru »Nový pan knihovník«, jejíž čistý výtěžek bude věnován na rozšíření členské knihovny. Na společné výborové schůzi SSSm a SSSd, pořádané 20. října, bylo rozhodnuto, aby 1. prosince byla konána nadílka pro chudé děti česko-budějovické. -ta.

● **SSSd PRAHA** zahájilo svou činnost po prázdninách dvěma výborovými a jednou členskou schůzí, na kterých se členky rozhodly rozdělit sdružení na kroužky. Byl zaveden kroužek nižší a vyšší německý a francouzský, literární a historický. Zavádějí se také pravidelná rytmická cvičení. Kroužky jsou každý týden a členská schůze jednou za měsíc.

● **ASS PŘEROV. XVII.** valná hromada byla konána dne 22. září t. r. Po zahájení JUC. V. Kočím bylo vzpomenu to velké ztráty bývalého duchovního rádce pana profesora Jana Ertla, na jehož místo byl zvolen profesor zdejšího gymnasia dp. P. J. Myška. Pak bylo přistoupeno k volbě nového výboru v čele s předsedou JUC. V. Trkanem. Hodnotnou výplní slavnostního programu byla pěkná slova MUC. R. Trkana, jehož přednáška byla vyslechnuta s velkým zájmem a byla jedním z nejhodnotnějších proslovů, jež byly kdy proneseny na našich valných hromadách. Z pozdravů hostů dlužno oceniti kratičké, ale obsažný proslov starosty Orla pana Čecha a paní Jarolímkové. Valná hromada skončena svatováclavským chorálem.

● **ASS KYJOV.** 18. září t. r. pořádalo naše sdružení divadelní představení Jaroslava Hilberta »Druhý břeh«, které se setkala s velkým úspěchem. Připravuje se výstava katolického tisku a různé veřejné přednášky. Hodláme uspořádati společnou pracovní konferenci obou Ústředí v rámci dokonalého sblížení a spolupráce katolického studentstva československého.

● **ASS NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ.** Valná hromada byla konána dne 29. září. Spolkový život v minulém správním roce byl hodně čilý. Vzpomenuto 20. výročí vytvoření našich legií, přednáškou majora ruských legií profesora Krpálka o svatováclavské ideji v legiích. Na tradičním vánočním přednáškovém cyklu přednášel ThDr. Josef Jančík, dr. Antonín Drobný a profesor Josef Fiala. Druhá polovice správního roku byla věnována propagaci sjezdu katolíků, jež se zúčastnilo 38 členů. Exercičních známek, knih a časopisů rozšířeno za více než 500 Kč. Novým předsedou sdružení byl zvolen profesor Josef Fiala.

● **ASS BOSKOVICE.** Život našeho sdružení neprojevoval se pouze v několika těch výborových schůzích, nýbrž jeho snahou bylo pracovati mezi naším lidem a zejména studentstvem. Duchovní náš vůdce vdp. P. Lad. Švéda přednesl studentstvu několik přednášek. Vrcholem naší činnosti byly dvě slavnostní akademie na památku 1050. výročí smrti sv. Metoděje v Letovicích a Kunštátě, při nichž měl slavnostní proslov profesor dr. Karel Skoupý, rektor brněnského alumnátu. — Vhodné sbory zpíval třicetičlenný sbor bohoslovců z kraje boskovického, hudební a zpěvní čísla provedli členové Sdružení, kteří tak ukázali, že mají pochopení pro krásná umění. Akademie byly vůbec náboženskou manifestací kraje a našly ohlas i v tisku. Čtyři členové našeho spolku byli vysvěceni na kněze, mezi nimi dlouholetý náš předseda, důstojný pán Jaroslav Šafář. Jejich nové práci přejeme mnoho zdaru. vl.

● **ASS MÍSTEK** konal IX. řádnou valnou hromadu dne 4. září t. r., na které byl zvolen nový výbor v čele s kolegou MUC. B. Ježem. Za zásluhy o spolek byl na návrh našeho duchovního rádce PhDr. Strakoše zvolen čestným předsedou spoluzakladatel sdružení pan MUDr. Jar. Slámečka. -tt-

● **ASS HRANICE** konalo dne 14. září za značné účasti v místnosti tamního reálného gymnasia svou valnou hromadu. Laskavostí ředitelství tohoto ústavu byla totiž jedna třída dána ASS k dispozici ke konání členských schůzí. Ve volných návrzích přítomný pan profesor J. Troub upomenul studenty, aby zavčas mysleli na prázdninový skautský tábor, konaný loňské prázdniny nedaleko Hostýna. Dne 21. září byla schůze hochů. Kolega Ryška dal několik návrhů, jak si představuje práci členů ASS. S ochotou byl přijat návrh na vytvoření kondičního odboru. Pan profesor Jašek, bývalý místopředseda Č. L. A., slíbil spolupráci. Byly zavedeny rekolekce, jež řídí důstojný pan profesor P. Alfons Glos.

● **ASS POLIČKA** konalo valnou hromadu dne 30. srpna. Po zprávách funkcionářů zvolen nový výbor s předsedou kolegou Nyklem. Byly opět navázány styky se středoškoly a vyhrazen jim člen výboru. Bylo též propagováno »Jitro« a ustanoven jeho kolportér mezi středoškoly. Usilovnou prací zvyšujeme počet členů, kteří jsou odhodláni k naší drobné nenáročné práci. -js-

● **ASS BRNO-KRÁLOVO POLE.** Dne 6. října t. r. vykonána byla valná hromada, která zvolila nový výbor v čele s kolegou Františkem Kryštofem. Za uplynulý správní rok vykazuje sdružení značnou činnost, jak naznačuje řada schůzí, několik přednášek se světelnými obrazy, čilý tiskový odbor, fotbalový a šermířský kroužek. Spolek dodává pravidelně po celý rok do místní veřejné čítárny katolické časopisy a zakládá praktickou theologickou knihovnu. Ve své nové veřejné skřínce pořádá stálou výstavku katolických novinářských i knižních aktualit. Podstatnou zásluhu o náš spolkový rozkvět má pořízená spolupráce našeho duchovního rádce ThDr. Františka Švábeníka. Pro příští rok vydáno heslo — všichni na exercicii. FK.

h á d a n k y

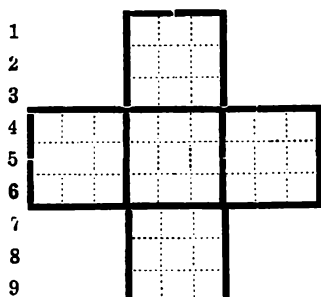
Korespondenci, týkající se této rubriky,
zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek,
redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava

I. TURNAJ (DOKONČENÍ).

31. SOUZVUČKA. — A. Blaha, Brno.

Matka nařiká, bolesti ———:
»Spadl mi syn do řeky ———!

32. KŘÍŽOVKA. — J. Brhel, Vsetín.

A B C D E F G H CH

Přiveď "Jitru" nového
odběratele - hádankáře!

Vodorovně: 1. Zelenina. 2. Dopravní prostředek.
3. Hádanka. 4. Ženské jméno, předložka, průkaz. 5. Vi-
dina, zájmeno, umění (lat.). 6. Část hlavy, vodní zvíře,
zájmeno. 7. Předložka. 8. Trpitel. 9. Míra.

Svisle: A. Karta. B. Droga. C. Souhlas. D. Číslovka,
člen národa, ženské jméno. E. Modlitba, staročes. slovo,
doba. F. Shluk, projev vděčnosti, velikán. G. Titul.
H. Papoušek. Ch. Zkratka spolku.

33—34. REBUSY (nemoc, budova).

a) Aniče Jožka Č. J. Sasínovi Kvíčala.

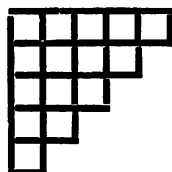
b) CV

35. SLOUČENKA. — L a n h e d o v i.

M. Galušková, Řepčín.

V ráčku habešské území
a správ. ruská řeka když je,
dají ti jméno generála
z dob Marie Terezie.

36. ROHÁČEK. — Bárové Morová, Ústí.

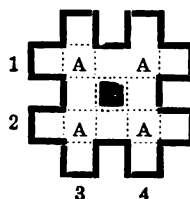
české město
nádobu
kam. ložisko
řims. cifra
souhláska

37. ZAMĚNKA. — SSS v Král. Hradci.

J. Neumann, Ločenice.

S »á« slouží k cestě poslední,
s »í« mají všichni obchodníci,
s »ú« vidíš v době večerní.

38. RÁMCOVKA. — Š. N. J., Hodonín.

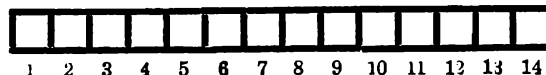
čes. spisovatel
zelenina
hud. skladatel
tichomoř. ostrov

39. PŘESMYČKA (HISTOR.) — J. Bičovi

A. Krajčík, Obořiště.

Firma Stein a Klán

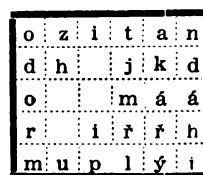
40. POSTUPOVKA. — A. Srmok, Kut. Hora.

1—3 jednotk. obchod	7—9 příbytek včel
2—4 severs. zvíře	8—10 zdroj moci
3—5 číslovka	9—11 mezinár. řeč
4—6 hlas zpěvní	10—12 tečka (zpět)
5—7 amer. stát (zp.)	11—13 muž pohádky
6—8 kuch. potřeba	12—14 psací potřeba

41. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

E. Liška, Náklo.

Ví Tvůj známý(á)
o „Jitru“ a jeho
hádkářské
rubrice?

42. PŘESMYČKA. — Cid, Tišnov.

Rabín voní

43. — Zd. Pištora, Praha.

Andílci.

44. VSUVKA. — Red. hádanek M. Veruškin, Chrudim.

Do Rusa když vrazíš kopí,
nevím, zda se ještě vzchopí —
Tím však jist si můžeš být,
vzácný spis že budeš mít!

45. ZRŮDA. — S. N., Hranice.

Americké státy v zrůdě:
krátká, dlouhá, přestávka bude!

SAMI SOBĚ: Š. Ant.: Doufám, že nás vzpomenete.
A. Blaha: Srdečně vítám. Už se známe z dřívějšíka
z »A. S.«? Uveř, cvičte se v přisp. i řešení; J. Brhel:
Kříž. bylo nutno přeměnit. Rád upravím, uveř. Vy-
trvejte. J. Čafka: Pěkné práce; přiveďte více Strážnic-
kých! F. Geršl: Co mohu, uveř. Snaha o získání druhé
strany zatím marná. Kazí vše hádkáři sami... Dopis.
M. Galušková: Dík za vybrané příspěvky. Což kolegyně?
Pozdrav všem! L. Grünwald: Výborné oříšky! Jen
kdybych měl více místa, abych Vám a všem pilným
mohl »zásoby« uveř. V. Hrubý: Vyřizeno. Porto je
3 Kč 50 h. (Platí i pro ostatní odměněné). Přisp. po
řadě uveř., získejte z Kyjova přátele naší rubrice!
A. Kábele: Milerád; vytrvejte, takové potřebujeme! —
Musím stále burcovat, jinak bychom zaspali — navždy!
Pomozte nám dosáhnout STOVKY hádkářů a hádan-
kářek... P. Kůžil: Podobně, vítám. Což ostatní z Ho-
donína? A. Komers: Také, A. Kutná Hora? A. Kraj-
čík: Pozdrav; vyřizeno. Těší mě další spolupráce. E.
Liška: Dobře, pošlete zas, s radostí uvítám. Ostatní jak
u předešlých! V. Morová: Podobně. Tím více vzácné
hosty-studentky. Vytrvat! Srdečně vítám J. Neumana,
S. Neubauera, Z. Pištora, F. Sečkáře, J. Šedivého (ve
4. č. uveř. koníčka), V. Lenského. (Sdělte plnou
adresu). Přisp. neshoří, rád uveř. Vám i všem, kdož
poslali něco. Pokud nebyly, uveř. v dalších číslech.
Jen vytrvejte a přiveďte desítky nových!) J. Veselý:
Vyř. odměna Vám i ostatním k plné spokojenosti.
A. Srovnalík: Výborné práce, přijdou na řadu. Lístek.
— Nerozvážené obvinění. Nehorším se; pišme si vždy
a všichni od srdce — k srdci. Sdělím potřebné. Po-
zdrav všem z Krom. — Řešení I. turnaje (1.—3. č.) za-
šlete s kupony do 15. prosince. (Bližší ve 4. č., zatím
se zásluhou počkejte do vyjití 4. č.! Nachystejte si ře-
šení. Pěkné odměny zašlou se hned po slosování.) Dík
a pozdrav všem!

—vm—

A nos lecteurs à l'étranger.

En ouvrant de nouveau cette rubrique destinée à informer nos amis étrangers nous remercions tous ceux qui ont pris part au XIVme Congrès de Pax Romana en Tchécoslovaquie. Nous nous réjouissons de ce qu'un très grand nombre d'étudiants a répondu à notre invitation et a manifesté son attachement à l'oeuvre de Pax Romana. Nous remercions aussi le Secrétariat général et le Comité Directeur de Pax Romana et tous ceux qui ont aidé le Comité Préparatoire dans l'organisation du Congrès.

Nos étudiants ont eu l'occasion d'entrer en relation avec leurs collègues de tous les autres pays et ils désirent que ces liens amicaux ne cessent jamais mais s'affirment de plus en plus. Le Congrès nous a de nouveau montré que nous avons tous le même idéal et le même but et que la collaboration la plus étroite est donc nécessaire. Nous espérons que la nouvelle année universitaire apportera les meilleurs résultats à cet égard et qu'elle marquera un rapprochement vers la réalisation de cet idéal, vers l'union en Jésus-Christ.

La IIIme Semaine universitaire à Prague.

Elle s'est tenue à Prague du 29 septembre au 6 octobre sous le patronage de S.E. Dr. Karel Kašpar, Archevêque de Prague, S.E. Dr. Leopold Prečan, Archevêque d'Olomouc, de la Faculté de Théologie de Prague, de M. Dr. J. Drachovský, Recteur Magnifique de l'Université Charles IV, de M. Dr. J. B. Foerster, Président de l'Académie tchèque, de Mgr Dr. M. Zavoral, Abbé Mitřé de Strahov, de Mgr A. Vykoukal, Abbé Mitřé d'Emmaüs, du R. P. T. Dittl, Supérieur de l'Ordre Domini-

cain. Les thèmes pour les différents jours furent: La totalité et la méthode, l'expérience, la puissance créatrice, l'Etat, la famille. Parmi les conférenciers il faut relever la présence du R. P. Dr. Boškovic de Zagreb, du professeur Chevalier, du R. P. Bocheński et du professeur Przywara de Munich. De nombreux étudiants ont pris part à la »Semaine« qui fut pour eux une occasion d'approfondir leurs connaissances de diverses questions très importantes.

Charles Čapek.

STUDENTI, záleži-li Vám na tom, aby Jitra bylo co nejdokonalěji vybaveno, propagujte akci **Mikulášského daru!**

Ty, kdož rádi čtou knihy **DOMINIKA PECKY,** upozorňujeme, že v nejbližší době vyjde v edici Jitra přepracované a rozšířené vydání knihy

Tajemství života.

První vydání těchto výborných aforismů bylo **rozebráno** v několika týdnech.

V EDICI AKORDU

vyjde nový román

Dominka Pecky SVĚTLA NA MOŘI.

Upozorňujeme na tuto knihu naše čtenáře.

Účastníkům soutěže

na získání pátého tisíce odběratelů Jitra děkujeme a upozorňujeme, že odměny budou zasílány těm, kteří splnili podmínky, k vánocům, ostatním po splnění podmínek. Zveme další pomocníky k naší akci pátého tisíce.

XVII

Č. 4

jitra časopis katolického studentstva

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Štěpánská 35. ● Telefon čís. 285-60. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'— Kč, ostatní 27'— Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'— Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti. ●

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitro. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitro, (raport), Praha II., Štěpánská ul. 35.

zprávy dopisovatelům:

J. L. Sázka. Wir sind nicht Sportsleute, wir sind Hierarchisten, řekl by Theodor Haecker. Sport je věc dobrá — na svém místě, ve stupnici hodnot. Jest nám tedy prostředkem, ne vším. Odmitáme jakékoliv zdání opaku. Sport je pro život, ne život pro sport. ● Ofensoři. Jitro je časopis nepolitický. Články rázu politického by mu neprospěly, nýbrž uškodily. Nedávno napsal K. Čapek, že prý politické strany bohatě dotují studentský tisk. Jistě nemilnil Jitro. Jsme podnik ryze studentský, tedy ani nakladatelský, ani politický. ● Delta, Kroměříž. O vyjadřovací schopnosti absolventů různých typů středních škol by se dalo snad psát do nějakého odborného časopisu. Co obecně se dá o tom říci, lze čísti v Zápisků starého profesora v tomto čísle. — Prosy nemají pointu. ● K. D. To zmoudření Vašeho Dona Juana je jistě příkladné, otázka jest jen, zdali trvalé a opravdové. Zkuste jiné náměty, jen se vystříhejte kalendářové mravoučnosti. ● H. S. Dobrá je Obava. Ostatní je celkem neškodné filosofování ve verších, věru nenáročných. ● F. M. V. I takovou reportážičku je třeba podati s jistou suverenitou. A humorista musí míti odstup, nesmí podléhati námětu. ● V. Ž. Tato scéna je bohužel trapná. Jsou jisté meze. I na profesory se musíte dívat lidskými očima. ● V. T. Něco jsem dal do dopisů. Něco konkrétního, jen žádné kázání. Těch obecných míst o sociální otázce jsme měli v Jitru již dost. ● J. M. Vše ještě neumělé. ● Artuš S. Vadí retoricko-meditativní ráz. Čtete Bremondovu Čistou poesii. Životnost, neprostřednost, nevýslovnost, hlas srdce — to je poesie. ● O. G. Básně slabé. ● K. A. »Dojmy« trpí přeháněním a trivialitou.

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

● K. L. P.—B. Máš smysl pro zajímavost obrazu. Tvé krajinky nejsou špatné, ale podobné motivy jsou příliš často uveřejňovány. Chceme otiskovat věci nové a originální. Snad něco uplatníme jinde, nebo v Jitru později. Při odměně přihlédneme k Tvé početné zásilce. ● Hradečtí. Snímek jinak dobrý se nehodí, poněvadž není jasný. Pošlete zase. ● K. Pich P. Tvé »Žně« jsou velmi dobré. Otiskneme v létě. Pošli znovu. ● V. S. Č. K. Baču příležitostně otiskneme. Ostatní snímky jsou nepříliš jasné. Pošlej snímky na černém lesklém papíře. ● J. T. B. Dobré, ale příliš známé motivy. Snad bude možné uveřejnit jinde. ● J. O. P. Dobře děláš, že se snažíš fotografovat prosté a jednoduché věci, dosud nezachycené fotografickou čočkou. To je úkol nové fotografie: objevovat neznámé krásy objektu a jeho detailů. Dnes otiskujeme »Stařenku«. ● V Š E M. Poněvadž se nám podařilo od některých fotografických firem (Ako, Mimosa, Neobrom) získati materiál do naší soutěže, odměníme všechny účastníky. Bude ovšem přihlíženo k jakosti snímků. Odměny budou zasílány k vánocům a jména odměněných budou uvedena v pořadí podle hodnoty zaslaných snímků v lednovém čísle. Kromě fotografických potřeb, brožur a příruček budou zasílány cenné knihy. ● Všechny snímky si ponecháme a vhodné budeme postupně otiskovati. Autoři otištěných snímků budou odměněni ještě jednou zvlášť. ● Snímek stařenky, otištěný v tomto čísle, byl pracován na desce Ako a na papíru Neobrom. Autorem fotografie je Jan Ondráček.

V y š l o 1. prosince 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Technicky řídí JUC Ctibor Mařan. — Odpovědný redaktor JUC Fr. Kolman. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. Podávací poštovní úřad Praha 25.

DR. SILV. M. BRAITO O. P.:

Výzva Boží

Bůh je čirý kon a protože nás stvořil ke svému obrazu, vložil do nás nejenom tolik možností a schopností, nýbrž i své síly, abychom tuto možnost a schopnost překonávali skutečným činem.

A když do nás vložil dokreslený svůj obraz, když nás totiž učinil svými dětmi, už tím chtěl vidět ovoce této nesmírné mohoucnosti a možnosti, vložené do lidské bytosti. Chce, musí ctít, abychom rostli a dorostli v tomto svém povolání, které nemůže vyznít naplano.

Znáte přece dobře podobenství z Evangelia o hřivnách. Hospodin chce nazpět to, co vložil do člověka. A chce to vlastně jenom v zájmu člověka. Neboť jestliže člověk touží stát se hodně podobným Bohu a vyrůst nad sebe, zde má k tomu svatou příležitost, totiž povznést se nad pouhou přirozenost a růst v nadpřirozeném. A nejen to, Bůh vložil do člověka sám tuto touhu stát se mu podobným i ve tvoření. Jestliže nemůže člověk z ničeho něco učinit, aspoň má vykonat něco velkého a krásného z toho, co mu bylo svěřeno. Z milosti synovství Božího má člověk vybudovat krásný, plodný, bohatý duchovní život.

Hospodin chce činy. Tak praví u Isaiáše: Jako déšť a sníh padají s nebe a nevracejí se, nýbrž nasycují zemi, aby ji učinily plodnou, aby dala semena a chléb, tak jest to též s jeho slovem. Nemá se k němu prázdné vrátit, nýbrž má uskutečnit to, čeho si on přeje.

Slovo Zjevení, slovo Evangelia, slovo učení Církve nemají vyznít naprázdno. Nesmí naprázdno vyznít naše snaha o lepší, dokonalejší poznání Boha. Naše shromáždění mají dát semeno k dalšímu zasévání a chleba k pokrmu a udržení života. Neboť toho od nás očekávají ti, kterým nebylo dáno tolik příležitostí Slova a poznání jeho.

Když dává Kristus Petrovi milost zázračného zahrnutí ryb, ihned od něho žádá: Slibuje mu, že ho učiní rybářem lidí. Toto zahrnutí bylo podobenstvím, výzvou. Milost, kterou vám Pán zachovává víru, kterou vám osvěcuje víru ve vašem životě a ve vašem intelektuálním životě zvláště, jest podobenstvím a jest zároveň výzvou, abyste se připravili na to, že i od vás Pán požádá druhý talent, že od vás bude požadovat těžší práci, že chce vás také mít rybáři lidí.

Nechce od nás jenom slova, chce činy! To jest nebezpečí všech manifestací, sjezdů a týdnů, aby se neztrácela úcta ke Slovu, Slovo musí zůstat nesmírně vzácným a svatým u nás. My to chceme. Naše povinnosti náboženské, povinnosti našeho studentského života ukazují, že se chceme vážně postavit ke Slovu, že chápeme především jeho závaznost!

Závaznost slova a jeho plnosti znamená nejen chápat, čím jest Slovo pro nás, nýbrž chápat stejně, čím jest pro druhé, a otevírat i svým životem, svým příkladem, svou prací plnost a tajemství a bohatství a život tohoto Slova těm, kteří prosívají svým životem denně statisíce slov. Proč tolik slov? Protože není jedno Slovo. Až soustředíme svůj život kolem jednoho Slova, soustředíme snáze i ostatní kolem tohoto slova. Až budeme tak plni tímto Slovem, že nás cele zaplní, nebudeme ani my musít užívat tolik slov o Slově. Uvidí ostatní jeho záři a lesk z našich činů, po kterých volá každé slovo a především Slovo, o němž praví Evangelista: Sine ipse factum est nihil.

P. Silvestro M. Braito O.P.

Záchrana Evropy

Duchové prostřední a mělcí se pohoršovali nad unionistickou encyklikou papeže Pia XI., kde se zdůrazňuje jako přední a základní podmínka jednoty všech církví — jednotu víry, t. j. společné symbolum, jednotné Credo.

Jinými slovy: jen návrat všech odštěpených církví do lůna pravé jediné Církve Kristovy, římskokatolické, přivodí jednotu víry, jednotu církví a zachrání Evropu. Všecky ostatní snahy, sjezdy křesťanských církví na podkladě humanitním, jsou mařením času a planým mluvením.

Novinová bouře, rozvířená těmito myšlenkami náměstka Kristova vyvěrala z nevědomosti, zaslepenosti nebo ze zloby. Vždyť sama protestantská nejrozšířenější revue „Hochkirche“ uznává, že odluka národních složek tak zvanou reformací byla neštěstím, deformací, že zprotestantisování národové podobají se marnotratnému synu, jenž dříve nebo později se musí vrátit do domu otcova — do Církve katolické, jejíž věřící se podobají synu, jenž zachoval otcí věrnost.

Prozíraví duchové v protestantismu všech sekt ocenili a pochválili dílo papežovo, nazvavše je plným právem „péčí o záchranu Evropy“. Jsouť snahy unionistické na podkladě jednoty víry snahami o povznesení křesťanské kultury, jež jediná jest s to spojit všechny národy v jednu velikou rodinu dítek Božích. Jen na těchto velebných základech možno vybudovat jednotu spravedlivé politiky a sociálního pořádku a možno zažehnat mezinárodní zápletky a války.

Vznešené ideje kulturní vyzařovaly vždy jen z křesťanství, jež mělo dosud své ohnisko v Evropě. Byla-li Amerika směrodatnou v oboru obchodním, finančním, výrobním a sociálním, Evropa měla vždy svůj primát v řešení otázek kulturních. A o zachování tohoto privilegia čistě křesťanského se jedná papeži: Evropa má udržet a národům ostatních dílů světa zprostředkovat kulturu, křesťanskou, jež jediná stojí ve službách důstojnosti lidské a spásy nesmrtelných duší. Ztrátou této výsady přestane Evropa býti ohniskem světa kulturního a stane se bezradnou a bezbrannou kořistí buď amerikanismu, buď asiatismu.

Světová válka toto nebezpečí zvětšila. Merezkovský mluví právem o mongolisaci duchovního života Evropy a o kramářském duchu Ameriky, jenž jí hrozí zlaicisováním.

Laicisace, toť odpad od Krista, odcizení zjevenému učení Spasitelovu, apostasie od evangelia spravedlnosti, míru, řádu a lásky. Učení Kristovo není filosofická teorie, toť životní praxe par excellence! Laicisace vylučuje Boha ze života veřejného, rodinného a soukromého a uskutečňuje apotheosu člověka. Nám netřeba chodit do zlaicisovaných států, abychom na vlastní oči viděli zhoubné následky této kletby — my je v hrůzných formách vidíme již i u nás.

Laicismus v životě rodinném! Civilní manželství, manželská rozluka, vraždění nenarozených, sebevraždy jednotlivců, celých rodin, hrozící depopulace národa. Celé legie odvržených žen, nezměrné množství opuštěných dětí, těchto nejubožejších sirotek, k nimž rodiče se neznají — jsou živelním protestem proti laicisaci rodiny, jež tak zhoubný přivodila rozvrat.

Laicisace v životě státním! Naprostý odklon od stezejní zásady: Což jest Božího, dejte Bohu! Káže se suverenita státu ve věcech náboženských, hlásá se zbožňování státu a národa. Odtud pak nutně vyvěrá mrzká zvůle silnějšího, absolutismus státní, imperialismus stran, cesaropapismus státní moci. Tu opět nacionální šovinismus se svým bezmezným záští, brzdícím klidné soužití, účelnou spoluprací na blahodárném rozvoji celku. Toto záští jest pramenem stálých nesvárů, podezřívání, bojů a válek.

Laicisace v oboru sociálním! Kapiťalistický liberalismus se svou bezohlednou konkurencí spěje chvatně přes mrtvolu tisíců k svému cíli — časnému zisku. Tento však démon vyvolal jiného v extrémním marxismu, v socialistickém komunismu.

Laicismus na poli kulturním přivodil celou spleť filosofických teorií a systémů, z nichž nelze nalézt cesty k pravdě, k míru a k životnímu štěstí.

Laicismus v ohledu náboženském hoví humanitě, jež svou pravou povahou odhalila ve válce světové, kdy bez lásky k Bohu nebylo lásky k bližnímu: krev nevinných se prolévala, rány humánně se léčily, aby rychle se zahojily, znovu mohly krváčet až k smrti.

Totť trapné zjevy odkřesťanění národů evropských, ohrožující kulturní poslání Evropy, zjevy, jež vidí každý, kdo má nadání a dobrou vůli zírat v budoucnost lidstva.

Tuto inteligenci a dobrou vůli v míře nejvyšší má právě ten, ježž Prozřetelnost učinila v době velmi vážné hlavou své Církve. Náměstek Kristův nebloudí nikdy v zásadách: se svého povýšeného stanoviska vidí jasně všechna zla ohrožující lidstvo v jeho bytí, v jeho bezpečnosti a míru. Slova papežova jsou varovnou věštbou otce milujícího dítky všech národů světa, toužícího uchránit evropské státy vnitřních zmatků, mezinárodních sporů a válek uplatněním velebných zásad křesťanských. Papež chce mír Kristův v království Kristově. Není však míru bez společné pravdy, bez svatosti života, bez spravedlnosti a lásky podle zářného vzoru Kristova. Jednota víry, základ to tužeb unionistických, přivodí všechno ostatní; pravíť Pán: „Hledejte nejprv království nebeské a jeho spravedlnosti, všechno ostatní bude vám přidáno.“

Tuto jednotu víry a mravů nemá míti pouze Evropa — veškeré lidstvo má být obohaceno tímto věnem Bohem národům světa daným. Odtud péče papežova o domorodé duchovenstvo pro národy asijské. I v tom se jeví starostlivá péče hlavy Církve o osud Evropy, protože křesťanskou kulturou zušlechťení národové asijské nebudou výbojně ohrožovat národy evropské. A i jinak kulturně zdatná Evropa ve smyslu křesťanském — ovládne vítěze tak, jak dějiny píší o kulturně zdatných Řecích, že kulturně ovládali vítězné Římany.

Netřeba se nikterak divit, že právě protikřesťanské záští vyhlilo jed odporu proti unionistickým tužbám Pia XI. na základě jednoty víry, jež jest **conditio, sine qua non**, nevyhnutelnou podmínkou spjetí všech národů a států v jednu rodinu.

Zjev tento jest však pádným důkazem, že papež Pius XI. ve své encyklice mluví pravdu z lásky k národům své péči Bohem svěřeným, že chce jen dobro. Jest to důkazem, že věčná instituce papežství ve své sekulární prozíravosti sleduje cíle věčné, snažíc se bloudící dítky Boží přivést zpět na cestu věčných, nezměnitelných zásad svatého evangelia Kristova. Tuto cestu míru Kristova v království Kristově vytýčil již největší filosof křesťanského starověku, svatý Augustin, ve svém věčně cenném díle „De civitate Dei“.

Universitní profesor hrabě de Reynold, nadšený vůdce švýcarských katolíků, píše ve svém díle „Schöne Zukunft“ z r. 1927 str. 48 o prozíravosti Vatikánu: „Papežství, strážce zjevené pravdy ve věcech víry a mravů, sleduje po všechna století jen sekulární politiku zásad. Té nelze posuzovati podle okamžitých, rychle viditelných úspěchů, protože není efemérní, chvilková, není oportunní, nepřizpůsobujíc se a v ničem nehovíc slabostem, vadám a bludům času a místa, jasně a stručně označuje a zavrhuje blud, jasně a stručně definuje pravdu — bez ohledu na to, líbí-li se to komu, či ne. Takováto politika není odkázána na okamžitý úspěch, protože vidí staletí dopředu.“

Ze zápisníku starého profesora A. P.

Non scholae, sed vitae discimus — neučíme se pro školu, nýbrž pro život. Touto průpovídkou hledí někteří páni profesori dodatí svým žákům větší chuti k učení, ba co dím, propůjčiti suchopáru školské dřiny jakési vznešenosti. Škola jest jen předsíní života. — Tuze to nepomáhá. Studenti se většinou učí jen proto, že to profesor žádá a že z toho dává známky. Dnešní soustava školní je příliš extensivní, student ani se nemůže všemu poctivě naučiti. Pomáhá si podváděním. Hledí při zkoušení všelicos vyčíst, dává si napovídat, při komposicích opisuje. Jeden abiturient mi řekl, že jediné, čemu se dokonale naučil na střední škole, jest podvádění. Neučíme se pro školu, nýbrž pro život. Krásné rčení. Snad se také zapomíná, že na základě toho rčení leckdy uvažují studenti o bezcennosti mnohého, čemu se učí ve škole. Nač se mám učit latině, vždyť to v životě nebudu potřebovat? táže se mnohý. Jiný stejně soudí o řečtině, deskriptivní geometrii,

chemii a počtu diferenciálním. Můžeme je utěšovat, že nikdy člověk neví, co bude potřebovat, nebo že ty zdánlivě neživotné disciplíny slouží k cvičení paměti, úsudku a slohovému vytříbení. Načež oni odpovídají, že by spíše byli ochotni se tříbit na něčem užitečnějším. Můžeme jim dokazovat, že to vše náleží k tak zvanému všeobecnému vzdělání, kouzlice jim před zraky jakýsi společenský salon, kde krásné a duchaplné dámy s nimi budou hovořiti o římských lyricích a recitovati zákon Snelliův, či zkoušeti je, vědí-li, jaká je atomová váha kadmia nebo uranu. A oni nanejvýš uznají, že tak zvané všeobecné vzdělání uschopňuje nanejvýš k řešení křížovek: na příklad, má-li člověk rychle si vzpomenout na nespalitelnou látku, hola, už to má: je to asbest — a ne, jak kdosi máje kromě všeobecného vzdělání také notnou dávku zlomyslnosti, pravil, že je to československá viržinka.

Ale žert stranou: věc je příliš vážná. Neučíme se pro školu, nýbrž pro život. Milí studenti, v Summě svatého Tomáše lze čísti něco velmi útěšného: Duše od těla odloučené uchovávají si všechno vědění získané zde na světě. Duše si odnáší na věčnost všechny vzpomínky a všechny vědomosti pozemského života. (Summa Theol. I q 89 art 5—6.) Říká-li se, že se učíme pro život, je to málo. Učíme se pro život věčný. Vitae aeternae discimus.

*

Vědomosti nejsou ještě vzdělání. Vzdělání roste z řádu. Nestačí míti mnoho vědomostí. Ty vědomosti musejí býti uspořádány. Ne jakkoliv uspořádány. Edmondo de Amicis vypravuje ve své Vita militare o důstojnickém sluhovi, který dostal rozkaz, aby udělal v pokoji pořádek. Udělal jej. Na příklad na jedno místo poskládal všechny kartáče: kartáče na boty, na šaty, na zuby. Byl to pořádek a přece to nebyl pořádek. Mechanické nakupení, byť ladné pro oko, skládání bez zřetele k vnitřní souvislosti, není řád. Řád je cosi organického. A organism jest jednota v různosti. Organism jest podřízení nižšího vyššímu. V organismu vše má své místo. Vědomosti jsou jen podklad pro vzdělání. Vzdělání je řád, sjednocení všeho vědění, uspořádání všech ideí podle nejvyšší příčiny. Vědomosti neuspořádané jsou jako vojsko neseřazené a nemající rozkazu. Rada: studujte napřed věci potřebné, potom věci užitečné a na konec teprve věci zbytečné. Jinak budeme pořád míti vzdělance, jichž vášní je na příklad geologie; ale čteme-li jejich dopisy, litujeme, že jejich vášní není pravopis.

*

Není nevěřících. I nevěrci věří. I nevěra má svá dogmata. Když to řeknu studentům, dívají se na mne trochu udiveně. Ano, opakuji, i nevěrci věří. Chcete věděti, co věří? Chcete znáti jejich dogmata? Není jich málo. Atheisté věří, že tento svět vznikl sám sebou. Kdo to dokázal? Nikdo. Ale oni to věří. Věří, že hmota je věčná. Dokázal to někdo? Nikoliv, pravý opak byl dokázán: zákon entropie svědčí, že hmotný svět neexistuje od věčnosti. Kdyby existoval, již dávno by zanikla všechna energie tepelná i pohybová. Atheisté věří, že život vznikl sám sebou z hmoty neživé. Dokázal to někdo? Naopak, Pasteur ukázal, že kam nemají přístup bakterie, hmota neživá zůstává hmotou neživou. Omne vivum ex vivo. Atheisté věří, že člověk samočinně se vyvinul ze zvířete. Věří, že duševní stavy jsou jen funkcemi mozku. Věří, že duše jest jen soujem myšlenek a citů. Věří, že smrtí tělesnou nastává zánik celé lidské bytosti. Věří, že člověk je od přirozenosti dobrý. To vše věří nevěřící. To jsou dogmata atheismu. Dogmata proti-rozumová a protimyslná. V tom je rozdíl: věřící věří, co je nad rozum, nevěřící věří, co je proti rozumu.

*

Mnoho se horlilo proti učení z paměti. Dnes už se velmi málo memoruje na středních školách. A máme ve sboru profesora fyziky, který dovede ještě dnes, třicet let po maturitě, recitovat dlouhé části z Homéra a Vergila. Nejde ani o Homéra, ani o Vergila. Jde o to, že už se necvičí paměť. S vodou vylilo se z vaničky i dítě. Z našich škol vycházejí lidé, kteří si netroufají veřejně pronést tři věty z paměti. Všecko čtou s papírků. Odtud i úpadek řečnického umění v naší době. Jaký pak řečník, který už předem do slova má připraveno, co řekne? Na posluchačstvo se nedívá, hledí do papíru. Můžeme jevit zájem nebo býti lhostejni, můžeme být nadšeni nebo se nudit, naše oči mohou planout a naše nohy netrpělivě přeshlapovat, vše je mu jedno, on si čte své. Onehdy při odhalení pomníku zavanul prudčeji vítr a odnesl řečníku jeho papírek. Byl v koncích a musil čekat, až mu jeho moudrost vylovili z kaluže. V tom věčném psaní poznámek vidím neúctu k myšlence: nic není hodno pamatování, vše je určeno k zániku a zapomenutí vyjma — ach, vždyť znám své — jména rohovníků a výsledky ligového zápasu.

*

Onehdy jsem hovořil s bývalou mou žákyní, která nyní studuje farmacii. Studium jí nedělá těžkostí, velmi jí napomáhají znalosti z gymnasia. Vděčně vzpomínala svého profesora chemie. A toho pána nemají naši studenti příliš v lásce: je velmi přísný. Ku podivu, nejlepší vzpomínky mají studenti na profesory, kteří byli přísní a při tom spravedliví, slovem na ty, kteří jim něco dali. A o těch, kteří zabíjeli hodiny planým vtipkováním a kteří své přednášky improvisovali, mluví s lhostejností nebo dokonce s pohrdáním. Studentům to nejlepší! — mělo by býti naším heslem. Živě jsem si to uvědomil, když jsem v knize H. Bremonda Ames religieuses četl vzpomínku Eduarda Thringa, která v určitém soustředění myšlenky je přímo ilustrací požadavku, jež kdosi vyjádřil výrazně: *reverentia puero*. Thring se bavil kdysi s jakýmsi nožířem v jeho obchodě. Vešel nějaký hoch. Nožíř přerušil rozmluvu a s velikou pečlivostí počal hledati nůž, jaký si hoch přál. Po dlouhém vybírání hoch koupil a odešel. Nožíř ho obsloužil jako každého jiného zákazníka. Thring se divil, že si dal tolik práce s takovou malíčností. »Cože?« pravil nožíř, »ten nůž je pro takového kluka věcí velmi důležitou. Posloužím-li mu dobře, bude si to pamatovati celý život a vždycky ke mně přijde opět.« Krásná a bezpečná filosofie, řekl si Eduard Thring, dávejme dětem vždy, co máme nejlepšího. Ale kdo toho dbá? A říkával: *Every boy can do something well* — každý hoch dovede něco dobře udělati: v tom ho musíme zachytiti, tam musíme začít s jeho mravní výchovou.

*

Zákazy a výklady o tom, co se nesmí, nevychováme nikoho. Zákaz se týká všech. Masu nelze vychovati. Vychovati lze jen apelem na dobrou vůli a příklady dobra. Všichni neuposlechnou, pravda. Uposlechnou jen vyvolení. Ale což to nestačí?

*

Stín všeobecného vzdělání: tito lidé mluví o všem a do všeho. A měli by mluvit jen o tom, čemu rozumějí. Lebrun napsal pro ně epigram: Zná Pindara a Homéra, zná Platona a Aristotela, Mojžíše a Sanchoniata, umí řecky, čínsky, bretonsky: jen jedno neumí: mlčet.

(Pokračování.)

Město snů

T. V.

Studentský román

V.

Do rána hustá bílá mlha těžce zalehla kraj i město. Jako mokrá bílá plachta, utkaná z drobných, studených slz, které vyplakala noc nad tuhnoucí zemí a které nespěchá setřít slunce. Mlha obtočila vše slizkou, chladnou náručí, vyssála barvy, smazala obrysy a jen matné, beztvaré stíny příšerně a nehybně v ní tonuly. Běla šla zamýšleně cestou mezi smutnými, opuštěnými poli. Dívala se, jak hrubé, hnědé hroudy zoraných polí jsou sešity dlouhými, bílými stehy babího léta. Připadalo jí, že mrtvé léto leží tu v těch brázdách a ve vybledlých strništích, hlídané fialovými očima polních straček.

Známý táhlý tón tovární sirény ji vyrušil. Podívala se na hodinky, vykulila oči, stiskla aktovku pod paži a vyrazila divými skoky, až se bláto rozstříkovalo. Dnes nesmí přijít pozdě, píše první hodinu latinskou. Zvonek se právě rozhrčel, když bouchla aktovkou na svou lavici. »Už jsem myslela, že nepřijdeš,« vítala ji sousedka Olga, »to bych plavala.«

Ručička hodin byla na $\frac{3}{4}9$, když se Běla narovнала a rozhlédla. Podívala se na profesora, který hleděl kamsi do prázdna, přehlédla sehnuté hřbety a náhodou sklouzla očima ke dveřím. Pobíhalo tam malé šedé zvířátko s očky, jako černé korálky. »Myška, myšička,« nezdržela se Běla, aby polohlasně nevykřikla. Kdyby puma padla doprostřed třídy, jistě by účinek nebyl větší. Hřbety se rázem narovnaly: »Júúúúú,« v minutě byla celá oktáva na nohou. »Kde je?« — »Fuj!« Ubohá myška, celá poplašená, opustila dveře a jala se rejdit mezi lavicemi. »Ticho! Na svá místa!« marně se namáhal profesor. »Skládat!« Podíval se zuřivě na Bělu. »Vy jedna ženská, taky jste mohla mlčet. Já už jsem tu myš pozoroval půl hodiny a nic jsem neřekl. Teď mi aspoň seberte ty sešity.« Zvonek odhrčel.

V přestávce se oktáva rojila. Zvonek zavolal vysokým hlasem ticho do chodeb a profesory do tříd. Vážná dějepisářka se přikolébala. Usedla. »Ssím!« — »Co je?« — »Tam je myš.« Podivno, jak tak něžné slovo má tak hrozný účinky. Madame vylítla, jako by ji píchli. Chvilí byl ruch. »Možná už utekla,« usoudila profesorka. Usedla, rozevřela notes a hledala oběť, kterou by »vytáhla«. Ticho ulehlo do třídy. Tu v nejnapjatějším okamžiku: »Myš!«, šedé zvířátko přeběhlo stupínek. Profesorka byla na nohou. »Dojděte ke školníkům pro kočku!« Stalo se. Velký, strakatý kocour byl donesen a posazen na stupínek. Napiaté ticho. Kocour se rozběhl a zastavil se u dveří. »Větrí!« Mňáúúú, ozval se bolestně a prosebně mhoural žlutými očima, aby ho zastavily na pec, odkud ho vyvlekly. »Dejte to pryč,« rozčilila se profesorka. Běla chytila kocoura a vyrazila ven. »Poklona!« Ohlédla se. Jurka stál u schodů a klaněl se. Zastavila se. »Co tu sháníte?« — »Mám tu začku.« Řekla mu celou myší historii. »Snad byste tu myš nechtěly zhubit, když víte, jaký dělá dojem,« naváděl Jurka. — »Máte pravdu.« Běla už letěla se schodů. »Přijďte příště tančit?« volal za ní, ani sám nevěděl, jak se na to zmohl. »Jo.« Zaslechl, jak si Běla slabounce notuje: »Byla kdysi myška malá...«

Návrh byl schválen. Utvořil se myší výbor. Past odstraněna a každý den dodávány potraviny zrovna pod stupínek k díře, aby se myška mohla co nejdříve objevit i s rodinou.

VI.

Smutné, vlhké dny nastaly. Den umíral již od rána v šedé mlze, v chladném dešti. Zas bylo jedno takové smutné odpoledne. Jurka seděl u okna, před sebou knihu a hleděl do mlhy. Pak vzal housle a hrál píseň za písni. Najednou se otočil. »Tebe to ruší, vid'?'« zeptal se filosofa Jana. — »I ne, hraješ dobře.« — »Ale ty studuješ?'« Jan se smutně usmál a sklopil hlavu. Jurka už nehrál. Zahleděl se do mlhy a zapřemýšlel. Proč jen ho ten Ferdík pořád zlobí s tou Dražkou? A nejenom Ferdík, i Joža jaksi závistivě do něho co chvíli zaryje a Franta přikyvuje. Co to mají? To je nesmysl. On a Dražka! Pravda, tančívá s ní velmi často, dobře se baví. Prý ona na něho »bere«. Jurka se zarazil. Vzpomněl na teplé, hnědé oči, které na něho hleděly někdy víc než kamarádsky. Či se mu to jen zdálo? Jistě. Ti kluci hned něco vidí. »Zas v okně zadumán, zas toužíš v dále? Kde myšlenky tvé toulaží se, kde? Nech přeludů, jež v oblacích tě šálí!« Jurka sebou škubl. No, kdo jiný! Ferdík v póze tragéda, s rukama napřaženýma a za ním ve dveřích rozesmátý Pepík a Joža. »Snils o Drahuši . . .« pokračoval Pepík, ale Ferda ho zarazil. »Mýlíš se, kamaráde slepý, hrozně se mýlíš. Já jinak bystrý mám zrak. Neďaleko města spatříš tam hróób, kdo koho míííluješ, slzami jej skróóp. Jurka a Běla v něm spějí. Na světě nechťelo štěstí jim přát . . .« — »Hned přestaň!« zahřmělo od úvěří. Všichni udiveně vzhledli na Frantu, který se zjevil ve dveřích, všecek rozzloben. »Co je mu?'« Ferdík ho chvíli pozoroval a pak náhle hvízd. »A tak je to! No tak, Franta a Běla v něm spějí, když ti to dělá tak dobře,« zazubil se na něho, »ale to se nijak nehodí, zlob se jak chceš.« — »Mohli byste toho nechat!« Janovy vážné oči po-drážděně změřily všechny. Jurka vyběhl.

Už chvíli stál Jurka v ozářeném sále a pořád se nemohl vzpamatovat. Dnes je poslední taneční. A co to ten Ferdík před chvílí vykládal? Napřed Draža a teď Běla! Běla! Dnes dokáže, že mu na nich nezáleží.

Jak začali hrát, zapomněl na vše a rozběhl se pro Bělu.

Franta stál na chodbě a otevřenými dveřmi zamyšleně nahlížel do sálu. Dnes se rozhodne. Před očima mu zatanula zahrádka u nich doma. U plotu dívka, růžová, černovlasá, s očima, které hořely jako ohně o sv. Janě a pro které se už tolik hochů popralo. Aneša. Divoká, ke všem pyšná, ale k němu tak pokorná. Jak jí hořely tenkrát oči, když s ní tančil pod májí! Nejbohatší děvče z vesnice. A tenkrát, když se loučili, zas jí planulý oči, ale jako smutné svíce o Dušičkách. »Vím, že na mne zapomeneš!«

V rámci dveří se střídaly páry jako v kaleidoskopu. Teď. Běla! Co je na ní tak zvláštního? A přece. Jak se teď usmívá! Ten Jurka zase s ní tančí. Jak září! Je vlastně hezký, oh, nikdy se nezdál Frantovi tak hezký. Ještě pohled. Běla se otočila. Velké její zornice střetly se s Frantovými. Obrázek Aneši zapadl. Rozhodnuto. Franta se rozběhl pro Bělu. »Uvidíme, já anebo Jurka?'«

Jurka tančil s Dražkou, ale vůbec neposlouchal její veselé štěbetání. Očima napjatě sledoval Bělu s Frantou. Najednou sebou trhl. Právě dohráli. Franta se naklonil k Běle a cosi jí povídal. Chvilku zaváhala, pak však hodila hlavou a vyšla s Frantou na chodbu. Jurka ztrnul. Zdálo se mu náhle, že všechna světla v sále pohasla. To snad Běla odnesla ve svých očích všechnu jejich zář a sál teď pro Jurku potemněl. Rozhlédl se prázdnýma, udivenýma očima. Podivná bolest sevřela mu duši a zmátla ho náhlým poznáním. Od-dechl si, když byl vystřídán. Skryl se do tmavého kouta a zahleděl se do prázdná očima smutnýma jako opuštěná jezera v lesích.

»Jurko, co děláš?'« Ferdík se k němu naklonil. — »Co je ti do toho, nech mě!« vzdorně a zlostně se zamračil Jurka. Ale Ferdík ku podivu vážně pokračoval: »Nic si z toho

nedělej. Nedej se! Běž tančit. Kluci se ti vysmějí. Běž mu ji přebrat!« Jurka vyskočil. Všechno snesl, jen výsměch ne. Rozběhl se pro Dražku. Její šťastný, vděčný úsměv pohladil jeho bolest. Přece o něho někdo stojí. Zpozoroval, že Běla s Frantou se vrátili. Zachytil Bělin pohled. Byl tak chladný a skoro pohrdavý, až zatrnul. Tak dobře. Sevřel Dražce ruku a rozpovídal se. Housle tiše stenaly, buben tloukl jako poplašené srdce. Poslední kousek v poslední taneční! Jurka se podíval po Běle. Bavila se s Frantou a smála se. Stáhl obočí, sevřel malá, chlapecká ústa a roztančil se sálem.

Tu noc šel Dražku doprovodit až k domu.

Josef Bárta:

SEN

Bylo to před lety
Po rozhrátém dnu ve kterém příhody rozsety
přišel

Velký a mohutný jak lavina se valil
proud jasu na křídlech
Než měsíc vyšel
jsem člověk-nepřítel na vinici Páně
a kladu oheň maně
však dým mě nezahalil

A kudy utíkám v krvavou stopu se mění horký dech
a asyl můj ta vinná réva připomíná vinu
když vidím známou tvář

Na zem padnu,
On však pozvedne mě dívaje se do prosebných očí
v nichž taje duše hrou světla a stínu

A onen hlídač mlčí
Do jeho očí padl přísvit a v nich čtu:
Marnotratný synu!

J. A. Niček:

NA HORÁCH VYSOKÝCH...

Na horách vysokých
chtěl bych být zasvěcen v bratrství stromů,
staletých dětí slunce a dešťů, vánic a vichrů;
ztratil bych duši a v nejasném vědomí
života primitivů žil bych;
rostl bych v poledním žáru
a pronášel šumění diků do zahrad božích.
Po době půlroční nesčetné ruce milenky žhavé
by přestaly mne hladit
a začal bych usínat
a zemřel v opojení rozkoší zimní,
abych byl probuzen vlhkými písněmi dešťů.
A vždy bych byl provázen láskou věrných,
kteří se neopustí:
staletých dětí, spřízněných osudem se mnou.

Ernest Mach:

DNY

Dni moje přišly s večerem
v těch zářích elektrických,
kdy tiché světlo
s gestem půlnočních luceren
působů symetrických
svou bolest neslo.

Dni moje hoří v temnotách
nezměřitelných moří
s osidly řas;
v podzimních dnech tu přelétá
žal, který nehovoří —
vítr a čas.

Jaňo:

OPILE HARMONIKY...

deravé zvuky opilých harmonik
rozžaly v tmách sladké smiechy
povalené hlasy vzrůstly
z osvetlených okien viechy

mliečne víno
ukradlo sen
malým deťom snieslo túhu
krčmár vidí
nad hlavami živých ľudí
vínom spitú dúhu

svetlá hádzu slabý úsmev
na modrasté bledé peny
oči bežia v ústrety
snom
opíjajú sa
do srdc ženy

a harmoniky revú ďalej
do krvavých hriechov tlám
na čele sú vrité ľudom
tvrdé slová
never bohom
to je klam

J. V. A—ík:

Drang nach Westen!

Příhody ztracených cest

III.

Minula noc. Vstáváme, ač teprve svítá; a přece byla noc nesmírně dlouhá. K nepřekání — a stokrát proklínaná. Ulehli jsme a aby nám nebylo chladno na rosné louce, přikryli jsme se pokrývkami. Nebylo možná usnout, děsné horko. Odhodili jsme přikrývky — ale ještě hůře. Na tvář, na ruce, všude na holou kůži lepili se ohavní komáři, velicí, žízniví — a bodali! Oh! Snad si chtěli »zgustnout« na té české krvi. A pak prý není dobrá! Odeženeš jednoho, již dva na jiných místech bodnou, že bys vyskočil a utekl — utekl nevím kam. Ale spát — — ?!

To byla první naše noc v cizině. A pak — přišly další — druhá — třetí . . . Minuly po děsné znoji dní.

Těch dní asi nikdy nezapomenu. Nelítostný žár, strašlivý, upékající, obloha jako rozžhavená ocel, země jako jediná výheň a nikde ani vánek se nehnul. Co jsem se naohlížel, neobjeví-li se chladivý mrak, nezafouká-li větřík! Aspoň trochu kdyby se pohnul vzduch, co bych za to dal! »Slub mu, že ho přijdeš v zimě zahřít — nech fúká!« radí mně naši — víceméně s ironií.

Ale pak zvykáme. Jsme v práci. Pokosíme a svážeme denně přes 10 mír žita. Mým odznakem, mou zbraní je teď t. zv. »knutel«. Tím váží. Dostí mně dalo, než jsem se naučil tomu rychlému tempu. Ale práce je to důkladná. Takový snop už se lehce nerozváže! Vyjádřil se kdosi starší o tom: »Kdyby byl Pán Ježíš býval u nás, byl by řekl: Cožkoli svážeš na zemi — zavážeš to „knutlem“!« Taká prý je to solidní práce, že by to věky přetrvalo.

A práce — práce a zase práce, od rána do večera nepozvedl jsem tvář k nebi, do toho žáru, ale v několika dnech se z mé bílé pleti stala cikánská. Pálilo všechno, země, vzduch, pot se lil — a vody nebylo! Bylo věcí vazače, obstarávati vodu na pití; často půl hodiny cesty jsem chodil pro vodu a než jsem přišel, sotva jsem ženě dohlédl ve vysokém žitě. Tak daleko se dokosili. A pak je dohánět!

Ale byly i chvíle, které se mně líbily. Byly to chvíle soumraku a večera. Vzduch zchladl, prsa si mohla vydechnout zhluboka. Práce skončena, běheme se pomalu k vesnici, od které jsme se od rána dosekli často na dvě hodiny cesty. Jsou zde nesmírně dlouhá pole. A tak mile se to jde silnicí, vroubenou třeshněmi! Tu a tam si utrháme, tu a tam vidíme známé, krajany v práci nebo také už jdoucí domů, potkáváme Němce, vousaté, hranaté chlapy se zamračeným pohledem. Ale chovají se přátelsky a ti, kteří potřebují dělníky, zrovna vlídně. A vůbec, po celý den nepotkáš člověka, aby nezahučel svým basem dunivé: »Móóorgen!« — U vesnice potok, zadržovaný hrází v širokou tůň. Jak ta černézelená propast láká! A jak lahodí unavenému, poloupečenému tělu! Koupel je to jediné, co tu mám zadarmo, oč se nikoho nemusím prosit.

Konečně přijde večere ve statku, na dvoře v milém chládku. Pěkná chvíle posezení, odpočinku. Dvůr ozývá se řinčivým klepotem; mužští kují kosy. A to tak dvůr vedle dvoru, stodola vedle stodoly — dědina je plna Moravců. Je to pocit nesmírně blaživý — ty zvuky tak domácké, jako by krajanské duše v nich mluvily, že ty v cizině nejsi osamělý. A půvab, strhující mysl k myšlení na kouzlo domova . . . A jak se potom

natáhneš, jak si pohovíš na prostém loži ze slámy na mlatě! Údy ještě pálí od vedra, trnou od práce, celé tělo zmoženo tou dřinou tak pohodlně se roztáhne! První večery mne bolívaly ruce, celé tělo — ale zvykl jsem a pak sotva jsem se položil, spal jsem jako dudek. Nepotřeboval jsem měkkých postelí ani ukolébavky . . . A pak už jsem ani na domov nevzpomněl. Nebylo času. Ještě mně tak druzí připomněli prázdninové cesty kolegů, líčili takový život u moře — ale k závisti mě nestrhli. Obyčejně jsem odpovídal písničkou. »Hej, pod Krivánom, tam je krásný svět . . .«

Neboť zpíváme a jsme veselí. Jsmeť v zemi vína!

Víno nás udržuje v dobré náladě při takové práci a v takovém vedru. Bez něho by nebylo možno vydržet pro žízeň, bez vína bychom nesnesli silné, masité stravy — a bez té by zas nebylo možno tak pracovat. Jsme v té vytoužené zemi — ale máme zase smůlu!

Náš sedlák byl lakomý jako Jidáš. Při snídání, na oběd i večeři nedal ani polovici toho, co dávali druzí. A pak ta strava! Nechci to popisovat, neboť to uvádí můj žaludek ještě dnes v nervosu a mne v hrůzu. Stačí říci, že ani takové žaludky, jako naše, schopné vytrávit podešve a kamení, při všem hladu a úsilí vůle nemohly přijmouti takové »lahody«. Nepříliš něžným gestem octlo se to v příkopu. Ještě ale štěstí, vedle na poli byla veliká třešeň, na té pak jsem seděl celé odpoledne a nosil našim. Oh, to je chut, to je nálada!

A tu se mi stalo něco podivného.

Sedím na třešni, otrhávám, občas se ohlédnou po našich i po okolním poli, kde se běhají postavy pracujících. Občas zanesu našim. Nařizují mně, abych tam nikoho nepouštěl — to je dnes naše »živobyť«.

Vracím se zase jednou, ale tu pozoruji, že na třešni mám nájemníka. Nemohu ho poznat, je vysoko ve větvích. Volám nahoru, že až tak příliš nesouhlasím s komunistickými zásadami, a že by mohl slézt. Docela zdvořile. A on mlčí, trhá — a jí. Slyším cupkat pecky na zem. Ale když nešla hora k Mohamedovi, musí Mohamed k hoře. Škrabu se za ním, abych ho poznal. Ať by si natrhal, teď bych pozval takových »hladomorů« Bůh ví kolik, aby lakomcovi nezbylo ani třešničky. Ale on — pokoje nedá. Ozval se — a česky; také s českou drzostí. Nač prý se namáhám? Abych zůstal dole, on prý mně chvílemi i pár hodí! Odpovídám také málo vybraně, zatím co se mně tento hlas zdá známý, podivně známý. A když jsem už blíže, vidím úbor taký, jako mám já, čepici na klíně — zkrátka originál slováckého uličníka, který se dostal sousedovi na jablka. A když jsme se dostali až k sobě, úžasem div nesletím — a volám: »Pro Boha, K . . ., kde sa tu bereš?« On mě poznal už předtím, je klidný. »Prosím ťa, co ťveš? Kdybych sa lekl, sletím dolů jak hruška — ani neřeknu „švec“!« Tak domlouvá. Ale jaká je to radost — zde najít známého, kolegu z blízké vesnice, z téhož ústavu! Je sice starší, o několik tříd výš — a proto také zůstal teď sedět o poschodí výš. Bavíme se, trhající. »Jak ses sem dostal ty?« — »Jak ty?« Vykládáme, já jemu o našich strastech. On, s plnými ústy pobrukuje chvílemi vtipy. Prý »Ne samým chlebem živ je člověk!« Abychom se nepřejedli, dali nám i třešni. Nebo zanotuje i písničku, pro mne šibeničního humoru. A já jsem rád, já vidím jeho odvalu, energii, s jakou snáší tíhu práce. Proč sem šel? Také — chudoba . . . Ale proto veselosti nepozbyl . . .

Povykládali jsme si . . . Oh! Potěšili se. Prý:

*»Zazpievalo ftáča
na kosoďrevině — — —
Co je komu súzené
eť, veru ho nemine — — !«*

(Pokračování.)

Révens:

Kamarádu.

(Za † Otou Nohlem)

*Byls tu - a není Tě už,
byls mlád
a naděje jsi choval
v optimismu..*

*Šla kolem sladká příšera,
co nedá snít
a požne klasy,
co chtěly zrát..*

*Jak zvolna listí padá,
to přijalo Tě město tichých..
hořící město tichých,
když plakalo nebe
a my vzpomínali...*

V přírodě

S. K. Vlárský.

NAD VODOU.

Věříte tomu již, že voda pláče? Nevěřil bych tomu sám, kdybych to neviděl na vlastní oči. — Bylo to před polednem. Voda tichounce zpívala mariánskou píseň, pak přiběhl vítr, práskl jí do tváře bičem, jako ničemný vozka, a zas odběhl k svému skřípavému vozu. — Tenkrát jsem viděl pláč jako nikdy před tím, pláč široký a hluboký (chcete se mi smát, jak nezvykle mluvím?). Ano, pláč široký až k břehům a hluboký až ke dnu, abych vám nezůstal dlužen ani jediného slova.

NAD VRBAMI.

Pochválen buď Ježíš Kristus, stařenky! Jsem rád, že jsem vás potkal tak pohromadě. Pochválen buď Ježíš Kristus. Odpustíte mi, že jsem tak starosvětský. K smíchu jsou naše lidské pozdravy. Říkáme »dobrý den«, i když je špatný den, říkáme »má úcta«, i když nikoho nectíme, říkáme »poklona«, i když se nikomu neklaníme, říkáme »ruku líbám«, i když nikomu ruku nelíbáme... U všech všudy, jak to udělat, abychom se nikdy nezmýlili? — »Pochválen buď Ježíš Kristus!«

NAD PRAMENEM.

Kdo vyplašil vodu z podzemního hnízda? Prchá, tak bezhlavě prchá. Běží jako polekaná lasička, jako bázlivý zajíc kličkuje, očima třestí — ó Bože, dej jí sílu, dej jí milost, aby vytrvala až do konce! — Nikdy jsem neviděl najednou tolik strachu a tolik statečného života. — Katane, odlož palici, uličníku, zahod' kámen! — Nikdy jsem neslyšel krásnější písně, ó svatá ústa potoka!

Pohádka o XX. století

Giacomo Pindriso

V jednom malém království, jež se dříve nazývalo »Země blahobytu«, žil v jednom městě na výměnku bývalý král této země, jenž podlehl v boji s mocným duchem, nazvaným »Dvacáté století« a byl proto nucen uchýliti se do ústraní a pobírat z milosti od představitelů »Dvacátého století« — tak se totiž nyní země jmenovala — skrovnou pensičku a vzpomínati pouze na zlaté doby svého kralování.

Onen stařícký král — Dobroděj — měl dvě děti. Šlechtného prince Ctibora a spanilou princeznu, jež se nazývala »Domácí štěstí«. Princ i princezna musili se svým otcem žíti ve vyhnanství, stranou ostatního světa. Ale činili tak rádi, neboť milovali svého staříckého otce.

Byli šťastni a spokojeni i při své skromné pensičce, a byli by tak žili šťastně až snad do smrti, kdyby byl do jejich života nezasáhl mocný šlechtic nové země — Zloděj. Byl to úhlavní nepřítel krále Dobroděje a umínil si, že se svému soku pomstí. A vymyslel si pomstu hodnou jeho jména a zaměstnání. Byl to totiž loupežný rytíř a činil nájezdy na všechny staré usedlíky bývalé »Země blahobytu«, kteří se dosud z nového »Dvacátého století« nevystěhovali. Tak se ocitli již v jeho zajetí Víra, Spravedlnost, Dobrota, Spokojenost a jiní pokojní občané bývalé »Země blahobytu« — a byli uvrženi do hlubokého vězení, aby tam bídně zahynuli a nemohli více obdělávati svá pole.

A tento zlý loupeživý rytíř unesl jednoho dne králi Dobrodějovi jeho spanilou dceru »Domácí štěstí«. Proměnil se ve veliký vítr a uchvátil princeznu, právě když v zahradě trhala růže.

Když se král dověděl, že jeho »Domácí štěstí« zmizelo, počal se velmi trápit a oddal se pití alkoholu a vysedávání po veřejných místnostech. Princ Ctibor byl neméně sklíčen nejen ztrátou své milované sestry, ale i změnou života svého staříckého otce. I rozhodl se, že svou sestru vyhledá a přivede ji zpět do domu krále Dobroděje. A jak si umínil, tak i učinil.

Vzal si svého nejmilejšího koně a nejvěrnějšího sluhu »Patolízala« a vydali se časně zrána na cestu. Jeli dlouho a dlouho, přešli troje hory a troje řeky, v nichž nyní tekla jen špinavá a znečištěná voda, a jež již neoplývaly hojností ryb jako za blahého panování jeho otce Dobroděje — až přijeli k hlubokému pralesu. I vyzvedli si v úradě povolení ke vstupu do pralesa, zaplatili 5.— Kč a vjeli do hlubin temného hvozdů. Jezdili dlouho křížem krážem, až unaveni zjistili, že zabloudili. I byli velmi zarmoucení, neboť měli již jen jediný krajíc chleba.

Sedli si na jeden vyvrácený smrk a chtěli se pustit do skrovného jídla, když kde se vzala, tu se vzala, stála před nimi stařícká, vetchá žena a pravila jim:

»Ach, lidé šlechtění, smilujte se nad ubohou, hladovou, starou ženou a dejte mi kousek chleba. Jsemť nuzná žena, mé jméno je »Vdova po invalidovi« a již tři dni jsem neměla ničeho v ústech. Můj jediný syn, který se jmenuje »Právní praktikant«, trpí také hladem, neboť podle nových zákonů musí pracovati půl roku zadarmo.«

I zzelelo se princi Ctiborovi ubohé stařenky a rozpomenuv se na jeden § otcova zákoníka, jenž zněl: »Dej a bude ti dáno, přej a bude ti přáno!« — rozdělil s ní svůj krajíc chleba. Stařenka poděkovala a pravila opět:

»Děkuji ti, šlechtný princi, za tvoji dobrotu. Chtěla jsem tě pouze zkoušet, jsi-li dobrým synem svého otce. Jsem totiž dobrá víla »Poctivost« a poněvadž vidím, že jsi

stále tak dobrým jak jsi býval, chci se ti odměniti. Zde vezmi tento prsten a kdykoli mě budeš potřebovati, otoč jím vpravo a vzpomeň si na mě.»

Ukázala jim ještě cestu z pralesa a zmizela tak, jak se byla objevila.

Rozradostněný princ i se služebníkem »Patolízalem« vydali se znovu na cestu a jeli opět dlouho a dlouho, až přejeli troje hory a troje řeky a ocitli se opět v pralese. Poněvadž nemohli nalézt cestu, chtěl již princ otočiti prstenem, aby přivolal dobrou vílu »Poctivost« — když vtom se jim zjevila krásná dívka a pravila jim:

»Já jsem dobrá víla »Láska«. Moje sestra »Poctivost« mi o vás, šlechetný princ, vyprávěla a já jsem se rozhodla, že vám také pomohu. —

Cestu z lesa najdete snadno, půjdete-li podél těchto žlutých značek — a kdybyste snad něco potřebovali později, vezměte tento hedvábný šátek, a kdykoliv jej políbíte a vzpomenete si na mě, budu vám ku pomoci.»

Princ poděkoval a uposlechnuv rady dobré víly »Lásky«, jel podél žlutých značek, až vyjel z pralesa.

Potom opět jeli dlouho a dlouho, přes troje hory a přes troje řeky a zase zabloudili v pralese. Když již počínali umdlévati, objevila se před nimi plachá dívka a ta je oslovila:

»Ó, neumdlévej, šlechetný princ, neboť už jsi u cíle. Já jsem dobrá víla »Pravda« a poněvadž moje sestry »Poctivost« a »Láska« mi o tobě nadšeně vyprávěly, chci i já ti pomoci. Tvoje sestra je v zajetí mocného pána »Zloděje« a je uvězněna s mnoha jinými svými bývalými poddanými v jeho vězení.

Pojedeš stále rovno, až uztříš veliký a skvostný palác, na němž je nápis »Nemocenská pojišťovna«. To je jedno ze sídel »Zlodějových«, a tam je i tvoje sestra uvězněna. Buď ale statečný a vezmi si ode mne na památku tento peníz a kdykoliv jej na dlani obrátíš a vzpomeň si na mě, budu ti ku pomoci.»

Princ poděkoval a vydal se s »Patolízalem« ihned na cestu. Když přijeli do města, nechal princ služebníka ve městě a odebral se sám do paláce mocného »Zloděje«. Když tam přišel, musel dlouho čekat, neboť »Zloděj« byl na jednom ze svých sídel, jež se jmenovalo »Bursa«. Konečně se ozval velký hluk, všichni služebníci se počali trásti a mocný »Zloděj« se objevil. Byl ve výjimečně dobré náladě (asi se mu na »Burse« dobře vedlo) a hned se ptal Ctibora, co že by rád.

Princ neohroženě pravil, že přišel vysvobodit svoji sestru a všechny ostatní uvězněné. Tu se dal »Zloděj« do hlučného smíchu a když se utišil, pravil:

»Příteli, těžkou věc podnikáš. Víš, že jsem mnohem mocnější než tvůj otec »Dobroděj«, neboť všechny zákony nové země stojí při mně — ale chci to s tebou zkusit. Svoji sestru a ostatní vysvobodíš jen tehdy, přemůžeš-li mě. Zítra začnem. Dnes se můžeš jít vyzpovídat, neboť prohraješ-li, a je téměř jisté, že prohraješ — budeš viset.»

Princ neříkal nic a když nadešlo ráno druhého dne, předstoupil hrdě před mocného »Zloděje«. »Zloděj« pravil:

»Abys viděl, že mocný duch »Dvacátého století« je větší než celá vaše bývalá říše »Blahobytu« dohromady, budeme spolu závodit — kdo dál dojde.

To řka, sedl do přepychového osmiválce a dodal: »Já použiji vymožeností naší říše, ty použij vymožeností vaší.« Zapnul motor a rychle se vzdálil.

Když princ viděl, jak rychle mocný »Zloděj« jede, sklesl na mysli, ale v tom si vzpomněl na dobrou vílu »Poctivost«. Zatočil prstenem a víla se zjevila.

»Pojď, synu milý, a nic se neboj« — pravila mu. Vzala ho za ruku a šli. K večeru přicházeli k vesnici a viděli, že auto »Zlodějovo« stojí na silnici a nechce se hnout s místa. I šli dále a »Zloděj« již je nedohonil. Tu se »Poctivost« se Ctiborem rozloučila

a pravila: »Až přijdeš do zámku a „Zloděj“ se tě bude ptát, jak je možné, že jsi došel dál než on dojel, odpovíš mu: „S „Poctivostí“ nejdál dojdeš.“«

Princ poděkoval, vrátil se do paláce a když se ho »Zloděj« ptal na vysvětlení, odpověděl, jak mu víla poradila. »Zloděj« zaklel a řekl: »Dnes jsi vyhrál, ale uvidíme zítra.«

Druhého dne přišel opět princ Ctibor před mocného »Zloděje« a čekal, co mu bude vykonati dnes. »Zloděj« mu pravil:

»Dnes budeme opět měřit sílu naší a sílu vaší země. Viz! V naší zemi pracují lidé pouze 8 hodin denně a vše ostatní mají k odpočinku a radovánkám v různých palácích, zvaných: Biograf, Kavárna, Bar, Dancing a jiné a jiné.

Dokážeš-li mi, že se u vás žilo lépe, t. j., že jste měli ve svém království něco lepšího, vyhraješ.«

Princ odešel a smutně přemýšlel, když v tom si vzpomněl na dobrou vílu »Lásku«. Políbil hedvábný šátek a »Láska« se mu zjevila a hned ho těšila:

»Nermuť se, šlechtyný princí, pojď se mnou ke „Zlodějovi“ a řekni mu: „Pane, nejkrásnější na světě jest Láska, neboť kvete v každém věku.“«

Princ učinil jak mu víla poradila a »Zloděj«, třebaže byl velmi rozhněván a rozvztekl, musil uznat, že má Ctibor pravdu, neboť když stála »Láska« před ním, viděl jen ji, jak byla krásná a na »Bar«, »Kavárnu« a jiné paláce si ani nevzpomněl. I pravil Ctiborovi: »I tentokrát jsi vyhrál, ale zítra se boj rozhodne.«

Princ neříkal nic, rozloučil se s »Láskou« a očekával příštího dne. Ráno mu »Zloděj« pravil: »Dnes se rozhodne, či říše má větší právo na život a tím se i rozhodne, kdo z nás dvou zhyne.

Podívej se. V naší zemi vymysleli inženýři tak silné stroje, že jsou silnější než 50 koní. Vymysleli stroje, které létají ve vzduchu, takže jsme rychlejší než pták. Vymysleli takové stroje, které jezdí po moři rychleji než ryba.

Naši politikové vymysleli takové mírové smlouvy, že jsme silnější než ostatní státy, které trpíme kolem sebe, takže můžeme kdykoliv zvítězit.

Máte-li vy ve vaší říši něco silnějšího, vyhraješ, a tím vysvobodíš svou sestru a ostatní uvězněné.«

Princ odešel a byl velmi smuten, neboť nic podobného v jejich bývalé říši nebylo. Vzpomněl si ale, zda by mu nepomohla dobrá víla »Pravda«. I obrátil na dlani peníz, víla se mu zjevila a hned mu pravila:

»Jdi k mocnému „Zloději“ a řekni mu: Silnější než vaše stroje a silnější než vaše mírové smlouvy je Pravda, neboť Pravda vítězí.«

Princ poděkoval a řekl »Zlodějovi«, co mu víla poradila. V okamžiku, kdy řekl, že »Pravda vítězí«, pukl »Zloděj« zlostí a po celém paláci nastal jásot osvobozených uvězněných. Ctiborova sestra »Domácí štěstí« padla mu do náruče a ostatní zajatí, jichž byla velká řada, jako Víra, Spokojenost, Dobrota, Spravedlnost a jiní a jiní, děkovali Ctiborovi upřímně za osvobození.

Uprostřed jásotu se ale objevily tři dobré víly — »Poctivost«, »Láska« a »Pravda« a pravily: »Poněvadž jsi, Ctibore, dokázal, že říše tvého otce je silnější, podnikni se svými poddanými útok na „Dvacáté století“.«

Ctibor uposlechl a porazil bohaté šlechtice a přátele »Zlodějovy« — »Bankéře«, »Továrníky«, »Rady« a jiné, kteří vládli ve »Dvacátém století« a obnovil říši svého staříckého otce, který po návratu své dcery, »Domácího štěstí«, byl opět pln radosti ze života. A tak se stalo, že ve světě zavládly opět víly P o c t i v o s t, L á s k a a P r a v d a.

Balada o právníkovi

Byl jednou jeden JUC.
a státnici on robil,
vždy do večera od rána
se s paragrafy zlobil.

A když pak přišel onen den,
kdy k státnici měl jít,
tu počal se vám študent ten
po celém těle chvít.

Pak oblékl si tmavý háv
a oholil vousatou líc,
pod paží vzal příručku práv
a státnici šel vstříc.

I nastoupil pak smutnou pout
až tam, kde nyní stojí
fakulta, již se právníci
pochopitelně bojí.

Po schodech stoupal nahoru
až k dveřím — číslo nevím,
a zaklepav vstoupil hned dál
však běda — krokem levým.

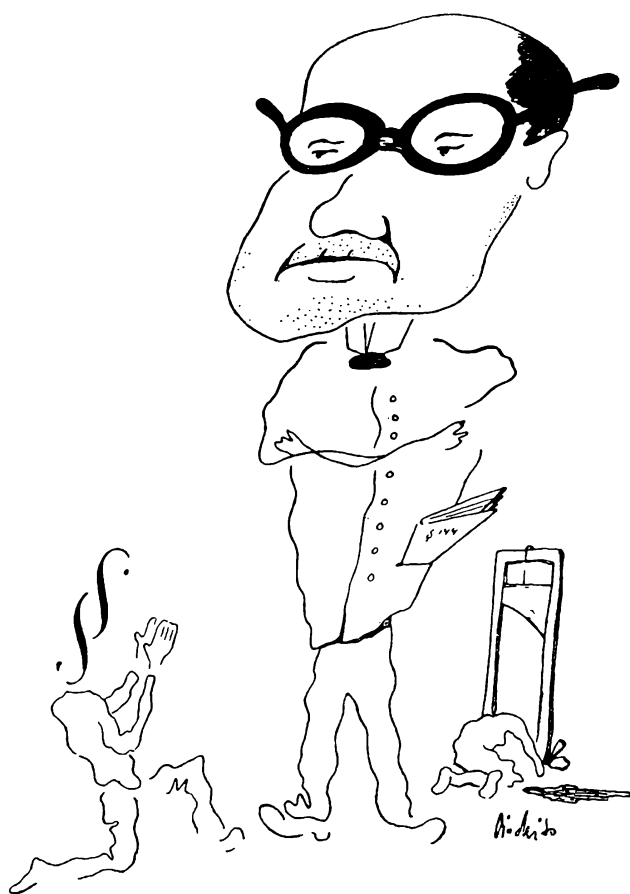
A v světnici té maličké,
v níž ticho je jak v hrobě,
seděli páni za stolem,
vždy dva naproti sobě.

On zůstal státi před nimi
a zesinal hned celý,
neb místo tváří pánů těch
naň paragrafy zely.

Tu jeden z nich ho obešel
a houkl na něj z dále:
»Rci, bídný červe studentský,
který jsem, víš zdali?«

Však jinoch bledý, zpocený,
jenž vysvětlit si neví,
co se to tady děje,
je z toho celý levý

a marně v mysli vzpomíná,
co v odpověď má říci...
»Já nevím,« zvolá zoufale
a ihned zbledne v líci.

Vtom slyš, co to, jaký to šum,
jaký to křik a rámus, řev —
ty paragrafy vrhly se
naň všechny jako lev.

Neb koho paragrafy obejmou,
ten se z nich nevytočí,
a tak i student ubohý
je mrtev — v sloup má oči.

A jeho tělo nebohé
již v hrobě odpočívá —
čím kdo zachází, tím zahyne,
tak už to na tom světě bývá.

-iso.

Studentské snímky

Do vzpomínek...

Zde v »kládě« klasický chládek a jaksi pohnutá atmosféra před hodinou češtiny — venku klidné, májové odpoledne, prohřáté paprsky laškovného slunečka! Jaké kontrasty! Leč není času na úvahy, neboť se právě na chodbě rozkřikl zvonek, který ač malý »postavou«, přec má sílu uvést do čilého ruchu neb opět do hrobového ticha pět set studentských »parasitů«...

Už deset minut mlčel zvonek — už se ve všech třídách horlivě zkoušelo, pan školník (dirigent hudby) už »ponotoval« ve své »úřadovně« tři listy partes a sextáni dosud marně očekávají (ne nedočkavě) profesora češtiny... Zatím co se několik jednotlivců v předních lavicích vytrvale »dodrbává« členy kruhu Máchova, pár větších »literátů« vzadu se pře o příčině »prófkovy« nepřítomnosti...

»Hoši, já myslím, že nám Pepek zaspal!« — »Taky myslím a nedivil bych se; byla včera neděle — patrně podnikl menší flámek pro zotavení.« — »Však mu také nos hoří, že jím může spolehlivě zapalovat egyptky.« — »No, jen počkej — až zas přijde — ten vydá v momentě tolik kalorií, že nás bude polovina v konfrdě.«

»Myslím, že bude, hoši, dobře, dojde-li některý z nás ke Škýsovi a ohlásí Pepkovu absenci,« ozve se starostlivě ze předu »škvrně« třídy. — »Dyť jsi kotel — co se o to staráš, sedni si a „drbej“, sic tě „hoblík“ nemine,« odvece jemu jeden z »pilníků«.

Dotčený chvilku otálí, pak se však odvážně vytratí z lavice a k úžasu všech mizí za dveřmi... Po chvíli (o trvání asi jedné půlhodiny) vchází do třídy zvolna, jako by rozespale, profesor češtiny a dlouhým pohledem se vpíjí do tváří třiceti »obětních kusů«. Za ním se »sune« pomalu (jako by si šel již pro »hoblíka«) drzý šplhoun... Nato usedne profesor za stůl a sáhne kamsi pod kabát pro »lejstra«.

»Kalinová, co víte o Máchovi a jeho díle?«

»Karel Hynek Mácha se narodil roku... narodil se...«

»... a také, tuším, zemřel, není-liž pravda?«

»Ano! Zemřel v Praze roku...«

»Škoda, že o tom pěvci lásky nevíte více, nešťastná slečno Jarmilo! — Tedy vám dám lehčí otázku... Víte, že každý máme „svého“ básníka neb spisovatele, jehož díla nejraději čteme; nuže, povězte mi aspoň, kterého básníka jste si vy oblíbila?« — »Janko Kráľa.« — »Proč právě toho?« — »Protože z jeho děl se nám zachoval jen malý zlomek; on totiž co napsal — páčil...« — »Tedy aspoň to! Snad budete též vědět, kteří dva hrdinové vystupují v Máchově „Máji“; bude dobře, budete-li to vědět, až půjdete se svým Vladíčkem!« — »Vilém a Jarmila.« — »Správně — Jarmilo — nuže, sedněte si!«

»Kdo byl Karel Sabina, Křene?« — »Sím, zvoní!!!« — »Tedy příště pokračujem a

kdyby se, studenti, někdy stalo, že bych hned nepřišel do třídy, nechod'te do ředitelny, ale v klidu vyčkávejte můj příchod!»

»To bychom se načekali!« ozve se kdosi ironicky vzadu; když už byl však profesor zmizel za dveřmi, »kolébá« se »šplhoun« v nepříjemném »hoblu« nad lavicemi pevně svíran za ruce i nohy, načež je tažen co Hektor kolem katedry V. L.

Před hodinou matematiky...

Zvonek domluvil... po gymnasijské chodbě se rozběhlo hluboké ticho a do tříd (a vůbec do všech těch koutů) kurážně zapudilo studentský rámus a hluk, načež se pohodlně rozložilo po rozsáhlých síních... Ale i do tříd se odvážilo, když ovšem za profesory zaklaply dveře (a nebylo to hned!!), jen do kvinty se marně domáhalo vstupu. Mají tam totiž před »matikou«. A matematik Puňta nikdy nespěchá do třídy. Příčinou je patrně »stoh« knih, které vždy pod paží do klasy »valí« a které jistě velmi zatěžují jeho jinak britký krok...

Nuže, když tedy pan profesor pracně dospěl se svým »zavazadlem« ke dveřím kvinty, v nichž stanul jako imperátor Mussolini (při čemž některá z jeho přebytečných knih vykonala volný pád k zemi), tehdy se rozlil divoký kvintánský ryk dveřmi na chodbu, daleko zapudil ticho tam panující, a s ním málem i nepatrného matika... Ten hlukem »opojen« stanul na prahu »klády«. »Vyrušuju? Já že bych se vrátil; máte tady patrně důležité konferenční jednání! Aspoň si máte dát na dveře tabulku: Cizím vstup zakázán!« — »Sím, to až po druhé,« odvece kdosi, leč profesor »zanikl« již za stolkem, jež se marně snaží odemknout. Teprve za pomoci některého z »mužstva« »dá si zámek říci« a dovolí panu matematikovi vniknouti do útrob erárního stolu. Příšerná, černá třídnice se vynoří na chvíli na světlo Boží, načež zase s rámušem zmizí v temném »podsvětí«. Malá postavička pana »Cosina« se vztyčí za stolkem.

»Tfás (třebas) kdo chce jít k tabuli?« Ted' teprve se domohlo hrobové ticho v kvintě vítězného žezla... »No, nehlaste se tolik, všechny vás vyvolat nemohu!« Nato sáhne po notýsku (neopotřebovaném), leč brzo jej zas odloží, pak nervosně rozhazuje po stole těžce dopravené knihy (ted' teprve vidíme, jaká jich je spousta a mimoděk nám přijde na mysl: Byl jeden mnich, měl mnoho knih a...) a když je všechny rozestlal po katedře, běží k oknu podívat se na elektrárenské hodiny...

»Tak tfás, pojďte vy k tabuli (ukazuje na žáka, jenž právě zuřivě kopal spolužáka do kotníků)! Jak se jmenujete?« — »Sím Pleskot.« — »Měl byste se jmenovat Kopáč. Nuže, co je to sinus?« — »Sinus je b lomeno...« — »Nepleskejte mi, Pleskote! Vy byste potřeboval lomit, ale přes koleno a přidat pár navrch! Co je cosinus?« — »Cos... cosinus je a lomeno c...« — »Sednout tfás! Jak je to, Haničko?« (Jediná děva »matička« mezi 27 nematiky.) — »b lomeno c!« — »Správně; styďte se, jinoši!!! Vaše třída mi vždycky připadá jako úl, v němž jediná královna trubcům vládne, která bohužel nemá jediné dělnice ku pomoci! Věru, teskno je mi mezi těmito zdmi prodlévati.«

Kandidáti se však zakusují do kapesníků, aby nepropukli v hlasitý smích. Pleskot cosi horlivě hledá v uličce... »Co jsi ztratil, kolego?« táže se soused. — »Ale, mám neštígro, Vladíčku, ztratil jsem dnes při matice „kliku“.« — »Z toho si nic nedělej; tys ztratil kliku a Puňta v tobě kamaráda.«

Zvoní...!!

Matik sesbíral svou »přítěž« a spěšně si to »štve« ke dveřím, aby už měl prokletý úl za sebou. A třída se baví...!

VL. L.

Mineralogie

Do třídy vešel starší, neholený pán s kulaťoučkým břískem a s notesem v ruce výhrůžně vztyčeným.

Když došel vážným, houpavým krokem ke katedře, otočil se ke třídě a zpozorovav její podezřelé vlnění, vyjekl: »Tak, co bude?«

Při výkřiku tom obrátil zuřivě oči v zenit a zuby hrozně zacvakal. Vlny ve třídě tím ovšem jenom vzrostly, obličej kvintánů hrozí vybuchnutím.

Konečně pan profesor zapsal, přísně vytáhl tužku, podíval se do své »gruntovnice« a už jeho hlas zněl třídou: »Kouřile, doжда, hm, k tabuli, že, povíte nám něco o, že, o soustavě krychlové, že!«

»Soustava krychlová čili tetragonální...«

»Hm. Vy jste sice slabší, pravím velice, no, tedy — slabší studující, že, přece však tudlenc to, no, todlenc, že, co jste měl z matematiky, že?«

»Sím, dobrou.«

»Dokonce dobrou, vy, no todlenc, no toto, tedy já vám to, že, tedy, já, že, promím a — jděte si sednout!«

Potom pan profesor sklápí svůj notes do své náprsní kapsy. Je po přísném zkoušení.

Jeho ruka sahá po nějakém kusu kamene do krabice. »Dejte kolovat tento krystal, že; zejména si všimněte, ano, že, jeho krásné, bílé barvy, že.«

Krystal tedy koluje. Když však přichází ze zadních řad dopředu, není to již krystal bílý, nýbrž úplný »šmurinek«, inkoustem natřený.

Změny této všiml si ovšem i bedlivý zrak profesorův. Vyskočí jako kdyby ho někdo špendlíkem píchl a začne řídit. Jeho metoda vyšetřovací: obvinít někoho, třeba i nevinného. Tak i tentokráte. Jeho hněv se svezl na nevinné hlavě kolegy Peprníka.

»Vy jste to byl, že?!«

»Sím, ne!«

»Vy jste to byl, že?!«

»Sím, vůbec ne!«

»Byl, že?!«

»Sím, to zas ne!«

»Tady to někdo byl, že?!«

»Sím, to tam vpředu!«

»Tak tady to byl Vocásek, že!?«

»Sím, jejeje, jak já k tomu přijdu. Ke mně to přišlo už černý jak Habešan! To někdo vzadu.«

»Tak já, ano, že, já, to dám, ano, dám a hned, vyšetřit vašemu třídnímu, že. A ten, ano, ten to vyšetří, že!!«

Kvinta byla zavřena celá jednu hodinu odpoledne. Vinník se nenašel.

Ulice

17 hod. 30 minut. Těžké dveře přísných lycejních vrat se rozletěly a chrlí lavinu lyceistek. Ať žije svoboda! — — —

Ulice. Nekonečná, naplněná anonymními výkřiky, hýřící kouzelnými barvami. Nápoděť zářivých titulů planoucích u biografů, závany hudby z kaváren a obchodů, jež bičuje nervy, neznámé tváře, které jako by se vás na něco tázaly. —

To je večerní ulice, kam mnoho lyceistek chodí třebaš podvědomě klamat svou únavu a onu prázdnotu, kterou cítí na dně svého mládí — svůj hlad po lásce, jenž tak často vede na scestí.

O čem jiném jim hovoří tato ulice než o lásce? Mluví jim o ní obrovskými plakáty se svůdnými obrazy, obchodními domy, lákajícími výklady, svou neslušnou písničkou, kterou vriskají téměř všude nezbytné tlampače, němým příkladem všech dostaveníček, jež skrývá. — Mezi všemi těmi páry, které na ulici potkáváme, kolik se jich má opravdově rádo? A kolik se jich má rádo čistě, t. j. veřejně, před svým svědomím, před svými rodinami a před Bohem?

Lživá jsou citová zanícení a přísahy v music-hallu při umělých tremolech strun.

Lež, flirt, chvilková zanícení, falšovaná roztoužení, míjivé výtvary obrazotvornosti.

Běda tomu, kdo se dá zlákat ulicí! Prosákne její lživou atmosférou a bude se mu zdát docela přirozenou tato karikatura lásky, kterou ulice staví na oči.

(Z časopisu katolických studentek francouzských »Lyceennes«
přeložil Matouš Bílík.)

Soukromý život básníka

Franta Zapletal je uznáný »poeta natus«.

Měří 165 cm a váží 75 kg. Vlasy si češe »na ježka«. Kdo se mu »ježka« dotkne, je u něho v nemilosti. Jinak je docela dobrý člověk, který má rád čočku, v boční kapse nosí foto jedné slečny a ze svých profesorů si dělá šoufky.

Velice byste se spletli, kdybyste si mysleli, že takové drobnosti nesouvisejí nijak s Frantou-básníkem. On je totiž geniální básník, a proto musíme uvést alespoň nejzajímavější podrobnosti z jeho života. Že je genius, poznáte již podle jeho nepořádku ve stolku. Tam vám to vypadá!

Když Frantu »popadne tvůrčí trýzeň«, je s ním zle. Nemluví, sedne do lavice a píše. Až se vypíše, povolí řemen, má-li něco k jídlu v lavici, a jí, až se hory zelenají.

Když si Franta někdy zdřímne, můžete si nerušeně přečíst kousek jeho nehotové básně. Uvedu vám aspoň kousek na ukázkou:

Opilý básník

Byla noc...

a spali i ti, co chodí na třetí místo do kina...

básník šel městem,

chtěl by si sednout rozkročmo na měsíc

a jeti až do Tramtarie, neb Říše idejí,

snědl by všechny hvězdy masculini generis

a na slunci by si zařídil trafikou...

Franta nic ještě nevydal a to proto, že nemá důvěry ve veřejnost. Jenom jednou kdysi vyšel na světlo Boží jeden »pajan na pana profesora XY«, ale honorářem byla mu dvojka z mravů. Snad časem se z něho ještě něco vyklubě.

Možná že ano, možná že ne!

Z cest Všudybylových

Caput XIII.

Falsifikát stvořený T. Y—m.

Když došli jsme k budově omšelé, zvetešelé a zubem času obdivuhodně rozvrтанé, tu sjal mi jest Všudybyl brýle Mámení a já octl se tudíž v ohavném brlohu tom. Z cedule, nad mázhaussem točitým placírované zvěděl jsem, že do gymnasia kroky mé bludné a potměšilost Všudybylova mne zavedla. Hned při vkroku mne přivítal zápach pečitý, ježž přídveřnice osnovovala, ana by později mohla studiósům vychrtlým za nekřesťanský bešlik je prodati a jim takto útroby kaziti. Projda omšelou síní, kde stařeček pavouk drahně dlouhá leta již osnovy kul mouchám nevinným, octl jsem se na blátivém plácku dlaně zvícím, při jehož vstupu hrdý titul »rekreační dvorec« místo nacházel (včetně různých přídavek à la »v blátivém počasu vstup není nikterak dovolen« et cetera). Pak medle před bulvy mé vypoulené se vloudily dveře historické, jistě nepřeháním, řku-li, z doby diluviální. Přiloživ boltec ušní na dveře, zdráhal jsem se tam vloudit, míně, že vyučování nechci rušit, ale zlolajný Všudybyl, kopnův nohou v kanady naditou v místa, kde kdys snad ach klika trčela, zjednal mi vstup do klassy, zovoucí se sedmou oddělení B-ého.

Tam přivítal mi hromovým láním mužík obtloustlý, zrzavé paruky mající, kdež že jsem se toulal. Usednuv způsobně do škamny panenskými jmény rozryté, shledal jsem,

že žáků se tam povaluje asi tré, jimž zřejmé gaudium mé vousy kmetské působily. Všudybyl zatím došel k tabuli, a sebrav houbu mořskou a smazav obřadně s tabule: La leçon de Dr. R. M... r místnost opustil, vytáhnul mne za rukáv obnošeného mého gumáku ven. Toho využili oni mládci svrchu psaní a odešli jsou s námi. Všudybyl nyní nasadiv mi gázmasku, odvedl mne do místnosti, jež kdysi jak záchod sloužila, nyní však kuřáckým salonem slula. A tam shlédli jsem pekelníky, jak tyčinky uválené do úst vkládali, načež dým a možná snad i oheň dštili, netoliko ústy, alébrž i nozdrami. Práví toť Belzebubové! Nemoha déle snášeti hnusné to počínání, že místo čerpání ze studnice Vědy (v podobě červenonosého kantora), radž v dým se halí, dloubl jsem Všudybyla pod páte žebro a prchl s ním. Načež chytнув nejblíží taxi, na vlak jsme spěchali, zatím co Všudybyl brýle Mámení znovu mi nasadil.

Pomsta je sladká!

Obyčejný listopadový den... Otevřeným oknem táhne do třídy vůně čerstvého cukru. Profesor »Poledník« nervosně prochází třídou, lomí rukama nad lidskou hloupostí a konečně se usazuje za katedrou. — Jenom zavzdechnutí táhlé a zas ticho — ticho náhlé.

»Tedy rychle, rychle, Holinko, máte nám povídat o pravlasti všech Indoevropanů! — Či se nemůžete vzpamatovat?«

Opět ticho. — Jen v zadní lavici škrčí pero, Klapík píše latinská slovíčka. Sehnul za zády »boxera«, neví, co se děje.

»No tak tedy vám oznamuji, že budete mít z dějepisu čtyřku!« Poslední slova pronesl »Tyran« za ohromného napětí mozků, které očekávaly jisté vyvolání. — Chvilí sedí klidně, prohlíží si notes a povážlivě kývá hlavou. Dlouhá chvilka!

Jakýsi zlomyslník štlouchl Klapíka do lokte a celé okolí mu svorně našeptávalo, jakoby jedním hlasem: »— Tondo, s-s-seš volán, slyšíš!? — Už syp!«

Klapík, co by šíp vystřelený do ohniska, vylétl z lavice a míří ke stupni. Profesor, vyrušen smíchem, zvedá hlavu a své zraky upírá na ulekaného Tonda.

»Kdo vás volal, Klapíku? — No tedy pojd'te sem; mínil jsem vás vyzkoušet později, až si všechno zopakujete. Máte to tu véélíce nahnuté — ááale ted' se už nevracejte!!«

Tonda nyní chápal onu zlomyslnost i vážnost situace. Nevěděl však, o co se jedná. Chudák! Chvilku čeká, čeká — — —

»Tedy, Klapíku, vy se taky neučíte!? — Séésííí!«

Zvoní. — Situace zachráněna, pětadvacet úst si oddychlo. Tonda Klapík cosi bručí a zlomyslně hledí po třídě. — — — On ví, kdo to všechno spískal, ááale — — Zatlá pěsti! Pomsta je sladká! — — —

Po přestávce panuje v okolí Tondova místa všeobecná panika. Franta nachází »skalpované« pero, Honzovi se ztratila latinská čítanka, »Boxer« má v sešitě rozmačkáno asi patnáct much, Emila si sedla s pocitem bolesti na rýsovací hřebíček — — — Tonda si ulevil. —bu—

Perly z moře domažlického... a královéhradeckého

»Přímka vzhledem ke kružnici může být sečna, tečna, mimoběžka a koloběžka.«

»Karel IV. byl synem Jana Lucemburského a Elišky Krásnohorské.«

»Protože byl Boleslav I. zrzavý, říkali mu Ryšavý.«

»Éra mohamedánská začíná útekem Budhy.«

»Přemysl vzal s sebou na stolec knížecí torbu a naličené střevíce.«

»Básnické ozdoby jsou: syndetikon, asyndetikon a polysyndetikon.«

»Bivoj uchopil divokého kance za uši a dal si jeho nohy za krk.«

Prolesque virilis nulla fuit, primaque oriens erepta iuventa... nebylo žádného potomka a kráčeje s chmýřím na východ, byl mu vyrván...

Zaznamenala Sv. Sv.

...libera in libera, patria mortua essem...: děti nad děti, jsem mrtvá rodička...! J. R.

Poznámky k jubileu

Zhotovili: Šeba,
Pospíšil, Smrčina,

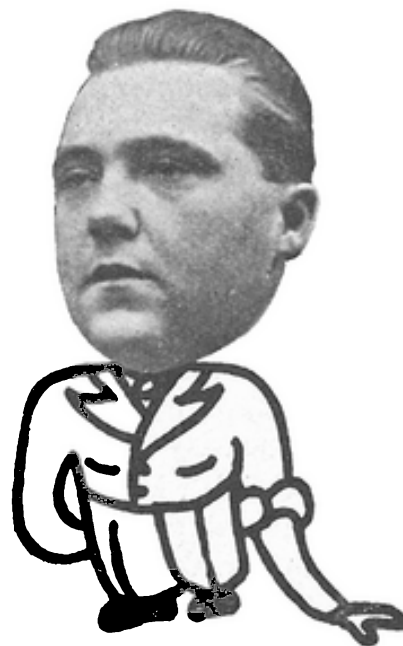
Česká Liga Akademická vstupuje do 30. roku své existence. Prvním jubilejním činem jejím jest přestěhování ze staré zchátralé budovy ve Spálené ulici do II. mezipatra obchodního paláce Habich.

Kromě antikvárního nábytku byl také přenesen slavný výbor s celým svým majestátem. O tomto výboru a o jeho významných funkcionářích chtěl bych vám něco říci.

Náš milý duchovní rádce dr. J. E. Urban se nám při stěhování odstěhoval do Hájku a aby k nám mohl dojíždět, obstaral si Piccolu. Má vůdčí list, ale málo řídí, aby to prý nevzbuzovalo údiv zvědavých Pražanů. Máme ho rádi jako svého otce.

Mezi všemi vyniká svou elegancí a svým anglickým vystupováním náš předseda dr. Sláva Bátěk, který v ju-

bilejním roce zaznamenal jeden z největších životních úspěchů, byl nedávno s veškerou slávou promován na doktora práv. V těchto dojemných okamžicích nezapomněl na své spolupracovníky, kteří na jeho doktorát budou dlouho pamatovat. Běžte se podívat do rozbouraných místností Ligy, mezi cihlami najdete určitě velký počet lahví s vignetami všeho druhu.

nervosní a že nedostatkem spánku objednal 999 odznaků, takže o odznaky je postaráno do roku 2006, kdy bude Liga slavit první století své existence.

Kapitolou zcela pro sebe je jednatel Vojtěch Kott. Rodem Valach. Nyní po třech letech života v Praze je uhlazeným měšťanem. Jeho nepatrná postava není překážkou v jeho vzrůstající popularitě. Má zásadu: Být všude a nikde. Je proto velmi těžko ho najít, zaručeně ho však přistihnete během dopoledne v posteli. Mluví rekordní rychlostí, sleduje všechna hnutí politická i nepolitická. Dovede jednat s komunisty zrovna tak jako s fašisty a na konec vychází z těchto jednání jako vítěz. K jeho popularitě přispěla také jeho schůzka s bulharským carem, který byl zvláště potěšen tím, že náš jednatel je z Valašského Meziříčí. Je táborovým řečníkem doma i za hranicemi.

(Pokračování.)

Nyní dělá boty (v pravém slova smyslu) u Baři a práva tam prý nebude vůbec potřebovat.

Jeho zástupcem je přísný Vladimír Kalinka, 100% Žižkovák, jehož přísnost se datuje od té doby, kdy byl pod tlakem nadřízených osob přestěhován do úzké klášterní kobky. Musí denně vstávat v pět hodin, tak se nedivte, že je často

Staré kapitoly pro novou mládež

POZVÁNÍ NA HOSTINU.

Zve se písemně nebo ústně. Nemůže-li se osoba pozvaná účastniti hostiny, omluví se slušně. Je nevhodné přicházeti příliš brzy před ustanovenou dobou do domu hostitele. Je třeba přijít přesně nebo málo před stanoveným časem. Jinak mohou být hostiteli způsobeny rozpaky a nepříjemnosti.

MODLITBA PŘED JÍDLEM.

Špatný příklad dává katolík, který zapomíná na tuto povinnost. Jen povaha slabá a křehká stydí se za modlitbu, která je přece silou křesťana. Je známo, jak statečně vykonávají tuto povinnost příslušníci jiných náboženství. Arab sestupuje v ustanovený čas s velblouda a klaní se obrácen k Mekce. Na lodi jede mohamedán. Když nastane čas k modlitbě, kleká na svůj kobereček a vzývá Allaha. Lidé chodí kolem něho a on se přece nestydí. A my? Jaká zbabělost! Někdo snad řekne: Je rozdíl jísti doma a jísti u cizích lidí. Omyl. Každé jídlo je od Boha. A veřejná modlitba před jídlem může být katolíku-studentovi jen důkazem mravní síly a zjedná mu úctu.

Třebaže je modlitba před jídlem závaznou, není ustanoveno, jakým způsobem se má konat. Zajisté stačí pokřižování a zbožná myšlenka na Boha. Avšak ti, kteří nejsou stíženi nákazou lidských ohledů, pronášejí modlitbu sami tiše nebo společně nahlas. Ve všech katolických rodinách měl by být tento krásný zvyk zachováván.

Jste-li ve velké společnosti a jste-li si jisti, že byste se modlili sami, vyhněte se nápadnému vykonávání modlitby, abyste na sebe zbytečně neobraceli pozornost společnosti. Okázalá modlitba nedělá čest ani Bohu ani vám.

SLUŠNÉ CHOVÁNÍ PŘI JÍDLE.

Oznámí-li se, že jídlo počíná, neženěte se do jídelny, ale počkejte, až vám hostitel nebo hostitelka dají znamení. Leží-li na ubrouscích lístky s jmény hostů, nehledejte svůj lístek v čele stolu. Jinak čekejte, až jaké místo vám určí hostitelé. Zaujmouti nejvhodnější a nejvýznačnější místo u stolu je hrubou nevychovaností. Nejbližše hostitele sedí nejváženější hosté; ostatní a mládež na konci stolu. Nesedějte ani příliš blízko ani daleko od stolu. Ubrousek nezastrkujte do knoflíkové dírký, nýbrž rozprostřete jej na kolena a užívejte ho pouze k osušení úst a prstů. Nevyhrnujte si rukávy, jako byste si chtěli mýt ruce. Nehoupejte se na židli, neopírejte se příliš o opěradlo, ale sed'te nenuceně a slušně. Neopírejte se lokty o stůl, nenaklánějte se příliš nad talířem, nestrkejte lokty do sousedů. Nebavte se klepáním prsty o stůl a nemluvte tak, jako byste seděli mezi hluchými. Je-li vám třeba sklenice, nože, chleba nebo něčeho jiného, nevolejte zbytečně na posluhující osoby, nýbrž dejte jim raději znamení.

Nevybírejte si nejlepší kusy a čekejte, až jsou obslouženi druzí. Lžíce je obrácena k ústům koncem, nikoli stranou. Nestrkejte ji do úst celou, nýbrž jen polovici. Nešika, kterému padá jídlo s vidličky na talíř, nutí sousedy, aby se bavili tímto trochu nezpůsobným divadlem a měl by se vzdálit a brát hodiny v jídle. Nůž slouží jen k řezání jídla, nikdy k podávání soust do úst. Nesluší se čistiti talíř, je-li špinavý, počkejte, až vám sluha dá nový. Nefoukejte do polévky je-li horká; ochlaďte ji jemným mícháním. Lžíce má zůstat v talíři, aby s ním byla odnesena.

(Pokračování.)

T E X T Y

Pokrok

Je-li pokrok bez hranic, jak prohlašují jeho ctitelé, nemá cíle. Avšak touha může směřovati jen k nějakému dobru, musí mít cíl. Je tedy třeba předpokládati, že pokrok má cíl. Tvrdí-li se, že pokrok nemá hranic, je to protimluvné.

Růst ústrojiny nezbytně předpokládá plán a budování domu předpokládá, že položené základy se nemění a že nové hmoty se pojí k starým neničící jich. Vetera novis augere. Ctitelé pokroku činí minulost rovnou zlu. Připustí-li se možnost ustavičného pokroku, znamená to, že přítomnost musí býti lepší než minulost a že budoucnost je dokonalejší než přítomnost. Z toho plyne, že minulost je zlo, jež musí býti potřebo, a budoucnost že je dobro. Na neštěstí část budoucnosti stává se každým okamžikem přítomností a pak minulostí . . . a zlo neustále hlodá dobro a pohlcuje zadní jeho části každou hodinu. Přísně vzato zvítězilo by nakonec zlo a ne pokrok a dobro.

Tvář člověka

V tváři věřícího člověka jest obsaženo více než říkají rysy jejího povrchu. Výraz tváře má hloubku. Mezi stvořením člověka na počátku světa a obrazem člověka, jaký jest nyní, leží jeho vina. V ní spočívá jeho hloubka a čím více cítí člověk svoji vinu, tím hlubší jest obraz jeho člověčenství. Linie obrazu jsou jakoby magická znamení, jakoby zaklínací znamení nad vnitřním peklem. Jak klidný jest obraz nad ním! Obraz je znamení, jež učinil Bůh nad vinou, když ji odpustil. Obrazu zvířete chybí hloubka, poněvadž mu chybí vina.

Prchá-li však člověk před Bohem a nechce se cítiti vinným před ním, ztrácí tvář hloubku, stává se jen plochou. Tam, kde bývala hloubka viny, jest nyní štvoucí, plochý strach, strach, který již ani neví, proč je strachem a který právě proto se štve. Taková tvář však přestává býti tvář, stává se grimasou.

Positivism

Dejme tomu, že naši předkové před tisíci roky byli moudří pozitivisté. Nehledali příčin. Co pozorovali, byla prostá skutečnost. Nebylo třeba vývoje. Dejme tomu, že nepátrali po příčinách skrývajících se za skutečnostmi neprostředně pozorovanými. Kdyby si tak počínali, nebyla by vznikla naše civilisace. Naše rozmanité schopnosti k podrobnému pozorování by zůstaly nevyvinuty. Neboť příčina má tu zvláštnost, že myšlenkové rozvinutí jejích důsledků napovídá důsledky, sahající nad předměty již pozorované. Rozsažné pozorování umožňuje jakési nejasné tušení příčinného vztahu. Na příklad pozorování hmyzu na květech dává tušiti, že je nějaká shodnost mezi životem hmyzu a květů a tudíž vede k bohatství pozorování, z něhož se vyvinula celá odvětví vědy. Avšak tuhý pozitivista by se spokojil s pozorovanými skutečnostmi — totiž, že hmyz sedá na květy. Je to půvabně prosté. Podle nauky pozitivistů již netřeba o věci dále mluvit. V naší době trpí vědecká práce škodlivým náporom zatemnělého positivismu, který užívá svých zásad a utíká od nich, jak se mu líbí. Všechno učení o životě v přírodě bylo postiženo touto positivistskou nákazou. Říká se nám, že všechno, co se děje v přírodě, dá se vyjádřiti fysikálními a chemikálními formulami a že nic jiného se v ní neděje.

UNIONISMUS

Církevní stavitelství na východě

Na východě církevní stavitelství vyvíjelo se docela jiným směrem než na západě. Na západě pozorujeme bohatost stavebních slohů. Po slohu basilikálním přichází sloh románský se svými silnými stěnami a kulatým obloukem v klenbě, v oknech a portálu, po něm gotika, pnoucí se svými lomenými oblouky, množstvím drobných věžiček a vysokými štíhlými věžemi. Pak přichází renesance, uvádějící do církevního stavitelství množství antických forem a libující si v ohromných prostorech. Renesance je vystřídána barokem, jež přepňuje prostory chrámové obrazy, sochami a nádherou, symbolisující tak vítězství církve nad heretiky. Dnes tvoří se nový sloh v církevním stavitelství.

Tolik rozmanitosti nepozorujeme na východě.

Základem pro všechny stavby chrámové na východě je sloh byzantský. Vyznačuje se půdorysem podoby rovnoramenného kříže. Tam, kde obě ramena kříže se spojují, bývá kopule. Všechny ostatní části chrámu jsou zřazeny kolem rovnoramenného kříže tak, že na půdorysu nepřekračují kružnici, opsanou rovnoramennému kříži.

Typickým příkladem tohoto slohu jest chrám Boží Moudrosti v Cařihradě.

V Rusku začalo se stavět ve slohu byzantském. Nejprve je patrný vliv slohu románského. Příklad: chrám sv. Dimitrije ve Vladiměři ze století 12. Ve století 13. bylo Rusko strženo do vleku rozkolného Cařihradu. Po rozkolu staví se v Rusku chrámy jen ve stylu byzantském, ale přidány jsou zvláštnosti speciálně ruské: ozdoby, zvané kokošníky a četné věže s cibulovitým zakončením, které dodávají zvláštního rázu ruským chrámům. Také počet kopulí se zvětšil. To je sloh byzantsko-ruský.

Rovněž v Bulharsku nesetkáte se v církevním stavitelství se silnějšími vlivy západu. Základem je i zde sloh byzantský. Ovšem v jednotlivostech je mnoho národního-bulharského. Tak na př. na chrámu sv. Alexandra Něvského v Sofii je zvláštností kopule protažená a zužovaná ve věž 50 m vysokou.

Na Podkarpatské Rusi a v Haliči byly budovány chrámy dřevěné v lidovém stylu. Kostelíky jsou neveliké, jejich střechy zvedají se stupňovitě a nejvýše je malá věžička s cibulovitou kopulí. A každý kostelík má nějakou zvláštnost.

Uniatí staví si kostely po svém. Ze západního stavitelství chrámového přijali sakristii, již neznají pravoslavní.

Old. B.

Komunismus a Katolická akce v Jihozápadní Unii

Na měsíc prosinec předkládá svatý Otec našim modlitbám Jihoafrickou Unii.

Problém půdy: V Jižní Africe nenabyli Angličané takové převahy, jako v Australii nebo Kanadě. Tvoří pouze třetinu obyvatelstva, ale přesto zabrali čtyři pětiny půdy. Černochoy lokalisovali v malých, neúrodných rezervacích, které nestačí k výživě šesti milionů domorodců. Podle zákona nesmí černochové nabývat půdy, jež byla obsazena bělochy. Často slyší misionář rozhořčené stížnosti: »Evropané přišli a za pohostinství se odmě-

nili porobou. Byli jsme vyhnáni ze svých luk a polí a trpíme hlad.« A živly misiím nepřátelské se vysmívají černochoům: »Když přišli běloši, měli bibli a vy jste měli půdu. Nyní vám dali svou bibli a vzali vám půdu.«

Problém práce: Veliká část černého obyvatelstva je nucena hledat si výživu mimo rezervace: v dolech, v továrnách a na plantážích. Tito dělníci však trpí ještě více než černoši v rezervacích. Mzda je velmi nízká — o 90 procent nižší než mzda bělocha. Dostačí nejvýše k výživě dělníka samotného, takže otcové nemohou vyživiti své rodiny. Jsou zákony, podle kterých nesmí dělat černocho »specialisovanou práci«, tedy na př.: obsluhovat stroje, být dozorcem a pod. Hospodářská situace v Jižní Africe je založena na minimální spotřebě »bílé specialisované práce«, jež je bohatě placena, a na maximální spotřebě »černé práce«.

Soužití dvou rozdílných ras má nejen špatné následky sociální, nýbrž i morální. Mladého černocho vábí půvab moderního života, zábavy a společenský život. Když po prvé vstoupí do rušných měst, žasne nad moderními vynálezy, je nadšen ohromnými továrními stroji a zázračnou mocí elektriny. Brzy se počne oddávat evropským neřestem a holdovat alkoholu. Tento způsob života a těžká práce zničí jeho zdraví a když se vrací do rezervací, je z něho nemocný ubožák, který šíří tělesnou i duševní nákazu mezi domorodci.

Dělníci žijí ve společných noclehárnách, jež pojmu až 5000 dělníků. Někdy bydlí ve čtvrtích chudších na periferiích měst. Tato bydliště bývají zamořena nakažlivými nemocemi.

Avšak černocho také cítí, uvažuje a jasně poznává, že se mu děje křivda. Chce se rovněž domoci spravedlnosti! Jak se jí však může domoci, když nemá před státem práva, ani volebního hlasu? Vidí, že ani on, ani jeho děti se nedočkají lepších časů, a proto hledí s hlubokým odporem na vše, co je původu evropského, čast i na misionáře.

A tím je připravována půda komunismu. Komunističtí agitátoři, jsouce bohatě financováni z Moskvy, rozdmychují ještě více nenávist, slibují naprostou rovnost s bělochy ve Svazu Černých republik, vybízejí černochoy k pomstě a namlouvají jim, že se již blíží »Velký den svobody a pomsty«.

Útočí se také na křesťanství: Křesťanství nás zotročilo. Pod maskou šíření víry přišli jeho hlasatelé a uloupili vám zemi. Komunismus se v takovémto prostředí velmi rychle šíří.

Katolická akce. Jako mocný prostředek proti komunistickému nebezpečí doporučí svatý Otec Pius XI. Katolickou akci domorodých laiků.

Katolická akce je přístupna i bělochoům i černochoům a má ten veliký význam, že v ní přicházejí obě rasy do styku a snaží se společně řešit ony těžké problémy. Prvním dílem Katolické akce bylo založení »Katolické Unie« — Catholic African Union, která má čelit komunistické propagandě organizace Industrial and Commercial Workers Union.

Katolická akce si vytkla za cíl duchovní, hospodářské, sociální a průmyslové povznesení domorodců a snaží se je chránit před bolševickou propagandou. Její úkol je velmi důležitý a svatý Otec zdůrazňuje, že nebezpečí komunismu v tomto území je nebezpečím pro celou katolickou církev.

J. Nikl.

K U L T U R A

Katoličtí studenti, representovaní Ústředím katolického studentstva čsl., radují se z vyznamenání, jehož se dostalo Jeho Eminenci nejdůstojnějšímu panu kardinálu dru Karlu Kašparovi, arcibiskupu pražskému, a přejí z plna srdce Jeho Eminenci v další blahodárné arcipastýřské činnosti mnoho Božího požehnání.

Prof. J. Zítko:

Blah. Zdislava – klenot českých dějin

Věnuji Janu Tučkovi.

Život Zdislavy, něžné květiny českého středověku, není bohatý na události, jež zdůrazňuje dnešní svět. Narodila se na počátku třináctého století, v době, kdy žili světci-organisátoři a jejich nadšení žáci. Otec Zdislavin, Přibyslav z Křižanova, zakladatel proslulého kláštera ve Žďáru, a matka Sibyla, původem cizinka, poskytl jemné dívce nejlepší výchovy, byť i prosté a nádheře dvora neodpovídající. Snívá povaha zlákala Zdislavu nejednou do samoty a v ticho hlubokých lesů, kde mladá kajicnice tak ráda meditovala o Bohu. Jen na naléhavé prosby opustila jeskyni, vrátila se do hradních zdí a poslušná ve všem rodičů, pojala za manžela urozeného, ač drsného muže, Havla Markvartice, pána na Lemberku v sev. Čechách. Tehdy nebylo Zdislavě více než sedmnáct roků. Málo šťastná v manželství, překonávala rozmary svého chotě, sílila v sobě pokoru a trpělivost a s příkladnou svědomitostí vychovávala své děti.

Havel z Lemberka a na Jablonném byl věrným stoupencem krále Václava I., jemuž pomáhal při vpádu Tatarů do Čech. Tu nadešly Zdislavě lepší doby, jichž neúnavně užívala ke konání skutků lásky a milosrdenství. Pomáhala cizincům, kteří prchali před Tatary a těšila i lid domácí, kde jen bylo třeba. Sama pak ve volný čas, ano i v noci často bděla na modlitbách v rouše zíněném, neboť na hradě již nebylo šperků a okázalých obleků od té doby, co je Zdislava prodala ve prospěch chudých a opuštěných. Hrad Lemberk podobal se tenkrát nemálo sídlu prvních křesťanů, kde všude prozařovala láska a zbožnost. Nedivíme se, že kronikář Dalimil vyznal otevřeně o Zdislavě, že žila bez hříchu, a chápeme, proč již za jejího života šla pověst o divech a zázracích, které se v okolí hradu staly.

Než láska této apoštolské duše prahla po dalších činech. Když cti. Česlav organisoval u nás první kláštery řádu dominikánského, věnovala Zdislava velikou péči, aby získala řeholní syny sv. Dominika pro Jablonné. Omezila co nejvíce svá vydání, aby v blízkosti hradu Lemberka mohl vzniknouti kostel a klášter,

Nad hromádkou studentských časopisů

Leží před námi hromádka studentských časopisů: *Mladá kultura* (měsíčník čs. pokrokového studentstva), *Studentský literární týdeník*, *Volnost* (vysokoškolské noviny) a *Studentský časopis*.

Na MLADÉ KULTURE poznáte už na první stránce — co chce: otrávenat středoškolský kulturním bolševictvím. Čtete tu o brannosti na středních školách, pan Werich seznamuje pokrokové studenty s Moskvou a vykládá, že v Moskvě jsou také »hezké holky«, dovidáte se z křiklavého nadpisu a výstřední kresby, že »válka je přirozený stav samečů«, čtete bombastické protesty pokrokových studentů »proti bombám vrhaným na bezbranné ženy a děti«. Celý ten galimatyáš je vyvrcholení diskusí o pohlavní otázce. Ani jsme netušili, jak zvrácené názory mají naši nejmladší leví intelektuálové.

STUDENTSKÝ LITERÁRNÍ TÝDENÍK začal vycházeti letos. — Na titulní straně 3. čísla je fotografie honičiho psa s puškou a nápis »Lovu zdar«. Asi zdar lovu mezi důvěřivými studenty, kteří se napálili a koupili si Studentský »literární« týdeník.

VOLNOST jsou noviny národně-socialistických studentů. Moc v poslední době upadly a nebyti partajního sekretariátu, měli bychom o jeden studentský časopis mň. Časopis Volnost se vyznačuje originálními vtipy. Jeden začíná: Jaký rozdíl je mezi profesorem a krávou?

STUDENTSKÝ ČASOPIS vychází letos v nové úpravě obsahové i vnější. Dříve si pochvalovali ve S. Č., že jsou časopisem čistě studentským. Letos byli přibráni na pomoc někteří hotoví pokrokoví lidé, kteří ve S. Č. otiskují své názory na demokracii, surrealismus a pod. Technická úprava byla svěřena znalcům z nakladatelství. Tak se S. Č. zbavil toho nejlepššího, co měl — studentského ducha. — Poslyšme, co o nové úpravě Studentského časopisu soudí sami odběratelé a čtenáři S. Č. (citujeme doslova):
»Nemohu se zbavit dojmu, kterým na mě působí obálka SČ. Případá mi jako »Trn« nebo »H₂SO₄«. Mají-li zachraňovati SČ J. Čapek, Sekora a budoucí vně a páni Rada a Žák, Příhoda a universitní docenti uvnitř, pak myslím, že se jim záchrana nepodaří a naopak odradí mnoho přispěvatelů studentských. Nevím, pokusí-li se letos někdo o humor, po kterém se tolik volá. Vyzněl by jistě chudě nad »ukázkou ze života studentského páně Radovou a Žákovou«. — Nechceme JITRO srovnávat s těmito časopisy, ale pocítujeme radost nad tím, že můžeme propagovat už sedmáctý ročník. Ta sedmáctka je nejlepší visitkou JITRA. -cm-

Posudky o »Jitru«

V 8. a 9. čísle *Vychovatelských listů* je na několika místech citováno Jitro. Uvádíme dva výňatky:

»„Jitro“ ve svém 1. čísle nového ročníku přineslo velmi pěknou studii od A. P.: »Ze zápisníku starého profesora«. V ní autor píše, jak jeden profesor stále huboval na mluvnici. To není mluvnice, to je gebaurovský historismus. My neučíme mluvnici, ale o mluvnici. Dobré rozlišení, řekl jsem si v duchu — cituji doslovně —: Hodí se mi do krámu: neučím o náboženství, učím náboženství. Náboženství je život. Pryč s tímto! Od etiky k životu. Od liturgiky k liturgii. — Jistě správné pochopení. Jestliže náboženství nepodrželo si svého vlivu, aby zásobilo mládež ideami, hybnými ideami, motivující silou, které by jako kvas pronikaly vším jednáním mladých lidí, pak to není nezpůsobnost náboženství, ale nezpůsobnost těch, kdož místo náboženství učili jen o něm.«

»Studentstvo české má opravdu reprezentační list Jitro, kte-

a sama pomáhala i v noci na stavbě. Ne nadarmo připomíná její nejnovější životopisec P. Em. Soukup, že Zdislava byla první slovanskou článkou-terciárkou tohoto řádu. Přijala řeholní roucho, složila sliby a v klášteře si dala upravit hrob. Ještě na smrtelném lůžku prosila manžela a děti, aby nehledali slávy světské, ale spatřovali smysl všeho jen v horlivé práci pro záchranu ohrožených duší lidských. — Zemřela počátkem ledna r. 1252.

Po smrti Zdislavině stalo se v Jablonném mnoho podivuhodných událostí. Pan Havel, jenž přežil svou manželku pouze o jediný rok, přestal být tvrdým válečníkem a založil prý v Turnově klášter. Již v půlstoletí po její smrti se vypravovalo a psalo, že mnoho slepých, chromých a malomocných uzdravila, pět mrtvých vzkřísila a nesčetným poskytla pomoc. A s oblibou se zapisovala legenda, jak kdysi Zdislava ukryla na hradě do lůžka chudáka, až se její muž pohněval. Když pak odkryl přikrývku na loži, objevil se mu Kříž — podoba Ježíše Krista...

Mrtva je Zdislava již dlouhé věky a ticho je v Jablonném, městě dnes německém a tolik pomíjeném od Čechů. A přece je malé to město pro nás velmi památné. Vždyť žila v něm kdysi provdána i Přibyslava, sestra sv. Václava a dala tamní osady obehnatí zdí. Tam pod blízkým vrchem ji dočasně pochovali. Byla prohlášena pak za blahoslavenou a Karlem IV. blahé paměti oslavena. — Nezasluhují si půvabné dvě růže našeho duchovního života, aby na severu Čech, při rozhraní dvou málo přátelských národností, se těšily též účtě českých lidí?

Co soudí moderní věda o liberalismu?

R. 1928 učinil redaktor pařížského časopisu »Figaro«, p. Robert de Flers, anketu u členů Francouzské Akademie o vědě a náboženském citění. Jejich referáty uveřejnil ve sbírce »Le sentiment religieux et la Science«.

Víme, že věda bývala jakýmsi »nejpádnejším argumentem« proti Církvi a jejím dogmatům. Avšak nyní všichni účastníci Flersovy ankety, representanti moderní vědy, dokazují, že svět si není možno bez Boha představit, že lidská věda jest přese všechny ohromné pokroky jen pouhým prostředkem ke zlepšení našeho hmotného života a k odstranění nám nepříjemných námah fyzických.

Slavný matematik a astronom H. Andoyer praví: »Věda jest velkolepou výsadou lidského ducha, dodávající mu veškeré jeho vznešenosti. Však již pouhá skutečnost zkrotí naši pýchu; probíráme-li do všech důsledků tu nejjistější teorii, vidíme-li za cenu nejvyššího úsilí, jak se ty nejneobyčejnější úkazy podrobují našim pravidlům, přichází znenadání nějaký nový objev, aby nám dokázal nedostatečnost našeho poznání. A to korunuje chemik a agronom André výrokem: »... Střezme se tedy přisuzovati vědě větší cenu a význam, než jakého zasluhuje.« — Toto praví vědci. Všichni téměř se shodují v názoru, že věda a náboženství ovládají dva rozličné obory. Věda materiální, náboženství duchovní, ale tyto obory pracují, aniž by jeden rušil druhý v jeho vývoji, poněvadž (jak dokazují) náboženství netvrdí nic, co by odporovalo vědě a naopak. »Vědecký důvtip,« praví Andoyer, »mocně podporuje náboženského ducha.« Dále všichni jsou jednotného názoru, že čím více věda pokračuje, tím více se dostává do krajín pro ni mlhavých a jí nepřístupných a nikdy sama nepronikne

k pravé podstatě věcí, zastaví se vždy na pouhém povrchu. Ně- kterým učencům jest věda přímým prostředkem k poznání Boha. Slavný zoolog a entomolog Bouvier praví: »Co se mne týče, věřím, že náboženská myšlenka jest jako by stvořena k podpoře vědeckého pokroku, poněvadž nás uvádí k prameni, k poznání principu věcí, to znamená, k témuž cíli, ke kterému neúnavně spěje věda.«

Voltaire jest sice již dávno odbyt, jest však zajímavé poslechnouti si pana E. Fichota, velice významného vojenského pracovníka: »... Nikoliv, propast tajemných záhad nedělí již vědu od náboženství. Elektromagnetická povaha hmoty, samočinný rozklad atomů a konečně nezdolná neúprosnost relativity zbortily jednou pro vždy a uvedly v naprostou nedostatečnost na první pohled harmonický celek šprýmů Voltairových.«

Dále praví Fichot: »Neprojevuje-li se Bůh jinak, než jako pouhý zákon — bez kterého by svobodná vůle lidská byla smutným privilegiem šilenců (má to býti smutná satira na dnešní poměry?) — nenalezneme při nejmenším důkazu, který bychom mohli postaviti proti němu.« — Všichni téměř mluví nadšenými slovy o Bohu svrchovaném, všemohoucím a věčném Tvůrci, Zákondárci a Pánu. Hledme — a pak že je kosmologický a teleologický důkaz zastaralý. Vidíme, že ve vědě přece jenom zvítězil zdravý rozum nad předpojatým materialismem, že moderní věda nasazuje náboženství gloriolu, o kterou ji chtěli liberalisté připravit. Čím tedy chce volnomyšlenkář podepřítí svůj liberalismus? Snad rozumem? Vždyť vyvrcholením rozumové činnosti a snahy lidské jest věda a ta svědčí proti němu. Musíme tedy viděti v liberalismu buď svrchovanou zaostalost a krátkozrakost pokud jde o přehled ve vývoji poměrů a událostí, nebo zlomyslné setrvávání v poznané nepravdě, tedy konservatismus horšího druhu, nebo směr, který zavrhuje Boha, protože by mu mohl býti nepohodlný v uplatňování jeho egoistických sobeckých choutek. Není možno, aby myslící člověk nepoznal Boha. Člověk, který Boha hledá, jej také nalézá, jak to překrásně vyjádřil Henri Poincaré: »Chercher Dieu, c'est déjà l'avoir trouvé.«*)

*) »Hledáme-li Boha, již jsme ho našli.« — Poincaré byl též členem Akademie věd. Tato slova pronesl v slavnostním poděkování za přijetí do Akademie.

Co se psalo o Pax Romané a o nás

LA VIE CATHOLIQUE přináší podrobný referát o kongresu od Gilberta Perroy. Úvodem píše: »Není vhodnějšího místa pro sjezd všech národních federací, než tento mladý a horlivý stát uprostřed zmltané Evropy. Není možno popsat, jakého přijetí se dostalo kongresistům ve všech městech, jimiž projeli, a v jak srdečném ovzduší žili. Umělecké večírky s ukázkami folkloru, společné obědy, prohlídky, pohostinnost československých studentů, obětavost Přípravného výboru, vedeného drem Hrnčířem, udělaly zážraky a utvrđily radostné přátel-

ství mezi všemi delegacemi.«

REICHSPOST (Víděň) přináše- la pravidelně zprávy o kongre- su. Píše: »Kongres měl velmi zdařilý průběh. Jest zdůrazniti velikou účast veřejnosti, úřadů a tisku jak československého, tak i zahraničního. Kongres znovu dokázal, že v sousední zemi, Československu, je kato- lická myšlenka na velkém po- stupu i přes »Vlnou myšlenku«. Poněkud nezvyklé bylo pro ra- kouské účastníky, že viděli na mezinárodním katolickém kon- gresu více praporů bílo-modro- červených, než žlutobílých a že při pozdravech byli církevní hodnostáři zastíněni světskými, pokud se týkalo přednosti i vy- stupování.«

rý ukazuje stále jasněji, že jeho redaktor rozumí studentské du- ši, že zná její bolesti, její tou- hy a že dovede čerpat z dobrého to nejlepší pro cestu k vyšším dokonalostem, na které je vůdcem. Slovenské studentstvo má svůj Rozvoj, úpravou i obsahem po- někud od Jitra odchylný, který by mohl vykonati mnoho dob- rého pro sblížení Čechů a Slo- váků správným zdůrazňováním jednoty víry a všech závazků vyplývajících z této svaté ko- lektivity.«

Tyto glosy a mnoho jiných po- sudků, uveřejňovaných v růz- ných časopisech, jsou nejlep- ším vysvědčením pro Jitro.

Oheň a index

»Akord« číslo 5:

»Tuším, že to byl Marcel Schwob, obrácený Žid, jenž vyznal Celi- novi po dočtení jeho Cesty do hlubin noci, že jeho dílo půso- bilo naň jako náboženská lekce o hrůznosti pádu a hříchu. To je pravda, ale proč právě je tře- ba tvůrčích schopností k tomu, aby se zobrazoval pekelný hnus a hničící mršina zpotvořeného lidství? Proč tolik zalíbení v se- xuální patologii, odbojnictví všeho druhu, v ideologii rozkla- du a rozpadu? Jak dlouho ješ- tě bude nutno zdůrazňovati, že literatura tohoto druhu pomáhá k všeobecnému rozvratu civili- sovaného světa víc, než si to kdo uvědomuje? Zdá se téměř, že tento chorobný stav neomezí se dříve, dokud nebude s touto literaturou naloženo po zásluze: oheň a index jsou též prostřed- ky spravedlnosti, nejenom msty a reakce. A v určité době je- lich třeba pro zdraví lidstvu víc, než chleba a slova.«

LIBERTÉ (Fribourg) přináší dva obsáhlé referáty R. Pochona, býv. předsedy Pax Romany: »Mladý stát, osídlený dávným národem, Československo, roz- prostírá se ve střední Evropě v délce 2.000 km, ale jeho šíř- ka není na některých místech větší než vzdálenost Fribourg- Bern. Na tomto území obývá směsice různých národů: Češi, Slováci, Rusové, 3 miliony Něm- ců, 747.000 Maďarů; zdá se však, že i přes nevyhnutelné konflikty nežijí ve velké ne- svornosti. Je to stát, který více než kterýkoli jiný musí býti ří- zen s neobyčejnou obratností, jestliže nemá náhle vzplanouti jako ohromný šálek punče. Po nastolení republiky se církev

zdála mnohým podezřelou, poně-
vadž byla podle jejich názoru
příliš oddána Habsburkům. U-
tvořila se nezávislá církev čes-
koslovenská, mající asi milion
členů. Toto hnutí Los vom Rom
bylo zaraženo. Katolicismus, kte-
rý provedl s velkým úsilím du-
chovní obnovu, činí teď značné
pokroky. Během naší cesty po
Československu byli jsme pře-
kvapeni velkou návštěvou mši
sv. ve všední dny, velikou zbož-
ností věřících a všeobecným nad-
šením, s jakým byli kongresisté
Pax Romany přijímáni, poně-
vadž šlo o katol. intelektuály.»

NORD-EST (Remeš): »Jest nut-
no zdůraznit srdečné ovzduší
kongresu, t. j. shromáždění, kde
je možno slyšet všechny jazyky
a kde přece si všichni rozumějí.
Byly proneseny proslovy němec-
ké, anglické, latinské, české, ale
francouzština byla nejužívanější
řečí, zajisté vzhledem k počtu
francouzských delegátů. Ostat-
ně je to řeč intelektuálů a v Čes-
koslovensku zaujímá velmi vý-
značné postavení. Je třeba také
poukázat na skvělé přijetí, ja-
kého se dostalo kongresistům od
československých studentů a od
veřejných činitelů (církevních i
světských). Navštívili jsme růz-
né části této milé republiky Čes-
koslovenské a nedovedu dosti
dobře popsat přijetí, jakého se
nám dostalo a ochotu, s kterou
nám všude bylo vycházeno
vstříc. Obdivovali jsme Prahu,
nádherně položenou na Vltavě
s krásnou čtvrtí Malé Strany,

ovládanou hradem, kde byla ona
známá defenestrace a s kate-
drálou sv. Víta. Prahu s histo-
rickým náměstím Týnským, kde
byli popraveni Husité. Po Pra-
ze navštívil kongres Moravu, je-
jí hlavní město Olomouc a dvě
slavná poutní místa, Sv. Kope-
ček a Velehrad. Svatý Kopeček,
na který jsme přijeli v noci a
kde jsme byli přijati hudbou
v národních krojích, která šla
v čele procesí a hrála lurdskou
Ave Maria, mi zanechal neza-
pomenutelnou vzpomínku. Tato
upomínka na Francii, tato uni-
versální píseň prosby k Panně
Marii, znějící za noci, kdy mizí
všechny rozdíly, to byl důraz-
ný symbol jednoty v Kristu.
A probošt, ukazuje zázračný
obraz Panny Marie a provádě-
je nás kostelem, upozornil nás
na malby kupole, představující
čtyři díly světa. Evropa je po
právu korunována papežskou
tiarou a drží v ruce olivovník:
to jest již římský mír.»

GAZETTE DES ESCHOLIER
časopis katol. akademiků v Bor-
deaux, začíná svůj referát tak-
to: »Kongres recepce. A jaké
recepce! Češi jsou opravdu skvě-
lí, velmi sympatičtí a znají dů-
kladně smysl slova »pohostin-
ství«. Již v Chebu, na Prahu je-
jich země, dva z nich přicháze-
jí, aby nás uvítali. Obdivujeme
se s nimi krásným Čechám, kte-
ré defilují před našimi zraky:
malé visky z bílých domků
s červenými střechami, nad něž
vyniká věž v barokním stylu,

barvy šedozelené, zelené jedle,
bystřiny a modrá jezírka, celá
symfonie barev, na niž není mož-
no se vynadivati. K tomu vše-
mu lidé, kteří nás zdraví a usmí-
vají se! Kdo by nemiloval tuto
zemí? Příjezd do Prahy: zpěv,
křik »zdar«, fotografování, uví-
tání. Všude nadšení. Na nástu-
pišti je J. E. dr. Rückl, před-
seda kongresu a Max Legendre.
Všichni studenti jsou ubytováni
v semináři, který se nachází té-
měř v předměstí na jednom
z vršků, jež obklopují město.
Velmi moderní budova, ložnice
pro šest osob, všechno jde dobře
a přes to, že lůžka jsou bizarně
složena (trojdílná matrace, pro-
stěradlo a příkrývek), uléháme
k tvrdému spánku po dvou no-
cích cesty. Jídla byla podávána
v Poslanecké sněmovně. Ale ano!
Jedli jsme různá tamější jídla,
dobrá, špatná, ale obzvláště, ob-
zvláště jsme ochutnali kmín!«

NOWE ŻYCIE (Gródno): »Ka-
tolická mládež studentská, re-
presentovaná svými delegáty,
měla příležitost poznati Česko-
slovensko jako stát úplné tole-
rance náboženské.«

COURRIER DE GENÈVE. Ma-
dar D. Halmossy píše: »Je nut-
no konstatovat, že pořadatelé
udělali vše možné, aby zajistili
úspěch kongresu. Jestliže se vy-
skytlo několik chyb v organi-
saci, speciálně v uspořádání a
provedení programu, který byl
příliš bohatý, celý kongres se
konal ve zvláštním ovzduší dů-
myslné horlivosti.«

NOVÉ KNIHY

F. HALAS: SEPIE. (II. vydání, Melantrich, Pra-
ha, 1935.) — II. vydání těchto veršů za poměrně krát-
kou dobu má své oprávnění. Řekl-li Šalda, že jsou to
verše zvláštního kovového chodu a rytmu slova, není
potřebí mnoho poznamenávat. Od »Tváře« k »Sepii«
je hodně blízko. Zůstává-li »Tvář« ještě obsahem vi-
ditelné skutečnosti, je »Sepie« už jak formálně, tak
i obsahově ponořena v svět podvědomí. Pohyb myšle-
nek sukovitý, rozdrážděný vědomím, že nemožno bez-
rozměrné vlny podvědomí zachytiti do rozlehlých ploch
bývalého básnického zraku. Halas nabíjí prchavou
myšlenku krásou, aby ji zachoval životu. Básník tu
trpí nejdelším utrpením. Slova jsou vysvobozením
z něho. — Utrpení dává básníkům myšlenky, trýzeň
slova.
K. M.

JAMES HILTON: S BOHEM, PANE
PROFESORE! (Z anglického »Good-bye Mr.
Chips!« přeložil dr. Jaroslav Kolářik. Nakladatelství
Fr. Borový. Praha, cena 16 Kč.) — V Anglii před
časem uspořádali anketu na námět: »Kdyby u Vás ho-
řelo, a mohli jste zachrániti jen jedinou knihu ze své
knihovny, která by to byla?« Více než 50 procent

účastníků se rozhodlo pro Hiltonovu knihu »S Bohem,
pane profesore!« Tato skutečnost vedle neobyčejného
zájmu, který kolem sebe soustředil Hiltonův Mr. Chips
ve všech státech, v nichž byl přeložen, svědčí o jeho
hodnotě. U nás je třeba především zdůraznit, že by
měl být čten našimi středoškolskými profesory, aby-
chom takových »kantorů«, kteří mají »smysl pro po-
měr věcí«, kteří své žáky pokládají za své děti a v dob-
rém na ně myslí i když ztrácejí spojitost s tímto svě-
tem, mohli na našich středních školách najíti více.
Je třeba býti vedle profesora-učitele, též profesorem vy-
chovatelem jako profesor Chipping, vulgo Chips. —
Jediné, co se dá vytknouti českému vydání Hiltona, je
překlad. Neříkám, že je špatný, ale překladatel mohl
přece jen více dbát ducha českého jazyka, zvláště slo-
vosledu.
J. Q.

ALBERT SCHWEITZER: LIDÉ V PRA-
LESÍCH. (Vydal Orbis v Praze.) — Pomalu, velice
pomalu, ale již nezadržitelně se protrhává ona temnota,
která ubíjela zdravý, nefantastický pohled do skrytých
koutů Afriky. Přicházejí mnozí lidé, aby vydávali prav-
divé svědectví o životě barevných kmenů afrických.
I kniha Schweitzerova je svědectvím. Svědectvím tím
krásnějším a tím vděčnějším, že je podáváno lékařem,
který z lásky k bratrům nejodstrčenějším opustil svou

dráhu univerzitní, opustil vlast a sebral všechny svůj majetek, aby jej rozděloval trpícím stejně jako svou lásku. — »Opustil jsem učitelskou činnost na universitě štrassburské, varhanictví a spisovatelství, abych šel jako lékař do rovníkové Afriky. Jak jsem k tomu přišel? — Četl jsem o tělesné bídě domorodců v pralese a slyšel o tom od misionářů. Čím více jsem o tom přemýšlel, tím nepochopitelnějším se mi zdálo, že se my Evropané tak málo staráme o velký humanitní úkol, který se nám v dáli staví. Podobnoství o boháči a chudém Lazaru zdálo se mi myšleno na nás...« Tak začíná svou knihu dr. Schweitzer. Neměl v úmyslu napsat knihy o svém působení v Africe, psal jen dopisy svým přátelům a dobrodincům do Německa; a z těch dopisů vznikla tato kniha, plná žhavé oddanosti misionářské. Schweitzer je protestant a přichází do Konga do protestantské misie, svým nákladem a takřka svýma rukama staví nejprve několik primitivních chat, takových jako domorodci sobě staví, a v nich rozbaluje své nástroje a pomáhá stům a stům nemocných, kteří se sjíždějí k bílému doktorovi z tajemných hlubin pralesů; citlivá ruka lékařova, podněcovaná nejvyšší touhou pomoci, dotýká se všech nemocí (a je jich v Africe mnoho) s hojivou vřelostí a v případech nezbytných zasahuje účinně i operační nůž. S přemnoha kožními vředy, s malárií, spavou nemocí, malomocenstvím, elefantiasidou, s chorobami srdečními, s hnisajícími kostmi a s tropickou úplavicí přicházejí černoši k »muži fetyšů«, jak nazývají lékaře, a všichni jsou nejen léčeni, ale i živeni a poučováni na stanici lékařově zdarma. Jedinou radostí lékařovou je pohled na čistě obvázané a uzdravující se pacienty. Schweitzerova nemocnice podporou přátel z Evropy roste a stává se velkým dobrodiním černochů, kteří se dívají na Evropany jako na lidi dokonalejší a moudřejší. Ale přichází světová válka a zalehne i do těchto krajů, kde bílí misionáři hlásají evangelium pokoje a míru; a černí synové Afriky, odvážení náhle na evropskou frontu, nemohou pochopiti, jak ti, kteří hlásají mír a pokoj, mohou sami vésti boje nekrvavější. Dílo misionářů hyne a rozpadá se i dílo lékařovo. — Po světové válce dr. Schweitzer s novými prostředky se vrací do Konga, aby znovu vybudoval svou stanici. Dílo se podaří a brzy získává nové spolupracovníky a tři lékaři účinně zasahují v boj proti temnotám africkým, které objímají nejen duše černochů, ale zle zžírají i jejich těla. Ruku v ruce lékaři pracují s misionáři protestantskými a katolickými, neboť všichni tvoří malou rodinku, která se nechce báti onoho sterého nebezpečí pralesů i divokých vod Konga. A Schweitzer, ač sám protestant, s obdivem se zastavuje nad katolickou misí, aby jí vzdal veškeru chválu a vytyčil její přednosti. Ale všichni bez rozdílu dělají, jak nejlépe dovedou, všichni pracují na společném díle lásky k bližnímu. — Kniha Schweitzerova je svědectvím, ale myslím, že chce a může být ještě něčím více; stane se jistě skromným apoštolem u těch, kteří by chtěli sami přímo jeti mezi černé kmeny africké, aby v pomoci jim hledali smysl svého života; ale kniha je i učtem, který se rozvírá před očima všem těm, kdož nezavírají své štědré dlaně k podpoře misii. Je, pravda, i v Evropě mnoho bídy, ale v Africe je ještě větší, hroznější a smrtelnější. — jza.

● **DR. JOS. KRATOCHVIL: MEDITACE VĚKŮ.** Vývoj filosofického myšlení. Díl I. Druhé vydání. Barvič a Novotný v Brně 1935. Cena 30 Kč. Úspěch Kratochvilových prací filosofických, Filosofického slovníku, jehož tři vydání byla rozebrána v pěti letech, a Meditací věků, jež nyní počínají vycházeti ve vydání druhém, svědčí, že studium otázek filosofických u nás se vzrůstá a prohlubuje a že právě Kra-

tochvil svými odbornými, svědomitě a objektivně pracovanými díly znamenitě přispěl k rozvoji studia toho. Hlavní a dobře známou předností Kratochvilových dějin filosofického myšlení jest snaha o nalezení určité zákonitosti v bludišti filosofických soustav a vystižení věčných pravidel lidského myšlení, úsilí o syntésu pravdy, rozlišení pravd a domněnek, touha po onom znamení trvalosti, v jehož světle se zjevuje smysl života i smrti. První díl Meditací byl proti prvnímu vydání rozšířen a doplněn hojnou bibliografií. Kratochvil podává našemu studentstvu opravdu dokonalou učebnici dějin filosofie, prostou jakéhokoli suchopáru a vzdálenou nejasností a jednostranností hodnocení číre subjektivního, jakým trpí jiná díla toho druhu u nás. Z prvního dílu jistě zaslouží studia zvláště filosofie řecká, jednak proto, že na jejích základech budovali myslitelé křesťanští, jednak proto, že bludy této filosofie pomáhají pochopiti nesnáze filosofie moderní, upadší do jalového relativismu a dutého skepticismu.

● **DR. TIHAMÉR TÓTH: KRISTUS A PROBLÉMY DNEŠKA.** Společenská tiskárna v Přerově. 1935. — Počínají se k nám uváděti spisy Tóthovy, vzniklé většinou z promluv k akademické mládeži. I když není Tóth ve všem původní — někdy je zcela zřejmá závislost na Klugovi a jiných, původní a svůj je jistě ve způsobu, jak mluví k modernímu člověku přímo, bez okolků kazatelských a literárních, jasně a konkrétně hojně užívaje příkladů ze současnosti i z historie a povznášeje skrytým pathosem své výmluvnosti. Kniha »Kristus a problémy dneška« vrhá hluboké pohledy na lidskou společnost naší doby a řeší otázky lidského života, problémy rodiny, záhadu utrpení, ukazujíc jedinou záchranu: Zpět ke Kristu.

● **EMILIAN SOUKUP O. P.: FILOSOFIE NÁBOŽENSTVÍ.** Studijní přehledy. (»Vyšehrad«, Praha II., Václavská ulice číslo 12, str. 123, cena 12 Kč.) — Rozvržení látky: 1. Pojem náboženství. 2. Původ náboženství. 3. Obsah náboženství. 4. Náboženství v kultuře. 5. Cesta k Bohu. 6. Náhledy o náboženských. 7. Postup nábožnosti. 8. Tomismus v náboženské psychologii. 9. Soustava úkonů nábožnosti. 10. Úloha náboženství. 11. Postup náboženského života. 12. Zásadní hlediska. 13. Intuice náboženství. Blondelismus. — Těchto třináct kapitol, psaných známým odborníkem, týká se nejzákladnějších otázek o náboženství. Vyvracejíc názory racionalistů na původ náboženství, jeho obsah a vztah k člověku, odhaluje zároveň pevnou základnu, na níž se musí postavit věřící katolík, který se chce důkladněji zabývatí otázkami náboženskými a nechce se odchýliti od učení katolické církve.

● **DON COJAZZI: PIERGIORGIOFRASATI** v překladu od dra Kulače. Edice Krystal, Olomouc, Slovenská 14. Cena pro studenty 16 Kč. — Poutavým slohem je tu vylíčen mladý, statný hoch, výborný sportovec, dobrý pracovník ve spolcích, poctivý student, veliký přítel a ochránce chudých, družný kamarád, který nikdy nezapomínal na nejvznešenější poslání katolíka: kázání činem. Jeho život byl nepřetržitý řetěz katolických činů a jeho charakter stal se vzorem tisíců italské mládeže, která jeho jménem označuje své spolky a rozšířila více jak 80.000 výtisků jeho životopisu.

● **JÓN SVENSSON: Z VLASTI NON-NIHO.** (Přeložil J. Hrubý, nakladatelství »Vyšehrad«, Praha 1935, 18 Kč.) — Na současném knižním trhu je citelný nedostatek hodnotných knih pro mládež.

Opakuji hodnotných, poněvadž knihkupecké skříně jsou zaplavovány brakem, který dospívající mládeži nemůže dát nic víc, než sešitky »cliftonek« a »indiánek« a podobná dvoukorunová četba. S tím větší radostí upozorňujeme naše mladší čtenáře na knihy Svenssonovy, vycházející v nakladatelství »Vyšehrad«, které nejen svým dobrodružným obsahem příjemně pobaví, nýbrž zajímavou formou poučí. — Dějištěm knihy »Z vlasti Nonniho« je rodiště Svenssonova Island, země tisíců ledovců, gejsírů a sopek, země půlnočního slunce a polární záře a pravlast překrásných islandských sag. — Kniha je bohatě ilustrována. cm

JIŘÍ SAHULA: HUSITSKÝ TRIBUN. (I.—III. díl, nakladatelství »Vyšehrad«, Praha, 1934, 570 stran, cena 24 Kč.) — Nutnou reakcí na knihy, které zkreslily dobu husitskou a tragické poblouznění reformátorské, jsou díla historická i románová, která dávají nahlédnouti s druhé strany do období husitských válek. — J. Sahula, jenž je znám svými historickými spisy, vykonal novým historickým románem kus záslužné práce. S knihou »Husitský tribun« dostává se našemu lidu dílo, které přístupnou románovou formou líčí události a myšlenkové a politické ovzduší začátku 15. století. — Ústřední postavou románu je ctižádostivý kazatel-demagog Jan ze Želiva, jež na konec dal popravít Jan Žižka. Do činnosti a intrik tohoto blouznivce je zasazena řada osudů a episod. — Velkou předností Sahulovou je, že neanachronisuje, takže v románě prožívají své osudy skuteční lidé rozbouřeného husitského století se všemi svými dobrými snahami a nadějemi, ale i surovým násilím a zoufalými činy, jež přivedly národ na kraj záhuby. cm

POSLEDNÍ SLOVA SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY. (Vydaly Školské sestry O. S. F., Praha XII., Korunní třída č. 4.) — Kniha obsahuje slova sv. Terezičky z posledních měsíců před smrtí, jež věrně zapisovala její sestra Anežka. Knížka je ozdobena několika obrázky. Cena brož. 10 Kč.

OTČENÁŠ a ZDRÁVAS MARIA. Tyto obrázkové knížky, vydané nakl. Vyšehrad, potěší zrak nejmenších dětí, i těch, které ještě neumějí číst, a přiblíží jim názorně smysl dvou základních křesťanských modliteb. Doporučujeme katolickým rodičům tyto dvě krásné a levné knížky v pěkné vazbě. Cena každé Kč 10.-.

J. ŠANDA: POSLEDNÍ PÍSEŇ ZVONU. (Hra ze života o 3 jednáních. Zpracováno podle povídky J. Š. Baara. Lidové divadlo sv. 119. Nakl. J. Birnbaum v Brtnici. Cena Kč 6.—.). Zdramatisovaná Baarova povídka je ukázkou divadelních lidových her, které vycházejí v Birnbaumově nakladatelství a z nichž velmi mnohé můžeme doporučit i našim studentským scénám. (Koudelák: T. G. Masaryk, Rosa: Sv. Václav, Janečková: Tataři pod Hostýnem a mnoho j.). V nejbližší době vydá toto čilé nakladatelství seznam svých her, jež bude zasílati zájemcům zdarma.

ÚTRŽKOVÝ KALENDÁŘ MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ NA ROK 1936. (Sestavil J. Papica, vydala Matice cyrilometodějská, Olomouc. Cena 10 Kč.) — Tento nový kalendář seznamuje s našimi poutními místy, jejich historií, a to slovem i obrazem. Každému poutnímu místu je věnován jeden týdenní list. Úprava kalendáře je úhledná.

D O P I S Y

Kdo zvítězí?

Dnes se mluví stále o encyklikách. Noviny co chvíle přinesou noticku, ten neb onen státník navrhl, aby se pracovalo v duchu encyklik. A vskutku jsou ony nejdražším pokladem lidstva na rozřešení otázek sociálních a hospodářských. Nesmíme je proto jako poklad uschovávat, nýbrž plně využít a to v prvé řadě my, mladá katolická inteligence, k níž se upírají nyní zraky, aby vyvedla lidstvo z bludiště, do něhož bylo zavedeno moderní atheistickou vědou.

Heslo, že jenom přeměna kapitalistického soukromého vlastnictví ve vlastnictví společné spasí lidstvo, našla mnoho přívrženců, hlavně v třídách dělnických. Idee Marxovy pronikaly dělnictvo jako kvasinky. Svého vykonavatele v nejčistší formě našly v Rusku. Začali v dělnických organizacích a skončili rozvratem rodiny. A výsledek? Vyvážení »bezprizorných« (opuštěných) dětí na Solůvky, aby tam hladem a zimou zahynuly. Takovou cenu má mladý člověk, že se vydá, aby zahynul, jako před několika lety carihradští psi.

Není to jen SSSR — jsou země, kde k tomu nemají daleko. Všechny ty hrůzy se daly předvídati. Jakmile člověk vyloučí ze svého jednání Boha, nutně musí sejít s cesty. Jediné Bůh ne-

měnitelný může býti ukazovatelem. »Nic nemůžete beze mne.«

Kdo má lék? Katolická inteligence v hluboké víře. Léč se musí pacientovi podávat — tedy mladí katolíci inteligenti budou lékaři a ošetřovateli. Moderní lékař užívá všech vymožeností — bude jich tedy užívat i mladý katolík-apostol. Bude šířit heslo Brynychovo »Proti knize knihu, proti tisku tisk, proti »pokrokové« přednášce přednášku hodnotnou, katolickou«. Proti bezvěří horlivou modlitbou a to »multifarie multisque modis«. Kdo chce pracovat — způsob nalezne.

V. T.

Mili kolegové!

Velice mne zajímají diskuse, které jsou uveřejňovány ve formě dopisů. V posledním čísle »Jitra« píše dopisovatelka »E. K.« o pesimismu. Člověk vzdělaný prý nemůže být pesimistou, poněvadž věří ve svůj vytčený cíl a žije podle vlastního přesvědčení. Já však myslím, že mnohdy prostředím, ve kterém člověk žije, udržuje ho v zármatku a je vinou jeho neúspěchů. A takový člověk na své prostředí někdy nařiká, ale vyprostit se z něho za daných okolností nedovede. Prezident Masaryk praví: »Lev je lvm i v kleci, nestane se oslem«. Tento výrok se vztahuje na

lidi geniální, ale možno ho užít i při srovnání optimistů a pesimistů. Míním však, že ta »klec« brání člověku v jeho práci a snahách a proto je pesimistou. — Také mezi studenty nacházíme lidi, nevěřící v život. Jsou to mladíci duševně rozervaní. Při svých neúspěších hubují na profesory, nebo zkrátka říkají, že nemají »kliku«. Věří tedy v náhodu. Je to sice mnohdy pravda, že žák se učí a dostane známku špatnou, nebo naopak; ale věřme, že poctivé studium a poctivá práce studenta musí být oceněna. Když ne přímo, tedy později, až vkročí do života. President Masaryk dále praví: »Z našich škol vycházejí příliš často hoši jaksi nemotorní, těžkopádní a zelení; ti čilejší a energičtější se utvrzují v negaci — pro ně je škola, jak říkají, otrava a učitelé tyrani —.«

V tomto případě já sdílím tentýž názor.

Přátelé, studenti, pište do »Jitra« své názory, neboť tak se navzájem poznáváme a toto spojení nás bude všechny učit psát, myslet i kritizovat.

—bu—

Čtenářům Jitra

Teprve letos jsem dostal do rukou »Jitro«. Byl jsem jím mile překvapen, neboť jsem vůbec nevěděl, že podobný časopis existuje. Obsah se mi velice líbil, zvláště druhé číslo. Opravdu se zde obrází studentský život. Ze školních perliček V. L-ského dýše opravdu neskršený studentský život, což cením nejvíce. Kolega Bátěk píše o chrámovém umění. Má plnou pravdu, ale zapomněl na chrámovou hudbu. Chrámová hudba je také důležitou složkou chrámového umění. Napíšte o tom také něco! Jednu část v časopise postrádám. Jest to sport. Nemohl by někdo této rubrice pomoci na světlo? Já, jak rád stávám na kůru našeho kostela a nechávám se unášeti zvuky krále nástrojů, t. j. varhan, mysterií mše sv. a celkovou pobožností v jiný svět, tak také rád provozuji své oblíbené sporty. Myslím, že by každý katol. student se měl alespoň trochu věnovati sportu. Sport — toť »Bílá legitimace národů«, tak jej nazývá pan učitel Hroch ve svém pojednání »Legitimace národa« v časopise »Hlas malého Petříka«. Neměla by tato část v »Jitře« chybět. Někdo by namítl: »Sport činí i jemného člověka hrubým«. Není tomu tak! Kdo má pevné mravní zásady a kdo pěstuje sport cílevědomě, ne fanaticky, setká se se zdarem a svým důstojným vystupováním může pak působiti i na ostatní sportovce, pokud s nimi je ve styku. Dnešní sport je mocným světlem, za nímž jde velká většina mládeže. Bohužel, nevychovává sport dnešní doby tak, jak by vychovávat měl. Proto musíme jíti příkladem.

—og.

Poznámku k poznámce

V minulém čísle »Jitra« byla uveřejněna Příhoda kvintánská s poznámkou, že je dokladem absurdnosti komunismu. Myslím, že by bylo dobře si na tuhle věc posvětit.

Předně — proč tedy na př. studenti poškozují školní nábytek takřka bez pocitu viny?

Protože jejich tatínkové a maminky, dědečkové a babičky, pradědečkové a prababičky atd. atd. třebaže snad říkali: jsme jen správci pozemských statků, přece jednali tak, jako by ten kus země jen jim samotným a na věky patřil. Děti se tomu od nich a od okolí přiučily — ostatně vyhovuje to naší náklonnosti, která chce

něco vlastnit — být pánem. — Tak se naučily starat jen o to, o čem mohou podle svého zatemnělého rozumu říci — to je mé — tedy o to — z čeho pro mne něco kouká — a ztratily zájem na tom, co má prospívat všem, protože podle jejich špatného zdání, z toho pro ně žádné dobro nevyplývá.

Sami jsme slabí — nemáme mnohdy sami ani sílu vzepřít se, řekla bych, této vypěstěné touze něco vlastnit a vymanit se z nedbalosti o to »společné« — protože je taková většina — říkáme si jako na omluvu.

II. Je absurdní chtít, aby byla země společná všem? Není, když chceme žít v Kristu — musíme chtít v Něm plnit vůli Otce nebeského — a Ten miluje. Proto je Kristus chudý a trpí — za všechny — Jeho zásluhy jsou nekonečné a otvírají Boží náruč každému, kdo Ji hledá. Tak se rozdává lidstvu — a my — můžeme vůbec prosit Otce o něco jiného než aby nás rozdál našim bratřím a sestrám, když toužíme říci — nyní nežiji já, ale žije ve mně Kristus? Žít tady v Kristu znamená v Kristu bojovat s tělem, světem a ďáblem — Bůh chce, abychom se stali svatými — a svatost předpokládá, řekla bych, určitý stupeň sjednocení. — Tam, kde je mnoho stran, tam je příliš hluku a pro hluk není slyšet Boha. — Když tedy toužíme, aby Bůh naše zásluhy rozdál kolektivu, je třeba se snažit uvést v soulad s touto touhou všechny naše myšlenky — žádosti — slova a skutky. Myšlenka, aby byla země společná všem, je sama o sobě dobrá — a kdyby byla uskutečněna tak, jak ji uskutečňovali první křesťané, bylo by to jen důkladné uskutečňování toho, co nám přikazuje Bůh: Miluj! — Nevím, jak bych to měla nazvat, ale my jsme zatíženi a stále se ještě zatěžujeme jakýmsi druhem duchovního maloměstství — my se bojíme být důslední — a přece je to naše povinnost, vždyť víme, že smíme Všemohoucího prosit, aby v nás rozléval svou Sílu a svou Lásku — Sebe.

Komunisté chtějí, aby bylo všem na zemi hezky. — To chceme i my, protože milujeme. — Jenže oni jako by zapomínali, že tady vždycky bude bolest a bolest je pro ně pochopitelně zlem — kdežto my věříme, že o naší bolesti ví Bůh, bez Jeho vůle nám ani vlas s hlavy nespadne, a ten Bůh že chce, abychom byli šťastní — a protože On je Věčné Štěstí, chce nám dávat Sebe — ví, že my, nesouce následky prvního hříchu, bychom Jej — své Štěstí — bez bolesti nepřijali. A když to pochopíme, děkujeme Mu za bolest a On, protože ví, že přes to, že nám tolik pomáhá, je pro nás mnohdy tak těžké nést bolest s úsměvem lásky, dává se nám již teď na zemi poznávat, jako nevýslovně sladký a dobrý Otec.

Ostatně věřím, že mnoho komunistů jednou bude se radovat v Jeho objetí, protože mnoho jich upřímně hledá spravedlnost a Spravedlnost je Bůh.

m. f. a.

Jsem opravdu překvapen

letošní úpravou »Jitra«, která počíná již obálkou a končí posledním článkem, jenž je právě tak milý a upřímný, při tom poučující a vzněcující jako ty předcházející. Nelituji toho, že jej mohu mezi svými kolegy kolportovati, právě tak, jako nelituji námahy a sem tam i nepříjemnosti se strany někdy nesvědomitých odběratelů . . .

Jiří Půda, Místek.

A nos lecteurs à l'étranger

S. E. Mgr. Dr. Karel Kašpar, Archevêque de Prague fut nommé cardinal. Les étudiants catholiques se réjouissent de cette haute distinction

de leur éminent archevêque et se joignent aux félicitations de sa nation. Ils désirent que cet événement apporte des meilleurs fruits.

Les étudiants chez le nonce apostolique

Le 31 octobre S. E. Mgr Saverio Ritter, nonce apostolique à Prague a reçu en audience les représentantes des étudiants catholiques tchèques et slovaques. Les étudiants lui ont remis une adresse contenant le programme de leur travail ainsi que les moyens qu'ils emploient dans son exécution. Le nonce dans sa réponse a relevé l'importance de l'apostolat laïque des

intellectuels. »Si un prêtre, a-t-il dit, défend la doctrine du Christ, on peut dire que c'est son métier. Mais si un laïque, en particulier un intellectuel pratique cette doctrine, il exerce une grande influence sur son entourage.« Le nonce a promis d'aider les étudiants chaque fois qu'ils en auront besoin et a accordé aux étudiants sa Bénédiction apostolique.

Les étudiants et l'Action Catholique

Dernièrement se sont jointes quatre grandes organisations catholiques pour une collaboration étroite dans l'Action Catholique. Ce sont: La Jeunesse Catholique, La Ligue de Saint-Venceslas (L'Association des hommes catholiques) La Fédération des femmes et des jeunes filles catholiques et la Fédération des Etudiants Catholiques tchécoslovaques. D'une part les organisations de jeunesse et d'étudiants s'efforceront à ce que leurs membres sortants entrent dans les

organisations d'hommes ou de femmes, d'autre part ces dernières organisations contribueront à la fondation des associations de jeunesse dans leurs paroisses. D'autre part il y aura une collaboration étroite quand à la presse et aussi dans des questions religieuses et de culture intellectuelle. Pour les décisions ayant une importance générale, il faudra une entente préalable de toutes les organisations qui s'engageront à suivre les directives fixées en commun.

Les étudiants tchécoslovaques manifestent pour la paix

Le 23 octobre eut lieu dans la grande salle de la Faculté de Philosophie une imposante manifestation des étudiants pour la paix. Après l'allocution du doyen de la Faculté de Philosophie et en présence du Recteur Magnifique de l'Université Charles IV et du Recteur de la Haute Ecole Polytechnique prit parole M. Eduard Beneš, Ministre des Affaires étrangères. Il a montré comment la Tchécoslovaquie a toujours travaillé pour la paix, dans le cadre de la Société des Nations. Il a passé en revue toutes les ten-

dances qui actuellement existent dans les différents pays du monde et s'est prononcé clairement contre la guerre offensive ce qui a soulevé des applaudissements enthousiastes de tous les étudiants. Il a en outre relevé l'importance de l'éducation pour la paix. Il faut noter qu'à cette grandiose manifestation ont pris part les étudiants de toutes les tendances et même les étudiants minoritaires allemands. Les étudiants catholiques se sont joints spontanément à cette manifestation.

La „Česká Liga Akademická"

(Ligue universitaire tchèque) fête le 30 anniversaire de sa fondation. La plus ancienne association d'étudiants catholiques, la »Česká Liga Akademická« fut fondée en 1906, dans une époque très agitée. Les étudiants catholiques furent à ce moment l'objet d'une persécution de la part de leurs collègues libéraux. C'est pourquoi

un petit nombre d'étudiants a fondé l'association. Pendant toute son histoire, la Ligue Universitaire tchèque, a malgré les difficultés de toute sorte, bien rempli son rôle qui est de défendre les intérêts catholiques et répandre l'idée catholique parmi les étudiants des hautes écoles à Prague.

Charles Čapek.

Changement d'adresse :

La nouvelle adresse de la Fédération des Etudiants Catholiques Tchécoslovaques et de la Rédaction de la revue »Jitro« est: **Praha II., Štěpánská 35.**

Audience u pana nuncia.

Všem katolíkům.

Podepsané ústřední svazy: Sdružení katolické mládeže čl., Svatováclavská Liga (Svaz katolických mužů), Svaz katolických žen a dívek a Ústředí katolického studentstva čl. usnesly se na společných poradách přispěti v intencích nejdůstojnějšího episkopátu vzájemnou spoluprací k úspěšnému dobudování Katolické akce v Čechách. Z té příčiny prohlašují:

1. Protože Katolickou akci ve farnosti mají tvořiti muži, ženy, jinoši a dívky, chceme do těchto složek Katolické akce vřaditi členstvo Obcí katolických mužů, Odboček Svazu katolických žen a dívek a Skupin Sdružení katolické mládeže (rozdělené podle pohlaví).

2. Aby uvedeného cíle bylo plně dosaženo, budou všechny podepsané složky Katolické akce usilovati o uskutečnění úkolu: v každé farnosti Obec katolických mužů, Odbočka Svazu katolických žen a dívek a Skupina Sdružení katolické mládeže.

3. SKM bude proto ve svých Skupinách pečovati o to, aby členové ze Skupin vystupující a členky provdané a svobodné starší přestupovali do Obcí katol. mužů, resp. Odboček Svazu katol. žen a dívek. Stejně Svatováclavská Liga (Svaz katolických mužů) a Svaz katolických žen a dívek budou pečovati pomocí svých Obcí, resp. Odboček o zakládání jinošských, resp. dívčích Skupin katolické mládeže ve farnosti.

4. Obce katol. mužů a Skupiny SKM budou si vzájemně pomáhati při kulturně-náboženské a sociální činnosti, Odbočky Svazu katolických žen a dívek budou prostřednictvím svých činovnic pomáhat při stavovské výchově dívek ve Skupinách SKM. Skupiny SKM budou aktivně podporovati kulturně-náboženské podniky Odboček Svazu katolických žen a dívek.

5. V záležitostech, které se vymykají z vnitřního organizačního života uvedených centrálních svazů, jakož i při projevech širšího významu budou postupovati tyto svazy po vzájemné dohodě.

6. Kde ve farnostech existují organizační útvary Ústředí katolického studentstva, vztahují se nahoře uvedená ustanovení o vzájemné spolupráci i na ně.

7. Spolupráce uvedených složek Katolické akce vztahuje se i na vzájemnou podporu akce tiskové.

Za:

Sdružení katolické mládeže čl.:

J. Sova,
úřad. místopředseda.

P. F. Nesrovnal,
gen. duch. rádce.

Svatováclavskou Ligu (Svaz katol. mužů):

Dr. V. Janda,
předseda.

Dr. J. Sajíc,
gen. vicesekretář.

Svaz čl. katolických žen a dívek:

E. Schmutzerová,
předsedkyně.

Zd. Lobkowiczová,
jednatelka.

Ústředí katolického studentstva čl.:

JUC. Fr. Kolman,
předseda.

P. A. Daňha,
duch. rádce.

Veliký arcibiskup Stojan prosí.

Moravskoslezská sdružení! Po druhé organisuje MSS. akci Mikulášského daru. Ať každé sdružení koná přání „tatička studentů“, ať v zemi posvěcené jeho prací sílí naše organisace, aby dobře dostalo svému úkolu. Vyslyšte prosebného hlasu tatička Stojana, který k vám volá z posvátného Velehradu a zachraňte víru cyrilometodějskou studentstvu!

Moravskoslezská sekce ÚKSČs. v Brně.

Vracíme se k Mikulášskému daru.

V minulém čísle „Raportu“ uveřejnil jsem článek o Mikulášském daru. Zdá se mně však, i když byl vydán zvláštní oběžník o této naší akci, že propagace je malá a nedostačující. Pokyny, které byly uveřejněny, týkají se hlavně našich sdružení v Čechách, poněvadž na Moravě dává zvláštní pokyny MSS.

Musíme si především uvědomiti, že tato jediná akce naše slouží nám všem. Proto vás prosím, abyste tuto akci vzali za svou, abyste se co nejvíce přičinili o její zdar. Bylo by dobře, kdybyste o vánocích uspořádali divadelní představení, přednášky a podrobně informovali naše přátele o Mikulášském daru. A nejen to, vy musíte být v této akci iniciativní, vy se musíte přizpůsobiti poměrům u vás.

Letošní rok, tak důležitý pro katolický život v naší vlasti, nás zavazuje, abychom tím více se uchopili té krásné myšlenky svatováclavské a cyrilometodějské. Není možno celý organizační život přejíti jen tak. Vy se musíte snažiti finančně co nejvíce vyzískati pro naši vrcholnou organizaci, aby tato mohla zabezpečiti život našich organizací, vás všech i těch, kteří přijdou po vás.

Nemohu se o všem rozepisovati, ale prosím vás, potřebujete-li nějaké zvláštní pokyny, obraťte se na nás — my vám poradíme. Jen nepřecházejte tuto akci ledabyle! Dokažte, že dovedete pochopiti důležitost Mikulášského daru!

Frant. Uhírek,

referent Mikulášského daru.

Zprávy z ústředí.

BLAHOPŘÁNÍ. ÚKSČs. blahopřeje JUDru Emilu Zavadilovi k jeho sňatku a JUDru Mil. Spačkovovi, bývalému předsedovi »Moravana«, k jeho promoci.

II. VÝBOROVÁ SCHŮZE ÚKSČs. konala se 12. října 1935 za účasti téměř všech členů výboru a hostů dra Hrnčíře a prof. Trnky. Předs. ÚKSČs. ve své zprávě zmínil se o zasedání Slaviae Catholicae, na níž bylo stanoveno, že Ústředí umožní dvěma kolegům z Čech, resp. z Moravy, výměnu s federací slovinského katolického studentstva

a polského katolického studentstva. Správní výbor vzal též na vědomí sdělení předsedovo, že vedení Slaviae Catholicae, Svazu to slovanských katolických akademiků, předává naše Ústředí federacím jugoslávským, které v roce příštím uspořádají pracovní konferenci Slaviae Catholicae a v roce 1936 kongres této organizace. Vedle toho jednáno též o zastoupení Československa na Pax Romaně. Přijat návrh, aby vzhledem k tomu, že letošního roku má být do Comité Directeur Pax Romany vyslán Slovák, ponechána byla celá věc k rozhodnutí Ústředí. Ústředie deleguje na Pax Romanu kolegu Ing. Horvátha, který též podle rozhodnutí Ústředí stává se místopředsed-

dou Pax Romany. Tajemník ve své zprávě podal návrh na rozšíření základny Ústředí, zakládání nových SSS a nutnosti zájezdů funkcionářů Ústředí do sdružení. Ve zprávě pokladní zdůrazněna dosti těžká finanční situace Ústředí. Duchovní rádce dává návrh, aby byla uspořádána konference zástupců Ústředí, Moravsko-slezské sekce, Ústredia a katolického studentstva z Podkarpatské Rusi, na niž by šlo o vytvoření jednotné pracovní linie na poli tiskovém, organizačním a sociálním. Návrh přijat a konference má být realizována, přistoupí-li k návrhu i Slováci, po vánočních svátcích. Ve zprávách referentů odborů vytyčena zvláště aktivita odboru tiskového a technické redakce Jitra. Tiskový odbor věnuje co největší péči zvláště ilustrační části Jitra a jeho technické úpravě. S povděkem bylo konstatováno, že počet odběratelů Jitra značně stoupl. Rovněž i zahraniční odbor projevuje značnou činnost. Shání materiál o Pax Romaně a vyměňuje časopisy s cizinou a udržuje písemný styk s osobami ze zahraničí. Dále ustaveny odbory vedle odboru tiskového, zahraničního, též odbor organizační, sociální a finanční. Všechna sdružení se žádají, aby při zasilání korespondence označila vždy odbor, kterému korespondence patří.

Zprávu Moravskoslezské sekce podal předseda MSS, který zdůraznil zvláště úspěch moravských táborů a velikou úroveň Akordu a jeho edice. Předseda Poutního odboru podal návrh, aby byla letošního roku uspořádána pout do Říma s tímž programem, jaký byl připraven roku loňského. Návrh jednomyslně přijat.

Jednáno dále o příští činnosti ÚKSČs. Usneseno konat pracovní konference s výlučně pracovním programem v Čechách i na Moravě. Presidium Ústředí bylo pověřeno vydat organizační příručku a udržovati co největší styk s federací podkarpatoruského katolického studentstva.

Do programu výborové schůze pojat byl také referát předsedy Přípravného výboru dra Hrnčíře. Ve zprávě Přípravného výboru bylo konstatováno, že zatím likvidace kongresu po stránce finanční nebyla ukončena. Kongres bude však aktivní. Přípravný výbor vyrovná všechny pohledávky, které má za ním Ústředí. Usneseno, aby kongres byl zhodnocen literárně; za tím účelem vydán kongresový almanach. Pohledávky Ústředí, jakmile budou Přípravným výborem Ústředí vráceny, usneseno věnovat na tábor katolického studentstva, který bude v Čechách v Ústředí připraven. Předseda MSS reklamuje návrh MSS na polovinu toho obnosu, který bude Ústředí vrácen. V referátu předsedy právního odboru jednáno o otázce Strakovy Akademie. Ve volných návrzích přijat též návrh, aby Ústředí k Novému roku zasílalo blahopřejné projevy různým významným osobnostem do zahraničí. Schváleno též, aby Ústředí ve spolupráci s Ústrediem uspořádalo zájezd katolické veřejnosti na příští kongres Pax Romany.

III. VÝBOROVÁ SCHŮZE ÚKSČs. byla konána 4. listopadu t. r. Jednáno zde o otázce stěhování ÚKSČs. Nebylo však o této otázce zásadně rozhodnuto, nýbrž rozhodnutí ponecháno presidiu, které bude volit podle okolností. Presidium skutečně na schůzi ze dne 5. listopadu t. r. přijalo místnosti v Praze II., Štěpánská 35. Projednáván dále návrh P. Daňhy, aby do časopisu »Dětská neděle« byla vždy jednou za měsíc vložena pří-

loha, informující o katolickém studentstvu a věnovaná jeho organizaci. Návrh P. Daňhy byl přijat, vzhledem k tomu, že »Dětská neděle« a její studentská příloha může se státi vhodným doplňkem studentského časopisu »Jitra«. Vedle toho tato studentská příloha může býti výbornou propagací našeho hnutí. Předmětem diskuse stala se audience katol. studentstva u J. E. apoštol. nuncia. — Předseda tiskového odboru referoval o II. vydání Peckova Tajemství života, které má vyjítí nákladem 1000 výtisků. — Odbor sociální podal návrh, aby bylo zakoupeno Ústředím několik ex. knihy dra Vaška Rukověť sociologie a rozeslány později sdružením, které vykazují činnost sociální. Výkonný výbor schválil prohlášení Katolické akce, jejíž členem se Ústředí stává. — Prohlášení je otisknuto jako úvodník v Raportu. Rozhodnuto též o místech, kde budou konány pracovní konference. V Čechách připadají v úvahu tato města: České Budějovice, Litomyšl, Pardubice, Praha, Plzeň. Program bude sdružením zaslán.

Zprávy ze sdružení.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ se zúčastnila společenského večera, který pořádala Liga čsl. akademické. Zahájila diskusní kroužek referátem p. kom. rady J. Chudáčka: Význam družstevnictví v plánovitém hospodářství. Exkurse do továrny »Sana« v Hloubětíně byla velmi poučná a věcně hodnotná. Intenzivní činnost ČLA se jasně projevila ustavením medicke sekce České Ligy Akademické. Při této příležitosti byla přednáška p. Dr. R. W. Hynka: Umučení Páně z lékařského hlediště, se světelnými obrazy. Zahajovací proslov pronesl duchovní rádce P. Dr. Jan Ev. Urban OFM. Předsedou byl zvolen kol. Antonín Šeba. Medicke sekce připravuje rozsáhlý program nejen pro mediky, nýbrž i pro širší plenum České Ligy Akademické. Pravidelně se koná theologický kroužek P. Dr. Jana Ev. Urbana OFM. Informační přednášku o hospodářské a politické světové situaci přednesl p. Dr. Josef Doležal. Připravujeme přednášku p. ministra Krofty a p. gen. R. Medka. Budou podniknuty exkurse do Masarykových domů v Krči a na letiště ve Kbelích.

—š—

LIGA ČSL. AKADEMIČEK si stanovila hned na začátku školního roku bohatý program, který přesně dodržuje. Každé pondělí v 7 hodin večer se scházejí členky na Vinohradech, v Korunní 4, k apologetickým a debatním kroužkům. Větší přednášky byly čtyři: 18. října dra St. Berounského: »Střední stav«, v Národní kavárně, 4. listopadu prof. Nováka: »O husitství a reformaci«, 15. listopadu Alberta Vyskočila: »O českém romantismu« a 18. listopadu přednáška pí. odb. uč. Budělovské o kongresu v Bruselu a sociální práci u nás. — 7. listopadu pořádala Liga velmi zdařilý společenský večer s programem a tancem v Národní kavárně. — 16. a 23. října byly konány exkurse do Moderní galerie za vedení pí. dr. A. Birnbaumové. — 22. října byla zahájena gymnastika, jež je každé úterý v 7 hodin večer v tělocvičně u sv. Voršily na Národní třídě. Nejopravdovější činností Ligy je vedení dětské besídky, kterou jsme si samy zřídily v Michli. Je každou sobotu odpoledne. Členky v ní pracují velmi horlivě, děti je velké množství a chodí rády. Pro-

gram do vánočních prázdnin: Kromě pravidelných pondělních schůzek bude 29. listopadu v Národní kavárně přednáška režiséra Národního divadla p. Muncingra »O divadle« a v prosinci nadílka v Michli.

ASS Hranice. Zaslouhou duchovního rádce P. Alfonse Glosa byly obnoveny opět po dlouhé době bohoslužby pro české studenty. První česká mše svatá konala se 1. listopadu za velké účasti studentstva i pánů profesorů. Exhortu měl P. Glos. Organizování katolických studentů v Hranicích je podporováno většinou profesorského sboru.

SSS HRADEC KRÁLOVÉ. Od začátku školního roku konalo sdružení 4 výborové schůze, 1 členskou schůzi a valnou hromadu s volbou nového výboru. Bylo sehráno divadlo: »Krádež v rychlíku«; každý pátek jsou apologetické přednášky dp. Vachka střídavě pro nižší a vyšší oddělení. Počátkem prosince uspořádá sdružení tradiční mikulášskou zábavu s velmi pestrým programem; mimo to uspořádá SSS v Městském museu cyklus přednášek: »Řím — Berlín — Moskva«. Ze sportu se živě pěstuje ping-pong. 95 členů odbírá Jitro — což je oproti loňsku přírůstek 20 odběratelů, zájem o Jitro značně u nás letos stoupl.

SOCIÁLNÍ STUDENTSKÉ SDRUŽENÍ V PARDUBICÍCH. Naše sdružení čítá ke dni 15. listopadu 36 členů. 10. listopadu t. r. pořádali jsme akademii za účasti duchovenstva a jiných příznivců pardubických. Bratrským sdružením doporučujeme při příležitosti sehrát jednoaktovou hru »Zákony« od Klena. Je to hra pro dva chlapce a dvě dívky a při dobrém provedení zanechá v divácích velmi dobrý dojem. Připravujeme vybudování prázdninového tábora. Za tím účelem pozvali jsme si dp. P. M. Klementa, který nás přednáškou, spojenou se světlými obrazy, bude informovat o všem, co s vybudováním tábora souvisí. Připravujeme také pracovní konferenci na měsíc leden 1936.

SSSd ČESKÉ BUDĚJOVICE. V novém školním roce je naším duchovním rádcem dp. Dr. Roubal. Dp. K. Reban byl nucen pro nedostatek času naše sdružení opustit. — 21. září konala se výborová schůze. Na 6. října byla svolána I. členská schůze. Vítanými hosty byli: předseda ÚKSČs JUC. F. Kolman a zástupce SKM F. Kříž. Kol. Kolman zahájil program referátem, v němž krátce shrnul příkazy, připomenutí a naděje, které skládá v tomto roce ÚKSČs v SSS. Kolegyně Pintrová podala jasný obraz o sjezdu a jeho poslání všem členkám, které se jej nemohly zúčastnit. Vyvrcholením programu byla promluva duchov. rádce Dra Roubala, který slovy plnými lásky připomínal svým svěřenkám jejich velké poslání a úkol. Ke konci schůze byla zahájena volná debata o věcech organizačních a volné návrhy. Byl schválen návrh pořádání Samaritánský kurs. Jednotlivým členkám rozdělena práce a svěřena povinnost starati se o besídky. — 12. října výborová schůze s SSSm. Bylo ujednáno, aby společnou práci a nákladem obou složek byla uspořádána 1. prosince mikulášská nadílka pro děti česko-

budějovické charity. — Ve dnech 27. a 28. října byly některé členky sdružení na kursu »Jak vésti besídky«, pořádaného SKM. Spolkový život minulých měsíců spočíval hlavně v práci v besídkách, v nichž vychováváme dorost pro budoucnost našich sdružení. — Ve dnech 31. října až 4. listopadu účastnilo se SSSd duchovních cvičení, konaných v ústavu u sv. Josefa. — III. výborová schůze byla konána 9. listopadu. Při ní bylo jednáno o sbírce na mikulášský dar a jiných úkolech sdružení. — 12. listopadu byl zahájen Samaritánský kurs, který řídí pan dr. Moravec. -t. r.-

SSSd PLZEŇ pořádalo 12. října valnou hromadu. Schůzi byl přítomen duchovní rádce vdp. P. Jeřábek a milý host vdp. profesor Limpouch. Také SSSm bylo zastoupeno. Po zprávách, které vykazovaly bohatou činnost za minulý rok, byl zvolen nový výbor s předsedkyní Annou Fremundovou. — Při příležitosti valné hromady rozloučil se s námi náš dosavadní duchovní rádce vdp. P. Vladimír Jeřábek CSsR., neboť bude napříště působit v Českých Budějovicích. Za jeho obětavou práci pro naše sdružení ještě jednou upřímně »Zaplať Pán Bůh!« M. P.

SSSd Praha konalo 13. listopadu svou řádnou valnou hromadu za přítomnosti p. prof. Skopce, p. prof. Nováka, p. prof. Kovářika a zástupců Ústředí. Po pietní vzpomínce na duchovního rádce Sdružení p. prof. Faua, ujal se slova pan profesor Novák, který objasnil ve své řeči pravý cíl sdružení. Volbami zvolena byla za předsedkyni kol. Zd. Zeiberdlichová. — Po volbách promluvil k členkám předseda Ústředí kol. Kolman a za Ligu akademiček kol. Hartlová. Pobožnost v kapli a hymnou katol. studentstva byla valná hromada skončena. Členky pracují dále ve svých kroužcích a pokud mohou, navštěvují velmi zajímavé přednášky a debatní večery Ligy akademiček. Tisk. ref. SSSd., Praha.

STUDENTSKÉ MISIJNÍ SDRUŽENÍ PRAHA-BUBENEČ. Na misijní neděli 20. října dopoledne konal pro všechny členy SMS J. M. vdp. kanovník Kulač slavnostní službu boží. Odpoledne uspořádalo SMS misijní akademii za neočekávané účasti pražského obecního současně byla uspořádána výstava: Mládež a misie. Jedna její část byla věnována zahraničním studentským spolkům misijním, druhá mládeži v misiích a třetí část podávala výkaz činnosti SMS. Zahraniční stud. ligy misijní nám zaslaly mnoho materiálu, tiskovin, časopisů a statistik, takže výstava podávala pěkný obraz činnosti zahraniční mládeže. I z misí jsme dostali pro tuto výstavku asi 8 zásilek, nejcennější z katolické university v Tokiu a Bejrutu. V oktávě misijní neděle bylo uspořádáno »Křížové tažení« za misie, v němž členové zvýšili počet svých modliteb a sv. přijímání za misie. Kdyby si některé SSS přálo pořádat propagační misijní výstavu, jsme ochotni mu zaslat všechny materiál k tomu potřebný. Dovolujeme si také upozornit všechny bratrské studentské spolky, že dáváme právě do tisku zajímavou misijní povídku »Útěk z kláštera lámů«. Cena asi 4 Kč. Pište na adresu: SMS Praha-Bubeneč, Wintrova 4. Nikl.

Změna adresy ÚKSČs a Jitra: Praha II., Štěpánská 35, telefon 285-60.

h á d a n k y

Korespondenci, týkající se této rubriky,
zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek,
redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava

Vojtěch Maňoušek,

známý hádankář a vedoucí
naší hádankářské rubriky.
Kromě rubriky v »Jitru«
rediguje hádanky v orel-
ských »Květech mládeže« a
v »Rodinném zátiší«. Pro
hádkáře vydal sborník
»Vtip se«, jímž byli odmě-
něni někteří naši luštitelé.

54. LIŠTOVKA.

Boskovským F. Geršl.

S	Ť	Š	A	T
D	N	E	K	O
V	A	N	S	Ě
U	R	H	O	D
Ě	CH	Ě	L	B
D	A	N	M	O
A	Y	B	V	I
Ě	O	S	B	G

55. ČÍSELKA ZÁM.

RUB, Kyjov.

1 2 3 4	prvek
5 2 3 4	metr
6 2 3 4	přesvědčení
7 2 3 4	otvor
8 2 3 4	m. jméno

56. VSUVKA.

A. Chladil, Chrudichromy.

Do potřeby drvoštěpa
plošná míra vnikla,
z toho, milý hádankáři,
hned část Prahy vznikla.

57. KONÍČEK.

em	Jasnému Daniel.						dá
	ři	vš	ku	af	há	ad	
	ru		ke	mo	mě	ní	
	by	da	te	té	lu	ři	
	ga	sva	dy		dle	há	
	se	elu	mu	se	ká	če	
bri							dan

58. SKRÝVAČKA ZEM.

Vyškovským Luská.

VYKOPAL PYTEL PENĚZ

59. ROHÁČEK.

Beatrice, Olomouc.

○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

hudební
skladatel
lesní plod
vybraná
společnost
ukazovací
zájmeno
stará spojka
předložka
samohláska

II. TURNAJ.

46. HÁČKOVKA.

S. A., K.

Bez háčku ukaz léta,
s háčkem je nádoba.

47. REBUS.

ACM, Olomouc.

2 K

48. SLOUČENKA.

Alois Dohnal.

Ku ptačímu hlasu беру
povinnost poplatníka.
Krásné město na severu
z všeho toho vzniká.

49. PŘESM. REBUS.

V. Borkovcová.

Či

50. PRAVĚKOVKA.

Všem hád. —uč—

Národa to severního
vám všem známý člen,
krátký lomož značí jistě
pravěkovkou čten.

51. ROHÁČEK.

O. V. Buráň, S. O.

○	○	○	○	○	rodná zem
○	○	○	○	○	česká řeka
○	○	○	○	○	kněz franc.
○	○	○	○	○	zvrátka
○	○	○	○	○	písmeno

52. RODOVKA.

Cid, Tišnov.

»On« je výtvar básníků,
»ona« svižné cíží zvíře.

53. PŘESMYČKA ČAS.

J. Hála, Kroměříž.

NA NOVÉM PIANĚ REZ.

60. VÝPUSTKA.

J. Marhula, Ústí.

Bez slabiky řemeslník,
hádkanka je, také vraník.

61. DOPLŇKA S TAJ.

F. Pěcha, Č. Těšín.

X		O
X		O
X		A
X		A
X		O
X		O

příkrov
řec. hora
prázdeň
kněz
Říman
bajkář

62. ZVRATKA.

Grünwaldovi Kuls.

I II po vodě pluje,
II I zvíře tak sluje.

63. VSUVKA.

Tomanovi Skuhrovce L.

V tanci plošná míra;
hvězdou je tvá víra!

64. REBUS HÁD.

Hálovi »Lola« K.

zmije — řec. písmě
P S

65. ČÍSELKA.

Š. Korkos, Hlašovce.

Advokát-politik 1 2 3 4 5 6,
básník-vyslanec 1 3 2 4 5 6.

LISTÁRNA.

Řešení hádanek z č. 1.—3. zašlete
nejpozději do 15. prosince. Všechny
3 kupony přiložte. Stačí rozluštit tře-
tinu hádanek. Odměněno bude 7 hád.
za řešení, dále 3 přispěvatelé, jichž
příspěvky v těchto 3 číslech uznáte
za nejlepší. Každý řešitel napíše čis-
la hádanek, jež mu vyhovují. — Ře-
šení pošlete v dopise, pište po jedné
straně, podepište se plnou adresou.
Píší se jen čísla hádanek rozluště-
ných a řešení vedle nich, pod sebou.
— Počítám se starými luštiteli i no-
vými! — Všichni odměnění potvrďte
příjem odměn!

Prosím o lask. spolupráci ctp. bo-
hoslovce i akademiky. Postrádáme
spojení s ústavy učitelskými a škola-
mi ostatních typů.

Srdečně vítám nové přátele: J.
Beza (bližší adresu; pěkné práce,
uveř. také v »Květech«, vytrvejte),
J. Marhulu (ještě trochu cviku, po-
kračujte), F. Pěchu (podobně, při-
veďte jich více od Vás), S. Skuhrovce
(dobré, uveř., pozdrav všem z Juve-
nátu zvl. J. Č.).

O. Blažek a j. více: Pokuste se
o příspěvky. A. Bahenská (probudte
»Serifa«), Čichoň, Juvenát Val. Mez.,
A. Dohnal, Chovanky z Levoče i Řep-
čina, studentky v Ů b e c, M. Reicho-
vá, J. Růžicka (stále sám od N. M.?)
a j. čekám zásluky... J. Brhel: Dík,
postupně uveř. K. Jiříček, E. Liška,
V. Morová: podobně, takové potře-
bují! - Š. Korkos (slovenské vítány,
přiveďte více kol. nejen vy, i ostatní
zde jmenovaní.) — Vaší práci zdar!

Příjemné svátky všem přeje vm.

Jako 5. svazek Edice Jitra vychází druhé, značně rozšířené vydání výborných aforismů

Dominika Pecky: Tajemství života

Knihu objednejte ihned lístkem, který je přiložen k celému nákladu 4. čísla Jitra, poněvadž se očekává, že i druhé vydání bude brzo rozebráno.

Doporučujeme knihu

Prof. V. Šlaufa: Proč jsem římským katolíkem

Možno objednat u Tiskového odboru Ústředí.

V nejbližší době vyjde nová kniha

Miloše Krejzy: Poutník u Matky Boží

Autor »Tří rozžatých lamp« a »Svaté Ludmily« ukazuje tu, jak vysoké duchovní hodnoty dává věřícímu křesťanu úcta k Matce Boží.

Odběratele Jitra, kteří dosud nezaplatili předplatné, upozorňujeme, že

po Novém roce je předplatné o 1- Kč dražší!

Proto ušetřte zbytečné výdaje sobě i nám a zaplatte nejpozději do 31. prosince! Můžete použít bianco složenky.

Studenti, chcete-li mít Jitro co nejlepší, propagujte

akci Mikulášského daru!

Opravte si adresu Jitra a Ústředí! Pište na adresu:

Praha II., Štěpánská ul. 35

Většina účastníků *soutěže na získání 5 tisíc odběratelů*

nesplnila dosud podmínky, hlavně pokud se týče předplatného. Odměny budeme zasílati hromadně, až bude více těch, kteří splnili podmínky.

*Všem přispěvatelům, odběratelům, čtenářům a příznivcům Jitra
přejeme radostné vánoční svátky*

JITRO

jitra časopis katolického studentstva

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Štěpánská 35. ● Telefon čís. 285-60. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'— Kč, ostatní 27'— Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'— Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti. ●

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitra. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitra, (raport), Praha II., Štěpánská ul. 35.

zprávy dopisovatelům:

D. K.: Báseň přijde na řadu. Musíte býti trpěliv. Básní přichází příliš mnoho. — V. N.: Nehodí se. Raději něco ve vlastním jazyku (ruském, ukrajinském, podkarpatoruském?). — I. Čerkič: Povídka je psána dosti obratně. Pro »Jitra« není vhodná. Náměty toho druhu bývají nám zazlívány. — F. H.: Manichejsko-karatelský postoj k světu, laciné zevšeobecnování, příliš jednoznačné: i my musíme býti moderní, i když nejsme modernisty. — Jéjé: Dopis uveřejňuji pro jeho symptomatickou cenu. Myslím, že je svědectvím ne tak o Čechách, jako o Slovácích. Apotheosa hor příliš subjektivní. — Dr. F. R.: Díky za ochotu a zájem. Na kvartána pěkná věc. Proč Vaši studenti nepiší do »Jitra«? — V. S.: Myslím, že co říkáte o filmu, je celkem známé. Mimo to stylisticky nedokonalé. — E. L.: »Snímky« působí nakažlivě. Jsou napodobovány. A to je důkazem, jak se líbí. Avšak nechci Vám křivdit, jen radit: hleďte napsat něco, co ještě v »Jitru« vůbec nebylo. — E. W.: Básně se nedělají rozumem, nýbrž srdcem.

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

Jak jsme již oznámili ve 4. čísle, byly zaslány věcné a knižní odměny těm soutěžícím, kteří zaslali snímky do fotografické soutěže do 1. prosince. První část snímků byla oceněna v tomto pořadí a byly zaslány tyto odměny: 1. MUC Antonín Šeba, Praha (otištěny dosud tři snímky, odměna: knihy edice Jitra, fotografická příručka, filmy a desky AKO, papíry Neobrom), 2. JUC Otomar Smrčina, Praha (otištěny čtyři snímky, odměna: knihy, filmy a desky AKO), 3. MUC Jan Ondráček, Příbram (otištěn jeden snímek, odměna: knihy, filmy AKO, papíry Neobrom), 4. Josef Schovanec, bohoslovec, Hradec Králové (odměna: knihy, filmy AKO a Mimosa, papíry Neobrom), 5. Karel Pich, Praha, 6. Jar. Růžička, Litovel, 7. J. Rajlich, Dírná, 8. Marie Halíková, Dolní Kralovice, 9. K. Laštovička, Břevnov, 10. Jiří Tywoniak, Benešov u Prahy, 11. M. Stretz, Domažlice, 12. Arnošt Blaha, Brno, 13. Vilém Semerák, Červený Kostelec, 14. K. Jiříček, Kroměříž, 15. Jiří Beran, Praha, V. Šilhánek, Chvaly, Z. Fultner, Praha, Jar. Viktorín, Praha, L. Brožek, Lipník nad Bečvou. — Soutěžící 5.—15. byli odměněni knihami: Pecka: Tajemství života, Svátí a lidé; Jež: Osobní Bůh a náboženství; Krejza: Gotické květy; Tichý: Nokturno; Sborník sv. Tomáše Akvinského, fotografickými příručkami firmy Neobrom a Ako, filmy a deskami Ako, filmy, malými pořadci snímků, papíry Mimosa a papíry Neobrom. — Jak je patrné z děkovných dopisů, jsou soutěžící s odměnami spokojeni. Očekáváme ještě od některých zprávy o přijetí odměn. Posílejte nám dále zajímavé a jasné snímky. Zprávy: Blecha: Tvé dobré snímky zařadujeme do druhé části soutěže. Některé budou jistě uveřejněny v časopisu Dorost. — J. Ber.: Posílejte jen snímky něčím zajímavé! — Všechny zaslané fotografie jsme si ponechali a vhodné budeme postupně uveřejňovati. Některé snímky budou uveřejněny v časopise »Dorost«.

Vyšlo 1. ledna 1936. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Technicky řídí JUC Ctibor Mařan. — Odpovědný redaktor JUC Fr. Kolman. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitra« s přílohou »Raport«. Podávací poštovní úřad Praha 25.

Rozhovor s Albertem Vyskočilem

Vedle jména F. X. Šaldy stojí snad méně známé, ale neméně hodnotné jméno literárního kritika Alberta Vyskočila.

Vstupujeme do Máchova jubilea. Bylo to teprve štěstím literární generace XX. století, že byla obohacena objevením velkého básnického zjevu Karla Hynka Máchy. Jestliže F. X. Šalda svým pronikavým pohledem objevil hodnotu básnickova textu zapomenutého pro setrvačné literárně historické studium okolností a zevnějšku, vděčíme Albertu Vyskočilovi za to, že ukázal na unikavé a nesnadno sledovatelné cesty básnického úsilí a na pravou hodnotu jeho slova. Tímto objasněním cesty a slova si získal Albert Vyskočil právo státi se mluvčím generace, která nevidí v Máchovi už jen romantického snílka, nýbrž prvního českého básníka a zákonodárce české poesie.

Poslechněte si tedy, co nám o poesii řekl Albert Vyskočil, když jsme ho navštívili jednoho odpoledne a předložili mu těchto několik otázek:

Řekněte nám, jak pohlížíte na K. H. Máchu a význam jeho jubilea

„Myslím, že nemluvím z jakési máchomanie, ale z poznání pravého stavu věci, přičítám-li Máchovu jubileu hlubší význam. K. H. Mácha je v české poesii zjevem základní důležitosti a znamená pro české básnictví světovou orientaci. Na rozdíl od všech, kteří se před ním pokoušeli o český verš, Mácha není pouze romantik, nenáleží toliko kulturní vrstvě své doby, ale vystupuje jako pravý a nepochybný genius ze samých hlubin české bytosti.“

V čem vidíte důkaz pro tento odvážný soud o básníku, který byl tak dlouho zapomenut a zamítán?

„Snad právě v té nepřízni času, který nedovedl vidět a chápat zjev, který daleko přesahoval za jeho meze. Pověstní kritikové Máje nikterak nebyli soudci nevzdělaní, ale trpěli provinciálními bludy, které jim zabraňovaly v pohledu na pravou tvář věci. Pamět a působnost dobového zjevu bledne a se vytrácí se vzdáleností jeho času. Naproti tomu data Máchova rejstříku v dějinách české poesie neřídnu, nýbrž počet jejich vzdáleností času stoupá a obohacuje se. Zřejmý to důkaz jeho dalekého dosahu a jeho nepochybné živosti. Nepodařilo se trvale skrýti za blednoucím jménem Byronovým poetu, kterého dnes vidíme v řadě velikých a základních básnických zjevů, jakými jsou Puškin a Lermontov, Wordsworth, Hölderlin a Keats. Doufám, že kritická práce příštího roku o tom podá sdostatek důkazů, aby již nebylo pochybnosti, že Mácha není zjev nahodilý, ale že je slávou jazyka po staletí štípeného: že není zjev provinciální, nýbrž že i v evropském umění slovesném mu náleží místo odpovídající velikosti jeho českého básnického činu.“

Jaký je stav dnešního studia poesie?

„Myslím, že badání, které nametlo a nasbíralo netvornou hromadu německé goethologie, náleží minulosti. Pozornost se odvrací od okolností a hledí k vlastnímu básnickovu textu, usilujíc, aby naučilo poeticky čísti, co bylo poeticky napsáno. Přes to stále ještě straší pozitivistická hlediska v našich seminářích a na středních školách, která studium poesie udržují v područí pomocných nauk. Šaldovy máchovské studie znamenaly tu cosi jako prohrábnutí pohaslého ohniště a objev nových cest.“

Proniká toto světlo i do našeho školského studia?

„Na to jsem už vlastně odpověděl. Nepočítejme se vzácnými výjimkami. Dokud tu budou nešťastníci, kteří pro neznalost literárně historických dat o Vrchlickém nebo pro nesnáze s podáním obsahu Máchova Máje dostávají pětky z češtiny, není naděje, že středoškolské studium literatury bude pramenem zálibení v poesii a osnovatelem přesvědčení o její nezbytné potřebě. Spíše naopak, jak tomu nasvědčují příliš mnohá svědectví. Tyto věci nesnášejí beze škod jakéhokoliv třídění a známkových zkoušek. Nelze k nim přistupovat s hrůzami před notesem a vyťukáváním zlomyslné tužky. Je tu nezbytně třeba svobody nějak úměrné k svobodě, z níž básník tvořil. Nic tu nemůže být beze škody vnuceno, nic imputováno, nýbrž jen probouzeno nebo posilováno.“

Jak si tedy představujete věc v praxi?

„Abych zkrátka řekl, představuji si hodinu takového studia jako hodinu rekreační, oddělenou od hodin studia jazyka. Předmět bez předepsané učebnice, beze zkoušek, a mámi býti důsledný, i bez nucené návštěvy. Pak mi řeknete, že mohlo by se stát, že v mnohých případech by vůbec nebylo posluchačů. Pravda, ale to už není věcí žáků, nýbrž pánů profesorů.“

K. M. a C. M.

Ze zápisníku starého profesora A. P.

Stinnou stránkou Baťova podnikání jest zánik onoho stavu, do něhož dříve bývali posíláni špatní studenti. Rozhořčoval se dnes nad tím kolega J. — Dříve jsme říkali lenochům a hlupákům, aby šli na ševcovinu. Ševcovině odzvonili: co mají teď počít ti lajdáci? — Nu, musí studovat dál, řekl klidně kolega Z. Kolega J. na něho vrhl pohled velmi opovržlivý. Tímto pohledem odpovídá na vše, co řeknou mladší kolegové. Nemají ještě zkušeností, lépe by učinili, kdyby vůbec nemluvili. Pro tyto juniory sboru vynalezl kolega J. výraz »náplava«.

*

Řekne-li se rodičům, že jejich synek je darebák, rozpustilec, výtržník, neposeda, uličník, nedbalec, nepozora, lehkomyšlník, snesou to obyčejně dost klidně. Ale řekne-li se, že nemá nadání, že těžko chápe, že nemá úsudek, že je duševně těžkopádný, přijímají takovou zprávu s nevolí a zármutkem. To proto, že to pokládají za nepřímý posudek své vlastní inteligence.

Řekne-li se rodičům, že jejich syn nic neumí, velmi se tomu diví: Ale jak to je možno, vždyť on se učí, pořád sedí nad knihami, musíme ho od učení odhánět, bojíme se, aby si neublížil na zdraví. Řekne-li se, že umí, slyšíme opak: Ach, my mu říkáme: Chlapče, vždyť ty se nic neučíš — on přijde ze školy a hned jde ven, večer se na to jen podívá a už říká, že všechno umí.

Z toho plyne, že máme jen dva druhy studentů: jedni se pořád učí a neumějí nic, druhí se neučí nic a umějí všechno. Geniové píle a geniové nadání. Ale zdá se, že budoucnost nenáleží ani prvním, ani druhým.

*

Často si dávám otázku, proč kantovská zásada: čín dobro pro dobro samo, tak okouzluje studenty. V křesťanské ethice vidí Kant *untersittliche Loyalität*. V Evangelii se přislíbují odměna těm, kdož konají dobro. Konati dobro pro odměnu je *untersittlich*. I když se nehledí k pravé povaze člověka a i když se neptáme, je-li člověk schopen takové nezištnosti, aby konaje dobro nemyslel na odměnu, zdá se, že celé nedorozumění spočívá jednak na špatném chápání té odměny, jednak na směřování sebelásky a lásky k sobě. Odměnou, kterou slibuje Evangelium, není nějaké omezené dobro, jinak by mravnost byla jen jakýmsi výměnným obchodem. To by bylo ovšem *untersittlich*. Odměnou dobrých skutků jest Bůh sám. A chce-li nám Bůh dáti sám sebe za odměnu, proč bychom nebyli ochotni přijmouti tak nesmírný dar a proč bychom se myšlenkou na něj neposilovali v dobrém? A hodlá-li nám Bůh dáti sebe za odměnu, proč by nám to měl tajiti? Či co je v tom Boha nedůstojno? Či nemůže ve věcech svých činiti, co chce?

Kantovci znají jen dvojí povinnost lásky: milovati Boha a milovati bližního. Ale jest ještě jedna povinnost lásky, která se výslovně neukládá, poněvadž je samozřejmá: milovati sebe. Milovati sebe ne pro sebe, nýbrž pro Boha. Máme-li milovati bližního jako sebe, znamená to, že nejdříve musíme milovati sebe: kdo neumí sebe milovati, jak může milovati bližního? Láska k sobě je normou lásky k bližnímu. Norma předchází, normatum následuje. V povinnosti lásky k sobě jest jistě utajen i příkaz přáti si dosažení nejvyššího Dobra, jímž jest Bůh. Kdo by toto dobro sobě odpíral, hřešil by proti lásce k sobě a nebyl by vlastně ani schopen nějakého jiného dobra. Milovati sebe pro Boha. V tom je příkaz zdokonalovati sebe. Pro Boha — to znamená, aby se to Bohu líbilo. Nemůžeme v sobě milovati hřích, pokušení, nedokonalost.

Můžeme a musíme v sobě milovati vlohry těla i ducha, jež nám Bůh svěřil, abychom z nich těžili. Tomu nijak neodporuje idea sebezáporu. Prořezává-li zahradník strom, neničí jej, nýbrž zušlechťuje. Obětujeme nižší, aby se rozvinulo vyšší. Říkáme v určitém smyslu ne, abychom ve smyslu vyšším mohli říci ano. Tedy ne dobro pro dobro, nýbrž dobro pro Dobro (psáno s velikým písmenem počátečním, poněvadž tímto Dobrem jest Bůh). Činiti dobro pro nějaké dobro, jež není Dobrem nejvyšším, jaký to má smysl? Kdo se tím nadchne k obětem? Není-li ono dobro, jež má býti pohnutkou mých dobrých činů, Dobrem absolutním, nestojím o ně.

Svou zásadou dobro pro dobro samo ocitají se kantovci v bludném kruhu a řídí-li se svou zásadou doopravdy, nedělají celkem nic vznešenějšího, než můj mladý psík, když někdy z bujnosti se točí dokola, honě svůj vlastní ocas.

*

Nemnoho dbají studenti učebnic. Bývá v nich všelicos nesprávného. S jistým zalíbením škrtají v textu, co jim profesor označí jako zbytečné nebo bludné a pochybné. Neváží si tuze profesorů, kteří se otrocky drží učebnic. Je pochopitelné, myslí-li si, že by stačilo, kdyby si sami přečetli, co je v knize, neříká-li profesor nic jiného než tam je. Volá se po revisi učebnic. Právem. Obsahují často názory již zastaralé, mínění nedomyšlená, tvrzení odporující skutečnému stavu vědy. Ale bylo by omylem čekati nějaké divy od takové revise. Ani nejlepší učebnice nebudou nic platny, nebude-li lepších profesorů.

Učebnice píše starší, zkušenější již profesori. Profesor slouží průměrně 30 let, to jest právě jedno pokolení. Dvaceti let jest potřebí podle M. Millouda, aby se nové poznatky a nové způsoby myšlení dostaly do učebnic, a třiceti, aby pronikly do širší veřejnosti. (La propagation des idées, Revue philosophique, XXXV.-1910.) Jsme svědky zvláštního zjevu: zatím co na katedrách universitních se mluví s jistotou o skutečnosti světa nadsmyslného, straší ve školských učebnicích hrubý materialism a empirism. Bývá tak při východu slunce: vrcholky hor jsou již ozářeny, ale v údolích je ještě tma.

*

Povídala žákům profesorka chemie: Říkejte mi třeba Molekule nebo Kyselina, ale jenom mi, prosím vás, neříkejte Baba.

*

Jen ten je šťasten, kdo v mládí byl mlád — tak zní thema jedné sextánské domácí úlohy. Z této krásné sentence neměli sextánové tuze velkou radost: to uvažování o životě jim nejde zrovna k duhu. Většinou se snaží napsati něco hodně úředně vážného, ušlechtilé optimistického a naivně líbivého. Ovšem, školní sešit není památník ani deník. Je to artikul úřední. Proto jsou ty úlohy skrz naskrz (to je hezké rčeníčko!) vylhané, pokrytecké, kaširované, jalové: pod lacinou polychromií slovního bombastu přímo lze nahmatat tu ubohou sádku všeobecných, nic nevyjadřujících frází. Slovem: do úloh se pravda nepíše, aspoň do těch úvah o životě ne. Kdo v mládí byl mlád, ví dobře, že mládí není nejkrásnější dobou života, jak se obyčejně říkává, nýbrž dobou nejhorší: dobou nejistot, zápasů, tápání, práce, zklamání. Kdo v mládí byl mlád, trpěl a bojoval. V kontradikcích, v rozporech, bojích zrál a zoceloval se jeho charakter. Ale, což to platno, sextánkové popsali tři stránky unylým povídáním o krásách mládí. Vidím je živě, jak to smolili: hryzali si nehty, kousali do držátek, vjížděli si rukama do vlasů — a potili se velmi vydatně.

(Pokračování.)

Marie Hartlová:

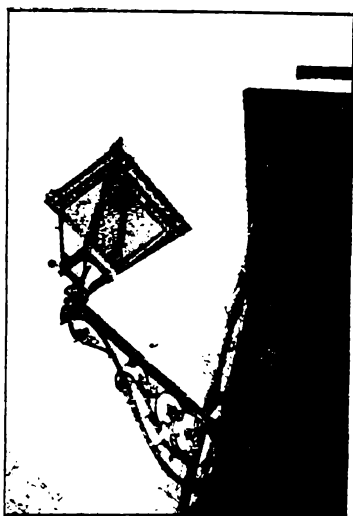
MLHA

V. H.

Mlha je před námi, mlha je za námi
a do tmy propastné jak přelud jsem.
Mlha nás objala chladnými branami
a život opředla kouzelným snem.

Mlha nás objala zářivým plamenem
— nocí jsem samotní, mlhou a tmou —
Mosty se rozpály, po nich se rozběhnem
najít sny ztracené i duši svou.

Mosty se rozpály ze snů a zklamání
a tichem zachvěl se vysoký tón —
Mosty se rozpály v krajiny dávných dní,
do mlhy zazvučel stříbrný zvon.

Otomar Smrčina: Zimní motiv
(Z NAŠÍ SOUTĚŽE)

Město snů

T. V.

VII.

Jurka byl už přes týden doma. Hned, jak skončily přednášky po immatrikulaci, sbalil kufr a jel. Ted' studoval nebo hrál, ale nejčastěji se toulal po zasněžených lesích se sešitem v kapse a psal drobné básně, o kterých věděl, že je nikdy neuveřejní. Poslouchal, jak ticho slabounce zpívá nad spícím sněhem, jak lesy stojí němý, všechny do ticha zaklety, bez pohádky, bez hnutí. Zvolna se vlekl sněhem. Mělká stopa lyží mu zkřížila cestu. »Tady je ted' lyžařů,« řekl si, ale dlouho sledoval ty dvě bílé stuhy.

Když přišel k malé chaloupce, přišla mu maminka otevřít. »Máme tu návštěvu,« šeptala tajuplně. »Jdu z lesa a vidím u stromu sedět slečinku. Chudák, celá ustrašená. Prý zbloudila a už je večer. Taková je ti hezká!« Jurkovi se srdce zastavilo. Nevěděl sám, proč si tak náhle vzpomněl na Bělu. Nejistě otevřel. »Tak, to je ten můj synek,« matka ho strkala do světnice. Dražka! Vyšla mu vstříc a ted' se zastavila, všechna pobledlá překvapením. »To je náhoda!« vypravila ze sebe. »Jistě?« vyhrkl Jurka zlomyslně, zalitý náhlou vlnou zlosti, že se zklamal ve své nesmyslné naději. Dražka zrudla: »Jistě,« přisvědčovala, zřejmě nechápajíc zlou jeho narážku. Byl ted' rád, že si toho nevšimla, a bylo mu jí líto. Jak radostně přijala to shledání!

Stmívalo se. Zdržovali ji, aby zůstala. »Nemohu zůstat, hledali by mě. Už jsem si odpočinula.« Dražka nemohla říci, že by ráda zůstala a že se vlastně odtrhla od své společnosti, utekla a rozjela se po neznámých lesích bez cíle, podle podivného rozkazu vlastní duše, který byl silnější než ona sama.

Jurka ji tedy doprovodil do nejbližší chaty, odkud by mohla telefonovat. »Jurko, tolik jsem se o vás dověděla,« řekla mu cestou. »Vím, že váš otec byl hajný a že ho zabili pytláci, když jste byl v sextě. A přece vás maminka nechala studovat dál. Vím, že ji máte moc rád, že jste citlivý a že...« — »Prosím, přestaňte, jistě se přesvědčíte, že po mně nic není.«

Jurka se vrátil až za tmy. Maminka ještě nespala. »To musí být hodná slečinka a bohatá, podívej se, co tu nechala,« ukazovala bankovku. — »To ona?« Jurka zrudl uraženou hrdoostí. »Hned to vrátím, hned!« — »Nezlob se, podívej, cosi tu napsala.« Jurka četl na malém papírku: »Pěkně prosím, zapomeňte, že jsem vám tu něco nechala, udělejte mi tu radost.« Jurka ochladl a zamyslel se. »Mně se zdá, že se jí líbíš,« povídala zkoumavě maminka. »Bože, to by bylo štěstí, taková bohatá...« Jurka se zadíval do tmy. V koutě se modlila maminka snad za něho a za — Dražku.

VIII.

Soumrak lednového večera zaprášil světnici tak, že hoši, rozesazení kolem stolu, si neviděli do obličejů. Říká se, že na Tři krále o hodinu dále, ale už bylo dávno po nich a nebylo to poznat. »Kluci, nechme těch karet,« protáhl se Ferdík. »Budem' si radši povídat,« — »Třeba o strašidlech,« dodal Franta, který věděl, že se Ferdík bojí. — »Co jsme starý baby?« — »Tak vykládej vtipy.« — »Jestlipak víte, že dnes Jurka dělá kollo z římana?« — »No, to on jistě udělá.« — »Ale poslouvejte, ať jsem jelen, jestli se v tom kluku vyznám.« — »On se ani sám v sobě nevyzná.« — »Zlej není. Tuhle si nesl žemle. Potkal děcka, víte, ty chudáky z domků, on vám jim to všechno rozdal. Když jsem ho pak zval na večeri, myslíte, že šel? Prej nemá hlad. Ještě se na mě utrh'.« — »Jen bych rád věděl, co to má v tom tlustým sešitě. Nosívá jej s sebou, ale nikdy

neukáže.« — »Jo, to mi taky vrtalo hlavou,« podotkl Franta. »Ten sešit dává do kufru navrch a zamyká.« Ferdík se nahnul nad kufrem. »Dnes není zamčený,« hlásil a oči mu hrály. — »Snad byste nevrtali v cizím kufru! To je nečestné!« napomínal filosof Jan, ale sám se dral ke kufru také. Přece by také rád věděl, co to tam ten Jurka zamyká. Peníze asi sotva, jak se tuhle uškříbl Joža. Sešit ležel hned nahoře. Několikeré ruce po něm dychtivě sáhly. Vyletěla z něho spousta papírů. Drobné perokresby, akvarelky, tužkou načrtané karikatury, ve kterých se přítomní poznali. »Koukejme, co on umí. A tady je psáno. Většinou básně. Počkat!« Ferdík vytáhl ze sešitu jiný, tenčí sešit a rozevřel. »Jú, Běla!« Byla to ona. Kreslená tužkou, dost věrně. »A tady jsou básně. Asi na ni.« — »Ukaž!« Franta vytrhl sešit Ferdíkovi z ruky. »Číst!« Postavil se doprostřed a začal: »Bílý leknín . . .«

Jurka vyběhl z fakulty a oddychl si. Už to má za sebou. Ať si mluví kdo chce co chce, ono to první kolokvium je přece jen těžké, protože je první. Přitáhl tenký zimník a rozběhl se po tuhnoucím chodníku, chvílemi se klouzaje a hvízdaje si. Přiběhl až ke dveřím své »cimry« a zarazil se. Co to tam mají? Tiše pootevřel a uviděl Frantu, v ruce jeho drahocenný sešit, ostatní kolem něho, a on čte! Jurkovi se vztekem zatemnilo v očích. »Položíš to!« vykřikl a skočil k němu. »Počkej,« usmál se Franta, »tohle pošlem' Běle i s věnováním, třeba si pak u ní šplhneš.« Tohle bylo moc. Víc než Jurkova prudká krev snesla. Vytrhl Frantovi sešit, až se listy rozletěly, změřil ho planoucíma očima a — udeřil ho do tváře. Pak utekl ven. Všichni ztrnuli překvapením. Franta se rozběhl ke dveřím. »Kluci, to bylo dobrý,« vzpamatoval se nejdřív Ferdík. »Moc dobrý, viděli jste, jak si nadskočil, aby na Frantu dosáhl, jak křeček.« Všichni se rozesmáli. Franta byl na rozpacích. »Ale ať si pomoh',« mávl konečně rukou a vyhrnul se s ostatními ven. Jen Jan sesbíral rozházené listy a bedlivě je pročítal.

Bylo po jedenácté hodině, když se Franta »štrachal« domů. Celou cestu přemýšlel, že mu Jurka jistě zamkl »cimru«. Ta facka ho pořád mrzela. On, starší, od něho, kluka z prvního semestru! Vymýšlel pomstu. Vzal za kliku, ale k velkému jeho překvapení povolila. »Buď zapomněl nebo si to rozmyslil,« myslil si a opatrně otvíral, zkoumaje, není-li práh vyndaný nebo škopek s vodou za dveřmi, což bývají obvyklé pomsty. Nic. Světnice byla osvětlena. To nad Jurkovým stolem hořela lampa. Jurka seděl sehnutý a studoval k zítřejšímu »kollu«. Ani se nepohnul. Franta popošel a zastavil se. Teď by se mu mohl pomstít.

Zadíval se na jeho úzká ramena, všechna nahrbená nad knihou, na tmavou, hluboce skloněnou hlavou, na slabé, hubené ruce a — náhle mu ho bylo líto. Až se sám podívil. Chudák Jurka, ve dne shání hodiny, v noci dře. Tiše došel ke své posteli a usedl. Vytáhl z kufru domácí uzené a chleba. Ukrojil a zamyšleně žvýkaje pozoroval nahrbenou Jurkovu postavu. Jurkovi z domu nikdo nic neposílá. Chudák, jistě dnes nevečeřel, napadlo ho. Chvilí váhal, pak zavolał polohlasně: »Jurko!« Jurka sebou škubl a plaše, ulekaně se ohlédl po něm. »Jurko, pojď sem!« Váhavě šel. »Vem si se mnou uzenýho.« Jurka překvapením rozevřel oči. Pak zčervenál a vyrazil: »Nechci!« — »Na, jen si vem. Co se budem' pořád štárat,« a nabídl mu ruku. Jurka byl dojat. Stiskli si ruce.

Jurka seděl na posteli vedle Franty a jedl, až měl Franta radost. »Ten sešit jste mi neměli brát. Je v něm všechno, co vůbec mám. Kus mé duše,« řekl tiše. — »Já vím,« přisvědčil Franta a věděl, že nikdy nepochopí, proč se Jurka tak cítil dotčen. — »Připadalo mi to jako krádež, proto jsem se tak rozčilil.« — »Ale necháme toho,« zamlouval Franta. »Vem si ještě kousek.« A po chvíli dodal: »A nepřátelit se nebudem', ona ať si vybere sama.« Podívali se na sebe a oba věděli, koho se to týká. (Pokračování.)

Trade mark: Sport

Napadne-li matce, že by dcera do tanečních přece měla mít »garde«, dostane za odpověď, že je — nemoderní. Myslíte-li, že ten který sport se pro ženu nehodí, nejste — sportsman. Inu, dnes musí všechno mít firmu: moderní. A každý musí být: sportovec.

Dnes už i moje osmdesátiletá babička holduje sportu. Nevěříte? Střevícům s nízkými podpatky říká dámský svět »sportovní« a tudíž babiččiny dřeváky . . . Chápete? Ne-najdete dnes ani podvlékačky, aby nebyly — sportovní. Inu, snad kromě tvrdáku a cylindru nebude kousek pánské toalety a z dámské už vůbec nic, co by nebylo sportovní! Tak zvané velké večerní toalety nevyjímaje, anžto jejich horní část má střih plavek.

»Jo, z našeho Venouška bude sportovec, ten vám hodí cumel přes celý pokoj a posledně se dokonce klíčem strefil do zrcadla!« Stokilový šéf chodí v neděli sportovat na tribunu a pak do plzeňské pivnice a stodvacetikilová teta (moje ne, já nemám tak těžké příbuzenstvo) dělá rytmiku v blahém domnění, že vysportuje postavu à la naše Tereza ze septimy (kostra pro somatologii).

Sportem je také skákání do rozjetých tramvají, balamucení lidí novinami a ulevování se ze školy. — — —

Někdo z vás se bude nad tím mračit, jiný smát, ale podívejte se dobře — za tím vším se kryje hmotný zisk. — — I ten sportovec, skákající do tramvaje, může být zdrojem příjmů — pro strážníka, když ho dopadne. A to ulevování ze školy přinese mnohdy materiální zisk pro otce — kluk propadne a táta ušetří vydání za nové knihy. . .

Naprosto nechci ironisovat sport! Prováděl jsem kdejaký a sáňkoval dokonce i v létě — na dřevěné schránce s houslemi po schodech ve škole, ale můj hmotný zisk byl asi týž jako váš, vy, kteří pěstujete sport pro pohyb a z hravé, bezstarostné radosti ze života. Tím ziskem jsou modřiny, defekty na šatech a sem tam nějaký ten knock out (koule obecná) během konference, když se již některý den »dvěma pánům« nedalo dobře sloužit.

*

Hanbou sportu se stal profesionalismus. Není tomu tak dávno, co byl lyžař, nesoucí prkýnka, považován za blázna a hráči kopané za pomatence. A dnes?

— — Frantovi v kvartě ta latina ne a nechce vonět, zase má baňu v konferenci. Otec dělá boží dopuštění, matka lomí, jaksí z účasti s otcem, ruce nad svým mazlíčkem, ale ten stojí ruce v kapsách jako malý Napoleon a čeká, až tátovi dojde dech.

»Já se ti, tati, dívím, že se ti chce pro takovou hloupost rozčilovat. Co s latinou? Budu fotbalovým profesionálem a vydělám peněz a nebudu musít na práci sáhnout . . .«

Tohle již, bohužel, není vtip. Kluk čte noviny a tuhle moudrost odkoukal ze skutečnosti. Je tomu několik týdnů, co pan Franci Svoboda, sportovec a mnohonásobný reprezentant národního mužstva ČSR., muž více jak třicetiletý, tlustý a špatného běhu, svůj pouhý podpis na nové smlouvě s klubem ocenil na 100.000 Kč. K tomu měl ten gentleman od klubu krásné místo na magistrátě jako úředník a ročně zajištěných 60.000 Kč z kopané. Tohle byla přece i na naše poměry nestydatost a tak udělil důtku svému úředníku i primátor hlavního města Prahy. Morálka sportovního profesionalismu staví často kluby před podobná vyděračství hráčů. Sportovní primadony v ničem nezadají »hvězdám« z MGM nebo UFA.

Belgičan Braine, zaměstnáním centreforward, má »zlaté nožičky«, které mu měsíčně vykopou 6—7 tisíc Kč. Teď se ale neptejte, co vykope horník v dolech za měsíc a jak se honoruje vědecká práce . . .

V našem sportu je slovo »zlato« užívanější než někde v Klondyke na Aljašce. Máme přece i s redaktorem Laufrem dohromady tucet »zlatých hochů«.

Kluby jsou proti hráčům bezmocné; peněžní pokuty za slabý výkon hráče jsou dvojsečná zbraň. Plat hráčů také není stejný, což ovšem neutužuje kamarádkého ducha v mužstvu, bez něhož je poctivý a dobrý výkon nemyslitelný. Velké kluby nemají čas na výchovu dorostu a proto si pomáhají podplácením a přeplácením hráčů v jiných klubech. Je to jak handl na koňském trhu a nevím, kdo se domnívá, že tohle je důstojné lidí i sportu. Chudší klub je nucen hráče prodat, sám si tím nepomůže, protože výkonnost jeho mužstva klesne, což se zase projeví v návštěvách na hřišti, kde lidé dnes chtějí vidět jen vítěze. A nemyslete, že profesionalismus je důsledkem krise hospodářské, je to krise mravní. Každý dobrý hráč kopané je zaměstnán a nestydí-li se k tomu brát ještě těžké peníze za — sport, je jasné, že mizí mravní základna ve sportu.

A to není jen football!

Andula Ondráková a Max Schmeling na svém nádherném sídle se smějí lidské hlouposti, která způsobila, že Max vydělal za 15 kol po třech minutách někdy až 2 miliony Kč za to, že tloukl druhého, nebo že sám přijímal modřiny. Jak je tohle možné? Diváci platí obrovské vstupné, ne aby viděli sport, ale aby rozdráždili své nervy. U nás také jeden dvacetiletý mladík se pokoušel hned o tři věci, a to o mistrovství Evropy, o ženitbu a vojančení. To hlavní ovšem prohrál a »nahrabal« toho od Edera až až. Ten ale bere boxing trochu vážněji, třebas též za peníze.

Došlo i na tennis. Fred Perry nedělá nic, nežli že se pohybuje mezi Evropou, Amerikou a Australií a hraje tennis. Že by jezdil jen tak za vyspání a najedení a strádal na stará kolena vyhrané či prohrané sety, tomu nevěří ani nejhloupější sběrač míčků. Ovšem ČSR. musí přijít také s troškou do mlýna. Naše reprezentační hakoah-krajclerská dvojice Menzel-Hecht je nyní v Japonsku. Jen k doplnění připomínám, že Laszko Hecht je maďarský žid ze Slovenska a Roderich Menzel není v našich německých novinách nikdy označován jako: der Tschechoslowake, nýbrž vždy jen a jen: der Deutschböhme! A člověk jistě nemusí být »stříbrňák«, aby se mu tahle dvojice za representanty ČSR. moc nelíbila. Yamagishi porazil v Tokiu Menzela hladce 7:5, 6:2, 6:1 a pan Deutschböhme prohlásil, že prohrál schválně, protože šikmoocí fandili pro šikmookého. Tohle je také sportovní morálka representanta.

A náš kanadský hockey, sport s dobrou českou tradicí? Již v roce 1911 jsme jako Čechy (ne Rakousko) vyhráli mistrovství Evropy v Berlíně. Nehrajeme to od té doby hůře, ale z nadšeného vlastenectví reprezentantů toho moc nezbylo a máme hockey na obchodní basi. Založil se zbytečně HC. Rapid a opatřili se mu dva praví Kanaďané; LTC. má také dva — a proč? Aby to bylo sensačnější a lehčeji se tahaly z diváků korunky. Může vás nadchnout zpráva o vítězství LTC. v cizině? Sotva! To nevyhráli naši, ale ti Kanaďané . . . O tom, z čeho žijí někteří naši hráči, se musí jen šeptat, protože máme ještě »amaterismus«. Čili lež pro peníze. Peníze jsou tedy mravní základnou a důvodem k pěstování sportu.

V Paříži běží rekordman Ladoumee v lehkootletickém dresu ulicemi. Protestuje tak proti tomu, že ho nechtějí uznat za amatéra a dovolit mu start na Olympiádě. On tam nesmí; a což ti ostatní jsou bezvadní?

Kdyby byl sport ptákem, mohl by se pochlubit už jen několika málo pestrými pery.

Pěro s nápisem »Sbratření národů« mu vyškubali bratři Poláci. Ti si ve svém grófství s námi nechtějí zahrát ani halmu; o kopané, tennisu a jiných družích sportu nemluvě. Inu, učí se zeměpisu po svém a prohlašují: Ostravica — granica.

Že se dnes ani Italům nechce do té tramvaje s nápisem »Společnost národů«, která je přeplněna sportovci již obutými v tetry, je docela pochopitelné. Všichni by jim tam šlapali na paty a kuří oka. Proto raději si hrají sami a žádné sportovce z té tramvaje, řízené Johnem Bullem na Apeninském poloostrově, nechtějí.

Sbratření národů na poli sportovním je tedy ilusorní, hlavně myslíme-li na Polsko, které nemá příčin jednati tak, jak jedná. — My Češi se musíme vždy něčemu cizímu obdivovat. Začalo to Wysliffem a končí zatím u SSSR. Sovětský sport je samozřejmě při nejmenším tak gigantický jako Dněprostroj. Je jistě skvělé, kráčí-li na sportovním dnu v Moskvě 135.000 sportovců, staví-li stát ohromné stadiony a seskakují-li sovětsí kluci raději padákem s letadel, než aby psali komposice. V SSSR. je prý organisováno 10.000.000 sportovců a stát se o ně stará více než o analfabety. Dnes ovšem každý stát potřebuje vojáky silné a zdravé a nejlepší předvojenskou výchovou je zdravé tělo, zocelené sportem.

O Německu je těžko mluvit, ale kdo z vás byl kousek dále v zemi a viděl ta hřiště, tělocvičny, stadiony, plovárny a kdo zná ducha říšských atletů, ten pochopí, jakou vzpruhou je pro ně sen o hájení barev třetí říše.

U nás dostanou hráči za reprezentaci státu peníze a ani jim nenapadne stydět se je vzít.

Hřiště v ČSR jsou často v takovém stavu, že se po západu slunce z mnoha důvodů musíte bát jít kolem nich. A stadiony? Máme jediný, a ten stát ještě nedostavěl. Inu, když vyhazujeme ohromné peníze hráčům za to, že si milostivě přijdou zakopat či jinak zahrát, nemůžeme mít hřiště. Ministerstvo zdravotnictví by tedy v zájmu státu, předvojenské výchovy a morálního citění mládeže mělo zakázat profesionalismus. Miliony by se nashromáždily a stát by to nestálo nic, jen přísný dozor.

Nejsou peníze na chléb nezaměstnaným, tím tedy méně na hřiště.

Myslím, že stadiony, hřiště a plovárny by mohl stát vybudovat, aniž by vydal halěř. Při ligovém zápase Sparta-Židenice v Brně se vybralo na 90.000 Kč. Představte si, že by se kontrolovaly příjmy na všech sportovních podnicích a peníze pak rozdělovaly na podporu chudým klubům. Přibylo by krásných hřišť, kde by velcí i malí se dobře provětrali na čerstvém vzduchu a léčivém slunci. Ve snaze skutečně prospěti lidstvu, převzali by lékaři dozor na hřištích, konali prohlídky před určitým cvičením atleta a po něm, aby poznali vliv těch kterých sportů na tělo a orgány muže i ženy atd., atd.

Ota Tichý:

A. S.:

LETADLO ZPÍVÁ

Melancholii mých snů a beznadějí
rozryla píseň tvrdé ocele,
a zaryla se níž, až nehlouběji
do duše bídou ztemnělé.

Přízraky mizí, zvolna pomíjejí,
jen nad tůněmi kruhy vod se pění.
Ta píseň letadla se zaryla až dolů nehlouběji
do ticha nočního, jež zmírá jako v zamyšlení.

OBAVA

Chvěji se,
chvěji se jako větev holého stromu,
když vítr jí zmítá.
Na rtech se tetelí úzkost nevyslovená.
Jsi blízko, na dosah ruky,
duši však tolik vzdálen.
Nejdeš a mlčíš —
a já už nečekám.

Otomar Smrčina: Zima (Z NAŠÍ SOUTĚŽE)

Dominik K. Podholianský:

METEOR

Z hviezd vygúľal sa meteor.
V jedinom sveta mihnutí
v žiarivom dúhovou pruhu
premeral blankyt tmavý.
Tak krátko blankyтом letel.
Pálčivý rozrýval zčernalý vzduch
do zeme zapadol divým skokom
vyorúc brázdy jak gazdov pluh.
Zem celá zimnične sa triasla.
Do zeme pohrúžil sa vo večný sen,
ovinul plienkami matičky zeme sa
jagotom zažehnal hasnúci deň.

J. V. A—ik:

Drang nach Westen!

IV.

To byl u toho sedláka náš poslední den. Přišli jsme domů a resolutně žádali lepší stravu. Došlo k prudší výměně slov. Večeři jsme dostali sice dobrou, ale ráno jsme se stěhovali. Rozhodně zde nemůžeme zůstat při takové stravě.

Sotva svitlo, nastoupili jsme »tramp«. Svě uzly, »ruksaky«, kosy a všechno neseme a je z nás zase ta rázovitá parta moravská, kterou z daleka poznají všichni. Prošli jsme několik dědin. Všude plno známých. Je to radostné a přece — všichni jsou v práci a my jen bez ustání opakujeme: »Haben Sie was zu macht?« Moje slavná znalost němčiny nepomáhá... V jednom dvoře vyřítíl se na nás zuřivě veliký pes. Bezpochyby byl v takové náladě jako my. Měl jsem v ruce kosu a nastrčil jsem mu ji ostrou špicí: »Tumáš, ohavo, ukus si!« Nu, kousl si!...

U nás hledí tak každý na cikány, jako tam pohlíželi na nás.

Ještě asi dvě dědiny a přece jsme našli práci. U jakési vdovy. Není toho mnoho, ale dobré do začátku. Je štědrá. Maso a víno ani nevychází, ona obíhá kolem nás, hovorná a přátelská. A kolikrát se rozesmějeme, když ona se rozštěbetá a sype se to z ní bez konce, řeč jako nekonečný provaz — a já stojím, otvíraje ústa i oči, marně se namáhaje, abych zachránil trosky této dlouhé řeči užitím svých znalostí německé mluvy. Ti, co nerozumějí zhola nic, se dají do smíchu, ona také a já — nu, co mám dělat? Co to říkala? Ale je to vyřídilka!

Potom přešli jsme hned k sousedovi, starostovi. Má už sice dělníky, ale je bohatý a má »sralý« všechno najednou. Teď pracujeme ve větším. Spojili jsme se s jeho dělníky; jsou to dobří známí, dokonce je tam i můj strýc, starší už, vazačem. Ti šli také tehdy s námi přes hranice. A nyní jsme odměněni za všechny strasti. Nastaly nám zlaté časy!

Ráno, jede-li se na pole, jde sedlák napřed do sklepa. Přinese, podělí. Já dostávám o sklenici víc. Zvěděl totiž, proč já, nejmladší, obstarávám dorozumívání se. Tak prý: »Abe dobře študýroval!« Umí trochu česky. (Jestli ty jeho přípitky měly účinek, nevím.) — Pak, rozehráti už, sedáme na vůz na kupu povřísel, hospodář dopředu — a přes vesnici tryskem! Musíme jet celou dědinou, my musíme zpívat! Tak slovácké písničky bouří každé ráno dědinu, i na poledne a vůbec vždy, když jedem. Náš hospodář to káže — sám taktuje bičem. Tak se máme . . .

*»Dobre žijem, dobre pijem on verbuje do pôl noci —
dobrehu mám pána; a já až do rána — —«*

Na poli zrovna tak. A může se státi, že jde-li kdo polem, uslyší bouřné písničky moravských »fašanků«, hned zas vážnou, dumnou anebo zas takovou, jakou asi zpívá ten nejbujnější šohaj o hodech . . . A ohlíží-li se, může pak zahlédnouti bílé postavy v dlouhém lánu žita. Bělají se košile, bíle vlají široké konopné slovácké »gatě« mužských, vlají a třepotají se na svahu jako ta veselá slovácká písnička. Zařídili jsme se po domácku, už i mužští po domácku chodí. A oheň vznícené krve, nesmírná síla je v tom, že i starý se dovede oddat veselí, že zazpívá, zajuchá . . . Lidé typu strýcova dovedou být veselí, dovedou pít — i »robit«.

Přišel potom jeden den . . . Už jsme byli v ráži; já, shýbaje se ke snopu, div na něm neudělám kotrmelec dvakrát. A ještě bych stačil! Najednou však vyvalilo se mračno, bouřka. Hospodář pobízí, abychom pílili a pomohli mu pokosené složit do mandelů. Nemusíme to dělat, není to naše práce, ale proč bychom to neudělali, když to může být? Snesli jsme, uklidili všechno, jen se ještě dostat domů. Na voze měl hospodář víno. Tu bylo první »zavdání«. Pak tryskem domů. Večer ještě nebyl, ale bouřka se ozývala. Rozradostněn, že má všechno v pořádku, vtáhl nás hospodář do sklepa. A tu teprve nastalo!

Byly jsme tu obě party, deset lidí. Kolik se vypilo, kolik písniček jsme vyzpívali, je úžasné. A on je rád, má rád veselí a zpěv. Už nechceme, sestra reptá na to pití, ale on, sotva něco zaslechne, nese nový džbán a volá: »Maril — zpívat!« Pak už si moc nepamatuji. Jen ta poslední scéna našla jakousi odezvu v podvědomí. Podobala se jednomu výjevu v evangeliu. My už seděli, strýc, jenž snesl moc, jediný stál. Držel pohár ve vztyčené ruce. Byl nějak dojat. Chtěl pozvednout oči — ne k nebi, ale ke stropu — ale vždy se vrátil a utkvěl jimi na poháru. Báł se, aby nerozlil. Ale pak přece pohlédl vzhůru a zvolal, trochu třesavě a nejistě: »Ó, Pane, dobře je nám zde býti!«

A potom — to byla noc! Dostali jsme se do stodoly, ulehli jsme. Spávali jsme na mlatě, při otevřených vratech. To kdyby — nechť Bůh ochrání — neštěstí, oheň . . . V neznámé stodole, veliké a zavřené, těžko se pak orientovat . . . Tak jsme ulehli, usínali. Najednou nás probudily strašlivé nárazy vichru a hřmění. Vítr házel, mlátil otevřenými vraty, hrozil je vylomit. Nebesa v jednom plameni, hrom zní neustále a tak strašlivě, že se nemůžeme dorozumět. Zaslechl jsem jenom — »zavřít vrata«. Vyskočil jsem ven, táhnu půlku vrat; s námahou proti větru to jde, ale už to bude . . . Vtom nové hrozné zablesknutí, oslepilo mne v té tmě. Strašlivě zarachotil hrom. A náhlý, prudký závan větru opřel se do vrat, odhodil mě i s nimi, vrata se rozletěla zpět do dvora, já, stále je drže, s nimi jako pířko. Pak vrata narazila, já odmrštěn odletěl, odkutálel se jako jablko do hluboké, strašné tmy . . .

Rozzuřila se bouře, spustil se liják. Vichr neustával. Dva jsme pak ještě nemohli ta vrata zavřít. Ach, to byla bouře! A noc!

(Pokračování.)

Lavička

H. Karas

Nádražní lavičko, proč tu stojíš? Kolem tebe vše spěchá, zavazadla, koridory, pokladní okénka, lidé, i kolejnice spěchají do dálky. Proč stojíš?! Tíží tě prach? Už dlouho tě nepohladila měkká ruka. Škaredíš se, jsi tvrdá. To však nevadí, mám rád tvrdé věci, poněvadž se mnou se nikdo nemazlí a dlažba města je také tvrdá, bolí od ní nohy. Necháš mně usednout, vezmu si za to od tebe na památku trochu šedi na kabátě, bude se na něm pěkně vyjímat, je černý, poněvadž jedu z pohřbu. Ty se nedíváš ráda na mrtvé? Ty máš raději živé? Chodí jich kolem tebe po pestrém dláždění mnoho.

Jsi zázračná, lavičko. Nasadilas mi brýle z pohádky. Chtěl jsem si jen odpočinouti a jíti dále dívat se na mrtvé, proč mi ukazuješ živé?

Cítím chvění lidských srdcí, která dupou kolem tebe.

Jsi čarovná lavička.

Proč tu chodí děvčátko bílé tváře a černých vlasů v mlhavých šatech?

Dívenko černá, bledá. Máš vysedlé lopatky a ohnutá ramena. Bída ti vláčí nohy; jsi ale učenlivá, umíš se dávat pohledům. Děvčátko bledé, včera jsi mělo ještě dětské školní šatičky, kam jsi je dalo? Či jsi je rozhodilo na rohu ulice? Nechceš se učit? Ne, ty se neumíš učit, ty vše umíš, i podpatky tvých vyšlapaných střevíců umí klapat na dláždění rohů smutnou melodii číhání. Děvčátko, nač číháš — na smrt?! Dej pozor, smrt jest omamná, není dobré dívat se jí do očí, má je lesklé a svádí.

Běž se pomodlit! Dívám se rád jen na mrtvé. Ty jsi živá. Běž! Budu naslouchat jen hudbě tvých kroků, zda jest již jiná. Je to tu dobře slyšeti.

Vše zní kroky. Dlažba.

I ty, lavičko, zníš. Jsi zázračná lavička.

Chtěl bych položit ucho na zvučící dlažbu a naslouchati tepotu kroků i srdcí hezounkých děvčátek. Chtěl bych být zadlážděn, být jedním kamenem dlažby. Zvonily by o mne jemné dovádivé melodie dívčích kroků, duněly by přese mne chmurné disharmonie v modravé hadry oděných těl, jejichž srdcem se topí v elektrárnách, jejich srdce žhaví vysoké pece i konvertry a otáčí velké setrvačníky.

Někdy bych se snad rozzvučel též sám, to až bych byl dlaždicí tenkou, ošoupanou. Vyhodili by mne na hromadu podobných a při tom doteku nové půdy bych se rozzvučel vlastním akordem smíření a radosti. Pak bych se mohl podívat na živé.

Lavičko hodná, již se tak nemračíš.

Mám na černém kabátě šedivou památku na tebe.

Lavičko čarovná, nezapomeň, jedu se podívat na mrtvé!

Koláč dětství

Vít Lovan

Skloníme-li se nad makovým koláčem, ježž nám poslala dobrá maminka, a vdechujeme-li celou svou bytostí s žíznlivou lačností jeho sladce lahodnou vůni, v ů n i d o m o v a, musí nás na chvíli zaboletí nenadálá, mučivá, znepokojující tesknota: tesknota nad pomíjejícností krásy a nad ztrátou dětství. Stačí takováhle nepatrná vzpomínka, makový koláč od maminky, a člověk se rozpláče, zakrvácen střepinami rozbité vázy času, aby se aspoň vlastními slzami poněkud utěšil. Člověk se vždycky

rozpláče, předstoupí-li před něho jeho dávno zasuté a zaváté dětství a otevíraje zamlžené okno, dívá se k hvězdám, aby mu přispěly v ožívování ztracených vzpomínek. Je to v něm, hluboko na dně, jako odpočívající kámen v lůně moře, jako polozakřiknutý výkřik skotačícího hochy, jako zářící vzlykot verše básníkovy. Dětství jest vždy cosi prvotního, nedotknutelný stav blaženosti, dolce farniente, a modlí-li se k andělu strážnému, je to proto, že samo v sobě ukrývá mnoho andělského. Jsou tu zdivená ústka, pootvíraná nevyslovitelnou úzkostí a touhou, rozšířené, milující oči, objímající maličký prostor posvátné domácí kuchyňky, zjemnělé ručky, dotýkající se s hedvábnou něžností prostinkých hraček a všechno jako setkáno z pavučin stříbra a jasu, upřímné, čisté, neporušené, kvete úsměvem a zázrakem k radosti člověka. Jenom dítě oblažuje svou upřímností a utěšuje svou prostou a jemnou něžností. Dospělost už s sebou přináší složitost, neupřímnost a sobectví; dospělý člověk už dovede ublížiti a hřešiti, protože to, co jest andělské a co dětství neustále vdechuje kouzlo a půvab nevinnosti, pozvolným dotykem skutečnosti a života vyprchává a uniká ze srdce dospělého, olupujíc je svým útekem o jediný zpívající, utěšující a vykupující sen. Rilke kdesi říká, že »také dětství je třeba do jisté míry ještě vytvářet, jestliže je nechceme navždy ztratit«, a je nutno, aby to pochopil každý člověk, protože všem bylo řečeno: »A m e n, p r a v í m v á m, k d o n e p ř i j m e k r á l o v s t v í b o ž í h o j a k o m a l i č k ý, n e v e j d e d o n ě h o!« Jest třeba neustále v sobě vytvářeti dětství, skutečné, radostné, zářící dětství, nechceme-li aby náš život zevšedněl, zchudl, vystřízlivěl; jest třeba býti maličkým, chceme-li vejíti do království božího...

I z makového koláče mohou se na nás dívati laskavé oči naší matky, která nás miluje a provází nad propastmi po cestách života, a jeho vůně může nám vždycky připomenouti lehoučkou, vzdušnou, neporušenou vůni dětství, kterou nesmíme nikdy nechat vyprchat ze svého zneklidnělého srdce. Kdybychom mohli n e u s t á l e držeti ve svých lačných dlaních usmívající se koláč dětství: docela jinak by nám chutnala tato země, pro kterou tolik plácame!

Neděle

Josef Barta

Slunce a veselé oči s úsměvem přivítaly korunu týdne. Tělo se blaženě protáhlo a mozek divoce zavýskl, že si odpočine. Nohy se rytmicky roztancovaly a pluly do kužele slunečních paprsků, zdroje života a síly. Radost ze dne nikdo nepředělá, ani mráček na nebi, ani lehký vánek, čeříc struhadlo olšemi lemovaného potoka. Čočka vnímá spleť teplých barev, pochutnává si na šťavnaté zeleni s aromatickou zkazkou ozónu, jímž se plní plíce.

Je veselo v duši a možno říci, že i v srdci, ač obzor v něm je zatažen vzpomínkami, ale na ty veselé oči nedaří. Rozdováděné ruce si jdou zastřílet, gumové nohy proskočit, neposlušné vlasy rozvlát, dotěrný nos potrápit a žízňící duše napít se z věčné síly do kostela. Všechno hraje v nejlepší harmonii, akordy nedělního štěstí jsou ohlasem sršícího vtipu a smíchu, který uvázl na rtech a nechce dolů. Zuby se bělají a štafetou běhají jako patníci kolem silnice, vedoucí serpentinou do údolí. Jsem tak šťasten, tak vesel, tak rozehrát a proto se nutím honit vzpomínky šílenou rychlostí udýchaného kola. V uších to hučí umíněním. Nepovolíš. Proč bys vzpomínal, když je tak krásný boží den?

O. Smrčina: Zimní nálada.

J. Lesák:

POSLEDHÍ POZDRAV

... a srdce se chvělo dále jak ptáče
barvíc se krví pláštěm zarudlým
zraněná láska
v posledním pohybu záchvěvů jeho
mluvila mluvou své nesmírné touhy
ke hrobu
došlo s posledním zbytkem
slabých svých sil
aby zde spatřilo pro co on žil
aby zde našel konec své lásky

Ó ty jenž kráčíš zde někdy snad kolem
měďák mu vyhod'
úsměvů svých
a s ním se zasměj nad jeho bolem —
a srdce ti svoje vyrve hned z hrudi
bys na něj dýchnout moh' paprskem slunce
a srdce se chvěje v tichounkém tepu
v touze věčné

Th. Chlebovský:

AŽ

Až slunce všechny zlaté proudy vylije
až zblednou naše stíny
až zčernají bělostné lilie
až smyjem trýzeň naší viny

až obloha na pole dolehne
až muka hořkostí zbělí
až mine bezedné poledne
až zapomenem co jsme chtěli

až věci ztratí obrysy
až ze všeho zbude jen beztvárná hmota
až dozní píseň již naslouchat každý přál jsi si
až všechno ustrne co vírem kolotá

nebude trpících
nebude žalujících
bude tma jen smírná
dychtění vysoká a nedozírná

Klárus Weigel:

SRDCE

Kříž majetkom každého.
Ľudia si pletú kríže navzájom
flegmaticky
často i sebe samým,
často ich dávajú v prenájom
i najlepším priateľom
obrazom maľovaným.

Srdce je koruna tříňová.
Nemocné srdce
sťa baránok obetný
je píšťal víťová,
na ktorej zelený chlapec
vyhráva svoje túžby.

Pokorné srdce
a tříňová koruna
je tichá novena
nebom ti daná
do vena.

Až zomreš
a staneš sa svätým
budeš mať srdce stepilé.
V počatí svojom
utvoríš
defilé
pred trónom Božím
so všetkými svätými
rozžaly v tmách sladké smiechy

Staré kapitoly pro novou mládež

PŘI JÍDLE.

Naleznete-li v jídle nějakou nečistotu, chraňte se dáti to najevo, abyste nezkazili chuť druhým. Dejte talíř nenápadně odnést. Neukusujte z celého krajíce chleba a také jej nerozkrajujte na kousky. Ulamujte si z něho po kouscích a tyto kousky podávejte do úst levou rukou. Když dojdete jídlo, které bylo na talíři, odložte vidličku a nůž na pravou stranu talíře. Kost, šlachy nebo jinou nepoživatelnou věc vezměte opatrně do ruky a položte na kraj talíře. Sousto, které máte již v ústech, ale které nemůžete spolknout, buď že vám nechutná nebo že pálí, můžete nenápadně vrátit do talíře. V tom případě však dejte talíř ihned odnésti. Nečichejte k masu, které se vám předkládá. Dopustili byste se tím velké hrubosti. Je-li pečeně připálená, nejezte ji. Řekněte, že vám tento druh nechutná, ale chraňte se říci, že je to připálené. Maso nejezte rukama, nýbrž vidličkou. Kostí odstraňte, pokud je to možné, nožem. Avšak některé druhy, jako ku př. ovčí, telecí a vepřová žebírka, nebo kousky drůbeže, lze držeti v ruce za kost, s které maso obíráme. Olej, sůl, pepř a pod. slouží k užívání všem. Je tedy neslušné přistrkávati tyto věci k svému talíři. Sůl a pepř berte na špičku nože nebo malou lžičkou k tomu určenou, nikdy však prsty. Střezte se projevití přání, že máte chuť na kousek skvěle vypečeného masa anebo na vzácné a vybrané ovoce, které již leží na sousedově talíři. Nabídne-li vám kousek, vezměte jej teprve po důrazném pobídnutí. Dejte pozor, abyste nepřevrhli slánku, sklenici vody atd., neklad'te nůž a vidličku křížem, nedržte nůž ostrím vzhůru. Sklízí-li sluha talíře, podejte mu špinavý a sami od něho vezměte čistý.

OBSLUHA PŘI STOLE.

Může být trojí. V prvním případě roznáší jídla sluha, v druhém případě kolují mísy s jídlem z ruky do ruky, v třetím případě bere si každý z účastníků hostiny svůj díl z mísy, která zůstává na jednom místě. V tomto případě je na míse tolik dílů, kolik je stolovníků. Obsluhuje-li sluha, nechte mísu v jeho rukou a berte jídlo sami vidličkou, lžící nebo i rukou, podle toho, jaké je to jídlo. Nikdy však neužívejte vlastního příboru. V druhém případě vezměte mísu z ruky souseda, který vám ji podává. Je-li mísa těžká, podrž ji váš soused, abyste se mohli obsloužit. Jste pak povinni prokázati tutéž službu dalšímu sousedu, obzvláště však dámám, jsou-li přítomny. V případě třetím berte talíř, na který vám byl dán váš díl (neobsluhujete-li se sami) pravou rukou, levou pak odevzdejte prázdný talíř (ač-li si jej nechcete ponechat).

KDYŽ SE OBSLUHUJE KAŽDÝ SÁM.

Nesluší se bráti si velké dávky jídla, otáčeti mísou a hledati vhodná sousta, shrnovati jídlo s okraje mísy do talíře (užíváme k tomu lžíce nebo vidličky). Je třeba dávatí pozor, aby lžíce nesklouzla úplně do mísy. Abychom se toho uvarovali, klademe lžící do mísy vypuklou částí nahoru. Vodu si naléváme sami, nebyl-li někdo pověřen tímto úkolem. Je slušné nalíti sousedovi, když vypil. Před pitím si otřete ubrouskem rty, abyste nezamastili sklenici. Nečichejte k vínu, ani je nepijte malými doušky, jako ochutnavači. Je to neslušné. Sklenici držte při pití v pravé ruce.

Poznámky k jubileu

Zhotovili: Šeba,
Pospíšil, Smrčina

Pokračujeme v reportáži z ČLA.

Věčně nezaměstnaným funkcionářem je pokladník Hugo Tetzeli. Stříhá ušima a vášnivě chodí na kreslené grotesky. Jeho typem je Disneyova myška a proto slyší na Miki. Nyní je zabedněn v koleji A. z P., připravuje se na první oficiální zápas s Hobzou & Co.

Jedním z nejsvědomitějších úředníků ČLA je sociální referent Arthur Foff. Lidé, kteří ho neznají jménem, mu prostě říkají ten »neoholený bolševik«, my zase »Pětiletka«. Nenávidí tanec, puky, límeček, kravatu a hlavně alkohol, zato oddaně miluje svůj jediný

poklad, svoje plnicí pero Parker, jímž podpisuje upomínky nepořádným členům.

Knihovníkem a archivářem (byl, je a bude archiv ČLA? — pozn. aut.) je nejmenší člen výboru Václav Boštík, všestranný umělec, znamenitý kreslíř, který za své zásluhy dostal při stěhování dva zchátralé obrazy. Jeho potravou je umění a několikaletý prach, spočí-

to časopisu a houževnatého reportéra Ctibora Mařana. Chce-li použít výtahu, tak složí svou postavu do harmoniky, boty nedostane ani u Bati a krejčí potřebuje ke zkoušení lešení. Na plesy nechodí, půjčovny nejsou na takové kalibry zařízeny. Škoda, že nechodí na football, tam by svých peněz užil. V biografu je neštěstím pro zadní řady a Aerovky před ním uhýbají. Řídí tiskovou službu a mimo to pečuje o technickou úpravu »Jitra«. Jak, to víte sami nejlépe. Na našem obrázku je značně zmenšen.

vající na knihách ČLA, jež se dostanou na světlo Boží jen při stěhování.

O kulturu pečuje Karel Dvořák, posluchač filosofie, nyní přísný prefekt v Dejvicích. Jeho hlas, pohyb a chůze prozrazují formujícího se básníka. Hladce pluje nad vámi ve sférách vám neznámých a sladkým, unášejícím veršem seznamuje vás se svými vidinami.

Carnera má konkurenta, technického redaktora toho-

Členem výboru je František Kolman, vulgo Encykli-

kář, který kromě pevného zaměstnání předsedy Ústředí katol. stud. čsl. zasedá u pracovního stolu ČLA. Je miláčkem davů a jeho energické proslovy jsou známy po všech českých krajích. Nemá hlasovacího práva a proto je stále rozčilen.

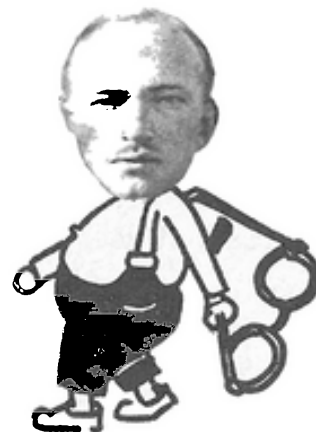
Vedle něho zasedá štíhlá postava Franty Uhírka, který svými jemnými rysy připomíná vznešeného lorda.

Jeho první slovo vás však vyvede z omylu, je z Prostějova. Tož: studuje práva, miluje football, zná všechny hráče a jejich taktiky.

V zimních měsících upadá do melancholie, chodí zadumaný a využívá této deprese k vybírání Mikulášského daru. Pražští faráři ho znají jak falešnou minci.

Dalším členem výboru je záhadný mistr Karel Kraus, důkladný vědátor a milovník prázdninových snímků.

Musí mít něco na svědomí, protože je stále červený.

Studentské snímky

Z cest Všudybylových

Caput XIV.

Ve sklípku staré márnice vyšťáral T. Jann.

I dal mi jest Všudybyl svěřací kazajku, smokingem se zvoucí, a posadiv nejkrásnější květ pelargonie domácí, jaký jen za oknem pečlivé žínky zkvéstí může, na chlopeň krzna svrchupsaného, odvezl mne svou dvoutaktní károu do školy, kde Terpsychořino umění do tvrdých lebí holobradým lvům salonním vtlokal graciézní mistr v nejlepších letech (totiž nad hrobem). Při dveřích ohnav se po přídveřnici brýlonosné umaštěnou škarticí a odloživ letitý gumák svůj, vklouzl jsem do tanečního sálu zvící lískového ořechu. Tam zaujaly pozornost bulv mých vrtulky, jež neustálým točením smraditý vzduch tomu, kdo snad by po čerstvém toužil, do nozder cpaly. Věru, důmyslný instrument! Na povýšenině v čele tohoto kumbálku tísnil se buben, pult na noty a »piano«, jehož libé zvuky jsem ještě poznati neráčil. Mimochodem řečeno, sál byl nácpan jako střeva po tučném pojedení (pěkná comparatio, n'est pas, milý čtenáři resp. spanilá čtenářko). Ale abych se vyjádřil slovy vybranými slohu střízlivého: pochodovaly tam v trojstupech vyřízené panny lepé, zvědavě okukované stohlavým davem tancechtivých mladíků, kteříž mlsně se olizovali vidouce dámy svého srdce (ubohého). Kolkolem sálu okupovaly židlice dámy zřejmě letité, jež binokly na bulvách zubem času pokažených pozorovaly pestrý rej Mládí.

Tu plácl si mistr umění Terpsychořina do dlaní, vyřknuv památná slova: »Pánové, pro dámy! Hudba!!« Načež se ozvaly zvuky neumělé, nesmělé, předpotopní šlágr falešně imitující. Současně mládenci se snažili co nejrychleji prchnout z címry této zlolajné. Zlovorným zásahem Všudybyla octl jsem se tváří v tvář, oko v oko dívce spanilé, pohádce obtloustlé, jíž vyřknuv slova: »Zdaliž dovolíte, panno spanilá, a vy-

slyšíte prosbu mou neskonale vroucí a neoslyšíte mne v mé prosbě zoufalé při pohledu na nyjící slzy, jež z očí kapají mi a budete mou při tomto tanci?» Děvče, možno říci, kývlo luzně hlavou, až se mi vousy zatočily, a slibně na mne, kmeta neholeného, vy-cenivši bezvadný chrup, chopilo mne řkouc: »Valčík!« Jakmile děvka skryla svůj okur-kovitý nos v mých vousech, což snad nabídka k sňatku měla býti, okouzlen hudbou, okouzlen pannou, okouzlen mistrem, náladou a přídveřnicí, málem jsem usínal, když mrně jakési křivonohé, zachechtavši se společnicí mi vzalo s patřičnou omluvou.

Zanevřev na svět i na děvku, vyňal jsem kipsovku z levého šosu a odešel jsem bafčit. Uplynulo drahně času, než jsem se v sál opět dostal a otráven děvou, hudbou, mistrem, náladou a přídveřnicí, za uši vytahal jsem Všudybyla. Po nasazení binoklu Mámení šel jsem s ním do Koruny na 10% pivo à 1 Kč, načež drkotavou kisinou dvoutaktní (epiteton ornans) do lůžka svého útulného, nebesy opatřeného jsem se dostal a prve než jsem si po prvé zachrápl, do plivátka připraveného jsem si odplivl řka: »Málem lepší býti člověku ve škole nebo mezi soldáty, manžely, učenci, než v tanečním sále. Dobrou noc!«

Balada vánoční

Omega

Zdalo se mi, že je Štědrý večer. Pod stromkem ležely hory dárků a celá knihovna mých oblíbených spisovatelů. Ale najednou se mi ukázala nějaká hrozná postava, vysoká a ještě širší, a řekla mi, že to vše bude mé, vypočítám-li vrcholový úhel stro-mečku, je-li $\sin$... $\cos$ angens...

Opravdu, dnes mám hloupé sny. Rozhlédl jsem se. Za stolem ujíždí matikáři podivně ruka, o níž opírá hlavu. Vpředu na lavici sedí »Četař« a čte s patrným zaujetím astro-nomické pojednání. Má nás to nepochybně zajímat, ta suchá čísla a světelné roky. Zřejmě vhodná literatura pro poslední hodinu před svátky.

Kolem samé spokojené tváře. Kde kdo klíme, a to v posici, hodné zvěčnění. Třídou se nese vůně františka, hořícího někde v přední lavici. To se dnes tak »spustil« kolega X, ten bohorovný klid'as. Z otvoru pro kalamář vine se úzký pásek modravého dýmu. Někde v domě na ulici zpívají nosovými hlasy drotáři. Zcela slabě to sem zaléhá. Sníh poletuje lehce.

Tam u nás nahoře se ty sněhové plochy vždycky tak tajemně lesknou, tak modravě, a zase stříbrně... Jak přijdu domů, aktovka odletí do kouta, natáhnu svetr... ven...

Prásk — prásk — prásk... Dnes se už nevyspím. Kdosi ve strojovně klepe zase něčím do ústředního topení. V třídě je poněkud živěji. Sledujeme s podivným zájmem proužek dýmu. Jen můj soused po pravici se stále usmívá ze spánku a tahá se při tom za kravatu. Uzel má už skoro na břiše.

Pak se stala chyba. Brejlatý klid'as foukl pošetile do lavice. Vyvalilo se mračno dýmu. Pak druhé.

Profesor klíme za stolem dle svého zvyku, ruka, podpírající hlavu, zvolna jede po stole. Ted' loket sklouzl docela. Matikář otevřel oči.

»Co pak to tam máte, ták, to je hezké, frántíška mi budete pálit při matematice, vy lajdáku jeden (crescendo), jste takový žebrák, tády mje jakživ nic neumíte, a ešče frántíška mi pálíte (crescendo), počkejte, já vám (to už platí celé třídě) ukážu, co je to matematika.«

Dnes to dopadne špatně. To rozhněvané božstvo tam za stolem zřejmě jímá rostoucí hněv. Podupával nohou, ted' už lapá na prázdno prsty. To už brzy nastane explose, neboť náš matikář se zlobí obyčejně od podlahy.

Na naše okno si sedl učerněný vrabec. Zvědavě nám nakukuje do třídy. Chce se ti do tepla, vid' ? Já bych právě ted' zas rád ven. Vyměníme si to, chceš ?

Stalo se. Matikářovy modré oči, jindy tak klidné, planou. Je ještě brunátnější než jindy. Brejlatý klid'as už zaujal místo v »třídníku«. Rozhněvané božstvo, zosobněná Matematika, dělá všecko, co shrnujeme obyčejně pod název »zuří«. Přetrásám se svým sousedem zajímavou otázkou, co bychom asi dělali, kdyby se mu v hněvu něco stalo. Jen tak mimochodem vnímám opět cosi o lajdácích, žebrácích a pitomé třídě. Tedy samé věci, na které jsme už zvyklí.

Na ulici vyběhli kluci z blízké obecné školy. Celá se naplnila jejich veselým křikem. Pane, vy máte jiné časy!

Hněv matikářův kulminuje. Vytáhl už »harmoniku«. Katedra se proměnila v kulometné hnízdo. Letěl první, druhý byl na místě dřív než se u tabule rozhlédl a pak letěli ti ostatní.

Málokdy jsem měl takový vztek na abecedu, jako dnes. Z malicherného důvodu, že za »J« je hned »K«. Jedna kula nezabula, ale pokazí přece trochu náladu.

Tím perem už nebude nikdo psát. Zarazil jsem je vztekle hluboko do lavice. Z ulice zní nosově: Pásli ovce valaši... Nasadiv si pohřební tvář, jdu k tabuli.

Jste už asi zvědaví, jak konečně to slavné vystoupení dopadlo!? Nad očekávání dobře. Chudák Citrín očekával, že bude nejméně »sedřen z kůže«. Ale zatím byl jen důkladně zkropen, vlastně zmáchán, že na něm nezůstalo suchého místa. Z radosti nad přežitými mukami neměl nic pilnějšího, než honem se vám pochlubit svým úspěchem.

—ira.

Pokus

»Předmět: Tělocvik. Látka: Vojenská cvičení pořadová: řad těsný, sevřený, volný. Náradí: švédská lávka... atd. Však vy to, slečny kandidátky, už všechno víte, co se požaduje pro 6. post. ročník. Ať je to lehoučké, pružné a ladné...«

»Slečny kandidátky« kulí oči, přestávají dýchat, ale i kurážný Citrín (záhněda spíše) lapá vzduch. Cvičná učitelka opouští třídu s úsměvem, v němž spatřujete: »Tudy na vás!« Tu teprve Citrín, nabrav vzduchu, ach, hlasem tak bezmocným dí: »A tož, děvka, to sa može. Tomuto sa říká návod!« Ni stín úsměvu na rtech.

Ale první rána nejvíc bolí a první »flek« nejvíc zarazí. A tak nadějně kandidátky učitelství parodují za chvilku celý návod. Za chvilku už se každá »těší« na pokusový lístek, jenž ji »oblaží« sladkou možností získati totiž nějakou tu »vyšší«. »Děvka, jestli to dostanu, jdu ale hned do nemocničky« (Nemocnička je totiž útočištěm všech různě postižených). — »Já udělám něco hrozného,« nato jiná. — »Ale, darmo bych se těšila, já to beztak, děvka, nedostanu,« jistí Citrín.

Toužebně očekávané papírky však nejdou. Cit očekávání klesá na bod mrazu.

Minula noc a nastal den. Devátá už odbila a Kuňka tu s lístky ještě nebyla...

Jde se od svačiny. Citrín — na rtech snivou melodii, v ruce jablko, žene to přes tři schody k »járu«. (Nic nedbá, že vstupuje na zakázanou půdu, kde za zrádný předmět v ruce mu hrozí desetikorunová pokuta.) »Není nám dáno osudem, spo... Cože? Já?« zděšeně třeští oči na bílý obdélník, který jí podává s prkenným »gratuluji« Kuňka. — Nikdy neměla profesorka metodiky horlivější posluchačky jako toho dne.

Večer v ložnici. Pozor! (Ruka letí vzhůru, rychle připažit.) Pochodem chod! Šest županů obíhá ložnici, ochotně se podřizuje velícímu Citrínovi, jenž, v jedné ruce zápisník s vojenskými povely, názorně »dře« pokus. »Vtěsný řad nastoupit!« (Při povelu vzpažit pravou, oběma upažit, horním obloukem zkrřížit ruce na prsou.) Zkuste si to, a nebudete se divit, proč celou »ložku« bolely břišní svaly, proč na druhý den všechny chraptěly.

Citrín se snaží upoutati, dělati »zajímavou«, budit soustrast. U snídaně sahá s žalostným vnitřním rozpoležením jen po jednom rohlíku (jindy jich sní pět). Zírá na vás podezřele bledý obličej s tmavými závějemi pod očima (Citrín nemá pudřenky, ale v nouzi každá rada drahá. Trochu prášku se zdi a kousek uhlu to také spraví). — Ale, není mu dáno osudem... ta ruka, jež se mu stala hrozcím vykřičníkem, mu klidně přistrčí příkázanou porci — druhý rohlík. S němou bolestí v zrak, ale s žaludečním uspokojením se Citrín zakusuje do rohlíku a potají se těší, jak si vše vynahradí z potravy.

Poledne! »Venku je mlhavo, tmavo a mživo« — ergo, nejde se do zahrady, ale do tělocvičny. Prší a není pátek, tedy se bude tančiti. Ještě to ke všemu! Ubohý Citríně! Z důslednosti jsi nucen seděti na švédské lávce a mysliti na odpolední útrapy. Muka tvá jsou horší muk Tantalových! Kolik trápení přináší něco tak hloupě nevinoučkého jako pokus z tělocviku! Takové a podobné můry krouží Citrínovou hlavou, jež není zvyklá na takové meditace.

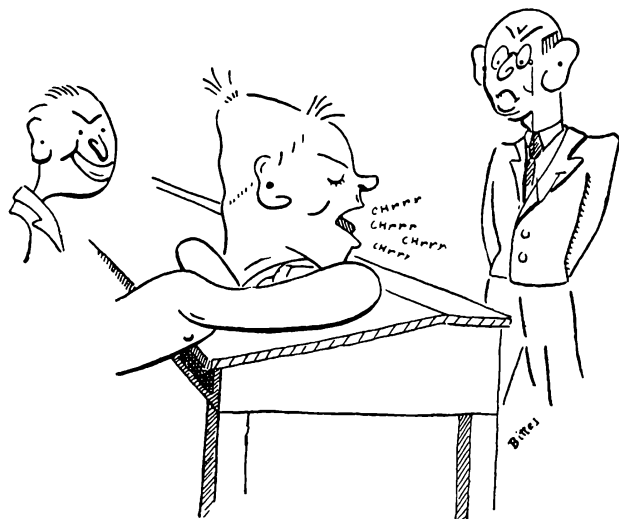
—ira.

»Děcka, to je příšerné, jak já tloustnu,« volá kdysi štíhlá »Isabel«. Zpozorovala, že má svou laní nožku o 5 cm tlustší než linii krčku. »A já mám hlad,« ozývá se z kouta smutný hlas. »Lehká pomoc,« nato »Dolores«. »Počkej chvíli.« Bere klíčky od skříně a jde na chodbu. Za pět minut se vrací, nesouc pod županem pětakilovou maminčinu vánočku. »Jéééé, „Dolores“, dej sem!« — »Mně také!« — »Já chci také!« Nečekají, až na ně přijde řada, ale každá se zmocňuje, čeho může, až chuděrce »Dolores« zůstanou v hrsti jen »špélky« a trochu drobečků. Do »ložky« vletí »policajt«, že se blíží nebezpečí. Buchta letí pod peřinu, neboť ukázati ji na světlo Boží by vyneslo 10 Kč pokuty.

Vchází »dozor«. — Čas nadešel. — Zhasínají se světla a bílou ložnicí zní večerní modlitba. Pak nastane klid. Dojídá se buchta od »Dolores«, vytahují se noční »crémy«. Sem tam je slyšet zaprsknutí a smích do peřiny (odborně do »kanafasu«), ale i to brzy přestane. Nad dvaceti divochy se snáší tichá noc. —ička.

Po hodech čili rytíř téměř blanický

»Já bych dnes spal,« naříkal ve středu v přestávce Franta Knírovský.

»Cos, prosím tě, dělal v noci? Snad ses neučil?« tázal se ho soused — Karel Bystřina.

»Ty jsi směšný. To víš! Já se budu učit v noci!«

»Tak cos dělal?«

»Copak nevíš, že byly u nás hody?! Byl jsem na tancovačce.«

»To je toho! Jednu noc byls na tancovačce a už fňukáš, jak děcko v peřině.«

»Jak to jednu noc? V neděli jsem začal tancovat odpoledne a přišel jsem domů v pět ráno. V pondělí ve dvě, a včera o půl-

noci.« — Jejich debata byla náhle přerušena hlukem. Žáci totiž vstáváním »vítali« pana profesora.

»Teď je latina?« ptal se Knírovský, když si opět mohli na blahosklonné pokynutí pana profesora sednout.

»No, však vidíš, ne?« odpověděl mu nevrle Bystřina, který chtěl honem ještě dohnati to, na co mu včera nezbylo času.

Profesor zapsal do třídnice a za chvíli již Špilovský jednotvárně skandoval příběh Pyrama a Thisbe. Knírovského zřejmě jejich hry lásky dnes nebavily. Jednotvárný překlad ho uspával a musel vyvinouti všechnu sílu, aby neusnul. Konečně ho to dopálilo.

»Karle, kdyby mě vyvolal, tak mě vzbud'. Já budu spát.« A za chvíli již jeho pravidelné oddychování svědčilo, že dlí v říši snů. Špilovský se zatím mořil příkladem. Konečně podařilo se mu zdolati — za pomoci šamstra ovšem — přečtenou lekci.

»No, tak si sedněte! Knírovský, čtete dál!«

Jen ticho a slabé pochichtávání bylo mu odpovědí.

»No tak! Budete čist nebo ne?« rozčiloval se pan profesor.

Knírovský však klidně ležel na lavici a jeho oddychování svědčilo, že nemíní ještě opustiti sladkou říši spánku.

Tu mocným rýpnutím vrátil ho Bystřina k životu.

»Co je?« vyletěl Knírovský.

Třídou se rozburácel nevázaný smích.

»Tak vy jste spal? A pročpak nedáváte pozor, co?« vyzvídal neúprosně náš soudce-profesor.

Co vám mám vykládat dále? Že byl Knírovský přísně potrestán? Nebo že mu bylo odpuštěno? Nebo že jen pan profesor osmělil se napsati mu »čtverylku«?

*Žel, že tak rychle zaniká
ta stará moudrost z Blaníka:
»Kdo chce se spásou vlasti zdát,
ten musí spát a spát!«*

Rub.

Ruština – jako nepovinný předmět

My ználi charašo po rusku govoriť...

Čtvrt na tři v tom okamžení — prófa vchází do dveří:

»Bodež byste, vy dirbaci, chvíli „hubu“ drželi!«

Nálada je skvělá a což teprve interier!... Tabule je ozdobena všemi možnými i nemožnými křivkami (o přímkách nelze mluvit!), že je hrůza na ni pohledět, na lampě nad tabulí visí skvostně utěrací hadr (aby prý vyschl). Židle za stolem je »trochu« potřísněna křídou a uprostřed sedí růže, krásný znak žárlivosti! Na podiu a mezi uličkami jsou tajně rozházení prskaví »čertíci«, aby bylo veselo. Houba sedí v plivátku, poněvadž bylo vážné nebezpečí, že pro suchost (abstinenční) nebude utírat...

Rus tedy dospěl katedry (abych mluvil učeně) a... zbledl hněvem...

»Sidniti si, dirbaci (on totiž mluvil rusko-česky), kdo tady udělal ten neporšadek?« — — — ???« — »Uklidí to!« a položil třídní knihu na stolek... ale běda! Když zapsal hodinu, marně se snaží ten černý »zápisník« odtrhnout od stolku. Dirbaci polepili totiž stolek a třídnice si »hačla« do klišu... Prófa neřekl však nic, jen trochu zčervenál... a čekal nová dobrodružství...

»Šturmo, předneste báseň „Sjólzy mátiry“!« — »Vnímája užasam vajnú...« sypal »pilník« ze sebe. — »Tópře, sidniti si! — Páve, skloňte mi vzor bábuška na tabuli!« — Kroky k táfli, provázené zároveň velkým prskáním v uličce (čertíci jsou v činnosti!). »Který dirbak to dělá?« žene se do uličky; vtom zahájili čertíci na stupínku svůj rej! »Sidniti, dirbaku, vy už taky? Půjdu k pan ršetitel!« (Tu pohružku jsme slyšeli za hodinu nejméně desetkrát). Zároveň bere do ruky třídní knihu, což znamená, že ještě můžeme křičet. Vtom kdosi zapískal... »Žiaci, buditi už ticho!« Otvírá učebnici, patrně už na tu babušku zapomněl. »Čítajti článěk 13, Leníne!« Žiak čte velmi chatrně — on znájiť jen málo azbúku! — A ticho křičelo... Rus vyrušen, pozvedl svůj ostrý

nos od černých liter a ustrnul... zadní lavice je v oblacích dýmu jako Olymp... Hoří? Ó, nikoliv, to student Slavov vytápí nový čibuk...

Prófa, jakoby bez zájmu, pomalu »našlapuje« čertíky až k zadní lavici... Vtom spodním hmatem vyrve »fajfčarovi« lulku z pusy a s ještě čerstvým uhlím běží k pan ředitel... Tenkrát po prvé doběhl až do ředitelny; a co potom bylo — nepovím! Prozradím jen, že už čertíci vícekrát neprskali... Vlad. Lenský.

Náš kantor češtinář

Šedivý přísný dědoušek vážně vstupuje do naší tercie. Náš nový kantor. Šestatřicet mladých slečen vyjadřuje svůj údiv táhlým: jééé. Ve třídě panuje všeobecné zklamání. Kdosi nám vyličil nového kantora růžovými barvami: mladého, usměvavého »prófu«, který nedělá jiného, než dává svým žáčkám »vély«.

»Sedněte a nehlučte,« zní příkře s jeho tenkých rtů. »Musím se s vámi seznámit, víte, říkejte mi svá jména, víte, ale, celá! Tak prosím.«

»Irena, Alžběta, Zdenka Zápolská, číslo (pořadové) 36.«

Žákyně to myslela dobře, ale vyneslo jí to zápis do »třídnice«.

T E X T Y

Hlasy moderní vědy

Máme nejedno znamení, že již nežijeme v době, kdy hledati pravdu v oblastech nadpřirozena bylo čímsi hraničícím s nesmyslností. Vyšší matematika a fysika dosáhly takového stupně myšlenkové zjemnělosti, že již brzy bude nemožno odvolávati se na ně jako na vědy rozumové a ony se mohou jedenkrát octnouti v neobvyklém sousedství takové vědecké zrůdy, jako je okultism. Mnozí učenci připouštějí, že více než dřívější teorie o struktuře elektronů nebo teorie o přeměně hmoty v sílu přivedla vědu nauka o vlnění až tak daleko, že slovo »hmota« se stává čímsi nemístným. Rozdíly mezi určitými procesy v atomech a procesy tvořivé myšlenky a citu prý nejsou konec konců veliké. Muž tak učený, jako jest Sir James Jeans, tvrdí ve své knize *M y s t e r i o u s U n i v e r s e*, že věda není ještě ve styku s »poslední skutečností, totiž se světem ducha«, jehož existenci pokládá za nepochybnou.

Ostatní učenci počínají říkati totéž. Jeden z nejznamenitějších anglických badatelů, Sir Ambrose Fleming, zdokonalitel dvouelektrodové lampy se žhavenou katodou ve funkci ventilu (usměrňovače) a tudíž jeden z otců moderního rozhlasu, prohlásil v lednu 1935 ve svém předsednickém proslovu ve *Victorian Institute a Philosophical Society of Great Britain*, že »původ člověka je třeba hledati v tvůrčí síle osobního Boha«. Sir Ambrose uznal, že biblické zázraky nelze pokládati za pověrečné domněnky. »Tělesné zmrtvýchvstání Kristovo,« pravil vynikající učenec, »jest jednou z nejlépe dosvědčených událostí v dějinách lidstva; a jako takové jest potvrzením všech dřívějších zázraků biblických...« Sir Ambrose šel tak daleko, že útočil na ony »skupiny osvícených duchovních, kteří popírají možnost zázraku nebo mimořádného zásahu se strany Boží a kteří se domnívají, že mimo naši nynější přírodní zkušenost nic se neděje nebo nemůže díti«. Stejně překvapující jsou výroky Sira Arthura Eddingtona v jeho amerických přednáškách, konaných na *C o r n e l U n i v e r s i t y*. Položiv vážnou otázku: »Proč by se měl někdo domnívati, že vše, co je ve vztahu

k lidské přirozenosti, může býti podrobeno měřické holi?« Tvrdí, že »podstata vši skutečnosti je duchovní« a tak uznává, že existuje síla, kterou by žádný vědec v minulém století nepovažoval za hodnou vážného zkoumání. Sir Arthur Eddington představuje zcela nový směr ve vědě, když prohlašuje, že »vědec má mystičtější názor na vnější svět než měl v minulém století a že si není jist, zdali matematik chápe tento náš svět lépe než básník a mystik«.

(Rom Landau, GOD IS MY ADVENTURE. A book on modern mystics, masters and teachers, Ivor Nicholson and Watson, London 1935, p. 386-7.)

Marxism

Zvláštní shoda: Léon Bloy, který jistě nikdy nečetl Karla Marxe, tvrdí ve své *S p á s e s k r z e Ž i d y*, že bohovraždy, již se Židé dopustili, a jejich zatvrzelost byly jen následkem jejich lásky ke zlatu, jež se jim stalo náhražkou Vtělení.

Na str. 86. a 92. sv. I. *K a p i t á l u* praví Karel Marx, že zlato je přímým vtělením lidské práce a že je měřítkem hodnot, jakožto sociální vtělení práce lidské. Na str. 149.: Peníze jsou individuálním vtělením sociální práce.

Není to zřejmým důkazem toho, co jsem si myslel od počátku své četby, že práce se stala Marxovi Bohem pro jeho ryze židovskou neschopnost představit si Boha jako čirého ducha? A tak se zdá, že jak *K a p i t á l*, tak i *E t h i k a* jsou prostředkem návratu k Bohu, neboť spatřují vtěleného Boha ve všech věcech pozemských; židovský duch, odsouzený k abstrakci, všude tak hledá východisko z ní. Neboť s Vtělením zavrhl živoucí duchovost: ty dvě protikřesťanské knihy to ukazují podivuhodným způsobem.

(René Schwob, MOI, JUIF. Livre posthume. Plon, Paris 1932, p. 234-5.)

Budoucnost theologie

Není-li jiné, celého člověka vystihující odpovědi na otázku, co je člověk, kromě odpovědi, kterou dává Zjevení, že totiž člověk je stvořen k obrazu Božímu, není-li jiné odpovědi, která by přes všechny zbývající záhady uspokojila ducha lidského, jest jisto, že jako člověk nemůže reálně, jako tvor, bez Boha dojít svého posledního cíle, jímž jest Bůh, jakkoliv se o to pokouší, tak že nemůže člověk jako filosof dospět k nějakému vědění o člověku bez theologie, jakkoliv se o to pokouší. Jsme hierarchisté. Theologie bude opět vědou, vědou nejbližší budoucnosti; ostatními vědami se budou příští pokolení zabývat jen relativně a prakticky, ale ne aby nabyla poznání poslední skutečnosti a posledních věcí; ukojení své touhy po vědění, pokud ji ještě budou mít — ušlechtilí jedinci ji budou mít vždy — budou hledat v theologii a metafysice. Právem pravdy! To přijde tak: tak zvaná sociologie jest jen posledním zdánlivým květem vědy čistě pozemské a humanistické, která si osobuje nárok říkati, co je člověk, která však nemůže říci, co je sama. Do rukou theologů bylo vloženo veliké dílo, na jejich bedrech spočívá veliká odpovědnost. Budou musit odpovědět na těžké otázky a nebudou smět povinnost odpovědi ponechávat vědám nižším než jest jejich vlastní, neboť z těchto věd budou tazatelé mít odpovědi dosti, ba více než dosti.

(Theodor Haecker, Was ist der Mensch? J. Hegner, Leipzig 1935, S. 173-4.)

Oprava.

V čísle 4. na straně 119. nedopatřením byla vynechána bibliografie Textů. Je třeba si ji doplniti takto:

Pokrok (Léopold Levaux, La Vie de l'Esprit, Desclée, De Brouwer & Cie, Paris 1935, p. 66.)

Tvář člověka (Max Picard, Die Flucht vor Gott, E. Rentsch Verlag, Erlenbach, Zürich u. Leipzig 1934, S. 174-5.)

Positivism (A. N. Whitehead, Nature and Life, Cambridge, University Press 1934, p. 54-5.)

UNIONISMUS

Změnil ruský bolševismus své cíle?

Když před několika roky uslyšeli jsme slovo bolševismus, vynořily se nám hned představy hrozného pronásledování církví, zestátnění všech statků, jak výrobních, tak i spotřebních, zatýkání, věznění, vraždění, ba i mučení lidí bolševismu nepřátelských — zkrátka, při slově bolševismus mihly se nám před duševním zrakem plameny krvavé revoluce.

Ruský bolševismus obléká se dnes v podobu anděla míru, ochránce utiskovaných, je proti každé válce a v ohledu náboženském by skoro dělal dojem náboženské snášlivosti. Dělá smlouvy se státy, kde je kapitalistický systém, který doma zničil, a kterému hrozil ještě před několika lety, že jej zničí v celém světě.

Běží zde o skutečný vnitřní odklon bolševismu od jeho původních cílů, či jen o změnu taktiky v provádění cílů?

L'Osservatore Romano tvrdí to druhé, totiž, že bolševismus cílů nezměnil, jen změnil postup — taktiku a varuje katolíky, aby tu byli opatrní. L'Osservatore Romano praví, že až dosud je posledním cílem bolševismu zničit náboženství a zestátnit nebo převést v majetek veřejný všechny statky, ale chce to provésti pozvolna. Dříve chtěl to provést krvavou revolucí. Ale nedařilo se mu to. Krvavými cestami stal se nesympatickým a v důsledku toho nemožným. Nyní, když přichází s laskavou tváří, zjednává si přístup a může naočkovat své ideály, které časem zpracují lidstvo tak, že nebude se tak houževnatě bránit proti převedení všech statků ve veřejný majetek a proti vyhubení náboženství.

L'Osservatore Romano mívá obvykle velmi dobré postřehy. Má pravdu i zde? To ukáže budoucnost. Old. B.

Nový důkaz lásky Sv. Otce ke katolíkům východního obřadu

Náš svatý Otec již několikrát ukázal, že stejně miluje východní katolickou církev jako katolickou západní církev, třebaže východní katolická církev má jiné bohoslužebné obřady a jiné řeči užívá při bohoslužbě, než církev katolická západní.

Z posledních projevů jeho lásky je velevýznamné jmenování patriarchy antiochenského Ignáce Gabriela Tapuniho kardinálem.

Nový kardinál patří k východní katolické církvi; užívá při bohoslužbě jazyka syrského. Mši sv. a obřady při udílení svátostí koná ritem syrským, hodně odlišným od ritu našeho (latinského).

Pravil jsem, že toto jmenování je velevýznamné. Je proto, že dosud s církví katolickou nesjednocení uvidí, že východní křesťané s katolickou církví sjednocení jsou v Římě stejně ceněni, jako katolíci západní. Old. B.

Oktáva modliteb za sjednocení církví

Od 18.—25. ledna 1936 konají se v celé katolické církvi modlitby za sjednocení odloučených bratrů s církví katolickou, za obrácení židů a pohanů.

Denní úmysly jsou tyto:

18. ledna: Za návrat všech, kteří jsou mimo církev, do jediného stádece svatého Petra.

19. ledna: Za návrat všech odloučených Východňanů ke katolické jednotě, zvláště však za sjednocení všech odloučených Slovanů podle úmyslu Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje.

20. ledna: Za odstranění propasti, vzniklé v XVI. století mezi Anglií a Římem.

21. ledna: Aby luteráni a ostatní protestanté Evropy našli cestu do sv. římské církve.

22. ledna: Aby všichni křesťané v Americe sjednotili se ve víře a spojili se se Stolicí Petrovou.

23. ledna: Za obrácení všech vlažných katolíků a odpadlíků.

24. ledna: Za obrácení Židů.

25. ledna: Za vítězství misionářů na celém světě pro Krista Pána.

Denně je předepsána tato modlitba:

Antifona: (Jan 17, 51): »Aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě; aby i oni v nás jedno byli; aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal.«

V.: Já pravím tobě: ty jsi Petr.

R.: A na té skále vzdělám církev svou.

Modleme se!

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl apoštolům svým: »Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám,« nehleď na moje hříchy, nýbrž na víru své církve a utvrď ji podle vůle své v míru a jednotě. Jenž žiješ a kraluješ, Bůh na věky věkův. Amen. (Odp. 200 dní denně po celou okt.)

Doporučuje se, aby věřící se pomodlili denně alespoň 1 desátek růžence na zvláštní úmysl každého jednotlivého dne. Ke stolu Páně nechť přistoupí tak často, jak možno, nejraději denně: jistě však prvního nebo posled. dne oktávy, aby získali plnomoc. odpustky.

Tuto oktávu modliteb schválil r. 1908 papež Pius X. Papež Benedikt XV. ji zvláště doporučil r. 1916 a jejím vykonavatelům udělil plnomocné odpustky.

Kdo chceš získati si odpustky a vykonati něco pro sjednocení vade et fac! Old. B.

Z Ruska

Bolševická taktika

Ruští bolševici si velmi všímají cizinců, kteří cestují v jejich území. Jednak dávají bedlivě pozor, aby se k nim nevloudil člověk nebezpečný, jednak usilují o to, aby si cizince co nejvíce naklonili.

Každého cizince při vstupu na sovětské území důkladně prohlédnou, mnohem důkladněji, než na celních úřadech kteréhokoli jiného státu. Vůbec není snadné pro každého ani dostati povolení k cestě do Ruska, protože bolševici mají výborné zpravodajství v cizině.

Od první sovětské stanice je patrné, jak se snaží získati přízeň cestujících. Cizince vítají slavobrány a vlajky. Každý dostane i zvláštního průvodce, který ho provází na určitém úseku cesty a předá jej pak zase druhému atd. Takový průvodce se stará o všechny potřeby svého svěřence, opatřuje ubytování a stravování a ukazuje památnosti. Nevýhoda je při tom ta, že cestující je stále pod dozorem a i ve městě, kde se může pohybovat také sám, musí si počínati velmi obratně, chce-li utajiti nějaký svůj krok. Cestování ve vlacích je pohodlné. Třídy jsou dvě: tvrdá a měkká. Všechny vozy jsou zařízeny tak, aby se daly upravit také na spaní, protože v Rusku nutno počítati s ohrom-

nými vzdálenostmi a několikadenní jízdou. Tato vy-
moženost není však vynálezem bolševiků, to bylo již
před revolucí.

Ubytování pro cizince, zvláště v městech, je pře-
pychové. Pro cizince jsou určeny zvláštní hotely, tak
zv. inturisty, ba i zvláštní obchody, tak zv. torgsiny,
kde se platí také ve zvláštní měně, v zlatých rublech.
Zlatý rubl stojí asi našich 21 Kč. V inturistu a torg-
sinu počítají se tedy ceny ve zlatých rublech, ale platí
se zahraničními valutami. Cizinec nesmí pod těžkými
tresty kupovat domácí ruské měny a tak má býti ome-
zen pouze na inturistu a torgsin. Kdo však chce poznati
skutečný život v Rusku, musí si zjednat domácí měnu.
Ruský rubl obyčejný má asi hodnotu 1.30—1.50 Kč.

Práce.

Všechny podniky výrobní a obchodní jsou státní.
Výhoda je při tom ta, že jsou pevné ceny, které sta-
noví vláda. Avšak tento systém podlamuje podnikavost
a pílí pracujícího, proto je třeba nutiti k práci. A děje
se to zase v podstatě starými »buržoasnými« prostřed-
ky, i když na pohled to má jinou formu a jiné jméno.

Dělník dostane určitý úkol na den, a když jej vy-
koná, má jeden »trudaděň« (pracovní den). Kdo je

pilný, může udělati za den i více »trudadňů« a za to
dostane přiměřeně větší mzdu. Čím je kdo pilnější,
tím je spolehlivější pro režim. Takovým se pak oby-
čejně svěřuje řízení dílen, i když nemají odborných
znaností. Technickým rádcem bývá odborník, obyčejně
cizinec, a takový spolehlivý dělník, vlastní ředitel dílny,
provádí jeho nařízení.

Rolníci pracují též společně. Ruské vesnice se pro-
měnily v kolchozy (kollektivnyje chozjajstva — ko-
lektivní hospodářství). K zvýšení pracovitosti je i zde
zaveden trudaděň a nadto dostali rolníci ve svůj ma-
jetek (!) chalupu a kousek pole a omezený počet
dobytky a drůbeže, jak jsme se o tom dříve zmínili.
S výtěžkem tohoto soukromého hospodářství může rol-
ník nakládat svobodně, ze společného hospodářství
musí však úrodu odvádět státu a za práci dostává
mzdu. (Srovnej robotu a poddanství za dřívějších
dob!)

Mzda je velmi nízká. Základní měsíční mzda je 120
rublů, t. j. asi 180 Kč. I když žena pracuje, je to vel-
mi málo. Tak jsou nuceni dělníci zvyšovat svou vý-
konnost, aby udělali více trudadňů. To však vede
mnohdy k přepínání sil a nelidskému vykořisťování
dělníka, který podle toho má tolik ceny, kolik truda-
dňů udělá.

VoT.

K U L T U R A

Poznámka o díle Dominika Pecky

(K II. vydání »Tajemství života«.)

Dominik Pecka v literatuře — to jsou především tři romány, »Matka Boží v Trní«,
»Assunta« a »Jarní sonáta« a pak kniha povídek »Člověčenství naše«.

První román Peckův »Matka Boží v Trní« je román kněžský, či lépe, román kněze.
To je slovesný druh v české literatuře dosti zanedbaný; to, co máme, jsou buďto limo-
nářová povídání o nešťastných láskách s přemírou slz a vzdechů a co je podstatnější,
to nám ukazuje obvyklé kněze jen s jedné, řekli bychom příliš lidské stránky jeho života.
Takový typ dobráků pánů farářů, jak jej známe třeba z Baara, z Raise a odjinud,
s nezbytným reumatismem a pikslou šňupavého tabáku. Ale ono by bylo možno na-
hlédnout i po jiné stránce do života knězova: zvážit jeho nesmírnou oběť, kdy se zříká
všeho, lásky, pohodlí, kariéry, rodiny, aby se mohl cele věnovat službě Boží a duším
svých bratří, ukázat jej v mystické chvíli závanu milosti Boží, nahlédnout do skrytých
pokladů jeho lásky. Tak to naznačil Jan Čep ve svém posledním románě »Hranice stínu«
v postavách misionáře pátera Antonína Zavadila a hrdiny »obyčejného života« faráře
Martina Stoklasa; ale o něco takového se pokusil i Pecka svým dílem.

»Matka Boží v Trní« je první prozaickou prací Peckovou; zkušený romanopisec by
pravděpodobně dělal ten román jinak a dopadlo by to možná hůře. Kdo zná Pecku z jeho
posledních prací theologických, zná ho jako duchaplného mistra náznaku, mistra zkrat-
ky, aforisticky a místy lehce ironicky podbarvené: ty, čtenáři, musíš pozorně sledovat
celý můj myšlenkový pochod, musíš jej prodělávat se mnou, musíš se mnou spolupra-
covat, chceš-li ze mne něco mít. Toto nenajdete v první Peckově knize. »Matka Boží
v Trní« je psána ve chvílích nadšení, kdy myšlenky samy tryskají proudem z duše
píšího, zasaženého naléhavostí toho, co píše. To není vhodná chvíle pro stylové finesy.
Problémy, jichž se Pecka dotýká, to jsou především problémy jeho, to, co píše, je psáno

v první řadě pro něho samého, ideál kněze apoštola, jak jej vytvořil v páteru Řehoři Knížeti, ideál, k němuž se namáhavě a zoufale prodírá Evžen Tesař, je také ideálem Pecky-kněze samého; autobiografie v nejčistším slova smyslu.

Časově uprostřed mezi »Matkou Boží v Trní« a »Assuntou« se objevuje Peckova kniha povídek »Člověčenství naše«. Dvanáct povídek, rozdělených ve čtyři díly podle ročních období. Jsou tam místa svěžího morávského humoru (»Ideály Jiřího Kašpara«) jako vážné reflexe životní, podané duchaplnou formou a s vytríbeným vkusem.

Tím přicházíme k poslednímu (prozatím) románu Peckovu, k »Jarní sonátě«. Je to román studentský a to by byla kapitola sama pro sebe. Vezmete-li totiž do ruky kterýkoli moderní román studentský, třeba takového M. B. Böhnela, zbude ve vás pocit nudy a lhostejnosti. Román ze studentského prostředí — to by měl být život sám, mělo by to být barvitě jako je život studentův ve skutečnosti. A zatím takový Böhnel si udělá schema, šablonu a nyní k tomu uměle a násilně konstruuje postavy, k nimž byste se nikdy nehlásili. Taková »Divoká« nebo »Finish«. Tohleto není v díle Peckově a je to jeho předností. »Jarní sonáta« — to je prostředí skutečně studentské, neobyčejně živé, barvitě a svěží. Je to prostředí, v němž žijeme. Postavy »Jarní sonáty« potkáváme na každém kroku ve školní budově, žijeme s nimi, jsou nám milé. Typy profesorů — takového Tátu najdete na každém ústavě právě tak jako ty ostatní, méně lichotivé. Bože, kolik nepříjemností natropily tyhlety komposice! Kolik důtek a karcerů zbytečně vyplývavých! A do tohoto prostředí, věrně vystiženého, zasazen milostný příběh Juliana Hodače a Miry Adamovy, taková vroucí studentská láska (tedy opět zjev nikoli neobvyklý), čistá a jímavá, jak bývají první lásky, lásky nejkrásnější. A v celku studentský román, jaký má být.

Nechám-li prozatím stranou nejnovější román Peckův »Světla na moři«, jenž vyjde v těchto dnech v edici brněnského »Akordu«, přicházíme k druhé skupině Peckových prací, k jeho dílům theologickým. Řekl jsem, že přední charakteristickou známkou Peckovy tvorby je jeho úzký a niterný vztah k člověku. To platí i o kterémkoli z děl této skupiny, ať již to jsou jeho první »Listy otce synovi« a »Listy matky dceři«, či pozdější »Oheň na zemi« a konečně »Skryté paprsky« a »Svatí a lidé«, rozšířené soubory Peckových statí z revue »Na hlubinu« a z »Jitra«. Právě v těchto posledních knihách vytvořil Pecka svůj zvláštní osobitý styl, jímž dovede zaujmout a strhnout a jenž staví jeho díla na přední místo v současné duchovní literatuře.

Do tohoto oddílu náleží i jiná práce Peckova, »Tajemství života«, jež vychází právě ve druhém vydání v edici »Jitra«. Vydává-li Pecka tuto knihu v edici studentské, má to jistě svůj význam a účel. Je psána především pro lidi mladé, pro studenty a měla by také býti především jimi čtena. Mladí lidé jsou dnes středem zájmu, pořádají se o nich různé nepodařené ankety, mají svá vyhrazená místa v novinách, ba i poslanci, ministři a podobní lidé si jich všímají a promlouvají k nim slovy laskavými a lichotivými. Je tedy zřejmo, že je třeba někoho, kdo by k nim promluvil vážně, otevřeně a bez postranních úmyslů. Kdo by k nim promluvil nejen o tom, co činí rádi a co se jim líbí, ale i tom, co by činit měli a co je jejich povinností. Kdo by je ne informoval (jak zní obludný termín moderního žurnalisumu), ale poučil v základních otázkách života, kdo by jim dovedl jasně a přesvědčivě ukázat směr a cíl. To chce Peckova kniha. Smysl života, Zdraví, Láska — to jsou její kapitoly. Tedy otázky nejnaléhavější a nejzávažnější. Tedy otázky, v nichž se nejčastěji hudlaří, v nichž má nejčastější slovo ulice. Peckova kniha na ně odpovídá jednoznačně, otevřeně a jasně. Není to žádné suché moralisování, je to jen jasné a poctivé slovo o věcech, jichž si má býti člověk vědom, má-li odvalu se nazývat člověkem. Pro mladé lidi je to vedle Habáňova »Sexuálního problému« kniha základní.

Peckovo dílo nese všechny znaky díla, psaného nikoli z touhy po literární slávě, po úspěchu, ale psaného z lásky k tvorbě a k lidem. Kéž by také tak bylo přijímáno!

Ladislav Jehlička.

Giulioti mluví

ČLOVĚK.

Je to vybledlá a málo podobná podobizna boží. Je-li ponechána na nepohodě, vybledne ještě více. A zůstane-li na ní po celá leta, stane se z ní skvrna, která bere na sebe podobu ďáblu.

SOCIALISMUS.

Socialismus, i když jej přezývají mongolské čelisti Leninovy, jest vnitřně, zásadně, nevyléčitelně měšťácký. Měšťáctví, které jej porodilo, předalo mu touž krev, propůjčilo mu týž mozek a vdechlo mu do zvířecího těla touž prasečí duši.

Kdyby se chtěl socialismus zbaviti ducha měšťáckého, musel by se proměnit v křesťanství; čehož nechce, ani nemůže učiniti.

Socialismus, který vidí svět krhanýma očima pod zorným úhlem velikých proletářských kasáren, řízených neradostnými zákony národohospodářskými a mechanickými, jest jako jeho matka (nicméně s hrůznou rozhodností poslední výzvy), ozbrojeným nepřitelem božím; totiž nepřitelem téže spravedlnosti, k t e r o u ž p ř e k r o u c e n o u v y z n á v á a která se nalézá pro mě, křesťana a tudíž vědouceho v katolictví osvěceném papežem — pastor gentium — a nikde jinde.

LAICKÉ ŠKOLY.

Řekl, jak vědí i obchodní cestující se stearinovými svíčkami, ohromný Hugs (střídavě ohromný básník i ohromný kretén), že za každou otevřenou školu se zavře jedno vězení.

Byla to hloupost, která by rozesmála i kuřata. Ale liberalismus, politické to zosobnění všech tučných hloupostí, pojímal věc vážně a uvažoval:

»Kam nevejde kněz, vejde věda, kam vejde věda, zmizí zločinnost a kde zmizí zločinnost, zmizí i vězení.

Otevřeme tedy všady laické školy.« A otevřel je.

Důsledek:

Stará příliš těsná vězení nepostačí, aby v sebe uzavřela nové v z d ě l a n é zločince.

»POKROKOVÝ« UČITEL.

D ř í v e: Skoro neškodný osel, mající vysoký žlab. — N y n ě: Osel odbojný, protože zmizel klacek a žlab jest plný ovsa.

»POKROKOVÁ« UČITELKA.

Jako nahoře; přistupuje k tomu ještě nesporná méněcennost spočívající na sexu a vypjatý sklon »užívati života«.

BOŽSKÁ LÁSKA.

Nad zaslouženými katastrofami, které se řítí den ze dne více na hřích, který je přitahuje, nedovedu plakati. Někdy je přivolávám, jindy mám z nich trpký požitek

Křesťanství přijímá kajícího hříšníka, bloudícího volá zpět, osvětluje nevidomého, utěšuje trpícího.

A v š a k n e m o d l í s e z a o d s o u z e n é.

*

Spravedlnost doplňuje lásku. Trest jest důsledkem spravedlnosti. — Bůh, jenž jest Láska, když soudí, buď odsuzuje nebo osvobozuje, avšak vždy jest Láska.

Mám-li tedy soucit s těmi, k t e ř í b y l i z a h n á n i o d H o s t i n y s v a t e b n í, nemiluji Boha.

(Z knihy: Domenico Giulioti, Doba Barabášova.)

Antikrist XX. století

Z KNIHY R. I. MALÝ: KŘÍŽ NAD EVROPOU REVOLUCE DVACÁTÉHO STOLETÍ. (Recensi přineseme příště.) — Poválečný člověk chce být slušný a civilní. Není titan ani satanik. Nepopírá Boha ani z vášně ani ze zoufalství, nýbrž jenom z vlažnosti a lhostejnosti. Nezbožňuje místo Boha ani Rozum ani Vášeň nebo Svobodu, protože nezbožňuje vůbec nic. Je vlažný a lhostejný stejně k Bohu a církvi jako k umění, filosofii a mravním příkázáním, protože je vlažný a lhostejný ke všemu, co není hmotný užitek, požitek, zisk. Poválečný Antikrist není barbar ani gentleman. Je otupělý parvenu. Žaludek, smysly a duševní koperdeka. Není horký ani studený, je vlažný. Je vlažný a lhostejný ke všemu, co je duchovně svaté a čisté a z čeho nekyne určitý zisk. Je z rodu těch, které Dante umístil hned za pekelnou branou jako první články v dlouhé řadě zatracenců — je z těch, kteří »žili pouze sobě, ani vzdorní Bohu ani věrní jemu«. — Vlažnost a lhostejnost jsou nejtěžší případ duchovního úpadku a stárí. Nejsou ještě smrtí, ale mají k ní již jenom krůček... A jenom nové duchovní mládí a nová duchovní mužnost s ohnivou křesťanskou vírou a láskou může ze všech základních životních pramenů setrást a vypálit onen otravný mravní kal a bezbožnou ssedlinu, jimiž je zanesla duchovní vlažnost a lhostejnost minulých generací!«

O pornografii

SPECTATOR, LONDÝN. »Těžko říci, jaký postup je nejlepší proti nezdravým zjevům, pokud se týče mravnosti v literatuře. Časté soudní žaloby jsou nežádoucí, ač občasná připomínka, že dosud platí o těchto věcech zákon, není na škodu. Úřední censura se doporučuje ještě méně. Kritikové mohou vykonati mnoho, ač celkem je lépe si nevšímati špinavých kýčů, než dělati jim reklamu odsouzením. — Nic není ohavnějšího než napomáhati a podporovati rozklad veřejné mravnosti. Prodej zkažené potravy není menším proviněním, jde-li o potravu ducha.«

Něco pro soudné čtenáře Životopisné romány

Co všechno se dnes dostane do sázecích strojů a kolik výplodů lidské omezenosti denně rotačky vychrlí! Řekněte, bylo-li by možné v době, kdy se knihy pracně opisovaly, aby někdo rozmnožoval výplod, jaký jsme našli v deníku, vycházejícím asi v 150.000 ex. denně. Otiskujeme se všemi pravopisnými chybami, nad nimiž se zachvěje i primán:

„Š í p k o v á R ů ž e n k a“ m ě l a p r a v d u. K d o s e p a m a t u j e n a n e d á v n o u d o b u s l á v y J i n d r y Š o l t y s e z e S. K. S l a v i a, v z p o m e n e s i t a k é, j a k n ě k t ě r ě, p ř í l i š n ý c h s e n s a c í c h t ě v ě d í v á c í p o k ř í k o v a l i n a t o h o t o v ý b o r n ě h o h r á č e: „Š í p k o v á R ů ž e n k o — h n i s e!“ B ý v a l o t o v e c h v í l l i c h, k d y s e n e t r p ě l i v ě č á s t i b a r i é r z d á l o, ž e Š o l t y s n e j d e d o b o j e d o s t v e h e m e n t n ě a ž e n e c h c e v š e c h n o r i s k o v a t. — T e d' m á m e p o n e d ě l ě t a k o v o u t r u c h l i v o u f o o t b a l o v o u b i l a n c i: t ř i t ě ž c e z r a n ě n ě h r á č e. S y m p a t i c k ě m u a o p r a v d u s l u š n ě m u J o s k o v i (t a k y t o b ý v a l s l á v i s t a), p ř e r a z i l i n a h ř í š t i D F C. n o h u, a s t e j n ě ú r a z y s e j e š t ě p ř í h o d i l y v N u s l í c h a j e d n o m u h r á č i z P a r d u b i c. J i s t ě j e v i n n a n a h r á č í c h s o u p e ř ě u, a l e t v r d ě m e, ž e n e n í v i n n a j e n n a n i c h a ž e n a n i c h n e n í t a v i n n a c e l á. V e f o o t b a l l o v ý c h z á p a s e c h j s o u v t e ř i n y a m i n u t y, k d y h l e d i š t ě s e m ě n ě v b ě s n í c í p e k l o, k d y d í v á c í p ř e s t á v a j í b ý t n ě m ý m i o b d í v o v a t e l ě t e c h n i c k y k r á s n ě h r y a d ě n í, j e ž s e j i m r o z v í j í p ř e d o č í m a, a k d y d ě l a j í d o j e m, ž e j e n č e r s t v á l i d s k á k r e v b y j e d o v e d l a u t i š í t. » A p a k s e ř e k n e — t e m n ý s t ř ě d o v ě k!

Přišly do módy vědecké monografie a životopisné romány. Nedivme se, že se objevují i slovesné útvary, jež máme podle přání autorů a jejich nakladatelů zařadit »někam doprostřed mezi vědecké« monografie a mezi oblíbené dnes »životopisné romány«. Šlo by tedy především o to, vyšetřit, co je to vědecká literární monografie a co je životopisný román. Životopisný román musí především vyhovovat požadavkům, jež klademe na román vůbec. Je tedy buďto r o m á n se vším, co si pod tímto slovem představujeme — a pak je věc v pořádku — anebo nevyhovuje-li těmto požadavkům, je to jen očmouchávání a zveřejňování intimního života člověka, jenž měl to neštěstí, že se stal slavným — a pak to je neřád nejen literární, ale i lidský, protože každý žijící člověk by se jak se patří ohradil proti tomu, aby se takto nakládalo s jeho spodním prádlem, což ovšem mrtvý umělec učinit nemůže. Rozumí-li se pak pod pojmy »literární monografie« snůška všelijakých dat o rodičích a prarodičích, životě, flámech, láskách, potomstvu a pod. záležitostech »slavného« člověka, pak nutno říci, že to je názor dokonale přežilý, v jehož duchu jsou sice dosud nácipávání »literárními nevědomostmi« středoškolské studenti, kteří se proti tomu nemohou bránit, ale od něhož je na hony vzdálena moderní literární věda. Centrum literární monografie musí být v díle básníkově, je-li někde jinde, je to jen plácání do vody. — Toto bylo napsáno z dobrých důvodů, aby totiž byla umožněna orientace v té záplavě »dnes oblíbených« životopisných románů, jež nás ještě čekají. jehl—

Vychovatel

Koho zajímají školní statistiky, může oceniti rekord, jež drží švábský Schulmeister jménem Hauberle a jehož dobyl za jedenapadesát let a sedm měsíců svého učitelského působení: 911.527 ran holí, 124.010 prutem, 20.989 pravítkem, 136.715 rukou, 10.295 ran přes ústa, 7.905 záušků (boxes on the ear), 1.115.800 pohlavků, 22.763 připomínek Biblí, katechismem, zpěvníkem a mluvnicí, 777krát musili hoši klečeti na hrachu, 613krát na trojúhelných polínkách, 5.001 seděti na dřevěném koni, 1.701 držeti hůl ve výšce: poslední dva tresty byly jeho vlastním vynálezem. Z ran holí bylo 800.000, jež dal za latinská slovíčka a z ran prutem dal 76.000 za verše Bible a písně. Měl slovník nadávek z více než 3.000 výrazů, z nichž jednu třetinu vymyslel sám.

NOVÉ KNIHY

DOMINIK PECKA: TAJEMSTVÍ ŽIVOTA. Kniha, která patří do rukou každému studentu. Objednejte si ji za 6 Kč v Edici Jitra, Praha II., Štěpánská 35.

● **DOMENICO GIULIOTTI: DOBA BARABÁŠOVA.** Přeložil Jan Brechensbauer, vydal »Vesmír« (Praha VII., Dobrovského 29), cena 25 Kč. »Ježíš po dvaceti stoletích ční dosud sám v agonii kříže. Starý idiot Pilát před zástupem triumfujících démonů dále si mechanicky umývá paralytické ruce mezi Pravdou a Lží. Ale propuštěný Barabáš, ozářený svými zločiny, dobývá světa.« To je tvář dnešní společnosti, jak se jeví Giulioottimu, tomuto statečnému nástupci Léona Bloy v hodnosti »poslušného popravce«

Hospodinova a spolubojovníku a příteli Papiniovu. A tato ofotografovaná skutečnost by neměla doháněti k zuřivosti ducha, přeplněného křesťanskou vírou, láskou a nadějí? Nikoli, slovanští křesťánkové, zbožňující Krista v medu, oblékající jej do fraku a představujícího si ho jako humanistu a filantropa, vy padělatelé křesťanství, kteří byste ve své lásce chtěli přenést do ráje i pekelnou pec, žádáte příliš mnoho ode mne, doufáte-li, že budu přikrývatí pláštěm lásky vaše každodenní tajná i veřejná neřádstva, vaše zrady, zbabělé kompromisy, vaši chytráckou pitomost! Ne, ne, i klacek může býti nástrojem lásky, přilne-li řádně a spravedlivě k vašim hřbetům, sehnutým tíží vašich hříchů. — To je kniha Giulioottiho, víno silných, nemilosrdně odhalujících pravé tváře křesťanů i ateistů, politiků, básníků, bankéřů, socialistů, nacionalistů a všech nepřátel řádu. Řemeslo katovské bylo kdysi v opovržení a nenávisti; dnes (vlivem změněných poměrů) je to práce nanejvýš ušlechtilá, čestná a zavazující k vděč-

nosti. I nadějeme se (bylo-li popřáno Doktoru Andělskému svrchované milosti onoho »Bene scripsisti« z úst Kristových), že tento kat Boží, »jdoucí smutně ke konci svých dní, prose za milosrdenství Boží«, bude uvítán jednou v království Božím neméně milostivým »Dobře tloukls!«
jehl—

●
EDUARD WINTER: BERNARD BOLZANO A JEHO KRUH. Přeložil a poznámkami doplnil Zdeněk Kalista. Edice Akordu v Brně, Klácelova 2, 1935. Cena 29 Kč. — Profesor německé theologické fakulty v Praze, Eduard Winter, zobrazil na podkladu původních, namnoze neznámých dokumentů vznik, vzestup, boje a konečně i západ českého katolického osvícenství s vůdčí postavou Bernarda Bolzana v čele. Podařilo se mu přímo dramaticky vystihnouti Bolzana v jeho myšlenkovém a mravním heroismu: líčí jeho rychlý ideový vzestup v letech studijních, vrcholící ve ztvárnění nového, důsledně promyšleného světa pojmů, jeho činnost jako neúnavného nábožensko-mravního vůdce akademické mládeže, jež měla snad největší a rozhodující vliv na duchový vývoj Čech, jeho úsilí o vytvoření vlastní vědecké metodologie, jehož plodem byla jeho mohutná Logika, boje o její uznání a uplatnění, jeho marnou touhu po kongeniálním žáku a pokračovateli — to vše je v monografii Wintrově spojeno v nádherný obraz, jenž je výslednicí poznání daleko pronikavějšího, než s jakým dosavadní badatelé bolzanovští přistupovali ke své látce. Překladatel doplnil text autorův mnohými poznámkami, jež umožňují čtenáři plněji pochopiti vztah Bolzanův k některým specificky českým zjevům duchového života v Čechách, zejména k problémovému komplexu tak zv. národního obrození. Jako náboženský myslitel nemá ovšem Bolzano již téměř žádného významu v naší době, zato však jako filosof a matematik je znovu horlivě studován, neboť svým badáním v logice a neeuklidovské geometrii předstihl svou dobu nesmírně. Neméně je ceněn i jako filosof: fenomenologii Husserlovu nazval kdosi snad ne neprávem pouhým přepisem logiky Bolzanovy. Za vydání českého překladu této vynikající knihy vděčí český národ — spolku katolických akademiků Moravan v Brně, tedy ne universitě, jejímž Bolzano byl profesorem, ani nějaké Akademii, ač Bolzano byl prvním sekretářem filosofické a matematické sekce v Královské společnosti nauk. Elán, s jakým se brněňští akademikové chopili ediční činnosti, vzorná a originální úprava jejich tisků jsou jim ke cti.

●
DOMINIK PECKA: SVĚTLA NA MOŘI (Edice Akord, Brno). Námětem nové práce Peckovy je duchovní růst mladého kněze. Vnější děj je tu omezen na minimum, vše je soustředěno do nitra dvou hlavních postav, Petra a zpěvačky Cecilie Siberové. Ona v mládí mu určí životní směr, a snad jenom proto, aby on ji mohl navrátiti později Bohu. To je jeho odměna a to je jeho útěcha, již potřeboval, jsa pokoušen pesimismem z nezdaru ve svém působení, spisovatelstvím a přátelstvím. Ve Světlech na moři vrací se Pecka tematicky k svým beletristickým začátkům, k tématu Matky Boží v Trnín. Vysoké pojetí kněze, jeho místo mezi lidmi, jeho boje a poslání. I v Světlech na moři jde o duchovní růst mladého kněze Petra; zdá se, že bude odveden ze své cesty pesimismem z nezdaru, spisovatelstvím a přátelstvím, ale nakonec poznává, že je nutno býti jen apoštolem, jenž loví světlem ryby na moři života. (K této nové knize se ještě jednou vrátíme zvláštním posudkem.)

PAVEL G. HLBINÁ: HARMONIKA. (L. Mazáč, Praha.) Útěk z labyrintu světa do ráje srdce a vášnivě přilnutí smyslů k ústí krásy, radostné vyzpívání naděje v lásku Boží a vzrušená apotheosa čistého ženství i hluboká ryba v kovu bolesti — to jsou jednotlivé tóny tematické stupnice v této poslední knize Hlbinově. Vyvěrajíc z několika jednoduchých citových zážitků nestejněměnými proudy a rozlévajíc se řečištěm vážného tvárného úsilí, proměňuje se tato křehká píseň opojeného lyrika mladé slovenské generace pod různorodými nárazy impresionistických nálad k podobnosti jednotlivých kouzelných chvil, v nichž bylo básníkovi dáno setkat se se základním a prvním poznáním krásy, se zjevením neočekávaným a rozhodujícím, které vtiskuje osobnostní zabarvení lyrikově melodii. Toto »čisté poznanie« a »tajné volanie«, jež se probouzí pod povrchem básníkova života a snění v shodném rozechvění (neboť obojí je u něho propleteno nerozlučným vazivem jedné jediné skutečnosti), je zdrojem věčného neklidu, neustálého hledání poklidných míst, oné rozbouřenosti a rozrušenosti smyslů, která se dotýká hlubin básníkova duchovního organismu mučivou tragikou přetvořujících otesů. Již první část »Rajské piesne«, navazující svým základním zladěním ve vědomě systematickém učlenění na nedokončenou toninu předešlé sbírky (Cesta do raja), odhaluje skrytou záměrnost básnickových kroků, bičovaných žízni neukožené duše, jež se zde značně jemně projevuje v zářících kadencích, dotknutých stříbrným proutkem erotovým (Jarná serenáda, A mon amie inconnue, Rajská pieseň). Druhý oddíl »Harmonika« vyrůstá ze zřívavého rozleptání vnitřního, z napětí duše, z uvědomení tíhy vlastního osudu (»Boľi ma srdce, hlava — a osud, ktorý musím niesť«), z plnokrevné touhy, jejíž přesycenost zatěžkává většinu veršů (Návrat, Harmonika, Ples lásky). Zvláště pozoruhodná je zde báseň »Návrat«, která vyjadřuje in nuce veškerou osudovost Hlbinovy poesie, její problematickou nedorozěšenost, sladce krutou přitažlivost krásy a života, i trýznivou nepokojnost vlastní krve a ztělesňuje přímo všechnu vnitřní náplň Hlbinova básnického zjevu, vyslovujíc dokonale vykrouženým výrazem jeho rozpolcenost mezi nebem a zemí, mezi Bohem a člověkem (konkrétněji: mezi Bohem a ženou) a červotočivý stesk nad rozetnutým a rozpuštěným lidstvím: »Môj život, sen a zdanie, — skutočnosť blízka — ďaleká. — Souc ako výsmech, Pane, bolestný výsmech človeka.« Poslední část knihy, jež má název »Božstvo«, chce býti zřejmě jakousi slavnostní, závěrečnou fugou celé skladby a básníkův výraz v ní jihně zvláště zdůrazněnou pokorou, s níž se dotýká nejvyšších tajemství metafysických, nezvyklou úzkostí a vystupňovanou obětí, již jest mu jeho kněžství, jeho »čierny šat knazský«: »so svätým Pavlom v slávnych Athénach — stal som sa bláznom zlému svetu.« (Božstvo, Pokorné odovzdanie, Jakubov rebrík.) ... Hlbinova píseň je stále jakoby rozlámana podivně krutou slabostí člověka, který kolísá vratkýma nohama nad propastmi krásy, který touží odpoutati se od světa, aby opět, — jakmile se mu to podaří — umíral touhou po něm, touhou opilce, která křečovitě zmitá jeho nejvnitřnější řečí. Tomuto patetickému sensualistovi, jenž dovede obratně zaměňovati a vystřídávati rejstříky řádu přirozeného a nadpřirozeného, je poesie pohyblivým zrcadlem, v němž se hrou světla a stínu lárou a půli nejjemnější vlnění nahodilých nálad, jejichž pokušením nedovede tento křehký hříšník neskutecného snu nikdy odolati. Právě proto je básníkem neobyčejně citlivostí, smyslově jemností a emfatické vroucností, ale proto také u věčné rozkolísanosti musí se modliti k trpělivému Bohu, v jehož otcovském ná-

ručí přece jen touží přes všechny zádrhy uprostřed cesty zcela utonout: »Pane, hrej v srdci opustenom, — zadrž ma lásky obručmi, — nepušt ma za Verlainom, — za Jeseninom do krčmy...« V Hlbinově tvorbě znamená »Harmonika« opětý projev skutečného básnického talentu. I když snad někdy slovní invence utkví v obzoru poněkud zúženém, v začarovaném kruhu občasné monotonnosti, a tematická rozteklost a nedochvilnost na několika místech ruší logickou jednotnost, přece jen je to kniha opravdového básnického zmocnění, nevšedního kouzla, metaforické působivosti a bohatosti (na př. »zelený vietor zdvihol sukne lúk«; »škovránok rozkolisal belasý zvon oblohy«; »ružovým maličkostiam meno dám«; »v sandáloch slova pôjdem do ticha«; »holubník času obletuje holubica« a j. v.). P. G. Hlbina je jistě v poválečné poesii slovenské zjev velmi intenzivní dobovosti a kultivovanosti, lyrik duchovního zakořenění a hypersensitivního zneklidnění, v jehož poesii se žhavě a vzhledem k slovenské básnické současnosti značně průbojně propalují metafysické průzory lidství. vl.

F. X. ŠALDA: DŘEVORYTY STARÉ I NOVÉ (Melantrich, Praha, 224 stran, 30 Kč). Šalda přichází do věku, v němž se píše vzpomínky. A »Dřevoryty« jsou takovou básnickou knihou vzpomínek. Autor se v úvodu přiznává, že »většinu povídek básnila vzpomínka« a že v nich jsou »postavy a děje, scény i posuny, které zahlédl alespoň v náznaku nebo v nápodě, v dětství a které ho mučily ještě v dospělém věku a nedaly mu pokoje, pokud nebyly vysloveny slovem básnickým.« — Už samy náměty povídek jasně ukazují, že o nich chtěl básník vyjádřit onu tragikomedii života, která vrhá slabé lidi, nemající víru v sebe a v Boha, do bída a víru vášní. Lidé Šaldovi většinou živoří a právě tak umírají. Ta bezútěšnost v životě a hlavně ve smrti zdála by se minusem tomu, kdo chce z umění dělat filosofii. Ale Šalda s takovými postavami, jako jsou student, okouzlený světem bohatých, jenž kradě pro svého zbožňovaného kamaráda, sebevrazi, lidé bouřící se proti řádu, hysterické ženy a mužatky, zakřiknutí chlapci, lidé slabí, jež život zraňuje, dovedl vyřít Dřevoryty tak krásné a silné, a s takovým pochopením pro duši rozvrácených lidí, že nebudeme daleko pravdy, prohlásíme-li Dřevoryty za jednu z nejlepších knih novodobé psychologické prósy. — A na zhuštěnosti výrazu, s jakou jsou povídky podány, by se mnozí měli u Šaldy učit.

JAROSLAV PASOVSKÝ: ŽIVOT MÁCHŮV (Fr. Topič, Praha 1935). S tímto novorozenětem si asi leckdo nebude vědět rady. Není to ani román, ani vědecký životopis; z obojího jsou tu některé prvky, jež jsou sloučeny v jednotu (ne vždy dosti zdařile) a dávají tak vzniknouti jakémusi novému neurčitému útvaru. Je ke cti autorově, že je obeznámen s Máchovým životem, s jeho básnickým vývojem, s růstem jeho díla, s tajemstvími jeho pochmurné duše i s nejjemnějším koloritem Máchovy doby, s důkladností a přesností. Je zde mnoho krásných a zajímavých kapitol, které nám Máchu lidsky přibližují, je tu i několik výmluvných postřehů, jež nám osvětlují velkorysost a zároveň nepochopenost vystoupení tohoto prvního, skutečného básníka novočeského. Leč nicméně je zde málo, dosti málo psychologické hloubky, duševního uchopení. Mácha je tu líčen jako zmatený žárlivec, slaboch, nedůtklivý milenec, ale zůstává nepovšimnuta jeho metafysická rozpolcenost, zneklidnělost jeho nitra, touha jeho duše, i když krásně je zachyceno Máchovo tuláctví, jeho soužití s přírodou, jeho láska k dálkám. Tento svou dobou posmívaný a

přece tak nově a nadějně intonující básník, který tvoří svůj »Máj« z citového napětí a z hluboké duchovní vzrušenosti, v zřejmém kontrastu k současným popěvkům sentimentálním, tento tulák prchajících a pomíjejících oblak je duše úžasně složitá, prolutá nejotřesivějšími sváry dramatických protikladů, a to právě bychom byli chtěli vidět zachycené, ozřejmené, novým viděním prozářené a proteplené. I když Pasovský vykouzil mnoho nového a hřejivě krásného z bohatého a nesourodého Máchova života, toto nám přece nedal, protože asi nedovedl. vl.

Dr. ALFRED FUCHS: SV. BERNARD Z CLAIRVAUX. (Vítězové, Olomouc, II. roč. č. 9. Cena 3 Kč.) Svatý Bernard patří k nejmilejším světcům a nejkrásnějším postavám. Jeho život nyní vyšel. Jméno autora dra Fuchse zajišťuje hodnotu tohoto svazku, jenž vám ukáže bohatost vnitřního života sv. Bernarda, jeho dětinou oddanost k Panně Marii a rozsáhlou jeho činnost v církvi, jíž se musí každý s úctou obdivovat. Sv. Bernard byl světlem své doby, ozařujícím celou Evropu. »Učitel medem oplývající« strhuje k následování svou radostnou a plodnou zbožností. Životopis dra Fuchse pěkně též osvětluje snahy středověku a smysl křížových výprav.

VÁCLAV M. VLČEK: KONEC SVĚTA. (Symbolická sociální souhra ve třech jednáních. Hudbu složil dr. O. Svoboda. Vydal J. Birnbaum, Brtnice.) Nestačí bojovat proti divadlům špatným, je třeba tvořit hry dobré. Hra »Konec světa« je dobrá hra a ukazuje na talent. Je zvláštní zásluhou autora (bývalého spolupracovníka Jitry), že napsal hru aktuální, která zachycuje dobu v jejím chaotickém varu, ve vši její nejistotě a tápání. Jistota myšlenky je kladem Vlčkovy hry. — Po stránce umělecké má »Konec světa« místa velké síly, dramatickosti a sugestivnosti. Krátkost děje je nahrazena rychlým střídáním scén, jež vrcholí v revoluční scéně a v obrazu závěrečném, jímž je dáno řešení. — Hra potřebuje inteligentní herce a dobrého režiséra, kteří by dovedli dát hře spád děje, osobám životnost a pravdivost a dovedli proplout úskalím rétoričnosti a symboličnosti. — Nepřejeme autorovi a sobě nic jiného, než abychom co nejdříve viděli novou hru na velké scéně, kde by se mohly plně uplatnit průbojnost myšlenky a její síla vnější a vnitřní. —cm.—

ANDRÉ GUÉRY: PETŘÍK MOI A JEHO SLONI. (Dobrodružný román hochy z francouzské Indočíny. Nakl. »Vyšehrad«, Praha, 20 Kč.) Pražské nakladatelství »Vyšehrad« dělá velmi záslužnou práci, vydává-li hodnotnou literaturu pro mládež. Po spisech Nonního přichází s knihou francouzského Kiplinga André Guérya »Petřík Moi a jeho sloni«. Líčí se tu příběh jedináčka, syna francouzského koloniálního úředníka, který na cestě na prázdniny byl sloním stádem odvezen do annamských pralesů. Petřík Moi prožije se slony nejrozmantější rozmarná i strastiplná dobrodružství, pronikne k divošským kmenům a nakonec se vrací k civilizaci a rodičům. Tato knížka na první pohled trochu fantastická, avšak ve skutečnosti střízlivá, dovede dát mnoho mladým čtenářům. Chceme-li dát chlapcům do ruky dobrou dobrodružnou knihu a ne bezcenný škvár, dejme jim tuto.

MILOSLAV MATAS: PLZEŇSKÉ PÍSENIČKY. (Vyd. Kostelní Sdružení v Plzni, 16 str.) Nedostatky této sbírčky jsou vyváženy okolností, že knížka byla vydána na dobročinný účel. Prosté lidové básničky potěší jistě každého, kdo má Plzeň rád.

J. A. OTTO T. J.: ÚTĚK Z KLÁŠTERA LÁMŮ. (Vydalo Studentské misijní sdružení v Praze-Bubenči, Wintrova 4, ve prospěch misií. Cena 4.50 Kč. Str. 112.) — Mladý Mongol přijde k starému učiteli do křesťanské školy. Nablízku je buddhistický klášter, jehož lámové svůdným leskem okouzlí hochy. Vábitivě zazní v nitru mladého Tibeťana slova jejich tajuplné modlitby »Om mani padme hum« — následuje je. Brzy však prohlédne. Jeho nezkažené, šlechetné srdce se vzbouří nad špinavou lakotou, které tito ohyzdové obětovali lidský majetek i lidskou krev. Odvážným činem učiní konec jejich nekalému záměru a prchne. — J. A. Otto umí vypravovati živě a působivě. Zvláště život mnichů v buddhistickém klášteře líčí tak, jak to nenalezneme nikde jinde. Ukazuje mladé pohanské duše, žízňící po pravdě. Učí mládež vážiti si víry, již se jí dostalo hned v kolébce, k níž se však

většina pohanů musí tvrdě vybojovávat jako hrdina této povídky. — Kniha hodna doporučení — jako i ostatní, dříve vydané povídky v edici »Pán volá« — tím spíše, že literatura misijní, zvláště pro mládež, je u nás dosud tak chudá.

● JAR. MÁCHA: PODIVUHODNÁ DOBRODRUŽSTVÍ JIRKY CEJPA. (V. Kotrba, Praha II., Pštrossova 200. Cena 5 Kč.) Při čtení této knížky stanete se společníky chytrého venkovského hochy a budete s ním prožívat ta nejpodivnější dobrodružství. Uzdravovat nemocné princezny, vysvobozovat Kašpárka, naslouchati řeči zvířat, bojovati po boku našich legionářů proti Němcům u Zborova, vítězit nad rafinovanými vyzvědači a tak dále. Kniha působí výchovně nevztíravou mravní tendencí a je psána veselým, rozmarných tónem.

D O P I S Y

Hana Meľošová:

List z deníku študentkinho

Sebavedomú pieseň mladosti nosievam denne k velebe Boha v pokorných modlitbách. Mám všetky piesne triezve a moje modlitby sú vždycky uskutočniteľné. Preto sú moje myšlienky ráno biele ako kvety, čo dušu krmia bielymi snami. Také sú moje rána. A škola je práca, práca je radosť; škola je radosť. Nie každý deň, ale väčšinou.

Môj domov je odpočinok, je nová práca i môj osobitný svet, čo nie je pre každého. Práca je v ňom môj písací stôl a prostý kríž nad ním je milosť, čo zaplňa hĺbku najintímnejšieho ja. Hlinkov obraz je vzor, čo zahrňuje v predstavách rad synov národa kázucích pracovať. A úsmevom je obraz krojovaných dievok, čo vyšli na plátno farebné srdce. Hej, tá moja spoločnosť radostná, dôverná! Čo im dnes poviem?

Vy dievky sedliacke, vy sa tak snive usmievate a v rukách máte farebné srdce. Hej, či máte radosť z tých farieb, z tej guľatej formy srdca? To sa vás pýtam. Neradujte sa, nie ste vy samé na svete, čo vo svojich rukách srdce držíte. Alebo, ak vám je taká vôľa, radujte sa ešte viac, ešte o veľa viacej sa radujte spolu so mnou. Nemyslite si, že ja nemám v rukách srdce ako vy. Hej, mám. A krajšie, živé, čo aj rozprávať vie, aj usmie-

vať sa vie. No dosť. Aby ste sa mi nesmiali. Eěh, čo vy viete, aký je pekný môj svet. Môj svet?

»Ty moje všetko, Bože môj, Ty lásky mojej stred.

*Svet skrze Teba milovať, či Teba skrze svet?«
(P. G. Hlbina.)*

Dnes Kristovi poviem: Ty, Ježišu, ako si zasluhuješ, že mi Ty nosíš kríž, že ťarchy mnohým neznesiteľné ja sotva cítim. Dnes som bola s Ulou v horách. Pravda vieš? Neboly všetky reči krásou. Ty všetko veľmi dobre vieš. A zajtra Ťa čímisi poteším. Dnes s Frassatim sa budem shovárať o problémoch zdokonaľovania. Poteším Ťa? Netreba žiadnych slov, Ty všetko veľmi dobre vieš.

Ad kolega »-bu-«

Souhlasím s Vaším míněním. — Co se týká studentů, myslím, že by nebylo tolik nevěřících v život, kdyby se v době puberty více o jejich duši dbalo. Především rodiče by neměli zapomenouti, že zvláště v tomto stáří potřebuje duše mladého člověka vedení. Často jest nerozumná výchova důvodem té nevěry v život — a nejen výchova rodičů, ale i ve škole.

A to právě na střední škole. V studentu nevystane představa tyra, dovede-li si profesor své žáky naklonit, promluví-li jim do duše, proč se učí, probudí-li v nich touhu po vzdělání a tím lásku k učení. Studenti si pak budou svého profesora vážit.

Často slyšíme, že se na studentech příliš mnoho žádá. Myslím, že je to jistě oslabení energie vůle, jehož konečným výsledkem jest pak ta studentská lajdáckost — často u nás patrná! A ne naučí-li se takoví studenti v nižších třídách pra-

covati, ve vyšších to půjde těžko a v životě —? *Prezident Masaryk praví: »Práci se teprve stáváme lidmi, charaktery, stáváme se samostatnými. Bez práce nemáme nikdy dost důvěry v sebe. Práci teprve poznáváme svou silou. Práce jest sebepoznání. Práci se formuje charakter.«*

Nebezpečím mladého člověka je státi se polovzdělancem! Proto jest důležité: podržiti své poznatky určitému celku — a nebýti úzkoprsým, jednostranným, chtějme si osvojiti všeobecné vzdělání!

T. G. Masaryk praví: »Všeobecné vzdělání jest eo ipso humanitní a všelidské a přes všechny rozdíly osobní i národnostní vede k sjednocení všech myslících a citících lidí.« E. K.

Důstojný pán redaktor,

dovoľte, aby som sa Vám predstavil: Som Slovák, katolík, chodím do VIII. tr. reálneho gymnázia v Rimavskej Sobotě.

Isto iste ste ma videli v Prahe na Vašich schôdzach. Veď miestnosť bola zavše pritesná a študentov pomerne málo: myslím tu hlavne propagační a tlačovú sekciu. Vaše porady sme vy počuli — bolo nás viac — najmä Nitranov bolo hodne — s veľkým záujmom.

Jedno Vám však prezradím: Neboli sme akosi v rovnováhe pri tých Vašich ustredniarskych krokoch. Odchádzali sme od Vás rozladení. Tak celkom jasne Vám ani neviem definovať, prečo sa tak robilo s nami, ale asi hlavná príčina by bola táto (aspoň moja skromná mienka mi to tak natíska pod pero): Zbadali sme, že v Čechoch je hodne hrdosti, že sa radi pýšia svojou prácou a chcú byť vo väčšine prípadov pánni situácie. Markantným príkladom nám boli samotné voľby nového výboru: viedol sa tu akýsi boj medzi Prahou a vonkovom, medzi Čechmi vlastnými a medzi Čechmi z Moravy.

A na nás, na Slovákov ste pozerali veru dosť z vysoka. Nezaslávam to nikomu, ale predsa trápny dojem to urobí na človeka, keď musí počuť otázku, či sú Slováci národ, či má právo na národnosť atď.

Dľa chovania toho usudzujem, že Čechy sú ešte stále nie v pravom kontakte so Slovenskom, že česká verejnosť není ani teraz správne informovaná o našich pomeroch, o našom bohatstve ducha, resp. o našich nedostatkoch. A tak sa zdá, že aj mládež chce nakrmiť falošnými ideami, že aj tú »držiteľku rána« chcú priviesť do koľaj úzkych.

Neviem, ale nebude dobre takto žiť ďalej, není možné takto žiť! Tu musí prísť náprava!

A tu je pôda najmä pre katolícku mláď, tu treba zapnúť »do služby ducha« nás všetkých — Čechov so Slovákmí — a ísť v rade pevnom do boja proti rozbiťačom, proti nedoukom — štvádom!

Ináč teším sa veľmi Vášmu Jitru a dúfam, že práve Jitro bude oným mostom, ktorým prejde mladá generácia česká do nepoznanej, zavrhovanej — no bohatej zeme Slovákov.

Bolo by len žiadúčne, aby už konečne nastal obrat, aby už prestalo živorenie, aby slová našly uplatnenia.

»Stari sa už sotva pobonajú,« povedal aj Msgr. Andrej Hlinka v Prahe, ale je na mladých, aby vykonalí to, čo žiada od nich cit.

Veľmi dôležitú úlohu na soznamovacom poli hrá korešpondencia. Nebolo by teda od veci, keby sa aj tuná rozkýbaly stojaté vody. J. P.

Kdo zvíťezi?

V minulém čísle »Jitra« se táže »V. T.« ve výstižném článku, kdo zvíťezi v dnešní době, tak pohnuté a bolavé, kdo ukáže pravou cestu ve tmách tápajícímu lidstvu. Dnes je odpověď snadná. Lidstvo, svedené na scestí a otrávené moderním atheismem, zkornatělým liberalismem a zastaralým socialismem, prohlédlo již bystrým zrakem sítě a léčky nastražené svůdci. Dnešní lidstvo hledá a již našlo vůdce z neštěstí a temnot, vůdce, který mu ukázal pravou cestu světla a spásy. Vůdcem je Ten, který po staletí kráčel neochvějně pevným krokem s křížem v ruce a s trnovou korunou na hlavě. Žijeme v době, kdy katolictví roste a poroste, jak praví prof. Rádl (protestant), v době, kdy uhasíná rudá pěticipá hvězda a nad Evropou a celým světem začíná zářit zlatý kříž Kristův. K tomuto kříži obrací znavené oči tisíce a miliony lidí, zmítaných chaosem doby. Před našimi mladými zraky se řítí stará, zkostnatělá doba nevěry a roste doba nová, doba katolická. I nad naším národem se musí zastkviti v plné záři kříž Kristův, který zvíťezi.

A o to se musíme přičiniti my, mladá inteligence katolická, která splní to, co slavně provolávala před celým národem v Praze o památných dnech sjezdových, že jen v ní je budoucnost národa.

F. Jedlička.

Ty zakopané hřivny!

Potřebuje nás Bůh? Ne. Jediným aktem své vůle mohl by zázračně obrátit lidstvo k Sobě. Bůh však je Láska a proto chce, aby i lidé měli účast na jeho činnosti. Dává nám všem určité vlohy, každému jinak, a chce, abychom jako »ministři Providentiae divinae« s těmito schopnostmi, jak tělesnými, tak duševními, dobře hospodařili. Jsme jen správci toho, co máme, ne majetníky! K vyúčtování nás povolá Pán až po smrti.

Jestliže tedy neopanujeme dobře svých vlohy, jestliže z nich netěžíme pro sebe i pro druhé, kteří jsou na nás odkázáni, pak se vzpíráme vůli Boží, stáváme se, i když si toho nejsme vědomi, odbojníky, rebely a jen dobrotě Boží děkuje me za to, že nám náš úřad neodejme. Přátelé, nemylme se! Bůh nás nebude soudit jenom z toho, co jsme vykonali, ale i z toho, co jsme vykonati mohli a nevykonali!

Nad světem se stmívá. Sobectví jedinců, společností a států v hospodářském životě, jak se zdá, dostoupilo vrcholu. Tu a tam probleskují ohnivé, jen stěží tlumené jazyky stávek, demonstrací i revolucí. Vynikající francouzský jezuita Bessièeres volá zoufale: »Katolíci, už jste se opozdili . . !« Do tohoto zmatku hřmí jasná, nepsmlouvavá slova sociálních encyklik! Vítězství je naše! Jen prohloubit svou činnost v tomto směru. Vždyť »s pomocí milosti Boží jsou osudy lidstva v našich rukou«.

Chceš ještě i nyní, příteli, opakovat s Kainem: »Cožpak jsem já strážcem bratra svého?« -ec

Hold katolického studentstva čsl. J. Em. kardinálovi dru Karlu Kašparovi.

Foto Centropress.

Dne 5. prosince o půl 10. hod. dopol. přijal J. Em. kardinál v soukromé audienci zástupce Ústředí katol. studentstva čsl., České Ligy Akademické, Ligy čsl. akademiček, Spolku slovenských katol. akademiků »Považan« a Spolku řeckokatolických studentů, kteří přišli se svými duchovními rádci, aby pozdravili Jeho Eminenci u příležitosti jmenování do Svatého Sboru kardinálů v Římě. Jménem zúčastněných zástupců blahopřáli Jeho Eminenci P. Alfons Daňha OSsR, duchovní rádce Ústředí, který současně odevzdal J. Em. rozsáhlé memorandum katolického studentstva čsl. o přehledu jeho činnosti vnitrozemské i zahraniční. J. Em. v odpovědi vyslovil potěšení nad tím, že může u sebe uvítat tak početnou delegaci inteligence katolické. Zvláště položil důraz na účast katolického inteligenta v laickém apoštolátu, kterou vyzdvihl jako jeho hlavní povinnost. Nato se rozproutila krátká, ale srdečná rozprava mezi Jeho Eminencí a delegáty. Nakonec udělil pan kardinál přítomným své apoštolské požehnání. — Část memoranda, předloženého J. Eminenci, uveřejňujeme:

Vaše Eminence, nejdůstojnější pane kardinále!

Katoličtí studenti českoslovenští, sdružení ve svých akademických spolcích, České Lize Akademické, Lize čsl. akademiček, spolku slovenských akademiků »Považan«, Spolku řeckokatolických studentů a organisovaní v Ústředí katolického studentstva čsl., přicházejí dnes k Vám, aby vzdali Vaší Eminenci hold úcty, lásky a synovské poslušnosti a zároveň Vám blahopřáli k tak vzácnému vyznamenání, jehož se Vám dostalo od Jeho Svatosti Pia XI. jmenováním kardinálem.

Katoličtí studenti pokládají při této příležitosti za svou povinnost podati Vaší Eminenci stručný přehled práce, již vykonávají v rámci Katolické akce.

Ústředí katolického studentstva pečuje v čele se svým duchovním rádcem, především o náboženskou výchovu a duchovní prohloubení studentů středoškolských i akademiků. V Sociálních studentských sdruženích, vedených duchovními rádci, jsou zakládány kroužky eucharistické, apologetické, misijní, unionistické. Poutní odbor Ústře-

dí pořádá každoročně studentské pouti na památná mariánská místa česká a vždy o velikonočních pout do Říma, při níž katoličtí studenti vzdají hold Náměstku Kristovu ve zvláštní audienci.

V dnešní těžké době stará se Ústředí o své členy i po stránce sociální, podporuje nemajetné katolické studenty z Mikulášského daru, jenž je jediným finančním zdrojem i pro organizační práci. Ústředí katolického studentstva organizuje přes 3000 středoškoláků a vysokoškoláků, zakládá nová studentská sdružení, pořádá krajské pracovní konference a zemské sjezdy. O prázdninách se stará o občerstvení a zároveň o náboženskou a intelektuální výchovu v duchu katolickém v prázdninových táborech, které jsou však zřízeny dosud pouze na Moravě.

Tam, kde není možno založit katolický studentský spolek, proniká Ústředí alespoň svou tiskovou akcí. Vydává výborně vedený a hodnotný časopis katolických studentů »JITRO«, jehož pasiva jsou hrazena z Mikulášského daru. Apoštolát tisku plní katolické studentstvo i studentskými hlídkami v denních a týdenních listech a tiskovými službami, jež jsou vydávány pro tisk domácí i zahraniční.

V posledních letech uplatňuje se čl. katolické studentstvo velmi aktivně i v mezinárodní stu-

dentské katolické akci. Letos v září uspořádala obě studentská Ústředí v Praze a v Bratislavě XIV. mezinárodní kongres PAX ROMANA, který patřil mezi nejúspěšnější sjezdy této světové federace. Kongres doprovázel svou zvláštní pozorností a přízní J. Sv. Pius XI.

To vše vykonali katoličtí studenti s nadšenou láskou pro katolickou věc, jsouce ve všem poslušni svých duchovních rádců a nejdůstojnějších arcipastýřů.

Mnoho úkolů však čeká katolické studentstvo v budoucnosti. Ústředí chce v nejbližší době vybudovat prázdninové tábory i v Čechách, které by byly nejen místem občerstvení, nýbrž i silného duchovního života a vzdělání v duchu katolickém. Na základě usnesení na mezinárodním kongresu Pax Romany hodlá Ústředí provést výměnu svých akademiků do zahraničních universitních měst. Finančních obětí si vyžádá také vyslání českých akademiků na studium na zahraniční katolické university, což pokládá Ústředí za věc velmi důležitou a významnou nejen pro svou organizaci, nýbrž i pro celou katolickou činnost v naší vlasti.

Katoličtí studenti se modlí, aby Všemohoucí Bůh popřál Vaší Eminenci co nejvíce svého požehnání a stálého zdraví k blahu časnému i věčnému.

Křemešník — nové středisko duchovního života.

Křemešník vstupuje do nového stadia svých dějin: štědrosti a podle přání ndp. biskupa česko-budějovického má se stát novým střediskem vyššího duchovního života. Zakoupena byla vhodná budova, a nyní jedná se o to, aby byla adaptována v rekolekční dům. Exerciie, prázdninové konference, rekolekce na Křemešníku! Srdce poskočí radostí každému, kdo Křemešník zná, při této myšlence. Krásný chrám, ideální samota v srdci panenských lesů, prostota sv. Františka, to vše vás volá, abyste zde, na srdci Páně, odpčinuli si, život svůj podrobili bilanci, shodili se sebe vše, co vás tíží nebo znepokojuje, uklidnili se, a našli opět zdravou orientaci života v dnešním chaosu, který pohlcuje nejen existence, ale i duše se všemi jejími hodnotami. Na Křemešníku budete k tomu mít příležitost kdykoliv. Lhostejno, přihlásí-li se vás na rekolekci 5 nebo 30: těch pět nám bude stát za to, abychom rekolekci konali. A výlohy? Co nejmenší. Na vás samých

bude to záležeti: vždyť ty dva až tři dny obnovy duchovní stojí za trochu uskrovnění. A zařízení budovy bude též františkánsky chudé, takže výlohy budou skutečně minimální. Jste mladí, přijdete třeba pěšky a ušetříte za dráhu. Abychom mohli budovu adaptovat a nejnútnejším zařídit, založili jsme po příkladu Svaté Hory — *Maticí Křemešnickou*. Staňte se jejími členy: zakládající platí 1000 Kč, jednou pro vždy, řádný 20 Kč ročně, přispívající 5 Kč ročně. Přihlaste se, prosíme, získejte i jiné! Není jistě mnoho, ani v dnešní bídě, těch 20 nebo 5 Kč ročně, to může i chudý dát. Ale nezapomeňte, že počítám se sty a sty členů! Jejich spojené příspěvky dokáží to, co bylo vždy vašim skrytým přáním: — »ach, kdybych tak zde na Křemešníku mohl vykonat exerciie.« — Dr. Jos. T a t z a u e r, rektor kostela a biskupský notář, Msgre Fr. V a n ě k, děkan pelhřimovský.

Zprávy z ústředí.

ÚSTŘEDÍ NOVÉMU PRESIDENTOVI. K volbě dra Eduarda Beneše presidentem Československé republiky zaslalo Ústředí jménem katolického studentstva čl. novému presidentu blahopřejný přípis, v němž mimo jiné byla zhodnocena pozornost, již dr. E. Beneš věnoval zahraniční činnosti čl. katolického studentstva.

ÚMRTÍ VZÁCNÉHO PŘÍTELE KATOLICKÝCH STUDENTŮ. V Hradci Králové zemřel 17. prosince vzácný příznivec studentského katolického hnutí Msgre dr. Fr. Reyl, bývalý ředitel a inspektor chlapeckého semináře Boromea. Zesnulý byl za dob svých studií v semináři jedním z prvních předsedů literárně řečnické

jednoty Brynychovy. — Ústředí zaslalo Královéhradecké kapitole kondolenční telegram. — R. i. p.

Ostatní zprávy z Ústředí rázu organizačního odkládáme pro nedostatek místa do příštího čísla.

Zprávy ze sdružení.

ASS V PŘEROVĚ dovoluje si touto cestou blahopřáti svému dlouholetému členu a bývalému předsedovi Moravskoslezské sekce kol. M. Špačkovi k dosažení doktorátu práv. Přeje mu ze srdce vše nejlepší a prosí, aby nikdy nezapomněl na své mateřské ASS.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ při ukončení adventního tridua přijala za řádné členy několik čekatelů. Duchovní rádce P. dr. Jan Ev. Urban O. F. M. měl duchovní úvahu, v níž sloučil hlavní myšlenku o slovech Ježíše Krista: Já jsem Cesta, Pravda, Život: Kristus bude mladému člověku Cestou, kterou nutno jíti, Pravdou, t. j. nezměnitelnou skutečností, Životem, který jen nejvyšším životním povoláním — nikoliv jen programovým vyznáním ani svobodnou náboženskou domněnkou. Nutno tedy žíti v Jeho milosti a v Jeho duchu. Slavnosti se zúčastnil J. M. opat strahovský dr. M. Zavoral, jenž srdečnými slovy zdůraznil příklad rodičů a nezlomnou důvěru v Boží Prozřetelnost. Slavným slibem Kristu Králi a víře svatováclavské bylo přijato 11 čekatelů za členy ČLA., kteří políbením ostatků sv. Kříže stvrdili svůj životní závazek. Slavnosti byla přítomna řada hostů a věřících. — Na leden je připravena přednáška ministra dra K. Krofity, cyklus přednášek o reformě právnického studia, kromě obvyklé činnosti náboženské. Už nyní jsou činné přípravy k oslavám 30letého trvání ČLA. a vydání obsažného almanachu.

MEDICKÁ SEKCE ČLA zahájila činnost rekolekcí P. dr. Jana Ev. Urbana O. F. M., jenž upozornil na otázky, které nutně musí býti řešeny katolickými lékaři. Ukázal, kde katolický lékař a medik má takřka neomezené možnosti k záchraně duší. Potom byla členská schůze, na níž proslavil přednášku na thema »Nemanželské dítě« doc. Karlovy university univ. MUDr. Č. Saitz. Debata byla navázána na slova J. Em. dra Karla kardinála Kašpara, že máme stále více rakupce než kolébek. Zasedání se zúčastnili zástupci Klubu lid. lékařů. Připravujeme cyklus přednášek J. S. prof. Komenského university dra J. Babora: »Poměr vědecké medicíny ke katolicismu.« — Ježto pak myšlenka je tvůrcem života a Liga sdružuje budoucí inteligenci národa, je jasno, že má mimořádnou důležitost, neboť muži ducha budou jádrem a páteří příštích dnů vlasti a státu. —š—

MORAVAN SKA BRNO. Akademické bohoslužby konají se každou neděli v 10 hodin v chrámu sv. Augustina na Babákově náměstí a těší se hojně účasti nejen katolického studentstva nýbrž i katolické inteligence. Ve dnech 23. až 25. listopadu konalo se v chrámě Triduum pro akademiky. Byl to první pokus o náboženský podnik tohoto druhu, měla to být příprava na dobu adventní a vánoční. Promluvy měl dr. Bernardin Skácel ze Znojma. Přes sto účastníků přistoupilo společně ke svatému přijímání.

PĚVECKÝ ODBOR. Mužský pěvecký sbor Moravan zpíval u trýzny za zemřelého děkana lékařské fakulty Masarykovy university J. M. prof. dra Huberta Procházky, při slavnostních instalacích J. M. prof. dra Vondráčka, rektora vysoké školy technické v Brně a J. M. prof. ing. dra Al. Tichého, rektora vysoké školy zemědělské v Brně. V novém školním roce je pěvecký sbor znovu zorganizován a cvičí pilně program pro své příští koncerty. Je nutno zdůrazniti, že umělecká úroveň sboru stále stoupá, což možno pozorovati též v tom, že několik českých předních hudebních skladatelů mu věnovalo své skladby.

SPOLEČENSKÝ ODBOR uspořádal tři společenské večery ve dnech 14., 21. a 28. listopadu ve velkém sále Typosu. Mimo to uspořádal společenský odbor v Sušilově koleji přednášky o společenské výchově.

TISKOVÝ ODBOR je velmi čilý. Revue AKORD dokončila právě ročník a chystá se vstoupiti do nového ještě poněkud zdokonalena na základě získaných zkušeností. První arch bude jednodušší, neboť dalečinské zprávy budou vyplňovat spolu s jinými zprávami, rázu organizačního zvláštní přílohu. Byly stanoveny směrnice pro další práci v jednotlivých oborech a získání noví spolupracovníci.

V EDICI AKORDU vyšla důležitá kniha dr. E. Wintra: Bolzano a jeho kruh v překladě a s poznámkami doc. dr. Zd. Kalisty. Cena pevně brož. Kč 29.—, v plátně Kč 39.— (studentům sleva). Současné vychází beletristicko-výchovná kniha prof. Dom. Pecky: »Světla na moři«, cena 19 Kč. (Studentům sleva.) Objednávky řiďte na adresu: Edice Akordu, Brno, Klácelova 2.

SOCIÁLNÍ ODBOR prováděl svou práci v několika směrech. Ředitelstvím Sušilovy koleje byl přizván k bodování žádostí o státní stipendijní místa v koleji. Členstvo bylo stále vyhláškami upozorňováno na vypsání stipendia a informováno o všech sociálních výhodách. Nemajetným členům byly hromadně obstarány u ředitelství čl. st. drah v Brně volné jízdenky na vánoční prázdniny.

ASS V PŘEROVĚ oslaví důstojně posmrtnou památku svého zakladatele duchovního rádce dp. prof. J. Ertla bibliofilským vydáním almanachu. O vánočních svátcích sehraje veselohru F. F. Šamberka: »Nezapřeš nikdy ženy své.« První období své správní činnosti vyplnilo hodnotnými přednáškami svých kolegů. Bylo promluveno k 28. říjnu a poukázáno na osobnost pana presidenta, se zájmem byla vyslechnuta přednáška »Radium a jeho užití« stejně jako »Darwinismus«. Pro členstvo byla pořádána mikulášská zábava.

SSSd ČES. BUDĚJOVICE. Na členských schůzích SSSd přednášeno na thema: »Sociální postavení katolické učitelky« (přednášel duchovní rádce dr. Roubal), »Fibich a jeho tvorba«, »Pax Romana«, referováno o I. celostátním sjezdu katol. v Praze. — V listopadu zahájen samaritský kurs, který vedou pp.: dr. Moravec a ppl. dr. Tesař. Probírána hygiena, obvazy, první pomoc, plyny ve válce užívané, první pomoc při otravě jimi, užívání plynových masek atd. Během 2 měsíců vykonají účastnice kursu zkoušku, obdrží vysvědčení, jakož i legitimaci, která je opravňuje k poskytování první pomoci. Doporučujeme vřele všem Sdružením, aby též pořádala podobný kurs, poněvadž tyto praktické znalosti mohou velmi často použiti a pomoci tak trpčím. — Student-

ské besídky rozdělily jsme letos na 2 oddělení, pro dívky od 11 do 13 let, druhé od 13 do 15 let. Pracuje se tak snáze. Dne 1. prosince pořádalo SSSd spolu s mužským Sdružením mikulášskou nadílku pro nejchudší děti od charitek. Bylo poděleno 60 dětí od charitek a 30 dětí z besídky, menších, které účinkovaly při divadle. — O Dušičkách vykonaly členky SSSd exercicie. B. H.

SSSd PRAHA. V prosinci se vyučovalo pravidelně ve všech kroužcích. V nižších kroužcích německých a francouzských se překládá z cizího jazyka do češtiny. Ve vyšších kroužcích se čtou německé a francouzské noviny, překládá se Chateaubriandova »Atala« a německé novely a pak jest volná konverzace. V literárním kroužku byly přečteny a rozebrány tyto knihy: Durych: Píseň o růži, Beneš: Uloupený život, Čep: Hranice stínů, T. Nováková: Drašar. Zároveň vloženy byly jednotlivé směry literární. Ve středu 18. prosince byla druhá členská schůze, na které ke členkám velmi srdečně promluvil vdp. kanovník Málek. První výborová schůze po vánočních prázdninách bude ve středu 15. ledna v 15 hodin.

SSSd CHRUDIM konalo od začátku škol. roku 3 výborové a 2 členské schůze. 28. září pořádaly jsme svatováclavskou oslavu. Ve dnech 11.—14. října zúčastnily se členky duchovních cvičení. Zájem a sympatie k příteli studentstva dru A. Fuchsovi přivedly nás na jeho zajímavou přednášku o unionismu, kterou pořádal Svaz katol. žen a dívek v Chrudimi. — Ve prospěch sbírky na mikulášský dar uspořádaly jsme 15. prosince akademií »Vánoce v umění«, která měla značný úspěch, zásluhou hudebních čísel pí. prof. Kuchynkové a pana řed. R. Lébla. — Nejživější složkou našeho SSSd je literární kroužek, vedený kol. Kovářovou, který vlivem zajímavých přednášek p. prof. V r l y se těší oblibě členek. —ka

SSS SV. JAN. Dne 20. října t. r. byla konána členská schůze, na níž bylo pojednáno o přispěvčích na čítárnu. 27. října pořádali jsme houslový koncert v hudebně ústavu. Účinkovali kandidáti pod vedením kol. A. Hermana. Pan prof. Růt se vzdal funkce spolkového rádce a na jeho místo nastoupil p. prof. Kovář.

SSS UHERSKÝ BROD zahájilo svou činnost členskou schůzí 12. září t. r. Nový výbor, osvěžen duchovně exerciciemi a mocnými dojmy z celostátního sjezdu katolíků, ustanovil si program příští práce pod vedením duchovního rádce. O vnitřní zesílení Sdružení pečuje neúnavně četnými přednáškami a měsíčními exhortami dlouholetý duchovní rádce p. prof. P. Rud. Drábek. Rovněž starší kolegové snaží vzbudit větší zájem o Sdružení přednáškami z různých oborů. Pěkná byla na př. přednáška kol. Š. o prázdninových cestách v cizině. — Velký zájem u nás o »Jitro« svědčí, že je vybaveno jak po stránce obsahové tak i technicky velmi dobře (odebírání je 95% členů) a o jehož rozšíření u nás hlavní zásluhu má čilý kol. jednatel.

SSSm ČESKÉ BUDĚJOVICE. Hned po valné hromadě se dal nový výbor do čilé práce. Výborové schůze byly čtyři, členské dvě. Na výborových byla projednávána otázka nového duchovního rádce, jímž se konečně stal Msgre Václav Řepa, děkan českobudějovický. Dále otázka o přijetí zástupců nižších tříd do výboru, ping-pong, který je téměř jediným zdrojem našich příjmů. Po vánočních chceme dokonce uspořádati jeden ping-

pongový turnaj. První členská schůze byla dne 19. října, na níž promluvil kolega Kukla na téma »Filosofie dějin«. Na druhé, pořádané 23. listopadu, promluvil po prvé náš nový duchovní rádce Msgre Václav Řepa na velmi zajímavé téma: »Vím a věřím« 24. XI. pořádali jsme div. hru »Nový pan knihovník«. Čistý výtěžek v částce 250 Kč byl věnován na mikulášské dárky pro chudé děti českobudějovické. 8. prosince jsme vybírali (čtyři dvojice) na »Mikulášský dar«. Ač jest letošní rok zvláště těžký, přece jsme vybrali 230 Kč. 15. XII. pořádalo UKSČs. spolu s našim i dívčím sdružením »Pracovní konferenci«. Refer.: předseda UKSČs. kol. Kolman na téma: »Vedení, zakládání a činnost sdružení, vyřizování spolkové agendy, kompetence funkcionářů.« Zdůraznil vývoj a vznik sociálních sdružení a pak kompetenci jednotlivých funkcionářů. Vldp. K. Reban ve svém referátu »Včlenění organizace katol. studentstva do rámce Katol. akce«, uvedl vznik a účel Katol. akce, a obohatil nás množstvím nových myšlenek. Odpoledne referovat opět kol. Kolman na téma: »Theoretická a praktická činnost sociální katolického studentstva«, a pak místopředseda UKSČs. kol. Mařan, referující na téma »Nové formy organizační práce našich sdružení.« Tento referát přinesl nám mnoho nového. Touto konferencí, na níž byli jako hosté: Msgre Slavík, dávný příznivec stud., SSS Plzeň, Domažlice a Jindř. Hradec a konečně SKM České Budějovice, byla naše činnost v tomto občanském roce ukončena. Jitro, které až se nám velice líbí, jak pro úpravu tak pro obsah, odebírání jen 36 členů, ačkoliv naše Sdružení má členů 125. Fremund.

ACM OLOMOUC. V neděli dne 10. listopadu se konala výroční schůze. Dne 8. prosince uspořádáno v aule arcibiskupského semináře »Uvítání sv. Mikuláše«. Účastníků bylo víc, než mohla pojmout prostranná místnost divadelní. Obecnostvo se nenuceně pobavilo žertovnými výstupy, z nichž nejlépe vynikly originály studentů. Získali jsme si srdce nových příznivců. Též finanční výsledek nás plně uspokojil. Za zdar tohoto podniku vzdáváme srdečné díky ndp. arcibiskupovi Leopoldu Prečanovi, správě arcibiskup. semináře a všem dobrodincům, kteří nás obětavě podporovali.

SSS HRADEC KRÁLOVÉ. 30. listopadu byl zahájen v přednáškové síni cyklus přednášek o kulturní a hospodářské situaci dnešní Evropy, jež pořádá naše sdružení na téma: Vatikán, Berlín, Moskva. Přednáška dra Alfreda Fuchse, který přednášel na téma Vatikán, byla přijata s velkým uspokojením. Přednáškového večera se zúčastnil i J. E. ndp. biskup královéhradecký dr. Mořic Pícha. — Příštího dne 1. prosince konala se v sále Boromea tradiční studentská mikulášská zábava. — Členové SSS zúčastnili se korporativně pohřbu J. M. probošta Msgra dra Fr. Reyla, jenž měl vždy vzácné pochopení pro práci ve Sdružení.

PRACOVNÍ KONFERENCI V PARDUBICÍCH organisuje Ústředí za pomoci SSS Pardubice ve dnech 11. a 12. ledna. Jsou na ní zváni katoličtí studenti a studentky z okolních sdružení.

KOLPORTÉŘI JITRA! K nákladu 5. čísla jsou přiloženy složenky. Vyberte od svých odběratelů peníze hned po vánočních svátcích a dlužnou částku zašlete do Prahy. Předplatné pro studenty činí po 1. lednu 14 Kč.

h á d a n k y

Korespondenci, týkající se této rubriky, zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek, redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava

I. ŘEŠITELSKÉHO TURNAJE

se zúčastnili:

Blažek 42, Bukva 37, Blecha 36, Brhel 40, Bukáček 27, Blaha 40, Les 41, Čajka 43, Fučík 37, Grünwald 33, Hošek 18, Hudec 34, Hadravová 38, Hampel 44, Chládk 20, Juvenát 33, Jokl 36, Jilková 33, Kašíková 33, Jiříček 42, Kommers 37, Karásek 24, Krajčík 35, Kůřil 26, Kratochvílová 40, — nic — 44, Krátký 37, Kalenda 28, Kleinová 27, Mazáčová 36, Němec 44, Neubauer 43, Novotný 41, Odehnal 37, Pěcha 34, Reichová 35, Říha 38, Rajlich 36, Sečkař 42, Skácelová 28, Sluka 32, Smejkal 44, Sedlář 44, Srovnalík 44, Stehlík 32, Šmarda 32, Šmídek 38, Škopíková 43, Štefková 38, Weiss 16, Toman 30, Weinlichová 35, Veselý 30, Vlček 32, Zbavitel 35, Zuska 34. Celkem 56 hád. Číslo u jmen značí celkový počet správně rozluštěných tajů. Počtu 45 nedosáhl nikdo. — Odměnu za řešení obdrželi: 1. Smejkal, 2. Škopíková, 3. — nic —, 4. Neubauer, 5. Kratochvílová, 6. Bukáček, 7. Zuska, 8. Krátký. — Hádanka č. 7. dosáhla 9 bodů z počtu 20 hlasujících, č. 2. 7 bodů, č. 35. 7 bodů, č. 33. 5 bodů, č. 21. 5 bodů, č. 3 a 32. 4 body; po 3 bodech: 23., 34., 40., 44. a 13.. Ostatní hádanky po 2 bodech, jsou tedy všechny pěkné a vyhovují všem. — Odměnu za nejlepší příspěvky obdrželi: K. Müller, P. Odehnal, M. Galušková, J. Čajka. — Řešení hádanek bude v čís. 6. zároveň s poznámkami. Možná zaslati ještě řešení do 15. ledna, abychom docílili 100 činných hádankářů. Stý, který do 15. ledna zašle buď řešení neb příspěvky, obdrží zvláštní odměnu. Mezi ostatní řešitele se rozdělí ještě 3 odměny, bude-li jich aspoň 20. Tím by připadlo na T. f. 15 odměn! — V příšt. číslech přineseme celkový seznam odměn za poslední 3 roky, aby se někomu nezdálo, že se křivdí.

*

Stvrzenky odměn zašlete přímo red. hád. Řešitelé z ústavů, posílejte zásluky hromadně! Získej nám každý aspoň 1 hád.! — Pozdrav celé hád. obci od chov. z Řepč. — K dopisu: Všichni žádají rozšíření rubriky, což je v moci techn. redakce v Praze. Pilného přisp. neuspokojí 2—3 hád. za celý ročník uveř. — Listky t. r. neposlali všichni, když nezískali odb., ač tak mělo být v zájmu rubriky. O hodnotě příspěvků uveř. hlasovala jen jedna třetina. — Pro turn. vklad 1 Kč se většina vyslovuje; zlepšily by se tím odměny. Také pro uveř. fot. hád., uveř. křížovek, včasnéjší zaslání odměn, širší listárnu; jinak není proti rubrice (vedení) námitek. Potřebujeme činné hádankáře!

V č. 6. uveř. křížovku větší, od Srovnalíka, koníčka, král. procházku a j. větší práce. A pravidelně v čís. dalších!

Děkuji všem hádankářům, jichž je nyní v rubrice činných 80, za spolupráci; prosím o vytrvalost. — Všichni noví, kteří nemají »Sborník Vtip se!«, hád. velice prospěšný, obdrží jej co nejdříve za úhradu poštov. — Všem hádank. a přátelům rubriky přeji v novém roce hojně Božího požehnání!

V. Maňoušek.

II. TURNAJ.

(Pokračování.)

66. Záhadný nápis.

M. Reichová, Světlá n. S.

VIDA, NEVÁZNOU!
ICH ADAM KAZÍ!

67. Čtvercovka.

J. H., Řepčín.

○ ○ ○ ○ česká řeka,
○ ○ ○ ○ asijská řeka,
○ ○ ○ ○ papež. listi
○ ○ ○ ○ stát, fisk.

68. Sloučenka.

J. Růžička, Řečice.

Zápor, spojka, točna země,
celek město na Apennině.

69. Protivka.

P. Odehnal, Malhostovice.

SHODA < > ZÁPOR

70. Záměnka.

J. Svobodová J. Z., U. H.

S »č« nepříjemný úhoz,
s »b« výraz lásky.

71. Přesmyčka literární.

Hradecký.

N A P E Č J

72. Račec.

J. Les, Olomouc.

Jméno křesťní apoštola,
v ráčku hlínou, dává štola.

73. Číselka.

B. Toman J. Čichoňovi.

Co 123 4567, dobře 4567!

74. Roháček.

V Patrovský, Plzeň.

○ ○ ○ ○ ○ měsíčník,
○ ○ ○ ○ ○ latin. zájmeno
○ ○ ○ ○ ○ hlas obrác.
○ ○ ○ ○ ○ karetní výraz,
○ ○ ○ ○ ○ samohláska.

75. Přesmyčka časová.

Red. hádanek A. B., Brno.

NOV VECE: »TO ŠEST MÍR!«

76. Vsuvka.

F. Břefla, Boskovice.

Děj vesnickou děvů skrývá,
kejklíř na tebe se dívá.

77. Rebus zem. (2 řeky)

B. Štefková, Olomouc.

O 90°

78. Obložka.

Královéhradeckým — V. Lenský.

»Obložený římský básník«,
že je dobré pochutnání,
poví tobě každý chasník!

79. Rebus.

Všem hád. M. Jokl, Št.

VĚZENÍ. VĚZENÍ. C

80. Akrostichon.

V novém roce všem B. Fučík, Č.

? + koryš = věští déšť,
? + modlitba = Ibs. drama,
? + nádoba = určení,
? + země = dom. pták,
? + dědina = druh obilí,
? + ryba = mor. město,
? + pár = jedn. času,
něm.
? + os. zájm. = světařil,
? + žen. jméno = rodí víno,
? + pohyb = kus. díl.

81. Záhadný nápis.

F. Sečkař, Strážnice.

ATO VEN! TARO RADÍ,
SVADÍ, DŘI KRÁLOVEC!

82.-83. Obložka.

S. Kopal, Třešť.

Choutka panská v měkkém kovu!

J. Pochopová, Líšeň.

Část dne v lat. »bēda«,
spásu vyzvedá.

84. Křížovka.

M. Záluský, Hradecký Král.

○ ○ ○ ○ šelma,
○ ○ ○ ○ žen. jméno,
○ ○ ○ ○ zbojník,
○ ○ ○ ○ poprsí (fon.).
○

Svisle: mešní nádoba,
uloupení osoby,
souhlásky (stejně),
švýcarská řeka.

85. Darvinka.

Olomouckým K. Jurák, L.

Z nepatrného »póru«
za pět vteřin »Bůh«!

86. Koníček.

B. Tomanovi J. Čichoňovi.

				ker sám					
wol	hvě	ji	na	zdu	tě				
bud		ji	kdo		tils				
ným	ří	zdu	ztra	sve	hvě				

87. Sloučenka.

J. Stehlík, Bojanovice.

K nádobě si zájmeno
staročeské dej,
celek si pak na mapě
hbité vyhledej!

88.-89. Přesmyčka.

V. Šafaříkové T. Jasmin.

J V. SLÁDEK — M. ALEŠ
(divadelní hra).

D. J. Šif, Praha.

MOSTAR DAL DOST.

90. Čtvercovka.

J. Odehnal, Lažany.

- ○ ○ ○ část Moravy.
○ ○ ○ ○ nemoc.
○ ○ ○ ○ ukončení.
○ ○ ○ ○ umělý tuk.

LISTARNA.

Bukva, Blecha, Brhel, Blaha, Chladil, Jekl, Jiříček, Kommers, Neubauer, Škopíková: Dík za zásobu pěkných prací, přijdou brzy na řadu; řešíte dobře, vytrvejte a snažte se přivést jiné! — Srdečně vítám: Bukáčka (uveř.), Lesa (pozdrav), Hoška (jistě se ti bude v rubrice líbit, jakož i jiným, pokus se o příspěvky, postupně vyřešíš všechny taje), podobně Hudce, Hadravovou, Hampla, Juvenát (s radostí přijmu příspěvky, pozdrav všem), Karáska (podobně), Kratochvilovou (pokračuj; Řepčin se číní), — nic — (vyhověno), Krátkého, Kalendu (z Brna je dosud málo hád.), Kleinnovou, Mazáčovou, Řihu, Skácelovou, Šmardu, Vlčka, Zbavitele (pokuste

se o příspěvky, setrvejte a získejte kol.), Šmídka (výborné), Zuska (uveřejním, pozdrav), Sedláře (pošli příspěvek). — Čajka: Všechna sdělení jsou pro oblíbenou rubriku, poskytnutí předně zábavu. Dík za účast. Grünwald: Přibývá hád., ovšem někteří dřívější se stali »nevěrní«. Dopis. — Hrubý: Co to, vysvětlí! — Jílková-Weinlichová-Kašliková: Stačí, chápou! Na příspěvky se těším. Což Kristová? Kolář: Tak se to nedělá. Kusala: Podobně, vysvětlí! Krajčík: Kupony nutno zařazovat tak, jak jsou. Pro mladší hádankáře jest v každém čísle řada hádanek — luštitelných. Zařídím, pozdrav a dík! — Brhel: Sděleno, vytrvej s druhými! Pěcha: Dobré obojí, pokračuj! Kůřil: Dík za získání odb., vytrvej! — Luska-Žáček: Přihlas se řešením i příspěvkem, musí Vyškov mlčet? Müller: Vyčerpány, pošli nové. Němec: Těším se na příspěvky; křížovky budou, dík za účast! Odehnal: Rád uveř., po řadě všem! Hádanek jsou na dobré úrovni. Pozdrav Tiš. — Pukl: Ozvete se z Velehradu! Reichová: Děkuji za získ. odb., uveř., beru v úvahu. Pozdrav! — Sečkař: Těší mě tvé uznání o vedení rubriky; hádankáři směrodatní! Zařídím potř., přání opětuji. Sluka: Sborník zaslán, dík za spolu-

práci! Štefková: nedošlo nic v září. Jistě že kazi... Když nás bude sto, víc, potřebné si vymůžeme. Projevit zájem, přihlásit se s příspěvky i řešením je povinností hád. k »Jitru«. — Rád uveř., dík a pozdrav! J. F. Mláz., Beg. Ol., Hradecký: Prosím o plnou adresu! Snad mohu vědět! Smejkal: Na vědomí беру. Za tisk. chyby nemohu. Pozdrav všem Hrad. boh. Stehlík. Jsou stud. katoličtí, »nemající« na »Jitro« a zvoucí vše »otravou«... Jistě odměny vzpruží. Pozdrav. koleg. a dík! Srovnalík: Výborné, uveř., dík! Veselý: Nic se nestalo, pozdrav a dík za zájem! — Toman: Těším se na tvé práce, pozdrav všem. Podobně Weiss, J. Stehlík (ozvi se, »Jitro« čeká), Galušková, Čichoň, Fučíková, Bahenská, Šerif a j. více. — **Čekám nové příspěvky a řešení, také stvrzenku o odměně:** Cervinka, Havran, Hladík, Hrabal, Hejduk, Hála, Jahodová, Jelínek, Klein, Kopal, Kubín (což Č. Bud.?), Jurák, Chovanky z Levoče, Lisa, Laštovička, Liška (řešení), Matěj, Mazal, Marhula-Morová (řešení), podobně Neumann, Odehnal, Pössl, Patrovský (a Plzeň?), Pištora, Radil, Rozprým, Růžicka, Švejk, Šerník, Šobán, Šedivý, Tichý, Voith, Sedlák, Stuchlíková, m. j. řešitelů a přispěvatelů.

zprávy z technické redakce a administrace:

Pišete-li do Jitra, pište pouze po jedné straně. — Na tiskový fond Jitra věnoval dp. Fr. Ryba 50 Kč. Vřele děkujeme. — Fa Pištora z Prahy věnovala nám do soutěže pečetička a ruční tiskárničku. Děkujeme. Cenami budou odměněni účastníci soutěže na získání pátého tisíce. Odměny budou zaslány v lednu. — Příznivcům našeho časopisu byly k vánocům zaslány cenné soukromé tisky. — Děkujeme firmám Ako, Mimosa, Neobrom za poskytnutí fotografického materiálu do naší soutěže. — K 5. číslu jsou přikládány složenky. Prosíme všechny odběratele, aby zaplatili předplatné (studenti 14 Kč, nestudenti 28 Kč) co nejdříve. Všem našim čtenářům a příznivcům přejeme v r. 1936 mnoho Božího požehnání.

Kniha, která patří do ruky všem studentům

Dominik Pecka:

Tajemství života

Tato kniha je jednou z těch, které potřebuje dnešní student, nemá-li ztroskotati ve zmatku zvrácených názorů na nejdůležitější otázky životní. Řešení, která jsou tu podána, jsou daleka sentimentálního opisování. V aforisticky podaných kapitolách je určen směr, jimž se musí mladý člověk dát, nechce-li býti ztracen. •Cena pouze Kč 6.—

Knihu objednejte v Edici Jitra, Praha II., Štěpánská ul. 35

6

JITRO

Obsah: Dr. S. M. Brait: Ducha svobody jsme přijali; A. P.: Ze zápisníku starého profesora; O. J. Mastyl'ak: Láska; T. V : Město snů (studentský román); E. Jitzovský: Trade mark: Sport; L. Jehlička: Osvícenství a české národní obrození; J. V. A—ík: Drang nach Westen; Poznámky k jubileu ČLA; Studentské snímky; Staré kapitoly pro novou mládež; Básně; Texty; Unionismus; Kultura; Nové knihy; Dopisy; Raport číslo 6; Hádanky; Turnaje; Soutěže; Zprávy pro zahraničí.

jitra časopis katolického studentstva

Člen Mezinárodního sekretariátu katolického universitního tisku (SIPUC) v Lille.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Štěpánská 35. ● Telefon čís. 285-60. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'—Kč, ostatní 27'—Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'—Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti.

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitra. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitra, (raport), Praha II., Štěpánská ul. 35.

zprávy dopisovatelům:

F. G. Článek o unionismu je jen rekapitulací věcí dostatečně známých. Druhý o st. orloji se rovněž nehodí. — J. Ř. Sentimentální, kalendářová povídka. — 80 odběratelek: Redakce vám doporučuje, abyste se obrátily přímo na p. K. Napřete-li mu dopis tak zajímavým písmem, byl by v tom kozel, aby to jeho básnickým srdcem nepohnulo. — N. D. Rétorika: i báseň je dílem kázně. — J. M. Vše velmi primitivní. — I. S. Díky za důvěru a objektivní posouzení. Myšlenka o parabole velmi pěkná, ale poesie není filosofie. Rýmy vyznívají příliš jednotvárně. Méně bylo by více. — Arcus. Jenže to není ani Ovidius ani Nezval. Snad by bylo lépe napsat to v próze. — J. Š. Nezmýlil jsem se a dočetl do konce. Ale je to přece jen zahrávání s oblastí, která ve smyslu objektivním je tajemstvím života a o níž žertovat nepovažují za dobré. Dopis otiskují. — -ur- Recenze se nehodí. Frankův Cervantes je román, ne životopis, a autor sám přiznává, že historických dokladů užil jen skrovně, poněvadž jich našel málo; pracoval tedy více podle svých domyslů. — L. K. Té kožené a strojené meditaci s máchovskou intonací chybí už jen strašný lesť pán a šibenice. Ale neztebe se. — A. L. Nazval jste to skromně pokusy. Durych říká, že umění je pokušení. Zvítěziti možno jen opravdovým tvořením. — J. B. Ten Váš učitel není typ, nýbrž výjimka. A v typu je to, čemu se říká umělecká pravda. — Š. K. B. Příběh nemá pointu a tuze povznášející také není. — O. T. Siluety znamenité. Vyjdou v čísle 7.

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

V. Bošík. Tvůj pěkný snímek otiskujeme. — F. Š. Pr. Máš-li takových snímků, jako je »Chrám svatého Mikuláše«, více, pošli. Tento otiskneme příště. — A. A. P. Fotografuješ dobře. Portret dítěte je velmi dobrý a jistě jej uplatníme. Při krajinkách fotografuj jen bohatší a určitější motivy. Budeš odměněn. Dělej více portretů ze zajímavých záběrů. — J. R. D. S. Ideálem se ti nesmějí stát profesionálské pohlednicové fotografie. Rádně exponuj a kopíruj! Technicky vyhovuje jen snímek těžní věže. Ale technická dokonalost nestačí. — J. U. P. Nevíme, zda se nám tvé fotografie nebudou hodit, a proto si je necháme. Budeš odměněn. Snaž se dělat t. zv. umělecké fotografie, t. j. takové, které zachycují přírodu v jejích prchavých a dosud málo známých krásách.

6. číslem zavádíme stálou obálku, kterou navrhl arch. Karel Mahrla. Dosud jsme obálky měnili z důvodů propagačních. Přesto upozorňujeme na naši propagačtorskou soutěž.

Vyšlo 1. února 1936. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Technicky řídí JUC Ctibor Mařan. — Odpovědný redaktor JUC Fr. Kolman. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitra« s přílohou »Raport«. Podávací poštovní úřad Praha 25.

Ducha svobody jsme přijali

Dva učedníci jdou do Emauz. Rozmlouvají o Kristu, či spíše o sobě, protože rozmlouvají o ztracených a pohřbených nadějích: „My pak jsme doufali, že obnoví království izraelské...“ Nepoznali Krista, protože byly drženy jejich oči. Erant enim oculi eorum gravati...

Neboť jenom lidé čistého srdce budou Boha viděti.

Oči učedníků byly drženy stále ještě pozemskými, výlučně pozemskými mesiášskými nadějemi.

Co nás vzdaluje ne snad od poznání Boha, nýbrž od důvěrnějšího poznání Božího? Hradby pozemských, čistě jen přirozených starostí, anebo i zdi přirozeně, pozemsky jenom chápaného smyslu náboženství. Že se díváme na Boha a na jeho poměr k nám jako na poměr služebný, že si chceme činiti z Boha služebníka svých časných, pozemských potřeb.

Následkem toho jest víra naše neurčitá, matná, slabá, kolísavá, a když věci pozemské selhou, selhává i naše víra.

Abychom se dostali blíže k Bohu, jest si třeba uvědomiti slova Kristova, že Bůh je duch, a ti, kteří se mu klanějí, v duchu a vpravdě že mají se mu klaněti.

Toužíme-li poznati hlouběji a vroucněji Boha, máme jenom cestu duchovního sblížení a spříznění s ním. Ti, kteří jsou jednoho ducha, pronikají sebe vzájemně. Jestliže se dáme proniknouti lásce Boží, jestliže Bůh bude státi v popředí našich snah a zájmů, hledání a žádostí, z tohoto našeho spojení a sjednocení vyrosté důvěrné, životné poznání, jaké jest mezi těmi, kteří se znají společnou láskou, která jest vynalézavá, která jest pronikavá. Neboť z blízkosti můžeme každou věc lépe poznati. Vždyť dokonce si sestrojujeme přístroje, aby nám byly vzdálené věci přiblíženy. Láska pak nám přibližuje Boha nesmírně, protože jej zvláštním způsobem zasazuje do duše. Kdo žije z lásky, žije z Boha, protože Bůh jest původce této lásky a zvláštním způsobem jest touto láskou přítomen v duši, která jej upřímně a nadpřirozeně miluje.

Toto jest sladké poznání lásky, které znají svatí, které jest pravým poznáním mystickým, které jest onou theologií mystickou, jak o ní hovoří staří mistři posvátné vědy a nazývajíce ji theologia infusa anebo theologia cordis.

K tomu jest ovšem nezbytně třeba vnitřní svobody, která neslouží ani Baalu ani Astartě, ani pokroku, ani lidstvu, nýbrž jedině Bohu. V něm pak jediném nachází všechny své bratry a vrací se k nim s takovou láskou, že se nedá nikým v této lásce předstihnouti. Ale hlavní jest, že tato vnitřní svoboda otevře oči, že strhuje všechny předsudky, všechny zájmy a starosti že staví na jejich patřičné místo, že člověka osvobozuje pro ono unum necessarium. Nejsme dosti svobodni pro toto unum necessarium. Jsme příliš ve vasalství, poddanství ostatních nenutných věcí, všeho ostatního, co jest vedlejší, a čím jest to více vedlejší, tím nás to svádí na vedlejší kolej, tím nás to ale také více vrhá do tisícerych drobností a maličkostí, tím více pak ztrácíme s oči onen jednolitý, velký, nedělený cíl lidského života, totiž Boha samého.

Proto máme tak málo času na Boha, ale proto také tak málo můžeme slyšeti jeho hlas. Za prvé všechny ony věci a hodnoty, kterým se podrobujeme, křičí velkopanský v duši, takže duše nevnímá hlasu Božího. A za druhé nemáme prostě pro Boha času, nemáme také oné jemnosti, se kterou je třeba k Bohu se přibližovati, protože naše mysl jest příliš hrubá od ustavičného zacházení s nejhrubším. Všechno božské pak se nám zdá nepřirozeným, místo abychom byli vděčni za to, že nadpřirozené doplňuje a naplňuje přirozené, všechno Boží se nám zdá býti jaksí ve vzduchu a neskutečným, neuskutečnitelným, neuvěřitelným. Největším nepřítelem víry a hlubšího poznání Boha jest právě život pohřížený do

hmoty, do přirozeného, do této země. Pak bolí oči, když se chtějí jednou zadívat do něčeho vyššího, světlejšího a čistšího.

Kdo se ale sžíje s Bohem, kdo mu otevře svůj život především, protože je svobodný a protože jeho duše jest otevřená, tomu se stále více otvírají a nabízejí propasti Božích tajemství.

Očistíme svůj život, abychom tím očistili svou mysl a otevřeli jí veškeré a bohaté Boží pravdě. Jako nevejde moudrost do srdce nečistého, platí s druhé strany: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou... A to je smysl našeho hledání, to je i smysl teologie i náboženství a ústřední smysl celého našeho života.

P. Silvestr M. Braith O.P.

Ze zápisníku starého profesora A. P.

K mudrci Antisthenovi přišel mladý muž jménem Diogenes a prosil, aby ho přijal za svého žáka. Antisthenes odřekl. Diogenes odešel, ale ne na dlouho. Záhy se vrátil a opakoval svou prosbu. Filosof odbyl ho zas a v nevoli pravil, že nepřijímá žáků. Diogenes však přišel po třetí a po čtvrté, ale tu se již Antisthenes nezdržel, popadl hůl a rozehnal se, aby Diogena udeřil. Ale Diogenes klidně nastavil záda řka: »Ó, udeř, libo-li, avšak věz, že takové hole nenajdeš, aby odrazila moji touhu státi se tvým učedníkem!« — Vida tuto pokoru a žízeň moudrosti, rád přijal Antisthenes mladíka a od té chvíle jej zasvěcoval v taje svého ducha.

Byly tedy doby, kdy bylo třeba prosit o moudrost. Učení bylo knížecím darem. Přečtěte si tento příběh, studenti, a zamyslete se nad ním. Nikdy nemůžete býti dosti vděční svým učitelům. Ovšem, mají někdy své chyby. Tak často nadáváte na své profesory. Snad někdy i právem. Avšak já vám dám otázku: Zdali pak se za ně také modlíte?

*

Kaplan Fahsel vydal knihu *Gespräche mit einem Gottlosen*. Dalo by se čekat, že tyto rozhovory s nevěrcem se skončí nějak příkladně a nábožně: že nevěrec bude zdolán důvody a důkazy kaplanovými a obrátí se. Nikoliv: nevěrec má pořád své a le a neobrací se. Správně, neboť víra není jen kon rozumu, nýbrž také kon vůle a konečně nejen kon přirozený, nýbrž také milost, dar shůry. To je velmi důležité pro vyučování náboženské. Vždy nabádám žáky, aby mi svobodně a bez ostychu předkládali své nesnáze a námitky, a to buď ústně nebo písemně. Ale nepřeceňuji tento způsob. Mohlo by se tak státi, že by žáci sami určovali směr vyučování, ba dokonce se domnívali, že pravda je výslednicí jejich debat se mnou. Říká-li se, že pravé znalosti jsou ty, k nimž žák dospěje vlastním úsilím, znamená to, že učitel má býti jen jakýmsi pasivním rádcem. Ale to jest již učitel, jenž neučí, učitel, jenž jen leda podivínskou figurou na způsob lékařů, kteří jsou členy *Royal College of Physicians*: stojí při operaci a radí, ale zákrok vykonávají chirurgové jim podřízení. Tak velí stará tradice. Avšak vznešenost povolání lékařského a vznešenost povolání učitelského jsou dvě zcela různé věci.

*

Dnešní studující mládež je mládež celkem neradostná. Tato these se vyslovuje až příliš často. A hned bývá po ruce srovnání: To my, když jsme studovali... etc. Ale nechme raději stranou, co jsme dělali, když jsme studovali. Dnešní student ráno vstane, »štve se do boudy«, kantoři ho tam »otravují« pět hodin a když přijde domů,

zase aby »dřel« na příští den. Nejkrásnějším jeho dnem je sobota, poněvadž v neděli se nezkouší. Zcela nesmyslné jest viděti příčinu této neradostnosti studentstva jen v profesorech. Vinen je spíše systém vyučovací, pod jehož jhem trpí učitelé neméně než žáci, příliš extensivní osnovy vyučovací, zabírající skoro všechny vědní obory, ale nejdoucí v ničem do hloubky. A radost z učení je v hloubce, ne v šíři vědění. Extensivní osnovy si představují studenta jako učence en miniature, jako mikropolyhistora, do jehož mozků se dá nacpat libovolné množství vědomostí. Už primán s sebou tahá do školy spoustu tlustých učebnic: i po stránce fyzické je to přetěžování, poněvadž aktovka se zeměpisným atlasem a jinými pomůckami váží až 9 kg. Tento ubohý, tíhou knih zkrivený soumar vědy je přímo symbolickou postavou neradostnosti naší studující mládeže.

*

Každá doba má své typické postavy, ztělesňující takřka a vyjadřující její ideály. Středověk je vyjádřen postavou mnicha a rytíře. Typické postavy nové doby byly určovány různě: mluvilo se o šoferu, sandwichmanu, pilotu, rekordmanu, sportovci. Kdybychom se v tom určování řídili ideály kluků od primy do kvinty, vyšel by z toho vítězně automobilista a footballista. A to ovšem znamená, že ti kluci nejsou ani automobilisty, ani footballisty. To znamená jen, že by rádi byli majiteli aut a slavnými hráči kopané. Nic více. Chcete-li vědět, co ti kluci jsou, musíte je změřit právě těmito jejich ideály. Tedy, tito kluci jsou fandové. Fanda — fanoušek, to je zčeštění a zdůvěrnění slova fanatik. Vyznají se dokonale ve všech značkách aut a chodí se dívat na nedělní kopanou. Toť vše. Zajímají se o sport. V pondělí ráno po první hodině běží do trafiky pro pondělníky s výsledky nedělních zápasů. Je tedy nezbytno jim říkati: »Pěstovati něco jest lepší než zajímati se o něco. Fieri, non videri. Ten běh do trafiky je ovšem také sport, ale těch 20 hal. za noviny je škoda. Kupte si za ně u školnice housku.«

Avšak spravedlivě jest říci, že i v tom fandovství jest utajen určitý rys touhy po heroismu: mládež tato miluje vypětí sil, výkon, soutěž, vítězství. Ale tato touha není usměrněna a vřazena v správnou stupnici hodnot. Výkon fyzický se staví nad výkon duševní. Pěstění těla nad pěstění ducha. Prostředek se povyšuje na cíl. Chybí řád, pravidlo, řehole. Nerozlišuje se dobře mezi potřebným, užitečným a zbytečným. A tak vidíme, že naše mládež napřed dělá věci zbytečné, potom užitečné a nakonec teprve věci potřebné. Student přijde ze školy, hodí aktovku s knihami do kouta, naobědvá se. Další program je: procházka, jízda na kole, lyžování, bruslení, kopaná nebo házená. K večeru přijde domů unaven. Něco si čte, vyvolává snímky, hraje si s kocourem nebo poslouchá radio. Potom si vzpomene, že by se měl také učit. Ale už je tuze ospalý: i slíbí si, že ráno brzy vstane a všechno dohoní. I poprosí maminku, aby ho vzbudila o pěti, nejpošléze o půl šesté. A ráno se mu ovšem nechce z postele a všechny maminčiny domluvy a výzvy jsou marny. Konečně si dá říci, ohromnou rychlostí se obleče a umyje, popaří si jazyk horkou kávou, rohlík strčí do kapsy a běží úprkem do školy, aby tam dorazil aspoň deset minut před zvoněním a něco opsal a pochytil od kamarádů. Na těchto skutečnostech spočívá aktuálnost mých výkladů z dějin mnišství. Mnišství je život podle určitých pravidel. Řehole, z lat. regula, značí život pravidelný. Přesné rozdělení času a práce: napřed věci potřebné, potom užitečné a nakonec zbytečné. Ale to je tak: té pravidelnosti má student každý den ažaž: přesný rozvrh hodin, přestávky, zvonění, sedění a pozornost při výkladech: ký div, že si to vynahrazuje doma vši možnou nepravidelností, převráceností, nepřesností a ledabylostí: i jeví se prostě tím, čím mnich bez klausury, bez poslušnosti, bez modlitby, bez choru, bez hábitu a bez cingula.

*

U většiny studentů by toto neřádství nemělo překvapovati. Řád je správný poměr člověka k Bohu, k sobě samému a k světu. A správný poměr k sobě a k světu jest důsledkem správného poměru k Bohu. Základní ideou mnišského života jest *O r a e t l a b o r a*. Modli se a pracuj — v tom hesle je řád. Vynechá-li se Ora, zbývá jen bezcílné a bezsmyslné labora, pachtění, dřina, otroctví a neradostnost. Naše mládež se nemodlí: a to je nejvlastnější vysvětlení její neradostnosti.

*

Řekne-li se modlitba, myslí většina lidí na mechanické odříkání naučených formulek. Málo se doporučuje a pěstuje modlitba vlastních slov. Naučí-li se studenti modliti se vlastními slovy, stane se jejich modlitba tím, čím býti má, totiž důvěrným rozhovorem duše s Bohem. Zřejmě i zmizí obvyklé stížnosti na roztržitost a nepozornost při modlitbě. Je zajímavé dáti malým studentům za úkol, aby si sami složili nějakou modlitbu. Dělají to velmi rádi a vkládají do svých skladbiček mnoho něhy a opravdovosti. A ku podivu, hovoří v nich s Bohem o škole, o pánech profesorech, o spolužácích, o rodičích, o svých nezdarech a zdarech, naplňují je prostě všemi skutečnostmi svého života. Život studenta je boj, práce, usilování, cesta trním a hlozím, zkoušení, úlohy, opakování, chyby, špatné známky, strach i naděje, důvěra i zklamání, hrozby doma i ve škole, příkazy a zákazy — zcela lidsky posouzeno, je to psí život: jak je možno, aby mladá duše snesla to vše, kdyby neměla opory v modlitbě?

Nezdá se býti účelným zdůrazňovati v náboženském vyučování, že modlitba je povinnost. Na nemodlence to stejně nepůsobí — při slově povinnost mají beztoho představu čehosi nepříjemného a tyranského — a těm, kteří se modlí, jest modlitba i tak dechem duše a osobní potřebou. Spíše se hodí mluvit o modlitbě jako o právu a výsadě: mluvit s Otcem nebeským kdykoliv a o čemkoliv, míti v Něm přítele a důvěrníka i v těch věcech, jež jsou nejskrytějším tajemstvím duše, ne, to není povinnost, to je privilegium dítek Božích. A komu se zdá modlitba jen povinností, ten jest již duchovně mrtev.

*

Ještě dvě myšlenky o modlitbě: Je doba interviewů. Není snadno hovořiti se slavnou osobou. Obecenstvo posílá k slavné osobě novináře a ten jí dává otázky a slavná osoba na ně odpovídá. A nic snadnějšího než mluvit s Tím, v němž jsou všechny poklady moudrosti, lásky a krásy — modlitba jest interview s Bohem.

Pes se nermoutí, nevidí-li jiné psy. Ale rmoutí se, nevidí-li svého pána. Neprospívá-li ani psu, je-li odloučen od svého pána, jak to může prospívati duši?

Maruška I.-Nitra: Sedmibolestnej

*Nervózni škriatici
vyliezli na lice,
bledúťke z ľalí
rozplietli kytice.*

*Na oči padajú
strieborné závoje.
Rusalky češú z nich
snežné snov záveje.*

*Vieš, Matko premilá,
v trňovu korunu
zimného večera
srdcom som zaprela.*

*Preto som chodila,
slzami opitá ...
Oči som prišila
na vetrov kopytá.*

*Preto som spievala
bolestné »Zdravasy«,
smútky som sypala
hviezdíčkam na riasy.*

*Preto som prosila
s prosbou Ťa z ocele,
plačom som rosila
ulice na čele.*

*Ó Matko bolestná,
Ty to len sama vieš,
čo v mŕtvu tvár Syna,
s mečami v srdci zreš.*

Láska

O. J. Mastyl'ak, CSsR.

I. Láska je tíhnutí bytosti k bytosti. Láska je splynutí dvou životů (Solovjev). Tíhne-li člověk do výše, můžeme mluvit o lásce vzestupné (amor ascendentes). Směřuje-li dolů, projevuje lásku sestupnou (amor descendens). Odnáší-li se k protějšku rovnocennému, je to láska rovná — amor aequalis. První láska se uskutečňuje v milování Boha, rodičů, vlasti a osob nadřazených. Druhou prokazuje trpícím, nuzným a všem bytostem, stojícím pod námi. Třetí je láska přátelská a manželská.

Milujeme-li někoho proto, že je dobrý sám v sobě a přejeme mu toho dobra, jest naše láska nejčistší — amor benevolentiae. Hledáme-li v lásce jen dobro své, jsme sobečtí (amor concupiscentiae). Těšíme-li se z dobra a krásy, které postřehujeme na druhých, protože je výsadou jeho i naší, milujeme láskou zálibnou — amor complacentiae.

Poněvadž ale nemůžeme milovati a tíhnouti k něčemu neznámému, nýbrž předmět lásky musí býti nejprve poznán (nihil volitum nisi praecognitum), r o z e z n á v á m e podle poznání a principu, z něhož úkon lásky vychází: l á s k u s m y s l o v o u (animální), l á s k u d u š e v n í, r o z u m o v o u (racionální, volitivní) a l á s k u n a d p ř i r o z e n o u (theologickou).

Nepřemožitelná potřeba lásky jakožto transcendentního vztahu je silným zdůrazněním immanentní, vnitřní nedostatečnosti, omezenosti a prázdnoty, která si žádá nutného doplnění a zdokonalení, aby člověk mohl býti blaženým a šťastným.

Úplného štěstí může člověk dosáhnouti jen v konečném zapojení do Bytosti nejdokonalejší, nejlepší a věčné. Fakticky však bytost z masa a krve spokojuje se většinou s prchavým prožitím, fyziologickým a psychologickým procítěním něčeho, co je pouze stínem blaženosti a lásky.

Stvořitel od počátku postavil člověka na stezku, vedoucí přímo k dokonalé lásce a blaženosti. Celá soustava nadnášela člověka k ideální lásce. On však nesetřval. Jako odbojný Titán byl rázem poraněn a sražen do chaotického údolí smrti.

Vykupitel obnovil plány Stvořitelovy a jako druhý Adam vykonal mystickou rekapitulaci člověčenstva; avšak vykoupení jsme jen ve smyslu objektivním (jako celek), nikoli ve smyslu subjektivním (každý jednotlivý). Odvěký konflikt mezi lepší částí («pars melior» u Horatia) a nízkými pudy, zaznačený už od pohanů (Vides meliora proloque, deteriora sequor. Ovid) byl ještě ostřeji zahrocen od té chvíle, kdy lepší stránce člověkově byla poskytnuta hojná možnost vítězství a apotheosy ve spasitelském řádu Kristově. 7. kapitola listu k Římanům jest pronikavým výkřikem sv. Pavla v této srážce těla a ducha, zákona v údech a zákona v mysli.

2. Mladý příteli! Jsi ty ušetřen tohoto zápasu? D ř í v e n e b o p o z d ě j i b u d e š u c h v á c e n t í m t o b o j e m snad s bezohlednou divokostí. Bojování je život člověka na zemi. Bojovals nebo budeš bojovati »jako dobrý bojovník Krista Ježíše«?

Láska mládí se někdy vyčerpává a vyžívá v hrubém erotismu. Mládí, zpité vínem ze sodomských vinic, rozmrhává nejvzácnější energie života.

Pokles veřejné mravnosti, móda, tisk, kina, divadla a všechna pohoršení a moderní »irritamenta malorum« dotěrně na tebe útočí a způsobují nezdravou hypertrofii fantasmie, již je tolik přístupno naše neurastenické XX. století, jak je nazývá Cappelmann-

Bergmann (Pastoralmedizin, 17. vyd., 1917, str. 105). Freudova psychoanalýza dovršila zlo svým pansexualismem.¹⁾

Tvé postavení nebylo by tak tragické, kdyby lidská přirozenost nebyla více stížena slabostí než žádostivostí.

Potřebuješ tedy heroické síly, abys vítězně probíjoval »boje neposkvrněných«, abys dospěl k lásce čisté. Animální úkony hříšné lásky posunují hodnotu lásky pokaždé o jedno místo za desetinnou tečku, kdežto jsou-li jen potvrzením Bohem požehnané lásky duchovní, mohou lásku přímo úměrně zmnohonásobiti (K. Solovjev, Smysl Půbvi, Sočinenija VII., 3—60). Největším štěstím v lásce je podání opravdu panenského srdce (Fr. James).

Síla přemoci »kouzlo marnosti« není z masa a krve. Kdybys měl svaly pařížského rohovníka Marcela Thila, nemáš ještě zajištěno vítězství. Už středověký mystik jemně postřehl, že čeliti neřestem a vášním je obtížnější než snášeti jakoukoliv tělesnou námahu (Následování Krista, I., 25). Seipsum vincere, maxima victoria. Francouzský vychovatel Jules Payot, který není ani z řad katolických, pěl takřka hymny úcty a obdivu nad hrdinstvím čistoty (sr. Habrich, Pädagogische Psychologie II.). Čistota je nekrvavým mučednictvím.

Chceš-li býti nepřemožitelným, budeš celým a úplným charakterem. Pro boj lásky má snad pravdu J. E. Georg, tvrdí-li, že nikoliv trénink vůle, nýbrž jasné poznání mravních hodnot a pocit odpovědnosti jsou nejdůležitější podklady výchovy charakteru. K prostředkům přirozeným musí ovšem nutně přistoupiti nadpřirozené. Tvůj charakter neobstojí před mocnostmi temna, nebude-li proniknut a obestřen září nebeskou. Pokorná modlitba, zvláště k Nejsv. Panně v době pokušení, vážný pohled do věčnosti, skutky křesťanské charity, zpověď, svaté přijímání (vinum germinans virgines, chléb silných), exercicie — duchovní cvičení — budou ti zárukou pomoci shůry. V ušlechtilém přátelství s dušemi stejných ideálů najdeš netušenou oporu v boji.

Jde o věc víc než sekulární. Běží o duši, o Boha, o věčnost. Sv. Alfons, »Učitel spásy«, ve své monumentální Morální theologii nerozpakuje se tvrditi, že všichni zavržení jsou zatraceni pro jedinou neřest nečistoty, nebo aspoň ne bez ní (III., 413).

Neztrácej odvahy! Pohleď na falangy mladých hrdinů! Viz Ferriniho, Necchiho, Moscatiho, Toviniho, Conorta, Frassatiho, Sinclairovou, Lekeuxovou a řady jiných.²⁾

3. I v životě duchovním, v řádě milosti má láska vrcholný význam a poslání. Znamená-li ideál pro člověka harmonické rozvinutí všech schopností a vloh, pak ideál nadpřirozený pro křesťana nepopírá této snahy, nýbrž ji

1.) S psychoanalýs, kterou Freud osnoval na podkladě úkazů, většinou pathologických, vyrovnává se dr. Donát S. J., univ. profesor v Innsbrodu: »Über Psychoanalyse und Individualpsychologie 1932, košický dr. Spesz: Psychoanalýza a křesťanstvo, dr. J. Klug: Die Tiefen der Seele 1926.

2.) Z vychovatelů mládeže o ideálech a mravních bojích mládeže snad nejvroucněji a nejpůsobivěji promlouvá univ. prof. opat dr. Tihamér Tóth, z jehož oktologie, psané pro mužskou mládež, budiž zde poukázáno na spis »Reine Jugendreife« (z maďarštiny přeložil a upravil Bopp) a »Kristus a mládež«, Jesuita Hardy Schilgen píše pro mládež obojího pohlaví a velmi otevřeně. V málo letech náklad jeho spisů překročil ½ milionu výtisků; pro jinochy: »Ty a ona« (z němčiny přeložil dr. K. Vrátný), »Mladí hrdinové«; pro dívky »Ty a on«. P. Ant. Puntigam S. J. napsal německy »V bůrkach mladosti« (Ulmanský S. J., Trnava 1926), Dr. Michal Gatterer: »O pohlavním životě« (slovensky zpracoval Jozef Jánoš, Bratislava 1933.) Z nekatolíků proslul protestant dr. Fr. W. Förster, »Jugendlehre«, »Lebensführung«, »Lebenskunde«, »Sexualethik u. Sexualpädagogik«. — Český psal prof. Pecka »krví srdce«: »Listy otce synovi«, »Listy matky dceři« (brožurky 1931), Dr. Frant. X. Novák: »V máji života« (č. 1. Knihovny katol. studentstva), P. Adolf Pelikán: »Vino ze sodomských vinic«, 2. vyd. Praha 1931 (slovensky V Trnavě 1935). Dominik Pecka: »Tajemství života«. (Edice Jitra, 2. vyd.).

doplňuje ještě vyšším požadavkem harmonického vývoje všech schopností a vloh nadpřirozených: milosti a ctností. Jako se všechny mohutnosti člověkovy soustředí ve vůli a jejím úkonu: v lásce (amour), tak všechny vlohy nadpřirozené u křesťana koncentrují se ve vůli omilostněné a v jejím úkonu: v lásce božské (charité; Jos. Schryvers CSsR., *Principes de la vie spirituelle*, 1925).

V nadpřirozené lásce dochází křesťan-světec absolutního zdokonalení a terminace celé bytosti. Božská láska je blaživé ukončení eudaimonického gravitačního pohybu srdce. Pro sv. Augustina, největšího a nejvitálnějšího hledatele štěstí všech dob a národů, bylo spočinutí v Bohu ukončením nepokoje (*Confessiones* I., 1). Duše takřka experimentálně zaznává Boha již na zemi, ovšem jen počátkově, poněvadž konečného vypětí lásky čekáme až v blaženém patření (sv. Tomáš).

Než dívati se na theologickou lásku pouze s hlediska *antropocentrického*, vystihuje sotva její *rub*. Milujeme Boha nejenom proto, že je dobrý nám, že vyplňuje naše srdce, nýbrž proto, že je dobrý sám v sobě, že je sám vším a že my jsme jeho. Že Bůh je dobrý sám v sobě, poznáváme ovšem nejsnáze na dobrodiních, která nám prokázal.

Je to až tajemné, jak láska Boží dovede člověka zaujmouti. Ale tajemství nespočívá v tom, že jsou duše, nad nimiž Bůh panuje láskou; tajemství spočívá v tom, že těch duší je málo (Msgr. d'Hulst; [Simóni] Levý, *Musí totiž kralovati*, 1933, 23). Láska Boží umí vyrůst až v nejvábnější mystické zázraky, jaké znázorňuje v nové době na př. »*Innocentissima virgo Lucensis*« — bl. Gemma Galgani (1878—1903).

Bůh *střeží žárlivě lásku* v srdcích svých vyvolených. Nestrpí u nich žádné lásky a žádného citu, jenž by nebyl dokonale podroben supremacii milosti. Srdce musí nemilosrdně zpřetrhati každé pouto partikularity, které brání naprosté volnosti stýkati se s Bohem. Bez tohoto rázného činu duše by se vždy bídne vláčela duchovním životem.

Poněvadž dokonalá duše, miluje Boha pro Boha, nemůže nečinně přihlížeti, že Bůh není milován ode všech. Tento pohled stupňuje pak *apoštolátní horlivost* až do bezmezna. Apoštolátní smýšlení může se přetvořiti takřka v jakýsi apoštolátní pud (dr. B. Vašek, *Katolická akce*). Svěťice z Lisieux, Terezie Ježíškova (1873—1897) je vzorem bezmezné lásky a všetvárného apoštolátu — aspoň optativně. Taková láska k bližnímu, která vyvěrá přímo z lásky k Bohu a nikoli toliko z altruistických důvodů a humanistického soucitu, je bez konců a hrází jako sama láska k Bohu. Bohoslovec by řekl, že předmět formální lásky k Bohu i lásky k bližnímu je týž. Pochopujeme tedy, že tato královna ctnosti a »svazek dokonalosti« (Kol. 3, 14) má své heroje a mučedníky.

K *dokonalé lásce vede dvojí cesta: nevinnosti a kajícínosti*. Měl-li to neštěstí, že ses vyřadil jednou z »lepšího dílu stáda Kristova« a již nemůžeš si dělati nárok zpívati »píseň Beránkovu«, zbývá ti přece ještě pokání a pláč. Sv. Augustin a sv. Magdalena rovnali se láskou pannám. Terezie Martinova, hlasatelka lásky a důvěry (*l'amour-l'abandon*) dává ještě v posledních týdnech svého umírání zdůrazniti, že by měla tutéž důvěru, i kdyby se byla dopustila všemožných zločinů; cítila by i potom, že takové množství urážek Božích se podobá krůpěji vody, vstříknuté do žhoucí výhně. (*Novissima verba* 1930, 50.)

*

Veškerá láska vykoupeného člověčenstva soustřeďuje se v boholidské Osobě Kristově, v lásce Srdce Ježíšova. Ježíš Kristus je cílem, příčinou, předmětem i vzorem veškeré lásky.

Město snů

T. V.

IX.

Rozměklý den počátkem března dohasínal širokou žlutí na západním nebi. Rozpuštěný sníh syrově voněl a leskl se ve velkých loužích, klidně obřezujících žluť nebe. Chvillemi zavál podivně vonný proud vzduchu a pohladil lidi po ustydělých obličejích jak teplá dlaň. Sedé kapky putovaly v dlouhých řadách po okrajích střech, seskakovaly a podupávaly po chodnicích okolo domů. Smutné, ušpiněné ulice se slabě usmály novými výklady, ve kterých za sklem už kvetlo jaro.

Z právnické fakulty se vyhrnul houf mladých právařů a několik právařek. Bylo právě po semináři. Mezi posledními vážně vyšel Jurka s Ferdíkem a za nimi ulízaný Gusta. Jurkovi se ještě nechtělo domů. »A když chceš, tak se courej těmi loužemi a nech si kapat vodu za krk, když se ti to líbí. Já jsem zas tak prosaickej člověk, že tomuhle počasí nemůžu přijít na chuť. Prej cítit jaro, já bych tak cítil rýmu,« ušklíbl se Ferdík a měl se k odchodu. »No jo, nevíš, jaký on má spády,« podotkl Gusta a ospale mžoural k žlutému západu. »To soudíš podle sebe,« usadil ho Jurka a vykročil. Přemýšlel o Ferdíkovi. Seděl vedle něho v semináři. Ferdík listoval ve starých Digestech, či Kodexu, tvářil se jak učenec, »jako by tomu rozuměl«, jak o něm říkal Jurka a při tom šeptal do žlutých listů o všem možném, až se okolí mělo co zdržovat smíchu. Ale, divná věc, ani jednou se nezmínil o Běle. Či by myslel, že na ni Jurka už zapomněl? Pravda, Jurka dával najevo lhostejnost, ale baziliščími očima Ferdíkovým jistě neušlo, jak Jurka nespokojen se vrací ze zábav. Podivné, Běly nebylo nikde vidět. Za to s Dražkou se potkával velmi často. Jurka už i okolo gymnasia obcházel, na svou svěřenku se šel přeptat, ale marně. Umínil si tedy, že na Bělu zapomene, a zapomínal. Vláčel se ulicemi a myslel, jak je asi krásně teď za městem. Smutná touha po lesích, polích a volnosti často mu teď zalehla duši.

»Jej, to je náhoda!« polonesměle, poloradostně zaznělo za ním. Obrátil se a poznal Dražku. Šel s ní blátivou ulicí, ač nebyl příliš rád a poslouchal její veselý, trochu povrchní hovor. Mluvila ráda o sobě, jak je nadaná a obdivovaná, o nádherném domově, ale nejraději o otci, totiž o jeho tisících. Jurka vůbec pořád nechápal, že by to děvče, které bylo tak povýšené, si vybralo jeho. Snad proto, že se jí nedvořil. Nechápala, že by právě on pro ni mohl být nedosažitelný, když dosud se jí každé přání splnilo. Vlastně, proč by se tak bránil, pomyslel si Jurka, a rozhodl se, že by s ní mohl chodit.

Šli tichou postranní ulicí. Jen na jejím konci bylo slyšet tukání kramflíčků. Ve večerní mlze uviděl Jurka na konci ulice postavu. Jak se blížila po protějším chodníku, stiskl ho podivný neklid. Neposlouchal Dražku a přibíhl oči na blížící se dívku. Už došla na pár kroků. Jurkovi stouplo srdce až k hrdlu a stáhlo dech. Běla! Tak dlouho ji neviděl a teď, když už na ni skoro zapomněl, ji musí potkat a zrovna, když jde s Dražkou. Přesla a neohlédla se. Hlavu vzpřímenou, oči upřené na světlý konec ulice, ale Jurka byl přesvědčen, že viděla dobře a měl vztek. »Viděl jste, to byla Běla!« ozvala se Dražka. »Tož vy ji znáte?« »Měli jsme vilku blízko jejich hájovny.« »Což její otec je hajný?« »A vy to nevíte? Bože, tolik jste se s ní natancoval!« štipla trochu ironicky. »Nevím o ní skoro nic.« »A zajímá vás to?« Jurka se vyhnul. »Povídala mi vždycky hrozně krásně o květinách, lesích, knihách. Zdálo se mi, že má hluboký cit a byla přísná, nevím, jak bych to vyjádřil.« »No, ano.« Dražka se neklidně dívala do Jurkových zářících očí

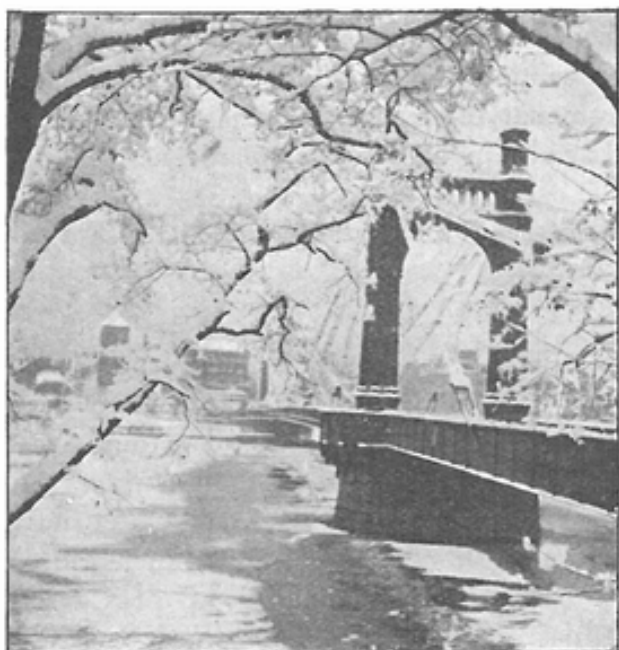
a bolavé podezření a strach ji přepadly jako tenkrát v tanečních. Zabojovala, ale bezohledný, sobecký strach zvítězil. »Je trochu samotář, ale už chodí s tím právařem.« »S kterým?« vyhrkl Jurka. »Ale s takovým ramenatým, modrookým, já myslela, že je to váš kamarád.« »Franta, je!« Jurka tupě přisvědčil a divil se, že ho nic nemrzí, nic nebolí.

V noci však dlouho nemohl usnout. Nejraději by byl někam utekl a zaspal vše a zapomněl na vše.

X.

Ferdík přecházel »cimrou« a pohvizdoval si. »Pepíku, pojd' sem!« zavolal po chvíli. Pepík přiběhl a Ferdík mu cosi dlouho povídal. Bylo to asi hodně směšné, protože Pepíkova tvář se šířila a na konec se rozesmál a plácaje se do kolen, spokojeně opakoval: »To bude ohromný!« »Neřehtej se mi tu jak utrženej!« zavrčel Franta, který tu studoval. Ale to již oba byli pryč. Sešerilo se. Franta rozsvítil a dřel dál. Chtěl dělat v červnu druhou »štáčku«, dřel tedy náramně a upřímně. Otevřeným oknem občas zaslechl zpěv a křik. To na některé »cimře« se bavili. I to utichlo. Bylo už přes deset. Najednou zvedl hlavu. To bylo, jako ženský hlas! Teď zase! »Jurko, musím už jít.« Franta vyskočil a opatrně se šinul k oknu. »Nechod' ještě, Běluško!« Frantou to škusblo. Vyklonil se z okna div nepřepadl, ale neviděl nic. Hlasy vycházely ze stínu. »Kdy se zas sejdem, Jurko?« Franta praštil zákoníkem a vyrazil z pokoje. Ve vedlejší »cimře« bylo okno obleženo. Franta zahlédl Jožu, Gustu a ještě několik. Všichni byli rudí potlačovaným smíchem. »Co se děje? Kde je Jurka?« »No venku, dyť slyšíš. Kdo by to byl do něho řek'.« Tu vešel Jan celý zamračený. Franta se na něj vrhl. »Kde je Jurka?« »Co se to děje?« mračil se Jan. »Kde je Jurka?« lomcoval jím Franta. Jan ho mlčky chytil a vedl do pokoje. Za ním se hrnuli ostatní. Jan pořád mlčky, zakaboněný jako mrak, ukázal na lůžko, kde spokojeně spal — Jurka! Smích, dlouho utajovaný, vyletěl teď jak raketa. Všeobecný údiv. »Kde je Ferda?« zeptal se náhle významně Jan. Frantovi se rozsvítilo. »No, tohle je darebáctví. Nebud'te ho!« bránil s Janem. Tušil, jak by se citlivého Jurky ten žert dotkl. Ale rozesmátý Gusta už třepal Jurkovým ramenem. Jurka vyskočil. Vlekli ho k oknu. Rozespálý Jurka dlouho nechápal. Pak však pochopil. »Kdo to udělal?« »Nejde tu o něho, ale o Bělu,« vykládal Franta, »jak ona k tomu přijde?« »Prostě se to nedoví,« rozhodl Jan a všichni se svatě zavázali mlčením. »Proto chtěl pořád Ferdík, abych si s ním pro dnešek vyměnil nocleh. Ale počkej!« Franta se domlouval chvíli s Jurkou a Gustou. Pak zhasli a ulehli. Hodnou chvíli ticho. Tu se kdosi šátrá po chodbě a zlehounka bere za kliku. Dveře se tiše za příchozím zavírají, už je ve světnici. »Franto, zloděj!« vykřikl Jurka. »Prašť ho botou!« a Franta sám hmatá rukou pod postel, kde má svých dobře 10 párů bot, a prásk! Jurka taky. I Jan se přidal. Boty lítají. »Juříčku, prosím tě, to jsem já,« ozve se tiše. »Jaký já, to by každý řek',« prásk! »Já, Ferdík.« »Ten už dávno spí ve vedlejší cimře.« Ferdík je na rozpacích, tuší zradu, i dává se na ústup. Vyrazí dveřmi a běží do druhé cimry. »Kdo to sem leze?« ozval se výhrůžně Gusta. »Prašť ho botou!« »Kluci, neblbněte,« zní žalostně, »nemůžu spát venku. To jsem přece já, Ferdík!« »Ten si přece dnes zaměnil nocleh s Frantou. Gusta, kdoví, kdo to je, jen ho prašť!« — Nechali ho hodně dlouho trást se na chodbě zimou a strachem. (Ferdík se potmě přece tolik bál.) Když už soudil, že usnuli, tiše se vloudil opět do »cimry«. »Zas je tu někdo!« »To je divný, kdo ví, co to je. Možná, že se Ferdovi něco stalo a teď jeho duch nám to jde říct!« Ferdík zajektl zuby a bezděky se ohmatával, je-li to skutečně on. Až ho hodně potrápili, teprve ho pustili. Ráno nikdo o ničem nevěděl.

(Pokračování.)

O. S.: Praha v zimě. (Z naší soutěže.)

Karel Dvořák:

V ČASE

Večery větrné, zsinalá rána,
vrak spánku v příboji dědictví zlého,
na šňůru hoře navlékaná
zrna dní růžence bolestného.

Podťaté kroky, volání bez ozvěny,
zvon bleskem němoty zasažený,
neplodný sad, jehož kořání rve
milosti vábení palčivé.

Večery větrné, zsinalá rána,
vrak spánku v příboji dědictví zlého,
na šňůru hoře navlékaná
zrna dní růžence bolestného.

Anna Smolíková:

SEN

M. T.

Jak slunce po západu
svých smutků stopy nechá rudé na obzoru,
tak umřel sen.
A bílý den mně opatř vyrval krás,
v níž spoutala jsem snící svoji skrář,
a vyrval dlaň,
již podala jsem bledé Luně,
by po obláčcích zavedla mne ve snů chrám.
Sám, sám, sám.
Sen opadal, jak v resignaci listí,
když kosmický dech podzimu se ujal.

Ivan Čerkić:

SNÍH – JEN SNÍH

Kde kouzlo jarních melodií
a letních slavných nocí smích —
co zbylo z nich?
Jen kol a kolem po stráních
se bělá sníh — jen sníh.

Kde cítů jas a teplo vroucí?
„Ba, dozrál dávno lidských klas...“
Zní smrti hlas —
teď kol a kolem po skráních
se bělá sníh — jen sníh.

Eda Jitzovský

Trade mark: Sport

Víte, že s úpadkem sportovní morálky podléhají špatným moresům i fanouškové? Dříve, když se amatér strefil ze dvou kroků vedle branky, nebylo vám to sice vhod, ale ulehčili jste si bodrým: »To je ale brambora bramborová, ten kluk!« Dnes, když se profesionál strefí ze dvou kroků vedle sedmimetrové branky, utíkáte na druhý den pro Sorelu, protože jste si vztekem vytrhli poslední vlasy na hlavě. »A za tohle dostává, prosím, ten pět tisíc měsíčně, vždyť to jsou hříšné, z nás ubohých fandů vyždímané peníze!«

Dobře vám tak! Chod'te na profesionální sport. Jednou si přece uvědomíte, že je to jakási cirkusová atrakce, která s pravým duchem sportu nemá nic společného.

Ničíte si zlostí nervy a stáváte se po případě i hulvátém. Jak? Sázíte ve Sposaku na vítězství svého klubu a peníze vás třeba zaslepí tak dalece, že pokřikem navádíte hráče k nebezpečné hře a snad i trestním skutkům.

Je několikastupňový mráz, ale vy nedbáte, že byste si mohli uškodit a jdete přece mrznout v domněnání, že uvidíte pěkný sport. Co řeknete tomu, když místo krásných kombinací vidíte dvě primadony »supermančaftu«, jak fackují jednoho hráče o hodně a hodně slabšího soupeře? Takhle se při zápase asi nemají chovat »rytíři bez bázně a hany«, jak ten »supermančaft« loni nazval »Pestrý týden«.

PDC Journal měl mimo jiné ukázkou z francouzského Gross Country. Film zachycuje atleta jak probíhá cílem. Po protrhnutí pásky se běžec pokřičoval — obecnost se v biografu hlasitě smálo. Nikdo si asi nevzpomněl, co poctivého tréninku a vůle vězelo v tom prostém (vítěz byl tak zvaný outsider) amatéru, který zvítězil nad osmi sty jinými. — — —

A co myslíte, že může způsobit konec profesionálního sportu? Návštěvníci takových zápasů, fandové, čili také vy, kteří tyto řádky čtete. Znam dost studentů, ale i starší pány (od vidění a debat při zápasech), kteří nemohouce být v neděli bez kopané, jezdí na předměstí se dívat na amatérská mužstva. Vstupné je tam mírné, takže zbude i na obě cesty »elinkou« a nepřekročí to pětikačku. Na hřištích chudých klubů nehrají »tanky« a »zlaté nožičky«, ale nadšení chlapi. Sledujete klidněji hru, protože nemusíte nikoho podezírat a hubovat, že za peníze hraje jak ponocný. Neničíte si zlostí nervy, odcházíte po zápasech spokojen, protože víte, že ti hoši hráli poctivě a nadšeně. A mimo to podporujete sport na pravém místě.

Jsou v životě hodně důležitější věci k napravování — ale dnes je řeč o sportu.

Sport má ideální tendenci, totiž prospěti zdraví lidu a tím brannosti státu. Není tolik třeba sportovních rekordmanů, ale gentlemanů! I to gymnasiální »ucho« — primánek může být malým gentlemanem. Nedejme se korumpovat v ničem a ničím, tím méně penězi. Buďme pravými sportovními rytíři bez bázně a hany, hrajme vždy poctivou a otevřenou hru. To, co se nám dnes v mnoha a mnoha oborech nelíbí, to můžeme napravit jen my. Ovšem budeme-li i v chůzi spát a vlezeme zase do starých kolejí, dejme vinu jen sobě a nenaříkejme.

Chce-li student považovat všechno dění ve světě za jakousi psinu a pracovat jen pro svůj žaludek a tělo, je škoda, že se vůbec narodil.

Čekat na zázraky je směšnost, jen železná vůle a důslednost v uskutečňování účinných předsevzetí přináší úspěch.

Nikdy neříkejte: »Co já? Na mně nemůže záležet. Bez jednoho to bude!« — Z nepatrných praménků vzniká veletok a ty prameny také vyvěrají ojedinele a na různých místech.

Buďme rytíři, moderně gentlemany, bez bázně a hlavně bez hany tam, kde máme jimi zatím býti nejvíce — ve studiu a pak v tom, co má každá mládež ještě nejraději — ve sportu a hrách.

Neoddávejte se bláznivé touze být — primadonou. Každé primadonství je směšné. Postavte vedle mladé ženy s buclatým dítětem v náruči nějakou vyfintěnou a malovanou velehvězdu z Hollywoodu, nebo vedle těžkým životem zoceleného tatranského horala vyšňořeného lyžaře s monoklem — a máte-li dosud zdravý rozum, pochopíte, kam vás může zavést slovo »moderní« za každou cenu a co vše se netropí pod Trade Mark: Sport.

Osvícenství a české národní obrození

Dr. Janu Strakošovi

Teorie o vzniku, podstatě a obsahu onoho mohutného myšlenkového, literárního a konečně i politického hnutí, jemuž říkáme národní obrození, jak je v obvyklé mistrovské synthetické zkratce shrnul Arne Novák (*Teorie o národním obrození*, 1929), prošly třemi zajímavými fázemi, jež nás nejenom poučují o tom, co bylo objektem jejich studia, ale nesou i zcela zřetelnou pečeť prostředí, v němž se zrodily a konečně (v druhé realisticko-positivistické fázi) i účele, k němuž byly vytvořeny.

První z těchto teorií, a to pojetí Palackého, vzniklé v romanticko-nacionálním údobí národního obrození, chápe jeho vznik jako pouhou reakci na germanisační útlak josefinský. Druhá, realisticko-positivisticko-protestantská koncepce, zapojuje národní obrození do širokého rámce myšlenkového proudění evropského a Masarykem se snaží sepnouti je s českou reformací. Dnešní historická a literárně historická věda nedává za pravdu ani jedné z těchto koncepcí a vidí kořeny českého národního obrození především v české tradici nacionální a vlastivědné tradici balbínovské.

Pojetí Palackého, jež vzniklo v druhém, romanticko-nacionálním údobí národního obrození, je tedy zcela jednoduché: jádrem českého národního obrození jest hnutí národně jazykové, vyvolané násilnou germanisací josefinskou. Tento prvek, jak jej vidí Palacký, zcela jistě v našem národním obrození působil a dnes jej uznáváme více než za doby realismu; zdaleka však nestačí, aby vysvětlil celý proces obrozený; jestliže tedy vystoupili realisté proti přílišné jednoduchosti a povrchnosti tohoto pojetí, měli zcela jistě pravdu; nesprávné bylo jen to, co na tomto podkladě vybudovali.

Vlčkovu a Jakubcovu pojetí národního obrození, opírající se konečně i o mínění některých osvícenců (Procházka, Dobrovský), vidí tedy v našem národním obrození především součást všeevropského hnutí myšlenkového, vyvolaného racionalistickou filosofií zejména francouzských encyklopedistů. Všeobecné uvolnění myšlenkové, emancipace vědeckého badání z područí Církve a zvláště jesuitů, jako nutný následek pak mohutná reakce na útlak protireformační — to jsou prvky, jež vyvolávají v život i náš národ. Jaroslav Vlček to vyslovil stručně a jednoznačně:

»Bez duševního znovuzrození evropského žádné obrození české.« Tyto evropské proudy myšlenkové, jež domněle tvořily základ národního obrození českého, redukoval pak vídeňský slavista Matyáš Murko, realisty celkem sympaticky přijímaný, téměř výhradně na působení ducha a písemnictví německého.

Realismus však vytvořil ještě jiné pojetí národního obrození. Je to nábožensko reformační koncepce Masarykova. Masaryk celkem přijímá Vlčkovu teorii o evropském myšlenkovém základě národního obrození, snaží se však v přímé protivě k tomuto pojetí spojit ji se starší tradicí dějinnou, navázati na ideály české reformace a prohlásiti národní obrození za její přímé pokračování. Svůj názor formuluje takto: Naši buditelé našli pevný základ filosofický pro své snahy v humanitě. Našli jej ve filosofii německé; Kollár jej formuloval nejurčitěji, přejav Herderovu filosofii dějin. Svobodomyšlné hnutí české přirozeně odkazovalo k tradicím bratrským a husitským, naši buditelé pokračovali tam, kde reakce přetrvala vývoj. Naše znovuzrození je tedy historický vývoj docela přirozený; idea humanity se docela přirozeně pojila ke snahám naší české reformace.

Správně upozornili Josef Pekař a Arne Novák, že Masaryk v této své koncepci nepodává výklad obrozenského procesu, ale že se pokouší o něco docela jiného, totiž o filosofii dějin. Dále se nesmí zapomínati, že »Česká otázka«, v níž své názory formuluje, není spisem vědeckým, nýbrž politickým, jímž měl býti dán jakýsi historický podklad k určitým politickým snahám přítomnosti. Základní omyly Masarykovy koncepce, jak je vytkli Josef Pekař a Arne Novák, jsou pak tyto:

1. Naše osvícenství (i pokud je spjata s národním obrozením) nemohlo pokračovati v naší náboženské reformaci především proto, že této reformace vůbec neznalo. (Humanitní ideál bratrský je plně znám teprve od prací Gollových.)

2. Masaryk zaměňuje dva zcela odlišné pojmy, totiž humanitu české reformace, náboženskou a theocentrickou, s humanitou herderovskou, anthropocentrickou, osvícenskou, filosofickou (a nikoliv náboženskou), jež má vliv na naše osvícence.

3. Pokud se obírá naším obrozením, není si vědom zákonného principu filiačního, když dobu české protireformace, tedy plná dvě století, jež mu jsou dokonalým prázdnem, zcela vypouští ze svého uvažování.

Působení české reformace jako principu vůdčího přestává na půdě českého státu definitivně rokem 1620; od toho roku můžeme jí přiznati jen úlohu velmi podřízenou.

Vrátíme-li se nyní po tomto nutném odbočení k pojetí Vlčkovu a ostatních literárních historiků realistických, objeví se nám dvě velmi podstatné chyby, jichž se dopouštějí:

1. Zaměňují zcela libovolně dva pojmy, jež bude přece jen dobře od sebe poněkud lišiti, totiž osvícenství a české národní obrození.

2. Téměř zcela přehlízejí význam nejdůležitějšího prvku v našem obrození, totiž význam myšlenky národní.

Koncem loňského roku vyšel v edici brněnského Akordu překlad velmi zajímavé knihy německého vědce, profesora pražské německé theologické fakulty dr. Eduarda Wintra: *Bernard Bolzano und seiner Kreis*. Zajímá nás na ní především skutečnost, že zde nalézáme potvrzeno to, co vyslovil již před několika roky český badatel dr. Jan Strakoš v knize o počátcích českého historismu obrozenského: že totiž českou (myšleno teritoriálně, nikoliv národně) společnost obrozenskou nelze si představovati jako jednoduchý kompaktní celek, že tam probíhalo několik proudů namnoze odlišných, a my, chceme-li posouditi jejich význam pro národní obrození české, musíme především zjistiti, jaký byl jejich poměr k tomuto národu. Bernard Bolzano, typický zjev osvícence, je na příklad člověk velmi ušlechtilý, jemuž je nesnesitelné každé bezpráví: a přece nemá nejmenšího porozumění pro věc českého národa prostě proto, že jeho duchu, jenž se vznáší ve výšinách všelidských, jsou národní snahy především překážkou jeho ideálů všelidských. A to je, zdá se nám, příznačno pro pouhé osvícence vůbec, že nemají dosti smyslu pro nacionální snahy národů, ať již z pohnutek všelidských, jako je tomu u Bolzana, ať z pohnutek jiných, na něž počínání vládních kruhů (germanisace, centralism) má vliv zajisté nemalý. Domníváme se tedy, a to nikoli neprávem, že bude nutno, abychom se na osvícenství a národní obrození, jež byly realisty uváděny ve vztah příčinný, dívali spíše jako na zjevy současné, což je méně.

Sem bychom konečně mohli vsunouti, kdyby nás zajímalo jednak osvícenství samo o sobě, jednak kdybychom chtěli uvést na pravou míru vžitě názory, úvahu o povaze českého (teritoriálně) osvícenství samého, jak o ní podnětně píše mladý německý badatel dr. Eugen Lemberg ve svých *Grundlagen des nationalen Erwachens in Böhmen*. Ukazuje se zejména, že osvícenství v českých zemích se

připíná více ke katolickému jihu německému, než k protestantskému severu nebo k francouzskému encyklopedismu, a že v něm tedy není tolik proticírkevní zuřivosti, jak se mnohdy soudí. Ale to nemá podstatný význam pro naše úvahy, jejichž středem je národní obrození a osvícenství jen potud, pokud je s ním spjato.

Co je tedy skutečnou podstatou našeho obrození? Je to onen *spiritus agens*, hybný duch českých dějin, ona *vis vitalis*, živoucí, immanentní, neumořitelná síla českého národa, je to myšlenka národní. Není to nic, co by bylo vytvořeno teprve herderovským pojetím národa: české vědomí národní, onen živý a prudce tryskající cit, bez něhož by nebyl možný život národa, ozývá se, provanuto duchem křesťanství, již na úsvitě českých dějin, u svatého Václava a Vojtěcha, prudce tryská v Dalimilovi, bouří jím hnutí husitské, ale neméně silně žije i v Čechách protireformačních, ozývá se plně a vědomě v takovém listu Viléma Slavaty císaři Ferdinandovi, bije u Balbína a mnohých jesuitů protireformace (v naší stati o baroku uvedli jsme takového kutnohorského jesuitu Kořínka), ozývá se mocně na sklonku osmnáctého století u horlivého katolíka Vaváka. A je to právě protireformační češství (cituji Josefa Pekaře), které, naplněné českou historickou tradicí, smířené a sjednocené s katolickým světem kulturním, jež má tak podivuhodnou sílu assimilační, že počestí (mluvím slovy Pekařovými) Dobnera, Voigta, Ungara, Cornovu, zčásti i Dobrovského a dobude celé země českou historickou tradicí. Jsme tedy u překvapujícího výsledku: ne osvícenství, ale barok, ne osvícenci, ale jesuité protireformace kladou základy českému národnímu obrození.

Síla národního projevu (používám opět věty Pekařovy) nezávisí tedy nikterak na míře tak zvané svobody náboženské, jak namlouvali světu realisté, ale na míře (a v tom se blížíme chápání Palackého) protičeského útlaču vládního. Právě tak národní obrození přijímá Herderovo pojetí národa, a toto pojetí je mu značnou posilou (a v tom jsme opět zajedno s realisty), ale toto pojetí nevytváří u nás nic nového, ale posiluje jen něco, co je zde už od staletí, co je přímo v krvi národa, ono češství, zaryté a pevné, jak je nejlépe vystihl cizinec, ale Francouz, Paul Claudel, v básni o svatém Václavu.

Zůstane zásluhou dr. Jana Strakoše, že tuto koncepci národního obrození, jak ji vytvořil Pekař ve spisech *Má s a r y k o v a č e s k á f i l o s o f i e a B í l á H o r a*, podstatně doplnil a rozšířil. Strakoš ve spise *P o č á t k y č e s k é h o h i s t o r i s m u o b r o z e n s k é h o a M i k u l á š A d a n k t V o i g t* nejen prokázal Voigtovu nechuť k běžnému osvícenství a jeho germanofobii, ale především přesvědčivě dovedl, že národní a vědecká práce Voigtova je přímým navazováním na onu tradici, již vytvořil v 17. století Bohuslav Balbín, postaviv svoje práce vědecké do služeb svého národa, že je pokračováním historické vlastivědné tradice balbínovské. A nebyly to ideje osvícenské, nebyl to program humanitní, ale tato vlastivědná tradice balbínovská, co bylo vodítkem Voigtovi, Dobnerovi, Durychovi nebo Vydrovi, kteří jsou jejími přímými pokračovateli. A je to tato »domácí tradice, tradice českého vlastenectví (cituji po třetí Pekaře), jež má větší význam pro naše literárně vědecké obrození, než uvolnění duchů, zvané osvícenstvím«.

Ale to, co jsem právě napsal, ponouká mě i k jinému závěru: česká historická tradice byla v době baroka nesena, historická tradice vlastivědná pak přímo vytvořena jesuity protireformace nebo českou katolickou šlechtou, tedy lidmi, kteří se ke katolicismu znali cele a bez výhrad. U kolébky národního obrození pak stojí opět katoličtí kněží, kteří přejímají tuto tradici. I ukazuje se opět, jak úzce je katolicism spjat s dějinami tohoto národa, jehož je slávou a ctí.

Václav Boštík: Litomyšlské náměstí.
(Z naší soutěže.)

J. Kamenský:

VĚČNÝ STESK.

Dávno už zmlkly bělavé cesty
a samota táhlá prochází jimi
oblita průzračným steskem...
Chrpy již kalíšky vypily oblohy azur
třpytí se slzami za nocí napadanými.

Šeptání lánů vlní se nitrem
a vánek proudí v pálicí oči.
Až vykřiknu z nitra poslední bolest
až v duši přestane padat smutek niv rodných
zpěv polí a zmírání sosen
prchne tesknota z duše
a půjdu sám a rozhodnut žitím
jak měsíc mlčícím krajem.

Bolest šedým svým křídlem
pokryla touhy mých snění
teskný zpěv polí a zmírání sosen stále zní v duši
slábne a ztichá však zašumí znova...
Oči už oschlé když líbá je paprsek svěží
vytrysklý z radosti
když plynul žitím milostí potok
svírají v řasách palčivou slzu
a v duši teskno rozpjalo náruč
v touze po klidu výšin.

Až spočinu na řadrech Nekonečného
až uslyším skrytých sil šumění
a píseň zašlých věků
až v tišiny věčna pohroužím duši
až budu pít bystřiny Srdce zapomínaného
věčný stesk z duše vyprchne
jak mlha v příboji paprsků slunce...

J. V. A—ík:

Drang nach Westen!

V.

Zlaté časy našeho pobytu minuly. Dosekli jsme u starosty, pokosili jsme ještě u jeho souseda. A již vidíme party, potulující se bez práce, hustěji a hustěji táhnou dál, hlouběji do kraje, kde bývají žně později. Letos však bylo všechno najednou, dělníků ohromné množství. Nové práce není a není. Party se pouštějí až do okolí Vídně...

A tak přišlo odejít i nám. Rozloučili jsme se a dali se na cestu. Šli jsme půl dne, potkávali více a více našich lidí. A každý stejně odpovídá. Není práce, tak co se toulat: domů!

Domů! Nevzpomněli jsme si na návrat, ale najednou nás to popadlo neodolatelně. Nač se toulat, zbytečně trmácet? Jdou jiní, pojďme i my!

Měli jsme štěstí. Odvezli nás nějakí páni, vídeňští Češi, na autu až k hranicím. Vykládáme jim všelijaké zajímavosti moravské a slovácké. Oni se baví na naše útraty a my na jejich. Představují si Slovákco jako kraj někde v Mongolsku... Ale vždyť my jsme jim vděční!

Vystoupili jsme pod tím kopcem, kde jsme tehdy po prvé nocovali. Slunce je nad západem. Nežli jsme přešli kopec, prošli vesnicí, slunce zapadá. A zas dlouhá cesta krajem s křovitým porostem, pak mezi poli. Ale podivné — teď se jde lépe. Pak už svah vyrovnává se v rovinu, na jejímž severním obzoru vidíme temnou čáru lesů.

Hranice. Je však již pozdě, zatím nastala noc. Měsíc, už scházející, zas zalévá kraj svým světlem, vzduch je teplý a rozkošný.

V rovině vyrostla černá, rozložitá masa. To je ta první pohraniční dědina. Ale tam je ještě daleko, přes hranice už dnes nepřejdem. Zůstaneme zde, přenocujeme ve velkém stohu u dvora, v němž jsme tehdy pili.

Stoh, zpola rozebrán, skýtá milé zákoutí právě proti měsíci. Povečeřeli jsme ze svých zásob. Zatím večer kolem nás šelestí na nesmírných křídlech času. Jako by nám nesl vstříc vůni domoviny, tak nás uchvátilo něco z této noci, z toho teplého vánku, z měsíční záře. Doznívají až k nám hlasy lidí ode dvora. Zas tam na kládách sedí hlouček mladých. A najednou zmlkly hlasy, a do šumění vteřin, se stísňeným dechem, s nesmírným půvabem rozezpívala se harmonika. Vztyčil jsem se vzrušen. Posloucháme. Dva jinošské, měkce zádušné hlasy přidaly se ke hře v krásném dvojhlasu:

*»Sviť, měsíčku jasný, na ten panský dvůr! Je tam cesta široká, ušlapaná z daleka.
Kde jsem chodíval — chodit nebudu... a kdo ji ušlapal? — Moje frajerka — — «*

Píseň měkce letí, dálka ji obestřela závojem jemnosti; snad je z rosy utkán. Čarovná krása večera rozpředla nesmírné předitvo vzpomínek... Zdá se mi, že jsem kdesi daleko odtud — je týž večer jako zde. Nezmlklé zvěsti dávných krás šumí v lahodném jarním vzduchu, kouzlo měsíce chvěje se jako stříbrný závoj nad krajem. V tiché, spící dědině mísí se vůně kvetoucích lip s vůní dosušených sen, jež letí s polí... Na dubech u potoka sedí hlouček mladých — ozve se smích, zahraje harmonika, zlehounka štěstím vydechne píseň... A před námi náves v záplavě měsíční čistá a krásná, spící chalupy vrhají pruh stínu a z něho jako oči vyhlížejí okna; tam drahé duše, přátelské, rodné — — Domov, oh, domov! — — —

Schoulená, usínající krajina šťastně šeptá, měsíc se rozzářil ještě plněji. A dva mladé hlasy zpívají, plny krásy a bolesti života, takové čisté, jímavé!

*»Žitko jsem si nasíl — nebudu je žít... Děvče jsem si namluvil — přišel jiný, rozmluvil,
Pivko jsem si nalil — nebudu je pít... a tak naši lásce konec učinil — — — «*

A zmlkla píseň. To není ukolébavka. Při té bychom neusnuli. Tak živá, táhlá, bolestná! — Pak zůstala krajina tichá, vlahá a dýchající jako živoucí tvor... A noc letí od hor, letí širokou rovinou, letí až tam do modravých hloubek vesmíru...

VI.

Myslí jsem, že po překročení hranic si budu moci říci: »Chvála Bohu — už jsem doma!« Ale smůla zas. Domů jsme si najali autobus. A trefili jsme na ten pravý. Vyjeli jsme ráno a jeli — příšernou rychlostí: od rána do večera jsme urazili 60 km! Nepomohlo skřípat zuby. Pomohlo by — tlačit! —

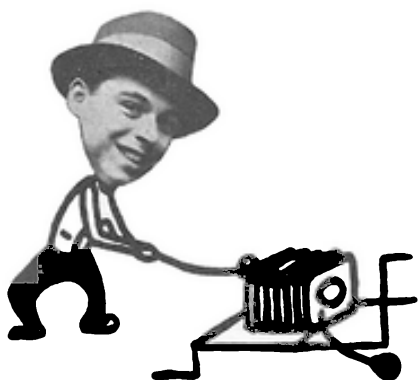
Seděl jsem vzadu autobusu, na podlaze v otevřených dveřích, nohy se mně vláčely po silnici. Tlačili jacísi kluci mimo trakař a předjíždějící nás — na rovině — vysmívali se a posunkovali tak, že jsem musil vyskočit a bránit čest našeho vozidla mocí. Kdo mně to zaplatí? — Jeli jsme do vršku, vršek jako čepice; babka, vedoucí tudy kozu, taktéž nás předhonila. Ani ta si neodpustila vtip. To byla nálada!

Ale to vše už nemohu vyprávět, to už patří do jiné kapitoly; ta by snad nesla název: Cesta zpátky.

Poznámky k jubileu ČLA

Autoři mezi sebou.

O všech nejvýznačnějších ligistech jste byli již informováni. Nyní nakonec jsme

zbyli my, autoři této reportáže. Nevíme, co si o nás, velectění čtenáři, — četli-li jste vůbec onu reportáž — myslíte. Řekneme vám tedy, co si myslíme jeden o druhém.

Mnohoobročníkem na funkcce v ČLA, ÚKSČs, SČsM, KFA atd. jest čilý soukromý reportér, fotograf a také mimo jiné studující medicíny Antonín Šeba, chvalně známý vítěz fotografické soutěže našeho »Jitra«. Jest vážným konkurentem indických fakirů, krotitelů hadů, zaklínačů, černých mágů a eskamotérů. Svými kouzelnickými kousky upoutává ligistickou společnost při výborových schůzích. Hodlá založiti při Č. lize akademické Kroužek přátel černé magie. Podařili se mu umělecký snímek, obchází s chechtotem racka své známé i neznámé s otázkou: »Co tomu říkáš?«

Jinak jest znám jako telefonní fantom stále volaný a volající. V poslední době projevuje zvýšený zájem o studium lékařství.

Známý břitký satirik a mystifikátor čtenářů Jitra jest Ladislav Pospíšil, autor delšího nesouvislého vypravování o jednotlivých funkcionářích ČLA. Policejní hlášení by znělo: Muž vysoké postavy, kučeraových vlasů, emigrant z Bulharska, slyšící s oblibou na carské jméno Boris, vášnivě kouří pravou českou fajfku, dlouhou 85 cm. Ačkoliv jeho oblíbeným zaměstnáním je studium inženýrství, přece s nevšedním zájmem se věnuje organizování zájezdů, poutí, exkurzí, výprav a jiných podniků. Jest obávaným průvodcem cizinců po Praze, kdy projevuje obzvláštní pocho-

pení pro malebná barokní zákoutí. Vede světovou korespondenci, neboť ovládá

téměř všechny tu- i cizozemské jazyky kromě češtiny.

Dalším přispěvatelem tohoto časopisu jest známý polyglot, miláček žen, psů a dětí, Otomar Smrčina. Ostatní kolegy karikoval. Nebylo třeba, aby také sebe nějak pro tuto reportáž upravil, pročez ho uveřejňujeme tak, jak vypadá ve skutečnosti. Uvidíte-li snad někdy v životě shrbeného muže, jenž stále cosi hledá a každého se ptá, zda našel na cestě z Prahy do Harrachova tužku, tak vězte, že to jest on. Na své popularitě velmi získal poleťováním ve fraku s nápadně dlouhými »krofkami« na reprezentačním plese České ligy akademické. Bylo nutno vykliditi Smetanovu síň, aby prý se mohl volně pohybovat.

Slavnostně zakončujeme reportáž z jubilejního výboru České ligy akademické. Finis coronat opus!

Zdeněk Lubočanský:

V ULICI

V jedné ulici,
kterou chodívám,
je okno.
V okně je květina,
ale to není květina,
to je hezká dívčina
s černýma očima.
Jako ta květina
se zalívá,
aby rostla,
tak já tu dívčinu
zalívám
svýma očima.
Ona se na mne zasměje,
v tom úsměvu je naděje.
Vysoko nade mnou
slunce ční.
Úsměv je naděje dobrých žní.
A ona se na mne podívá,
a usmívá se, usmívá.

Antonín Šeba: Lyžař (z naší soutěže).

Studentské snímky

Reminiscence

Je tomu měsíc, co dlel naposledy mezi námi, říkali jsme mu Filosof. Sedával sám a sám v poslední lavici u okna. Jeho úsměv měl v sobě cosi snivě sladkého a zároveň bolestného. Mluvil málo. Téměř dívčí obličej ostře se rýsoval ve věnci bujných kadeří.

Ruce trčely z krátkých rukávů jak dvě hůlky, nohy vězely v úzkých rourkách, boty měl notně sešlapány.

Nevycházel takřka ze své lavice, jako by se bál, že někdo mu vyčte jeho chudobu, že někdo se mu vysměje. Chodbu tak-

řka přelétl a s uzarděním se mihl kolem vyšňořených kolegyně, které zbožňovaly plachý úsměv a beráncí pohled modrých očí. Byl poetou; opěvoval chudobu.

Šest roků prodléval mezi námi, stále zahadnější svým stálým úsměvem. Byl populární u dívek, profesori nevycházeli z údivu nad jeho inteligencí.

Nadešel den, kdy Filosofova lavice zůstala prázdná. Je rozdíl mezi slzou a slzou studentky, ale slzy, které vytryskly nad jeho hrobem, byly slzy upřímné lásky.

Jan Krásenský.

Večer v okně

Večer, studený, tmavý večer jiskřivých hvězd. Večer, jakoby stvořený, aby ses vyklonil z otevřeného okna, ssál s rozkoší jeho chladný a svěží vzduch, aby ses zahloubil do lepších, čistších světů tam nahoře a pak se obíral, jako děcko novou hračkou, pocitem povznesení, než tě z tvých poetických meditací vytrhne střízlivá všednost protějšku: otřelá zeď protějščího činžáku, rej ohnivých jisker z černého komínu; bílé i zažloutlé peřiny na špinavé pavlači; peřiny nabývající groteskních tvarů, jako ohromná strašidla nárazem nevlídného větru se klátící na dlouhém bidle. A pak jen duté údery s monotónní přesností dopadající na špinavé a laciné koberce.

Pak dole velké okno, jen v rohu osvětlené. Stolní lampička s bledým, zeleným světlem a stejně bledá a jemná tvář. Dívčí tvář, bledá, až průsvitná; jako by unavená, s tichou, mlčelivou resignací nad svými knihami a sešity. Mdlý úsměv, téměř mrtvolný, ale přece tak vlastní jejímu botticeliovskému profilu. Druhé okno, tmavé a tiché, mlčí, zataženo bílou záclonou, jako rouškou tajemství.

Na čisté římse bílé drobty housek a snad i jádra ořechů, dobývaná z tvrdých skořápek pod špatným světlem laciné žárovky.

Někde v tmavém koutě mrtvý tikot rodinných pendlovek a pod nimi tichý kanár v dřevěné klínce.

Dole v přízemí jen blikavé, matné světlo petrolejky. A na těžké, odřené židli stará žena, vetřelá jako pavučina na jejím stropě, začouzeném a nesmýčeném. Nezbytné dráty a pletení v rukou, vrásčitých a scvrklých jako smačkaný papír, pohozený v koutě.

Na klíně poslední miláček — starý, černý kocour, teď spokojeně předoucí v teple jejího těla a sálajících kamen. Předoucí o horkém létě, o vůni zahrady a syrové země, o misce vonného mléka a teplé krvi svých opeřených nepřátel.

A venku jen dlážděný dvorek, obrostlý zeleným břečtanem, pak nevelká zahrada, spící teď pod slabým přikrovem bílého hávu; mrtvá až do vůně šeříků a křupání žlutého písku pod střevíčky a botami skotačících dětí; do ranního chorálu svých zpěvných hostů a slunečních polibků, teplých a hladících.

Teď je tu tma a smrt. A ticho, omamné, velké a velebné.

Ale tam na špinavé pavlači zase ten smích, hrubý a řezavý, znovu ten klapot dřeváků, ale pak už jen úder zavřených dveří. A znovu ticho...

Nahore hvězdná pohádka, světlo a život, věčný a nevyzpytatelný

Jiří Kalina.

Kultura

Je hodina dějepisu. Apec dopřednášel právě filosofickým způsobem o kultuře starých národů, čile vyskočil ze zástolí, až bříska, nezvyklé tak barbarskému jednání, bolestně se zatřásl a zavzdychalo.

Několik spáčů zvedlo udiveně hlavu a popohnalo zapažené mozky k činnosti, aby se podívali, jaké to tam provádí Apec rytmické tance. Apec si nasadil vědecky brýle (při přednášce je mívá na čele) a luskuje prsty, rozhlížel se vítězoslavně po třídě.

»Ty zdi tu máte vůbec velice kulturní, ale nesmí se k nim přiblížit. Jinak by každý smrtelník shledal, že jste ducha velice nekulturního. A medle — ó, hrůzo — tam u koše ty ohryzky jsou už vůbec nekulturně uloženy. — Gembalo, přeci se nesmějte; vy také nejste kulturní.« — »Prosím, já...« — »A tož přeci se se mnou nebudete hádat! Pojd'te sebrat tady ty ohryzky a nebud'te sobecký! — Slečno Králová, vy vůbec se na něho nesmějte! On si potom myslí... a potom vůbec je ducha svěťáckého. Gembalo, vy se vůbec nemáte co mračit, protože v sobě nemáte kulturního ducha.« Zvoní... »Příště zkouším o kultuře. Gembalo, slyšel jste? — O kultuře budu zkoušet.«

Jan Krásenský.

Ve fyzice

Hluk, labužnické požívání krajíců s medem, sádlem, slaninou, pěstní zápasy všeho druhu a jiné zajímavé věci, které studenti v přestávce vyvádějí pod rouškou branné výchovy, přerušil příchod pana profesora fyziky, dr. Dlouhého. Pan profesor je vysoké postavy, má dobrácké, bledě modré oči a krátké, zešedivělé vlasy. Je trochu podivín, ale každý s ním může v dobrém vycházet.

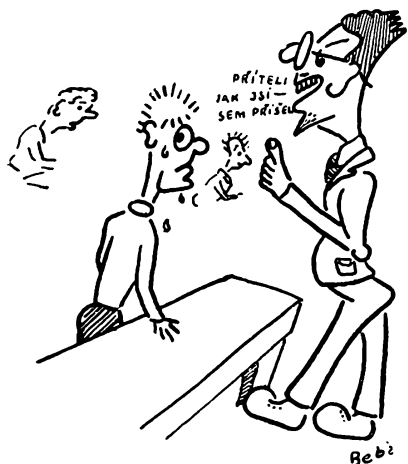
»A tak dnes budeme zkoušet,« začal hned po pozdravu. »Št, ty, Metode, pojd' sem! Řekni nám něco o fotografování!« Metod se šine před lavice s gestem člověka, jemuž se nemůže nic nemilého stát. Utře si rukávem svá medová ústa (jenom od medu polepená) a spustí: »Fotograf je přístroj, jímž...« Dál se nedostal. To pana profesora dohrálo a než se Metod nadál, seděl v lavici.

Pan profesor, který se již trochu uklidnil, volá druhého: »Št, ty, Jendo, pojd' nám to říci ty, ten Metod tomu ani za mák nerozuměl!« Sotva to Jenda uslyšel, spustil stavidla své výmluvnosti a hrčel jako troubelický mlýn: »Fotografický aparát se skládá z čočky na pojízdných sáňkách, z vaku, stativu a černého sukna...« To se panu profesorovi líbilo. Měch, sánky, černé sukno, to jsou přece fyzikální termíny! Jenda dostal přátelský pohlavek a stoprocentní velmi dobrou.

»A teď nám řekni, Vojto, které znáš nejdůležitější stroje!« Vojta je odříkal: Byly mezi nimi: louskáček na ořechy, špeditérský vůz atd. Dostal také jedničku.

Celá kvartánská fyzika točila se kol takových drobností. Nikdo se nic neučil a každý vše uměl. Kdo dostal nějakou nešťastnou náhodou »fleka«, přišel večer k panu profesorovi, tam se omluvil a pan profesor se udobřil, dal provinilci přátelský pohlavek a bylo vše zase v pořádku.

J. K.

A zas byla matika...

Hle — těžká noha tříd'asova v klády chlad se šine — a rámus tamo panující žene v světy jiné...

»Kerej holomek to tady zas bručí?« Ve třetí lavici u zdi povstává zvolna ruina studentova. »Tak to ty, Šťovíku! No počkej, já ti v konferenci ten sosák skřípnu!« Scéna plyne dále v hrobové tichosti... Stolek — klíčky — třídnice — atd... nešťastný notes nakonec.

»K tabuli pude — Mrkvička! Trojúhelník je rovnostranný, když...?« — »Když má ramena rovná a jeden úhel pravý...« — »Nehoupej, jinochu! Tak se mi zdá, že ty by ses měl napravit, jdeš trochu doleva! —

Co je to mimoběžka?« — »Mi-mimoběžka je, když běží čára mimo...« — »Mimo co? Koloběžka běží taky mimo — a nemůžeme říct, že je to autobus! To si mám domyslit?« — »Když neběží skrz...« — »Ty, se mně zdá, teď běžíš mimo — až ti dá někdo po puse a ta nepoběží skrz, tak to bude mimoběžka, vid', ty holomku!? — Ať už seš „umístěnej“!«

»Jíra, pojd'te nám povědít, co dostanete, když přeříznete obdélník úhlopříčně?« — »Výprask,« šeptá kdosi v lavici kamarádovi. — »To ty, mrmě Špůrovo? Holomek, kouká jak pokroučka a ještě se osmělí napovídat! Co ho nenecháš? Šak on na to přijde sám! To přec ví každý primitiv! — No, přec dva tro- tro- jú- trojúhelníky!« — »Dva trojúhelníky!« — »No ano! To to bylo těžký! Obsah pětiúhelníka!« — »Dvě pí...« — »Jaký pí? Copak tu máme náky kvočny! Tak se mi zdá, příteli, že toneš, měl sis vzít aspoň s sebou skafandr, nebo jak se ten potápěčský mundur menuje! No, tak si, příteli, hačni! A řekni tatínkovi, že jseš slabej v trojúhelnících.«

Nato povstává zvolna od notesu a co mohutný kolos nese své tělo mezi lavice... Netrpělivé očekávání věcí příštích drtí nervstvo jinochů... Vtom klasik zrudne a pusu »sešpulí« do široka k ironickému úsměvu... »Příteli, jak jsi sem přišel, nemaje písátka svého?« Napadený »přítel« bera na sebe tvářnost ztrnulé sfingy, drtí tužku v prstech a jakési mručení v podobě omluvy propouští z úst... — »Pro dnešek ti to odpouštím, poněvadž bych si beztak musel už koupit novejš notes na ty kule, na něž jistě dostaneš Nobelovu cenu! — Sedni si a nehřeš více!« Nato se obrací a pomalu se šourá k tabuli s křídou v ruce... Situace se obrací k lepšímu... »Pokračuji ve svém včerejším vejklađu...!« — »Ááááá!«

Vlád'a Lenský.

Služební potíže

Sexta se všemožně starala o zdraví svých nadřízených. Měla svou třídní policii, která ohlašovala příchod profesorův, aby snad nezešílel uslyše mohutný a nemnoho melodický řev pánů sextánů.

Kteréhosi dne opíral se již dlouho Venda Mysliveček o zábradlí, ale pan profesor nepřicházel. »Snad dočítá detektivku, uloupenou ve třídě, a zapomíná na krásu klasiků,« myslil si Venda. »Skočím se podívat na hodiny.« Zmizel za rohem.

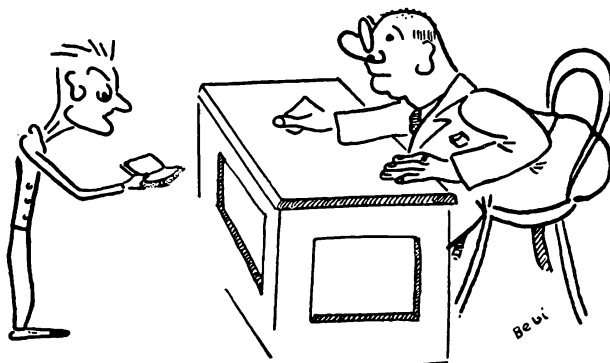
Loudavě se vracel. Už ho to omrzelo. Prudce vrazil do třídy a zakřičel: »Už jde!«

Běda! U tabule stál očekávaný latinář, jenž zastihnuv třídu ve velkém nepořádku, vedl právě dlouhou řeč o chování žactva.

Jaká ironie! Venda dostal »fleka« z latiny, o přestávce dostal od spolužáků »hobla« a potom ještě hodinu nepodmínečně od profesorského sboru. Kvíčala.

Bude prázdnó?

Příčina, se stanoviska laiků zcela nepatrná, pobouřila celou třídu tak, že byla nucena pasivně resistovat... Kterýsi žák přišel totiž do »boudy« se zprávou, že odborné školy ve městě mají ve středu (najděte si to v kalendáři) volno, jen my prý, podle posvátné tradice, musíme přijít do školy přečíst vousatého (nikoli f!) Homéra a neholeného Cicerona! Quo usque tandem?« zuří kláda u spravedlivém hněvu...

A přišel pan profesor... »Přeložte z Homéra verš...!« začal jako by nic. Dotčený žák nemůže najít stránku, natož pak verš, schovaný mezi tak velkou masou černých sousedů. »Sedni si, ty trd...! Kdopak se hlásí dobrovolně na těch pár veršičků?« — Nikdo, ani ruka, ni prstík se nezvedne nad hlavami spolužáků... »No tak, Aloisi, za zlaté hodinky pokračuj...«

»Tóu a' amóthen ge theá thýgater Diós eipe kái hémin...« — »Dost, dost, věšťče, koktáš! Kdyby Homér věděl, že někdo bude jeho slavné básně tak bídně číst, nechal by veršování a dělal raději cowboye v préríi. Ty na ty verše jdeš s palicí, jako ras, ale ne ten z jižní habešské fronty! Tak já vám to přečtu sám...« —

»Kdo mi to slušně přeloží? Tak, Vonásku!« — »To dej taky nám, dej to nám, bohyně, dcero Diova, o to tě prosím!« — »Tak už nepros a sedni si — Habešane! Lidi, co vám to zas pomátlo lebky? Kdyby to bylo snad po neděli nebo po svátcích, kdy s vámi není řeč, ale uprostřed týdne; všichni snad nechodíte do tanečních? — To zas bude s vámi po vánocích práce, jak s nemluvnaty!«

»Zvoní!« — »To slyšíte dobře, vidíte, zedníci!« — »Pane profesore, zítra je prázdnó, že ano?« — »Kdo vám to zas nakukal? Proč prázdnó?« Profesor tápe rukou po paměti po stolku, aby měl oporu v náhlém úžasu. — »Sím, školy mají ve městě prázdnó!« — »Tak je dobře, ale my jako klasici (!) máme povinné vyučování!!« — Tváře »zedníků« se prodloužily v němém zklamání... Vlád'a Lenský.

Atentát

Bylo to hrůzy najednou! Napřed ta zpráva v novinách, že neznámý profesor (byl to prý určitě profesor) se vloupal do prázdného skladiště, kde díky své poctivosti nic neodcizil, potom přišla konference, věc sama velmi nemilá, a konečně ten atentát.

Hned na začátku hodiny nedostatečnou postižený Matěj Mrkvička loudal se k panu profesorovi. Pravá jeho ruka vězela v kapse, tělo nakloněné a tvář tak vážná. »Zastřelí ho!« myslila si třída.

»Pro-pro-sím, Mr-Mrk...« začínal profesor.

Bleskurychle vyjela Mrkvičkovi ruka z kapsy s — kapesníkem, který nestačil utíratí hojné slzy:

»Pro-pro-sím, pa...« vzlykal Matěj.

Kvíčala.

Staré kapitoly pro novou mládež

NA HOSTINĚ.

Ná p o j e.

Dejte pozor, aby vám nápoj netekl po rtech, po případě po šatech. Pijte proto zvolna, beze spěchu. Vystříhejte se mlaskání a varujte se hlučného polykání. Při pití se na nikoho nedívejte. Nepijte, máte-li ústa plná jídla. Chcete-li si přiřuknouti, pozorujte nejdříve, je-li tak zvykem ve společnosti, v níž se nacházíte. Když jste se napili, otřete si ústa. Neobracejte sklenici dnem vzhůru na znamení, že již nechcete pít.

J a k s e v y s t r í h a t i m e n š í c h n e p ř í j e m n o s t í ?

Dopustí-li se některý z hodovníků nějaké neopatrnosti, nešikovnosti nebo čehokoliv proti společenským pravidlům, tvařte se, jako byste toho nepostřehli. Stane-li se vám, že musíte krkati nebo škytati, odejděte na chvíli od stolu a vraťte se, až vás to přejde. Kýcháte-li, přidržte si u úst ubrousek, abyste nepotřísnili slinami sousedy. Nesmrkejte hlučně, aby nevznikla ve vašich sousedech nějaká nechutná představa. Kapesník pak rychle schovejte. Není třeba se odvracet při smrkání od stolu. Po jídle užijte, chcete-li, párátko. Nikdy však si nečistěte zuby prsty nebo snad vidličkou.

P o l é v k a a o m á č k a.

Nechlaďte omáčku foukáním, ale zchlazujte si ji pomalým mícháním. Nenabírejte plnou lžící, aby vám omáčka nebo polévka nekapala zpět do talíře. Nesrkejte je hlučně, ubíráte tím chuti ostatním. Nesluší se vylévati zbytek s talíře na lžici.

M a s o.

Používáme obyčejně nože. Je-li maso měkké, lze je rozdělit na kousky vidličkou. Klobásy, paštiky a jiné podobné rozdělujeme obyčejně jen vidličkou. Při krájení masa je třeba dávat pozor, aby se vidlička příliš nezabodla do masa.

C h l é b.

Krájíte-li si sami chléb (obyčejně však bývá připraven nakrájený), neosušujte svůj nůž o chléb, nýbrž o ubrousek. Nevytírejte chlebem zbytky jídla, které zůstaly v talíři. Co můžete, vyjezte lžící nebo vidličkou, ostatek nechte. Potřebuje-li váš souseď chleba, který leží na dosah vaší ruky, podejte mu jej i s talířem nebo podnosem, na němž leží.

P ř í p í t e k.

Má býti jednoduchý a krátký. Pronáší jej hostitel. Jen při oslavě svátku hostitele a jiné význačné události, která se ho dotýká, mají právo i hosté pronéstí přípitek. V tom případě náleží toto právo osobě starší, která zaujímá význačné místo ve společnosti. Bývá to obyčejně ten z hostů, který má místo po pravém boku hostitelově. Přípitek je formulován vhodně s ohledem na událost, kterou shromáždění oslavují.

J. Revenda: OKOLO FRÝDKU

Znáš černý kraj a dobrý lid můj?
Ku Frýdku od hor, až ku Ostravě můj je kraj.
Jsem tu jak věnec pestrých květů,
rozhozen od hor dál —
na střeších doškových pod horami
usíná kraj po žárném dni,
nad černou prosed šachtou Ostravy.
Můj dobrý lid nepláče nad bídou doškových střež,
je teplo v chyškách, a teplo v srdci,
když žluté léto svítí pod okny...
Tam rozhodil jsem náruč bílých růží —
do zahrádky...

Budou tu žít a zrána
smát se záclonkami na pobledlou líc,
do modrých očí drahé moje duše...
Jsem tu jak věnec pestrých květů,
rozhodím úsměvných slz za letní noci
v záhonů akvarely, po mezích sedmikrásek,
do lesů nasadím zpěvů,
a ráno půjdu zásvitem slunce
slzičky stírat rosné s našich slezských niv...
Pod Lysou můj je důl,
po Lysé kouří zápara mých luk,
na Lysé spínám ruce
k modlitbě s Tebou — lide můj...

T E X T Y

Vysvětlení života

Podle názoru vitalistů nemohou se přírodní zjevy dokonale vysvětliti jen jako procesy mechanické a ryze hmotné, nýbrž je třeba uznati existenci řídící síly, jež uniká vědecké metodě. Této síle byla dávána rozličná jména: záměr, řídící síla, životní síla, životní mohutnost, životní podnět nebo duše.

Nejnovější útvar tohoto názoru, neovitalism, čítá mezi své nejznámější zastánce Henriho Bergsona s jeho vitálním elánem a Hanse Driesche s jeho entelechií. Drieschova entelechie, krátce vyjádřeno, jest chápána jako něco, co převyšuje zákony fysicko-chemické a co jest na nich nezávislo. Entelechie vytváří ústrojenství právě tak jako člověk sestavuje stroj. Nejnověji se dostalo vitalismu autoritativního potvrzení r. 1933 při shromáždění *British Association* v předsednickém proslovu Zoologické sekce, když dr. James Gray, vynikající cambridžský zoolog, rozvinul svůj názor, že není možno vysvětliti biologická fakta mechanistickým jejich výkladem a že k vlastnostem živé hmoty náleží působení tajemné síly.

(David Forsyth, *Psychology and Religion. A. Study by a Medical Psychologist*. Watts & Co., London 1935, p. 173—4.)

Kristus historický

S hlediska ryze vědeckého vypadá dnes otázka historické existence Kristovy tak, že buď musíme přiznati, že existoval Kristus celý, totiž Kristus zázračný, anebo musíme proti všem dějinným skutečnostem se odvážiti tvrdit, že Kristus evangelií neexistoval nikdy. Rozlišovati mezi Kristem víry a Ježíšem dějin, to jest, připouštět historickou existenci Ježíše člověka, ale popírat nadpřirozený prvek jeho osobnosti a jeho působení, jest vytáčka, která ve světle současného poznání již není přijatelná. Adolf von Harnack by si dnes již netroufal psáti Podstatu křesťanství, jež úplně odezírá od božství historického Ježíše. To, co napsal, mohlo by se větším právem nazývati Podstatou židovství. Nezaujaté a svědomité zkoumání dějinných dokladů, zejména knih novozákonních, ukázalo mimo jakoukoliv pochybnost, že čistě »historický«, to jest pouze lidský Kristus nikdy v dějinách neexistoval. Jest pouhým výmyslem, literárním přízrakem. Jako povznášející, bytostně strhující osobnost žil a působil jen Kristus boholidský. On byl realitou dějinnou, sklonem časů, počátkem nového člověka. Pro Něho byly prolévány slzy a krev. Na Něm se rozlišovali duchové a rozlišují se dosud.

(Karl Adam, *Jesus Christ*, Haas und Grabherr, Augsburg, 1934, S. 25—6.)

Vivekananda

V roce 1896 skončil Vivekananda svoji návštěvu v Evropě krátkou cestou po Itálii. V Miláně pozdravil Poslední večeri Vinciho a zvláště byl dojat Římem, který podle jeho názoru by bylo možno přirovnati k Delhi, překvapen podobnostmi mezi katolickou liturgií a obřady indickými; projevil pochopení pro její nádheru, takže hájil krásu symbolu a citu proti Angličanům, kteří ho provázeli. Hluboce byl vzrušen vzpomínkami na první křesťany a mučedníky v katakombách. Sdílel něžnou úctu lidu italského k obrazům Ježíška a panenské Matky. Nikdy mu nevymizely z mysli. Když jednou ve Švýcarsku přišel k horské kapličce, natrhal květin a dal je rukou paní Sevierové položit k nohám Panny řka: I ona je Matka.

Později jeden z jeho žáků měl zvláštní nápad podati mu obrázek Madony Sixtinské, aby jej poželhal. Pokorně odepřel a dotýkaje se zbožně nohou božského Dítka, pravil: Umyl bych mu nohy ne slzami, ale krví svého srdce.

(Romain Rolland, La Vie de Vivekananda et l'Évangile Universel, Libraire Stock, Paris, 1930, tom. I., p. 113—4.)

J. Revenda:

To byla moje melodie

*To byla moje melodie,
Leoši Janáčku,
zpívání hor
za přítmi stínů na Polomu . . .
Šílené touhy našeho lidu
o větve zlomené krvácejí,
flageolet s výčitkou kvůli
na viole,
do starých strun
opřel se vítr,
a já tu stojím po vývratu
smuten a sám.*

*Bouře tvých »důvěrných listů«
a síla, žár a touha
a šílenství bit čelem o skály
zdá se mi rodit
šalmaje dlouhé linie
u salaše.
Vidím, že blýská se na časy,
však bát se chci
chudičkových hor*

*a prostých melodramů,
nevidět zpátky,
že ohnivě planou
pochodně lásky . . .
Uvidím za pasem cizí mi ržáti.
slyším jak utíká stín,
brání se noc,
rdousí mi sny,
zalepí oči
jedinké políbení . . .
Leoši, uhnu, poletím s hor,
dám srdce vláčet po kameni,
poskočím v tůň —
rukou se chytám kořenů jak strun,
trhá se den a trhá se bol
a za mnou letí celý shon
kamenů drsných.
Chytím se strun
a budu volat, lomcovat,
že je to moje ozvěna,
a našich Beskyd
valivé stesky,
a našich srdcí
jedno utrpení,
a jedna
prudká slezská melodie.*

H. Javornický:

CHCI ŽÍT!

**Závidím pahorkům alpským nebetyčný štít,
závidím ptáčeti píseň, jež z hrdélka mu proudí,
závidím žebráku, jenž nemilosrdnosti lidské klne,
závidím trosečníku, jenž tuší blízký skon,
závidím tomu, kdo smí se smát a plakat,
závidím v svědomí svém zván bludnou duší.
Chtěl bych trním a ostřicí nohy svoje zranit,
abych bolest poznal a jí rozuměl,
chtěl bych ruce mozolnou ztůžit prací,
abych poznal její vděk,
chtěl bych do únavy radost z utrpení pít,
chtěl bych žít — to jediné bud' mi přáno — opravdově žít!
Nechť cítím tíhu zklamání bez útěchy vlídných slov,
ale padnu, jak na reka se sluší,
neb zvítězím sám nad vlastní svojí duší.**

UNIONISMUS

Unionistický kongres na Velehradě

Letos v polovici července bude slaven na Velehradě VII. unionistický kongres. Jsou pozváni všichni domácí i cizí odborníci a pracovníci unionističtí. Ve stínu obnovené basiliky velehradské budou hledati nové cesty dorozumění a sblížení se schismatickými křesťany východními. Poněvadž se měl kongres konati v minulém jubilejním roce úmrtí sv. Metoděje a byl odsunut pro katolický sjezd až na rok 1936, bude hlavním předmětem přednášek a debat osobnost, dílo a význam našich sv. apoštolů.

Jednání bude konáno ve třech sekcích: dogmatické-věroučné, liturgické a historické.

Konstantin ve službách církve

Dal se vysvětit na kněze?

Kolem roku 847 dokončil Konstantin svá studia na cařihradské vysoké škole a musel si zvoliti povolání. Logothetos Theoktist mu nabízel skvělé místo ve službě státní, jaké zastával Metoděj. Konstantin je odmítl. Tu pravil logothetos císařovně: »Ten mladý filosof nemiluje tohoto světa. Hleďme, abychom ho přece udrželi ve své společnosti, dejme ho vysvětit na kněze a udělejme ho patriarchovým knihovníkem při chrámu sv. Moudrosti« (Ž. K. kap. IV.).

Toto místo Ž. K. je problematické. Podle toho by byl Konstantin vysvěcen na kněze ve 23 nanejvýše 24 letech. Ale kanonické právo východní církve vyžadovalo pro přijetí kněžství věk 30 let. Čeho se tedy přidržeti — to se nám objasní, až poznáme úřad, jejž Konstantin zastával.

Úřad, který byl podle »Legendy« svěřen Konstantinovi, slul řecky »patriarcheion«. Ale mezi úředníky domu patriarchova není z té doby zaznamenán žádný úředník, který by zastával úřad takového jména. Dochovalo se nám jméno úřadu podobného, jehož vykonavatel slul »bibliofylax«. V aktech 787 VII. oekumenického koncilu čteme, že jeho úkolem bylo předčítati na koncilu dokumenty a výroky ze spisů sv. Otců. Stojí v čele patriarchální knihovny a při pátém zasedání koncilu předčítá knihy poškozené nebo padělané od obrazoborců, jež našel v knihovně. Podle francouzského byzantologa Pargaira existoval tento úřad již za císaře Justiniana (527—565). Úřad bibliofylakta měl, jak se zdá, velice malý význam. Tu se ptáme, zda je to možno, že by byl nabídnut mladému Konstantinovi, který odmítl vysoké úřady státní? A pak, když jde o tak skromný úřad, nemožno si nijak vysvětliti, proč jej Konstantin opustil, ačkoliv mu nijak v dalším studiu nepřekážel.

Vším tím jsme vedeni k tomu, že zde jde o jinou hodnost v paláci patriarchy — o úřad »chartofylakta«. Anastasius, který překládal do latiny akta VIII. oek. koncilu, přeložil toto řecké slovo latinským výrazem »bibliothecarius«. Hagiograf Konstantinův použil jistě výrazu Anastasiova, přizpůsobuje se ve všem obyčejům církve západní, na jejímž území žil v době, kdy svůj spis zpracovával. Úřad římského bibliothekáře byl mu jistě dobře znám, neboť, i kdyby se osobně s bibliothekářem Anastasiem nestýkal, znal ho nepřímou z vypravování těch, kteří doprovázeli oba svaté bratry do Říma.

Úřad chartofylakta byl mnohem důležitější než úřad bibliofylakta. Anastasius o něm mluví jako o prvním sekretáři patriarchově, jemuž přináležejí hlavně rozhodovati o těch, kteří chtějí přistoupiti k vyššímu svěcení. Ovšem, je třeba dodati, že chartofylax nezaujímal vždy tak vysokého postavení mezi úředníky patriarchovými. Úřad tento byl s počátku zastáván jedním z notářů. S počátku mu byly podřízeny jen archivy a knihovna, teprve později získal vyšší postavení. V IX. stol. se sám Anastasius diví, jak veliký, rozhodující vliv má tento úředník v domě patriarchově.

V XI. století vzbudila důležitost úřadu chartofylakta žárlivost biskupů a císař Alexej Komnenos I. musel roku 1094 zakročiti v jeho prospěch. V císařském rozhodnutí nazývá se chartofylax »ústý, rty a ramenem« patriarchovým. Měl moc nad biskupy jako generální vikář patriarchův a jako odznak důstojnosti nosil až do XII. století zdobenou tiaru a berlu.

Tento úřad byl patrně nabídnut mladému Konstantinovi, z čehož je viděti, že Theoktist chtěl svému chráněnci pojistiti krásný církevní postup. Konstantin se měl stát členem kleru paláce patriarchova, kleru kariérního, obyčejně velmi vzdělaného, z něhož byli vybíráni vysocí hodnostáři církevní.

Zbývá ještě zjistiti, zda úřad chartofylakta nebyl výhradně udělován jen kněžím, což je důležité v otázce svěcení Konstantinova. Pseudo-Kodinos (Deofficiis) praví, že s počátku tyto vysoké úřady v paláci patriarchově byly svěřovány kněžím, kteří měli zároveň vykonávati službu v kostelích, k nimž byli přiděleni. Avšak o svátcích, potřeboval-li patriarcha asistenci pro slavnostní bohoslužby, nebylo nikoho. Proto nařídil, aby úřady byly svěřovány jedině jáhnům. Jako upomínku na minulé doby používali tito úředníci výsady, že smějí nosit kněžskou kasuli (felón, ale bez štolý (epitrachelion). Je ovšem těžko zjistiti, jaké věrohodnosti zpráva Pseudo-Kodinova zasluhuje, třebaže nepostrádá reálného podkladu. Od VII. století všichni chartofylaktové, jejichž jména známe, byli jen jáhny. Sám Anastasius praví, že chartofylax vykonává všechny funkce církevní, vyjma úkony kněžské a diví se, že tak vysoký hodnostář církevní je jen jáhnem proti obyčejům církve římské.

Přednost před biskupy, která chartofylaktovi přináležela, byla potvrzena samým císařem, poněvadž měl bděti nad nedotknutelností práv patriarchových a všechny pocty tedy jemu vzdávané patří jeho duchovnímu otci, oekumenickému patriarchovi cařihradskému.

Proč se Konstantin zřekl úřadu chartofylakta? Musel k tomu míti vážné důvody, aby jednal způsobem tak nezvyklým. Úřad chartofylakta byl neobyčejně vyčerpávající a nebylo při něm volného času ke studiu.

Dalším důvodem k útěku Konstantinově byl také asi nepřilíš srdečný poměr k patriarchovi. Theoktist dosadil Konstantina na dvůr patriarchský, aby tam měl člověka spolehlivého. Ignatios, kněz jinak velmi zbožný, choval antipatii k těm, kteří podporovali přílišně vědy světské a mezi ně patřil i dvůr císařský. Konstantin měl toto napětí mezi dvorem a patriarchou zmírniti. To se mu nepodařilo, poněvadž patriarcha v něm viděl císařského vyzvědače. Proto se asi jemný Konstantin vzdal úřadu chartofylakta a patriarcha si zvolil nového generálního vikáře Blasia, který mu zůstal věren i když byl poslán do vyhnanství. T. V.

»Osservatore Romano« o čsl. studentech.

Přinesli jsme již loni zprávy o životě československých katolických studentů. Katolický sjezd v Praze ukázal katolickou sílu země. Studenti — a zvláště univerzitní studenti — nemají místo poslední v šíření katolicismu v Československu. — Je třeba ovšem ihned říci, že není ještě vykonáno všechno. Avšak je to hodný kus práce a dovoluje nám doufat v úplné obrození československého katolicismu.

Mezi různými studentskými organizacemi vyžaduje naši pozornosti plodná činnost univerzitního spolku »Moravan«; má sídlo v Brně v katolické koleji, jež nese jméno slavného českého kněze minulého století »Sušil«. I když skončí studium, chtějí studenti zůstat zapsáni v »Moravanu«, postupující do skupiny »seniorů«

Studenti mají silnou oporu v nej důstojnějším episkopátu, zvláště v olomouckém metropolitovi, který ve své vznešené otcovské lásce dovedl dáti celé své srdce studující mládeži a jenž je milován všemi hlavně pro svou otcovskou velkomyslnost.

Hlavní myšlenkou katolického studentského hnutí je spojení vědění s praktickým katolickým životem. Proto »Moravan« pořádá v Brně pravidelné kursy filosofie, na nichž přednášejí: známý univerzitní docent dr. Josef Kratochvíl, dominikánský převor ze Znojma dr. Bern. Skácel a oblíbený, usměvavý dr. Met. Habán O. P., redaktor »Filosofické revue« a propagátor katolického hnutí filosofického v ČSR. Tyto kursy se pořádají pravidelně každý týden. V neděli pak je společná mše svatá a kázání dra Skácela.

Iniciátorem a řed. všech prací »Moravana« je Msgre dr. Heger. Nehledě na namáhu běžné práce, dr. Heger nezná oběti, jež by se mu zdála příliš velká pro studenty, všechny jeho peníze patří nejchudším studentům. Když byl jmenován ředitelem Sušilovy koleje, počal ihned mysliti, jak by opatřil studentům i krásné prázdniny. Pomocí příspěvků mnohých jiných dobrodinců dal vystavěti v Dalečíně v půvabné poloze, věnčené pahorky, velké budovy podle moderních technických vymožeností. Nejezdí se tam však jenom zabíjet čas. Úmyslem Msgra He-

KULTURA

Arnošt M. Berger:

Tido J. Gašpar.

Poprevratová slovenská literárna tvorba má v novelistike niekoľko svojráznych predstaviteľov, z ktorých popredným je Tido J. Gašpar, rodák zo Starín v Turci na Slovensku. Po stredoškolských štúdiách prežil ako námorník sedem rokov na Adrii. Prevrat zastihol ho vo Viedni, kde bol v ministerstve námorníctva. V oslobodenej vlasti sa stal postupne notárom, župným tajomníkom v Turčianskom Sv. Martine, dramaturgom S. N. D. a v dobe súčasnej pôsobí ako tlačový komisár na Krajimskom úrade v Bratislave.

Do literatúry sa Gašpar uviedol v r. 1920 prvou knihou noviel »Hana«. Gašpar, čo aj pri jednej príležitosti sám doznáva, pod vplyvom čítania námorníckych dobrodružstiev je vyhnaný, idúc tu za hlasom snov a túžieb srdca, na more. Válka sa skončí, do uší autorových už neznie hukot mora a vetrov, ničiaci hukot diel. Zostáva už len krásy šepotajúci hlas mladosti a lačné srdce, túžiace po láske a nehe milujúcej ženy. Postava vykúzlenej ženy, na ktorú sa upriami lačné srdce autorovo, nás sprevádza v tejto prvej zbierke noviel. Temperament autorov vybičuje tu túhu po žene, po jej sladkej vidine, do krajností. Telo je zmietané vášňou a prehlušuje hlas trizvosti ducha. Nechce najst' vedľa nej len zážitok šťastia a spokojnosť v kl'udu. Vibrovanie nervov mocným rozpätím otvára náruč a autor tu chce priamo dravo strhnúť do nej Hanu, aby ukojil aspoň obrazne bičované smysly. Romantickánosť v každom pojatí. Autor v tejto knihe sa ukazuje pravým ľahkomyselným mládencom poválečným, ktorý unikol smrti, striasol zo seba železnú disciplínu rovnošaty a teraz chce nahraďiť to, čo mu more a válka za dlhých sedem rokov väčšinou odopieraly.

Autor hľadá v každodennosti dosiahnutie cieľu, ale uskuťtočnenie vysneného neprichodí, triezvosť života otvára mu oči a nastáva prirodzený následok extáze, bol'astné vytriezvenie. Kúzlo vidín pominulo.

Pozornosť Gašparova sa už začne viac upriamovať k skutočnosti života, čo sa javí už v ďalších zbierkach noviel a to »Deputácia mŕtvych« z r. 1922, »Buvi-buvi« z r. 1925, »Pri kráľovej studni« z r. 1929.

Život dáva autorovi nové zkušenosťi a on sa odpúťáva od jedinej predstavy, ktorá ho sprevádza, od ženy a kloní sa k hľadaniu nových hodnôt v živote a to najmä v živote národnej prítomnosti aj minulosti. Pril'nul s vervou k nášmu národnému osvoboďdeniu, v jeho daroch a možnostiach tušil veľké výboje tvorivosti národa, národnej kultúry a hlavnom znaku národa slovenského — v jeho hlboko vžitej mravnosti. Do jeho romanticky zafarbenej postate povahovej vnášajú sa vidiny o národnom poslaní. Národ úpiaci v otroctve do nedávna, v povedomí svobody zdvihne hlavu a všetky dobré vlastnosti, ktoré sú v ňom ukrité sa prejavia vo veľkých skutkoch, ktoré už svobodne vykonať môže a vykonať. Pokorný Adam Čupaj v »Deputácii mŕtvych« mu už nie je len postavou sklonenou pod ťarchou jarma a tresta-

nou derešom, ktorá sa nápadne odráža od sebavedomých mornárov Adriie, ale je mu aj studnicou zdravých síl, pevného životného koreňa, ktoré čakajú len na vhodnú dobu, aby sa mohli zaskvieť v kráse ich veľkosti. Umierajúci starci, otcovia mládeže »nositeľ'ke to krajšieho rána«, zkrášľujú a obľahčujú si posledné chvíle života vierou, že ich synovia stanú sa uskutočnitel'mi odvekých túžob národa.

V »Buvi-buvi« a »Pri kráľovej studni« autor sa už opäť začína potácať medzi snom a skutočnosťou. Dl'a neho v zbierke »Buvi-buvi« do dní a nocí, ktoré nás obklopujú vplietame sny svojich srdc a skutočnosť chceme opriať spevmi, ktoré vytvárajú naše túžby a láska. L'udské vnútro u neho žije v záplave krás, ktoré si vybájilo. Dôveriví snílkovia sa púšťajú do sveta hľadať v ňom nejestvujúce hodnoty svojho šťastia, ale pred nich sa stavia holá skutočnosť života v plnom svetle. Mladé krásy nie sú ponímané ako bytosti, ktoré si zaslúžia, aby boli obdarené láskou posväcujúcou, ale zvrhlostou l'udskou sú znesväcované a predávané za peniaze ako tovar. Zvrhlost l'udská vystiera všade svoje ramená, aby zničila v hnusu všetko pekné a dobré. Nastáva otupelosť, sny sa tratia a nastáva úplné odovzdanie sa pospasu skutočnosti. Nastáva rezignácia. Vyvrcholí všetko na peľasti posteľe Marie Immaculaty, kde sa snujú myšlienky o márnosti všetkého, o vyvrátených koreňoch sociálnej a mravnej tvárnosti dneška. Presýtenosť vo všetkom a všade, za čím sa túžilo a v čom bola nádej. Zostáva len chlad zablatených ulíc, všade sa škl'abí výsmech, človek je prehánaný sem i tam, nikde kl'ud. Túto dvojtvárnosť medzi snom a skutočnosťou nám autor vylíčil na mnohých príbehoch a osudoch jednotlivcov.

V zbierke »Pri kráľovej studni« upadal už do úplnej, možno povedať krajnej rozčarovanosti. Nebolo nikde opory, nebolo svetla nádeje v krajší deň, všade len tma, nič a nič mimo hraníc osudov a nešťastných pádov. Toto sa prejavovalo najmä v príbehoch eroticky zafarbených. Márnosť je všetko a nič nemá trvalej hodnoty, všetko padá, všetko sa pomíja. Žiaden pojem o pevnosti charakteru, samá slabosť, samí slaboši, ktorí padajú pri prvom seba menšom závane životnom.

Akúsi väčšiu životaschopnosť badať už na postavách v »Červenom korábe«. V ňom Gašpar prekonáva tieto tragické pocity a začne znovu vyznávať účel'nosť sebaobetovania a nadosobných hodnôt, ktoré dodávajú l'udským činom a skutkom smysel'.

V zbierke »Námorníci«, ktorá bola pocená štátnou cenou na rok 1933, je snôška námorníckych príbehov, ktoré prežil autor ako mornár na Adrii. Líči tu útrapy námorných plavčikov, námorníkov, blúdnych to synov vetrov, nekl'udnú ich krv, ktorá i za cenu zastrelenia ich ženie z miesta na miesto. Takýmto typom je jeho námorník Felix. V tejto zbierke sa prejavilo práve autorovo veľké umenie slovesné. Stavba viet, romanticky zafarbených, je tu tak majstrovsky prevedená, že nie neprávom pričleňujú Gašparovi názov »majster slovenského slova«.

Poslednou zbierkou noviel je knižka »V cudzine«, vydaná tohoto roku v septembri, v ktorej autor pútave líči svoje potulky cudzími krajinami. Tu sa ukázal autor bystrým pozorovateľ'om cudzích prostredí, ktorými prešiel.

V roku 1934 vyšla knižka životopisov »Trvalé svetlá«, ktorá obsahove sa líši od novelistiky, ktorej Gašpar je predstaviteľ'om. V tejto knihe, ktorá je písaná žurnalistickým štylom, podal autor životopisy význačných politikov slovenských s ich pro-

gera je založiti jakousi letní katolickou universitu.

Proto zvou se tam odborníci a profesori kněžstí i světských, aby pravidelně studentům přednášeli o problémech moderního života, o náboženství, psychologii, sociologii, morálce, pedagogii, liturgii atd. Mimo to mají studenti stálého duchovního vůdce. Ovocem tohoto hnutí jsou četná denní nebo aspoň týdenní svatá přijímání členů. Četné a hojně navštěvované jsou kursy duchovních cvičení.

Takovýmto způsobem stal se »Moravan« blahodárným střediskem katolických studentů. — Vydává též kulturní revue »Akord«, jejíž vědecká hodnota je již všeobecně uznávána. »Akord« se opravdu zabývá vším, co může zajímat akademika: otázky duchovní, vědecké, umělecké, literární, hudební atd.

Tyto konference »Moravana« v Dalečíně stejně jako Akademické týdny v Praze jsou pro Československo nesmírně důležité, neboť tam dosud není katolické university. Odvažujeme se dokonce říci, že tyto nádherné počátky, jež vyvolávají opravdové uznání i u nekatolických inteligentů, by mohly a měly být východiskem pro katolickou filosofickou fakultu, připojenou ke státní universitě v Praze nebo v Brně.

Mluvíce o »Moravanu« musíme ještě zdůraznit jeho činnost na poli hudby a zpěvu. — V době, kdy více než kdy jindy svět zdá se mít zájem hlavně o sport a o techniku, je to věc tím pozoruhodnější. Stačí říci, že vynikající českoslovenští hudební kritici musili uznati, že sbor »Moravana«, který již pořádal řadu veřejných koncertů, je možná nejlepším sborem v republice.

O demokratické rovnosti.

R. I. MALÝ: »Nesmyslnost demokratického dogmatu o přirozené rovnosti všech lidí vznikla tím, že princip rovnosti byl vzat z podstaty, která se naprosto liší od té, na kterou byl v osmáctém století naroubován. Princip rovnosti byl přijat od křesťanství a naroubován na osvěcenský naturalismus. A tak vznikla moderní egalitářská mystika, která je výsměchem zdramatizovanému rozumu a jeho kritičnosti. Víra, že všichni lidé jsou si rovni, má reálný a moudrý smysl jenom v křesťanství. — Křesťanská víra v rovnost všech lidí »před Bohem« je ovšem de-

mokratická. Ale to je jen rovnost o možnosti a nikoli v praktickém životě.» - (Z knihy R. I. Malý, Kříž nad Evropou, revoluce XIX. století. Viz recenzi v rubrice Nové knihy.)

*

DVA ROKY DOBRÉ PRÁCE. Brněnský »Akord« začal svůj třetí ročník. S radostí doporučujeme, že »Akord« se stává čím dál tím více opravdu časopisem, to jest, že zachycuje dobu. — Spolupráce akademiků je zvláště sympatická a radostná.

NOVÉ KNIHY

ALBERT VYSKOČIL: MARGINALIA. (Pourova edice, sv. VIII., Praha, 1935.) — Málokdo dovede rozšířit zornici do skutečna i do neviditelná cest za poznáním krásy, jako to dovede mistrně Albert Vyskočil. Vychází z Balmesa: »Pravda je realita věcí. Znátí věci tak jak jsou, toť mítí pravdu; znátí je jinak, znamená se mýlití.« Nauka a umění — vědění a vidění. Z toho názoru tvoří se pravidelná síť z krásných pravd o božské povaze krásy. Vyskočil nejde do šířky, ale hluboko do hloubky, do záhad a tajů umění. Křišťálové myšlenky lesknou se jako krystaly útvaru, který je velmi vzdálen těm, kteří rozumem by chtěli dobýt bytí jen jedině jeho zrno. Vyskočil tuší zemi plnou neviditelné záře krásy. Jen cestami bolesti dojde básník krásy. »Svou imaginací básník nesměruje k abstrakcím, jež zůstávají omezeny na slepé místo jeho sítnice, nýbrž spěje ke konkrétnímu obrazu, k realitě obrazu a podobenství. Umění zrodilo se ve chvíli, kdy brány ráje zavřely se za člověkem. Básník se osvobozuje svým dílem. V něm bolest nepomíjí, nýbrž dochází dočasného pokoje, rovnováhy. »Z těžké hlíny narůstají křídla.« Umělec má své náboženství. Náboženství srdce. Albert Vyskočil správně poukazuje, v jakém rozporu stojí poesie s vědou. To, co je v oblasti logiky nesmyslem, může být památným objevem pro básníka — »miluji Boha, který není« (Nezval). Jako kouzelnou hůlkou se dotýká básníka a umí říci o jeho díle jen pravdu. A to je velké umění kritika, který se dívá na básníka měřítkem věčnosti, neboť právě umění patří věčnosti. Vždyť krása je původu božského. »Marginalia« jsou vzácným přínosem do naší chudé české knihovny toho druhu. Takových knížek vychází u nás málo.

R. I. MALÝ: KŘÍŽ NAD EVROPOU — REVOLUCE DVACÁTÉHO STOLETÍ. (A. Neubert, Praha, 1935.) — Zdá se, že si to doba sama vynutila, aby byla souzena tak spravedlivě, jako to učinil R. I. Malý v knize »Kříž nad Evropou — revoluce dvacátého století«. Toto šesté dílo Malého vzbudilo rozruch a všestranný zájem. A jistě právem, neboť už dávno nebyla u nás napsána kniha tak odvažná a mužná a při tom tak pravdivá, otvírající jasný pohled na nejpálčivější otázky doby a odkrývající nemilosrdně vady zřízení, jež pro svou bezmyšlenkovitou oficiálnost se staly téměř nedotknutelnými. Malý nepřijímá nekriticky omšelá dogmata zastaralých světových názorů, za nimiž se skrývají se svou duševní nemohoucností a zlobou demagogové a svědci lidu, nýbrž vrhá na vše jasný proud světla čistého lidského rozumu, který se po dlouhé zkušenosti naučil na věci dívat pod zorným úhlem náležitosti k řádu. Tento

grammi, které hlásají. Politické denníky přijaly ju s rozličnými mienkami, niektoré ju aj strhaly, ale preca má vždy svoju dokumentárnu cenu pre súčasnosť a hlavne budúcnosť.

Tido J. Gašpar je zaujímavým zjavom mladej generácie slovenských prozaikov. Vyznačuje sa práve svojím bystrým postrehom, ktorý vie živo a svieže podávať. Podlieha rád závanom nových myšlienkových prúdov a umeleckých vrení a rád prevádza svoje zkušenosti z nich do diela, v ktorom sa rád mihá duchaplnými výrokmi, ktoré sú pre neho aj ako človeka rysom charakteristickým a v slovenskom literárnom svete všeobecne známym. Bohatý fond Gašparov, ktorý zjavne nie je jeho dosavadnými prácami vyčerpaný, sľubuje do budúcnosti mnoho.

jasný pohled, novost myšlenek a osvobozování se z tradičních omylů jsou velkými klady díla Malého, pro něž by je měli číst zvláště naši mladí lidé. Autor v nové knize rozvádí své myšlenky o současné kulturní a politické situaci Evropy, o demokracii, bolševismu, hitlerismu, fašismu a o politické, kulturní a náboženské perspektivě do budoucnosti, o níž praví, že katolictví vtiskne jí svůj ráz. — Malý však není suchým teoretikem a nudným filosofem. Jeho bystré soudy i švihlé podání jsou výsledkem bohaté politické zkušenosti a rozsáhlého studia cizí literatury. Za dlouhou dobu diplomatické služby, zvláště v Římě a Moskvě, naučil se dívat na Evropu a na naše poměry s vyššího hlediska, širšího obzoru a s větší zkušeností, než jakou má a může mít občan, vychovávaný jen tendenčními novinářskými články. Při tom pracuje vědecky, nezůstává nikdy na povrchu věci. — Ve vynikajících statích o demokraciích a diktaturách ukazuje, že i hitlerovský imperialismus i bolševický internacionalismus mají tytéž nihilistické základy jako liberalismus a bezmyšlenkovitá demokracie. Demokracie naturalistická se zvrhla v anarchii. Demokrat, ideálem je demokracie kvalitativní, t. j. řád, v němž rozhoduje světový názor, kvalita vedoucích osob a kvalita národ, inteligence a národ, mravů. Proto kvalitativní demokracie nemůže být bez náboženství, poněvadž právě v demokracii náboženská výchova je základem všeho. A tímto náboženstvím nemůže být, jak praví Malý, náboženství individuální nebo sektářské, nýbrž, protože tu nejde o soukromou záležitost ani o filantropii, ale o zákon, spravedlnost obecnou a kulturu všelidskou, náboženství obecné — katolické. Největšími nepřáteli křest. kultury latinské jsou surový a násilnický imperialismus germánský a bolševické eurasijské barbarství. A v tom je právě smysl a cena našeho státu: býti stráží a výspou proti germánskému kulturnímu a politickému nebezpečí, a to je i úkolem inteligence našeho národa: vštěpovat českému národu vědomí, že patříme a chceme patřit jen do sféry civilisace latinské a pěstovat v lidu klasické vlastnosti této civilisace a vykořeňovat z jeho povahy germanisační a bolševisující nihilismus a materialismus. — V závěru vyslovuje kniha to, co se u nás bojí říci duchové prostřední a přizemní: je třeba se rozhodnout. Buď pro Krista nebo Antikrista. Dnešní doba je velkým kulturním zápasem. V němž je zvláště inteligenci třeba ohnivé víry, síly, lásky a charakternosti, má-li býti zachována pravá lidská důstojnost. — My mladí jsme vděční R. I. Malému za tuto knihu. Tím více vděční, čím více jsme obklopováni chaosem názorů a jejich zvráceností. cm.

ZDENĚK SPILKA: INTERMEZZO. (Sedm básní. A. Piša, Brno, 1935.) — Díváme se do očí básníkovi. Barvy se tam stávají jen jakýmsi fluidem srdce, které se rozdechuje. »Všechno patří srdci,« řekl

byste si s básníkem. Ale říkáte si to sami, tiše, aby nic nerušilo ten lehký polet slov a únik jejich všednosti. Vzpomínka na mládí, toť věčný návrat básníka k radostu z bolestí. Proto tolik té vroucnosti, radosti a pravdy.

ALOIS ČAP: ČLOVĚK A KRÁSA. Hovory o umění. (Nákladem »Nového národa« v Přerově, 1936.) — Do záplavy knih o umění přichází drobná knížka hovorů o starém tomto temat, jejíž autor si je vědom, že jeho myšlenky nejsou objevy, nýbrž jen svědectvím člověka, který úmyslně šel cestami osamělými, nechť je býti ovlivněn zkušenostmi cizími. Umění se mu jeví jako neklamný výraz pravé podstaty nesmrtelné duše: za uměním možno tušiti věčnost. Ale umění zřejmě není cíl, nýbrž prostředek, není zdraví, nýbrž lék. Umění neuspokojuje ani umělce; genius je trpětel a smrt je mu vysvobozením — umění nemůže nahradit víru a vyplnit prázdno v duši. Přesto je umění plno Boha, i když o Bohu nemluví, neboť rozechvívá duši a probouzí v ní kus ztraceného a kus příštího ráje.

VÁCLAV RENČ: STUDÁNKY. (Vydal Václav Petr v Praze, 1935.) — Proti první Renčově knize velký krok kupředu. Radostná poesie šťastných rán, ticha, chladu lesa, prchavé krásy, kterou možno zachytit jen hlubokým ponořením se do osvěžujícího proudu nového, krásnějšího života. »Dejte jim napít ze studánek země — i hvězdy v nich svou žízeň uhasí.« »Ten krystal dole tam, jež třeba rozsvítit a světy, studánko, se vylíjí z tvé číše.« Nové, široké světy, nová skutečnost, viděná prostě bez pathosu a zbytečných slov. »Pro tebe tichnou v sadě ptáci, květ v rose nahost ukrývá, když vkročíš.« »Dotkneš se květů, stromů, čela, kde jsou ta místa temnělá, polibkem vyssaješ z nich jed.« Všude sváteční klid a harmonie, žár poledne, »jde průvod mrtvých beze svíců, šum větru stáh' se do korun, teď šeptají si nebožtíci...«, a zaměření na zdroje největší a trvalé krásy. »Ať nocí sviští vítr hněvu, my z něho vnímáme jen šum. Máme své ticho, plné zpěvu, svůj k hvězdám sáhající dům.« — V kratších básních je Renč nejlepší, Poledne, Zahradnice, Studánka, Refugium noctis, Země na jaře, — vytrysklý, a zde je také nejlépe vidět jeho vzestupnou linii. Zvláštní místo zaujímá Variace na motiv Narození Páně, čistá a krásná legenda, viděná básníkem s jemným smyslem pro všechnu krásu prchavého okamžiku. — Sbíрка znamená nový cenný klad v české poezii a slibuje ještě daleko více. Bá.

FRANTIŠEK LAZECKÝ: PRO MOU ZEMI. (Vyšlo jako 4. kniha »Řádu«, Praha, Břevnov 221, L. P. 1936 v úpravě a s frontispicem Otto Stritzka.) — František Lazecký je básník, čehož si sice nejsou dosud plně vědomi oficiální přídveřníci Poesie, ale zato to vědí velmi dobře její milovníci. Je to zřejmo i z jeho třetí knihy »Pro mou zemi«. Jsou to dvě meditace »Zmazení jazyků« a »Katedrála svatého Víta«. Je v nich vlastně básnický »nástin Historie« a pronikavá hluboká analýza dnešního světa a dnešní společnosti. Napsal kdysi Hello, že člověk může znáti spousty dat, událostí a souvislostí a přitom za mák nerozumětí Historii. Ten, kdo chce psát Historii, musí mít především dar intellegendi, viděti dovnitř věcí. Proto jsme nazvali knihu Lazeckého básnickým nástinem Historie. Poesie pro nás znamená plnost reality, chápati věci v jejich skutečném, vnitřním významu, nevidět jen jejich povrch a tvar, jež bývá zdánlivý a klamný. Lazecký má tento dar. Básník, jež není ani historikem, ani filosofem z profese, vidí do nitra věcí neméně dobře, než nejlepší historik a filosof. »Pro mou zemi« je dále kniha básnického vidění přítomnosti. Je to pronikavá analýza

duše ubohého a zpusťoveného člověka dvacátého století, člověka, jehož kořeny byly přetřaty, jež vypadl do Vesmíru a je zmítán v jeho chaosu, má duši naplněnou smutkem z věcí budoucích. Z model, jež si vystavěl, vane k němu bezútěšný a mrtvolný chlad. »Modlářící Evropa se chvěje před Východem, a co je horší, chvěje se sama před sebou. Její stavba se zvolna rozpadává.« A v této bezútěšnosti času se chvěje básník především o svou zemi, za níž se modlí pokorně a odevzdaně, ale s nadějí. — A konečně řeč, již Lazecký své myšlenky vyjadřuje, bývá v běžné mluvě recensentské označována přívlastkem křesťalový.

jehl—

Dr. R. W. HYNEK: MYSTERIA BOŽSKÉ TVÁŘE. (Vydaly Školské sestry O. S. F., Praha, 1935, stran 140, 12 Kč.) — Nová kniha o Božské Tváři Kristově s posvátného plátna turinského je pokračováním a výborným doplňkem knihy »Umučení Páně«, v níž nás autor seznámil s posvátnou relikvií turinskou spíše s hlediska historického a vědeckého. »Mysteria Božské Tváře« vznikly už z meditací, adorací a mystického pojetí nejsvětějšího obličej Páně. Není jistě náhodou, že právě v naší době ujímá se kult úcty Božské Tváře Kristovy, k jehož vzniku dala nám zářný příklad Terezička od Jezulátka a svaté tváře Páně. Úctě této světice připsal autor i svá »Mysteria Božské Tváře«. — Jestliže křesťané v době pronásledování církve zobrazovali Krista nejraději jako krásného mladíka — Dobrého pastýře — a jestliže v byzantském umění byl zobrazován Spasitel na kříži ne trpící, nýbrž vítězí nad smrtí, pak jistě odpovídá naší době nejvíce, aby křesťané nacházeli útěchu v představě Tváře Kristovy zmucené, v níž se však zrcadlí nadpřirozený klid a vznešenost božství. A právě takto se nám jeví Božská Tvář Kristova na turinském plátně, jež, jako by řízením Božím, bylo zachováno našim časům. Před tímto obrazem, vlastně fotografií Kristovou, prožívá konvertita dr. Hynek tajemství lásky Boží do takových výšek, jaké může dávat jen katolická mystika. — Po této knize, která je skutečně jedinečným přínosem v naší původní literatuře toho druhu, sáhnou jistě s radostí ti, kdož chtějí dospěti k dokonalosti mystickým pochopením lásky a utření Kristova.

cm.

ZDENĚK KALISTA: NÁRODNÍ MOTIV ÚCTY SVATOPROKOPSKÉ A SVATOPROKOPSKÁ LEGENDA Z R. 1618. (Edice Krystal. Stran 48, cena 3 Kč.) — Znamenitý historik, docent Kalista, probral v důkladné studii prastarou úctu k sv. Prokopu, aby ukázal, jaký silný náboženský rys nesla vždy úcta k tomuto patronu české země. A jako zajímavý doklad přetiskl ve II. části legendu svatoprokopskou z roku 1618. Dílo je velmi cenným přínosem k nábožensko-národnostním dějinám.

Dr. VINCENC POŘÍZKA: SOLOVJEV A CÍRKEV. (Olomouc, Nákladem vlastním.) — Důkladné dílo, seznamující s podstatou filosofie největšího ruského náboženského filosofa. Znalost Solovjeva jest předpokladem každé vážné unionistické práce a právě dnes jest potřeba tím více hlasu tohoto hlasatele duchovní konstrukce žití, čím více jsou podobné snahy životem utápěny. V několika řádcích není možno uvést všechny podněty vyplývající z díla, bylo by třeba dlouhého rozboru. Vše tuto knihu doporučujeme jak pro její iniciativní obsah, tak i jako vzor opravdu vážně chápané vědecké práce. Bá.

R. KIPLING: PÍSNĚ MUŽŮ. (Podrobnou recenzi této knihy a posmrtnou úvahu o spisovateli přineseme příště.).

JOSEF FISCHER: VÁLKA A MÍR V ANTICKÉ FILOSOFII. (Cin, Praha, 1935, stran 112, 24 Kč.) Nevíme, co přivedlo J. Fischera k napsání této knihy, zda neujasněnost filosofické stránky problému války a míru, jež se podobá onomu chaosu názorů na tuto otázku v době antické, či naléhavost tohoto problému sama. O každém z těchto případů napsal však knihu zajímavou a nutící k přemýšlení. Autor praví sice hned na začátku, že není úkolem jeho pojednání hledat v minulosti argumenty pro dnešní spory o oprávněnost války a že při rozboru problému války v myšlení antickém nemožno vycházet z dnešní posice problému a z rozboru kulturní situace naší doby, přesto však zdůrazňuje přímo sociální povinnost filosofujícího člověka, aby v dobách mimořádně vzrušených a převratných neutíkal od skutečností a neoddával se přílišnému teoretisování. A právě zde měl Fischer na mysli sociální a hospodářský řád a současné zahrocení otázky války a míru. — Dnešní dobu prohlásil autor za dobu přeměn a proto pro ni má za úkol filosofie především kritiku a analýsu. Největší pole této kritické a analytické činnosti filosofové poskytují v otázce problému války a humanity svět řecký. Vlastní studie je uvedena názory Homérovými o válce a míru a Hesiodem. Filosoficky začínají problém pojímat první řečtí filosofové Herakleitos, Enpedokles, Anaxagoras a Pythagorejci. Od rozboru názorů básníků, sofistů a historiků doby klasické přechází autor k řešení války a humanity u klasiků řecké filosofie, Sokrata, Demokrita, Platona a Aristotela. Končí proměnou problému v době římské (Cicero, Seneca), přidav dvě kapitoly o přínosu židovském a křesťanském. Možno říci, že při této analytické práci si počínal autor poctivě a celkem nestranně. Totéž už nejde říci o úvodu a závěru knihy, kde zaktualisováním problému vynikly místy, byť i jen v náznacích, myšlenky materialistické filosofie a socialistického světového názoru. Kritická práce Fischerova, opírající se o sociologický a ideový vývojový rozbor a ukazující vznik nových pojmů, jejich proměnu a vyprazdňování, osvětlila mnoho analogií antické minulosti s dneškem. Už Řekové si předložili otázku o sociální funkci války a míru, a o tom, kdy může být válka jako organizované násilí spravedlivou, už tehdy rozlišovali válku pro dobrou věc od války, vedené za účelem, který neospravedlňuje oběti, válku obrannou od války útočné atd. A v tom je velký význam Fischerovy práce, že učí dívat na současná fakta pod zorným úhlem uniformity a analogie dějin. Tomu, kdo dovede pozorovat svět otevřenými očima, bude Fischerova kniha dobrým vodítkem pro studium problému války a míru. Věříme, že její vysoká vědecká úroveň ji uchrání před zneužitím k demagogickému hlásání škodlivého pacifismu. cm.

SVATOPLUK HRNČIŘÍK: DER DIE DAS. JAK SE NAUČÍM LEHCE ČLENUM. (Nákladem autorovým, Praha XIII., Krokova 18, cena 7 Kč.) Specialisace zasáhla i do vyučování řečem. Nápad vydati učebnou knížku o německých členech je jistě velmi užitečný. — Učebnice »Der die das« obsahuje 2345 podstatných jmen, roztríděných do lehce zapamatovatelných systémů. Kniha prospěje nejen studentům, zvyklým na obraznou paměť (se zřetelem na ni byla učebnice sestavována), nýbrž i těm, kdož potřebují správné němčiny v písmě, zvláště v překladech. Zvláště cennou částí knihy je kapitola o rodu cizích slov v němčině, v níž je uvedeno na sta cizích výrazů. Na tuto část gramatiky bývá v učebnicích zapomínáno.

JAROSLAV DEMASI: ČESKÝ GALEJNÍK. (Dobrodružný román. 2 díly. Nákladem knih-

kupectví Společenské tiskárny v Přerově.) Produkce t. zv. čtyř pro lid, to jest knih, psaných pro nejširší a méně náročné čtenářstvo, omezuje se na dva zdroje. Předně to je bulvární tisk včetně týdeníků, zvláště pro ženy, jež žijí své čtenáře a čtenářky románovými škváry na pokračování, jež jako by měly systematicky otupovat v lidu smysl pro mravnost a skutečné hodnoty života. V takových »románech« se vyskytují přepychové limusiny bankovních ředitelů, mladí inženýři a doktoři, sextánky až medičky, rozvody, manželské trojúhelníky, sebevraždy a podobné věci, z nichž se dá vyrobit románová limonáda. Druhým zdrojem čtení pro lid jsou některá nakladatelství, jichž činnost záleží v tom, že si najmou některého z našich literárních plantážníků a pak v termínech, obvykle týdních, vydávají za pouhých několik korun jeho romány. Situace se zhorší, vypoví-li plantážník službu. Tehdy přijdou na řadu překlady. A poněvadž knihy s obsahem eroticko-pikantním jdou na odbyt, sáhne se obvykle po cizí pornografii, kterou dosud umění udělat v cizině, zvláště na západě, lépe. Tak se knižní mor, vyhrazený dosud t. zv. lepším městským vrstvám, dostává i do prostředí po stránce mravní dosud zdravého. — Toto nás napadlo, když jsme četli knihu »Český galejník«. To je také kniha pro lid, ale v tom zdravém slova smyslu, jak ho užívali naši buditelé, když psali knihy pro nejširší vrstvy. Chtěli bychom tuto knihu postavit jako protiklad proti knihám, o nichž je řeč výše. Už základní myšlenkou knihy, že každý zločin musí býti podle vůle Boží potrestán a dobro odměněno, je dán její výchovný význam. Na dobrodružství a útrapách dvou mladých lidí, jež lidská zloba vyžene z domova na bojiště cizinecké legie, do Číny a na tichomořské ostrovy, učí se lid vážit si domova. Nikde není opuštěn nezvratný mravní základ života, nikde nejsou zesměšňovány nebo ponižovány instituty, na nichž je závislá síla národa — manželství a rodina. — Kniha je psána obratně. Autor, jež patrně zná cizí kraje, seznamuje čtenáře s nejrozdílnějším prostředím a zeměmi, v nichž se jeho hrdinové ocitají (cizinecké legie, čínské pevnosti, neobydlené ostrovy, přístavní města, trestanecké kolonie) a poučuje o všech vymoženostech doby. — Román »Český galejník« bude jistě dobrou zbraní proti románovým škvárům, vnášejícím mravní kal na náš dosud zdravý venkov. cm.

E. F. LEWISOVÁ: MLADÝ FU OD HORNÍHO YANK-TSE-KIANGU. (Překlad O. F. Bablera s ilustracemi K. Wiesnera. Nakladatelství »Vyšehrad«, Praha, 1935.) Pražské nakladatelství »Vyšehrad«, jemuž nejmladší čtenáři vděčí za vydání knih Nonniho a jiné dobrodružné a cenné četby, přichází se světovou novinkou pro děti, která vychází zároveň dánsky, norsky, německy a švédsky. Je to kniha americké spisovatelky Lewisové, jejíž »Mladý Fu od horního Yang-Tse-Kiangu« byl vyznamenán v Americe a v Anglii a vyšel v americkém originále ve 100.000 výtiscích. Spisovatelce se podařilo výborně zachytit nejen duši chudého Číňánka, jež přichází s matkou do města, aby se vyučil řemeslu měditepec-kému, nýbrž i živé a pro Evropana vysoce zajímavé čínské prostředí. — Nakladatelství »Vyšehrad« přejeme za tuto dobrou knihu oněch amerických 100.000.

Obrovský úspěch Peckovy knihy **TAJEMSTVÍ ŽIVOTA** je nejlepším jejím doporučením i vám, milí čtenáři, kteří ji dosud nemáte. Objednejte si ji dříve, než bude rozebrána.

D O P I S Y

Tobě.

Chci Ti psát, mám Ti psát, tak rád bych Ti napsal — nemohu.

Jak výsměšně na mne hledí popsané již papíry! »Mám rád přírodu,« hlásá prvý. Pryč s tím! Láska k přírodě —. Co znamená vůbec to prázdné slovo »láska«? Láska — amor — l'amour... třeba berbersky si to mohu opakovat, stále je to jen láska, tatáž láska, prázdné slovo, zvuk, utvořený chvěním hlasivek. A přece bych Ti chtěl napsat, že mám rád přírodu. Jak začít? Ty popsané papíry jsou jen ubohými poukázkami na lásku, láska sama se nedá na papír přilepit. A já bych ji chtěl přilepit a poslat Ti ji, ukázat Ti ji, jak je krásná, vznešená, jak je — — ach, jak bych Ti to řekl? Láska je krásno — — dost! Zas je to jen poukázka na ideovost. A já Ti nechci poslat poukázku, na kterou by sis vyzvedl moji lásku ve směnárně své duši, svých citů. Chci Ti poslat svoji lásku, chtěl bych napsat slovo, jež by obsáhlo celý ten proud citů, celou tu nehmotnost duše, celý ten osobní subjekt: Je to láska? Není to láska! Láska je slovo, zvuk. Protivný zvuk, protivná hmota, již je duch spoután! Ach, jen chvilku být myšlenkou, pouhou myšlenkou mimo hmotu. Pak bych Ti poslal tu ... tu ... to všechno... napsané myšlenkou na papír z myšlenky, po vlákněch času. Pak teprve bys správně pochopil tu ne, nechci Ti tu zásluku poskvěnit hmotou... Ty víš, co chci říci. Poslal bych Ti zároveň lásku a obdiv k básníkům, kteří prostými slovy dovedli vyjádřit velké myšlenky a celou svou nenávist k těm básníkům, kteří se hrabou v hromadě slov, kterými chtějí ideu přilouci na papír, celou svou nenávist k cifrám, špinicím nehmotnost hmotou.

Chtěl jsem Ti psát o lásce — odpusť, nemohu. Pero mlčí a já bloudím po vesmíru a snažím se zachytit alespoň jeden paprsek z dob, kdy se básnily myšlenky a ne slova, z dob, kdy se nehyzdila naše krásná řeč, kdy se nečetly básně s cizojazyčným slovníkem v ruce! Jehel.

Jeden z nás.

Hledám. To je vyjádření celého života mladého člověka. Hledání člověka, nebo alespoň člověka, hledajícího cestu k člověčenství. Hledám lásku, krásu, dobro. Láska je krása, kráska je v dobru. Hledání téhož prvku ve třech isotopech, řekl by chemik. Láska je smysl života. Hledám i ten. Smysl života je naše naplnění. Nuže hledám i jeho naplnění. Krása je součinitelem mravnosti — kráska musí být ukázněna mravností a co je to mravnost?

Mravnost je pomocníci lásky, řekl mi jeden starý pán. Tenkrát jsem byl ještě mladý a myslil jsem tu nižší mravnost. Mravnost je ukázněnost v lásce — četl jsem kdesi. Také i to mne spletlo. Byl jsem mladý. (Vypadá to docela jako sebeobžaloba. Připomínám, že nežaluji výhradně na sebe, ale také na sta jiných.)

Nechali mne, klouček, růsti a neřekli mi: »Ty, to je ještě jinak; to ne, pravda je jenom jedna!« A klouček si řekl: velkým lidem je dovoleno být nemravnými; v tom bude asi ten smysl života,

tedy až vyrostu, budu jako ti ostatní. Klouček se dostal do rukou člověka. Člověk si řekl: »Hle, jeden na cestě k poznání, vychovám ho.« A klouček, tehdy již mladíček, kulil oči. Tak ono to není tak složitě jednoduché, je v tom háček. Pak ho napadlo, že by se mohl pokusit o člověka, jak o něm slyšel. Tedy s chutí se učil na člověka. První, co si dal do programu, byla trpělivost. — Andělská trpělivost. Chodil mezi kloučky a trpělivě naslouchal vykládání Lásky, Mravnosti a Krásy. Pak se nafoukl jako holub. A to zas ne, mladíci, to je omyl. Promluvil k nim o důstojnosti člověka, o povinnostech, o pravdě a práci. Toť se ví, vysmáli se mu. Nepochopení ho urazilo a mladíček opustil hádající se kloučky.

Začaly ho zajímat problémy doby a »šel jim na kloub.« To říkali mnozí velcí mužové. (V práci je to trochu jiné.) Stával se analytikem, ale ne kritikem. V tom byla tragedie jeho mládí, jak to později nazval.

Když si jednoho dne hověl v parku na lavičce, pocítil v sobě novou myšlenku sebekritiky. To už bylo něco! Sebeanalyza a sebekritika. »Už to mám!« zajásal. Býti analytikem a sebekritikem je bezpečná cesta k lidství. Což je pochybené, ale mládí je jednostranné a lehce vzplane pro věc a tvrdošíjně na ní trvá. To je docela pochopitelné. Byli jsme sami svědky, že student si zapomene napsati (doma) úkol a jemu se zdá, že jej napsaný zapomněl doma a tvrdí to tak horlivě, až mu profesor nevěří. To si uvědomil později. Tenkrát také nově odkryté veličiny tvrdošíjně hájil, ale ostatní mu nevěřili. Tehdy měl nutnost a hlad po takovém »vědění« z brožurek a k tomu je ještě nedostatečně zažíval. Nedomyšlil i vznikl mu ovšem nesmysl. Tím se stal také pesimistou a negace se mu stala docela čímsi pozitivním. Hle, to činilo nedomyšlení! Mladíček rostl a stával se rozumnější, již nebyl tak chytlavý, ale rozvážnější. Ztrácel takový nadabstraktní zájem o svět. Začínal myslet konkrétněji. Nyní chápal, že jeho nezkušenost je sice cesta ke zkušenosti, ale nač brodit se vodou, když ji můžeme přeloučit na loďce?

Tu poznal, že veškerá jeho snaha je uložena v slovech Kristových: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« V tom je smysl našeho života. V tom je Láska, Mravnost i Krása.

R. Hor.

Velectěné redakci Jitra!

Dovoluji si uctivě ke článku »Ze zápisníku starého profesora« na str. 132. v čísle 5. zaslati následující řádky a prosím o laskavé uveřejnění.

Rád si vždy přečtu úvahy »Ze zápisníku starého profesora«, neboť v nich tkví často hluboká pravda, založená na opravdu bohatých zkušenostech. Nesouhlasím však s p. profesorem v jednom, že mládí je dobou nejhorší. Myslím, že s p. profesorem by nesouhlasil téměř žádný student. Mládí prý je dobou nejistot, tápání. Kdo má v nynější době vlastně stoprocentní jistotu? A právě mládí tuto nejistotu nejsnáze překonávají, protože jsou ještě plni nezkalené naděje ve své iluze, plány. A v toužném očekávání, ve snech je člověk nejšťastnější. — Mládí — doba zápa-

sů. Vždyť zápas je vlastně celý náš život. Což není zápas mladých krásným? Jsme silní, zdraví, plní odvahy, nebojme se boje. Je to výkřik mládeže, nikoli bombastické fráze. — Mládež je doba práce. Pravda, ale zdaž spočívá krása v nečinnosti, zahálce. Energie mládeže jistě je schopna práce, kterou ji život ukládá. Jako děti co jsme se natěšili na vánoce, na stromeček a doba očekávání byla hezčí než vánoce samotné. V mládeži věříme v sebe a jsme tedy jistější než lidé již zklamání. — Zklamání? Přece sextánku ještě nezklamal život (leďa nějaká láska z tanečnicků). Velice se divím, že mládež p. profesora bylo (jak z toho všeho, co napsal, vyplývá) dobou nejhorší. Snad p. profesor měl smutné mládeži, pak je to ale individuální záležitost jednotlivce a nesmí to vztahovat na všechny.

Moji rodiče sice neoplývají pozemskými statky (tatínek je dělník), dávám kondice, znám tedy život i po jiné stránce, ale přesto se cítím šťasten (přece nějaká ta koule nezkalí člověku radost ze života), a kdyby celý život byl takový, jako bylo mé mládeži, byl by opravdu hodně krásný. Piši to skutečně jak to cítím a myslím a ne tedy jako komposici, která musí znít tak, jak pan profesor češtiny chce. Studenti, ozvěte se, či jste skutečně v nejhorší době?

Septimánek J. Š., Klatovy.

Kolegovi J. P

Souhlasím úplně s Vaším názorem na tu věc. Jest jisté, že Čechové, zejména Pražané, si myslí, že oni mají na rozum, na vědění a vůbec na vše patent. Moravan a Slovák jest u nich obyčejný plebejec, na nějž pohlédnutí nebylo by důstojné patricie.

Tvrdíte, že při volbě nového výboru byl boj mezi Čechy z Čech a Čechy z Moravy. Jest to možné; neboť Moravané v poslední době počínají pronikat také na místa, o nichž si Čechové myslí, že oni mají na ně nejsvětější právo. Jistě však Čechové z Čech snažili se pokud možno vystrnaditi Čechy z Moravy.

Jest vůbec pozoruhodné, jak občané hlavních měst si myslí, že jsou smetánkou národa. Jak dříve si o sobě myslili Vídeňáci (za Rakouska), tak si nyní o sobě myslí Pražané.

»Co jest pražské, jest dokonalé.« Tak asi pravděpodobně oni rozumují. Neboť nedovedu si na př. představit, že některé operety (jmenovitě revuální) dovedly tak dlouho bavit Pražany. Týká se to především operety »Na tý louce zelený«.

Venkované ovšem, aby o nich Pražané nemohli říci, že jsou tupohlavci, hrnou se také na ty nepodařené slátaniny a veřejně je chválí, ačkoliv skrytě na ně nadávají.

Nyní po malé odbočce opět k věci!

Jest jisté, že Čechové z Moravy — zejména ze Slovácka — rozumějí Slovákům daleko lépe, než Čechové z Čech. Jest pravděpodobné, že Čechové z Moravy jsou a budou jakýmsi mostem, který vyrovná nedorozumění Čechů a Slováků.

Rub.

Kdo zvítězí?

Jsem nucen uvést některé námitky proti článku kolegy F. Jedličky, uveřejněného pod tímto nadpisem.

Každý, kdo tyto řádky četl, musil býti překvapen přílišným optimismem, který je sice zdravou podmínkou nadšení, ale který se alespoň v tom měřítku nehodí dosti dobře do naší doby.

Musíme totiž vždy dobře rozeznávat mezi tím, co jest, a tím, co by mělo býti. Je jistě přáním nás všech, aby se tyto řádky uskutečnily — aby se lidstvo skutečně zbavilo duchovní moci pětičipé rudé hvězdy a aby našlo vůdce svého v Kristu, ale prozatím je to opravdu jen přáním, byť sebe vřelejším!

Není možno ani jinak mluvit, když vidíme kolem sebe, v životě i na universitě, ty spousty lidí inteligentních, hlavně mladých, kteří vidí v sovětském Rusku přímo jedinou spásu světa.

Ríkají-li se, že bolševické nebezpečí minulo, znamená to tedy nic jiného, jak správně tvrdí Osservatore Romano, než změnu taktiky — což je tím nebezpečnější, neboť jed duchovní působí sice pomalu, ale jistěji, než přímé násilí.

A proto uvažovati optimisticky o tak vážných věcech, je příliš riskantní, neboť vede to nutně k podceňování nepřítele — a to je to nejhorší, co se může v boji přihoditi, dát se ukolébat zdánlivou bezpečností, místo aby se u vědomí ohrožení vzepjaly všechny síly nejvyšší intenzitou. Je pravda, že přílišný pesimismus na druhé straně spěje často ke zmalomyslnění, avšak zde běží jen o to, abychom viděli svého nepřítele takového, jaký je ve skutečnosti, neboť jen na tomto základě je možno jednati se zdarem!

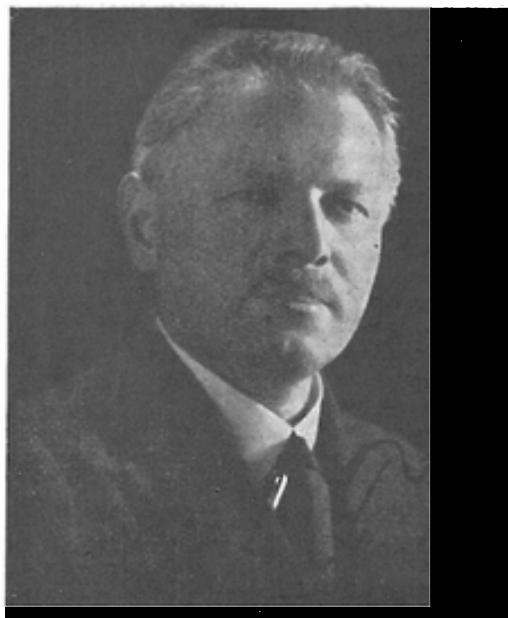
JUC. Eugen Morbacher.

Těm, kteří »Jitro« odebírají, ale neplatí!

Milému »Jitru« — jeho odběratelům! »Jitro«, časopis katolických studentů, byl založen vysokoškoly za účelem vésti studenty, kteří mají dobrou vůli, k Bohu, prohlubovat v nich katolickou myšlenku — nábožensky je vzdělávat. Kromě toho přináší čtenářům poučné stati, veselé články ze školního života, moderní literaturu, aktuality; najde tedy katolický student ve svém časopise, co se mu líbí — o co má zájem. A přes to vyskytnou se mezi čtenáři jednotlivci, kteří proti »Jitru«, jež odbírají třeba už několik let, reptají! Vlastní příčina je v tom, že tito reptalové »Jitro« nečtou! Studentik přihlásí se za odběratele, zaplatí předplatné (někdy dost nerad) a tím je věc vyřízena! Není jedinou povinností katolického studenta »Jitro« odebírat a platit, ale větší ještě časopis ten číst, uvažovat o jeho obsahu — přispívat, činně se zúčastnit! Jak může odběratel s v ů j časopis posuzovat, když jeho obsahu nezná?! — »Jitro« má zcela jiné cíle než ostatní časopisy, na př. »Studentský časopis«. »S. č.« své čtenáře snad poučuje, dokonce i baví. (Kdosi napsal, že myslí, že se mu »Stud. časopis« líbí); ale »Jitro« kromě toho bavení, jež provádí velmi dobře, stará se o duši studentů! A v tom spočívá největší význam a cena »Jitra«. Svůj úkol »Jitro« plní svědomitě! Proto se liší od »Stud. časopisu«, jemuž se nikdy ani v budoucnu podobat nebude a nechce! Ideály vedou daleko výš! — Spolupráce v »Jitru« je přístupna všem katolickým studentům, zvláště odběratelům. Přispět svou hřívnou může každý — je jen třeba zanechat liknavosti a přiložit chutě ruku k dílu. Všem odběratelům vřele doporučuji, aby si ve volných chvílích, které promarní malichernostmi, zasedli k těm starým ročníkům »Jitra«, které snad nechali bez povšimnutí, aby je rozřezali a pročtli! Zisk z toho, o nějž se dříve svou liknavostí připravili, jistě se dostaví a budou si pak »Jitra« jistě jinak vážit! A budou je pak jistě řádně platit! — Kolportér.

V. studentská pout do Říma.

Letos o velikonocích pojedou čsl. studenti opět do Říma. — Studentské pouti do Říma nejsou výdělečným podnikem - a snad právě proto mají vždy takový úspěch. Díky obětavým přátelům katol. studentstva, Msgre. J. Boháčovi, prof. D. Trnkovi, P. A. Daňhovi a m. j. vytvořila se vzácná tradice studentských zájezdů jako poutí výhradně náboženských, při nichž ovšem není zapomí-

PROF. DOMINIK TRNKA,
jednatel Poutního odboru ÚKSČs., kte-
rý má velkou zásluhu o každoroční
studentské zájezdy do Říma.

náno na kulturní poznání
křesťan. kultury v Itálii.

Ceny letošního zájezdu byly sníženy (pro studenty z Prahy, Brna a Bratislavy 1375.—Kč), aby i méně majetní studenti mohli využít této vzácné příležitosti. Přípravy k zájezdu jsou již nyní v plném proudu. Přihlášky přijímá a podrobné prospekty zasílá zdarma Poutní odbor ÚKSČs, Praha II., Štěpánská 35.

Zprávy z ústředí.

K TRICETILETÍ OPAT. HODNOSTI J. M. dr. M. Zavorala zaslalo ÚKSČs blahopřejný přípis.

SEDMDESÁTI LET se dožívá přítel studentstva Msgre Ludvík Groh, kanovník vyšehradský. Blahopřejeme.

SEDMDESÁTINY. Msgre Em. Hrdlička ze Staré Boleslavi, příznivec studentského hnutí, slavil své sedmdesátiny. — Mnoho let!

ÚMRTÍ. Vdp. Ludvík Kirsch, profesor náboženství v. v., příznivec »Jitra«, zemřel 13. ledna 1936. — R. i. p.!

Ve dnech 31. ledna a 1. února bude v Praze společná pracovní konference zástupců Ústředí katolického studentstva čsl. a Ústředie slovenského katolického studentstva. Bude jednáno o společném postupu obou ústředí.

Dne 23. února bude se konati v Praze pracovní konference pro středočeská sdružení.

Výborová schůze Ústředí bude se konati 1. února.

MORAVSKOSLEZSKÁ SEKCE ÚKSČs uspořádala 7. a 8. prosince 1935 Studentský meeting v Moravské Ostravě. Na veřejném projevu přednášel P. Dr. Š. Trochta na téma: Sv. Don Bosko, přítel mládeže. P. Liška: Student v Katolické akci. Dr. J. Černocký: Ze studentské poradny. Cílem ostatního programu bylo informovati studentstvo z celého okolí o naší práci, zejména o táborech, o organizaci katolického studentstva, a získati studenty pro naše plány zejména v těch místech, kde dosud není žádného sdružení. O zpeřčení programu se velmi zasloužili chovanci Šalesiánského ústavu. Doufáme, že meeting v Moravské Ostravě bude mít velký vliv na rozvoj a organizaci katolického studentstva v celém okolí. MSS připravuje pracovní konferenci v Třebíči v pololetních prázdninách, a na velikonoce v Kyjově.

PAX ROMANA. Ve dnech 5. a 6. ledna 1936 zasedalo ve švýcarském Fribourgu Comité Directeur mezinárodní konfederace Pax Romana. Československé katolické studentstvo zastupoval místopředseda Pax Romany Ing. Štefan Horváth. Poněvadž italská federace FUCI odmítla

jmenovati na funkci předsedy svého zástupce, předsedal zasedání Ing. Š. Horváth. Na pořadu zasedání byl projednáván přesný program příštího kongresu, který se má konati v polovici srpna t. r. na lodi kolem norských a dánských břehů. Kongresové téma je: »Film, radio a tisk ve službě laického apoštolátu«. Kongresu se zúčastní filmoví a radioví odborníci. Počítá se s předvedením vzorných světových filmů. Československý delegát navrhl pro předvádění z československých filmů snímky: »Zem spieva« a »Reka«. Dále bylo projednáno přijetí nových federací (Argentina, Canada, Svaz ruských katolických studentů-emigrantů, Svaz katolických mediků belgických). Čsl. studentstvo uspořádá na tento kongres zvláštní zájezd.

SPOLEK ŠVÝCARSKÝCH STUDENTŮ »Société des étudiants suisses« zaslal všem redakcím studentských časopisů protest proti útisku katolíků v Německu. Výtky, činěné katolíkům, nejsou opodstatněny. Zvláště tak zv. »politický katolicismus« a různá devisová provinění jsou jen smyšlenou záminkou pro protináboženský boj. Pronásledování řádů a kongregací, rozpuštění čistě náboženských spolků, potlačení svobody přesvědčení odcizily Německu sympatie veškeré civilisované ciziny. Cynické a rouhavé proslovy národně-socialistických vůdců působí bolest všem katolíkům. Ničí se nejcennější hodnoty mravní, vytvořené křesťanskou kulturou. Katolické studentstvo československé připojuje se k projevu švýcarských studentů a vyslovuje přání, aby Německo uznalo svůj omyl a vrátilo se co nejdříve mezi civilisované národy. Všechny státy jsou ochotny vstoupiti v normální styk s Německem, ne však s Německem pohanským, barbarickým, chtivým války, ale s Německem křesťanským, mírumilovným, sloužícím pravé kultuře.

Zprávy ze sdružení.

PRACOVNÍ KONFERENCE V PARDUBICÍCH. V neděli 12. ledna 1936 konala se v Pardubicích krajská konference katol. studentstva. Zúčastnili se ji delegáti bratrských sdružení z Hradce Král., Jilemnice, Chrudimě, Poličky a Litomyšle. Ráno zúčastnili se všichni společně mše sv. v kostele sv. Jana. V 10 hodin byla v klubovně hotelu »Grand« zahájena slavnostní schůze. Úvodní proslov měl protektor konference vdp. arciděkan V. Šetina. Centrem programu byla přednáška dra A. Fuchse na téma: »Katolická akce a studentstvo«. Řečník naznačil účastníkům úkoly katolíků a studentů jako práci v Katolické akci. Katolická akce je »zařazení laického apoštolátu do hierarchie apoštolátu Církve.« Studentstvo má v první řadě studovat a připravovat se. Jako druhý referent promluvil o katolickém studentstvu a dnešní době předseda ústředí katol. studentstva v Praze JUC. Fr. Kolman. Poukázal, s jakými obtížemi se organizace katol. studentstva setkávaly a objasnil pak některé úkoly a požadavky. Na odpolední pracovní konferenci v Orlovně promluvil p. tajemník lidové strany Fr. Němec na téma: »Studentská akce tisková«. Referát organizační přednesl p. JUC. Fr. Kolman. Pan dr. A. Fuchs byl též odpolednímu jednání přítomen. Pracovní konference skončila debatou, již řídil p. JUC. Kolman a sl. Ing. M. Hartlová. Ze slavnostní schůze byl zaslán blahopřejný te-

legram J. E. ndp. Th. Dru M. Píchovi, biskupovi královéhradeckému, na nějž došla tato odpověď: »Děkuji srdečně za projev, zasláný z krajské konference katol. studentstva, jichž snaze o výchovu a vzdělání budoucí vedoucí katolické inteligence upřímně žehnám.« SSS v Pardubicích děkuje srdečně delegátům Ústředí, jakož i delegátům všech katolických sdružení, za účast i spolupráci na této konferenci a přeje všem mnoho zdarů a Božího požehnání v další činnosti.

SSS KOSTELEČ NA HANÉ pořádalo svou 7. valnou hromadu za dosti dobré účasti v neděli 6. října 1935. Na této valné hromadě byli zvoleni: Předsedou kol. JUC. Oldřich Petr, místopředsedou kol. S. Janečková, jednatelem F. Foltynek, pokladníkem ThC. A. Vičar. Členi výboru: ThC. Fajstl, Fučík, Zapletal, Jurník. Naše Sdružení má 40 členů. Od valné hromady do 1. ledna 1936 bylo konáno 10 schůzí, z toho 5 členských. Přednášek bylo 7. Téma: Práce a povinnost člena ke Sdružení; S Masarykem za národ — za republiku — za demokracii; Alexandr I. Sjednotitel; Václav Beneš Třebízský; Druhy hádanek I. a II.; Dr. E. Beneš, II. president. 6. ledna 1936 pořádalo naše Sdružení Výstavu dobré knihy. Výstava byla skvěle dekorována a vybavena jak duchovní, tak i zábavnou četbou. Návštěva byla hojná. Výstavu zahájil kol. ThC. A. Vičar krátkým proslovem. Slavnostní proslov v 7 hodin večer měl pan B. Ošťádal z Prostějova. O 8. hod. večer se naše Sdružení zúčastnilo oslavy p. posl. a kanovníka dp. Fr. Světlíka. ef.

SSSd PLZEŇ konalo od valné hromady dvě výborové a pět členských schůzí. Jsou také konány schůze nepovinné, takže se členky scházejí každou sobotu. — Dne 3. listopadu pořádalo Sdružení spolu se »Stavebním spolkem sv. Jana« přednášku dp. P. Vlad. Jeřábka na téma: »Naši v Rumunsku«, provázenou světelnými obrazy. Sál v klášteře O. O. Redemptoristů byl naplněn odpoledne i večer. Čistý výtěžek připadl na dostavbu kláštera O. O. Redemptoristů v Plzni. — 14. prosince navštívil SSS p. rada Chudáček a v přednášce, provázené světelnými obrazy, promluvil o životě a činnosti českého misionáře P. Zemana v Číně. — O vnitřní život Sdružení pečuje nový duchovní rádce dp. P. O. Korvas C. Ss. R., který řídí kroužek eucharistický, v němž jsou zapsány všechny členky Sdružení. V kroužku řečníckém se pokračuje v přednáškách z cyklu »Římští papežové«. Kroužek hudební se vykazoval svou bohatou činností 21. prosince, kdy se shromáždily členky u stromečku k malé vánoční slavnosti. T. V.

SSS PLZEŇ vyvíjí hlavně činnost vnitřní. Bylo získáno mnoho nových členů, zvláště mladších. Program schůzí je vyplňován přednáškami duchovního rádce vdp. A. Havelky, inf. arciděkana, starších kolegů a hostů, na př. p. prof. Limpoucha, dp. Drábka, podplukovníka duchovní služby, o Mellersdorfské trestnici a Dr. Juráka O. P., o poměrech katolíků v Rusku. Průměrná účast na schůzích je 50 členů. Mikulášský dar se vybíral celkem v 11 kostelích. 21. prosince se konala vánoční besídka za účasti 58 členů. Eucharistický kroužek přistupuje každý měsíc společně k sv. svátostem. —fj—

Závěrka šestého čísla »Raportu« byla 18. ledna. Zprávy došlé pozdě budou uveřejněny příště.

h á d a n k y

Korespondenci, týkající se této rubriky,
zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek,
redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava

AL. DOHNAL,
známý hádankář »Jitra«.

ŘEŠENÍ HÁDANEK I. TURNAJE.

1. Znovu do práce! 2. Prázdniny již uplynuly, jen vzpomínky na ně zbyly! 3. Zárovka. 4. Halo, atol, lord, Olda. 5. Šípková Růženka. 6. Uspokojíš svoje nitro, objednej, studente, Jitro! 7. Vůl, val, vak, sak, sad, had; sůl, sál, sak. 8. Vojen, oliva, motýl, Karel, žluva, bazar, model, Praha, koráb. Jitru zdar! 9. Tapír, papír, rapír. 10. Kréta, rosa, eso, ta, a. 11. Synovi je 18 let. 12. Karel Čapek. 13. Kolář, Kolár. 14. Babi léto. 15. Aleš, lomy, Emil, plyš. 16. Saturn. 17. Ajačo, tři, těsto, tur, beton. Čtete Jitro! 18. Ženy, tuženy. 19. Char-kov, Darkov, Krakov. 20. Žebra, zebra. 21. Karpaty. 22. Brkoslavi. 23. Otoman, Neruđa, almara, Am-pér, rokle, elán, Nica, Aso, oba, as, si. 24. Devětsil. 25. Kompot, kom-plot. 26. Elbrus, Elburs. 27. Dra-chma, drama. 28. Pa-nic. 29. Přim-da; vlys. 30. Věži, živě. 31. Úpí, Úpy. 32. Por, ero, taj, Ela, nad, pas, sen, oni, ars, oko, rak, nás, pro, Job, akr. 33. Malarie. 34. Ústav. 35. Laudon. 36. Kolín, okov, lom, IV, n. 37. Máry. 38. Machar, salát, Malát, Havai. 39. Milan R. Štefá-nik. 40. Asobasulydobrk. 41. Mnoho zdaru přejí Ti, milý hádankáři! 42. Vinobraní. 43. Cidlina. 44. Rukopis. 45. Pausa.

● Řešeno m. j.: Snad uhodnete, vola, voda, vada, hada, zebra, kobra, volánky, hádanky, 23, 28, vízka, viska, Běto bílá, Krakov, korouhve, špačci, čáp, pěnkavka, vlaštovky, sýkorky, tříslo, střízlík, jitrocel, štáva, stávka, pumč, puč, rosol, rozkol, dík, mladík, pa-ráda, milodar, milovník, nadání, louce, celou, za-, statek, sňatek, milost, mi-lostnost, doule, kďoule, kružnice, s-, vyje, Dyje, smysly, Visly, hoře, Ohře, mře, Mže, uhu, Uhu, padá, Pádu, achi, Áchy, cidilna, dřeře, cesura.

● Z I. t. řešení zaslali dodatečně: Galušková 42, Lisa 34, Liška 33, Říha 30, Sedlák 17, Skuhrovec 27, Stehlík 38, Stuchlíková 24, Voith 25. Odměnu obdrží za řešení: Liška a Voith. — Ostatní noví sborník »Vtip se!« (za pošt.).

● Odměny pro II. turnaj: 6 knih pro řešitele, 3 pro přispě-vatele. Při velké účasti se zvýší. Řešení (příspěvky) zašlete s kupo-ny do 15. března. Stačí rozluštit

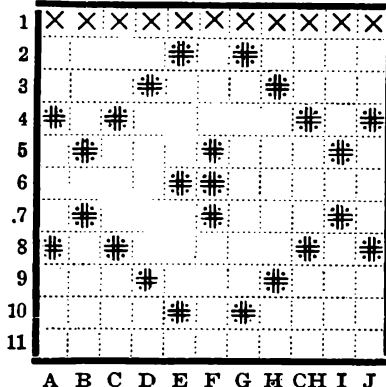
třetinu hádanek z č. 4—6. Napište tentokrát všechny, které hádanky se vám líbí, jsou nejlepší, zho-dnotte je všestranně. (Bodování, ty-pování.) Autoři, kteří dostanou nejvíce hlasů, budou odměněni. — Přiložte 1 Kč známku vkladu, o nějž se zlepši a zvýší odměny. Kdo může, chce; přední nárok na odmě-nu budou mít vlad. Správně frank., podepište se plnou adresou. Hád. více z místa (ústavy) pošlou řešení (příspěvky) v hromad. zá-sílce. — Účastníci všech turnajů, pilní přispěvatelé a ti, co dosáhnou nejvíce rozl. hádanek, budou zvlá-ště slosováni v č. 10. — Máme nyní skoro 90 hád. činných! — Stý, jenž zašle řešení nebo příspěvky, obdrží odměnu zvláštní, rovněž 150. Kdo to bude? (Ovšem nový!) — Mnoho odměněných dosud nepo-tvrdilo příjem knih. Vybízím k vy-trvalé spolupráci, bez dojmů, že se luští a přispívá jen pro odměnu! — Na dotazy: Štoček menší z foto stojí cca 30 Kč. Některá foto za-řadíme v příštích číslech, ostatní prav. v 18. roč.

II. TURNAJ.

(Dokončení.)

91. KŘÍŽOVKA.

T. Weinlichové »Lola«, Kroměříž.

1. Tajenka. — 2. Biblická osoba, franc. »čisti«. — 3. Veletok, mod-litba, člen nár. — 4. Ozdoba žen. šatu (zp.). — 5. Čes. řeka, ženské jméno. — 6. Tajenka. — 7. Pří-bližně (zp.), tak (lat.). — 8. Skry-tý výsměch (bez paty). — 9. Ne-skutečnost, zvířecí zub, hrdina. — 10. Barev. dřevo, plíce města. — A: Muž. jméno, vidiny, háj (zp.). — B: Bohyně duhy, obloha. — C: Příbuzný Abrah. (zp.), části hlavy, pouze (zp.). — D: Vědy přír. ve zkratce, posvát. býci, zkr. parla-mentu s háčkem. — E: Ukazovací zájmeno, matemat. zkratka úhlu. — F: Část roku, hudební nástroj (zp.). — G: Evrop. horstvo. — H: Půl vlaku, odpadky, dopis. zkratka. — Ch: Hebrejec, část názvu cařihrad. chrámu, otrok. — I: Po-haněc, bibl. hora (zp.). — J: Ja-ponská mince, ryba, přesm. kuk.

92. SLOUČENKA.

B. Štefkové M. Mazal, Skalice. S prvou druhá — den počíná, konec druhé s třetí částí prospěšný je svou tvrdostí. Celek bylina léčivá.

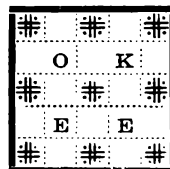
93. PŘESMYČKA.

V. Černuchové, Jebel, Vsetín.

DUŠE, DAR NEBE

94. RÁMCOVKA.

J. Bukáček, Nové Město na Mor.

1. zhoubný jícen,
2. rybář. potřeba,
3. vyvýšenina,
4. hosp. místnost.

95. REBUS PŘÍRODOPISNÝ.

Milovi, Jaroslav, Prostějov.

Část těla N

96. DVOJOBLOŽKA.

Strážnickým hádankářům Kvíčala.

Samohláska v obložení dá nám společnosti část, znovu oblož, snad se změní ve vznos půdy zas.

97. PŘESMYČKA.

F. Červinka, Brno.

POPRAVITI ZVĚDA!

98. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

Všem hádankářům Alfa.

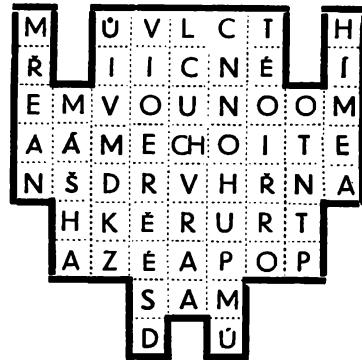

99. RÁČEK.

A. Vičarovi — uč — Olomouc. Ze mne věru složeno je všechno; čteš-li mě však chodem račím bez hlavy, tu malinký jen dílek, z nichž zas já se skládám, známím.

100. KONÍČEK ČASOVÝ.

Hádankářům »Jitra« — nic —, O.

101. PŘESMYČKA ZEMĚPISNÁ.

»Stuck«, Kroměříž.

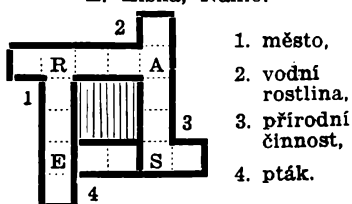
DÍVKA AS NENÍ...

102. ZÁMĚNKA.

J. S., Hradec Králové.
S »a« mnohým srdce splete,
s »í« brzy z jara kvete.

103. ZUBOVKA.

E. Liška, Náklo.

104. DOPLŇOVAČKA S TAJEN.

S. Neubauer, Hranice.

X	I	X	N	X	
	L	X	P		zástup, smečka
	U	X	L		moř. živočich
	I	X	R		slov. město
	T	X	N		plocha zdi
	O	X	N		část parostroje
	P	X	R		hra se zpěvem

105. REBUS.

»Šerif«, Jaroměřice n. R.

Mnohý v mládí hýří,
statky mrhá — — —
V stáří je mu dobrá
SLEPICE, ČÁSTI KAMEN,
SOUHLAS
tvrdá.

LISTÁRNA.

Bez: Snad O. Blažek? Uveř. po řadě. Brhel: Díky, na ostatní sdělím. Galušková a hád. z Ř.: Těší mě uspokojení s odměnou, všem se zamlouvají. V činnosti Ř. vede, díky a pozdrav! Laštovička: Jistěže; těším se na další. Lisa: Reklam. v »Květech«. Přísp. vítány. Liška: Pěkné práce! Pössl: čekám další. Sedlák: Uveř. Sečkař: V příštích číslech! Skuhrovec: Řeš. i přísp. dobré, uveř. Co je s Č.? Stehlík: Snažím se co nejvíce zařadit hádanek. Dík za spolupráci! Stuchlíková: Vytrvej, Sborník zaslán. Šedivý: Výborné. Šmídek: Podobně, uveř. Šobáň: Co to? Štefková:

Jaké zázraky na 1 straně? Snažím se všem vyhovět. Dík za získané odb. Dopis. Lenský: Co nejdříve, strpení. Voith: Plně chápu, díky! A. + B. Fučík: Nové příspěvky? Podobně Kábele, Bahenská, Dohnal a jiní z dřív. — Ozvete se: Miša, Mazal, Novák, Švejk a j. — Neubauer: Uveř. v obojích čas., díky a pozdrav! — Srdečně vítám nové řeš. a přísp.: Krakoviče (pořádný zásyp aspoň na 5 čísel). — Petra (adresa; uveř.). Rafliha (dobře, vytrvej). Hejduška (přijde na řadu). Říhu z Prahy (pokračuj). Ventu (dobře, vytrvej). — Všem: Značný ruch hád. je zřejmý, radostí je čím dál více dopisů. Rozšíření rubriky se dožadují stále, na váš počet a činnost oprávněné; zatím marně. Musíme se smířit s jednou stranou! Přísp. po řadě uveř., v č. 7. od Grünwalda a j. starších, něco také od nových hád. Přál bych si, aby řešitelé přispívali, všichni a naopak! K hádánkám vás připoutá »Sborník Vtip se!«, opatřete si jej u mne! Doufám, že všichni lušt. a přísp. z I. turnaje obešlou II. turnaj a přivedou desítky jiných. — Zdar!

A NOS LECTEURS A L'ETRANGER.

Notre Fédération a organisé au mois de décembre et de janvier des journées d'études spéciales pour les élèves de l'enseignement secondaire. Elles ont pour but de montrer à nos collègues des écoles supérieures de quelle manière ils doivent s'organiser et quels sont les moyens de travail à employer. On a traité aussi le problème du rôle des étudiants dans l'Action catholique et on a relevé l'importance de l'activité sociale. Ces journées auxquelles ont pris part de nombreux élèves avec leurs aumôniers ont eu un succès considérable.

A Prague l'association »Česká Liga Akademická« vient de créer son Secrétariat médical qui a commencé déjà son activité en organisant plusieurs conférences. Les étudiants en droit traitent la question de la réforme des études juridiques qui est préparée actuellement en Tchécoslovaquie. Il s'agit en particulier du droit

ecclésiastique qui selon le projet de la loi réglant la dite réforme ne doit plus figurer comme un cours indépendant aux programmes des facultés de droit.

A la fin du mois de janvier se réuniront à Prague les dirigeants de la Fédération tchécoslovaque et de la Fédération slovaque pour fixer d'une manière précise le mode de collaboration entre ces deux organisations. On se propose de créer en particulier un organe officiel commun.

Notre Fédération prépare actuellement un échange d'étudiants avec les autres Fédération slaves (Pologne, Yougoslavie). En outre elle envoie un étudiant en France afin de pouvoir y entrer en contact avec la vie catholique du pays et de prendre connaissance des différentes manières de travail, surtout dans les organisations d'étudiants.

Charles Čapek.

Základní knihou pro katolického studenta o otázkách života

jsou aforismy Dominika Pecky

TAJEMSTVÍ ŽIVOTA

Knihu objednávejte hromadně.

„Tajemství života“ je kniha, kterou potřebujete.

Edice JIIRA, Praha II, Štěpánská ul. 35.

Ve dnech 4.-15. dubna

bude uspořádána

**V. studentská
pout do Říma**

Nejlacinější ceny vůbec:

Studenti z Prahy,

Brna

1375 Kč

a Bratislavy.

Doporučujeme knihu J. A. Otto: Útěk z kláštera lámm. Vydalo Studentské misijní sdružení, Praha-Bubeneč, Wintrova ul. č. 4. Cena Kč 4.50. — Ve prospěch misii.

7 XVII

časopis katolických studentů

jitra časopis katolického studentstva

Člen Mezinárodního sekretariátu katolického universitního tisku (SIPUC) v Lille.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Štěpánská 35. ● Telefon čís. 285-60. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13.— Kč, ostatní 27.— Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14.— Kč, ostatní 28.— Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti.

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitra. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitra, (raport), Praha II., Štěpánská ul. 35.

zprávy dopisovatelům:

J. J. Jakž takž zrymovaná prosa. — J. Jirk. Na básně nejsou recepty, musí to být dáno shůry. — H. Č. »Sextánské pěle-měle« přijde asi na řadu. — b. u. »Iocus« nepříliš zdařený a slabě zahrocený. — R. R. Jedna střevní nemoc sluje colitis. Byla kdysi v módě u nudících se Pařížanek. Zdali zachvacovala také »střevo básnické«, není známo. — Z. Vtip toho snímku je v tom, že ta děvčátka jsou hloupá. Nemohu být tak negalantní, abych jej uveřejňoval. — Arkus. »Jedna z nás« je opravdu velmi neurčitá bytost. Postřehy ze školy raději prosou. — A. J. Podléháte příliš vlivu Bezručovu. Hled'te býti svůj. — F. Ch. To není pravý výraz básnický. — V. Pell. Místy to neladí. Takový námět vyžaduje velikého vypjetí sil. — B. Š. »Poslední večer« je pornografie. Což si toho nejste vědom? — Nepodepsanému autoru poznámek k čl. Trade mark: Sport: Osobně zahrocené a obhroublé polemiky neuveřejňuji. Chcete-li, řekněte svůj názor věcně a slušně, jinak platí francouzské úsloví: Tu te fâches, donc tu as tort. — K. K. Formálně nevyhovuje, ač jsou zřejmy náběhy k výrazu vskutku básnickému. — J. L. Nedávejte se ovlivňovat »snímky« již uveřejněnými a vyhýbejte se trivialitám. Hledá se právě komično. — Franta a Frantík. Je to příliš terciánské. Ale hlavní věc, že maminka nic neví. — K. F. Dost již obehnaný námět s obvyklými generalisacemi. — J. Š. Mnoho slovního bombastu. — K. G. Poesie je nevýslovno, jak říká abbé Bremond. Nu, a vy jste o tom oblaku řekli všechno, co se říci dá. Méně meditace a více vnitřního okouzlení. — K. H. Nehodí se. Dopis dobrý. Nemo, pleva a E. J. Přišlo těsně před uzávěrkou. Snad až příště. Zdá se, že je to dobré. — Irca. Prostředí »Vzpomínky« není dost zřetelně narysováno.

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

Změna podmínek: Poslední termín pro zaslání snímků je přesunut, a to na 30. dubna tohoto roku. Uveřejněny budou všechny snímky, pokud budou technicky dokonalé, a to aspoň jeden od téhož autora. Je však třeba, aby každý soutěžící, chce-li, aby na jeho snímky byl vzat patřičný zřetel, měl zaplacenou předplatné, neboť tím si uhradí výlohy, spojené s technickým provedením. Všechny příspěvatelé, tedy i ty, kteří již své snímky poslali, žádáme, aby zaslali obrázky nové, jelikož z došlých zásilek je velmi mnoho fotografií nevhodných nebo technicky neproveditelných. Jinak zůstávají v platnosti podmínky otištěné v čísle 1. Přejeme vám dobré světlo a těšíme se na spolupráci. Zprávy příště.

Poněvadž dosavadní technický redaktor Jitra JUC. Ctibor Mařan odjel na studium do zahraničí, řídí technicky časopis MUC. Antonín Šeba. Na něho ať se příspěvatelé obracejí ve všem, co se týká fotografické soutěže a technické úpravy Jitra. Z rozhodnutí výborové schůze ÚKSČs. se mění dřívější usnesení o stále obálce Jitra. Obálku jsme opět změnili, a to podle návrhu architekta J. Čermáka.

Vyšlo 1. března 1936. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Fr. Kolman. — Technická spolupráce MUC. Antonín Šeba. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitra« s přílohou »Raport«. — Podací poštovní úřad Praha 25.

R. P. Raoul Plus S. J.:

Vyzařujme Krista

Prostřednictvím ředitele Mezinárodního sekretariátu katolického universitního tisku v Lille, pana Léona Verschava požádali jsme známého francouzského aforistu a spisovatele knih pro studenty, P. Raoula Pluse S. J. o článek pro Jitro, jež už kdysi přineslo několik jeho článků. P. Plus je však již dlouhou dobu nemocen a proto poslal pro Jitro se zvláštním věnováním pouze vhodný výňatek ze své poslední knihy, která je psána pro studenty.

Získávání duší předpokládá na prvním místě pokoru: snížiti se. První ctností apoštola, který chce míti vliv na své současníky, musí býti nezištnost.

Nepracovati pro sebe, nýbrž pro Boha, pro Krista, toť první podmínka každého apoštolátu, který má opravdu přinést ovoce.

Apoštol, jestliže opravdu nehájí své zájmy osobní, nýbrž zájmy Boží, jist jsa si pravdou, kterou zvěstuje, a maje bezpečnou znalost spasitelné nauky, klidně hlásá své poselství. Skutečně není nic průbojnějšího než tato jemná nesmlouvavost, tato klidná jistota bez vytáček, bez kompromisu, uhybání, překrucování, protichůdností a rozporů v podrobnostech: „Tak se věc má a ne jinak; nic se tu nedá dělat, ani písmenko se nesmí změnit, raděj se dám rozkrájet: ano, ano; ne, ne. Kde jest ano — ano; kde ne — ne.“

Lidé mají rádi toho, kdo za svým tvrzením stojí, kdo působí dojmem jistoty, o kom se ví, že řekne-li něco, toto něco je pravdivé, a že ze svého výroku nikdy nic nesleví. — Kolik lidí okolkuje, vytáčí se, pohrává si svou vtipností buď z egoistického strachu nebo ze zalíbení ve vlastní domnělé obratnosti. Taková „kombinace“ nemá nikdy opravdového úspěchu: důkaz se připustí, ale nikoho neuchvátí.

Pevnost v zásadách je ovšem požadavkem absolutním, ale ve snaze přizpůsobiti se osobám musíme jít až do krajností.

Příklad: Posaditi se znamená (věc snadno pochopitelná) říci jiné duši posicí svého těla toto: „Jsem celý tvůj, můžeš se mi svěřit, náležím tobě; kdybys jen věděl, jak velmi se zajímám o to, co mi chceš říci!“

Skrýti se za svého Mistra, kterého máme hlásat, to je právě první podmínkou přitažlivého apoštolátu.

Tu je nutno dodati: oddati se drobné práci, dovésti, jak se říká, „vžiti se do podrobností“; nespokojovat se jen krásnými úmysly, ale s pokorným smyslem pro skutečnost se pracovat k věci samé.

(Z knihy Rayonner Le Christ, Éditions de l'Apostolat de la Prière, 9 rue Montplaisir, Toulouse. 1935.)

Ze zápisníku starého profesora A. P.

Nejde mi z mysli několik odstrašujících přímo příkladů nezdvořilosti v chování studentů. Student na návštěvě sedí nohy křížem a prsty bubnuje na stůl. Píše svému profesorovi tužkou na korespondenčním lístku. Pozván k večeři nepřijde a neomluví se. Starší dámě podává ruku. *E t c e t e r a s i m i l i a*.

Není mi ideálem onen úzkostlivě zdvořilý Řek, o němž vypravuje stará povídka, že při pohřbu své dcery pokládal za svou povinnost omlouvati se divákům proto, že přináší tak velkému zástupu mrtvolu tak směšně nepatrnou.

A také je jisto, že nejkrásnější způsoby bez ducha lásky jsou mrtvy. Lepší než krásná slova jest účinná pomoc. Lepší než soustrastný list jest vroucí modlitba. Zdvořilost musí vycházeti z lásky: jinak se stává prázdnou formou. Zdvořilost musí vyvěrati z nejhlubších zřidel křesťanského cítění a nejen cítění, nýbrž i přesvědčení. To je třeba zdůrazniti pro případ, že slušné chování označuje se studentům pouze jako společenská nezbytnost a jako prostředek životního úspěchu.

Co forem se týče, je sice zřejmo, že nelze jich pěstovati a požadovati pro ně samy, nýbrž jediné jako součást výchovy mravní a estetické, přece je nepochybně, že už samy o sobě mají vliv na vnitřní utváření člověka a bylo by hrubou neznalostí psychologie popírati to. V knize *Le gouvernement de soi-même* vyložil A. Eymieu zákonitost vztahů mezi vnitřními stavy a jejich zevními projevy.

Každý stav duševní má své zevní známky. Ten stav a ty známky jsou nerozlučně spojeny: nejen že duševní stav se projevuje zevními známkami, ale také naopak, zevní známky vyvolávají duševní stav.

Nemluvě ani o Buffonovi, který musil míti bezvadné manšety a zlaté pero, aby mohl rozvinouti eleganci svého stylu, víme, že dělníci a dělnice, venkované a venkovanky, když se oblékají svátečně, mají vznešené pocity, jichž neprožívají ve všední dni.

Říká se sice, že hábit nedělá mnicha: trochu ho dělá.

Fouillée se dokonce domnívá, že péče, kterou věnuje žena své kráse, vytváří i mravní její krásu.

Předstírání šílenství vede k šílenství.

Přizpůsobujeme-li své chování určité společnosti, časem to chování nás promění i povahově.

Mladíci si libují v paradoxním počínání. Dělají se horšími než jsou: nahánějí strachu, chtějí se zdáti surovými, hrubými, bezcitnými. Dělají *j a k o b y*. Neštěstí je v tom, že se takovými stanou.

V Oberramergau se připravují herci na své úlohy tím, že zachovávají i v občanském povolání dispoice své úlohy (nosí vousy atd.).

Jak využití těch skutečností? *F a i r e c o m m e s i*. Zbabělec jde nocí píská si, jako by se nebál, aby si dodal odvahy.

Divoši, když jdou do boje, šermují svými zbraněmi, napodobují v tanech nelítostný boj, zuřivě křičí, aby se i duševně uvedli v stav válečný.

Turenne v boji sám k sobě: »Třeseš se, stará kostro, máš strach? Já ti ukáži jiné věci!« A pobídl svého koně, aby se vrhl v nejlítější seč.

*

Vzorem pro cíle společenské výchovy jsou školy anglické se svým ideálem gentlemana. Ovšem tyto školy jsou zároveň pensionáty. A mají své stíny. Je nepochybně, že dávají

málo příležitosti k pěstění citů rodinných, které jsou konec konců východiskem všeho cítění společenského. Co zkusí hoch vytržený z rodinného prostředí, možno se dočísti ve starém, snad už zapomenutém románu F. Ansteye *Vice versa čili naučení otcům*, v němž autor ukazuje vtipně, jak by bylo otci, kdyby jen týden pobýval v anglickém internátě. Významnou otázku dává epigraf knihy: Co byste řekli, kdybychom odsoudili otce, aby obýval tělo svého vlastního syna?

*

Je zajímavé, jak se ke mně chovají žáci bez vyznání, zvláště menší. Pozdravují mnohem slušněji než žáci vyznání katolického. Potřebují-li něčeho, projevují mnohem větší ochotu posloužiti mi než druzí. Oslovím-li je na chodbě nebo před školou, jsou zřejmě pötěšeni. Zdá se, že pociťují potřebu míti někoho, kdo by jim byl ve škole otcem a ne jen zkoušejícím profesorem. Na tuto skutečnost by se mohli odvolávati ti, kdož mluví o zřízení úřadu školního psychologa. Představují-li si toho psychologa jako důvěrníka studentů a prostředníka mezi žáky a profesory a ne snad jen jako psychotechnika vyšetřujícího schopnosti žáků, mají co do věci samé plnou pravdu, zejména, jde-li o žáky nechodící do náboženství.

*

Otec studenta bez vyznání: »Neurčil jsem svému synu náboženského vyznání: až mu bude šestnáct let, ať se rozhodne, jak bude sám chtíti.« To je tak, jako by někdo řekl o nemocném dítěti: »Nepovolal jsem mu lékaře: až mu bude tolik a tolik let, ať si nějakého najde sám.«

*

Jeden kolega, vzorný filolog a otec rodiny, šel jednou na procházku se svým sedmi-letým synáčkem. Potkali jiného pana profesora, rovněž otce rodiny, fysika. Fysik se zastavil a tázal se synáčka filologova: »Čímpak budeš, Jaroušku, až budeš veliký?« Odpověď: »Prosím, já budu tím, čím mne moji páni rodiče míti chtíti budou!« Příkladnější odpověď jak co do obsahu, tak co do formy sotva si lze představit.

*

Kdosi řekl, že gentleman je člověk, který nikdy nemluví o sobě. Jakkoliv paradoxně to zní, může se říci: gentleman je člověk, který má pravou lásku k sobě. Ovšem něco jiného je sebeláska a něco jiného láska k sobě. Sebeláska je zvrácené zalíbení v sobě samém. Láska k sobě je láska k vnitřním hodnotám a touha tyto hodnoty vypěstiti a plně jich užítí. Tyto hodnoty jsou darem Božím. Zřízená láska k nim má svůj nejhlubší motiv v Bohu. Láska k vnitřním hodnotám má svůj rub: nenávisť k všemu nehodnotnému. To je idea sebezáporu. Buší-li sochař do balvanu, neničí jej, nýbrž zdokonaluje. Prořezává-li zahradník strom, nekazí jej, nýbrž zušlechťuje. Obětujeme nižší, aby se rozvinulo vyšší. Říkáme *ne*, abychom ve vyšším smyslu mohli říci *ano*.

Všelicos se vytýká a zazlívá studující mládeži: málokdy však se jí vytýká nedostatek lásky k sobě. A přece mládí je doba růstu a utváření. Nenaucí-li se student pravé lásce k hodnotnu, nadarmo je mlád. Trpce si bude jednou vyčítati s Verlainem:

Qu'a tu fait, toi que voilà
pleurant sans cesse —
qu'a tu fait, toi que voilà
de ta jeunesse?

Ano, co jsi učinil se svým mládím?

*

Radost — co si představuje student při tom slově? Prázdniny, cestu autem, kopanou, tanec, lístek do kina, veselý večer. Ale to jsou jen zábavné věci. Mnoho zábavy, málo radosti. Rovnice radosti: čisté svědomí plus zábava. Jen mysl Bohu oddaná okouší radosti. Život je maličko. Lidé pospíchají, aby využili času k marným rozkošem. Život je maličko a jeho míjející vteřiny nejsou ničím proti věčnosti a jeho bolesti ničím proti budoucí slávě.

*

Mládí je doba touhy. Jako radost je láska k dobru přítomnému, tak touha jest láska k dobru nepřítomnému. Všechny touhy člověka, ať jsou jakékoliv, jsou jen hledáním toho, co může nalezeno býti jen v Bohu, absolutní Hodnotě. A omyly mladých srdcí nejsou nic jiného než zabsolutnění hodnot, podmíněných, poměrných a částečných.

beatrice:

HLEDAL JSEM

hledal jsem na světě světlem i tmou
lásku — svítící čistotou
krví se pěnící
hory přenášející
do které bych se moh přelít
v níž bych bolest moh' ukrýt

hledal jsem šíleně hledal
chvějícíma se rukama kol tápal
horkýma očima hledal jsem
já — člověk — hledal jsem — lásku — — —

a pak jsem našel
pět ran svítících čistotou
krví se pěnících světlem i tmou
uslyšel šepot z bolem zakřivených rtů
což nezříš
což nevíš
že Lásku přibíli na dvě dřeva
spojena
v kříž?

H. S. (Mejrima):

MÁ LÁSKA

Dech vroucích modliteb a plachý příslib snů
utонуl ve vášnivě hudbě mých přání,
v níž hořely bolavé touhy omamných večerů
a v těžkém nasládlém smutku mřely za svítání.

V neznámých dálkách zpívaly řeky naději
a hrdé gesto zranilo úderem času — — —
v mystických zahradách mé osamělé duše
spatřuji jen bezmezné pole hluchých klasů.

Tak tiše odešels v nádherné svaté chvíli,
když srdce plamenné shořelo na oltáři.
Má píseň — poslední byl úsměv u mohyly.
Obloukem duhy láska je planoucí v svatozáři.

A struny houslí praskají pod tíhou bolesti.
Do tišin zoufalství sen lásky vzdalujeme.
Dnes ještě vydržet — pak vztáhnem ruce po štěstí.
Dnes ještě neplakat — zítra se usmějeme.

Miloš Krejza:

KVĚT PLAMEŇÁKU

Můj květe plameňáku,
ta věčně živá vlna
tvých zimních odletů
se chvěje v okvěti tvých ran
jak střelka magnetu.

Můj květe plameňáku,
tvou ozdobou jsou oheň
a rudé peruti,
životem slunce
ve věčné závratí.

Můj květe plameňáku,
svým hlasem tepeš výšky
a zpěvem dereš zem,
ohnivé pálíš v obzoru stopy
a zpíváš nezlomen,

z kořene mizou tryskáš
jak krev nám z boku proudíš
radlicí rozrytá,
zem' pláče, stená, úpí
tvým křídlem pobita.

Můj květe plameňáku,
jak bědná naše cesta,
jak divná krajina!
Země nám srdce obrací
rukama cizíma.

Jiří Tywoniak: Jaro na Blanici

Město snů

T. V.

Studentský román

XI.

Tichý podvečer koncem dubna měkce objal kraj. Lesy se rozsvítily žlutozelenými plameny bříz a modřínů. Slunce se snížilo až k jejich vrcholům a naposled zalilo stráně, které se zpěnily průsvitnou, křehkou záplavou třesňových květů a měkkou, teplou bělí rozkvetlých slív. Vypadaly z dálky jako jezero, na jehož zelených vlnách ustrnuly chuchvalce bílých pěn a z těch pěn, mezi růžovými oblásky rozkvetlých broskví, rodila se krása, jako kdysi Afrodité se zrodila z pěny mořské.

Po cestě pod vonícími rameny třesní zvolna krácel Jurka s Dražkou. Jurka rozevřenýma očima hladil rukávce květů, zlatý písek mochny, rozsypaný po mezích, i rozkvetlé trnky. Zahleděl se k západu. Lesy tam byly jako tůň, z nichž vyšlehly žluté plameny bříz a z jichž temné hloubky svítily zelené vršky modřínů, jako oči skrytých rusalek. Čekaly bez hnutí, až do jejich měkké náruče se sveze slunce, jako živé zlato, a tolik zpívaly.

Jurka skoro zapomněl na Dražku, až ho vzala za ruku. Nechal se vést. Došli až na kraj lesa a zastavili se pod strání. Nad nimi kvetla paseka, spjatá s bledým nebem bílými pentlemi bříz. Dražka nadšeně hleděla do Jurkových očí, skoro dětinsky něžných a rozradovaných, a zatoužila, aby aspoň trochu toho tepla a něhy, s kterou se díval na každý kvítek, padlo na ni. Nesměle i prosebně mu položila hlavu na rameno. Jurka byl udiven. Až zčervenál překvapením, ale vida tolik prosby v jejích očích, sklonil se k ní. Přes světlou obrubu jejích vlasů vzhledl nahoru k pasece a rázem se vztyčil. Jako zjevení tam stála Běla, obrácená obličejem k západu, zalitá sluncem, které posledním pohlazením rozžhavilo do zlata některé nitky jejích vlasů. Zvolna se obrátila. Žhavé nebe ostře obkreslovalo její postavu. Sehnula se pro fialový hrozen zběhovce a šla pasekou. Zašla. Dražka úzkostlivě sledovala Jurkův pohled a sama začala. »To bylo zjevení! Že se zatoulala až sem! Hájovna je hezký kousek odtud. No, už je pryč. Neviděla nás,« a položila mu znovu hlavu na rameno. Jurka ji však odstrčil. »Vy myslíte, že mě takhle získáte? Myslíte, že musí být všechno tak, jak vy si přejete? Mě neohromíte tatínkovými tisíci!« Dražka zbledla a velmi bolestně překvapena se podívala do Jurkových zlých očí. Pak se beze slova otočila. Jurka se s nechutí přemohl: »Doprovodím vás, nemůžete jít sama.« Dražka zaváhala. Uražená hrdost v ní bojovala s nesmyslnou nadějí, že když přijme doprovod, půjde ještě aspoň chvíli vedle něho, bude slyšet jeho hlas. Snad se vše vysvětlí. Sehnula hlavu. »Pojďte.«

Jurka už ochladl. To ho jen prudký vztek tak zchvátil, když uviděl Bělu, kterou tak dlouho marně se snažil potkat, zrovna teď, když si po prvé s Dražkou vyšel. Teď, když už jen někdy ho otrásl lehký mrazík vzpomínky na cosi bolestně milého, co bylo jen načrtnuto, z čeho mohl být snad něžný, jemný pastel, co však zůstalo nedokresleno...

Vzpomněl na Ferdíka, jak mu kdysi řekl: »Nech přeludů, jež v oblacích tě šálí.« Je Běla přelud? Jurka se styděl za slova, která řekl Dražce. Ale proč nemá ani trochu hrdosti? Je tak protivně, nesmyslně pokorná, jako psík. Ohlédl se po ní. Dívala se mu do obličeje a její oči mu připomněly zbitého psíka, takového poddajného, který neuvažuje. »Dražko, odpusťte, jsem zlý, pořád vám to říkám,« hrdlo se mu stáhlo lítostí. — »Ne, měl jste pravdu, Jurko, ale já, já...« Vzal ji za ruku a Dražka se rozplakala. Jurka

by se byl nejraději zakousl, tak byl na sebe zlý. »Dražko, nezlobte se, nezlobte!« Ale Dražka plakala nad vlastní bezmocností, protože věděla, že se nebude moci na Jurku nikdy zlobit.

XII.

»Tak opravdu s námi nemíníš jet?« tázal se rozhodně Franta a přidržoval veslem loďčku u břehu. Filosof Jan vážně vrtěl hlavou: »Nechci se zkoupat.« — »No, to my taky ne,« smál se Jurka v loďce. — »Já bych vás přizabil,« hrozil Ferdík na zádi. »Tak jedem.« Vesla se zabořila do zelenavé tůně, až voda hlasitě zaprotestovala.

Slunce plovalo na obloze i v řece a hrálo víc, než by v nedělním májovém odpoledni mělo. Louky a řeky byly jak ze zeleného sametu a celé vyšity zlatými tečkami pampejšek. Dnes by bylo hříchem sedět doma. I Franta dnes praštil zákoníky a šel se »nadejchat«, poněvadž pozoroval, že už mu »vysychá mozek«. Jak jeli, šinula se zrovna proti nim lodice. »Vyhnout, vyhnout!« křičel Ferdík a s hrůzou pozoroval, jak se loďka naklání. Šťastně minuli. »Já bych vám dal, kdybyste mě vyklopili!« Ferdík se díval po břehu, kde chodilo i postávalo hodně lidí. Najednou se usmál. »Tamhle je správná žába, neveslujte tak rychle,« rýpal do Jurkových žeber. »Žába není přece u řeky nic zvláštního,« stavěl se nechápavým Jurka. Loďka předjela. Ferdík se ohlédl a vyklonil, aby ještě zahlédl ten zázrak. Loďka se nahnula, zrádná voda se dychtivě rozevřela a žbluňk! Přijala všechny ochotně mokrou náručí. »Už jsme tam,« hekl Franta a supě jako mrož, mířil ke břehu. Jurka se dostal na břeh první. Otřepával se, jak zkoupaný pudlík a hrozně se mračil, ždímaje nohavice maturitních katí, které se mu ustrašeně přitulily k nohám. Franta se vysoukal na břeh a vyvlekl na břeh za límec Ferdíka, který lapal po vzduchu, jak leklá ryba. »To jste mi dali.« »Ty ani nemluv!« zavrčel Franta a ždímal si rukávy, mrskaje zle očima k protějšímu břehu, odkud doléhal smích. Jurkovi se zazdalo, že zaslechl také cosi jako tlumené zasmání se skály, která se tyčila zrovna nad nimi. Podíval se vzhůru a uviděl skupinku dívek. Na samém kraji stála jedna s očima upřenýma na něho všecca rozesmátá. »Běla!« vyhrkl Jurka. »Franto, koukni vzhůru!« Franta honem koukl, ale už neviděl nikoho. »No jó,« spustil teď Ferdík, »no teď už se nedivím. Když ona Loreley seděla na skále.« A spustil nemilosrdně: »Proto ich weiss nicht, was soll es bedeuten, dass ich so traurig bin. Já to cítil. To oni oba koukali na skálu. Pak jsme se neměli vyklopit.« A cituje s patřičným přízvukem celou báseň, dodal: »A to ještě ani nezpívala. Kdyby tak zpívala, byli by mě ti blázni jistě utopili.« Jurka už tomu sám věřil a napadlo ho, že ta Běla je jak bílá paní, kde se mu zjeví, samá smůla.

Mládenci, už usušení, vyšli z hostince. Slunce ještě hrálo nad lesy. I rozhodli se, že ještě nepůjdou domů. Na Jurkův návrh zamířili k lesu. Mnoho nemluvili. Na voňavé mezi u lesa sedělo asi pět děvčat. Ferdík hned mlsnýma očima je přejel. »Tamhle máte Bělu, ale já jdu pryč, nebo mne přizabijete někde.« Ale nešel. Byla to skutečně ona. Pozdravili a Franta hned, smějí-li se přidat. Ohlédla se tázavě po dívkách a kývla. Šli tedy společně. Ferdík všecek oživil. Běhal od jedné dívky k druhé a jen očima kroutil. Běla mluvila se všemi. Franta se jí držel, ale pak ho proti jeho vůli zajala Olga. Běla zůstala pozadu a upozorňovala na krásu průseku. Zadívala se na barevné koberce lesů, prošívané bílými stehy bříz až k zadumaným horám, snícím modré pohádky o dálce. Jurka stál vedle ní a viděl v jejích rozšířených očích týž výraz, jaký míval sám, když hleděl k dalekým obzorům. »Podívejte se, vidíte ty lesy?« Jurka viděl lesy, ale viděl i Běliny oči, veliké jak jezera.

»Máte ráda přírodu?« »Mám ráda vše, co je zelené, co kvete a dýchá,« usmála se.

Teď je přístupná. Jurka si dodal odvahy. »A co lidi, totiž, jednoho člověka, totiž, nevím jak bych to řekl, no však víte...« červenal. Její oči se před ním rozlévaly v moře a Jurka cítil, že se v nich docela utápí. Ale musí vydržet, v jejích očích si přečte odpověď. »Vím, to je svaté, je to dar, který Bůh dává jen čistým srdcím.« Běla se zarazila a smekla se pohledem na zelené krajky bříz. »A co vy?« útočil Jurka a hledal její pohled. »Mám ráda všechny lidi.« — »Ne tak« Jurka tonul v rozpacích. Běla se náhle vrátila pohledem a svráстила čelo. »No, někoho víc, někoho méně,« zřejmě se pásla na Jurkových rozpacích. Jurka by rád věděl, ke kterým z těch patří on. Podíval se jí do očí, ale měl dojem, jako by se hlubiny uzavřely a její oči byly teď jen lesklé lasturky, od kterých se pohled odráží jak od skla. Jako když se jezero náhle povleče kůrou ledu, aby nebylo vidět na dno. »Rozumějte mi, Bělo, myslím ten zvláštní vztah, vy víte.« »Láska, proč se bojíte říci to slovo? Ta už vyšla z módy. Podle rozumu se teď volí, kde je hodně prachů, z čeho něco kouká, jaképak sentimentality, že, pane Jirí?« Běla se dívala na užaslého Jurku podivným pohledem. »Ale to není možné, to není váš názor!« »A proč by nebyl? Máte mě za tak naivní?« — »Děláte si ze mne blázny!« vybuchl Jurka. »Mluvím vážně!« Jejich pohledy se zkřížily jak meče. Div to nebrinklo. »A co před chvílí, přece říkala jste...« — »Jen lidem čistého srdce, říkala jsem. Pojd'te!« Utrhla konvalinku a ukazovala mu ji. »Koukejte, ta je krásná, bílá a jak voní.« Oči jí zářily a byly čisté, jak oči děcka. Jurkovi se zatočila hlava. »Máte rád studené lázně,« usmála se. Jurka nevěděl, naráží-li na tu koupel v řece, či na tu lázeň, co mu teď připravila. Ta byla stokrát horší. Uraženě mlčel. (Pokračování.)

Ernest Mach:

Z DĚTSTVÍ

Večer jsem vzpomínal
jak doma
vítr honil mraky po nebi
a já v kalužinách
je viděl jako v zrcadle
drobily se
opět je slepoval
jako maminka rozbitý
bílý a modrý džbán

na břehu
nad proudícím Labem
rodily se bílé květiny
a klidný — klidný proud
přinášel a odnášel
neznámá poselství
s táhnoucími ptáky
a slunce viselo na obloze
právě uprostřed

sladká vůně
mechů a borovic a proutí
večer nesla se
okolo hlavy její a mé:
šli jsme spolu vždy večer
já
a naděje.

Romuald Štefka — Dania.
Radostné mládí.

A. Violete:

VERŠE

S milostí jež nezná jména
marně vcházíš chvěním šera
náhle odpoután

v dlouhá znění nočních stínů
když se tlumí
v mlžných tvarech rán

A pak býváš v nová slova
smrti váhající
hlasem divným zaklínán.

Stanislav Tvarůžek:

ÚSTA NA OČÍCH

Před deštěm oči
děravé kocábky v odlivu
klekají bez dechu
gondoliéři
přes řeku
červený křik teče z řas
piráte

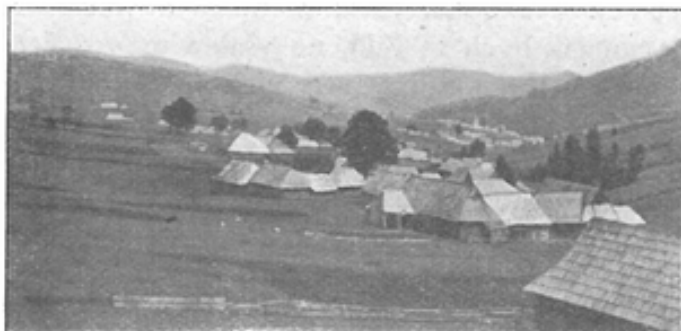
tříštivý maják zhas

tma
láme pleť do dvou stínů
šepot vykrvácí
kokainové rty zní
na hlubině zlaté
mrtví ohniváci
žízní
v ráhnech umáčení
polibky.

Josef Bárta:

RADOST

Den bíle se vyspal na vlnách
a melodii jásavě přibíjel k zenitu.
Šlib dne se radostně zachvěl v korálech rosy
a zrcadlil se v bublavém korytu.
Na modrých vahách porovnal lesk svůj a stín
s širokým úsměvem ostružin.
Na dně vykřikla touha vyletět
a s ptačí perspektivy se na zem dívat —
jásat a zpívat.

Josef Drábek: Slovenský Ždiar.

Křemešník

Dominik Pecka

Smrky a buky na Vysočině jsou bratrstva přísného mlčení. I louky jsou tiché. Jejich zeleň je nejslavnější barvou palety Boží — liturgickou barvou neděle: traviny jejich jsou zroseny dechem svátku, nic nevědí o všednosti a k azurovému nebi vysílají nahorklý incens svých vůní.

Vlak zastavuje v údolí. Stanice Zajíčkov. Stezka od nádraží příkře stoupá do vrchu a ústí nahoře v kamenitou cestu, vroubenou jeřáby.

Tiše stojí lesy pod Křemešníkem. Chvillemi zaklepá žluva někde na doutnavém kmeni, v křoví zašeleští bázlivý řivnáč.

Cesta se svažuje do údolí prorvaného potokem a mlýnskou strouhou. Šindelové střechy chalup roztroušených po stráních šedě prosvítají zeleným krytem kaštanů a lip. Pěšina se kříží s rovnou, mladými jedlemi střeženou silnicí. Tato pyšná hradba stromů připomíná, že jsi v oblasti lesů městských a panských, pěstěných a hlídaných: a že tě neláká pravnost hospodářské soustavy, opustíš silnici a vkročíš znovu do lesa. Zvedá

se šum, roste, sílí, zaléhá a tichne. Zastavíš se. Bez konice můžeš naslouchat. Touha s nekonečnem se objímají v tom šumu. Ohýbají se stromy. Cítíš sílu. Opřeš-li se o kmen, projde ti tělem vlnění, mající ohlas až v kořenech.

Ve výšce nad houštinami se vynoří cibulovitá bání křemešnického kostela. Nakonec vše ti zmizí s dohledu: cestou do lesa vnořenou a schodišti podobnou vystupuješ našlapuje na hladké plochy balvanů. A když stromy prořídly, zasvítlí průčelí chrámu, polozahalené loubím rozkladitých jasanů a lip.

Po levici tě zláká Skalka s výhledem do kraje. Svět v hloubce a ty vysoko nad ním. Koberce polí a lesů ubíhají daleko do jasu dne a na obzoru splývají s mléčně bílým pasvitem plujících obláčků. Obraz kraje je rozeštěn v horizontále: nazírán s výšky dává okoušeti všechna kouzla třetího rozměru; krajina vystupuje ze své plošné uzavřenosti, oko ji objímá celou a srdce se zachvívá tušením jejích tajemství.

Cibulovitá bání křemešnického kostela v zimě.

Obejdeš chrám. Projdeš kolem ambitů, vinoucích se po severní straně návrší, a hlavním vchodem vstoupíš do chrámu. Je zasvěcen Nejsvětější Trojici. Promluví k tobě mohutnou symbolikou trojjedinosti. Tři kaple spojené v jedno vytvářejí jedinou stavbu. Ve středu trojdílný oltář, jehož každé průčelí jest obráceno do jiné kaple. Fresky na klenbách hýří biblickými výjevy, alegorickými vidinami a důmyslnými motivickými obměnami základní myšlenky stavby: Tři v jedné podstatě. Na klenbě hlavní lodi znázorněn obětující Noe s třemi syny a nápis: Od tří veškeré pokolení lidské. Jakub spící na třech kamenech: *Ex tribus unus*. (Ze tří jeden.) Abraham vítá tři pocestné: *In tribus adoratum*. (Ve třech klaní se jednomu.) Týž námět opakují nástropní výklenky: tři věže s nápisem: *In tribus salus*. (Ve třech spása.) Archa úmluvy s nápisem: *Tria continet*. (Tři v sobě chová.) Slunce, měsíc a země, od nichž pochází život: *A tribus vita*. A četné citáty z Písma a svatých Otců.

Tiše stojí lesy pod Křemešním.

Tato bohatá invence a malířská theologie se připisuje neznámému žákovi Siarda Noseckého: vlastní rukou ji obnovil nynější strážce Křemešníka dr. Josef Tatzauer. Křemešník je však vyzdoben i díly moderních umělců náboženských. Cesta od kaple se studánkou je vroubena křížovou cestou s terakotovými reliefy Viktora Foerstra. Poslední zastavení, znázorňující Krista v hrobě, jest dílo Františka Bílka. Týž umělec vyzdobil »Kapli mrtvých« na konci ambitu. Hned u vchodu do ní dojde hluboká krása jeho kroupky, zobrazující plačícího Spasitele.

V kapli křížové cesty pod oltářem se prýští periodický pramen, jehož vodu zkoumal již r. 1876 K. Amerling. Přisuzovala se mu léčebná, ba zázračná moc.

Křemešník je nejvyšším kopcem na Českomoravské vysočině (768 n. m.). Je samotou a výspou klidu: kromě kostela s přilehlými budovami a kromě několika chat a vil není tu lidských příbytků. Ponořen v hlubokých lesích, obestřen kouzlem starých zázek, tichý a tajemný, byl ode dávna a jest dosud cílem zbožných poutníků, zvláště na slavnost Nejsvětější Trojice.

A toto místo se podařilo zajistiti pro studentské letní tábory. Bylo to tak: obec Sázava, již náležela křemešnická škola, si vystavěla novou školu v obci samé. Stará škola byla na prodej. Koupila ji nově zřízená Matice křemešnická a to hlavně z toho důvodu, aby budova v bezprostřední blízkosti kostela stojící nebyla snad získána pro účely profánní. Horlivý duchovní správce křemešnický, dr. Josef Tatzauer, se nezalekl obtíží s koupí spojených. Ač s počátku nebylo peněz, podařilo se mu přece získati četné dobrodince a budovu koupiti. Podnik schválil a mocně podpořil sám nejd. biskup českobudějovický dr. Šimon Bárta. Zbývá ještě opravit budovu a zařídit pro rekolekční účely. Prostorné její místnosti mohou sloužiti prázdninovému pobytu 20—30 osob.

Naše vysokoškolské studentky opustí letos méně vyhovující Předklášteří a přesídlí na Křemešník. Šťěstí jim přálo. Lepšího místa by nenalezly. Blízkost starobylého Pelhřimova, města, jež má 900 domů, 28 ulic a 5 náměstí, jak hrdě hlásá »Pelhřimovsko v památkách a přírodní kráse«, Hamzova stezka, dokončená roku 1932, vedoucí po říčím Bělé, Hejlovky a Želivky až do památného Želiva, koupání v obrovském rybníku

Kladinách, možnosti delších vycházek: na Čertův Hrádek a na Čerřínek, do Lázní sv. Kateřiny, na Valchu a do Počátek, do Červené Řečice se starým hradem a arcibiskupským zámekem — to vše nejen že slibuje dokonalé osvěžení fyzické, ale dává tušiti i zdar duchovního a výchovného podnikání tábora.

Poznámka. Letní tábor pro studentky vysokoškolské a studentky dvou nejvyšších tříd škol středních začne se na Křemešniku 1. července 1936 exerciciemi, které bude dávat dr. Metod Habáň O. P. Kromě něho budou míti duchovní vedení dr. Josef Tatzauer, dr. Silv. M. Brait O. P. a prof. Dom. Pecka. Přihlášky přijímá Moravsko-slezská sekce Ústředí katol. studentstva čl. v Brně, Klácelova 2. Dobrodince a přátele studentstva prosíme, aby umožnili chudým studentkám účast na táboře. Dary lze zaslati bianco-složenkou s poznámkou »Křemešník« bud' Mo-

Ideální koupaliště v rybníku Kladinách.

ravsko-slezské sekci Ústředí katol. studentstva v Brně, šekové číslo 114.987, nebo redaktoru »Jitra« prof. Dom. Peckovi v Jihlavě, šekové čís. 104.980. Výkaz darů bude uveřejněn v »Jitru«.

Nejkrásnější chvíle H. S. (Mejrima)

Vonná tesklivá tanga, vášnivý fox a něha valčíků rozechvěla tvou duši nevýslovně lákavou písní, vidinou utkanou z poslední sluneční záře a modré záplavy stmívání, zatím co prodloužené stíny ovíjely srdce jak zelenavá hád'ata.

Oblouky hasnouceho světla zpívaly o kráse dnů bezmocně zmírajících na hrotech rudých hvězd a hladkých plochách času. Opium růžových závojų halilo marnost mlčelivých modliteb.

Tvé záhadné oči, z nichž dívala se noc zářivými hvězdami, mne podmaňovaly. Planulo v nich celé moře neznámého blouznění a mohutná tajemná gesta věků, nekonečných staletí, v nichž láska klesla pod kopí náruživosti. Dvě horké ruce se stiskly v nelítostné hrůze. K obloze stoupala vůně věčného jara. Na Boží dlani ležely dva rubíny spoutané nehmotnými okovy.

Kolem cesty růžové a zlaté se vlnily lány obilí. Skřivánčí píseň jásala v teplém vzduchu a doznívala až ve hvězdách. Jasné perličky zvonivých trylků padaly do něžných kalíšků květů, které vadly na mezích mezi poli. Věčná svěží obnova a životná energie přírody vyplnila srdce i duši vědomím síly a krásy. Dvě horké ruce se stiskly a k slunci letěla modlitba o štěstí jak pozlacený šíp.

šaňo:

ZO ZIMNÝCH POHÁDOK

Zmrznuté perly sl'z modravých nebies
vzrušene tlumočia nebeskú pohádku.
Stlmené paprsky skroteného slnka
boja sa pohádky
boja sa chládku.

Tajomstvá si šepcú zoschlé vetvy stromov.
Skrúšene sa modlia skormútené veže.
Vo vázach prírody sneh chladí mdlé kvety.
Do žíl a atomov
krv a sneh sa vreže.

A nemá pieseň ticha dýcha nad krajinou.
Že zima je
a pohádky sú
— to nie je mojou vinou — — —

Studentské snímky

Siluety

Ota Tichý

1. Pan ředitel

Jeho význačná vlastnost: Stará se o studenty opravdu mateřsky.

1. První hodina v primě.

Pan ředitel (zapisuje si přihlášky do nepovinných předmětů): Rozuměli mi všichni? Ano, tedy, povídám, žáci budou hlásit zpěv nebo nic, děvčata zpěv nebo ruční práce či obojí nebo nic.

Primánek (hlásí): Obojí.

Pan ředitel (spadl mu cvikr): Bože, povídám, člověk se tady namáhá a kluk takový darebný nedává pozor.

2. Po první konferenci.

Pan ředitel (ve třídě kárá primána Veverku): Bože povídám, Veverko, pan otec takový řádný muž, a kluk má napomínání z matematiky. Ne, nemýlím se, ano z matematiky. To, Veverko, takhle nedostudujeme.

Krátká pomlčka.

Řed.: Nó, ano, toť se rozumí, ještě se tomu směj, uličníku jeden! Sedni, darebo!

3. Věc: Stížnost jednoho boдрého občana na nezbedného sekundána.

Řed. (vyšetřuje ve třídě): Bože, povídám, Zachu, pan otec takový řádný muž, a kluk takový zpustlík. Přiznej se, ničemo, žeš strílel ze špuntovky!

Sekundán Zach: Prosím, pane řediteli, já...

Řed.: Nic nechci slyšet, ano, to se rozumí, ze špuntovky! Darebo jeden! To se podívejme! Ne, ty si se mnou nehraj, Zachu! Já se na tebe ještě jednou podívám a ty vyletíš, ani se nenaděješ. Zachu, tu špuntovku zítra přineseš a dáš ji sem!

Zach: Prosím, pane řediteli, já jsem ji ztratil.

Řed.: Ano, toť se rozumí, ztratil, darebáku jeden! Ale ty si se mnou nehraj, tu špuntovku zítra přineseš! Ne, že bych ji na tobě chtěl, ale dáš ji sem!

4. Místo: Chodba před školním sklepem a otevřené dveře do sklepa. Děj: je odehrán. Souboj terciánů Ulricha a Veverky skončil tím, že Veverka hodil Ulricha do sklepa.

Dramatické rozuzlení: přišlo nečas. Pan ředitel vidí Ulricha, jak se válí ve sklepe. Hotová spoušť.

Pan řed.: Ano, Ulrichu, ty toho máš nejméně zapotřebí. Darebáku jeden! Ale to ti jen tak neprojde.

Ulrich: Prosím, to já ne, to Veve—

Řed.: Nic nechci slyšet! Ještě budeš odmlouvat, ničemo drzý! To se podívejme! To já s tebou zatočím, že se ani nenaděješ. Už ať sedíš ve třídě!

5. Místo děje: fyzikální posluchárna. Děj: se odehrává. Prof. fyziky zkouší. Pan ředitel na inspekci tiše chodí postranní uličkou u okna. Najednou mu oči bystře zamrkaly. Kvartán Šturma má na zádech arch bílého papíru a na tom napsáno velikými písmeny: Já jsem vůl.

Řed.: Račte prominout, pane kolego. — Šturmo, vstaň! Kdo ti to přilepil, ty darebo, na záda?

Šturma (se dívá. Neví vůbec, oč jde).

Kolegové mu sundávají plakát se zad. Dušený smích děvčat a kluků.

Šturma (s hloupým výrazem obličeje): Prosím, pane řediteli, já nevím.

Řed.: Ano, toť se rozumí, nevíš. Ano, ted', to se rozumí, nevíš. Šturmo, povídám ti naposledy, kdo — ti — to — tam — dal!

Šturma (oddává se tupé resignaci).

Řed.: Krejčí, tys to pověsil Šturmovi na záda!

Krejčí: Prosím, pane řediteli, já ne —

Řed.: Ano, ty ne, to se rozumí! (Pomlčka.) Krejčí, kdo — mu — to — tam — pověsil?

Krejčí: Prosím, pane řediteli, já nevím.

Řed.: Ano, nevíš! Ty také nevíš! Ted' nikdo neví. Ničemové! Ale já vás naučím! Na tohle budete dlouho vzpomínat. Nevíte, to se rozumí, a tedy vás potrestáme oba dva, jak se patří!

Prof. fyziky (končí scénu): Já už vám to, Šturmo, spravím.

(Šturma vyvolán k tabuli, za minutu jde do lavice obtížen koulí jako mučedník.)

Prof. fyziky: K tabuli pude Krejčí...

2. Profesor Čížek

1. Profesor Čížek má dva zvláštní zvyky: 1. Oslovuje studentská maskulina jako feminina. 2. Místo h vyslovuje g. (Vliv staré slovanštiny? Je profesorem češtiny a latiny.)

Právě posílá primána (B) s oběžníkem:

Tak tady tumala, milý příteli, tady vzala tu třídní knihu a odnesla ji do primy A!

(Primán B zaklepal na dveře primy A a statně vstupuje do třídy, kde prof. Smůla má latinu. Měl však zůstat za dveřmi.)

Prof. Smůla: S keré pak ste tšídý, že nevíte, co se patší?

Primánek: Prosím z primy B.

Prof. Smůla: Kohopak tam máte tšídniho?

Primánek: Prosím, pana profesora Čížka.

Prof. Smůla: To je taky na vás móc krásně vidět, to jen co je pravda.

2. Prof. Čížek má svátek. Někteří primáni mu blahopřejí. Horák se však jde jen omluvit:

Promiňte, pane profesore, včera jsem nebyl ve škole, ale zapomněl jsem si omluvenku.

Prof. (přeslechl omluvu): Děkuji ti, Goráku, děkuji ti z plna srdce svého (stiská mu pohnutím najednou obě ruce).

3. Prof. Č. (zkouší): Tak, jakýpak tam dáme coniunctivus? Coniunctivus perfecti, imperfecti, alebrž plusquamperfecti?

Sekundán Horák (mlčí).

Prof.: Tak podívala se, Goráku, tady má buchtu povidlovou, tady má buchtu makovou a tady má tvarogovou. Tak která je ta prostřední?

Horák: Ta tvarohová.

Prof.: Tak si sedla se čtverkou! Já si pomoci nemogu. Kdo chce kam, pomozme mu tam. A 21. června při postupné zkoušce bude mít sólo. A potom dostane consilium abeundi!

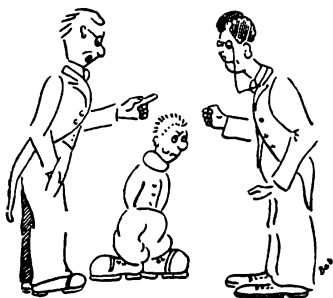
4. Prof. Č. (právě zapsal kvartána Sochora do třídnice): Ták, Sochore, a ted' to má! Až potkám pana otce, igned mu všechno oznámím. To ví, Sochore, výprask bude znamenitý, pan otec byl vojákem a ten to zajisté zná!

5. Prof. Č. (hrozí třídní knihou): Já už toho mám všego dost. Tadygle tigde dva mládenci se chtějí dneska mermomocí dostat do třídní knihy! A já jim to s tou největší radostí udělám!

6. Dramatická scéna o několika výstupech.

Prof. Č. (vykládá o galských válkách a najednou vidí, že tercián Novák při výkladu klidně pojídá chleba se sádlem): Tak prosím, vidíte go — ničemu! Já tady vykládám a on se mi tady cpe — chlebem!

(Jako z udělání se otvírají dveře a vstupuje pan ředitel. Výstup 2.)

Řed.: Přišel jsem se podívat jen na okamžik, pane kolego. Hned zas půjdu. Mám ještě všelijaké vyřizování. Tak, pane kolego, jsou žáci pozorní?

Prof. Č. (rozhořčeně): Ale, pane řediteli, právě když vykládám, tady ten ničema Novák se cpe chlebem.

Řed.: Ano, toť se rozumí, Novák. Také máš, Nováku, nejméně příčiny. Vstaň, darebo, když s tebou mluvím! — Takový jsme, Bože, povídám, chudák, Nováku, podívej se, takovýhle seš! (Ruka páně ředitelova se sune až k zemi, naznačujíc Novákovu duševní nemohoucnost.)

Řed. (k prof. Čížkovi): To ale, pane kolego, račte bez milosti takového ničemu zapsat do třídní knihy. Takový kluk, Bože, povídám, ale ty si se mnou, Nováku, nehraj! (Úklon panu prof. a odchod.)

Výstup 3. Příšerné ticho. Prof. Č. pobíhá po třídě. Najednou se ticho docela zhroutilo pod zahřměním jeho hlasu: Pero, pučte mi pero! Z rozkazu pana ředitele zapíšu Nováka do třídní knihy!

(Uvedený výkon vykonán. Zvoní. Konec hodiny.)

Výstup 4. Další hodina. Prof. matematiky vchází do třídy. Otvírá třídní knihu a vybuchuje smíchy: Jéjej — co to tady pan kolega napsal: Já tady vykládám a on se mi tady cpe Josef Čížek.

(Huronský řev celé třídy.)

7. Zemská inspekce ve třídě. Prof. Č. přiskakuje ke dveřím, snímá velkomožnému pánovi zimník a hluboce se ukláněje, vítá ho:

Má poklona uctívá, pane zemský... pane zemský... (běda! slovo »inspektore« vypadlo učené hlavě z paměti) ...pane zemský Vykoukale!

3. Profesor Smůla

obecně zvaný „policajt“

1. Místo: Tercie. Čas: Sobota. 1. hodina po poledni. Vyučování skončilo před čtvrt hodinou. Bližší určení děje: Třída je prázdná, jen na podiu dva terciáni zahájili pravidelný ringový zápas.

Profesor Smůla pozoruje oba, nic netušící, zcela klidně u dveří.

Náhlé zahřmění: Umíte to móc krásně, to jen co je pravda, přihlásíte se v pondělí, že jste se oba prali. (Prásknutí dveřmi. Ticho.)

Tercián Tukar (nakazuje svému sokovi Hrabivcovi): Ne aby ses přihlašoval!

2. akt. (Pondělí. Prof. S. se zapsal do třídnice a už vytáhl notes ke zkoušení. Zadíval se na Hrabivce): Nemáte se mi snad, Hrabivče, s něčím svěžit?

Hrabivec (nebožák je celý ustrašený): Prosím ano, pane profesore, mám se přihlásit, že jsem se pral.

Prof. S.: Tak dobže, tak si sedněte. (Tukarovi): A vy se mi nemáte také s něčím svěžit?

Tukar: Prosím, pansore, já se mám také přihlásit, že jsem se pral. Ale já jsem se, prosím, nepral. To tady nemůže nikdo z celé třídy dosvědčit.

(Moudrá profesorská hlava, zdá se, opomněla, že už třída byla tehdy opravdu prázdná a ptá se): Kdopak viděl Hrabivce a Tukara se prát?

(Nikdo se nehlásí.)

Hlas s katedry: To nevadí, to úplně stačí, že jsem vás viděl já.

(Profesorská pravice provádí zápis do třídnice o terciánovi Tukarovi. Hrabivec zapsán není.)

2. Zkoušení slovíček. Kvintán Podhajský si tvoří slova sám, českému kmeni dává latinskou koncovku.

Prof. S.: A', to by byla latina, že jo, Podhajský, to jen co je pravda,
val, valis, masculinum válec,
zahrajem si spolu na cymbálec.

Děte si sednout!

Podhajský (zkoprnělý, špatně rozumí takovému vtipu a odvažuje se pro jistotu zeptat): Prosím, co?

Bas s katedry: Starý sklo, aby neprasklo.

3. Čas: Pochmurný podzimní (nebo zimní, už se nepamatuji) den. Postup dramatu: První dva děje odehrány. Kvintán Tukar dostal první hodinu kouli ze zeměpisu, druhou hodinu kouli z přírodopisu. Vstup do 3. aktu.

Latina. Prof. Smůla.

Prof. S.: Holoubek k tabuli!

Holoubek (ocitá se u tabule a celý se třese).

Prof.: No, tak si, Holoubku, někoho sám vyvolejte!

Holoubek (nedůvěřivě pohlédl na profesora a pak, dodav si odvahy, rozhlíží se dlouze po třídě): Tukar!

Bas s katedry: Tak pojte, Tukare, k tabuli a recitujte nám: Regia Solis erat sublimibus alta columnis...

Tukar (jako v náměsíčním polobdění recituje prvních 6—8 veršů, víc jich neumí).

Hlas s katedry: Tak dost, vidím, že ste dneska výjimečně připraven, to jen co je pravda. Sedněte si a vyvolejte si zase vy někoho.

Tukar (jako by najednou ožil, vítězně se rozhlíží po třídě. Jízlivě): Holoubek!

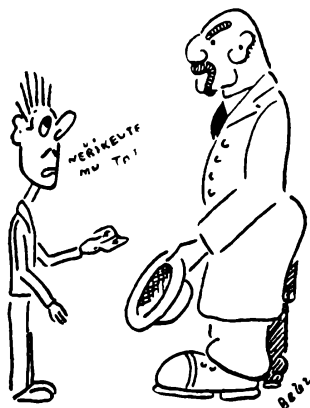
Prof.: Tak, Holoubku, pojte znovu k tabuli. A pokračujte!

(S Holoubkových úst se řine místo mohutných veršů jen špatně přízvukovaná próza.)

Prof.: Vy ste zas dneska moc krásně připravenej, to jen co je pravda. Vám to de, jako když medvěd tancuje po ledě. Sedněte si!

Holoubek (hrozně se tváří na Tukara).

4. Profesor Vávra

1. Pan ředitel (uvádí nováčka prof. Vávru do třídy): Bože, povídám, ano, pane kolego, račte být přísný, račte bez milosti zapsat každého darebu do třídní knihy, tady je třída ničemná a ve větosloví slabá. — Ted' se, prosím, zapište!

(Pobledlý mladíček otevřel třídnici a zapisuje.)

Pan řed. (zlobí se): Tady ne, Bože, povídám, pane kolego, kam to píšete?

2. Hovorna. Otec se vyptává prof. V. na svého syna.

Prof. V.: Právě dnes jsem vašeho syna vyvolal, trochu málo uměl, ale, prosím vás, neříkejte mu to!

5. Profesor Čudan

Postarší, přísný pán, zvaný též Centurio. Za tři pětky dává podpis domů.

1. Prof. Čudan: Holoubek, ad tabulam! Lege! Quis erat centurio primi pilli? Ukaž umbillicus! (Pupek na štítě řím. vojína. Máme ve třídě pořád vojenské obrázky starořímské.) Neučil ses, sed eas!

Quid rides, uličníku jeden?

Homolko, kde máš podpis?

Homolka: Prosím, já jsem žádný nedostal.

Prof. Čudan: Jak to, žes nedostal? Vždyť tady máš materiál na tři podpisy!

(Materiál = 9 pěttek. Pozn. autora.)

2. Přestávka. Kvartán Kameník se smlouvá s dvěma kolegy, že se svalí z lavice a že omdlí, až vejde prof. Čudan do třídy.

Zvonek. Prof. Č. vchází. V klase je najednou hrozná spoušť. Kameník na zemi, pět kolegů vedle něho s ručníkem a s mycí houbou. Huronský smích celé třídy. A už Kameníka vzali za ruce a za nohy a vynášejí ho ze třídy.

Prof. Čudan (mlátí pěstí do katedry): Surovci! Lotři! Uličníci! Oni se smějí, oni se, prosím, smějí neštěstí kama-ráda. Darebáci!

6. Profesor franštiny

Opakování v septimě před konferencí. Dva vyvolaní nešťastníci už vylítli od tabule. Je volán třetí.

Prof.: Jirale, skočte si k tabuli! Jak víte, hrozí vám pětka do konference. Budete hledět něco umět!

(Jiral je zkoušen z gramatiky a konversace. Je nadřen až hrůza. Zatím zvoní.)

Prof.: No, je vidět, že jste něco dělal, víte? Příště vás vyzkouším ještě z literatury a z četby. Séésí!

(Příští hodinu je Jiral znovu vyvolán. Jde už sebevědoměji ke katedře, minule už uměl gramatiku a konversaci, na tváři má skoro důvěřivý úsměv.)

Prof.: Stoupněte si pořádně, Jirale, a nesmějte se pitomě! Jak víte, minule jste nic neuměl a budete to dnes hledět spravit!

(Otazník na obličejí zkoušeného. Na další otázky odpovídá však zase s úspěchem.)

Prof.: No, minule jste nic neuměl, dneska vám to jde. Tak vám dám asi napomínání. Asseyez-vous!

(Další, už poslední hodinu před konferencí vchází prof. franštiny s hněvivým čelem do třídy):

V konferenci je 10 pětěk z franštiny. Je vás tady 20, tedy 50 procent. Jirale, vy máte taky pětku, jak víte, dvakrát jste nic neuměl.

(Zoufalé ticho ve třídě. Zaplať Pán Bůh, že už zvoní! Každý si oddychuje. Třída vstává. Jen Jiral zůstal sedět.)

Prof.: Vstanete, Jirale, klacku jeden sprostá, to je vidět, jaké máte doma vychování, vy prach bambulo jeden!

7. Profesor němčiny

Je 27. září.

Prof. (zkouší): Ja, hier sind lauter nichtsnutzige Faulenzer.

Tak, Havráнку, pojď ty k tabuli!

(Za chvíli): A víš co, sedni si, kdyby nebylo zítra svatého Václava, dostal bys nedostatečnou!

8. Profesor přírodopisu

Všeobecně zvaný »táta«.

Právě vykládá: No, dále tam je, že velryba, no, může vážit až 200 metrických centů, no, to je málo, ona může vážit až docela 1000 metrických centů, no.

(Za 10 minut se vyskytlo v jeho výkladu slůvko »no« 93krát.)

9. Profesor dějepisu

1. (Zkouší novou lekci): Člověče, co vlastně umíte — vždyť jsem vám dal poslední lekci a mlčíte jako ryba — co kdybych vám dal něco starého?

2. (Zkouší starou lekci): Škoda, že jsem vám dal věc, která už tady byla tisíckrát zopakována. Co byste dělal, kdybych vám dal něco úplně nového?

10. Profesor Palička

Je naším třídním v oktávě.

Nějak to dnes s přípravou neklape (jako obyčejně). Prof. P. se hněvá, hubuje, ale přece jen se zase udobřuje (jako obyčejně) a končí:

To byla jednou jedna škola a tam každý žák měl svůj truhlík. A kolik bylo žáků, tolik bylo truhlíků.

Třída

Třída — čtyři šedomodré stěny, bílý strop, tři světlá okna — mlčelivý, němý druh mých dívčích let. Třído, svědku mých ilusí a nadějí v život! Čtyři dlouhá léta prožila jsem v tobě, ty malý, neúprosný žaláři! A teď, když mne již bez jakéhokoliv smlouvání propouštíš, když mám sama dobrovolně odejít, je mi tak teskno a smutno, tvá lhostejnost mne bolí, ach, bolí...

Třído, ty moje malé království! Kolikrát jsi s úsměvem sledovala naše snažení a lásku k práci! Jakou radost měla jsi z radosti nad úspěchem, jak zesvětlyly a rozesmály se tvé stěny i okna se rozesmála a rozsvítila se bílým světlem jako žárovky a byl ten život náhle pln teplé záře! Jak jsi se tiše a spokojeně usmívala nad pochvalami našich milých profesorek, s jakou ochotou rozvírala svou náruč, abys do ní pojala 38 promrzlých dívčích tváří.

Třído, svědku slz, strachu a pokoření. Několikrát překřtěna byla jsi »černým žalářem, temným bodem a největším neštěstím našich mladých let«! Ale ty, dobrácká třído, v předtuše hromobití a kulobití, zesmutněla jsi a ztichla jako žebrák, objalas nás svým smutným šerem, stíralas nám slzy svým teplým, vřelým soucitem.

Třído, drahá třído, propustíš nás brzy, brzičko. Tvá láska zledovatí, aby roztála a zahřála se pod dojmem nových tváří — nových úsměvů — nových ilusí a nadějí...

Anna Smolíková.

Studentská pohádka

Za devaterými horami a za devaterými moři bylo bohaté království. V něm vládl moudrý král, který měl jedinou dceru. Princezna byla velice moudrá a pyšná. Mnoho princů se ucházelo o její ruku, ale ona každého odmítla. Král na ni naléhal, aby se vdala. Princezna po dlouhém naléhání otcově se rozhodla, že si vezme za manžela toho, kdo bude chytřejší než ona.

Jednoho dne se konala v hlavním městě konference profesorského sboru v tamním ústavě. Když byli v nejlepším, zaslechli páni profesori královského posla, který předčítal všemu lidu nařízení princezny. Konference byla ihned přerušena a jednalo se o to, kdo by chtěl zkusit své štěstí. První se přihlásil profesor zeměpisu. Za krátkou dobu předstoupil před princeznu s velkým zeměpisným atlasem a zeptal se princezny, která řeka se vlévá do Labe u Ústí n. L. Princezna bez rozmyšlení správně odpověděla. Pan profesor se zamračil a spěšně odcházel, aby pánům kolegům oznámil svůj neúspěch. A nyní zkoušeli své štěstí všichni profesori všech oborů. Na konec zůstal profesor matematiky. Ten studoval celou noc na otázce. Brzy ráno stál již před princeznou v bezvadném salonním úboru. Nasadil si na nos veliké brýle, zavolal jasným a hlubokým hlasem: »Rcete mi, spanilá princezničko, zda-li rozum váš je tak vyspělý a ví, jak možno vypočítati snadno a lehce trojmoc trojčlenu?« Princezna po těchto slovech zbledla, nevydala ze sebe ani hlesu a padla do mdlob. Tu kde se vzal, tu se vzal duch, ochránce to matematiky, s odmocnítkem na čele, zamával hranatou závorkou a princezna se probudila a stále si povídala: »Plus, minus se ruší; troj, troj, trojmoc... a zase upadla do mdlob. I odnesli hned nemocnou princeznu k staré kořenářce, která bydlela v kulatých závorkách. Kořenářka byla velice moudrá a dovedla princezně pomoci. Uvařila v kotli rovnice, logaritmy a jiné matematické výrazy a odvar jí dala vypít. Jak princezna tento zvláštní odvar vypila, hned se uzdravila. Profesor, jak to viděl, poskočil si, hned běžel ke králi a oznámil mu, že princeznu svou vědomostí

předčil. Král se zamračil, když viděl před sebou starého a šedivého profesora. Profesor se nezarmoutil a věděl si rady. Zašel k p. profesorovi chemie a poprosil ho, zda by bylo možno jej omladit. Profesor chemie napsal několik rovnic a hned dal svému panu kolegovi návod: »Slyšte mne, drahý pane kolego. Vezměte něco kapek H_2SO_4 , přidejte H_2O , dejte však pozor, abyste se nepopil; je to kyselina! Dále rozmělněte ZnSO_4 , po případě něco NaNO_3 ! Vše dohromady smíchejte a na noc vypijte!« »Matikář« poslechl moudré rady svého přítele a když ráno vstal, podíval se do zrcadla, nemohl se poznati. Před zrcadlem stál krásný a štíhlý mladík. Šel ihned k princezně a ta mu padla kolem krku. Brzy byla slavena svatba. Všechny školy byly toho dne zavřeny a žáci dostali od nového krále jako dárek rovnici o 50 neznámých. Na svatbu přišla čísla obecná i zvláštní. Hned vedle nového krále seděly rovnice. Na této svatbě jsem také byl, víno jsem tam pil a na památku »kuli« z matematiky jsem utržil.

K-O-K.

Chvilka

Taková nestřežená chvilka se vždycky najde. »Dozor« je nepřítomen a studovna hned nabude zajímavějšího vzhledu.

V první lávce vrcholí spor, »esli modrý lakmus se barví čpavkem na modro nebo na červeno«. »Na červeno ne, když je zásada —« — »jo a na modro kór né, dyž je už modrý, a přece nebude tuplem modrý!«

Na stupni předvádí Máňa nějakou divokou rytmiku, v akvariu se shlíží Zdenka a studuje svůj nejnovější úsměv, Monika, takto zasněná princezna, občas se zamyslí, zahledí do šedi oblohy a vzdálených hor a píše své básnické náměty do notesu z r. 1926 — v tom klika cvakla, dveře se mírně a jemně otvírají (neboť i na to dává »dozor« pozor), ale hlasité přibouchnutí svědčí, že Marica, co by nejlepší pěvkyně ročníku, rázem vystihla, proč je tu nedovolená volná kázeň a už se jí z hrdla linou sladké tóny: »Měsíčku na nebi hlubokéém, řekni mi, réékni —« a nedbajíc zjevné nevole ostatních pilných, zhluboka se nadychuje, aby tím lépe mohla vyzpívat všecku krásu poslední části a s patřičným pojetím podat zvědavou otázku, »kde je můj milý«, když se ozve odkudsi ze zadu jiné pokračování: »Rééékni mi, rééékni, proč tu kokrháš.« Je to sice v téže tónině, jen trochu v jiné stupnici, protože Anče na nějakém tom pultónu záleží tak málo jako měsíčku na tom milém, ale přec ročník vybuchne v smích.

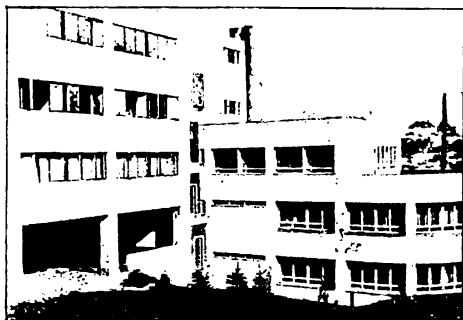
»Děcka, já nevím, proč blázníte, přec je zítra písemka!«

»Jo! Tož to je pravda. Zítra je písemka! Písemka! Pí-sem-ka! P-í-s-e-m-k-a! Rozlož to jak chceš, přece z toho jde strach a úzkost a hrůza. Písemka! Písmenek to má jen 7, a přece nutí i ty nejflegmatičtější lidi k úvaze. Písemka! To znamená sedět před čistým, bílým a tichým papírem. Ale když i »tichá voda břehy mele« a takový aršík je někdy podemele důkladně: Všecky nervy se musejí zapnout, dostředivé i odstředivé dobře zapojit a mozek se bude potit v těch nejhlubších svých rýhách. Zítra je písemka!

»A věříš, že já věřím v osud? Co mne čeká, to mne nemine —« a Zlata, ten nenapravitelný fatalista, zavírá učebnici, protože »má-li nedostatečnou dostat, také ji dostane« a jde k hloučku dívek ke druhé lávce, kde Julka, kypící až příliš zdravím (až ji to mrzí), vzdychá: »— aspoň kdybych byla nemocná, nebo jenom trochu špatně mně bylo, ale tak? Nic na mně nepříjde, když bych chtěla. A naději nemám, že mne uznají za maroda, pořád jsem tak hloupě červená« — ale přece se se zálibou dívá na svoji okrouhlou tvářičku do malinkého zrcadélka, které má pořád po ruce. Její hoře je tak veliké, že Fanda, pohnuta jsouc až v ledví, radí: »Ty, chceš-li se teda ulít, já ti porádím. Nastrouhej si křídý, ale vem ty maly, velkých je škoda a víš, že klášter má dluh. A to nastróhany sněs a trochu zapi vodó a uvidíš, budeš zelená jako jasminové léstek.« Ale protože ani Julka, ani ostatní jí nevěří, že by to šlo tak lehce změnit barvu, tak přesvědčuje: »Vážně, děcka, tak bych vám to neříkala. Chtěla jsem to enom já udělat, ale na zétřek umím a konečně si myslím, že nás to může aj víc zkoušet, na to se nepříjde.« »Tož to zas né! Zítra to zkusím jenom já, protože já neumím nic, vůbec nic. No jo, ale, víš —« vážne Julka a bojí se cosi říci. Všichni myslí, že se bojí,

aby se »na to« nepřišlo, ale Julka se resolutně brání: »To ne, to já su šikovná, ale víte, já jsem včera byla u sv. zpovědi, chci se vážně polepšit a zítra mám zas lhát s plným svolením a úplným vědomím, že je mně zle? Fando, ty se směješ, ale vážně mně pochop, mám lhát, zas lhát? Je mně zle a není mně zle, neřehci se tolik!« Fanda těžko »polyká smích, ale zas vybuchuje: Ale, Julko, milé dítě, ty si kus, ani nechci říct čeho, dyť ty nebudeš lhat, ani ve snu nebudeš lhat, dyť tobě z tech malých kósku bude tak zle, že nebudeš ani stačit zvrá— či jak se to říká správně, nebudeš ani stačit vrhát!« —

»Ale, chovanky,« na víc se vstupující »dozor« nezmohl. Nastává zas po nestřežené chvílce střežená »doba nejhlubšího studia«, jen Monika dopisuje ještě nějakou těžkou myšlenku do notesu z r. 1926. Beatrix.

JUC Josef Hodan: Architektura.

H. Č.:

ODŘÍKÁNÍ

Zas budou zítřky znavené
a budou zítřky zmučené
na kříži odříkání.

Pak budou zítřky bezmocné
a budou zítřky nemocné
jen touhou — do skonání.

Vždy bude zníti v tichou noc
ten houslí pláč a tklivý sten
a Ikání — Ikání — Ikání —

Křesťan

Vít Lovan

Býti křesťanem znamená býti křížován. Tato — zdá se — velmi stará věta, mne napadla ve chvíli, kdy jsem odpovídal na bolestivý a smutný dopis jednoho ze svých nemnohých přátel. Vstoupila do mne mocným a závrtným příchodem jako vůně prudkého rozpomenutí a protože jsem si hned naponejprv oblíbil vnímati hluboce rozevřenou duši její mlčenlivou a oblažující moudrost, nemohl jsem jí již uniknouti. Neboť křesťan jest vždycky spojen s utrpením a s bolestí a jedině v tom lze spatřovati jeho nadpřirozené vyvolení. Křesťan se rodí pod křížem a jest dobrým znamením, je-li mu kříž smyslem života. Dokonalost potomků se poznává podle toho, jak si váží dědictví. Křesťanovým dědictvím jest kříž a jeho dokonalost se zjevuje teprve tehdy, dává-li se křížovati s úsměvem na rtech a s odpuštěním v srdci. Ať se to vezme jakkoliv: Bůh svěřuje svou lásku bolesti a jenom tato bolest, posvěcená, prozářená a přetvořená bolestí Ježíšovou, pozvedá člověka k oblakům, utišujíc jeho pláč, očišťujíc jeho smích a pozvedajíc jeho šat, kdykoliv prochází kalužinami cest. Viděl jsem kdysi chudou dívku, jejíž pokora žebrale o úsměv lásky v mrazu a nepohodě na rohu ulice, a její bílé ruce mne přesvědčily o bělosti křesťanské duše, které utrpení docela samovolně a nezadržitelně vstupuje v okruží rtů, vnukajíc jim nesladší, nejčistší a nejkrásnější píseň. Ty ruce se chvěly studem, prostotou, bázlíostí a bylo zřejmé, že vyšly z ohnivé alchymie bolesti. Oproti ošumělým a špinavým šatům, rozčuchaným vlasům a promočeným střevíčkům s děravými špičkami byly v zjevném kontrastu bělosti a čistoty a jejich pokora byla obdařena neobyčejnou hrdostí. Kdo umí čísti z ruky a komu neuniká její lehoučký záchvěv a stísněný vzlyk, ten jistě dovede pochopiti, jak krásně a vznešeně modeluje bolest. Křesťan, který se nezdráhá ztvárniti duši svou pod dlátem bolesti, vystupuje na kříž

s usmířením a s radostí a nepřeje si ani, aby byl sňat. Neboť dole postrádá života, blaženosti, světla. Dole postrádá Boha. Neboť Bůh je toliko ve výši. A proto nutno vystoupiti na kříž, abychom byli výše.

Dnešní křesťan (možno-li ještě užívati tohoto názvu a nepobouřiti při tom ostatky tisíců prvotních vyznavačů) příliš uvykl lacinému pohodlí pomateného života, prodávaje dědičný zákon lásky a milosrdenství za mísu čočovice, a jeho děti se již dávno odnaučily modliti se horečným prouděním krve, která má stříkati k nebesům. Maloměšťácký pobožnůstkář vyhýbá se každé ráně milosti s poplašeným úděsem dvouletého děcka. Kříž není mu životem, přestal mu býti skutečností a stal se pouhým symbolem, připomínajícím cosi vzdáleného, co kdysi bylo a dnes již mdle zaniká v přízemním divadle náboženské průměrnosti. Říká se »moderní člověk« a myslí se tím na život, jež tento novorozenec tvoří a uchvacuje. A zapomíná se na smrt, která ho obklopuje a dusí, protože v něm umírá křesťan, jehož pomalé a křečovitě umírání prosvítá pod pokožkou lidské duše s malomocnou vyčítavostí. Napsal-li T. G. Masaryk, že »člověk moderní chce jen žít a žít, ale právě proto dává si tak často smrt«, naznačil tím docela zřetelně jedinou smrt tohoto století, velikou, strašnou a trestající smrt, smrt člověka, protože smrt křesťana. Snad to bude jednou požehnaná smrt, protože přislubuje narození nového. I zde smrt jest kolébkou života a rodí život. Pro ni věříme v příchod nového křesťana, který opět pochopí výkřik Ježíšovy lásky a vycházej z Večeřadla Páně a maje rty ještě zakrvácené vínem milosti, ponese utichlou nocí slovo naděje, aby svěřil jeho tíhu zářícím hvězdám, svatě bdícím nad zradou půlnočního Jerusalema.

Vyznáváme-li tedy privilegium utrpení pro křesťanský život a úpíme-li k Hospodinu o dar jeho slzícího světla, projevujeme tím jen svou víru v nové vánoce křesťanství. Vystoupí-li člověk ze stínu svého těla a opustí-li vlhké lože hříchu, s užaslými očima bude se potáceti krajinou svého dětství, aby v ní opět našel utrpení a bolest jako očišťující mocnosti světla, čarodějky lásky, zvěstovatelky svatého jitra. A až tento člověk, protknutý vlastním pláčem a žalem, zatkne své šlépěje u paty kříže a klesnův pod ním, omyje své čelo v utišující koupeli obětované Krve, tehdy povstane k ř e sť a n, který v obležení a úzkosti obnoví tvárnost země. Neboť býti křesťanem znamená býti křížován.

Marie Hartlová:

Anděl Páně

Panu prof. Havlovi v upomínku na 12. leden 1936.

Nad městem se Pán Bůh sklání,
městský soumrak — Boží dlaně. —
S věží slavně zní klekání
Anděl Páně.

Boží láska, smilování,
věčný úsměv hvězdné pláně. —
Zvony zvoní v rozjásání
Anděl Páně.

Nad městem se Pán Bůh sklání,
srdce hladí Boží dlaně. —
Pod hvězdami zní klekání
Anděl Páně.

František Stupka: Baroko.

J. Lesáh:

Pohled

Mrazivým sežhnuty severu větrem
lilie
zapadly v plačící noc
a z bílých dalek výsměch vyšlehl
do ticha snů
pohaslo světlo na plátně svědomí
němý jen výkřik vzduchem se chví
život

Jan Rajlich U potoka.

se zadíval do dětských očí
a ruce sepjaté
jako dva majáky do noci svítí —
nová se lilie k výšinám pne
ó sílo nadějí
ó sílo snů
plamenem zablýskni v mlčící les
sepjatých rukou
a světlo zas dej!

Miloš Krejza:

Mé torso

Mé domy jsou jak tváře kaplí,
v ně vcházím vždy jen zvečera
a v sladkém předjaří.

Snad mnohou svíci už mi zhasli,
snad dohořela lampa leckterá
a vonný dým se rozletěl,
jak něžné pápeří.

Však zbyl mi svět a jeho hořkou šíří
mých domů rozpadlých
na tichém křídle, nedočkává, plyne tvář.

Je možné, právě teď že míří
v oblouky věrných chrámů svých,
neb do klína leknínů že její stín
v toužení jako modrá padá zář.

Pohádka mizejícího dětství

O čem mi to vyprávíš, modravé přítmí, krčící se pod opelichanými jasany? Slunné dni rozkvetlé lučiny s opojnou vůní smějících se kopretin. Shrbený platane s odřeným tělem, zlatité lípy s harfami medových tónů, vysoké topoly, osyko šustící teskně!

Poslední vanutí světlé pohádky slyším táhnouti kolem. Pohádka milá, prchlas mi v nenávratno. Vonící kytka, hynoucí v palčivém mrazu! Tvář tvoje mi časem snad v mysli pobledne, zmizí, pohádka vyjeveného mládí! Ty jitřenko hasnoucí v spleti letících mlhavých myšlenek! Dobře víš, že chtěl bych ti říci mnoho a mnoho krásného ještě! Vždyť stále jsem týž, jako jsem býval, ty vílo třpytivá, bloudící po březích zasněné řeky. Ty paláce z křišťálu jsou tam ještě, ty nadzemské bytosti v tůních, hovořících posvátným tichem pod převislými kořeny vrb.

A ty prcháš! Do sfér tajemných pluješ! Tvůj šat zde zanechal ještě éternou vůni kvetoucích lučin.

Tlukotem divným se mi chvěje srdce, v nějž spánek dusivý se pokouší zapustiti kořeny. Ó, poceluj naposled znavené čelo zlatými paprsky. Což je možno, že se ještě objeví na mé tváři reflex onoho blaha, jež ty, jitřenko, mně teď unášís?

Zahořklá tucha ztraceného ráje mě občas v nitru zabolí.

Hluboko v srdci však skryt bude obrázek svěží jak mléko kvetoucích třešní v zeleném úžlabí s úzkou pěšinkou...

J. Kamenský.

T E X T Y

Je-li Bůh

Ti, kdož říkají, že není Boha, mají na své straně neprostřední skutečnosti. Můžeme učiniti srovnání mezi člověkem, který říká, že země je plochá, a člověkem, který říká, že země je kulatá. První, jenž tvrdí, že země je plochá, má na jejím povrchu pevné postavení, a to postavení nepopíratelně shodnější s bezprostředním svědectvím smyslů, než ten druhý. Země se nepochybně zdá plochou, chodíme-li po ní. Zrovna tak se zdá na první pohled, pokud se týká rozumu, že není Boha. Můžete doufati, že je Bůh; můžete intuitivně cítiti, že je Bůh; ale člověk, který říká: »Nemůžete dokázati, že je Bůh,« má zdánlivě pevné postavení. Kdo tedy říká: »Věřím jen smyslům a nezvratným důkazům,« může jíti dále a říci: »Nevěřím, že existuje Bůh.«

Hilaire Belloc, *The Question and the Answer*, The Bruce Publishing Company New York-Milwaukee-Chicago 1932, p. 23—4.

Důkazy Boží jsoucnosti

Náboženství nezávisí na důkazu Boží jsoucnosti; chová samo v sobě jistotu Boha. Důkaz, že je Bůh, může ovšem náboženský kon připraviti, může jej i před rozumem dodatně ospravedlniti; ale náboženství ho nepotřebuje. Metafysické myšlení vede až k bodu, kde se myslitel musí zastaviti, buď aby si zoufal nad řešením otázky ve smyslu daných skutečností a tak propadl nevěře nebo skepsi, buď aby pomocí milosti Boží věrou se odvážil skoku do jistoty Boha, jak učinil Kierkegaard, a tak se zachránil. Jako není možno dokázati hodnotu krásna, tak není možno dokázati ani hodnotu posvátna; na obě možno jen ukázati. Jako ke krásnu je možno někoho jen přivést a pak čekati, co se bude dít, tak je to i s posvátnem: můžeme je přiblížiti, ale nemůžeme žádným důkazem donutiti oko, aby je vidělo.

Dr. Arnold Rademacher, *Religion und Bildung. Eine kulturphilosophische Betrachtung*. P. Hanstein, Bonn 1935, S. 127.

Vědecká civilisace

Vědy obírající se hmotou, vykonaly nesmírné pokroky, kdežto vědy zkoumající bytosti živé zůstávaly ve stavu nevyvinutém. Zaostalost biologie se dá vysvětliti životními poměry, v nichž žili naši předkové, složitostí jevů životních, ba i povahou našeho ducha, který si libuje v mechanických konstrukcích a matematických abstrakcích. Užití vědeckých objevů změnilo náš hmotný i duševní svět. Tyto změny vykonávají na nás hluboký vliv. Jejich neblahý účín má příčinu v tom, že byly uskutečněny bez ohledu na nás. Právě naše neznalost sebe samých dala mechanice, fysice a chemii moc libovolně měniti dřívější formy života. Člověk by měl býti měřítkem všech věcí. Ve skutečnosti jest cizincem ve světě, jež vytvořil. Nedovedl zaříditi tento svět pro sebe, poněvadž neměl pozitivních znalostí své vlastní přirozenosti. Ohromný předskok věd obírajících se věcmi neživými před vědami badajícími o bytostech živých jest jednou z nejtragičtějších událostí v dějinách lidstva. Prostředí vytvořené naším dūmyslem a našimi vynálezy není přiměřeno ani naší postavě ani naší podobě. Nepadne nám. Jsme v něm nešťastní.

Hyneme v něm mravně a duchovně. Právě ony národy, u nichž průmyslová civilizace dostoupila vrcholu, slábnou tím více. Právě ony národy upadají do barbarství nejrychleji. Jsou bezbranní proti nepřátelskému světu, jež jim věda vytvořila. Jako předcházející civilizace, tak i civilizace naše vytvořila podmínky, v nichž z příčin, jež nejsou přesně známy, život sám se stává nemožným.

Dr. Alexis Carrel, L'Homme, cet inconnu. Paris, Plon 1935, p. 316.

UNIONISMUS

Jděte k našim rozkolným bratrům, ale přibližujte se k nim s uctivostí! Neútočte násilím na jejich svědomí, ale čekejte, až vám je sami otevrou. Vaším posláním jest připravovati duše na milost, která může přijíti jen od Ducha svatého.
Kard. Jos. Mercier, † 1925.

Otázka bez odpovědi

Pravoslavní se horší, nazve-li je někdo z katolíků bludaři nebo rozkolníky, poněvadž jsou přesvědčeni o pravosti své víry. Bludař je jen ten, kdo v církevním učení bloudí — rozkolník, kdo se od pravé církve odštěpil a protíví se její zákonitě moci. Nejde-li však o bohovědnou přesnost, užíváme o nich názvu, který si sami dávají: »pravoslavní«, avšak nemíníme tím původní význam slova (pravověrní), nýbrž bereme jej jako technický termín.

Musíme-li je však odlišiti od těch, jež užívají téhož obřadu, avšak jsou spojeni s Římem, tu mluvíme o »disidentech«, kteří souhlasí s Římem, nebo o »disunitech«, kteří jsou odloučeni od Říma.

Tyto názvy, ba i název »rozkolník«, nesmí pravoslavného uraziti. Nemáme při tom špatného úmyslu, nýbrž chceme, aby tento výraz co nejdříve patřil minulosti. Konstatujeme tím jen fakt, který z katolického stanoviska pokládáme za abnormální. Historická roztržka mezi křesťany je »rozkoľem«. Trvá-li rozkol, trvá s ním i rozkolná společnost, neboť obě společnosti rozkolné býti nemohou. Jinak by se církev Kristova skládala ze samých rozkolníků.

Katolíci uznávají biskupa římského za nejvyššího pastýře celé církve a neomylného ve věcech víry a mravnosti. Musí tedy trvati důsledně na tom, že kdo nesouhlasí s katolickou církví v učení, tkví v bludu, a kdo neuznává církevní vrchnosti, že je rozkolníkem.

S katolíky, kteří chtějí vstoupiti do pravoslavné církve, jednájí jako s rozkolníky a žádají od nich, aby odpřisáhli latinské bludy. Je otázka, mají-li pravoslavní ze svého stanoviska logické právo takto s katolíky jednati. Vidí-li katolíci v dnešním pravoslaví blud a rozkol, jednájí logicky. Pravoslavná církev neuznává totiž více bodů v učení, které katolíci pokládají za pravdu Bohem zjevenou, za dogma (věroučný článek) prohlášené buď všeobecným sněmem nebo papežem, jako neomylným učitelem církve.

Z jakého však důvodu mohou pravoslavní pokládati katolíky za bludaře nebo rozkolníky? U nich je článek víry to, co za takový prohlásil některý z prvních sedmi všeobecných církevních sněmů. Kde však je nějaký katolický článek víry, který by byl jimi zavržen; kte-

rou nauku na těchto sněmech prohlášenou katolíci popírají?

Rozkol církevní je odštěpení od zákonitě církevní vrchnosti. Od které církevní vrchnosti se ale odštěpila církev katolická? Kterému vrchnímu představenému, dříve uznávanému, odepřel římský papež poslušnost? Tuto otázku položil před 50 lety církvi pravoslavné V. S. Solovjev. Nikdo dosud nedal prosté, přímé odpovědi.

Není-li tedy odpovědi, kdo, kdy a koho oprávnil k tomu, aby pokládal katolíky za rozkolníky a bludaře? Nebo snad je jiný význam slova »bludař« a »rozkolník«, než jak výše řečeno? V čem spočívá tento nový význam a který církevní sněm jej schválil?

Pravoslavní nemají práva a základu pokládati katolíky za bludaře a rozkolníky. Vyjímáme jediný případ, kdy se snad odvolávali na nějaký příští všeobecný církevní sněm, který by pravdy katolické odsoudil. Dosud takové instituce nemají.

Solovjev se nedomá odpovědi na danou otázku. Prostudoval důkladně nauku sv. Otců a sedmi všeobecných sněmů, vstoupil do církve všeobecné, poněvadž poznal, že v ničem se neodchýlila od církve sedmi prvních všeobecných sněmů církevních.

Lad. Kolovrat.

Obrácení protestantů

K protestantismu náleží dnes 200 milionů duší. Jsou to z velké většiny příslušníci evropských národů germánských, americký živel anglosaský, část Maďarů a malý zlomek Slovanů. V severních částech Evropy převládá lutheranismus, kdežto jižněji je nejvíce stoupenců kalvinismu. Rovněž protestantsko-biskupská církev ve Spojených státech (30 milionů) a anglicko-americká církev (»Svobodná církev«) mají více ráz kalvinistický. V těchto církvích nastalo velké tříštění, utvořilo se množství sekt a církeviček, které se opět dále rozpadávají.

Největší příčinou této roztržičnosti je náboženský subjektivismus a nedostatek jednotné církevní autority. Luther popřel učitelský úřad Církve, podvrátil víru v některé základní pravdy věroučné a mravoučné, popřel důležité pravdy ústního podání a tím strhl mnoho svých stoupenců, aby si podle jeho příkladu

upravovali celou věrouku a mravouku. V přítomné době se velmi mluví o krizi protestantismu, která je však ještě nebezpečnější, poněvadž se protestantismus dostává do područí lidí, kteří už v nic nevěří. A druhá příčina náboženské krize protestantismu je velká závislost na světské moci. Katastrofální následky toho vidíme v protestantské církvi německé.

A jak se dívají protestanté na odštěpení od Církve katolické a na vlastní nejednotnost? Někteří jsou si vědomi, jak také správně poznamenává p. pisatel článku »Záchrana Evropy« v minulém čísle, že odluka od Říma je pro ně neštěstím, ale někteří se snaží ospravedlnit odluku různým způsobem. Poukážete-li protestantům na slova Kristova: »Aby všichni jedno byli jako ty, Otče, ve mně, já v tobě, aby i oni v nás jedno byli...« nebo na slova sv. Pavla. »Jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech,« řeknou vám: »V Písmu sv. je také napsáno: „V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí...“« A tato slova vám vysvětlí tímto způsobem: Církev Kristova je velký strom, který se rozvětvil na tři velké větve. Na Církev římsko-katolickou, pravoslavnou a protestantskou. Věříme-li všichni v Krista, jsme všichni údy této Kristovy Církve. K této teorii (Zweig-teorie) se hlásí nejvíce anglikáni a rovněž švédský arcibiskup Nathan Söderblom se k ní přiklonil. U mnohých sekt však nalézáme úplně opačné pojetí o jejich vyznání, že totiž pouze jejich víra je pravá a ostatní křesťané mimo ně že budou zatraceni. A mnohdy jsou v těchto náboženských společnostech velmi šlechetní a horliví lidé, kteří pro svou víru nadšeně apoštolují. Někdy takoví horlivci konvertují a potom jsou z nich velmi dobří katolíci. Sv. Otec odsuzuje onu teorii ve své encyklice »Mortalium animos« ze 6. ledna 1928 a prohlašuje, že katolická Církev je jediná a pravá Církev Kristova.

Nejbolestnější je však skutečnost, že velká část protestantů tkví v bludu bez vlastní viny. Či snad mohou oni za to, že jejich předkové byli od pravé víry násilně odtrženi, že museli snášet pronásledování a muka všeho druhu? Násilná reformace za Jindřicha VIII. a za Alžběty, celé zástupy mučedníků anglických, švédských a německých jsou krvavým vykřičníkem ponuré doby reformační. A jejich děti byly vychovány v jiné víře než pro kterou oni umírali, ve víře protestantské. A o víře katolické byli bohužel tak poučováni, že je od pravého náboženství dělí přímo celé hory předsudků.

Universitní profesor dr. Albert von Ruville píše: »Když jsem dostal do rukou první katolickou knihu, četl jsem a četl, a nemohl jsem vyjít z úžasu. Po prvé se mi dostalo správného obrazu o katolické Církvi... A potom jsem poznal, že mi byl od dětství vštěpován úplně nesprávný obraz o Církvi...« A protestanté mají o nás skutečně mnoho předsudků: Že se klaníme obrazům a sochám, že si za peníze kupujeme nebe (odpustky), že nám Církev přísně zapovídá číst Bibli a podobně.

Protestanté nejsou úplně šťastni a spokojeni. Mnohdy nevědí, co vlastně hledají, ale jejich srdce hledá něco, co jim chybí a co jim vlastně reformace odňala.

Ačkoliv nemají sv. zpověď a rozhršení, stojí v mnohých kostelích zpovědnice a oni jsou mnohdy přímo puzeni svěřit se svému duchovnímu vůdci. A mnozí vroucně uctívají Matku Boží. Touží po jednotné autoritě; touha po dogmatu a touha po liturgii se rozrůstá stále víc a více. Nikl.

Nový pravoslavný kalendář

Lpění východních křesťanů na tradicích se nejlépe projevuje v otázce zavedení nového kalendáře ve východní církvi. Když Řehoř XIII. roku 1582 zreformoval juliánský kalendář, vytýkali mu Východaně, že se neotázal jiných církví a zůstali u kalendáře juliánského, který počali považovati za podstatnou část orthodoxie.

Na meziorthodoxní konferenci v červnu 1923 v Cařihradě podala srbská delegace návrh, aby byl zaveden nový kalendář, odlišný od kalendáře Řehořova, závazně pro všechny východní církve.

Církev cařihradská, řecká a kyperská přijaly tuto reformu a místo 1. března počítaly hned 14. března 1924. K nim přistoupila pravoslavná církev polská a rumunská, roku 1927 církev georgijská a v říjnu 1928 patriarchát alexandrijský. V Rusku přijala nový kalendář pouze církev synodální. Starému kalendáři zůstaly věrny: patriarchální církev ruská, srbská, bulharská, antiochijská a jerusalemská — tedy většina pravoslavného světa.

Leč i v těch církvích, kde byla reforma kalendáře zavedena, povstávala proti ní opozice: v Rumunsku, na Kypru a v Řecku. V Řecku vedli opozici mnichové z Athosu. I mnozí biskupové byli proti kalendáři. Hrozil rozkol v církvi. Sv. Synod předvolal před církevní soud biskupy, kteří prohlásili, že zakládají novou církev, jež se přidržuje starého kalendáře. Vláda podporovala Sv. Synod v potlačení opozičního hnutí. Odbojní biskupové zatím vysvětlili několik nových biskupů a když nechtěli uposlechnouti, tu Sv. Synod je prohlásil za sesazené a zbavené hodností a na rozkaz vlády byli internováni v klášteře.

Útoky přívrženců starého kalendáře se soustřeďovaly hlavně na othodoxního metropolitu athénskému, kterým je Jeho Blaženstvo Msgre Chrysostom Popadopoulos. Byl pokládán za původce reformy. Když 21. května 1927 vstupoval do katedrály, přiblížil se k němu nějaký člověk. Předstíraje, že chce políbit prsten, odstrčil průvodce, vytasil dýku a zranil metropolitu na ruce a tváři a strhl mu část vousu.

První, kdo projevil soustrast, byl katolický metropolita athénský. Pro otázku reformy kalendáře byla sestavena zvláštní komise z metropolitů a profesorů. Sv. Synod to schválil, ale žádal, aby otázka reformy byla provedena oekumenickým sněmem, jehož svolání je u pravoslavných spojeno s velkými obtížemi. F. V.

Náboženská svoboda v SSSR

Počínaje rokem 1934, v cizině a zvláště u nás, v Čsl. republice, je rozšiřována myšlenka, že sovětská vláda a sám její představitel Stalin, zaujali k náboženství smírlivé stanovisko. Je to však lež, kterou snaží se sověty ospravedlnit v očích západní Evropy své protináboženské běsnění, které v neztenčené míře řádí dále.

Že tam o náboženské svobodě není ani potuchy, patrně ze slov samého Stalina, který praví: »Strana komunistická nemůže být neutrální ohledně náboženství a kleru, který otravuje rozum pracujících mas.« (»Pravda« 21. června 1935.) Podobně píše časopis »Bezbožník«: »Sovětské Rusko je první stát v dějinách, který vypověděl náboženství nesmiřitelný boj.« (Leden 1935.) A tentýž časopis píše: »Spousty hříchů a násilí jsou hodně méně nebezpečné, poněvadž jsou zdánlivé, než nejčistší a nejdokonalejší myšlenka Boha.« (Září 1935.) T. J.

KULTURA

Don Juan

Jan Člověk:

Z typicky španělské touhy po absolutnu, z kontrastů, jimiž se rozechvívá španělská povaha, konečně z této ženské uzavřenosti a tajemnosti lze také vysvětlit postavu dona Juana, vedle dona Quijota druhou figuru, kterou dalo Španělsko světovému umění. Profesor Marañón, proslulý gynekolog a badatel v sexuální psychologii, vyslovuje se sice v rozhovoru s francouzským spisovatelem R. Reconlym (*Ombres et soleil d'Espagne*) proti tomu, aby byl v Juanovi hledán typ španělského milence. Ba tento slovní odborník vůbec v Juanovi milence nevidí, jemu je don Juan naopak jen »turistou lásky«. »Kdo miluje opravdu, všemi silami, nepotřebuje těchto neustálých, nespořádaných a chorobných změn. Ten svou vášeň soustřeďuje, nerozptyluje ji. Vloží ji do jedné ženy, jediné, kterou si vybere podle své citové příbuznosti a k níž se přimkne na dlouho, ne-li na vždycky... To je skutečný milenec. Don Juan je milenec falešný, neschopný usadit se, rozčilený, kočovný... Nemiluje ženu pro ni samu a v ní samé, miluje jen milostné pronásledování, dostaveníčka, nesnáze, překážky, únosy. Tyto vedlejší věci, tento inventář sentimentálních dobrodružství, to ho zajímá a přitahuje více než vášeň sama. Jakmile je žena získána, jakmile se mu oddá, mizí ihned jeho zájem o ni.« Zcela stejně ještě před Marañonem soudí a odsuzuje dona Juana Waldo Frank: »Don Juan není milenec v plném, vyspělém slova smyslu. Skutečný milenec zůstává v duchu a těle ženy, kterou miluje, jako uvnitř světa, jenž obsahuje nebe, ale také zemi a peklo. Skutečný milenec je stálý; nahlédl tak hluboko do milované ženy, že v ní našel nekonečnost — a jak by si mohl přát překročit ji? Co ho u ní drží, není rozkoš; rozkoš je pouze chvíle v této věčnosti lásky. Úzkost, hněv, černé stíny zklamání jsou také v ženě, kterou miluje, a on je také přijímá. Skutečný milenec je vzácný, vzácnější než genius. Ale don Juan

Básnictví a mravnost

Každý skutek lidský (vědomý a dobrovolný) je buď mravný nebo nemravný. Nemravné je podle křesťanské mravouky, co se přiči rozumu věrou osvícenému, jako hlasateli mravního zákona. Mravní zodpovědnost se měří podle vědomého souhlasu s nedovoleným předmětem.

Básnictví a umění vůbec nemá vlastního účelu, nemá v sobě samém posledního měřítka; slouží jako každá rozumná činnost dobru člověka. (Tím padá theorie »l'art pour l'art«.) Má cenu již proto, že jest činností, projevem života — je kladem, nečinností je zápořem. Básnictvím rozumíme duševní činnost, která představováním myšlenkového obsahu budí v nás libé city. Libost může být opět dvojí: první je libost, kterou pociťujeme z činnosti duševní a druhá, libost z obsahu. Přitom oborem básnictví je svět preludový; jím se vyruší city a vzbudí slast esthetická.

»Bůh nechce, abychom život prosnili, nýbrž abychom jej prožili.« (Jul. Zeyer.) Skutečnost je nezbytným základem básnické činnosti. Enthusiasté umění říkají tomu »brutální nadvláda všednosti.« Umění původem i účinkem pohybuje se víc v oblasti duchovní; tím také označuje vlastní naši přirozenost: složeninu ducha s tělem. Přitom je jisto, že není vrcholem činnosti lidské.

Požitek umělecký liší se od spánku, jídla, hry, zábavy. Je slastnou činností a činnou slastí.

Nyní k mravnému a nemravnému v básni. Nemravností nerozumíme v básni jen zdůrazňování sexuálních pudů, nýbrž i na př. porušení úcty k dobré věci, nactiutrhání, pomluva.

Umění není schopno řešit mravní problémy. Nemá-li někdo dost schopností, řešit problém vědecky, udělá z toho román a rozmazává šeredně kal s vedlejším úmyslem podrážditi čtenáře. Cit pohlavní směřuje k zachování lidské společnosti. Člověk, chce-li zůstat člověkem, nemůže nechat tělo jít za svým a duši opět za svým cílem; je potřebí jednotného, lidského směru, který jest udáván rozumem. Tedy vzněty pohlavní, stanou-li se uvědoměnými, stávají se i nemravnými pokud nejsou oprávněny, neboť v nich se nejvíce člověk, nýbrž jen část jeho. Tím tedy mravouka zavrhuje erotiku tělesnou, vilnou, zvířecí. Teď se ozvou učení sexualisté a začnou obhajovat třeba »čistou smyslnost«, nebo se budou zdvihat proti mravnímu posuzování díla, říkajíce, že záleží jen na tom, jak se vypravuje, že jde o vystižení společenských poměrů, o bezpodmínečnou realitu, že hledí na pravdivost, že morální tendence nenáleží do umění, že v životě nacházíme jedno i druhé atd.

»Čistá smyslnost.« Je zajímavé, kdo se k ní hlásí. Jsou to vždy atheisté a materialisté. Neodůvodněné hypotézy je přivedly na scestí; jejich síla vytryskla z materialistického pojetí života, jsou plodem mravního nihilismu. Nemají-li jejich hrdinové duše, mají jen tělo, a je přirozené, že jednají jen podle těla. O takovém umění praví E. Hello, že není uměleckým bludem, nýbrž negací umění. Myslím, že kdybychom za tento kult smyslnosti postavili

jiný, na př. obžerství, mstivost, chvalořečníci by jistě umkli, ačkoli to nejsou skutky o nic lepší.

Namítá se, že básnické dílo se má posuzovat jen s hlediska estetického, nikoli etického. Nezáleží prý na tom, co se řekne, ale jak se to řekne, jaká je forma, jaký způsob podání. Umění je tak rozmanité jako život. V životě se zpravidla nakazí ten, kdo mezi nákazou žije; tak také v umění projevuje se nákaza u toho, kdo se jí obírá, volí náměty výhradně nebo převážně nízké.

Mravokárci se často rádi srovnávají s lékaři, kteří naslouchají, rozbírají, neštítí se žádné nemoci, ale poznenáhla zapomínají, že i lékař potřebuje oddechu a povznesení, aby se nenakazil. Měli by tedy vyhojit sami sebe.

Přispěchá i realismus se svou trochou a bude ji strkat do popředí: jaký život, takové umění. Je to pravda *d e f a c t o*; nevím, zda i *d e j u r e*. Básnictví je vzhledem k životu koncentrovanější, výstřednější — tedy jakési zvětšovací zrcadlo.

Proč? Může podat jen, řekl bych, úlomky ze života, ty pak ostře osvětluje, takže nemůže než do jisté míry skreslit. Kniha prý nemůže nemravněji působiti než život, jde-li o realismus. Život je život, ošklivé stránky jsou takové jaké jsou, nejsou schválně vyvolávány pro zábavu, nejsou tak otírány, přizpůsobovány. A kdyby chtěl umělec podati život tak jak je, může to učinit, musí být ale sám mravný; pak by to pověděl mravně tak, že by to i mravně působilo. Jsou i předměty nemravné, ale působí mravně, člověk na ně nahlíží s útrpností, s odporem.

Očekáváme, že pravé básnictví, jsouc předně uměním, tedy jakousi divinací a intuicí nejtajnějších stránek všehomíra i člověka, jsouc dále uměním nejduchovějším, ponoří se do tajemných končin duchovních a bude nám zvěstovat vítězství ducha nad hmotou, nad tělem, opěvovati velké skutky mravních bojů a hrdinných ctností.

Rudyard Kipling (1865-1936)

Vzpomínky na Kiplinga mohou být spíše vzpomínkami na dobu, ve které žil. Nejslavnější doba pro Velkou Britanii — a Kipling byl jejím hlavním mluvčím, ba můžeme říci, že i jedním z budovatelů. Na stránkách jeho knih najdete klady i zápory celé té doby, touhu po exotice, vypravování o hrdinstvích lidí, kteří se obětovali pro vznešené a tehdy opravdu silné ideály vlasti a lepšího příští. Z Bombaye si dovezl Kipling největší množství zážitků, smysl pro práci, kterou pro příští svět vykonávaly tisíce průkopníků civilisace v koloniích, a velkou vypravovatelskou pohotovost. Byl všestranný a ve zvláštní formě i demokratický. Jeho povídky i verše stejně působily od přístavních nosičů přes vojáky v koloniích i na londýnské intelektuály. Všechny vrstvy vzmužovaly k boji za další velikost národa. Tvořily muže, odhodlané a nelekající se ran. Nebude již asi doby slavnější, kdy by tento druh mužnosti byl více ceněn a více na něm stavěno. Neprávem. Nebylo také doby méně upřímné, s dětským názorem na stroje, na dělníka a všechno to, co až nyní, prudce osvětleno, jeví se v docela jiných barvách. Dnes je více surovosti, špatnosti a špíny, ale není dnes již těch, kteří by nechtěli vidět hrůzu toho všeho a s úsměvem se dívali novými barevnými sklíčky. Ve verších nejlépe cítíte pokoření Východu bílými muži, ale současně neznámou sílu, která vítězství bílého člověka nenechává nikdy

je muž, který miluje v ženě své vlastní smysly, své vlastní vítězství. Skutečný mileneček je vzácný, poněvadž plně vyspělý muž je vzácný. Don Juan je všední, poněvadž dětství jest všední; je to stav, kdy člověk hledá jen sám sebe, bere život jako širokou cestu, pokrytou květy, podél níž vesele běží chtíč a radost, pronásledující svůj vlastní obraz. Pod lyrickými slovy dona Juana je chlad; pod jeho triumfy je abstrakce. A jeho skutky jsou fantasie, neboť jen on je reální a žen, které potkává, nikdy nezná, znaje jen své vlastní přání.» — (Gustav Winter, *Don Quijote na rozcestí*. »Sfinx«, B. Janda v Praze, str. 55—57.)

„Jak se dělá světová literatura“

KAREL ČAPEK: PŘÍTOMNOST XIII. 1.: »Není-li naše písemnictví tak světové, tak světu potřebné a ve světě známé, jak bychom si přáli, není to asi proto, že naše domácí poměry jsou příliš malé, tísnivé a nepříznivé, aby v nich vznikla velká a zajímavá literatura, nýbrž proto, že naše literatura není dost velká a zajímavá, dost zralá, upřímná a zkušená, aby plně a přesně vyjádřila naše domácí poměry, český život a všechno, co od země až po hvězdnou oblohu je obsaženo v českém osudu. Kdyby naše knihy byly dost české, byly by také dost světové.«

50 let abbé Gremauda

Letošního roku oslaví Pax Romana význačné jubileum. Dne 26. února dožívá se 50 let její generální sekretář jako Joseph Gremaud. Na červen připadá 25leté výročí jeho kněžství a v červenci bude tomu 15 let, co abbé Gremaud spojil co nejtěsněji své dílo a svůj život s myšlenkou Pax Romany.

Není možno přejíti mlčky přes toto jubileum. Vždyť málokde setkáváme se s takovou obětavostí a houževnatostí při realizaci určité myšlenky jako tomu je u abbé Gremauda. Pax Romana je jeho. Pracuje v ní od prvního dne, nejprve jako duchovní rádce, potom jako generální sekretář. Již na prvním kongresu 21. července ve Fribourgu abbé Gremaud radí a dává směrnice pro první činnost. Je pojítkem mezi studenty a církevní autoritou, kterou z pově-

ření Vatikánu zastupuje od počátku J. Ex. Msgr. Besson, biskup ženevský. Od té doby zájem jeho o Pax Romanu neustále roste a jeho práce se stupňuje. Všude je třeba jeho pomoci. Čas té nesnáze, se kterými se potkávají první pracovníci Pax Romany, působí jejich zakolísání, ale abbé Gremaud díky svému elánu vždy přemáhá neporozumění pro tuto práci a povzbuzuje k novému optimismu. R. 1923 se koná první kongres mimo Fribourg v Salcburku. Abbé Gremaud je přítomem s ostatními členy sekretariátu a znovu se tu ukazuje jeho schopnost a obětavost. Proto příštího roku na kongresu v Budapešti je zvolen generálním sekretářem. Pod jeho vedením Pax Romana doznala velkého rozvoje a její mezinárodní význam je dnes všeobecně uznáván. Na loňském kongresu v Československu poznali jsme dobře, jaký podíl na tomto úspěchu má abbé Gremaud. Poznali jsme též jeho bezpříkladnou obětavost, neboť abbé Gremaud je nejen generálním sekretářem, ale též největším věřitelem Pax Romany. — Jménem katolického studentstva československého přejeme abbé Gremaudovi, aby ještě dlouhá léta řídil jistě osudy Pax Romany a slibujeme mu, že se vynasnažíme, abychom mu jeho těžkou a vysoce důležitou práci co možná usnadnili.

Charles Čapek.

Časopisy pro fotografy amatéry

Málokde se těší kult amatérské fotografie takové oblibě, jako u nás. Téměř v každém větším městě je klub fotografů amatérů, který pořádá pro své členy odborné přednášky a výstavy, vypisuje soutěže o ceny a pod. Všechny kluby jsou sdruženy v ústředním Svazu československých klubů fotografů amatérů, jenž reprezentuje naši fotografii v cizině, pořádá mezinárodní fotografické salony a výstavy. Svaz vydává také každoročně Ročenku čsl. fotografie (o níž referujeme v rubrice Nové knihy) a měsíčník »Fotografický obzor« s osmistránkovou obrazovou přílohou. V tomto výborně redigovaném časopise najde začátečník i pokročilý amatér mnoho cenných rad, pokud se týkají technického zpracování fotografie i umělecké tvorby. Odběr tohoto cenného časopisu je ulehčen vstupem do některého

jistým a dává tušit, že budoucí doba se nespokojí s takovou papírovou formulí vzájemných vztahů, jak to viděl Kipling, a že bude budovati dál na zcela nových a lidštějších základech. Kipling měl jasný pohled na ty nekonečně rozmanité typy lidí, kteří se octli v exotickém prostředí, dovedl přiblížit jejich život chápání širokých vrstev a v tom byla všechna jeho síla a celý jeho úspěch.

Jeho Knihy Džunglí měly jedinečný úspěch a ještě i dnes jejich četba patří k největším zážitkům mládeže. Jeho svět přísně rozdělený na dobré a na zlé, vždy s vítězstvím dobrých, přiblížil se zcela blízko dětské duši a má mnoho výchovných hodnot. Sluší vzpomenouti jeho román »K i m«, nejlepšího jeho díla, ostře viděného, kde žije celá tajemná Indie se vši exotičností, prostotou a touhou po největší dokonalosti jednotlivce.

Výbor z jeho básní, které vydalo zlínské nakladatelství Tisk, byl případně nazván »P í s n ě m u ž ů«. Přeložil Otakar Fischer. Sbírka charakterisuje dobře tuto část Kiplingovy tvorby, píše o mužích a lidech, kteří zasvětili své životy vítězství bílých. Poesie poučná o strojích, spolupracovnících člověka v boji o lepší zítřky. Cítíte touhu po dokonalých jedincích, kteří slávu vlasti budou šířit všude. (V básni »Když...«: »... když něhu sneseš přílišnou i tvrdost, když svůj jsi, všem nechť druhem jsi se stal, - když, sbratřen s davem, uchováš si hrdost - a nezpyšníš, byť mluvil s tebou král, - když řekneš: „Svémi vteřinami všemi - mně, čase, jak bych závodník byl, služ!“ - pak pán, pak vítěz na širé jsi zemi - a co je víc: pak, synu můj, jsi muž!« — Nejlepší jsou básně, v nichž Kipling ztrácí svou mnohomluvnost a je stručný, básně: Mandalay, Pěší posel do hor, Matčin syn a Chladné železo. »Je to bolest pro zoufalé, rány pro muže jsou, - balšám pro chorá srdce zmožená lopotou. - Buď prominuta Ti zrada, tvůj hřích buď neztrestán vždyť železo, chladné železo, nad světem musí být pán!« Otakarovi Fischerovi musíme být za krásný překlad vděční.

Jméno Kiplingovo bude vděčně vzpomínáno Velkou Británií ještě dlouho. Přes všechny vady, které bychom našli na jeho uměleckém odkazu, přinesl do literatury mnoho dobrého. Celá doba žila z něho a že dnes již nemluví tak nalehavě, není jeho zápor, protože dnes jiné otázky hýbou lidskými dušemi než imperialistické zájmy říší a i exotika ztratila již své prvotní kouzlo.

Dr. Sláva Bátěk.

Víra

Také máme pevnější slovo prorocké, a vy dobře činíte, dbáte-li ho jako svíce svítící na místě temném, až den rozbřesne a denice vzejde v srdcích vašich. II. Petri I. 19.

Místo temné — tento svět. Svíce — víra naše. (lumen fidei) Denice — patření neprostřední na Boha (lumen gloriae).

Vejdu-li na místo temné, na příklad do chrámu osvětleného jen nepatrným svitem věčné lampy, nerozeznávám přesně a určitě předmětů, které tam jsou, nevidím, jaké obrazy zdobí zdi a co znázorňují nástropní fresky. Tolik ale záře skýtá i nepatrná lampička, abych mohl kráčet, nezavádil, nezabloudil. Tak i světlo víry: neukazuje nám Boha, jaký jest ve své skutečné velebnosti a kráse; poznáváme ho jen nepřímo a nejasně. Avšak poznání to nám stačí, abychom nezabloudili v tmách tohoto života: až se rozbřesne den, přestane světlo víry, rozplyne se takřka ve

světlo neprostředního patření na podstatu božskou tak jako se ztrácí světélko věčné lampy, když okny chrámu vpadá záplava ranního světla.

Kristus – vzor

My vidíme, že všechny řeky z moře počátek svůj berou, a tam se opět navracejí. Spasitel náš jest ono moře veškerých ctností a vědomostí, od něho pochází zdržlivost těla, horlivost srdce a dobrá vůle, a ne pouze tato, nýbrž i když někdo obdařen jest výtečnými dary duševními, když výmluvností vyniká, když dobrý, bezúhonný život vede, i to vše pochází z jednoho pramene. K prameni tomuto musí se všechny tyto dary navrátiti, neboť by se jim mohlo státi jako těm vodám, které nestékají zpět do moře, nýbrž stojí, tvoří bahno a hnijí.

Sv. Alois z Gonzagy: Epištola k studující mládeži italské, proslovená v koleji sienské 1590.

Zvůle a výchova

Montaigne radí, aby se mládeži dovolilo všecko: jest prý nutno, aby se ve všem, i ve špatnostech otupila a pak s tím větší horlivostí se uchopila dobrého.

Kam takové pokusné náhledy vedou, dokazuje následující rodinná tragédie:

Philostrat vykládá ve svém díle »Život sofistů« o bohatém filosofu Proklovi z doby císaře Hadriana: činil výchovné pokusy na svém vlastním synu, jenž prý neměl chuti ani k učení, ani ku práci. Nikdo mu nečinil násilí, t. j. nenutil ho k žádné vážné užitečné činnosti, jako přípravě na život.

Mladý Proklus zabýval se nerušeně svými psy, kohouty a koňmi a otec mu dělal při tom poslušného, skromného sluhu, míně, že se synáček těchto marností a hloupostí tím spíše nabaží a zatouží pak po vážném zaměstnání, jež by obohacovalo jeho ducha a zušlechťovalo jeho srdce. K nevýslovnému žalu otcově zanechal sice mladík těchto věcí, zaměnil je však tím horlivěji pitkami, hrou a ženskými, pojav při tom nevyléčitelný odpor ku svému dětinsky slabošskému otci. Starý Proklus ze žalu nad svým dítětem předčasně zemřel.

»Běda národům moderním,« volá Dr. Foerster, »již prožívající krisi svého bytí ve své zaslepenosti vyvěrající ať již z nevědomosti nebo z velikášství volí pokusné cesty výchovné, zavrhuje metody tisíciletou zkušeností osvědčené!« —

Budoucnost každého národa závisí vždy a všude od výchovy mládeže! Tuto velikou pravdu pronesl již Sokrates. Hle, Alkibiades, mladík bohatě nadaný, stává se obětí špatné výchovy a spoluhrobařem svého národa! Po předčasné smrti svých rodičů dostal za vychovatele slavného Perikla, jenž se však o svého svěřence naprosto nestaral, přenechav jeho výchovu jakési ženě spartánské a Zopyrovi, svému thráckému otroku, jenž pro své stáří svému pánu již jinak ničím nemohl býti užitečným. Jak často slovy pohnutými, důtklivými a rozhodnými káral proto Perikla Sokrates poukazuje na nebezpečí hrozící národu!

Tak se stalo, že Alkibiades, jinoch svým nadáním oprávnující k nejkrásnějším nadějím, se octl na scestí stav se člověkem neukázněným. Když dospěl mužných let, shromažďoval kolem sebe onu neblahou společnost lidí, v jichž životě mravně klesající

klubu fotografů amatérů, s jehož členstvím je spojeno mnoho dalších výhod. — Kromě tohoto časopisu bude zvláště fotografům specialistům dobrým vůdcem časopis, vycházející letos v druhém ročníku. Je to čtrnáctideník »Fotografie«, jehož čísla jsou věnována speciálním oborům fotografie umělecké i užité. — Oba tyto časopisy našim fotografům amatérům doporučujeme.

—cm.—

Jak odpovídá ruská věda na otázky:

Co je duše lidská? Bolševici v Rusku vydali naučný slovník. V něm je tato odpověď na jmenovanou otázku: Duše lidská je výmysl theologický. (Encyklopedie Svazek 23., str. 646.) — B) *Co je to duchovenstvo na západě?* Tentýž naučný slovník odpovídá: Jsou to agenti státních vlád. Jak ubohá odpověď! — Proto asi ve Francii sebral stát duchovenstvu církevní majetek, proto ve Španělsku vyhnala vláda jezuity, proto Hitler v Německu zavírá kněze do žalářů. Kam až jde fanatická nenávisť bolševiků proti náboženství! Old. B.

Pojedte s námi do Říma!

TRADIČNÍ POUT KATOLICKÉHO STUDENTSTVA A INTELIGENCE do Říma bude uspořádána i letos ve dnech 4. až 15. dubna. — Směr cesty: Praha, Brno, Vídeň, Benátky (zastávka), Padova (zastávka), Florencie (zastávka), Řím (6 dní), Pisa, Janov, Milán, Innsbruck, Mnichov, Praha. Pout byla schválena nejdůstojnějším arcibiskupským ordinariátem, č. j. 15.465, ze dne 19. listopadu 1935. Duchovním vůdcem pouti bude vdp. profesor Josef Límpouch. Cena pro studující z Prahy, Brna a Bratislavy ve III. třídě Kč 1375.—, pro nestudující III. třída Kč 1578.—, II. tř. Kč 1975.—. Zájezd do Neapole a Pompejí bude možno podniknouti za příplatek Kč 130.— (140.—). Zájezd do slavného kláštera Certesa di Pavia u Milána za příplatek Kč 35.—. Pas musí mít každý svůj.

Přihlášky nutno zasílati již nyní, po případě nejpozději do 15. března t. r. Vyžádejte si podrobné prospekty, které vám zdarma zašle Poutní odbor Ústř. katolického studentstva, Československého, Praha II., Štěpánská 35, II. mezipatro.

národ spatřoval. Ztělesnění svých slabostí a vášní a ospravedlnění svých vlastních hříchů a neřestí.

Předvídaje mravní úpadek a možná i katastrofu svého národa, řekl Sokrates, že v národě jest mnoho, přemnoho vůdčích mužů, již naprosto nejsou s to, aby svým vlivem někoho z příbuzných, tím méně někoho ze sobě cizích nadchli pro život mravně dokonalý, Řeka důstojný.

A právě to jest vrcholem všeho umění, uměním nejtěžším, jehož bez vlastní zdatnosti a bez veliké dávky nábožensko-mravního vedení nelze pěstovat. Kdo tohoto umění si neosvojil jsa sám otrokem, otrokem vlastních vášní nebo vnějších vlivů a okolností, dožije se nutně na svých svěřencích té smutné zkušenosti, že se stanou z nich buď otroci, nebo pokrytci, poslušností a kázní pohrdající; ne snad proto, že by jim byly tyto mravní hodnoty nízkými, nýbrž spíše, že jsou jim nedostižně vznešenými a vzácnými.

Sám Goethe doznal, že chybný byl jeho náhled, jako by nebylo třeba činiti mládeži násilí: nechť prý se vybouří a po bludných stezkách vzdychá, dokud od klamných ideálů ji násilím neodtrhne přísný, neúprosný život!

Tím chtěl ovšem Goethe omluvit své vlastní bloudění v době svého hýřícího mládí, — jako zralý, životem zkušený básník-filosof píše zcela jinak. Svému příteli Eckermannovi se zpovídá, že člověk, není-li dobře vychován, člověk bez mravního charakteru se stává bezohledným, rafinovaným sobcem a nesnesitelným d'áblem. A nařiká nad svým okolím: »Čím déle žiji, tím více lidstvo nenávidím, je zrovna metodicky ničemné a já zoufám nad ním, — není mu pomoci!« (Briefe an Eckermann.)

Msgre prof. Otto Gaube.

Albert Vyskočil:

O tendenci v poesii

Co je konec konců v poesii nezdravého? Leda to, co do ní nenáleží, kromě toho, co tam bylo zkaženo a nedotvořeno. — Tvorba s výslovným zřetelem k národnímu zdraví? Nebyly tyto okuláry příčinou jinak nepochopitelné slepoty kritiků účtyhodného školení od Chmelenského až k Havlíčkovi a Sabinovi? Není to k ničemu, jako všechny ostatní tendence a vedlejší záležitosti; holé nezdraví, i kdyby spisovatel zveršoval celé desatero zdravotních pravidel! Chcete snižovat zpěv Máje na zakryté ponoukání k nihilismu, nebo dokonce připomínat, že poeta Básní noci je hysterický a že básnička Babičky byla tuberkulosní a že se to nemůže nějak neobrázet v jejich díle? Zajisté. »Moc má v nemoci dokonává se. Neboť když se modlím, tehdy silén jsem,« praví svatý Pavel v textu, jehož poetickou exegesi jsou Jan Maria Plojhar a všechna ta díla, jímž literární hygieníkové dávali značku morbidních produktů.« (Z knihy Alberta Vyskočila »Marginalia«. — 8. svazek Pourovy edice.)

NOVÉ KNIHY

DOMINIK PECKA: TAJEMSTVÍ ŽIVOTA. Upozorňujeme-li ještě jednou na knihu Dominika Pecky »Tajemství života«, je to proto, abychom nově zdůraznili význam této podivuhodné knihy. Peckovy aforismy, doložené místy citáty, jsou přesvědčivá svědectví a dokumenty pro moderního člověka. Ukazatel cesty, Dominik Pecka, má dar ostře rozlišovat a třídit jednotlivé pojmy a ukazovat tam, kde jsou pochybnosti, s neotřesitelnou jistotou. Jeho analýsa sportu, tělesné výchovy, lásky, erotismu a čistoty objevuje mnohé, o čem jsme nikdy neuvažovali a vede vždycky k jasnému pohledu vzhůru. Mladí intelektuálové katoličtí mají konečně bezpečnou příručku pro názor na nejpálčivější otázky dneška. Kniha Dominika Pecky je jedna z nejzávažnějších publikací poslední doby. (V. Kašpar v *Lid. listech* 15. II. 36.)

CYRIL ŠÍMA O. P.: PIUS X. (Vítězové, Olomouc, III. roč. 1. Cena 3 Kč.) — Monografií o Piu X., papeži osvícené a velké víry, apoštolské horlivosti a nezměrné dobroty, zahájil časopis »Vítězové« svůj třetí ročník. První tento svazek se čte velmi pěkně a zanechává v mysli výstižný obraz svatého Velekněze. Na konci je přidána mistrná přednáška gen. dominikánů P. Gilleta, již pronesl v Římě.

Dr. JOSEF VRCHOVECKÝ: CÍRKEV A NOVÁ DOBA. (Matice cyrilometodějská v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.) — Znovu je třeba upozorniti na tuto vzácnou knihu. Církev v nové době neztratila svůj vznešený a věčný význam, stále trvá její

poslání budovatelky pravých základů skutečného štěstí a pokoje jednotlivců i národa. Život lidstva není jen shon dne, zápas o hmotný úspěch, dobývání nadvlády a větší moci, život lidstva tkví v duchu a pravdě. Autor pozorným okem sleduje myšlenkové směry, ovládající dnešní světové dění a hodnotí je ve světle věčných pravd křesťanství a tisícileté zkušenosti katolické Církve. Z názvu kapitol: Boj proti Církvi katolické. - Vývoj církevní nauky. - Vychovatelské hodnoty katolické Církve. - Katolická Církev a světový mír. - Cesta k víře - a j. Praktické potřeby slouží důkladné rejstříky věcný a osobní.

MODLITBY SV. TOMÁŠE AKVINSKÉHO. (Přeložil P. Em. Soukup O. P., Edice Krystal, Olomouc.) Vedoucí dominikánské edice »Krystal« mají šťastnou ruku při výběru textů pro bibliofilské soukromé tisky, vydávané už po pět let pro přátele a dobrodince edice. Letos se rozlétla do světa nejvěrnějších Hlubinářů knížečka právě tak cenná a vzácná, jako milá a úhledná. Je to deset modliteb sv. Tomáše Akvinského, jež se světec modlival při nejrůznějších příležitostech. — Je to duch modliteb sv. Tomáše, jež potřebuje dnešní svět. Duch lásky, pokory a síly. A tímto duchem jsou vybrané modlitby tak prodrchnuty, že se stanou jistě denním chlebem každému, kdo jednou poznal jejich čistou krásu. cm.

HENRI BREMOND: ČISTÁ POESIE. (Z francouzštiny přeložil L. Kratochvíl; úvodní studii napsal F. X. Šalda. Vydal Orbis v Praze.) Zajímavá věc: Kniha Bremondova svého času pobouřila celý literární svět francouzský a dnes pobouřuje umělce a kritiky čsl. Mnozí se vzpínají, ošívají se a nazývají Bremondovo učení o »čisté poesii« zmateností, nepřes-

ností, mlhavostí a tudíž i neužitečností. Ale jen ať se vztekaají, právě jim přistihuje Bremond pyšnou módní pózu a cuchá nakadešené účesy. — Je tolik sladkosti v této Bremondově knize, v jeho krocích za podstatou básnického dění, v němž je a navždy zůstane cosi nevyslovitelného, cosi, co nelze vyložit, co je prostě tajemstvím, jak již v XVII. století řekl jesuita básník P. Rapin. A jesuita Bremond sám se ponořil hluboko do oněch věcně se valících vln nekonečného moře krásy. Nechal si zpívat básníky všech věků, utíkal pryč s jedním veršem nebo třeba jen slovem a nechal mlviti své okouzlené srdce. Bremondova theorie o čisté poesii je učení, že nejkrásnější básně jsou básně, která nikdy nepřešla slabě, mnohdy nemocné a horečné rty básníkovy, která jen jako podivuhodná družka tkví v jeho srdci jako bolestná prazkušnost nebo krvavě-jící rána. Krev ukapávající z této rány a písící pak básně, dává jen tušiti onu tajemnou realitu, která je poutem mezi světem a Bohem. Co je to »čistá poesie«? Bremond sám říká: »Čistá poesie je tím, co zbývá říci, když už je vše řečeno, co se cítí, co však nikdy nikdo nerekne.« Celý problém zůstává otevřen jako modlitba, jak cesta za Bohem, který je dárce krásy, normy básníkovy tvůrčí síly. Bremond analyzuje každou píď básníkovy cesty, vrhá se na jádro jeho díla a bojí se jeho křehkosti, třebas ví, že, je-li opravdové, je v bezpečí, je věčné. Tak Bremond vylupuje ze srdce básníkovy onen tajemně zjevený komplex, kterým prorůstá duše a který je mystickým oknem do díla Božího. Básník poznává mysticky a své poznání promítá ve svou tvorbu, která je úkonem ne rozumu diskursivního, ale intelektu, který znamená daleko více než rozum a vůli. Stejně tak je třeba i čtenáři pohlížeti na básně; je nemyslným počínáním chtít suchým způsobem, rozumářsky pitvati básně; básně musí působiti bezprostředně, třebas jen její jediný verš, ale musí to býti onen zaklínací, hudební nebo i taneční dech, který rozezvucí v jásavou resonanci srdce všech. Takhle-li se Bremond dívá na poesii, chápeme, že mnozí jsou zmateni, vykládající učení Bremondovo jako nesmyslný extrém; ovšem že měří svým zdegenerovaným normálem a pravda jim připadá jako nesmysl. Jaká úrodnost spočívá v Bremondově theorii! Kolik nových problémů otvírá a kolik jich nechá navždy otevřeno! Kolikrát bychom mohli měřit, kolik toho museli odhodit a kolik vyhledávat! Je laskavá Bremondova »čistá poesie«, ale je i tvrdá, ale ať, kdo miluje krásu, ví, že i krása dovede svou náhlostí zabíjet. Mnoho toho bylo již napsáno o Bremondovi a jeho »čisté poesii« a přece vyžaduje onen problém nové a nové trpělivé práce a pilnosti od spřízněných duší. Bremonda bylo třeba i našemu umění i naší veřejnosti. Srovnáváme-li slova Březinova, Šaldova, Vyskočila, Mukařovského a několika jiných, vidíme, že i u nás bylo hodně řečeno o tom, co Bremond nazval »čistou poesii«, ale že to zůstalo jaksi jen pouhým, třebas často obdivovaným, soukromým akademisováním na jedné straně, nebo experimentováním na straně druhé. (Říkalo se také, že je v tom mnohdy i klerikalismus a že je to všechno jen darebnost a počínání se stanoviska materialistické dialektiky naprosto pochybné a pod.) Byly nadhazovány i problémy freudismu, ale tak ubohé, že je třeba jen se usklíbnout. Ale koneckonců Bremond zvítězil i svou knihou »Básně a modlitba«, která je pokračováním »Čisté poesie« a která říká něco podobného slovům Leona Bloye, že vše, co není modlitbou, kláněním Bohu, je poušť slova, fráze. — jza.

ROČENKA ČESKOSLOVENSKÉ FOTOGRAFIE 1936. (Za účasti redakčního kruhu uspořádal A. Škarda, vydal Svaz československých Klubů fotografů amatérů, Praha II., Opatovická 3.)

— Dokonalostí i obsahovým bohatstvím letošní Ročenky československé fotografie bude překvapen nejen ten, kdo dosud nezná vysokou úroveň prací našich fotografů amatérů, nýbrž i znalec, sledující pravidelně vývoj čl. fotografie. Šestá fotografická ročenka jasně ukazuje, co možno vykonat spoluprací, vedenou láskou k věci. A v málokteré centrální organizaci vládne duch radostné spolupráce jako právě ve Svazu Klubů fotografů amatérů, jehož péčí Ročenka vychází. — Ročenka podává výroční přehled domácí tvorby fotografické všech oborů a rozumných směrů. Je to tvorba bohatá, ušlechtilá a záslužná. — Jako každoročně, předcházelo i VI. ročence několik velkých výstav, které ve srovnání s cizinou ukázaly vysokou úroveň prací čl. amatérů. Byl tu III. mezinárodní fotografický salon v Praze, samostatná výstava čl. amatérů v Královské fotografické společnosti v Londýně, putovní výstava československé fotografie v městech Jihoafrické Unie a účast na mnoha mezinárodních salonech v cizině, nehledě k četným výstavám v krajinských městech. Tyto významné podniky byly pro naši fotografii zkušebním kamenem její světové úrovně, ale jistě také očistným ohněm, z něhož čl. fotografie vychází prosta výstřelků od fotogramů až po surrealistické pokusy. 64 obrazy ročenky ukazují, že československá fotografie jde oním správným směrem, její ji určili zkušení odborníci-umělci, že zůstává pravou fotografií, nezfalšovanou a nepřikrašlovanou olejotisky či gumotisky, že zůstává tím, čím má být, má-li se nazývat fotografií — to je obrazem krásné skutečnosti, přenesené čočkou na citlivý materiál — dokumentem o kráse. Jsme přesvědčeni, že takové chápání fotografie, jež postavilo práce našich fotoamatérů na světovou úroveň, zajistí čl. fotografii i v budoucnosti přední místo. cm.

GUSTAV WINTER: DON QUIJOTE NA ROZCESTÍ. (Vydalo nakladatelství Sfinx, B. Janda v Praze, jako 1. svazek edice »Kořeny doby«. Stran 316.) — Co mě nejvíce rmoutilo při četbě Wintrovy knihy, bylo poznání, že nebudu moci v referátě o ní plýtvati superlativy, jak bych chtěl. Je psána marxistou a marxistické kopýtko vycukuje z ní i na místech, kde to autor zřejmě nezamýšlel, ale to je snad také jediná podstatnější vada knihy, jež je jinak psána řádně, velmi bystře a svým způsobem spravedlivě, s nevšedním rozhledem, širokou a nikoliv povrchní znalostí materiálu a s hlubokým smyslem pro synthesu. Jde v ní o Španělsko a jméno důmyslného rytíře v nadpisu má jen ukázat, jak nutno postupovat, aby nám nezůstala zahalena a neznáma pravá tvář této země. V Donu Quijotovi, pravému reprezentantu Španělska, nevidí ovšem Winter slabomyslného blouznivce, poslaného na svět jako výstražný příklad lidem zdravého rozumu, jemu (právě tak jako současným filosofům španělským) je tento hrdinný rytíř především představitelem vůle, zoufale rozpjaté k absolutnu, tragickým zajatcem skvělého snu, před nímž bledne a mizí všechna prázdnota a povrchní skutečnost všedního dne. A to je Španělsko, země pathetická, jak zní první věta Wintrovy knihy. Slovo pathos má ovšem v našich ústech falešný přízvuk řečnického bombastu a jarmareční výmluvnosti, jeho pravý význam je však jiný, neboť znamená bolest. A v tomto osvětlení donquijotovském nám ukazuje Winter Španělsko, pathetické ve svých obyvatelích, historii, dějinách, v touze rozletu a lásky, v literatuře a umění. Druhá část knihy je věnována příčinám a provedení španělské revoluce, chválám tříleté socialistické republiky a jejímu prozatímnímu úpadku. Chvály socialisticko-republikánského režimu nutno ovšem korigovat jednak z knihy samé, jednak srovnáním s poměry řekněme našimi. Mluví-li na příklad Winter o zásluž-

né činnosti španělského učitelstva, o sborech »kultur-trägrů«, kteří bývali za socialistické vlády posílání »obrozovat« venkov, stačí vzpomenout na učitelstvo československé a na záslušnou činnost různých osvětových sborů a komisí a hned víme, na čem jsme. Tak je to i se socialistickým zákonodárstvím církevním, sociálním, s »osvobozením« ženy atd. Doporučuji čtenářům, kteří dovedou myslet kriticky. Bude to pro ně četba velmi poučná a nejenom pokud jde o Španělsko.

FRANTIŠEK MICHAEL WILLAM: ŽIVOT JEŽÍŠE KRISTA. (Přeložil P. A. Stríž, nakladatelství »Vyšehrad«, Praha, 1935, stran 635, 55 Kč.) — V pražském nakladatelství »Vyšehrad« vyrostl nám v poměrně krátké době ediční podnik, jakých nemáme u nás mnoho. Od menších prací domácích a přeložených přichází s monumentálními díly světové literatury. Máme tu na mysli především Undsetovou a právě vydaný Willamův »Život Ježíše Krista«. — Toto dílo zasluhuje nejvyšší pozornosti. Nechce nahrazovat evangelium, nýbrž je jeho výborným doplňkem tomu, kdo už dovede pronikat hloubky Kristova učení i jeho života a prvním vůdcem tomu, komu nedostatek rozumné víry dosud brání, aby viděl v Kristu nejen člověka, nýbrž i vtěleného Boha. — Stalo se dnes frází, že Kristovo učení je neaktuální a že dnes žijeme v době tak zvláštní, že nemožno vystačiti s učením, jež bylo hlášáno před 2000 lety v jiném prostředí a za jiných podmínek. A to Willam skvěle dokazuje, že právě poměry doby současné mají mnoho společných rysů s napjatými poměry politickými, sociálními a náboženskými v době Kristově. Tato nepřímá konfrontace dvou dob a prostředí se podařila Willamovi výborně. Spisovatel zasadil život Ježíšův, jak je podán v evangeliích, do původního prostředí dějinného a zeměpisného tak věcně, všestranně a životně, že čtenář vidí jasně vztahy mezi dobou Kristovou a naší a nabývá přesvědčení, že zase jen božské učení Kristovo může vyléčit naši dobu. Ke své mohutné práci přistoupil Willam po pečlivé přípravě s důkladností opravdu německou. Znalost aramejštiny, studium dějepisných a biblických děl, dlouhá cesta po Palestině mu umožnily, aby napsal knihu vysoce zajímavou a vědecky závažnou. Autor však prochází Svatou zemí nejen jako umělec, kulturní historik, etnograf, nýbrž především jako věřící křesťan, odkrývající hlubokou lidskost Syna Božího. A právě ono uvedení prostého života ve vztah k náboženskosti a náboženským vyznáním je velkým a nejceněnějším kladem díla. — Není jistě náhodou, že mohutné dílo o životě Ježíše Krista bylo napsáno v Německu. V zemi, kde útoky novopohanů se soustřeďují na základ křesťanství — Božství Kristovo. Věříme, že i u českých katolíků najde kniha živý ohlas. — Výstižný překlad Strížův přiblížil dílo českému čtenáři jak jen bylo možné.

JAROMÍR MĚŠŤAN: HOCH VESMUTKU. Verše z chlapeckých let. Edice Sdružení jihočeských výtvarníků, České Budějovice, 1935. — Už název autorova debutu prozrazuje jeho závislost na Nezvalovi. Začteme-li se do jeho veršů, vycítíme ještě druhý vliv: Wolkerův. Ale autor přece jen není ledajakým epigonem, jeho lyrika je jakousi syntesou wolkerovského smutku mládí a pestré tříštné nezvalovských obrazů. Měšťan má cílův představivost a dovede někdy velmi pěkně zachytit náladu. Zato se dopouští mnoha základních chyb formálních, hlavně v rýmech. Rýmuje docela plot — život. Také jeho asonance jsou velmi pochybné: s topoly — narodí (!) a dokonce zvolna — s volma!! Někdy jeho básně působí dojmem

sestavovaných slov, bez vnitřního přízvuku (»Pohádka«). To je ovšem důsledek poetického vlivu. Mnohé obrazy jsou přehnané, až nehezke, na př.: »vášeň na koni mého srdce« (»Večery chlapců«). Do některých básní se autor příliš nutil, je to zřejmé na násilné dikci (báseň »Ty — já a hřích«): »Má ústa visí na ústech Tvých« (proč velké T?), nebo »až zhasím Tvůj lampion úst« atd. I slovosled je zde násilný: »Tvých očí vinice zelené« a také »rety« se zde dvakrát objevují: »v pěšině retů (!) Tvých« a verš »větry slov pěšinou retů« připomíná klasické verše minulého století. — Několik těchto řádek nechce mít funkci mentorských výtek, chce být jen kamarádkým upozorněním na chyby, jimž se Měšťan může přístě vyhnouti. Neboť Měšťan básnické nadání má. Všude tam, kde se nesnaží o vyumělkovanou dikci, kde jeho básnická řeč je prostá, jeví se nám jeho poesie upřímnou a lidsky teplou. Snad nejhezčí je báseň »Chlapec-tví«: »Broskvové prsty - oči jak pudřenky - to jsem já - který si pohádka - tropických nocí - zvečera povídá. - Který miluje - boží muka - a rybníční pláze - a kterému nikdo - snít o kráse - nezakáže.« Ota Tichý.

ANTONÍN KOLEK: HERMADA. (Nákl. Společenské knihtiskárny v Přerově, Masarykovo nám. 16, Kč 20.) Antonín Kolk, známý už (1936) historickou prací »O klíče markrabství«, přichází s obrázkem válečným. Několik týdnů na italské frontě je tu zachyceno ve vši drásavé skutečnosti. Peklo fronty, hrůzy příšerné bubnové palby, vzteklá zuřivost útoků, hlad, kamarádství, flegmatická oddanost osudu — všechny tyto obrazy se pojí v jediný napínavý film, jehož hrdinou je prostý český voják od třetího pluku, jenž pije až na dno kalich děsu, opuštěnosti, zoufalství a mučednictví. Není tu nádsázek, jimž tak lehce podléhají vypravěči o válce. Kolkovi není válka jen přirozeným dějinným úkazem a pustým vražděním a zabíjením. Autor promítl do této vřavy a chaosu myslícího člověka, českého inteligenta, omámeného školskou moudrostí, rozleptaného filosofickými systémy, opojeného vědou, civilizací a technikou, který v nejtěžších chvílích života poznává, že stojí sám, a že celá pyšná stavba lidského rozumu je mu v tomto okamžiku málo platná. Oč výše tu stojí prostý venkovan-Slovák, který ve vši hrůze zachovává naději v Boha. Teprve protřepná bolest vrací člověka opět na cestu k Bohu. Kolkův jednoroční dobrovolník Pilát je skutečně našim českým »člověkem, narozeným z války«, jak jej Francouzům vykreslil Ghéon. — Válka ničí, ale tvoří naději — blaženou naději věřícího člověka. V tomto poznání je síla Kolkovy Hermady. V tom se liší od všech zvědavých a bombastických válečných reportáží, jimiž byl přímo zamořen knihkupecký trh v minulých letech. — Kolkova Hermada je kniha dobrá a užitečná zvláště v těchto dnech, kdy přízrak války začíná děsit a kdy nevíme dne ani hodiny. — Nakonec ještě upozorňujeme na pěknou technickou úpravu knihy, kterou provedl mladý architekt J. Synek, bývalý spolupracovník Jitry.

FOOTBALL VEDE. (Opereta o 4 jednáních. Hudba Stanislav Vrbík, libreto Alois Čáp. Cena 10 Kč. Vydala Společenská knihtiskárna v Přerově.) — Autor libreta Alois Čáp staví v libretu proti sobě dva světy: přátele a odpůrce footballu. Prudký zápas o názor končí vítězstvím footballu. Je to novinka námětem i postřehem. Autor věnoval hru Hanácké župě footballové. Vrbíkova hudba o předešlé a 24 číslech je snadno proveditelná, originální, melodicky a rytmicky bohatá, plná svěžích nápadů.

D O P I S Y

Kolegovi »Rub«.

Řeknu jen tolik: jak je možné, aby se Čechové mezi sebou hádali? To by naši germánští sousedé jistě nedovedli. Či je to stará slovanská nesvornost? Proč tak ostře vystupujete proti Čechům z Čech? Tím, že budíte na jedné straně sympatie, myslíte, že zášť, vzburzenou na straně druhé, získáte? Myslím, že po Vašich slovech se kolega J. P. díval ještě skeptičtěji na dohodnutí Čechů a Slováků. Stále jen přemýšlíte o tom, kdo má větší přednost, zda Čechové z Čech, či Čechové z Moravy. Takové nemístné a dětinské škatulkování pro nic za nic. Když si nezamete ne dříve před svým prahem, tak se se Slováků nedohodnete.

Proč se Vám zdá, že Pražáci jsou domýšliví? Či je to u Vás žárlivost? Přece to není naprosto zásluha Pražáků (a také si to za svou zásluhu neklademe), že Praha má spoustu památek a že je hlavním městem. A nezapírejte, vy ji máte též rádi. Slavní mužové, kteří vyšli z Vaší Moravy, Moravěnky milé, ji měli též rádi. Je možné, že za mnoho a mnoho let z té drahé, krásné Prahy nezbude kámen na kameni a jednou hlavním městem bude třeba Brno. Budete pak spokojeni? Vidíte jen výhody hlavního města a nevýhody Vám unikají. V případě války, kdo to odnese víc, Praha či Brno, Čechy či Morava?

Myslíte, kolego, že Vaše poznámky o pražských operetách jsou věcné? Neradím Vám generalisovat! Nezapomeňte, že i v Praze jsou lidé, kteří nemilují revuální výstřelky. Ti druzí nemusí býti ani Pražáci, ani Čechové, mohou býti i z jiných končin našeho státu. Když tak moralisujete, tedy nepřijímejte ve svých moravských divadlech tyto operety. Ukažte nám zbloudilým Čechům správnou cestu!

Ještě to Ústředí! Skládá se většinou z Moravanů a tedy je vyloučena nadvláda Čechů. Zúčastnila jsem se též oné valné hromady, kdy si Čechové hlučně vyměňovali názory s Moravany. Na tuto valnou hromadu si pozvali Slováků, aby jim dokázali, jak dovedou býti nesvorní. A od té doby mi nevymizela z duše trapná vzpomínka. Vždyť ostatně katoličtí vysokoškoláci pražští jsou z valné části Moravané. Proč tedy ten spor? Vždyť Morava bude mít hodně dlouho navrch a já ji to ze srdce přeji, protože je to země daleko katoličtější. Jediná Vaše věcná poznámka, kolego, byla o onom mostu Moravy mezi Čechy a Slováků. Když se Slováci s Vámi dohodnou, jako by se s námi dohodli, protože my s Vámi jeden národ jsme. Jen Vám radím, až se se Slováků dohodnete, nevyčítejte jim třeba Tatry, tak jako jste nám vyčítali Prahu. Vždyť Praha všechny bratry Slovany bez rozdílu přijímá ve své starobylé zdi. Ještě Vás ujišťuji, kolego, že nemluví ze zášti, ale z touhy, abychom vždy byli svorní.

Přesto čekám, že se do mne řádně obujete — či mám (což bych raději místo nepřátelského povídání) očekávat slova: »Bratři a sestry, jsme Slované a Češi a hlavně, bratři a sestry, jsme v Kristu!«
»Arcus«.

Septimánu J. Š. — Klatovy.

Autor článku: »Ze zápisníku starého profesora« označil mládí slovy: »Doba nejhorší« — Vy právě naopak — vyjádřil jste se velmi příznivě a lichotivě. Podívejme se tomu na žaludek. Mluvíme bez obalu.

Příznějme, že slovo »nejhorší« nám nepovídá v tomto případě nic. Pisatel článku pokračuje: »mládí je dobou nejistot, zápasů, tápání, práce, zklamání«. Má plnou pravdu a já s ním souhlasím.

Je jisto, že každý mladík prodělává dříve nebo později krizi — jak v otázkách náboženské a politické, tak v jiných ostatních. Už zodpovězené otázky: »Je Bůh? Proč tu jsem? Co tedy?« — rojí se v hlavě a množí. Napadá ještě všelicos hloupějšího, ale chytrého zpravidla nic.

O choulostivé otázce pohlavní výchovatelé obyčejně mlčí právě pro tu choulostivost či stud. Tu ovšem stud není na místě a škodí. Má každý tak moudrého otce, který pozná, co se v synovi děje? Ve škole nám nepoví tuze nic; za něco frázovitě a nabubřelého děkujeme napřed. K odborné knize se nedostane každý. Nemá valná většina studentů stálého zvěděníka, má-li ho vůbec. Ten ovšem by pomohl nejlépe.

Nemáte absolvování dosud tuto předůležitou zkoušku životní. Jinak byste tak nepsal!

Já sám jsem krizi přestál a mohu se pochlubit — dosti obstojně, uvážím-li, za jakých okolností a na jak sypké půdě jsem stál.

Nikdo nepochopí, jak mi bývalo — mluvím upřímně — plakal jsem nejednou. Ti tak zvani pedagogové nikdy nešli dále, než — »Poslyšte, vy jste poslední dobou nějak zamyšlen«, nebo »Proč jste tak smutný?« — »Chodte na vzduch, abyste nabyl barvy!« — To je vše! Ti lidé byli vychovatelé! Jaká ironie!

Celým myšlenkovým chaosem jsem prošel sám, bez cizí pomoci — naplněn trpkostí a zklamáním! Chápete, o jakém zklamání mluvil autor článku? Kdo v mládí byl mlád, bojoval. Mládí nemá svou krásu, dokud neprojde úskalími vítězně. Na první lásku »studentskou« se rádo vzpomíná. Mládí patří mladost, spokojenost, radost ze života. Kdo nevyvál se v dějaké louži, zůstává mlád, i když tělo odumírá.

Dáváte kondice. Dobrá! Z toho vyplývá, že jste samostatným. Jste hrdým, radujete se z života. Jste zaneprázdněn a mlád. Myšlenky k Vám dosud nepronikly, stojíte tedy před krizí, neuniknete jí. Dostaví se později.

Mluví k Vám jako muž k muži. Je rozdíl mezi mužem a mužem skutečným.

MVSt. Karel Haar.

Čerstvý zápisek.

Odvážnou píseň žhavé mladosti chvějíc se i já denně Bohu připisuji. Zpívám a výskám radostí z bolestného poznávání Pravdy. I moje jitra jsou krásná, jsou skvostná jako zářivá bělost věčného štěstí. Domova nemám, ale radostná krása útulného štěstí mi též srdce uchvacuje. Toto

mám krásné též, i raduji se hodně. Radujme se spolu! Radujte se s námi i všichni jiní, radujte se lidé dobré vůle — radujme se a volejme znovu: »Ty moje všelko, Bože můj, Ty lásky mojej střed. Svet skrze Teba milovať, či Teba skrze svet?« (P. G. Hlbina.)

Já povím Kristovi: Pane, děkujeme Ti oddaně, že nám dáváš více, než chápeme: hledati štěstí v bolesti, hledati v radosti bolest. V největší slabosti dáváš největší sílu. Děkujeme a prosíme, víš za co! Dej Frassatimu, ať je prostředníkem!

Frassati, ach dítě Boží, kamaráde našich duší! Prosím Tě, vykládej nám, jak Tě pálilo v duši, když... Říkáš, že to vlastně bolelo Toho, komu jsi byl tím více podoben, čím více sobě nepodoben? Ano, takže On v Tobě nás tak vábí? A že máme íť k Němu a On že nás všechny cizí vzájemně představí a že v Jeho světle budeme na sebe dobře vidět? Ano — povedeš nás. Ale, proč to, proč vlastně tak daleko? Že je to nejbližší, protože nejjistější.... Gesta, Pravda a Život... a že už na cestě se určitě potkáme? No ovšem, když půjdeme jednou cestou.

Pane náš, vyslyš nás!

D. A.

Námítka.

Proti mínění autora článku »Ze zápisníku starého profesora« a to proti té části, v níž autor píše, že »dnešní studující mládež je mládež celkem neradostná«, dovoluji si zaslati malou námítku.

Ač nežiji v nijak růžových poměrech, přece bych se neodvážil o dnešní mládeži tvrditi, že její život je neradostný. Mládež, která dovede chápati svůj úkol, jistě nikdy nebude s tímto tvrzením souhlasiti. V žertu ovšem leckdy řekne takový student, »že se nadře, až ho hlava bolí«, avšak je si vědom, že je to jeho povinnost, kterou sám dobrovolně vzal na sebe. Ani to přetěžování tělesné a duševní není tak hrozné (sám nejsem silák ani dřič!!). Jen ať se student, který není spokojen, podívá kolem, na př. na horníka, pracujícího pod zemí v nevýhodné posici, v horku, v prachu atd. Jistě by s ním nechtěl měnit za nic na světě. — A těch radostí v mládí je dosti. Ve volných chvílích si může oddechnouti, osvěžit se na duchu i na těle, jen když se nezatěžuje sám malichernostmi. Snad je to můj subjektivní názor, myslím však, že téhož názoru je většina studentů. Septimán.

Z étheru.

Á, pěkně vítám, pane kolego, to jsou k nám hosti, tak jen pojďte dál, musím se vám pochlu-bit. Koupil jsem si rádio. Ohromná věc — vydržím u toho celé dny... No to se rozumí, celou Evropu na to chytám, na seznamu stanic mám, myslím, i Alžír — ne, ještě jsem ho nechytil, to kdybyste měl vyladit všechny stanice, které má vaše rádio dle trojnásobných přísah vašeho radioobchodníka bezvadně přijímat... to byste zešedivěl. Že byste mu tedy šel vynadat? Myslíte, že já to už neudělal? On mne především odzbrojil dokonale dessinovaným jednáním, pak přišel, podíval se na aparát, potrásl s bolestným údivem hlavou, prohlásil, že je to nejnovější model ze světové výstavy, hotový zázrak techniky a že je v bezvadném stavu, a jemným způsobem mi pak naznačil, že má pro zvláště náročné po-

sluchače skvělý přístroj, že by mi jej okamžitě dodal za příplatek cirká tisíc korun...

Tak jsem už raději mlčel, aby si nemyslel, že jsem... nějaký... Ano, když se to spustí, tak to chvíli takhle šumí... chvíli počkáme... ano, 470 a kousek má Praha... Tak už to zabralo. Vy neznáte přestávkový pražský signál? Trám-trám, tram-trám... počkáme, snad bude koncert, chtěl bych vám ukázat — ale, zase německé vysílání — chcete chytit jinou naši stanici? Počkejte, podívám se... Brno vysílá Prahu... Bratislava maďarsky... Strašnice nic... no, a Košice a Moravskou Ostravu nechytíme stejně... ostatně, možná, že mají také nějaké vysílání, třeba habešské; to kdybyste někdy slyšel habeštinu, tak je to buď Addis Abeba nebo Praha, hehehe, habešské zprávy pro cizinu nebo koncert se zvláštním zřetelem na habešské posluchače... to víte, my musíme vysílat mezinárodně, nás chytá celý svět. Proto hlásíme před každým větším koncertem alespoň čtyřmi jazyky a zprávy ČTK napřed německy, aby se posluchači v cizině zbytečně nenudili češtinou... ano, náš rozhlas si chce získat v cizině příznivce... ne, na těch doma mu tolik nezáleží.

No tak si něco chytíme, vezmeme to třeba od začátku; třikrát nic... nějaké poruchy, alespoň něco, ... brr! zase to pískání — ano, tady na začátku to jsou evropské stanice, většinou francouzské... ale tohleto pískání mi vám jde na nervy... nó, teď jsme něco chytili, tak, co to bude...? Dvěstě... dvěstě... aha, už to mám. Tak ten džez, to bude asi Dublín a to povídání, to bude z Milána, ano italština, samé čiči titi... ještě v tom něco slyšíte? Ach, máte pravdu. To bude asi z Vitusu. Že to hraje trochu jako dohromady? Á, nad tím se nepozastavujte... prosím vás, cizina, sta kilometrů... u radia musíte mít, pane, silné nervy! Ostatně, hehehe, méně nároční posluchači... méně nároční posluchači jsou takoví, kteří, když přestane hrát Praha, vydrží hledati v cizině aspoň hodinu, než to zhasnou.

Ale teď vám předvedu svůj parádní kousek. No, co tomu říkáte? Ale teď to přece bylo slyšet — teď zas — mezi tím praskáním... to je San Sebastian, tam mají vždycky prima program, to nejraději poslouchám... počkejte, hned ty poruchy zmírním... no tak. Už je to lepší, že? Ne? Nezdá se vám? Jděte vy pessimisto! U radia musíte mít zdravý optimismus... jinak... jinak z vás nikdy fanda nebude... Čerte rohatý, zas ten fejdíng! No, přestalo to hrát, to je fejdíng. Ano, to je samé cizí slovo, samá franština — řeč vzdělanců... Neumíte francouzsky? Hehehe... Bon žúr, msjé, silvá plé... Už pospícháte? No to je škoda, mohli jsme si ještě něco chytit, to rádio je přece jen báječná věc. Na shledanou, na shledanou! A radím vám, kupte si aparát, je to ohromná zábava! Omega.

»Jitro« u bratří Slováků.

Prosím, ráčte láskave zasielať Váš výborný časopis »Jitro« v 2 exemplároch na nižšie uvedené adresy, a to od 1. čísla r. 1935. »Jitro« sa nám o h r o m n e páči. Nemali sme dosiaľ príležitosti ho čítať, škoda, preškoda! S napnutím čakáme na každé nové číslo. »Jitro« vie pobaviť, vie povedať do duše, vie povzbudiť. Prosím sl. administráciu, či by nám nesnížila predplatné na 13 Kč ako do 1. januára. — Št. Súry, Ján Sprušanský, teologovia, Trnava.

K novému organisačnímu rozmachu.

Již od prvního počátku rostlo hnutí katolického studentstva různými sjezdy a konferencemi. Sjezdy a konference byly mezníky aktivity katolického studentstva. A tyto konference zachovaly si svoji důležitost v našem hnutí i dnes. Letošního roku bylo jich pořádáno již několik v Čechách i na Moravě. Sněmovalo studentstvo jihočeské v Českých Budějovicích a k pracovní konferenci sjeli se východočeští studenti a studentky do Pardubic. A pracovní výsledky těchto konferencí? Musí se teprve důrazněji projevit. V jižních Čechách po konferenci navázán styk se studentstvem jindřichohradeckým, kde dochází k formování kroužku přátel »Jitra«. Na konferenci utužil se styk ÚKSČs s SSS Domažlice, které pracuje za velmi nepříznivých podmínek. Hledají se dále styky s Třeboní, s katolickým studentstvem v Sušici, v Strakoniciích a v jiných jihočeských městech. I ve východních Čechách měla konference svůj význam. Organisační síť východočeská bude již co nejdříve dobudována. Je navázán styk se studentstvem nymburským, udržuje se styk s Vys. Mýtem a jinými městy. Jsou města, která nemůžeme jmenovat, v nichž studentské hnutí začíná žít a organisačně se formovat. ÚKSČs však na tuto práci samo nestačí. Je nutna spolupráce všech organisačních složek. Žádáme proto všechna sdružení, aby navazovala styky s katolickým studentstvem tam, kde organisačně jsme dosud nezakotvili. Hlaste nám katolické studenty a studentky, kteří sympatisují s naším hnutím, abychom s nimi mohli být ve styku. Svolávejte schůze čtenářů »Jitra« a jejich kroužky v městech, kde není možno zbudovat pevnou organizaci katolického studentstva. Potřebujeme všude ve všech ústavech na všech středních školách třeba jen jednoho studenta, o něž bychom mohli svoji akci opřít. Apelujeme proto na všechny katolické studenty a studentky, kteří souhlasí s naší ideologií a s naším programem a nejsou organisováni v žádném našem sdružení, aby byli ve styku s Ústředím katolického studentstva, Praha II., Štěpánská 35.

Velký zájem věnujeme v poslední době zvláště rozvětvení naší organizace v Praze. Ve dnech 15. března bude zde konána **studentská pracovní konference**. Promluví zde na ní přední pracovníci katolického tábora. Povinnou účast na této konferenci mají všechna česká sdružení, která se dosud nezúčastnila žádné konference. Vedle toho jsou zváni delegáti všech českých i moravských sdružení a současně též katolické studentstvo z měst, kde nemáme dosud své organizace. Pozvání budou co nejdříve rozeslána. Dále upozorňujeme pražské studentstvo na **schůzi čtenářů »Jitra«**, která bude konána ve středu 25. března t. r. v 18 hod. v sále Svazu hospodářských družstev, Praha II., Spálená 15. Prosíme všechny pražské kolportéry »Jitra«, všechny veledůstojné pány profesory, aby laskavě na tuto schůzi všechny odběratele »Jitra« upozornili. **ÚKSČs zve tímto všechnu pražskou čtenářskou obec »Jitra« na tento podnik.** »Jitrem« chceme proniknout do řad studentského pražského tábora a prosíme o spolupráci všech v tomto směru. Podobné schůzky »Jitra« budou organisovány i jinde. A tak »Jitro« stane se dobrým pomocníkem organisační práce ÚKSČs.

A studenti na Moravě? MSS připravila studentský meeting v Moravské Ostravě a v neděli dne 1. března koná se podobný meeting v Třebíči. Podrobný průběh bude sdělen v příštím Raportu. O velikonočních svátcích připraví pracovní konferenci Akademické sociální sdružení v Kyjově. Konference v Kyjově má být nejen pracovním sněmováním, nýbrž i manifestací za československou vzájemnost a za spolupráci českého a slovenského studentstva. Velikou pozornost věnuje Morava přípravě prázdninových táborů, jejichž program přinášíme právě v tomto Raportu. Na tomto poli moravské studentstvo vykazuje velikou aktivitu. Výsledky těchto táborů jsou zjevné v práci moravských sdružení a v dalším rozvětvení organizace katolického studentstva na Moravě. **Tedy skutečný rozmach organizace katolického studentstva.**

Studentstvu cyrilo - metodějskému.

Jubilea se vracejí a tu rádi pohlédneme zpět do minulosti, jak je slavili naši předchůdci. Měříme tím i sílu ideje, kterou v té oné době má. Na letošní rok připadají oslavy památného 1050. jubilea smrti našeho prvního arcipastýře.

Katoličtí studenti! Bůh vám dopřál dočkati se tohoto památného výročí a proto si nesmíte dát uniknout příležitost, abyste ukázali i navenek vděčnost k těm, kteří první štípili a zaléváli u nás sítě víry Kristovy. Velehradský chrám se odívá v nové roucho obnovených fresek a zlacených hlavic sloupů, aby uvítal i vás, mladá, čistá srdce. Jistě s radostí přijdete na Velehrad, jehož půda je posvěcena prací i slzami vás tolik milujícího arcibiskupa Antonína Cyrila. On dal podnět k vašemu Mikulášskému daru. Jeho přáním bylo, aby v každém SSS byl cyrilometodějský kroužek, kde byste se seznamovali s dílem sv. bratří, kteří jsou naší chloubou v cizině, a s úkolem sjednocení všech křesťanů pod jedním Pastýřem.

Tobě, katolické studentstvo, psal a nedopsal list na smrtelném loži. Proto program Stojanův buď i tvým programem. Cizina spatřuje ve Velehradě pojitko s východem a jistě se nemýlí. Kdo však bude spojovat slovanský Východ se Západem? Ta práce čeká mladou inteligenci, vychovanou myšlenkou Stojanovou. Nepřijati program sv. Cyrila a Metoděje je nevážit si Boží Prozřetelnosti, která nám seslala v dobách opravdu těžkých veliké apoštoly.

Čím byste tedy vy mohli přispěti k oslavě tohoto jubilea? V »Jitře« 1924 byl uveřejněn dopis vlasteneckých studentů brněnských z roku 1863, kteří posílají velehradskému faráři P. K. Molitorovi příspěvek na obnovu svatyně. Nebylo toho mnoho — čtyři zlaté. K tomu připojují řádky, které svědčí o opravdovém nadšení...: »nemáme jen kabát na těle a beranici se štrápcem na půlčtrnácté hlavě nasazenou. V této době truchlo-truchlivé, potu plné a penězi chudé (bylo to před prázdninami), odhodlali jsme se nicméně i náš příspěvek k svatému onomu účelu odeslati, kojíce se pevnou nadějí, že i tuto nepatrnou maličkost laskavě přijmete. Kdyby v našem malém kruhu aspoň tři nebo čtyři Rotschildové byli tou láskou k vlasti rozjaření, jako každý z nás chudších, jistě by již stál Velehrad dávno v plné své kráse...«

Poněvadž výročí smrti sv. Metoděje — 6. duben — spadá do velikonočních prázdnin, tu by mělo každé SSS uspořádat koncem března buď menší akademii nebo alespoň přednášky obsahu cyrilo-metodějského. Pramenů pro to je dosti.¹⁾ Pro akademii by se hodila dobře »Smrt sv. Metoděje« od F. Strážovského (Apoštolát 1935, č. 3), recitace básní Stupavského, Foerstrův sbor »Kristus«. Řadu vhodných básní najdete v Apoštolátě 1933-35.

Probudit v sobě zájem o otázku unionistickou, která bude znovu projednávána na VII. unionistickém kongresu. Pokud je vám možno, zúčastněte se jednání kongresových. Budete vítáni — o ubytování bude postaráno. Sdružení, která jsou blízko Velehradu, by mohla vykonati společnou studentskou pout, jak tomu bylo v roce 1932: květen — katolickému studentstvu — červenec — cyrilo-metodějskému studentstvu.

V blízké době budou konány sbírky na dokončení opravy basiliky. Povzbudte lid, třeba přednáškou, k uvědomělé štedrosti. Uspořádejte veřejné podniky k podpoře Velehradu. Podpořte tím Velehrad nejen hmotný, kamenný, ale i duchovní, k němuž se upíraly a dosud upírají nejen vděčné zraky všech katolických národů slovanských, ale i toužebné očekávání, kdy odtud vyjdou apoštolové jako před tisíci lety, kteří by přivedli do jednoho ovčince lásky Kristovy národy, trpící pro své náboženství.

Katolické studentstvo, ukaž svým činem, že si vážíš památky svých sv. apoštolů. Tito jsou Otcové Vaši. Běda národu, který zapomíná a svých velikánů uctít neumí!

¹⁾ Dr. F. Grivec: Slovanští apoštolé sv. C. a M. - Apoštolát CM, Olomouc, Wilsonovo 6, cena Kč 10.—. — Dr. F. Grivec: Pravoslavlí. Akademie Velehradská, Olomouc, Salesianum, cena Kč 5.—. — Dr. B. Segeř: Církev východní a západní. - Věroučné rozdíly, Akademie Velehradská, cena Kč 24.—. — Jindřich: V. S. Solovjev: Život a působení. Akademie Velehradská, cena Kč 5.—.

K PADESÁTINÁM MSGRE B. STAŠKA, poslance N. S., předsedy čsl. strany lidové, zaslalo ÚKSČs blahopřejný dopis.

ÚMRTÍ. Msgre Matěj Lhotský, býv. ředitel učitelského ústavu ve Sv. Janě pod Skalou, zemřel. R. i. p.

POLŠTÍ KATOLIČTÍ STUDENTI U NÁS. Předseda zahraničního odboru svazu polského katol. studentstva »Odrodzenie« S. E. Nahlik, uspořádal za pomoci zahraničního odboru našeho Ústředí několik přednášek o Československu, zvláště vzhledem k poslednímu kongresu Pax Romany v Praze a Bratislavě. Přednášky tyto měly značný úspěch a dokázaly, jak píše kol. Nahlik, že »polská mládež, zvláště katolická, i přes rozdílné názory polských politiků nechová žádného zášti

proti mládeži československé, s kterou jednotně cítí.« Je naším úkolem prohlubovati dále vzájemné styky s polským studentstvem a přispívati k odstranění nesmyslných rozporů mezi oběma národy.

K. Č.

ČASOPIS »PAX ROMANA«. Sekretariát Pax Romany ve Fribourgu na základě usnesení Comité Directeur na kongresu v Praze, vydává měsíčník »Pax Romana«, který nahradil dřívější »Folia Periodica«. Prvé číslo bylo věnováno kongresu v Československu. Mimo to přináší »Pax Romana« zajímavé zprávy z cizích federací a sekretariátu Pax Romany. Doporučujeme všem zájemcům o mezinárodní hnutí katol. studentstva tento časopis. Předplatné na celý rok činí 24 Kč. Časopis je psán německy a francouzsky. Zájemci, hlaste se v Ústředí katol. studentstva, Praha II., Štěpánská 35.

Vzácný jubilant.

25. ledna oslavil 60. narozeniny arcibiskupský rada vdp. P. Vincenc Horák, profesor reál. gymnasia v Litovli na Moravě, vzácný kněz a znamenitý učitel, svědomitý duchovní rádce ASS a SSS, poctivý pracovník na poli náboženském a kulturním, náměstek starosty města, člověk urozené povahy a vznešeného srdce. Profesor Horák je spolu se svými žáky Janem Čepem, Josefem Papicou a Josefem Sovou tvůrcem SSS Litovel, jehož ovocem je od loňského roku ASS, podle své činnosti jedno z našich nejzdatnějších sdružení. Obě sdružení vyjádřila 1. února v přítomnosti vysokých církevních hodnostářů z Olomouce, poslanců, zástupců úřadů, škol a spolků a obrovského počtu účastníků velikolepou slavnostní akademii úctu, vděčnost a lásku svému drahému učiteli a duchovnímu rádci »otci Horákovi«. V jeho osobě vzdala také poctu knězi v jeho vznešeném poslání duchovním, aby tak odčinila hanebné zneuctění, jehož se dostalo kněžím a také jubilantovi na Litovelsku v neblahé době protikatol. bouří popřevratových. »Jitro« projevuje touto malou pozorností vděčnost svému horlivému šířiteli a jednomu z nejúspěšnějších shromažďovatelů studentstva kolem kříže Kristova a vyprošuje mu na Pánu Bohu, aby byl ještě na dlouhá léta dobrým otcem své litovelské stud. rodiny.

Zprávy z ústředí.

V. VÝBOROVÁ SCHŮZE ÚSTŘEDÍ katolického studentstva konala se dne 1. února tohoto roku v místnostech ÚKSČs. Přítomni byli všichni členové Ústředí kromě kolegy Tetzeliho, Quitta, dra Baťka, kteří se omluvili. Po schválení protokolu byly podány zprávy funkcionářů. Ve zprávě předsednické bylo referováno o včlenění ÚKSČs. do rámce Katolické akce a o konferenci studentské v Čes. Budějovicích a v Pardubicích. Současně byl doplněn výbor tisk. odboru o technického redaktora kol. Šebu, který se ujal z pověření výboru namísto kol. Mařana technického redaktorství »Jitra«. Do organizačního odboru Ústředí kooptováni byli dva pracovníci pražského středoškolského sdružení L. A. Kol. tajemník ve své zprávě načrtl další možnost rozšíření organizační sítě utvořením studentských kroužků v Berouně, v Jindřichově Hradci a jiných městech. Referát kolegyně pokladní vytyčoval další nutnost úspor v Ústředí. P. Daňha doporučoval rozdělení studentských organizací na dívčí a mužské, jak to vyžaduje Katolická akce. Pro budoucnost i studentské konference mají být konány odděleně pro studenty a studentky. Zprávu Moravskoslezské sekce podal její předseda, jenž referoval zvláště o letních táborech, o sjezdu v Moravské Ostravě a dalším organizačním rozvětvení katolického studentstva na Moravě. Značná debata byla navázána na referát kolegy technického redaktora. Bylo usneseno změnit původní rozhodnutí o zavedení stálé obálky »Jitra« a přijat názor, aby obálka z šestého čísla »Jitra« nebyla obálkou stálou, nýbrž aby byla změněna. Redaktoru kol. JUC. Mařanovi uděluje se dovolená a je vyslán za Ústředí na studium katolické univerzity v Lille. Dále bylo debatováno o Pax Romaně a jejím kongresu, který bude konán letošního roku v Rakousku. ÚKSČs dodatečně souhlasí s tím, aby v čelo Pax Romany postaven byl předseda z federace katolického studentstva rakouského. Na Pax Romanu bude organizován Ústředím společně s Ústředím hromadný zájezd. Po referátu o pouti katolického studentstva do Říma bylo usneseno pout skutečně pořádati, zvláště když československé vyslanectví v Itálii podalo své ujištění, že pout může být bez obav konána. Poutní zájezd do Říma bude organizován společně se Slováky. Pouze technické vedení bude mít Ústředí a Ústředie jiné, za hranicemi našeho státu budou však obě výpravy tvořit jeden celek. Důležitým bodem jednání výborové schůze bylo stanovení data a místa valné hromady Ústředí. Konečně byl přijat návrh, aby valná hromada ÚKSČs konala se dne 2. a 3. července na sv. Hostýně na Moravě. Konečným bodem jednání bylo schválení usnesení konference českého Ústředí se slovenským Ústředím. Všechny návrhy této konference byly výkonným výborem Ústředí jednomyslně schváleny a jmenování též zástupci Ústředí do Ústřední rady katolického studentstva čsl., a to předseda ÚKSČs Kolman, předseda MSS Valena a tajemník ÚKSČs Binder. Tím jednání zakončeno.

DOHODA SE SLOVENSKÝM ÚSTŘEDÍM. Ve dnech 31. ledna a 1. února tohoto roku konala se v Praze společná pracovní konference obou vrcholných orgánů katolického studentstva čsl. Na této konferenci byly dohodnuty zásadní směrnice pro organizační, tiskovou, sociální a zahraniční čin-

nost obou Ústředí. Dohodnuty byly zde všechny dosavadní sporné body, které větší spolupráci těchto dvou organizací stály v cestě. Vrcholným výsledkem celého jednání bylo utvoření Rady katolického studentstva čsl., kde budou zastoupeny obě Ústředí. Konference této Rady bude svolána v měsíci květnu. Detaily jednání konference a podrobnosti dohody budou sděleny v příštím čísle »Raportu« a dány též k schválení pracovní konferenci a valné hromadě ÚKSČs na sv. Hostýně.

Program prázdninových táborů katolického studentstva středoškolského o prázdninách r. 1936:

VE VILE SCHWEIGROVCE POD SV. HOSTÝNEM (železniční stanice Bystřice pod Hostýnem) II. prázdninový tábor katolických středoškoláků od 1. července do 25. července, III. prázdninový tábor katolických středoškoláků od 30. července do 21. srpna. Tábory řídí: Prof. dr. Karel Bureš a P. Josef Poul. Konference: Profesori Troup, František Jech, dr. Martinovský, Josef Papica. Hry vede: J. Lillich, učitel.

NA KŘEMEŠNÍKU U PELHŘIMOVA (železniční stanice Pelhřimov). Tábor pro akademičky od 1. července do 21. července. Tábor řídí: P. dr. M. Habán O. P., P. prof. dr. Tatzauer, P. dr. Silvestr Braitto O. P., profesor Dominik Pecka.

NA SVATÉM KOPEČKU U OLOMOUCE. Tábor pro středoškolačky vyšších tříd v červenci. Tábor řídí: Profesor Dominik Pecka, P. dr. S. Braitto, P. dr. M. Habán.

V CHORYNI NOD BEČVOU (železniční stanice Lešná Lhota). Tábor pro studentky nižších tříd v srpnu. Tábor řídí: profesor Glos, vedoucí her, a jiní.

Denní poplatek je Kč 9.— pro hochy, Kč 10.— pro dívky. Sleva na dráze padesát procent. Informace, přihlášky a podobné řiďte na: Moravskoslezská sekce ÚKSČs., Brno, Klácelova 2.

ČESKÝM DÍVČÍM SDRUŽENÍM. Podle slibu, zřizujeme pro vás, dívky, letní tábor v zámku Kardašově Řečici od 5. července do 17. srpna. Cena jest 12 Kč denně za osobu, včetně ubytování a stravování. Počet míst je omezen, proto se přihlašte co nejdříve, reflektujete-li na ubytování 14denní, 4nedělní nebo 6nedělní. Zámek je v krásné poloze, koupání i les je blízko, park a hřiště k použití. Program bude rekreační i vzdělávací. Blížší informace později. Za Dívčí sekci ÚKSČs Marie Hartlová.

Zprávy ze sdružení.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Činnost Ligy v novém roce započala rekolekcí duchovního rádce P. dra Urbana OFM. — Prvním přednáš. večerem byl referát prof. dra Turečka: Problém církevního práva: Korreferát pronesl vrch. odbor. rada dr. Fuchs. Oba řečníci poukázali na nutnost zachování tohoto vědního oboru na našich univerzitách. — Dne 21. ledna konal se 30. jubilejní reprézentační ples pod protektorátem vlády republiky Československé, čestných protektorů, čestných členů a seniorů Ligy, jímž započaly oficiální oslavy 30letého trvání ČLA. Naším vzácnými hosty byli: J. E. Msgre Stavěl, světící biskup, J. M. opat strahovský dr. Zavoral, J. M. rektor Karlovy university dr. Friedrich, J. M. prorektor dr. Drachovský, místopředseda senátu dr. Hruban s chotí, J. M. Msgre Světlík, kanovník a poslanec N. S.,

J. M. kanovník Bouzek a mnoho jiných významných osobností náboženského a kulturního světa. Členové vlády, pan ministr unifikací Msgre dr. Šrámek a pan ministr vnitra dr. Černý se nemohli zúčastnit pro státní smutek. — Theologický kroužek pod vedením duchovního rádce schází se pravidelně. — Na exkursi v Československé akc. tiskárně shlédli účastníci tisk Jitra a sazbu Lidových listů. — Medická sekce pořádala přednášku prof. dra Černého a připravuje rozsáhlý program. Závěrečnou přednášku lednového programu měl pan ministr dr. Krofta na téma: Politika Vatikánu, zvláště vzhledem k ČSR. — Únor byl zahájen rekolekcí a přednáškou P. dra S. M. Braitto O. P., který hovořil na téma: Nacionalismus a církev. Jelikož bylo třeba doplnit správní výbor, byli na mimořádné valné hromadě zvoleni kolegové: MUC. Běloušek, JUC. Hodan, JUC. Hruša, JUC. Svátek, MUC. Škrha, JUC. Vaněk, JUC. Vokolek. Kromě této přednáškové činnosti pořádá nyní Liga společně s Ligou svatováclavskou studijní kursy. — Přednášky se opakují pravidelně každých 14 dnů. Zahajovací přednáška »Katolická mysteria ve své podstatě a souvislosti« proslovil P. dr. Jan Ev. Urban OFM. Za účasti J. S. pana prof. dra Čančíka, děkana lékařské fakulty Karlovy university se konala přednáška Medické sekce ČLA. Na téma: Vybrané kapitoly z katol. ethiky a lékařství hovořil dr. Urban. Další téma jsou: České dějiny náboženské, přednáší prof. dr. Pavelka. Základy katol. sociologie předn. prof. dr. Krus, Dějiny středověké filosofie se stálým ohledem na vývoj českého myšlení přednáší prof. dr. Vyskočil. —š-

MORAVAN, SPOLEK KATOLICKÝCH AKADEMIKŮ V BRNĚ, spolu s Moravskoslezskou sekci Ústředí katolického studentstva připravuje 20. ročník kalendáře katolického studentstva. Po úspěšném vydání loňského ročníku, který jistě uspokojil jak svojí úpravou tak i obsahovou stránkou. Chceme připravit tento jubilejní ročník co nejlépe, chceme tak učinit i za spolupráce vaší, abychom mohli jednak stanovit náklad a jednak vyhovět vašim návrhům. Prosíme, odpovězte nám na naše dotazy: 1. Které změny navrhuje pro rok 1936-37 (úprava, obsah části poučné). 2. Udejte nám adresy, kam zaslati nový ročník kalendáře. 3. Počet exemplářů kolik objednáte. U objednávek Sdružení opatřte objednavku podpisy jednatele a pokladníka a razítkem. Již dnes upozorňujeme na velkou soutěž, kterou připravuje vydavatelstvo kalendáře katolického studentstva roč. 1936-37. Kalendář vyjde v měsíci květnu. Nejlepší návrhy na naší otázku č. 1 oddělíme posledním románem prof. Dom. Pecky: Světla na moři. Odpovědi zašlete do konce měsíce února. Současně prosíme všechny, kdož ještě nezaplátili loňský ročník, aby tak učinili co nejdříve a předešli naší upomínce.

Z SSS PLZEŇ. Koncem ledna se rozdělilo Sdružení na oddělení mladších a starších. Obě oddělení se scházejí každou sobotu a v oddělení starších přednášejí kolegové na téma dějepisné, sociální a náboženské, v oddělení mladších cestopisné a sportovní. Účast vzrostla na 50 mladších a 15 starších kolegů. Stav členstva vzrostl na 95 členů. fj.

**Pro nedostatek místa odkládáme
další zprávy do příštího čísla.**

h á d a n k y

Korespondenci, týkající se této rubriky, zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek, redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava

III. TURNAJ.

106. PŘESMYČKA ČASOVÁ.
L. Hampl, Olomouc.

G. Š. MÁ TABOKY SÁM

107. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.
Všem hád. K. Hejdušek, Prostějov.

H	O	N	J	A	N
O	A	I	M	I	R
N	Z	D	M	U	T
D	K	H	A	E	T
A	A	K	U	M	R
R	S	R	E	V	T

Hádky nejsou hříčkou, ale duchaplným osvětlováním paměti!

108. ZÁHADNÝ NÁPIS.
A. Blaha, Brno.

K. Amara denně píchal u paty ledy

109. BOHÁČEK.
F. Pěcha, Český Těšín.

1	2	1	3
2	1	4	
1	4		
3			

mužské jméno
projev přízně
známá míra
římská tisícovka

110. PROTIVKA.
M. Galuškové J. Bez, Olomouc.
OMEZUJTE NÁŠ VEČER

111. ZÁMĚNKA.
Mladým hád. A. Krajčík, Obořiště.
S jistou samohláskou české město zní ti, v jinou změní ji, muž. jméno budeš mít.

112. REBUS POPISNÝ.
F. Sečkář, Louka.

Dvě zájmena, bližní, rak. řeka

113. KŘÍŽOVKA SLABIKOVÁ.
M. Kant, Kostelec.

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24

Vodorovně: 1—2 zvířecí hlas, 3—4 měsic, 5—8 vodní lázně (zp.), 9—10 Zolův román, 11—12 nepřítel bližních (zp.), 13—15 projev přízně, 16 nota, 17—20 podzimní slavnost (zp.), 21—22 muž. jméno, 23—24 pohádková bytost.

Svisle: 1—9 dobrý osud, 13—17 prosebná žádost, 21 franc. člen, 2—10 údolí, 14—22 kost (zp.), 3—7 čočka, 11—15 jednání, 19—23 nápoj alkohol. (zp.), 4 předložka, 8—12 čarovné umění, 16—24 část nábytku (zp.).

114. ZRŮDA.
Š. N. J., Hodonín.
»Správná« nalézá se v sopce, »zrůda« moravské jsou kopce.

115. KONÍČEK.
Řepčinským hád. B. Štefková.

	ne	Jit	znak	že	no	to	
ro		tě	strán	tí	slad	bo	ří
oct	hy		hned	se	lik	nam	na
a	jis	ku	ztra	ní			nen
Pra		vám		ně	Jit	poň	táh
jde	si	ko		pro	při	tů	si
v m	Do	nu	ne	lik	ká	to	as
di	pro	z	1936	to	že	ří	
láv	ka	ku	Za	se	pro	te	pí
fe	ho	ky	hy	bri	tem	na	má
tuž	vá	ru	Pa	zvo	kní	kář	věř
na		ni	do	skou		má	tor
dí	to	že		špat	vřou	znak	dan
do	lo	dy	že	me	pěv	dak	lo
za	hle	Jit	ný		má	há	on
	tři	nám	vi	ků	že	přís	

116. HÁČKOVKA.
Cid, Tišnov.
Bez »« v soumraku táhne se v dál, s »« zas vyšla si, celý kraj spal.

117. ČTVERCOVKA.
M. Trousilové S. Neumann, Loch.

český spisovatel
značka francovky
egyptská modla
čas. problém něm.

118. PŘESMYČKA LITERÁRNÍ.
J. Šedivý, Marefy.

HÁLEK: »LEV KBAČÍ.«

119. BOHÁČEK.
A. Srmok, Kut. Hora.

biblická loď
nerost
poplatek
citoslovce
spoinka

120. VSUVKA.
J. Stehlík, Brno.
Kněz z východu spolkl čas, jméno svěťce zřítne zas!

121. KONÍČEK.
Hád. z Boskovska F. Geršl, Š.

ský	byt	prá	a	šmi	vě
ci	vá	lov	člo	ná	bla
ho		byt	čí	ka	da
	spo	bla	ro	ho	

Luště všechny turnaje!

122. PŘESMYČKA HUDEBNÍ.
F. Škopíková, Louka.

Kačka volí: D. F.

123. ZÁMĚNKA.
S. Skuhrovec, Libějovice.
České město je s »e«, zkr. ministerstva s »a«.

124. REBUS (Z CHEMIE).
L. G., Tišnov.

100 m² N K

125. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.
Jmenované z Břevnova V. Lenský.

O	A	N	O	C	T	É
N	O	Č	T	E	I	N
A	R	T	I	T	E	A
H	O	N	Č	E	L	S

Luští, skládá se! přihlas se!

126. ZÁHADNÝ ROZHOVOR.
J. K. Petr, Praha.

»I Nele, seš u not?«
»I Nele. Než u moc...«

127. PŘESMYČKA MÍSTOPISNÁ.
V. Morová H. Pražákové.
BLEDÁ SLÁVA MOL.

128. ZÁMĚNKA.
J. Marhula, Ústí n. L.
S »m« je součást střechy, s »l« město, viz Čechy!

129. DARVINKA.
Hád. z Řepčína M. G.
Síru v Marta změňte!

L I S T Á R N A.

Č. 7. zahájen III. řeš. turnaj o 10 knižních (snad i věcných) cen pro řešitele vylosované a o 5 kniž. cen pro nejlepší přispěvatele, jejich práce budou hád. uznány. — Blecha: Taci koničci jsou ozdobou hád. niv. Hejdušek: Časovosti mají přednost. Dík! Kohlünzerová: Srdečné vítám v náš kruh. S řešením jsi první z II. t. Přes všechnu péči vyskytnou se chyby, zvláště tisku. Takové hádky jsou ovšem lušt. počítány, na menší přijdou hád. sami a opraví si je. Brhel: Vybízím všechny k práci! V počtu a kvalitě je život! Zásoba příspěvků a vystřídání desítek hád. je přece lepší než uveř. práce 5—10 přispěvatelů. Je výběr... O rozšíření psáno, není v mé moci. Záleží jen a jen na síle hád. a průbojnosti jejich, zda vytrvají do konce roč. ve stávajícím počtu, ba zesílí! Všem: Řešení II. tur. pošlete všichni, pokud možno do 10. března! - Kříž. č. 91: Vodor. č. 11 je tajenka. Přesm. 53: Podtrženo mělo být... věm. — V ostatních hád. si chyby opravíte. — V č. 8. uveř. velice pěkného koníka: Moderní bohové, sportovní křížovku, pyramidovku a j. práce našich přisp. Noví řeš. a přisp. vítání, pošlete co máte, po řadě uveř.

ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČSL.

vykoná ve dnech 4. — 15. dubna 1936

V. poutní zájezd do Říma

u příležitosti 1050. výročí smrti sv. Metoděje

PROGRAM:

1. den: 4. dubna (sobota). Odjezd z Prahy, Masarykovo nádraží 23.11 hod.
2. den: Kolín 0.05 h., Pardubice 0.40 h., Choceň 1.09 h., Č. Třebová 1.41 h., Brno 3.12 h., Břeclav 4.20 h., Vídeň příjezd Ostbhf. 6.30 h. Mše sv. na nádraží. Odjezd Südbhf. 8.00 h. Benátky příjezd 21.25 h., ubytování, večeře.
3. den: Mše sv. Snídaně. Odvoz na náměstí sv. Marka. Prohlídka města pěšky. Odjezd k obědu. Odpoledne volno. Odjezd 19.55 h. Padova příjezd 20.28 h., ubytování, večeře.
4. den: Odvoz do basiliky sv. Antonína, mše sv., odvoz zpět, snídaně, odjezd 9.50 h. Oběd po cestě.
Firenze příjezd 13.10 h. Prohlídka města, večeře v balíčkách. Odjezd 19.35 h. Řím příjezd 24.00 h., ubytování.
Účastníci zájezdu do Neapole pokračují v jízdě po 24. hodině.
- 5.—9. den: Pobyť v Římě podle zvláštního programu. — Řím odjezd 23.45 h.
10. den: (Velikonoční pondělí.) Pisa příjezd 5.16 h. Mše sv. Snídaně. Tramvaje do města a zpět. Prohlídka města. Odjezd 10.55 h., oběd v balíčkách.
Janov příjezd 14.22 h. Tramvaje na Campo Santo a zpět, večeře.
Odjezd 19.46 h. Milán příjezd 22.26 h., ubytování.
11. den: Mše sv. Prohlídka města autokarem. Odpoledne zájezd do Certosa di Pavia. Milán odjezd 18.47 h.
12. den: 15. dubna (středa). Innsbruck příjezd 4.25 h. Zde se oddělí skupina brněnská a bratislavská. Přes Mnichov do Prahy. Praha, Wilsonovo nádraží 15.53 h.
Skupina brněnská a bratislavská: Innsbruck odjezd 5.20 h. přes Salzburg a Linec. Vídeň příjezd Westbhf. 15.20 h. Skupina brněnská převoz na Nordbhf., odjezd 17.58 h. Břeclav 20.00 h., Brno 22.20 h. Skupina bratislavská převoz na Ostbhf., odjezd 18.58 h., Bratislava příjezd 20.59 h. — Změnu programu si vyhrazuje pořadatelstvo.

C E N Y : (proti dřívějším zájezdům snižené).

a) Pro studující: Z Prahy, Brna a Bratislavy III. tř. 1375 Kč.

b) Pro nestudující: Z Prahy, Brna a Bratislavy III. tř. 1578 Kč. II. tř. 1975 Kč.

V ceně jest zahrnuto: ubytování, stravování s nápoji, zpropitné a veškeré dopravní prostředky (dráha a autokary), jichž bude použito.

Stravování a ubytování bude v dobrých občanských hotelích nebo pensíoních a jest pro obě třídy stejné.

Bude uspořádán též zájezd do Neapole a Pompejí a do slavného kláštera Certosa di Pavia.

Pas musí mít každý svůj vlastní.

Náš poutní zájezd jest rázu čistě náboženského. Středem jeho jest Řím (pobyť pětidenní), audience u Sv. Otce na Bílou sobotu, návštěvy všech významných chrámů a katakomb, velikonoční svatá zpověď a slavné sv. přijímání u oltáře sv. Václava v basilice sv. Petra.

Poutní odbor žádá všechny, kteří se odhodlali zúčastnit se zájezdu, aby tak učinili hned, aby pořadatelstvo mohlo všechny přípravy, spojené s výpravou pouti, vykonati k pohodlí účastníků tak, jak si samo vřele přeje.

Potřebné prázdné (6., 7. a 15. dubna 1936) pro středoškolské studenty a jejich profesory a pro učitele obecných a měšťanských škol kteří se zúčastní zájezdu, bylo povoleno.

Přihlaste se hned nebo nejpозději do 15. března 1936.

Vyžádejte si podrobný prospekt, který Vám zdarma zašle pořadatelstvo

Poutní odbor ÚKSČs. Praha II., Štěpánská ulice číslo 35. — Telefon 285-60.

8 XVII

časopis katolických studentů

jitra časopis katolického studentstva

Člen Mezinárodního sekretariátu katolického universitního tisku (SIPUC) v Lille.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Štěpánská 35. ● Telefon čís. 285-60. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13.— Kč, ostatní 27.— Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14.— Kč, ostatní 28.— Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti.

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitro. Uzávěrka 10. každého měsíce.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitro, (raport), Praha II., Štěpánská ul. 35.

zprávy dopisovatelům:

Nemo, Pleva: Vaše parodie jsou výborné, ale řeklo by se možná, že znešvařujeme perly české poesie. — og: »Sen« poněkud sentimentální. Závěr »snímku« poněkud odvážný; je-li to podle skutečnosti, je to spíše trapné než komické. — K. H. Bylo by lépe tu věc prokreslit: naznačit aspoň, v čem byla ta »smůla«. Jinak pěkný náběh k hlubšímu chápání situace profesora ve škole. — V. B. Zdá se, že podrobujete myšlenku formě. Druhá zásilka není lepší. Vše strojené. — A. Š. Dosti slibné: ale snad bude lépe, počkáme-li, až ty klasy opravdu dozrají. — A. P. Vadí násilí na rytmu a přízvuku — a pak ty divné asonance. — I. P. Vypadá, jako by bylo ovlivněno snímky již uveřejněnými. — Conc. Sice dost rozcitlivělý, ale ne dost básnický. — Jedl. Mixerství slov. Mícháte slova, až je z toho bombasticko-verbalistický drink. — J. B. Vlastně jen řada unavujících, málo určitých, ne dost ostře odpozorovaných záznamů. Pointa ovšem rousseauovský rozplízlá. — Jan Maria. Pouhé hromadění silných slov a drásavých obrazů bez gradace a bez uvolnění — pořád disonance a pořád forte. — MUC J. To, co byste rád věděl, jsou plnomocné odpustky, to jest odpustění určité části časných trestů. Je-li nějaká modlitba obdařena odpustky 300 dní nebo podobně, znamená to, že věřící křesťan, který je ve stavu posvěcující milosti a který tu modlitbu zbožně vykoná, získává odpustění tolika časných trestů, kolik by si odpykal, kdyby podle kajicné praxe starokřesťanské konal veřejné pokání 300 dní. Kdyby získání odpustků nebylo vázáno na určitý dobrý skutek nebo na určitou modlitbu, jakou jistotu by měl věřící, že odpustky skutečně získal? — Irka, Viator. Vaše »snímky« přistě. — K. Č. Snímky se nemusí držeti skutečnosti. Ale i když jsou někdy smyšleny, musí v nich býti tak zvaná psychologická pravda, to jest, musí býti pravdě podobno, že by ty osoby tak jednaly. Omyl toho pana profesora je málo pravdě podobný. — J. R. Nenastrkujete těm osobám psí hlavy? Některé výrazy jsou hodně »resentimentní«. Snímky nemají být odvetou. Někdy si člověk ulehčí, když si odplivne. Ano, ale »Jitro« není plivátko. Jinak to má dobrou fabuli, ale já nemám kdy, abych to předělával. — L. P. Některé metaforý se mi nezdaří. Ale náladu to má. Zkuste něco jiného.

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

Z. P. Domažlice: Nelze použít. Obloha je vybilena. Používejte filtru při ortho materiálu žlutého, nebo při panchro zeleného. V záběru nic osobitého. — M. U. Frývaldov: Shledáte se. Flekaté fotografie nedávejte ani do alba, ani do soutěže. — J. R. Dírná: Vaše obrázky jsou velice vtipně komponovány. Posledně vyšel jeden. Další přijdou. — A. A. Prostějov: Vaše vytrvalost vám přinese ovoce. Škoda, že jste většinu věcí dělal na chamois papíru. Nelze reprodukovat. — B. S. Prostějov: Pan kol. A. aspoň ty žluté papíry dal vyleštit. Zvětšení na malého formátu na 6×9 se zrnem neříkají nic o praksi amatérské. Polepšete se. Ostatní přistě. Nezapomeňte, že uzávěrka soutěže jest 30. dubna. Fotografie na chamois papíru neposílejte. Na každém snímku musí být vzadu uveden autor a název.

Vyšlo 1. dubna 1936. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Fr. Kolman. — Technická spolupráce MUC. Antonín Šeba. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII. 1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podací poštovní úřad Praha 25.

Interview

s P. drem J. Ev. Urbanem OFM

—Š— Není snadné dostat se k P. Urbanovi. Jest to především otázka jeho pobytu: chcete-li s ním hovořit, musíte nejdříve zjistit, kde je. To znamená telefonovat na všechny strany. Neboť stejně dobře může být v Dejvicích jako v Hájku, v Praze II. nebo ve Kbelích. Otec Jan jest muž s mnoha bydlišti. Máte štěstí. Je v Hájku. Použijete všech vymožeností moderní dopravy, nakonec jdete pěšky a již si připravujete otázky, které by mohly zajímat zvědavé čtenáře. Usměvavě vás přivítá a po nezbytném fotografování přejdete k rozmluvě. Nuže:

Co byste rád řekl, důstojný pane, dnešnímu katol. studentovi?

Něco, co vidím ve stálém styku s nej-
různějšími lidmi: Aby byl svým, a ni-
koliv ve vleku proudu. — Ovšem, pře-
devším bych jim řekl, že mají mít váž-
ný zájem o otázky ze života a nepřelét-
nouti rady svých kněží jen zběžně a ne-
hledati hned na dalších stránkách ně-
jaké exotické nápady ze školy. Když
jsem byl na střední škole, pamatuji se,
že jsem dychtivě hledal kdejaké vážné
poučení o tom, jak má vypadati kato-
lický student, abych byl solidně tím,
čím jsem chtěl být. Aby mi nic neušlo
a nechybělo, co by ze mne dělalo po-
řádného katolického studenta. — Nuže,
aby neběžel s proudem. Dnešní proud,
myslím, jest: mnoho řečí odborně zbar-
vených, náklonnost k nápadným podni-
kům a činům, dosti rámusu a nestálost
při jakékoliv skutečné práci, ať je to
studium, četba, vědomí, že »mladí jsou
nadějí budoucnosti a že všemu rozumí«,
zbožňování lidí, kteří se umějí ukázati,
třebas k tomu došli nedosti křesťan-
skou cestou a pod. Proti tomu bych
kladl každému na srdce: Nedělej to, co
dělají druzí, jen proto, že to dělají, ný-
brž buď j á d r e m . Jádro nese v sobě
p o d s t a t u vlastního života. List a květ

je pouze přijímají. Jádru vyrostle v to, čeho jest semenem, a nedá se svést, aby bylo něčím jiným. A toto jádro, je-li katolické, má nikoliv pouze název katolický, nýbrž jest. Kdyby na škatulku se semeny rezedy napsali »macešky«, vyrostou z nich jen a jen rezedy. Kdyby si hoši říkali »katoličtí studenti«, ale žili v těžkém hříchu, mluvili a chovali se jako ti druzí bez víry, nevyrostle z nich katolictví, ani ovšem život věčný. Musí tedy býti jádrem, které má skutečně katolický život, to jest, přesně řečeno, život milosti, a z něho také vůně ducha Kristova, to jest: čistotu, pravdomluvnost, čest a skromnost, poctivost v práci, lásku k bližnímu, zbožnost a pevné vědomí povinnosti. To musí míti, tím musí býti. Tím chci říci, že se nesmí spokojiti, když tu a tam se podle toho zachovají, ale jinak jsou jako druzí.

Ale snad by tomu, důstojný pane, naši čtenáři nerozuměli. Řekl byste mi to bez »podobenství«?

Ó, ne, můj drahý, podobenství se rozumí lépe než teorii. Představte si: Když tak nějaký chlapec bude pokoušen, aby šel s kamarády na nějaké nepřístojnosti a řekne si: »Já mám být dobrým jádrem,« tu mu hned vyvstane v mysli takové zdravé a chutné jádérko, na příklad lískového oříšku, a hned pocítí, že by nějaká špinavost to jádro nakazila. — Ale vyložím vám podobenství: Jádru jest jeden takový čistý, inteligentní, jasný a zbožný chlapec ve třídě, to jest, není takový jako jest celý ten strom-třída, nýbrž jest sám v sobě. On má v sobě život Kristův, žije ze sebe, a proud, požitkářství, podvody, nečistota, bezbožnost a vše, co jest v tom proudu, ho nestrhne. Jest pevným bodem ve třídě v každém ohledu. Ani teror některého učitele ho nestáhne do proudu.

To je jasné. Pochopíme, že především musí míti život sám v sobě.

Ano, život sám v sobě! Ale život, který jest životem, to jest skutečný život Kristův. Bez toho není dnes možno mluviti o něčem skutečně katolickém. Jestliže se někde zdůrazňuje jen a jen činnost a výboj pro katolickou věc, pak to může býti a bývá nebezpečným rozséváním jader, která jsou suchá. Tedy opět: skutečný život Kristův.

A čím se tento život získá? Četbou, exerciciemi?

Především a přímo svatým přijímáním. A aby to byl život, nikoliv občasné vzpružení, tedy častým svatým přijímáním. To by mělo býti konkrétním cílem každého studentského spolku a kroužku.

A což činnost?

Jistě, že jest dnes jakožto druhá povinnost vedle vlastního života nutná i činnost. Ale tu bych pokračoval v podobenství: Jádru, je-li živé, slouží buď k potravě anebo k plození dalšího života. Vezme-li si Bůh jádro ještě nevzklíčivší, buď pochválen. Nechá-li však jádro v zemi, musí růst. To tedy znamená: Když takový katolický student jest pln života, síly a ohně Kristova a jeho svatých ideálů, plodí již kolem sebe prostředí naplněné Bohem. To, pane, není slovíčko, to je velice zřejmá a jistá skutečnost a zkušenost. Ale i dál ho to nutí, aby pracoval pro Krista. A tu ovšem nastupuje — se stálým předpokladem živého působení Kristova v nás a zachovávání jeho ducha — naše katolická činnost čili Akce. A tu má být náš katolický student skutečným vůdcem svého okolí, ovšem mladšího. Tak často mne prosí na misiích mladí lidé, učeďníci, příručí a pod., abych jim řekl, jak by měli pracovat. Nemají, kdo by je spojil a vedl. Katoličtí studenti mají proto v Katolické akci svoje zvláštní místo, že mají nejen sebe vychovávat, nýbrž i býti vůdci ostatních. Proto čím jsou starší, tím spíše se mají ve svých kroužcích spojovat a studovat možnosti, jak by pracovali na svých bližních, jak by je spojili, zabavili, poučili a pod.

A které způsoby této činnosti byste měl za vhodné?

Přesně asi tyto: student má přinášeti do svého okolí nestudentského jakýsi duchovní život pro ostatní mládež: svolat si ji k besedám, v nich jim předčítati zprávy z katolického světa, odpovídati na různé dotazy, poučovati je přímo, jako to dělal Don Bosco, o náboženských pravdách. Šíří mezi nimi a jejich rodinami *s o u s t a v n ě* a *v y t r v a l e* náboženský tisk, pomůže mnohým na exercicie, připraví mnohé na časté svaté přijímání, pomůže některým v učení, dělá s nimi menší výlety. Těmito způsoby v nich oživuje a upevňuje víru.

Je tedy obraz dobrého věřícího studenta asi takový: Úpravný, slušný a uctivý hoch, jasného pohledu, vyrovnaného klidu, srdečné veselosti, poctivé zbožnosti, který jest plný ducha Eucharistie, jenž září kolem něho něčím, co brání špatným řečem a vtipům, s velikou trpělivostí pracuje na poli sobě vytčeném. A před tím, při tom a potom jest ovšem — v učení první ve třídě. Ale to už stačí!

Ze zápisníku starého profesora A. P.

Vzal jsem jednou v knihovně do ruky soubor astronomických map: *D a s W e l t a l l i m B i l d* (1925). Jedna z nich byla fotografií mlhoviny Andromedy. Pouhému oku se jeví jako malá světlá skvrnka. Vydavatel díla poučuje: Světelný paprsek urazí 300.000 km za vteřinu (obvod země měří 40.000 km). Představme si, že ten paprsek právě nyní vychází ze země: asi za osm minut dospěje k slunci; za čtyři hodiny zkříží dráhu oběžnice Neptuna; za čtyři roky dosáhne nejbližší stálice; za 300 až 400 let dospěje k hranicím prostoru astronomicky měřitelného. Za milion let dorazí k mlhovině Andromedy. Onen světelný paprsek, který 18. srpna 1901 vytvořil obraz mlhoviny Andromedy na fotografické desce astronomického ústavu v Heidelberce, vyšel tedy před milionem let.

V originální studii, k níž úvod napsal Einstein, *Die Gestirne und die Weltgeschichte* (Berlin 1924), ukazuje Felix Eberty, že tímto způsobem jsou celé světové dějiny viditelné a slyšitelné ve světovém prostoru. Bylo by jen třeba, aby někdo se díval tam, kudy procházejí světelné paprsky, které vyšly ze země v době Ramsese I., Thermopyl, Julia Caesara a vynesly obraz dění do prostoru.

Ze světa poznáváme Boha. Z velikosti světa tušíme velikost Tvůrce — to je pravda. Usuzujeme-li správně a není-li srdce naše zkaženo, položíme-li si dobře otázku a domyslíme-li ji do konce, přivedou nás myšlenkové závěry k poznání Původce všech věcí. To vše je známo. Poučení s Andromedou se hodí do výkladů o nesmírnosti Boží. Mapa hvězdného světa mluví o čemsi nesmírném, mlčícím a tajemném, věčném a nadsvětlném. Je třeba ji ukázati všem, kdož se nedovedou vymaniti z anthropomorfních představ o Bohu. A říci: podívejte se, Bůh není stařec sedící nad oblaky.

To vše je správné a dobré. Ale jde tu ještě o něco jiného. Věřiti v Boha neznamená jen uznati, že Bůh je. To znamená také k němu směřovati a toužiti po spojení s ním.

Astronomická čísla a výklady o nesmírnosti vesmíru mohou míti v duši i tento účinek: Je-li svět tak veliký, tak nepochopitelně veliký, že toho mám plnou duši a zavrať mne jímá nad těmi číslicemi, nezbyvá mi takřka místa v duši, abych dovedl mysliti na Toho, jenž jest ještě větší než svět. Logicky vzato je to nesmysl. Ale nemluvíme o věcech logických, nýbrž duševních. Logicky je to snadné: vesmír je ohromný, ale Bůh je absolutně veliký, nade vši míru, nade vši představu. Duševně a duchovně to není snadné. Zdá se tedy, že duše musí jaksí zápasiti s velikostí světa, umístiti ji takřka v sobě; musí

se rozšířiti, aby byla schopna přijmouti poselství o tom, jenž je větší než svět, slovo o velikém Bohu.

*

A z toho je vidět na druhé straně, jak se duše zúžuje, zmenšuje a stlačuje, když nikdo k ní nemluví o velikém Bohu. Duše tak zůstává v zajetí naivních, dětských a anthropomorfních představ náboženských. Jak by se šířila duše, kdyby veškero vyučování bylo provanuto duchem náboženským, kdyby na příklad ve výkladech přírodovědeckých se mluvilo nejen o jevech, silách a zákonech přírodních, nýbrž také o Původci těchto jevů, sil a zákonů! Jak je to, řekněme, nedidaktické a nemetodické, mluvit o díle a nemluvit o jeho původci! A přece v jiných oborech se to pokládá za samozřejmé. Nelze mluvit o žárovce a nemluvit o Edisonovi. Nelze ukazovati padostroj a neříci, že je to Atwoodův padostroj. Nelze vykládati o elektrickém článku a neříci, že je to článek Bunsenův. Nelze číst a vysvětlovati báseň Máj a mlčeti o životě básníka, který tu báseň složil. Nelze interpretovati Prodanou nevěstu a nemluvit o Smetanovi.

Neboť je to didaktické a metodické: mluví-li se o díle, vynálezu, básni, opeře, obrazu, je třeba mluvit o původci. Vysvětlení díla je v původci. Proč tedy se nemluví o Bohu v somatologii, psychologii, fysice, chemii, botanice a zoologii?

*

Símě jest slovo Boží. To znamená, že pravda je věc živá, schopná vývoje, růstu a postupného zdokonalování. Vývoj dogmat vzbuzuje u některých lidí domněnku, že dogmata jsou libovolné nálezy a výmysly Církve. Avšak prohlášením určitého článku víry se neukládá věřiti, čemu nikdo před tím nevěřil: nýbrž jasně a přesně se vyslovuje, co všichni věřili aspoň implicite (zavinutě). Dogmata ovšem nebyla vždy: ale víra byla vždy. Nebyla bylina, nebyly květy, nebyly plody: ale semeno bylo. Bylina byla v jistém smyslu obsažena v semeni. Ti, kdož se pohoršují nad dogmatickými definicemi koncílů a papežů, prozrazují jen, jaký mají názor na pravdu: považují ji za něco mrtvého.

*

Obecná rčení ve škole často hlásaná: »Ctíti cizí přesvědčení.« Ovšem s výhradou: ctíti mohu cizí přesvědčení, jen když je správné. Nemůžete ode mne žádati, abych uctíval blud. Miluji bloudícího, ale nenávidím blud. — Jiné rčení: »Volně mysliti.« (Jak to čpí plesnivinou!) Proč ne?, můžeme říci s úsměvem, ale lépe jest správně mysliti. — Jiné rčení: V práci a věděni jest naše spasení. Hrubé to převrácení stupnice hodnot. Práce a věděni nejsou cílem, nýbrž jen prostředkem k cíli. Někdy se mluví dokonce o »evangelii« práce. Nikoliv: práce potřebuje právě evangelia, aby měla smysl. Pracovati a neznati smyslu práce — toť vpravdě úděl otroka.

*

Březina řekl, že jedinec snad může žíti mravně bez Boha, ale národ, lidstvo nikoliv. Ale i o těch jedincích lze míti pochybnosti. Jsou-li mezi námi lidé nenábožní a přece mravní, není to důkazem, že je možna mravnost bez Boha. Tito lidé byli zbožní jako děti a když ne, jejich rodiče a prarodiče, jak snadno bychom mohli zjistiti, byli lidé věřící. Tito nenábožní a přece dobří lidé nespadli přece s měsíce. Zrodili se a vyrostli v křesťanském světě kulturním. Jsou dobří ne proto, že nevěří, nýbrž jsou dobří, ačkoliv nevěří. Jejich mravnost jest jen setrvačnost. I když slunce zapadne, ještě dlouho je světlo. Železo lze zmagnetisovat a odmagnetisovat. Ale víme z fysiky, že jakýsi zbytek magnetismu zůstane v železe přece: magnetické residuum. Mravnost lidí nevěřících není nic jiného než jakési *r e s i d u u m m o r a l e*. A pak je třeba míti na mysli, že lidská

přirozenost není následky hříchu dědičného zkažena docela. Proto i přirozenými silami může člověk konati mnoho dobrého. A konečně nesmíme v těchto věcech přirovnávat jedince k jedinci, nýbrž celek k celku: společnost věřící a společnost nevěřící. Teprve až celé generace vyrostou bez jakékoliv myšlenky na Boha, bude možno dokazovati, je-li mravnost možná bez Boha či nikoliv.

*

Nedejme se mýliti: není vlastně lidí bezbožných. Každý člověk nějakého boha má. A není-li to Bůh pravý, je to bůžek, modla, něco, v čem člověk vidí smysl a cíl života. Lakomci jest bohem zlato, rozkošníku požitky, ctižádostivci sláva. A každý svému bohu obětuje, každý na svého boha myslí, každý se k svému bohu modlí. Neboť vše dovede lidské srdce: i Boha zapřít — jen jedno nedovede — nemilovati.

*

Perikles mluvě o mladých lidech, padlých ve válce, zvolal: Rok ztratil své jaro! Co říci o mladých lidech, žijících bez Boha? Jsou duchovně mrtvi. Bůh je život. Bůh je světlo duše. V přírodopisném praktiku dělali pokusy s klíčovými semeny: klíček je-li obrácen k zemi, opět se otáčí k slunci. Milý studente, když už nic na tebe nepůsobí, zajdi si z jara do sklepa, kde jsou uloženy brambory: vyhánějí dlouhé, bílé šlahouny, aby dosáhly světla. Brambor buď ti kazatelem: co rostlina bez slunce, to duše bez Boha...

Marie Hartlová:

N O C

Noc stála nad námi —
Co si as myslila,
kouzly a čarami,
když nás zahalila?

To hvězdy nebyly,
jimiž nás hlídala.
To lampy svítily.
Noc se jen dívala.

Noc se jen dívala
zpod víček přivřených.
Mlčela, zívala —
Jen v lampách zvonil smích.

Město snů

T. V.

Studentský román

XIII.

Franta udělal šťastně druhou státnici začátkem června. Jurka už měl po kolokviích. Franta ho lákal, aby s ním šel tu státnici oslavit a skoro se urazil, když Jurka nešel. S oslavy se přišlo až ráno ve stavu velmi zuboženém. Jurka celé dopoledne útrpně dával Frantovi obklady na hlavu, běhal pro kyselé okurky, herinky a syfon. V poledne kdosi zaklepal. Než mohl Jurka zabránit, objevil se ve dveřích Frantův tatínek i s maminkou. Dostali telegram o »tý šťastný státnici« a hned přijeli plni radosti pro toho »svého kluka«. Franta byl v rozpacích. Ferdík hbitě pomohl. »Chudák, takhle se sedřel. Jo, to není špás, ta štácka. Dřel vám ke konci tahem. Chtěl vám udělat radost. Říkal jsem

mu, že se ztrhává. No, nervy povolily a on se zhroutil a teď tu leží zhroucený od rána. Ale to přejde. Zejtra už to bude dobrý.« Ferdík vážně kýval hlavou. Franta po něm obrátil z podobvazu dobrácké, modré oči. Vyjadřovaly vděčnost. Frantova maminka plakala. »Chudák, to má z toho dřením,« jen tatínek jaksi nedůvěřivě pošilhával po okurkách a po slanečku. »To se musí jíst po štátnici? Já myslel jen po opici,« povídal dobrácky.

Jurka si zatím v koutě chystal kufr. Myšlenkami byl už doma.

XIV.

Běla se vzpamatovávala po dopolední maturě. Nebylo to vlastně nic příjemného. Člověk tam přijde v povinných černých šatech s bílým límečkem, sedne si tam, jak na stoličku u zubaře. Profesori koukají, jako by měli hlavu přišroubovanou, točí se kolem pana předsedy a s hrůzou měří bledé abiturientky, odhadují v duchu, která z nich jim udělá ostudu. Veliká kytice jako vonný projev pozornosti a úcty libě zaclání předsedův obličej, aby snad jas jeho neoslepil ubohé oběti. Ostatně mezi ním a hrdinkami dne se rozkládá ještě pověstný zelený stůl, zastřený zeleným sukrem s mnohými dírkami. Že by zub času? Či to snad kteřísi z mnohých generací, které již nad ním trpěly, zavrtávali v rozpacích pohledy do toho strašného sukna, až je zrakem provrtali? Kdož ví. Fakt je, že ta sympatická zeleň (barva naděje!) se velmi roztomile obrátí v obličejích zkoušených, takže je tradice, že kdo za ten stůl sedne se světoborným úmyslem, spáchat to hrdinství (maturu totiž), podivným působením zezelená také.

O tom všem uvažovala Běla, ležíc na pasci. Dívala se při tom po rudých korálcích v trávě. Z libého klidu ji vyrušil hlas, volající její jméno. Nerada se nadzvedla a k svému úžasu poznala Dražku. »Přišla jsem ti gratulovat,« trochu rozpacitě jí podávala Dražka ruku.

»To jsi hodná, však už jsme se dlouho neviděly,« usmála se Běla. Ba že dlouho. Kamarádily dřív spolu, třeba byla Dražka o dva či tři roky starší, ale tento rok se jí Dražka jaksi vyhýbala. Běla tušila proč.

Pustily se do povídání. Rozběhly se pasekou a sbíraly jahody. Pak usedly do vysoké, vonné třezalky s ryzími květy, Dražka do stínu mladé břízky, Běla na slunce. Řeč se stočila na chlapce. Uprostřed veselého povídání se Dražka náhle zamyslela a zpytavě se podívala na Bělu. »A co soudíš o Jurkovi?« její oči úzkostlivě prosily o pěknou odpověď. Běla to viděla. »Jurka? Má oči jak lesy jeho kraje...« — »A co víc?« — »Co víc mohu o něm říci? ty ho přece znáš lépe, vždyť s ním chodíš.« Dražka neodpověděla. Rozmluvila se o knize, kterou nedávno četla. »Ten konec se mi nelíbil. Pořád po sobě vzdychali a nesešli se. Myslím, že když se dva mají rádi, že se nakonec musí dohodnout. Co myslíš ty, Bělo?« Běla se zahleděla na zelené tůně lesů a tiše odpověděla: »Připadá mi, že svět je jak les v mlze. Dvě duše se v něm setkají a minou se. Touží po sobě. Vrací se. Marně. Volají a jdou po hlase. Přiblíží se, ale nevidí a minou se opět. Cítí, že jsou si blízko, ale nemohou se najít. A tak ve stálé bolestné snaze najít se, vzdalují se, až zaniknou hlasy, zatoulají se, zabloudí...« — »Ne, to není možné, věřím v sílu lásky,« zoufale řekla Dražka a hlas se jí chvěl. Ustrašeně se dívala na Bělin vážný obličej, zalitý sluncem. »Neboj se, Dražko, ty svého Jurku neztratíš,« podivně se usmála Běla, »jsou síly, které velmi mocně lidi upoutávají. To, co jsem ti povídala, je ostatně nesmysl, četla jsem to v kalendáři.« Vyskočila a rozpráhla ruce proti slunci. Pak se rozběhla napříč pasekou pro fialový květ hořce.

XV.

Prázdniny přešly jak horké poledne. Už i září lítostivými západy oplakalo léto a v říjnu universita zavolala své věrné do opuštěných poslucháren. Kteréhosi dne se přivlekl i Jurka s těžkým kufrem a zjevil se se širokým úsměvem na prahu »jejich cimry«. Shledali se tam všichni, až na Frantu. Ten prý bude bydlet soukromě, místo něho se tam usadil Ferdík. Hned přiběhli obyvatelé vedlejší »cimry«, totiž Joža, Pepík a Gusta. »Koukejte, jak je Jurka opálenej.« — »To on dělal na panským.« — »Zato tuhle Jan je jak bílá paní, pardon, bílej pán.« — »Tys chodil celý prázdniny pod deštníkem a sedávals za krovem, aby na tebe nesvítilo?« — »I ne,« neodolal Ferdík, aby se také neomočil, »on se také opaloval, jenže u kamen.« Jan vážně vyložil, že opálit se do hněda není zdravé. »Ach jo, tak letos štácka,« vzdychl Jurka. »Nevzdychej, seš stejně nadřenej, je to na tobě vidět.« Jurka jen vzdychl. Což mohl vykládat, že celé prázdniny psal, kreslil a hrál a toulal se po nekonečných lesích s knihou v kapse? »Člověče, to on si psal s Dražkou nebo s Bělou? Třeba na učení neměl opravdu čas,« přisolíl Pepík. »Jen jsem přijel a už zlobíš,« změřil si ho vyčítavě Jurka a honem se sklonil ke kufru. S Dražkou si psal a Běla? Vidina už se snad rozplynula.

»Dobře, žes přijel, dnes je jakýsi večírek na uvítanou.«

»To mám jít zrovna tancovat?« — »No ba, vesele do nového roku!« zazpíval Ferdík falešně, až se okna otrásla. Jurka tedy šel. Když uviděl známý sál, usmál se. Co se tu loni natančil a i natrápil. Vzpomněl na Bělu. Jestlipak tu bude? myslel docela klidně. Teď už mě nerozhází. A uviděl ji. Tančil právě s Dražkou, když vstoupila. Usmála se na Dražku, až se jí zuby zabělaly v opálené tváři. Jurka zaváhal. Má pro ni jít, nemá? Franta s ní už tančí. Ani ho předtím neviděl. Nechá je. Když však valčík rozkolébal sál, přece se pro ni rozběhl. Podivný, sladký pocit mu zmámil hlavu.

Když se vracel domů, smutně si řekl, že ho to bláznění zas drží a byl by si nejraději nabil, takovou měl na sebe zlost. A zase . . . Snad letos bude přístupnější. Říkala, že studuje filosofii. Snad letos . . . Jurka byl jak opilý. Na Dražku docela zapomněl.

XVI.

Bylo zoufale smutné listopadové odpoledne, když Běla vyšla z domu. Jako by popel mžil studeným, prázdným vzduchem a přece šedé mraky spěchaly kamsi do daleka, aniž by se dotkly mrtvé země studenými slzami deště. I ty lesy byly jak cizí. Ležely tiše v klíně pahorků, jak do široka rozlité, fialově hnědé jezero, zjízvené bílými šlehy bříz. Mezi jednotvárnou zelení smrků dohořívaly ještě žlutavé vrcholky modřínů, jak plameny zhasínajících svíc. Smutek na těžkých, šedých perutích se vlekl od lesů a vábil Bělu k nim. Šla zamyšleně opuštěnou lesní cestou, stále hlouběji a dívala se, jak šedá mlha se nízko, zrádně plazí a obtáčí keře. Podivná tíseň na ni padla. Vidouc, že zašla daleko, chtěla se vrátit, když zaslechla za sebou kroky. Ohlédla se a uviděla muže s čepicí na očích. Došel k ní. »Počkejte, slečinko,« chytil ji za ruku. Běla nebyla bojácná. Ač byla překvapena, přece se vytrhla. »Pusťte mne,« řekla nebojácně. »Ani mě nenapadne, když jsem si nemohl vyčíhat nikdy pana tatínka, počkal jsem si na dcerušku. Ono to bude tatínkovi asi stejně milý.« Běla ztrnula. Pytlácká pomsta! Říkal otec cosi, že je tu moc pytláků, a že mají na něho spadeno. Upozorňoval i ji, ale nikdy tomu nevěřila. Zdálo se jí to příliš romantické.

Zoufale se bránila proti novému útoku. Podařilo se jí uvolnit ruku a malou pěstí zasadila muži ránu do obličeje. Vykřikl, a tu z nedaleké houštiny vyskočili další dva

a běželi k nim. Běla v tom okamžiku silná jako lev, udeřila ho ještě jednou a když mu ruce povolily, vymkla se a divoce se rozběhla. Jako štvaná letěla přes paseku, skákala přes pařezy, až dorazila ku příkopu. Divokým odvážným skokem se přenesla a vrazila do hustého smrčí. Slyšela dupot za sebou. Pak třeskla i rána. Běla se prodírala, až jí jehličí šlehalo do obličeje. Čím dál, tím volněji. Dech jí nestačil, nohy byly podivně těžké a nejisté. Klesla na vlhký mech a těžce vdechovala jeho syrový nakyslý pach. Šedá, zrádná mlha se připloužila za ní. Jak ležela přitisknuta na mokrou zemi, všecku ji obtáčela, brala jí dech až jí jej vzala docela. Běla těžce se natáhla na mokrou půdu.

(Pokračování.)

Boris Pospíšil Lulu a Paulette.

Marie Hartlová:

TOULKY

Toulám se po světě v krajinách dalekých,
s plachtami po větru do říše snu —
stopy Tvých úsměvů ve světle rozsetých
na klubko oblaků snad navinu.

Toulám se po světě v krajinách neznámých
oceán přeměřím v jediném dnu —
Výšky a dálky mé, řekněte, povězte,
ve stopách tisíců jednu zda naleznou?

Drevorubači

efpé.

Ťažké draperie mlh vesia sa na hrebene hôr a les ticho drieme svôj sen. Hmla usadá na listie stromov, na trávu i na obočie a mihalnice očí. Tváre drevorubačov, idúcich do hory sú pocolované slzami rána. Veselo sa im ide, nedbajú, že ostrý vietor od Poľany dúcha im do tváre, až očervenie. Do rytmu krokov miesi sa smiech a spev veselých mužov. Na rameni píla, v ruke sekera — nie práve teplo oblečení. Pekne cifrovaný kožuštok, cez ramena zahodená kabanica — veď pri práci sa rovnako zohrejú.

Ďuro má dnes najviac rečí. Ako že by nie, veď sa priam pred týždňom narodilo jeho žene dieťa, pekné dievčatko a včera boli krstiny. Zuzka ju pomenovali a malý drobzig sa má k svetlu. Preto tých rečí toľka, akože by sa nepochválil? Rozpráva, pohvizduje si, chvíľami div, že by aj neskákal, rozhadzuje rukou, zase si ju strčí za kožuch a tak cesta v mlhe ubieha. Skoro dochádzajú k hore. Obracá sa ešte ráz, ako by sa lúčil, a potom hora skryje je všetky v svoju tichú náruč. Hory čierne tíško šepotajú: »Ó Bože večný, nechceme umierať — daj nám žiť...« Akordy tichej pohody lejú novú krv do žíl.

Na mieste. Stromy pováľané, haluze pozotínané ležia ako zelený koberec pod mrtvotami stromov.

»Moj otec, aj starý otec chodili do hory, tí ma tomu naučili; — — a já — už tiež od mala chodím... Hľa — môj kamarát — najvernejší kamarát.« Ukazuje Ďuro na sekera. Svlieka kabanicu. Chytro sa chytiť do roboty, ať krv sa spení, ať sa zohrejeme. Ocelovú pieseň škripe píla a zarezáva sa do stromu. Drevený klín, z druhej strany podťat a tam je život lesných velikanov. Obsekať konáre, kôru slúpať a už aj prichodí furman s párom juncov, aby klát odviezol na gel'bu. Kým slnko dôjde k obedu vidieť je kus roboty.

»Naklad' ohňa,« vraví starý Kvanda. Je chudák voľajaký skrehlý, však nie je divu, veď tiahne mu na sedemdesiatku. Plápolá vatra zo zelenej čačiny, vysoko lietajú iskry — kraskajú vetve. To spievajú pieseň na odchodnú — pieseň prírody — ktorú spievaly a spievajú ďalej — ďalej bez ustania. Tak mizí to, čo toľké roky riastlo.

Rubači neme sedia okolo vetry, ani dvanásť mesiačikov z pohádky — či Jánošíkova chasa? Nie, sú to naši Drábčania. Obedujú. Slanina a chlebič. Ba aj pálenku — tu beťársku pálenku má ten starý. Na to je súci, tá mu dá vraj viacej tepl'a než hociktorá vatra. Ďuro nepije. Zajedol si a teraz kl'udne fajčí zapekačku. Časom mu spomienka na domov zjasní čelo a kútiky u úst sa stiahnu k úsmevu, potom vybafne zase oblak dýmu z fajočky s krátkym pipasárom... Po chudobnom obede. Vstávajú. — Ďuro zastrkuje zapekačku za kožuštok. »Veru, tak je; — treba jesť — treba robiť,« odpovedajú a už vstáva dvanásť Jánošíkov, aby ztuhlé svaly ďalej utužovali v ťažkej robote. Čas letí... Padajúce stromy naposledy podávajú ruky žijúcim susedom. Podťatý — letí — a zase k druhému — letí i ten k zemi, aby sa s ňou políbil — spomenul si, že pred veky bol i on malý — pri zemi, že ona mu dala vyriastnúť vysoko, vysoko do oblak.

Píla ťažko ide Janovi a Ďurovi do stromu. Vysoký a mocný smrek stojí hrdo, ani pán lesov.

»Nepodám sa.«

»— eh, musíš.«

»Vrazíme klín!«

Kláti sa vrchovec, ešte kúsek pília, však hodný strom nie a nie sa zvaliť na dol.

»Visí vo vetvách — povraz!« Jano sa driape s povrazom až dopoli kmeňa, zakvačí povraz a chýtro dolu. Ťahajú s Ďurom, strom sa vzpiera, leč darmo. Kymáca sa ako ranený obor, padá — letí letí — konáre svišťa — zachytil susedný strom.

»Ďuro, preč! — hybaj! — preč!«

Chrap!!!

Ležia na zemi, jeden i druhý...

»Kamarát, ratuj... Ra-túúúj — — Ja-no!«

Sbiehajú sa na pokrik Ďurov rubači — kamaráti — všetkých jedenásť ostalých Jánošíkov. Vyprošťujú Ďurovo telo z objatia smrti... Ublížujú mu ešte viacej, má telo pod ťažkým stromom. Ťahajú ho za ruky, nadá sa.

»Rýchlo, prerezať strom!«

Režú. Píla so škriepavým smiechom zarezáva sa do tela stromu. Ďuro trpí — trpia i jeho kamaráti.

»Žije?«

Veselý Ďuro z o m i e r a — — —

Obličaj zkrivený, z úst mu teče krv.

»Ratuj — Hanička — moja že — na — dobrá — Zuzka — zomieraáám.«

Ó Bože večný, nechceme umierať, daj nám žiť... , hučí v korunách stromov.

Vejár noci rozprostiera sa nad krajom. Usína šumot lesov a potok mu k tomu hraje nokturno...

Usína aj ranený Ďuro...

»Hotá — čihií — hí, volky, domov...«

Idú ťažko, voz hrkoce po špatnej ceste. Vezú umierajúceho na voze...

S bolom v duši sa vracajú udrení prácou s potom v tvári domov. Vyprahlé pery a zkalené oči modlí sa potíšku. Ďuro je v agonii — nepočuje modlitbu kamarátov.

Bezvládne visia mu ruky z vozu. Skráň jeho zdobená je bolom, pretkána slzami ženy a decka.

Kľaká žena k umierajúcemu Ďurovi — narieka v slzách.

Vedľa šípkových ruží žije iná láska — láska najkrajšia v živote. —

Je večer. Lastovičky driemajú v hniezdach tichý sen. Ticho odchádzajú Ďurovi kamaráti. Všade je plno ticha a mieru, i umieraček rozléva ticho a mier po kraji . . . Obnažujú hlavy drevorubači, križujú sa a pery im šepkajú tichú modlitbu. —

To za kamaráta — — za Ďuru . . .

Ó Bože večný, nechceme zomierať, daj nám žiť . . .

Antonín Stallich: Na Vltavě

Ivan Děrkin:

JARNÍ NÁLADA

ANIČCE

Měj slitování čase
můj smutný oráči
ztišený vzlykot v hlase,
ne ne již nepláči

Nad mraky skřivan zpívá
radostnou zvěst
jeřáby trnka a jíva
podél cest

Zvedají ramena holá
voní zem
kdo mě to zdáli volá
s úsměvem

Vteřinou roste jas
a plaší tmy
pupen se nalije a klas
se rozvlní —

Ztišený vzlykot v hlase
ne ne již nepláči
tvé slitování čase
můj tichý oráči.

Frant. Chudárek:

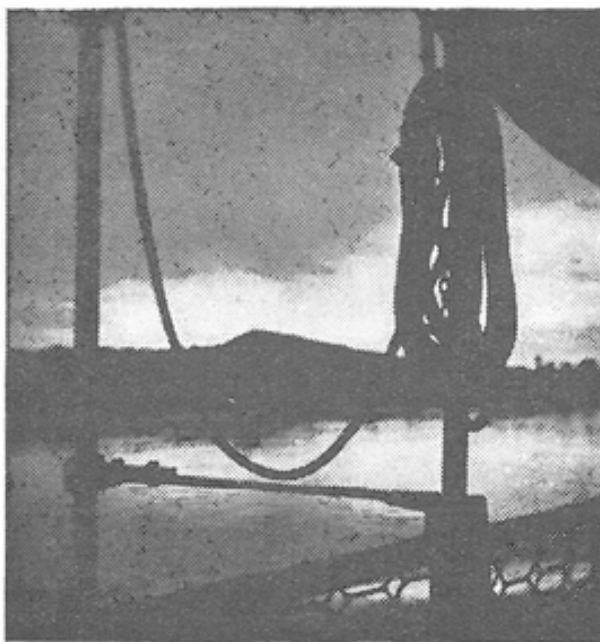
LOUČENÍ

Žár horkých pastel vpil se do nevinných ňader,
v tekutém srdci krví zalkal žal,
z edenských zahrad zavoněl dech dusných květů,
v mdlých dálkách smyčec houslí zaplakal.

»Sbohem již,« zastenala lyra rudých retů,
s bolestí polkla vášeň němých tich,
v májovém jitru roztrhla čar neznámých snů,
na bílém plátně zhasla dětský smích.

»Sbohem, můj snivý hymne zkamenělé krásy,
pohádko se strunami zmlklých dní,
kolébko teplé lásky, úsměvů a kouzla,
sbohem již, přijmi políbení poslední!« —

Modrý šíp zaskřípal a ocel zazvonila,
sen zesnul v rekviem mých zřítelnic,
vložil jsem věnec na rov doznělého tanga,
smířil se se vším a šel temnu vstříc. —

-š- Večer

Těžká mdloba mlčící noci nese ve své náruči tajemství poslední zpovědi — hluboký, táhlý tón bolesti, který vyloudila prasklá struna zapomenutého čela.

Mátožné stíny drží ve svých chapadlech prasklé srdce, které vyrvala noc a vstřebala žízňivě krev člověkovu do poslední kapky. —

Dohasínající, umírající hvězda. — Konec — konec. —

Z mlhy a par a stínů lesní tůně zvedly se jako světlušky myšlenky chorých duší a zatopily rozum i vůli.

Už není síly — a není radosti života. Z východu prý přijde nový den, ale v hluboké, temné a slepé noci není možno věřit, že přijdou ještě krásná, slunná a smírná jitra — umřelo slunce, šlo spat do zlatých, večerních červánků, do růžových podušek daleko za horami skrylo svou zlatou, kadeřavou hlavu.

Volám tě, slunce, jase a teplo života, volám tě v sychravé, zlé noci plné smrti — volám tě celou svou duší!

Ty přijdeš, vím — ty se vrátíš v nový, jasný a bílý den.

Rozhovor o dívčím sportu

»Dobrý den, strýčku Jene! Strýčku, řekněte mi, které sporty byste mně doporučoval pěstovati?«

»Tvůj dotaz je velmi rozumný — a co je překvapující — je-li nutno sport doporučovati, jsou rovněž různé druhy sportu, od nichž nutno zrazovati a případně je nutno je i zakazovati.«

»Je-li však sport sám o sobě dobrý, jaké špatné následky mohou míti jednotlivé druhy sportu?«

»Uvidíš: za prvé dobrý sport musí pěstiti organismus harmonicky; za druhé musí se dáti přizpůsobiti fysickým schopnostem jednotlivce; za třetí nesmí přetěžovat síly. Špatné druhy sportu jsou tedy ony, které nevyhovují těmto třem podmínkám.

1. Dobrý sport musí pěstít celý organismus harmonicky, t. j. uvádět do pohybu veškeré svalstvo, dýchání a krevní oběh za vzájemné rovnováhy a v určitých mezích. Je tedy zřejmo, že sport, který pěstí jen hořejší část těla, je sportem neúplným. Není pochyby, že je málo sportů dokonalých v tomto ohledu.

2. Dobrý sport se musí dát přizpůsobit fysickým schopnostem jednotlivce . . .«

»Ale strýčku, tuto podmínku přece splňují všechny sporty.«

»Omyl. Velký omyl. Upadlas do léčky. Schválně jsem položil problém pod tímto zorným úhlem, protože žádný sport, kde se jedná o družstvo, nesplňuje této podmínky. Jedním rázem tedy je nutno odsouditi všechny družstevní sporty. Skutečně, ve sportovním družstvu nikdy nemohou býti všichni hráči stejné síly a odolnosti. Co se tedy stává? Slabší chtějí stačit silnějším a přepínají své síly, chtějíce překonati své normální možnosti. A potom ve hře družstev délka hry je pevně stanovena: poločasy trvají dvacet, třicet nebo čtyřicet minut. Je-li hráč vysílen před koncem, je nucen pokračovati ve hře, z nutnosti, aby neuškodil celému družstvu. Jsou tu tedy dvě příčiny, které mohou způsobiti u hráče vysílení a přepínání sil, čehož nutno se vystríhat v každém sportu. Musíme tedy se vyhýbati hram družstevním.

Nebudu se samozřejmě šířit o footballu, tvrdé to hře, která se nanejvýš hodí hochům; ani o hockeyi, který by již spíše vyhovoval děvčatům, ale přece má nevýhody, které jsem už naznačil.

Ve hrách družstev učiním jedinou výjimku pro náš starý a milovaný basket-ball. Má opravdu velmi mnoho dobrých vlastností: za prvé je to sport úplný: všechny svaly jsou v pohybu. Potom je to sport, kde mrštnost a ohebnost nutně vítězí nad silou, což se hodí velmi dobře dívkám. Konečně poločasy jsou krátké a jelikož družstva mají po pěti nebo šesti hráčích, je snadné nalézt hráče stejné odolnosti, takže všichni jsouce přibližně stejné síly, mohou snadno stačiti hře. Celkem bych basket-ball velmi doporučoval mladým sportovkyním.

Tennis je hra poněkud speciální a nebudu ti skrývat, že mám o ní mínění velmi osobní. Podle mého názoru tennis má nevýhody sportů družstevních co se týče délky času, kterou hráči musejí dodržovat. Není totiž možno přestati, když už toho máme dost. Proto tedy, alespoň co se týče dívek, vyžadoval bych v tenisu tato omezení: nejdříve zákaz hráti zápasy delší tří setů. Pak zákaz dávatí protivníkovi v každém setu předem výhody. S těmito omezeními tennis může, ba i musí býti doporučován, protože je to sport, který působí dobře na vývoj organismu (i když hořejší část těla, která ovládá raketu, pracuje víc než ostatní tělo), sport, který bystří postřeh, rychlost reakce, krátce: hbitost.«

»Ale, strýčku, kritizujete-li i tennis, to jste už moc přísný . . .«

»Jak? Ovšem . . . A abych ti to ukázal lépe, tvrdím, že je ještě celá řada sportů, proti kterým hřímám mnohem prudčeji: chci mluvit o sportu v soutěžích.

Sem patří všechny sporty závodní, obzvláště všechny závody pěší, rychlostní, střední tratě, překážkový běh. Skutečně, nepěstujeme-li tyto sporty se zřetelem k závodům, jsou velmi nudné, pěstujeme-li je však závodně, nutí velmi často k přepínání sil. Rekord, milá dceruško, je nepřitelem sportu; divíš se tomu možná, ale je tomu tak . .

Důkaz? Bohužel, zde jeden důkaz politováníhodný, vybrán z četných případů: r. 1928 se konaly Olympijské hry žen v Amsterodamu. Jednou z nejlepších představitelk francouzského teamu byla Georgette Gagneuxová. Zemřela rok nato na tuberkulosu. Velkou přebornicí byla Japonka Itomi. Zemřela za rok na srdeční vadu . . Je to smutné, ale pravdivé . . .

Závodění může býti samo o sobě zajímavé, ale je nebezpečné; je nutno se mu vyhýbat. Nejen v závodech pěších, ale v celé řadě sportů, které jinak mají výborné vlastnosti: veslování, jízda na kole, plavání, lyžování, o kterém se hned zmíníme. Řekl bych: Děvčata, buďte sportovkyněmi, ale ne championkami!

Je-li nutno odsoudit běhy, je tu celá řada jiných sportů, zvaných atletických, které nejsou špatné: skok do výšky, který zdokonaluje postřeh, pružnost a svalové uvolnění. Vrh koulí, výborný pro svaly hrudní a břišní. Oproti tomu skok do dálky, hod diskem a oštěpem jsou příliš násilné, otřásají organismem a je nutno se jich vystříhat.«

»To je hrozné . . . Zakážete-li nám všechno, co nám zůstane?«

»Buď trpělivá . . . Přicházíme právě k doporučovaným sportům: nejdříve chůze. Je to ovšem dobré cvičení, ale ne zcela dokonalé. Neotužuje hořejší údy těla; a pak je nutno obětovat mnoho času k pěstování chůze jako sportu. Totiž chůze pěti nebo šesti kilometrů není příliš užitečným výkonem ve smyslu sportovním. Taková chůze nemá pronikavějšího vlivu na organismus. Bylo by nutné ujít deset až patnáct km, pro tento výkon je však nutno mítí víc než půl dne volno, což si každý dovolit nemůže.

Jízda na kole může být rovněž zajímavým sportem, ujedou-li se dálky, které už za to stojí, t. j. asi čtyřicetikilometrové. Je to sice ztráta času, ale ve čtyřiceti kilometrech můžeme shlédnout hodný kus kraje, a tak spojujeme užitečné s příjemným. Co se však týče samé jízdy na kole, připojím důležitou poznámku: domnívala by ses možná, že nejlepší držení těla na kole je držení přímé. Ve skutečnosti držení těla nakloněného nad mírně klenutými řídítky je velmi doporučitelné.«

»Opravdu? Proč?«

»Víš co je zkřivení páteře? Je to nemoc velmi častá u dívek, která spočívá v bočním vykřivení páteře ve formě S nebo C. A je zajímavé, že je-li tato nemoc v počátcích, vykřivení mizí, když se nemocný nahýbá vpřed. Tedy jízda na kole s klenutými řídítky bude mít v počátcích zkřivení páteře velké výhody: za prvé děvče nachýlené nad řídítky narovná vadné vykřivení páteře; pak je nuceno uvést v pohyb všechno svalstvo kolem páteře, aby se udrželo v rovnováze, sílí zároveň svalstvo zad a zabraňuje tak nemoci vyvíjeti se. Celkem toto je velmi cenná výhoda sportu na kole, ovšem často zanedbávaná.«

»A veslování?«

»Velmi dobrý sport, opravdu velmi dobrý, jeden z nejlepších sportů, které existují, ovšem pod podmínkou, o které jsem se již zmínil, že se totiž nesmí zneužívat k závodění. Hodina veslování je mnohem vydatnější než patnáctikilometrová chůze, která si vyžaduje tři hodiny času. A potom, veslování je vždy zábavné, kdežto jiný sport, dobrý sám o sobě, plavání, má nevýhodu, že je nudný. Plavati čtvrt hodiny není nic zábavného. Ve vodě není nic nového k vidění. V písčině k tomu není volného vzduchu. V řece polyká člověk často vodu zdravotně nebezpečnou. Kladu tedy veslování před plavání. Ovšem, že je nutné umět plavat pro případ, že by se člun převrhl.

Jiný velmi zábavný a úplný sport je šerm. Podle mého názoru hodí se však spíše pro hochy. A pak, aby tento sport byl zdraví na prospěch, bylo by nutno jej pěstovati ve volné přírodě, a to se dělá zřídka.

Konečně, seřadil bych sporty pro dívky v tomto kvalitním pořadí: veslování, tenis, jízda na kole, plavání, několik skoků a hodů a šerm. Co se týče družstevních her, je to basket-ball.«

»Nezapomněl jste na nic, strýčku?«

»Ano, ale schválně. Nakonec ti chci říci pár slov o krásných a výborných sportech, které nutno zařadit zvlášť. Je to turistika v horách a lyžování. Sportování na horách má nevýhodu, že je k němu potřebí alespoň týden volného času. Ale zato kolik poskytuje výhod! Volný a čistý vzduch . . . stoprocentní vzduch. Nejkrásnější příroda vůbec, síla a klid výšin, nádhera sněhu, zdravá, libovolně měnitelná námaha. Mohl bych ti vyprávět dvě hodiny o horských sportech, nemám však kdy. Přece však z opatrnosti, kdybys snad o příštích prázdninách chtěla okusit těchto okouzlujících chvil, chci ti dát několik zásadních pokynů: Na horách je nutno se řídit podle tří rad: za prvé nikdy nechodit na hory sám. Za druhé nepřepínati svou výkonnost. Za třetí neváhati odřeknouti výlet, je-li nepříznivé počasí.

Budeš-li se řídit těmito radami, vyhneš se jakémukoliv nebezpečí a pochopíš, že horská turistika je opravdu nejhezčím sportem.«

»Strýčku, kdy pojedeme na Tatry?«

P. R.

Z LITERATURY

— *Díla Jana Chalupky jeví se v zaostalosti maloměstské.*

— *Jaroslav Langr napsal významný spis: »Památný den v Kocourkově.«*

— *Svatební košile. — Panna v úzkosti prosila Boha a umrlce, aby ležel.*

Páté přes deváté o francouzských studentech

L'esprit gaulois

Clibor Mařan. Kresbami doplnil Jack Lamasse.

Do Francie bychom si měli jezdit pro to, čemu se říká *esprit gaulois*. Pro galského ducha, který je opakem germánské těžkopádnosti a koženosti. — Posluchače žurnalistické školy v Lille značně rozveselila tlustá kniha německého teoretika, jenž vykládal velmi obšírně a důkladně s hlediska biologicko-fysiologicko-psychologického, jak se mají dělat novinové zprávy, aby na čtenáře co nejvíce působily. — Obhájci pití vína tvrdí, že Francouzům dodává svižnost ducha víno. Češi jsou prý těžkopádní z pití piva. Těžko radit. I lillští studenti zkonsumují značné množství flámského piva a přece o nich nelze říci, že by jim chyběl *esprit gaulois*. — A proč ničit národní průmysl?

Československý student se diví

Katolickému studentu, přesazenému z Prahy na př. do Lille, nezbývá nic jiného, než aby se divil. Přivedou ho k mohutnému komplexu budov na Vaubanově bulváru a řeknou mu, že tohle je katolická universita s pěti fakultami. A takových universit je ve Francii pět. — Přejde do pracovny žurnalistické školy s haldami žurnálů. Pařížský *La Croix*, lillské *La Croix du Nord*, *Dépêche*, bretaňský *L'Ouest*, *Éclair* at. Nechce věřit, že to jsou žurnály katolické a s hrůzou počítá, kolika let by se musel dožít, aby mohl v Praze navštěvovat katolickou universitu. Lillská byla totiž založena v roce 1875.

Jak žije francouzský student . . .

Katolický student ve Francii žije ve zvláštním světě. V Lille se tomuto světu říká *Catho*. *Catho* jsou fakulty, studentský dům, časopis a vůbec všechno, čím žije lillský student. — A život v tomto prostředí? Dopoledne a odpoledne na přednáškách, ve volné chvíli v *Cercle*. »Serkl« je velký dům se studentskou jídelnou a obědy za pět franků, kde se hraje biliár a po večeri karty. V »Serclu« jsou veliké místnosti pro ping-pong, divadelní sál, kde se o masopustě hraje originální sketch, jemuž rozumějí jen příslušníci *Catha*. Při všech podobných podnicích vystupuje dokonalý studentský jazz, pěstovaný s vědeckou důkladností. *Catho* má své fotbalové a šermířské mužstvo, na jaře se bude zakládat studentský aeroklub. Na dvoře »Serclu« konají studenti, oblečení do starých vojenských uniforem, předvojenská cvičení.

. . . a co ví o Československu

Je pravda, že toho někdy ví hodně málo, ale k tomu je nutné přičinit poznámku. Francouzští studenti jsou odborníci. Student, který si myslel, že Československo sousedí s Bulharskem, byl výborný medik. Ve Francii se setkáte s vysokoškolačkem, jenž jeví podiv nad tím, že se v Československu mluví jinak, než německy, ale také s posluchačem práv, jenž ze sebe chrlí statistická data o Československu, zná historické letopočty a byl se svým kolegou žurnalistou v Ružomberku pro interview, kde se dověděl, že Slováci jsou utlačovaným národem. — V slovanském ústavě lillské university překládá se Nikola Šuhaj loupežník tak horlivě a nadšeně, jak jen Francouzi dovedou.

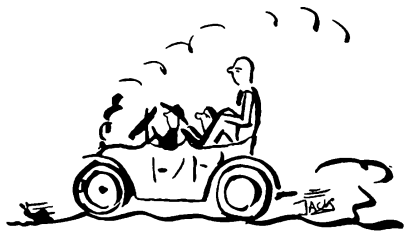

Profesoři a aumônierové

Catho nebylo by ničím bez duchovních rádců a profesorů. Tři stavy, aumônierský, profesorský a studentský tvoří jednu nerozlučnou rodinu. Profesoři chodí sice na přednášky v historických sutanách s barety, ale s chutí se zasmějí vtipu, který padne do přednášky z řad posluchačstva. Po přednáškách se chodí do pracovních místností, kde se debatuje, profesoři radí, vykládají a doplňují. — A aumônierové? — Koncem února se konal v Nantes kongres katolických studentů. Lillská delegace chtěla vzdálenost 700 km překonat letadlem. Když mlha znemožnila vzdušnou cestu, připravil ředitel jedné z kolejí svou Fordku, Leicu, mapy a čtyřčlenná lillská delegace odjela za zpěvu starobretaňských písní na kongres.

Kongres zpívá

Kongres francouzských katolických studentů se koná každoročně o karnevalových prázdninách. Je spíše rekreací a společenským podnikem. Divoký francouzský karneval dodává mu ducha upřímného veselí. Kongres skýtá všechny druhy zábavy kromě tance, poněvadž studentky mají své vlastní sjezdy. Toto zařízení zdá se býti velmi užitečné. Na kongresu kromě zasedání se zpívá, cestuje, dobře jí a pije. Po dobrém obědě, při němž se požívají místní gastronomické zvláštnosti (v Nantes to byli malí šneci, škeble, mořští rácci a krabi a jiná havěď), přijde na řadu zpěv.

Radost z mládí, práce a síly, srdečné přátelství a zpěv jsou pouta, jež váží francouzské studenty v jedinou mohutnou rodinu. A jistě ne náhodou se stala kongresovou hymnou píseň o písničích:

Nos chansons vont chanter la vie qui plaît aux coeurs des forts
car la route dure est suivie au prix de rudes efforts.

l r k a:

MATČINY RUCE

Smím na vás mluvit a hledět
běloučké ruce, jež rozdáváte štěstí?

Ach, vaše dlaně jsou pateny z čistého zlata,
dva květy kované z obětí srdce.
Hedvábné lístečky prstů tak hebké
čekají, až budou rozdávát úsměvy pravého
života,

tak jako sněženky — když má přijít jaro.
Kdo nezabloudí na výsluní žití
k vám na stráň klidu, na nebe hvězdnatých
květů,

kde do stříbrného hlasu potůčku času
zvoníte písničkou něhy a štěstí?

Ó zlaté ruce, smím vás milovat,
od vás se učit radost rozdávát
a úsměvy štěstí kreslit ve tvář trpící?

JUC. Otomar Smrčina Orloj

Studentské snímky

Uličníci

Měli jsme v naší třídě druha, který uměl lépe kokrhati než kohout. Jednoho dne odpoledne po dobrém obědě — zlý duch vstoupil do jeho nitra a tak dlouho jej pokoušel, až ho donutil zakokrhati tence a dlouze. Profesor vykládal právě jistý verš Vergiliův. Zaujal jej básník a v tom zanícení takřka neslyšel kokrhání. Moji druhové ihned se chopili příležitosti, aby se ozvali uličníkovi pravým huronským smíchem. A tak upozornili učitele na nezdvořáka.

Pan profesor, malý a nervosní, zahořev zlostí, na okamžik ztratil řeč. Chvěl se a kousal vousy a pojednou, jako by pára prorazila těsný kotel, vykřikl vysokým tenorem, že se ozvala okenní skla. Po jeho vykřiknutí nastalo ticho a potom se strhl povyk. »Ticho!« — zvolal profesor ještě jasněji. »Nechť se přihlásí vinník!« — Nikdo ani nehlesl. Všichni svésili hlavy, sehnuli se a zahrabali se do sebe, jako by se chtěli zmenšiti.

»A byť i ptáček, neunikne mi!« — pravil sebevědomě profesor, aby vinníka zastrašil a tak donutil k přiznání. »Bude potrestána celá třída, nepřizná-li se vinník.« Na ta slova ozvalo se hučení, křik, jako když smečka rozvzteklých psů se pere o kořist. »Ticho!« vykřikl znovu profesor a vrhl se na jednoho žáka, který se mu smál do očí. Sotva se zdržel, aby ho neuhodil pěstí.

»Hanba!« zahřměli drze druhové. — On všecek se zhroutil a poplašenýma očima se zadíval na moje pobouřené druhy... Kdo koho přemůže, zda on je, nebo oni jeho? Všichni se zvedli a hrozili mu pěstmi. Nezmohl se již na slovo. Nastalo napětí — ticho, jako by někdo zabil a nyní cítili se všichni vinníky.

A tu jeden náš spolužák — jinak tichý a bojácný duch, vstal z lavice a pomalým tichým krokem přistoupil k profesorovi. Všichni spolužáci zatajili dech. Tušili, že se nyní stane něco velikého nebo strašného. Ale nikdo se neodvažoval ani hlesnouti, ani zavolati ho zpět. Vytušili, že jeho odhodlání je pevné a že ho nikdo neodvrátí od toho, co si umínil. Žák stál před profesorem a takto jej oslovil:

»Pane profesore, všichni víme, kdo zakokrhal. On se stydí za nás všechny. Ale my bychom ho nezradili, i kdybychom věděli, že nás čeká nejtěžší trest. Je na něm, aby toho litoval, a ne na nás, abychom jej soudili. Odpusťte mu — i nám, pane profesore, že jsme si tak nelidsky k vám počínali. Jsem jist, že pochopíte naši upřímnost i pokání a že nás to ještě více sblíží a spřátelí.«

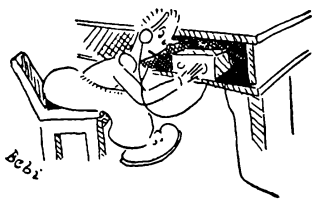
Náš spolužák byl bled a vzrušen; bylo viděti, že se sotva drží na nohou. — Profesor se na něho usmál a dívaje se na něho, sešel s podla. Podal mu obě ruce a pak tichým hlasem pravil:

»Děti, dnes je nejlepší den, jehož jsem se ve škole dožil. Děkuji vám!« — — —

Nemohl dále mluvit, slzy mu tekly po lici. A nás 40 uličníků vzlykalo zkroušeně jako ještě nikdy v životě...

Míla Jarkovský.

Sportovní horečka

Jest pátek. Kalendář ukazuje 6. února 1936. Památný je to den pro příznivce hockeye, neboť Československo nastupuje v Garmisch-Partenkirchenu proti Belgii...

V sextě se dějí v přestávce o desíti hodinách divné věci. Karel připevňuje pod okno kus drátu a vede jej do své lavice.

»Páni! Von má tady krystal,« rozlehlo se třídou a všichni se již hrnou ke Karlovi, jako by viděli radio po prvé.

Zvoní.

Hluk pomalu utichuje a již přichází pan profesor.

»Tak kdo chybí? Nikdo? To je opravdu zázrak.«

Pak přistupuje k mapě a počíná vykládat: »Tedy v Asii, jak víte...«

Vzadu však zřejmě neposlouchají. Karel již sedí pod lavicí a napjatě poslouchá reportáž redaktora Laufra.

»Jedna-nula vedem,« šeptá za chvíli Karel svému sousedu. A již jako vlna šíří se tato zpráva po celé třídě.

Ale za chvíli již žáci nebyli spokojeni s tímto scorem. Ze všech stran se hrnou na Karla otázky:

»Eště nic?«

»To sou ale nemehla, co? S Belgií a pořád jedna nula.«

Již i z prvních lavic se otáčejí a volají dozadu. Hluk roste úměrně s dobou. Konečně dostoupil takového vrcholu, že si jej i profesor všiml.

»Tady je nějaký velký hluk. Co to je? Proč se pořád ohlížíte dozadu, co?« houkne na přední řady. »A vy vzadu, se mi zdá, máte něco jiného na starosti, než můj výklad, co? Pojd'te pěkně dopředu. A přední dozadu! Ale honem.«

Štěstí, že si nevšiml, že poslední řada vychází z lavic jaksi moc opatrně. Žáci měli totiž strach, aby nepotrhali »antenu«.

Rub.

»Zcela přepracované vydání«

Před hodinou dějepisu je v naší »klase« velice rušno. Vzadu se hraje neúnavně »Durák«, vpředu kopaná a v rohu (úhel 90°) se několik znamenitých dějepisců pře, kým vymřel u nás jakýsi slavný rod r. 1306 po meči.

V tom přichází pan profesor, dlouhý jako noc (comparatio ad libitum), liščima očima si změří celou »klasu« a vece: »Tak, vy lajdáci, kartičky, jo, jóóó, to vy umíte, ale takhle něco z naší históorie, to vám nevoní, žeé?«

»Tak se hned přesvědčíme.«

Tam ten vzadu půjde něco povědít, a sice (kdosi šeptá správně a to), kde byl zabit sv. Václav?«

Hlavy se pomalu narovnávají, která to »oběť padne«.

»Stoklaso, že, pod'te!«

Líně se táhne ke katedře páně profesorově a statečně začíná: »Sv. Václav padl na Bílé hoře za panování Matyáše z Arrasu.«

Pan profesor otvírá ústa a zplna hrdla vzkřikne: »Jedeš, ty, mezuláne, a vydej nový dějepis s poznámkou: »Zcela přepracované vydání.«

Pak následuje mravní ponaučení pro nás kvartány, při němž se pan profesor, jsa již uklidněn, krásně učeše (dívaje se do zrcátka), vyčistí kapesníkem lakovky a již zvoní...

Solnohradský.

Když se člověk směje na chodbě

Jdu s kamarádem po chodbě a tak si spolu vyprávíme. Najednou kolem nás utíká Mirka se Standou. Honějí se a Standa jen taktak že nevrazí do pana profesora, majícího dozor na chodbě.

Já řku: »Hele, Jarko, Standa mohl vrazit do prófy.«

»Checheche...« zasmál se svým pronikavým, vesnickým hlasem zrovna před profesorem češtiny, kterého máme za chvíli mít.

Vtom vešel na chodbu náš třídní. »Pane kolego,« pravil češtinář, »zapište si tamhle ty dva syčmany. Je to, myslím, Mach s Dvořákem.«

»Ano, prosím, hned, a co pro...«

»Drrrr...« chraplavý hlas zvonku přerušil jejich konferenci. Kluci se hrnou do třídy a potom následuje: kříž, modlitba, bouchnutí zásuvky a třídnice se objeví na stolku. Pan profesor vstane, vyndá žlutý notes a již to jde:

»Tak třebaš Mach« — to jsem tedy já — »nám něco o metafoře poví!«

Bum! ve spěchu jsem shodil knihu.

»Tak polezte, študente, a nebouchejte tam.«

»Metafora je zkrácené přirovnání,« křičím již z půli třídy, »užívá se jí v řeči básnické a sdělovací.«

»Tááák? Opravdu?«

»Ne, té se užívá...«

Dlouhá doba mlčení, které přeruší hřímavý hlas češtináře:

»Tak si sedněte a po druhé se nesmějte mimojdoucím. Dobře, sedněte si! Jedna puma.«

»Prosím, já...«

»Já nic nechci slyšet! Sednout!«

»Ale já se nesmál.«

»Ticho!« rozkřikl se pan profesor a já již se neopovážil odmlouvat.

»Další nám poví to, co nám tenhle nepověděl, a to v čem se užívá metafora. Dvořáku! Ty se také umíš smát, tak nám to pověz!«

»... sím, té se užívá v básni a termínech, neboli odborných názvech...«

»Jó, dobře, tak si také sedněte, druhá puma. Víckrát se nesmějte, nebo vás dám do konference! Raději se na chodbě bavte užitečnými věcmi.«

»Haũũũ...« vzkřikla huronsky celá »klasa« a pan profesor by jistě trestal, kdyby nebylo bývalo zazvonilo konec dopoledního vyučování.

My dvě oběti dnešní češtiny jsme si však řekli: »Jedna kula nezabula« a na footballe jsme byli opět veselí.

Aba.

Boj o Hernani

»Co víte o boji o Hernani?¹⁾ Co o něm soudíte? Shrňte v několika málo řádcích své vědomosti a dojmy o tomto tématu.«

Ernest sedí ve třídě, svírá usilovně hlavu v pěstích a čte již po třetí toto téma, které jim právě dal M. Comté-Fleurette, profesor francouzštiny.

Přečítá je, lépe řečeno dívá se na ně: jeho oči klouzají zleva napravo po papíře, obkresluje formy písmenek, avšak všechna tato slova nevzbuzují v něm ani jiskřičky dobrého nápadu: »Co víte... o tomto tématu?«

»Pánové, přesně za 55 minut sbírám úlohy!«

Ernest se proto rozhodl pustit se do práce. Nahoru do levého rohu píše pomalu své jméno, příjmení, číslo svého oddělení... Do pravého rohu datum... Kolikátého vlastně je dnes? Pátého nebo šestého?

»Dubois... Halo!... Sst!... Dubois... Je dnes pátého nebo šestého?«

Dubois je však příliš zaneprázdněn, než aby se mohl zabývat Ernestem. Dubois, který nosí brýle a má pěkné kudrnaté vlasy, tento Dubois se již vrhl s celou svou vervou do úvah o Victoru Hugovi, o romantickém dramatu všeobecně a o památném představení Hernaniho obzvlášť.

Ernest pokrčí rameny. Píše, zlořeče v duchu svému špatnému kamarádu, datum přibližné. Nato poněkud jsa vyčerpán touto první námahou odloží pero.

V zápětí vidíme ho zabraného v zajímavou práci — a což je ještě důležitější, v práci docela užitečnou: špendlíkem, snad ani nevěříte svým očím, obyčejným špendlíkem dloubá svědomitě malý důlek ve své gumě.

Důlek se pomalu zvětšuje a brzo Ernest s živým uspokojením konstatuje, že je možno vpravit do důlku malou kapičku inkoustu: nutno přiznat, že je to umělecký výkon velké důležitosti.

Avšak nastojte! Necouvaje před žádným pokusem sebe odvážnějším, Ernest pouští do plavby maličký kousek bílého papíru na umělém jezírku, které právě vytvořil.

»Pane Erneste?« táže se náhle pan Comté-Fleurette, »co to tam děláte?«

»Přemýšlím, pane profesore...«

Tato odpověď stačí k uklidnění pana Comté-Fleuretta:

¹⁾ HERNANI je tragedie od V. Huga, která je považována za první romantický kus francouzského dramatu. Při prvním představení v Théâtre-Français (25. února 1830) došlo k opravdové rvačce v hledišti mezi zastánci divadla klasického a mezi stoupenci divadla romantického. (Pozn. překl.)

»Zcela správně,« praví rozšafně, »nejdřív je nutno přemýšlet a pak teprve psát. Nezapomeňte však, že za 50 minut sbírám úlohy!«

Ernestova práce nesmírně pokročila. Napsal již úhledným kaligrafickým písmem doprostřed stránky titul:

Boj o Hernani.

Je to strašně zajímavé. Toto slůvko Hernani Ernestovi něco velice připomíná. Ví jistě, že slůvko Hernani mu není úplně neznámé, slyšel již o něm, ale kde, kdy, za jakých okolností a jak? To už je zase něco jiného...

Na stropě je dobře vidět velkou skvrnu od vody, tři černé puntíky, čtyři elektrické žárovky hodně zaprášené, visící na konci drátů: nikde však ani slovíčka o Hernani. Na okně také ne, ostatně... A za oknem, v zelených větvích poskakují ptáčky; tři ptáčky, ale ani nejmenší zmínky o tom znepokojujícím boji o Hernani.

Tu se Ernest cítí jaksi vysílen a počne žvýkat držátko, aby nabral nových sil. Ostatně, to držátko není vůbec špatné... Ba, dokonce není ani trochu nedobré. S počátku, pokud bylo ještě zelené, mělo chut trochu nesládlou. Teď však vlhké a ohlodané dřevo se stalo chrupavým a i dosti chutným. A potom, vždyť je to pochoutka, kterou v obchodě vůbec koupit nedostaneme. Přece nemůžeme jít k cukráři a poručit si »půl tuctu hodně okousaných držátek«...

Hernani... Hernani...? Boj o Hernani... Abych nezapomněl, jíte rádi piják? Rozumějte, ssací papír v kuličkách... Ernest má strašně rád ssací papír v kuličkách. Nutno mu přiznat, že umí dělat kuličky virtuosně: smotává je lehkým třením ukazováčku o palec.

»Pane Erneste!«

To pan Comté-Fleurette zabouřil:

»Pane Erneste! Začnete už pracovat nebo ne? Že se nestydíte! A pak, žvýkáte kusy papíru vystavuje se nebezpečí, že dostanete všechny nejhorší nemoci!«

A pan Comté-Fleurette spíná prosebně ruce:

»Ach, pane Erneste, vy jste hanbou celé své třídy!«

Ernest se trochu zarděl a rozhodl se pustit se do práce stůj co stůj... Ostatně, tento boj o Hernani jej inspiruje mnohem lépe než byl sám doufal... A Ernest píše a píše, co mu pero stačí:

»Napoleon rozložil svá vojska na sousedních pahorcích. Náhle zazněl nocí výkřik: Do zbraně! V tom okamžiku husaři, granátníci, staří gardisté úprkem se vrhají proti Rakušanům, kteří obsadili malou vesničku Hernani. Všude plno křiku, kleteb, výkřiků bolesti...«

V několika hodinách zůstaly v rukou našich vojáků pouze kouřící zříceniny: nejdůležitější však bylo, že strategické místo bylo obsazeno... Oné chvíle „Malý caporal“²⁾ vyhrál boj o Hernani.

Pan Comté-Fleurette onemocněl a musel zůstat několik dní v posteli. Povídalo se, že onemocněl z nadšení nad Ernestovou úlohou.

Jabonne.

²⁾ »Petit caporal« přívlastek Napoleonův. (Pozn. překl.)

Sextánské „pêle-mêle“

Ještě v sextě bylo příliš mnoho žáčků a tak tu stále vedle sebe bojovaly dvě třídy A a B. Možná právem užiti slova bojovaly, protože z nějakých nepochopitelných důvodů se obě třídy neměly příliš v lásce, ač tu bylo dosti příčin, aby držely a »táhly za jeden provaz«.

Stejná učební látka, většinou stejní profesori, stejné trampoty i drobné radosti, ale »Anky s Bečkami« byly věčně na kordy. Když se něco stalo, samozřejmě, že jsme za to nemohly my, nýbrž vždycky třída B — a zase opačně ony nám oplácely. Nikdy se nevědělo, kdo začal, ale hádky bývaly skoro na denním pořádku.

»Neberte nám tuhle mapu, „Japonka“ zkouší.«

»Koza také zkouší, nemůžeme si pomoci.«

Hodina zeměpisu byla totiž náhodou v obou třídách ve stejnou dobu.

»Děti, neblázněte, dejte sem tu Moravu.«

Naše maličká a milá profesorka zeměpisu »Japonka« nebo »Elinka« — Moravanka,

si totiž hrozně potrpěla na svoji rodnou zemi, všechno na světě spíše prominula, mohli jste ji i tak »urazit« a ukázat nějakou řeku proti toku — vidíte, že se vám to také někdy stalo — a ještě nebyl takový rámus, ale neznali-li jste do poslední čárčičky Moravu, byl s vámi konec, »Japonka« se k smrti rozhněvala.

Ale vstupte se mnou, prosím, do této zvláště »podařené« sexty, o níž se říkalo, že je nejhorší třídou na ústavu, snad od té doby, co se vysadily dveře, ano »vysadily se«, prosím, — nu ovšem, že samy, protože při vyšetřování se přišlo na to, že to neudělal nikdo. Tak se mi zdá, že ten pan »Nikdo« je velmi zlomyslný pán, přítomný na všech školách, který dělá »hodným« studentům jen mrzutosti. Což to nebyl opět on, kdo pálil gumu na kamnech, vylil na židli lepidlo, nebo dokonce polil pana profesora vodou? Ale vstupte již prosím se mnou do třídy, nemusíte se bát, je to přece jen takový nárudek, který v pozdější době přirostl k srdcím svých profesorů tak, že při loučení měli v očích slzy, snad právě pro tu upřímnost, někdy až nehoráznou.

Nemusíte klepat, beztoho by vás ty divoké, ježaté žáby ani neslyšely, raději si zacpete uši, aby vám nepraskly bubínky, je tu ohlušující řev — sexta se, prosím, »baví« ve velké přestávce.

Věra, naše studnice vědomostí, hlavně zeměpisných a dějepisných, stojí na lavici, přes rameno ručník, v ruce mává bojovně ukazovátkem velmi nebezpečně proti elektrické lampě, ale kdo by toho dbal. —

»Co je to za strašáka?« ptáte se snad udiveně.

Gaius Julius Caesar — její oblíbenec. To že je ručník? Kdepak, to je skvostný plášť — a ukazovátka je zbraň, nádherná, ohromující zbraň velkého bojovníka.

Každý se třes!

Celá třída však náhle ztichne a ustrne v uleknutí, dveře se otevrou dokořán a zvučný hlas zavelí: »Na dvůr, na dvůr rychle všechny, co se to tu děje? No princezny, neslyšíte? Inu, ovšem, Čermáková, Kašíková, co jste to tu zase zorganizovaly?«

Nešťastný, všudepřítomný Pavlák.

Malinká, kudrnatá Aleška, mazlíček třídy, která přišla do sekundy z Ruska, už se hrne se schodů. »Jéje, holky, tam je krásně!«

Ale jak se tak hrne, zakopne a už se řítí bez opory kamsi do neznámých prostorů, náhle a neočekávaně však zakotví, podařilo se jí totiž chytit se někoho pod paží.

»No, no, prosím vás, děti, jste vy divoši, nu jak pak by ne, sexta A — rád bych věděl, jestli se také tak pohnete k tabuli „slečno“ Jarmilo!«

»Sím pane profesore, to já ne, to Marešová z B do mne strčila,« omlouvá se Jarka, celá červená, udivenému profesorovi.

Nejkrásnější májový den opravdu láká na sluníčko.

»Honem, Elo, pojď si skočit, je tu flašinetář« — a už se rejdí v koutě dvora.

»Žáby, žáby, my máme sušené švestky, pojďte sbírat, tamhle se roztrhl pytel a oni nám dovolili.«

»I nech mne,« durdí se Míla, světlá krasavice, »šplhá« totiž latinu, která jí stále ještě jak náleží nejde k duhu.

»Haló, Mílo, máš tu dopis,« mává Karla něčím bílým nad hlavou.

Ale co čert nechce, už je tady zase Pavlák. —

»Aj, Holešovská, opět dopis, tentokrát pravděpodobně od dědečka?«

»Cín - cín - cín« — první zvonění, závody po schodech vzhůru, vrážím do třídy, něco střapatého leze zpod lavice.

»Madlo, co tu děláš, kde jsi se schovala, že tě Pavlák nespatriř?«

»Mlč, Hano, prosím tě, nezrad' mne, psala jsem tu domácí komposici, už je to šťastně hotové.«

Madla udělala tečku za větou, přiložila pijavý papír, olízla máslo s pišingru, do kterého se teď statečně zakousla a — zvoní po druhé.

Za několik vteřin se počíná Pavlákova hodina hrůzy.

H. Č.

Z LATINY

Ovidius napsal listy Heroides a posílal je z Tom svým přátelům do Říma.

Horatius psal milostné listy, v nichž opěvoval svou milenkou Lesbiu.

»Co víte o Plinioví?« — »Plinius byl člověk dobrého srdce, pečlivý otec, věrný manžel svých tří manželek a dostal právo mít 3 děti.«

Neuznaný talent

V jedné vesnici na severu Moravy žije mladý muž, známý po celém okolí pod jménem »detektiv«. Myslí si totiž, že jest druhým Sherlockem Holmesem. Jeho klidná povaha se rozohní, jakmile zaslechne o nějaké loupeži. Ihned spěchá k místu činu a jeho oko bystře prohlíží celé okolí. Suchá a vysoká jeho postava se pak plete všude.

Jeho pátrání však doposud nepřineslo ještě nikdy do žádného případu ani trochu světla.

Jednoho rána byl klid venkovského života porušen zprávou, že místní mlékárna byla vykradena. Na místo činu se sešli ihned skoro všichni venkované. Ve shonu a ruchu, který u mlékárny panoval, nechyběl ovšem »detektiv«. Každou podrobnost prohlížel si pečlivě lupou a své poznatky si pilně zapisoval do notesu.

V horlivé práci si ani nevšiml, že skoro všichni zvědavci se již rozešli, aby ukojili svůj hlad. Teprve kručení žaludku, kterému se nelíbilo, že je tak dlouho přehlížen, vrátilo ho prostému životu.

Cestou domů rozumoval:

»To jsem z toho blázen. Kdo to mohl ukrást? Asi někdo cizí. No, uvidíme!«

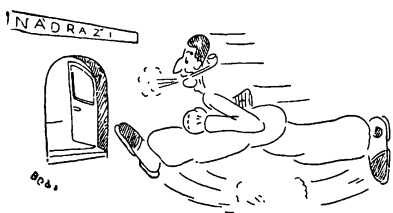
Po obědě se natáhl na pohovku a za chvíli již spal. Asi po půl hodině náhle vyskočil a hnál se ke knihovničce. Chvilí se přehraboval mezi knihami, až konečně našel, co hledal. Byla to tenká knížka, jejíž desky byly ozdobeny tímto nápisem:

NEJLEPŠÍ SNÁŘ, ZPRACOVANÝ PODLE BADÁNÍ INDICKÝCH KNĚŽÍ.

Napsal Elih Baruh.

Po chvíli horlivého listování našel příslušnou kapitolu, již jal se s chvatem čísti. Pojednou vyskočil a počal pobíhati pokojem radostně volaje: »Sláva! Můj sen znamená štěstí. Dopadnu toho bídáka, který okradl mlékárnu.«

Pak počal rozbírat svůj sen. Byl kdesi v tmavé místnosti. Tu přijel vlak . . .

»Vlak,« zařval šileně »detektiv«. »Vlak! Vždyť ten lump mi teď ujede vlakem.«

Nemeškaje déle, rozběhl se k nádraží tempem, které by mu záviděl i Nurmi. Dýchaje, jak stará »škodovka«, a celý uřícen, přihnal se na peron. Rozhlíží se po nástupišti, hledaje mezi přítomnými zloděje.

Byl však notně zklamán. Viděl totiž jenom tváře klidných pantátů a zestárlých tet.

»Já osel,« uhodil se pojednou do čela. »Lupič se bude procházet veřejně po nástupišti, ne?«

Téměř zoufale se rozhlížel po nádraží, kde by mohl být zloděj schován. Jeho pozornost upoutala hranice pražců, která stála nedaleko nádraží. Podíval se opatrně za ni a — — — tak, tak, že radostí nevzkřikl.

Za hranicí seděl na lavičce neznámý, silný muž, který s velkou chutí se zakusoval do krajíce chleba tlustě pomazaného máslem. Bez rozmýšlení předstoupil před něj.

»Odkud máte máslo?« tázal se tónem vyšetřujícího soudce užaslého občana.

»No, proč neodpovídáte? Nechcete mi to říci? Tak já vám to povím. To máslo jste ukradl dnes v noci v mlékárně. To se divíte, že to vím, co? Jo, to byste se nesměl tak podezřít . . .«

Dál nedomluvil. Neboť občan, který se probral již z překvapení, ho »pohladil« po tváři tak, že »detektiv« zkušel hlavou tvrdost dřeva a pak se skácel jako mrtvola. Když se za chvíli z mdloby probral, občan i vlak už byli pryč.

Sedl si a počal uvažovat o své příhodě.

»A přece jsem měl štěstí,« končil uvažování. »Vždyť mě ten chlap mohl zabít.« Rub.

ZE ZEMĚPISU

Ceylon je obýván polodivokými kmeny; jsou to zvláště Vandalové.

Francouzská Indočína patří Japonsku.

Nížina hindustánská rozkládá se v nížině mezo-potámské.

Na čínském papíře daří se tisknout velké knihy a jsou při tom malé.

Ferdinand (Vědecká monografie)

Je hodina dějepisu v oktávě. Nikdo sice nedává pozor, ale poslechneme si skutečný výklad odborníka (»tedy literáta«).

»Že jó, tedy, vidíme, můžeme říci... osobnost Ferdinandova. To já teďka vyložím. Byl to tedy bledý kníže, můžeme říci... postavy, že jó, malé a slabé. Byl tedy malý a slabý. Jeho tedy obličej — dávej tam pozor, ty kašpare, že jó — byl nápadný tedy bradou — nebo tě vyhodím za dveře, chlape stará, že jó — bradou tedy vpřed vyčnívající, já se tu namáhám a on se tam baví, že jó, jak jsem sám napsal tedy ve své knize. Tedy Ferdinand, že jó, tlustý dolní pysk, můžeme říci, tedy vidíme, že jó, habsburský. Tedy my také říkáme habsburský pysk. Tedy Markéta Maultasch — hubu měla od ucha k uchu, že jó, a můžeme říci Ferdinand měl habsburský pysk. Měl tedy, jak vidíme, oči živé, které zušlechťovaly obličej, tedy můžeme říci, jeho spanilý. Kolem něho tedy bylo německé okolí, že jó, a já tě zapíšu do třídnice, já ti neřeknu vole, že jó, to já vím, že teď nesmím — ale že jó, byl přísně střídmy — jak tam budeš ještě jíst, tak tě vyhodím, že jó. Ale jeho tedy, vidíme děd, byl, můžeme říci, vášnivým milovníkem, tedy lovu. Jakmile se tedy, to není v knížce, to si, že jó, přidávám, a co vyložím, to chci, mně je tedy kniha jen vodítkem, rudé trávy lesa, že jó, se zazelenaly, vycházel s puškou, vidíme, na rameni...«

Zvoní. To třídu probudilo a žáci sborovou recitací volají: »Až po...«

»Až po Karla, že jó, toho tedy vyložím příště.«

Historie - svědkyně časů

Kotouče prachu jako veliké mraky hnaly se po třídě. Kvinta měla před hodinou dějepisu. »Slečinky« krčily se na konci třídy a jejich časté výkřiky svědčily o tom, že houba zalétla i do jejich sněmu. Hlas pana profesora objevivšího se ve dveřích za chvíli zjednal klid. Ve třídě zavládlo ticho a historik odložil mapu a pomalu snášel se na židli.

Prásk! výkřik zazněl třídou. Nad katedrou zřel každý jen vlající vlasy pana profesora a poblíž tabule nohy židle. Pan profesor vyskočil a skokem pardála byl u lavic.

»Kdo to udělal?« zaznělou třídou.

Ticho.

Pan profesor ztrácel svůj obvyklý klid. Otevřel notes svůj a zvolal hlasem velikým:

»Doubravský, pojďte k tabuli! Co jsme měli na tuto hodinu?«

»Prosím, o...«

Klid.

»Dobře, sedněte si! Jelikož moc toho umíte! Škouhránku, no, pojďte nám vy něco zajímavého říci!«

Škouhránek pomalu došel na stupínek a hlubokým hlasem začal »mlet«:

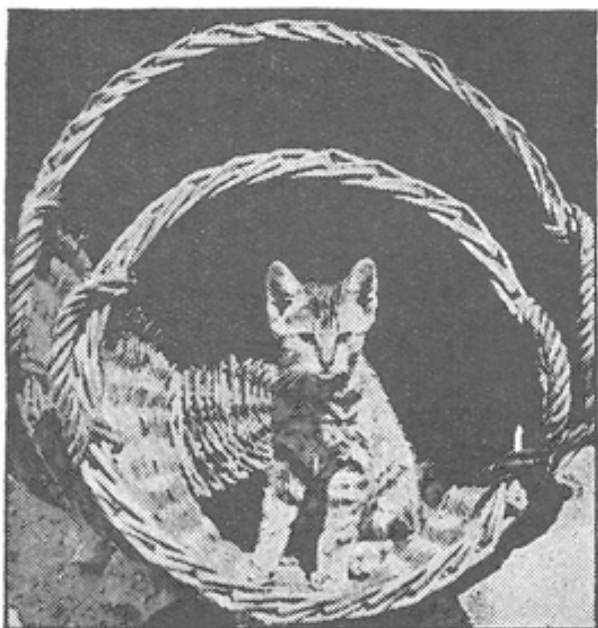
»Náboženství u Římanů bylo různé. A protože bylo různé, máme o něm různé představy. Tato náboženství si tedy představujeme různě!«

»A já mám o vás také představu různou! Pročež si sedněte!« přerušil jeho řeč historik. Navrátil se mu jeho obvyklý klid a díky jeho dobrotě skončila tato příhoda jenom dvěma »baněmi«.

Eugen Liška.

Povídal tuhle pan Kaňár:

„Copak já se nechám upomínat pro mizerných 13 Kč za předplatné. To Vás nesmí ani napadnout. Aby věděli, ještě dnes jim to pošlu. Takový jsem já.“ A skutečně poslal. Co Vy? Číslo našeho účtu u pošt. spořitelny jest 206.271

-š- Můj malý přítel

A. Violete:

PROSBA

S vzácnou bdělostí
s níž hlídáš zářivá
tišin zvlhlé sny
nalévej v hlubinách zrození
odstíny barev a jiskřící krev

A v místech
kde vesmírná hudba hrá
tajemným učiň každý náš pohyb.

Dr. M. Habáň:

Svatý Kopeček

Letos po prvé se připravuje prázdninový tábor studentek na Sv. Kopečku. Není pro to vhodnějšího místa. Sv. Kopeček má všechny podmínky ku prázdninovému táboření. Místo samo je velmi oblíbeným útočištěm v létě, je to zároveň poutní místo. Chrám je dílem uměleckým i s přilehlým klášterem premonstrátů. Vnitřní i zevnější krása patří k nejlepším uměleckých památkám Moravy. Od kostela P. Marie je překrásná vyhlídka na Olomouc s jeho dómskou věží a na dlouhou a širokou rovinu hanáckého kraje. Je to pohled tak jedinečný, že se člověku nechce s místa.

Umění oplývá svou krásou v kostele a na průčelí chrámu a kláštera, příroda však předčí daleko víc každé lidské umění svým dílem na úrodné Hané. Je to rozvlněné moře dozrávajícího obilí začátkem července před námi, jasné nebe nad horami s druhé strany, čistý horský vzduch a vánek prochází celou lidskou bytostí, že se každý cítí obnoven a nadšen krásným místem na Sv. Kopečku.

Což teprve čtrnáctidenní táborový pobyt bude znamenat pro mladé duše? Jaká to je úchvatná krása časně zrána, když nad svatokopeckými lesy vychází jasné slunce, když vzduch je tak čistý, kdy svět je tak krásný, jako mladé dívčí duše, které jej budou dýchat a v něm trávit několik dní odpočinku pro duši i pro tělo. Lesy, které obklopují Sv. Kopeček, jsou tak milé a hluboké, že jenom velcí spisovatelé by mohli vyjádřit něco z jejich tajemství a krásy. Vyjádřit se to nedá, avšak dá se to prožít na místě. Dům Sester františkánek, které budou hostit prázdninový tábor, vypadá jako středověký hrad, plný tajemství a hloubky, avšak též plný lásky a pochopení pro mladé dívky studentky, aby se na Sv. Kopečku poučily, osvěžily a pobavily.

Přesnější popis uměleckého chrámu a staroslavného kláštera bude podán až na místě. Potěší vás i nedělní pestrost krajů až z Moravského Slovácka a Valašska a j. krajů, neboť každou neděli je Sv. Kopeček ožívován průvody lidu, jdoucími na pout. Všechno je na Sv. Kopečku krásné, proto přijďte na Sv. Kopeček.

T E X T Y

Člověk jako duchovní skutečnost

Co jest konečná pravda o člověku? Naskýtají se různé odpovědi. Jsem kousek zchátralé hvězdné hmoty. Jsem fyzikální stroj — loutka, která se naparuje, mluví, směje se a umírá podle toho, jak ruka času tahá vespod za provázky. Jest však základní odpověď, již nelze uniknouti. J s e m o t á z k a. Ať je má přirozenost jakákoliv, jednou z jejích vlastností jest odpovědnost ku pravdě. Tato stránka lidské přirozenosti se vymyká zkumu fysika. Podle mého názoru nestačí říci, že bytost lidská má duševní tvářnost. Tu jde o něco, co se týká spíše svědomí než vědomí. Poměr ku pravdě jest jedna ze složek duchovní přirozenosti člověka. Jsou i jiné prvky v naší duchovní přirozenosti, které jsou snad také samozřejmé; ale není tak snadné dokazovati jejich existenci. Kdykoliv se zabýváme nějakým zkušenostním problémem, nemůžeme při tom neuznati, že jako hledači pravdy jsme částí toho problému. Podivné spojení duše a těla — spojení odpovědnosti ku pravdě a několika skupin uhlíkových sloučenin — jest problém, na němž máme přirozeně mocný zájem; ale není to zájem nejistotný, jako by snad duchovní smysl zkušenosti byl na vážkách. Ten smysl musíme spíše považovati za datum (danou věc) problému; a řešení musí býti výsledkem toho, co bylo dáno; nesmíme však data měniti, abychom připravili řešení, které se nám hodí.

(Sir Arthur Eddington, *New Pathways in Science*, Cambridge, At the University Press 1935, p. 311-2.)

Člověk jako obraz Boží

Co znamená, že člověk jest obrazem Božím? Část odpovědi jest obsažena ve rčení, že člověk jest quodammodo omnia, v jistém smyslu všechno. Novější filosofie již dávno zapomněla na tuto větu právě ve svých velikých zástupcích; dopustila se vůbec zrady na podstatě filosofie, jak ji znali a chápali Plato a Aristoteles, a to tím, že se vzdala totality a řádu. Všichni tito nadmíru slavení filosofové jako Hobbes, Descartes, Bacon, Hume, Kant nevěnovali už vášeň svého myšlení celku, nýbrž jednotlivým, odtrženým částem; svou často krutou bezohledností a nepochybnou genialitou dosáhli velikých částkových úspěchů, ale velmi pomíjivých a evropskému lidstvu velmi škodlivých. Neusilovali o summum, spíše ji zničili. Věřím však, že křesťanský myslitel chce summum a tím už vyjadřuje, že člověk je stvořen k obrazu Božímu. Ona celá partikularistická filosofie octla se dnes v úzkých, v dokonalém zmatku a rozkladu, v nechutné kaši, z níž se vyloví hned ten, hned onen kousek a ukazuje se jakožto nejdůležitější pro život, jakožto náhražka celku; dnes je to především kousek politický. Člověk budiž quodammodo omnia, praví filosof, který chce summum. Všechny přírodní vědy podávaly v poslední době vždy nové důkazy, a činí tak i nyní bezmála každou hodinu, že člověk již s hlediska čistě hmotného obsahuje podivuhodným způsobem všechny prvky, substance a síly anorganického i organického bytí. Právě filosofičtí partikularisté svými příkře si odporujícími thesemi potvrzují pravdu, jež jen v summě jest uspořádaným celkem, že totiž člověk jest quodammodo omnia.

(Theodor Haecker, *Was ist der Mensch?* Jakob Hegner, Leipzig 1935, S. 185-6.)

Člověk v moderním umění

Kdo má zálibu v rozboru, stojí před moderním uměním jako před rozpitvaným tělem, v němž se objevily nervy, ústroje a údy. Míjíme hodnoty smyslů a temperamentu. Vskutku, moderní umění v celku představuje vítězství částí v člověku, totiž temperamentu, inteligence, smyslovosti, vášni. A jelikož každá z těchto mohutností, je-li přílišně pěstěna, se stává výlučnou, představuje moderní umění vítězství člověka nelogického, neúplného, úchylného.

(Raoul d'Alberto Dolore del Tempo, Arte Cattolica Editrice Torino 1935, p. 94.)

UNIONISMUS

Ceterum censeo instaurandam esse Ecclesiae unitatem.

Obět bolševismu

V. S. Solovjev (1853-1900).

7. března 1935 zemřel ve vyhnanství nedaleko Vjatky v severovýchodním Rusku exarcha ruské katolické církve východního obřadu, apoštolský prototář Msgre Leonid Fedorov. Dílo unijské ztrácí v něm jednoho ze svých statečných pracovníků a obhájců. Jemu zasvětil celý svůj život a zůstal mu věrný až do smrti i za nejhroznějších zkoušek. Narodil se v Lenin-gradě z dosti zámožné rodiny. Ukončiv skvěle studia gymnasijské a puzen touhou po duchovním povolání, vstoupil do Duchovní Akademie petrohradské.

Studia theologická a zvláště církevní dějiny ho přivedly k názoru, že jedině církev, zbudovaná na skále Petrově, je pravou. Neváhal dlouho, překonal v cestu se mu stavějící překážky, nedbal proseb a zapřísahání matčina, a odešel do Říma. Dokončiv studia na universitě Rehořově, vstoupil do basilánského řádu a vrátil se zpět do vlasti jako katolický kněz východního obřadu, aby pracoval pro unii.

Brzy byl zatčen a deportován do Tobolska, kde ztrávil tři léta. Počátkem revoluce mu bylo dovoleno vrátit se zpět do Říma. Ale brzy přichází zpět do svého rodného města Petrohradu jako metropolita. V malém domku zastrčené ulice zřizuje katolickou kapličku východního obřadu. Zde po léta koná svůj plodný apoštolát, třebaže sám musí mnoho strádat. Neobyčejně úspěšná činnost způsobila, že Msgre Fedorov byl jednou z prvních obětí pronásledování katolíků.

V roce 1923 byl zatčen a spolu s jinými patnácti kněžími odsouzen na 10 let káznice. První rok ztrávil ve vězeních moskevských. Pak byl poslán do koncentračního tábora na Solovkách v Bílém moři. Po 4 letech byl odvezen do severního Ruska, kde žil úplně osamocen za hrozných životních podmínek. Místo vyhnanství bylo mu pak ještě častěji změněno. Tím bylo otřeseno jeho zdraví a smrt ho vysvobodila z rukou trýznitelů. Církev a vlast, kterou chtěl přivést k poznání, že bloudí, byly jeho heslem. Jím zasvětil celý svůj život. Obět jeho života stane se jedním ze základních kamenů, na nichž vyroste budoucí katolická církev v Rusku, která jistě nikdy nezapomene jména jednoho ze svých slavných vyznavačů.

Poměr Dostojevského k náboženství a ke katolicismu

Ve svých Třech řečech na památku Dostojevského Solovjev doufá, že básnictví spojí se opět s nábožen-

stvím tak, jak to bylo na počátku lidstva, když básníci byli proroci a kněžími; v Dostojevském vidí předchůdce umění budoucnosti, jež uzavře volný svazek s náboženstvím.

Dostojevský prožil sám hluboce problém náboženský, zůstal však orthodoxním údem pravoslavi, v němž viděl ztělesnění ideálu Kristova. Neváhal sice nazvat protestantism semeništem všech moderních bludů, ale obžaloba, jakou vznesl ve fragmentu Bratří Karamazových, nadepsaném Velký inkvizitor, na katolickou církev, kreslí její stav s rafinovaností, vlastní jen kritice rozkolníka.

V básnický dokonalé visi Velkého inkvizitora setkává se Kristus s organizátorem španělských inkvisicí 15. století. Tichý, ale podmanivý pohled Kristův nutí inkvizitora k bezděčnému vyznání, v němž slyšíme životní zpověď celé římské církve. »My už dávno nejdeme s Tebou, ale s ním (jenž Ti nabízel na poušti všechna království světa)«. Viní Krista, že smýšlel příliš ideálně o člověčenstvu, jež ve svých masách je neschopno uskutečnit ideály Jeho. Největší dar lidstva — svobodná vůle — stal se zdrojem největších jeho trýzní, proto »jsme Tvé dílo opravili, dali jsme mu záraz, tajemství a autoritu za základ, a lidé se zardovali, že je opět začali vést jak stádo.« Svobodu dítek Božích tak sevřely okovy západní církve, že lidská autorita její stala se jedinou formou svědomí lidského: »Dovolili jsme slabé povaze člověka i hřešit, ale jen s naším dovolením.«

Podmaňující osobnost Kristova a Jeho jméno stalo se katolické hierarchii jen zámlinkou a účinným prostředkem k šíření světské moci. Nepopírá Dostojevský, že cílem církevní politiky Západu bylo aspoň u vedoucích činitelů jeho konečné sbratření lidstva. V tom však spočívá vina církve římské, že t a t o m y š l e n k a stala se dominantou jejích dějin, karikujíc vědomě obraz Krista a jeho učení v lidstvu a podřizujíc Jeho zájmy zájmům člověka. Vidí-li katolicismus ve svobodném zednářstvu svého nepřítele, pak není příčinou tohoto odporu útok zednářstva na Krista, nýbrž řevnivost dvou soků zápasících v podstatě o týž cíl — nadvládu nad lidstvem.

Tato představa katolické církve, rozvedená širě v mohutných románech Dostojevského, je jen výrazem oficiálního učení ruského pravoslavi. Hluboká idea náboženská vyzrálých prací ruského klasika přibližuje nám jeho zjev, zároveň však ukazuje na velkou propast, jež dělí ještě Rusko od unie.

MISIE

Charita v misiích

V provincii salemské na jihu Indie přestoupila celá vesnice Mettupalayam ke katolickému náboženství a noví katolíci si proměnili bývalou pagodu v křesťanský kostel. Mezi nepřáteli misí nastala velká nevole, ba i noviny se chopily celé záležitosti a chtěly dosíci aspoň toho, aby tento nový kostel byl vrácen původnímu náboženství. Soud rozhodl onen spor ve prospěch katolíků.

Když byl Gandhi otázan, co soudí o události v Salemu, napsal do svého deníku Harijanu: »Docházím stále pevněji k přesvědčení, že velké a bohaté misie křesťanské by prokázaly Indii znamenitou službu, kdyby se omezily pouze na charitativní díla a vzdaly se dalšího cíle, obrátit ke křesťanství celou Indii, nebo alespoň prosté indické vesničany, neboť tím ničí starobylý sociální řád, který i přes své četné vady vždycky dovedl odolati všem útokům zevně i uvnitř. A ještě prudčeji je útočeno na Katolickou charitu téměř ve všech misiích: Je prý pokrytecké pod maskou lásky k bližnímu odvádět domorodce od starého náboženství otců a rozvracet starý řád.

Statečný salesiánský arcibiskup Msgr. L. Matthia odpověděl otevřeně Gandhimu, že obrácení duší je první povinností misionáře a dodává: »Neobracíme ani násilím, ani úskokem, ani lákáním hmotnými výhodami. Není žádným tajemstvím, že úsilí získat Kristu nejen prosté vesničany, nýbrž všechny lidi dobré vůle, není naším vedlejším cílem, nýbrž cílem hlavním. Omezovati se na lidumilná díla znamenalo by těžce se prohřešit proti naší povinnosti.« Jaký je tedy poměr křesťanské charity k apoštolským pracím v misiích, jaká je její důležitost?

Nejradostnějším zjevem v našich katolických misiích jsou hromadné konverse celých vesnic, které v nynější době jsou stále četnější. Jediné nedostatek sil, osamocenosť a úplná vyčerpanosť většiny misionářů zabráňuje tomu, aby se celé kraje rychle staly katolickými. A příčinou těchto hromadných konversí a skoro každé konverse jednotlivé jsou skutky křesťanské lásky. Bez pravé křesťanské lásky a skutků milosrdenství byl by

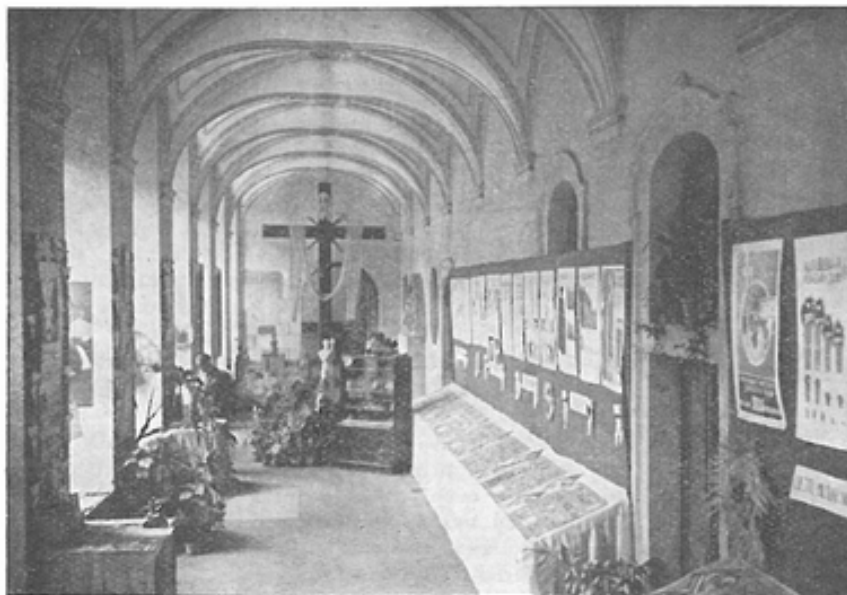
misionář pouhým nenáviděným cizincem a neměl by přístupu k jejich srdcím. S domorodci jistě není možno vésti učené disputace o křesťanských dogmatech, nebo motivech credibilitatis, nelze je poučovat o vznešených naukách a tajemstvích svaté víry, dokud si misionář nezíská jejich lásky a důvěry. Křesťanská charita je nejmocnějším důkazem, který dovedou chápat především trpící, křesťanská charita je často jediným argumentem, kterého možno použití proti zfanatisovaným nebo popuzeným domorodcům. Přílnou-li pohané k misionářům srdcem, přijmou také brzy jeho pravou víru svou prostou myslí.

Reholnice otevrou v indickém vnitrozemí rozdatelnu léků. Indové a zvláště Indky mají nejprve strach před cizinci a rozdatelna zůstane dlouho prázdná. Jednoho dne se přiblíží bázlivě chudá matka s nemocným dítětem v náručí. Láska mateřská je silnější než všechna bázeň a dožene zoufalou matku k tomuto kroku. Dítě je laskavě ošetřeno — uzdraví se — a ledová kůra je prolomena. Rovněž v Egyptě zůstává dlouho rozdatelna léků prázdná.

Sestry františkanky našly na ulici chudého žebráka, pokrytého ranami. Ten se nechá ošetřit, ale potom uteče. Druhého dne se vrací, ale ne sám, vede s sebou půl tuctu malých otrhanců. Ke konci týdne je jich dvě stě. — V Číně v provincii Tchentu se nechají sestry františkanky vodit spleťtými uličkami ve čtvrtích chudých maličkými dětmi. Najednou potkají žebráka. Sestry mu dají vstupenku do nemocnice. Děti se u něho zastaví a snaží se ho přemluvit: »Jen jdi, budeš mít přikrývku, rýži, léky — jen jdi!« Kousek dál stojí malé děvčátko a opírá se o zeď. Na otázku, na koho čeká, odpoví sestřičkám, že přichází z daleka a že je už zde dva dny. »Kde máš tatínka a maminku?« — »Nemám tatínka — mám hlad.« — »A kde je maminka?« — »Odešla někam s bratrem.« — »Chceš jít s námi?« — »Ano, mám hlad.«

Suem, dvanáctiletý Číňánek, má bolavé nohy. Misionář je dojat jeho důvěrným pohledem a ošetřuje mu rány. Po celý měsíc chodí do misie a když se uzdraví, prosí, aby byl pokřtěn. A vůbec většina nemocných, ošetřovaných v misijních stanicích, se dává pokřtít — jsou získáni láskou a pečlivostí misionářů.

Takový význam má Katolická charita. Ač pokřesťanění je cílem hlavním, je charita prostředkem k jeho dosažení na místě prvním. Modleme se za její rozmnožení. Bože, rozmnož a zachovej křesťanskou charitu v misiích. Nikl.

Krásnou vzpomínku na slavné a památné dny I. celostátního sjezdu katolíků vzbudí tento snímek v duších četných účastníků, kteří navštívili v tyto dny v ambitech kláštera svatojiřského na Hradčanech misijní výstavku, uspořádanou Studentským misijním sdružením za pomoci a pod protektorem ndp. kanovníka dra Kulače. Na výstavce bylo rozdáno na 15.000 ukázkových čísel krásného hlubotiskového časopisu »Katolické misie«.

KULTURA

Svatý Tomáš Akvinský a studium

Svatý Tomáš Akvinský beze sporu je a zůstane navždy stále živým učitelem a zdrojem hlubokých myšlenek všech katolických theologů a filosofů. Svátý Tomáš svým obsáhlým dílem bude učitelem adeptů vědy, theologie a filosofie, kteří mohou navazovat své odborné studium a práci na jeho díla. S toho stanoviska středoškolským studentům by neplynul asi žádný užitečný závěr, leda fakt, že sv. Tomáš Akvinský je a může být opravdu živým dosud učitelem.

A přece nadepsali jsme naši úvahu o sv. Tomáši a studiu. Myslíme totiž jinou na způsob studia u sv. Tomáše.

Aby někdo vydal bohaté ovoce své vědecké práce, svého studia, musí být i mistrem v technice studování. Víme totiž, že v naší době, a i u nás, objevují se díla pojednávající o úspěšném studiu, o jeho technice, kde se řeší otázka, jak studovat, jak s úsporou sil tělesných a duševních docíliti maxima výsledku. Můžeme si tuto otázku zodpovědět kladně a úspěšně i v rámci našeho tematu? Může nám, a hlavně dnešním studentům také něco říci podstatného o jejich způsobu studia? Myslím, že ano. Nebude to ovšem odpověď tatáž, kterou bychom dostali po přečtení takové leckteré »techniky duševní práce«, ale tvrdíme naopak při tom, že zařídili bychom se do posledního písmene podle takového díla a chyběly-li by duševní dispozice, že praktikování takových technik by výsledky asi nezvýšilo.

Kde bral sv. Tomáš A. pro své obrovské dílo živou sílu pobízející a nutkající pořád dál, výš a hloub? Nechme mluvit nejprve jeho životopisce. »Reginald, jeho žák, prohlásil po jeho smrti, že svého vědění, které bylo u něho podivuhodnější než u ostatních, nenabyl tak svým geniem přirozeným jako modlitbou, neboť vždy, chtěl-li studovat, přednášet nebo kázat, prosil se slzami, aby mu byla odhalena tajemství. A býval po modlitbě božsky poučen o problémech, které řešil.« (G. de Tocco, Vita S. Thomae A.)

A těm, kdož se mu divili, že přerušuje studium, odpovídal: »Živím svoji zbožnost. To mi umožňuje, že se mohu povznést ke kontemplaci. Láska se šíří zbožností a rozum dostupuje větších výšin. (Krlín, Sborník sv. Tomáše, str. 43.)

Dále se vypráví, že když sv. Albert, jeho učitel, uložil sv. Tomáši, aby se připravil k hájení obtížného místa z Dionysia, Tomáš modlitbou a studiem se připravil tak, že vyvrátil všechny námitky odpůrcovy.

Avšak i sám dával svým spolubratřím pokyny o studování, jak se dočítáme v jeho »Dokonalém duchovním životě«. (Přeložil P. Em. Soukup, O. P.) Píše tam v listě o studování: »Velím, abys málo mluvil a málo vcházel do hovorný. Drž čistotu svědomí, neustávej oddávati se modlitbě.« Cituji při tom Velepíseň: »S láskou se drž v jizbě, chceš-li být uveden do jizby vinné.« (2., 4.) A pokračuje: »Ve všem buď laskavý, nebo se jím snaž být, ale nikomu nedoprávej přílišné důvěrnosti: protože přílišná důvěrnost plodí pohrdání a dává mnoho příležitosti ke zdržování od studia.« Dále praví: »Nevšímej si od koho, ale co je správné, ukládej do paměti. Dbej, abys rozuměl tomu, co čteš! V pochybnostech se poraď, a

Lettres de Rome

Všem, kdož se zajímají o akce bojujících ateistů ve světě i o jejich metodách, velice poslouží »Dopisy z Říma«, vydávané knězem Leditem, profesorem na Východním ústavě v Římě. Jsou vydávány ve formě korespondence pro noviny, i mohou být využity bez další autorisace. Naším katolickým publicistům poskytnou dobrý materiál, hlavně spolehlivé zprávy o náboženských poměrech v Rusku, které nemohou nás nezajímají. Některé články z posledních dvou čísel — *La liberté de conscience en URSS, La persécution contre le clergé en URSS (zdrucující fakta o postavení kněží v Rusku), L'insurrection communiste au Brésil; Chine; L'athéisme communiste et les missions chrétiennes; Angleterre: Un congrès de Paix et l'amitié avec URSS. Roční předplatné pro Itálii 10 lir, pro jiné země 15 lir. Vedení i administrace: Piazza Santa Maria Maggiore, 7 — Roma (128), Italia. JK.*

Češtinář a náboženství ve škole

Dr. JAN BARTOŠ (»Lidové listy«). — Dojemná je pečlivost pražských rodičů o to, jak by svým dětem, většinou jedináčkům, studium usnadnili! Maminka se s Jiříkem každý den učí, pokud její síly a vědomosti stačí, tatínek s ním počítá, kdežto na franštinu má ještě někoho třetího. Zkrátka musí to jít na všech stranách bezvadně. Matka se chodí ptát na něho každý týden, zavádí učené rozhovory s profesory, docela si i postěžuje na Jiříka, že jí nechte dost vážnou literaturu (už v primě!), poněvadž by z něho chtěla mít nejlepšího žáka, který by ostatní zastíňoval. A přece se jí to nedaří, stejně nadaní spolužáci jeho vědí toho často více nežli on. Neboť její miláček má jen osm předmětů, jiní mají devět. A to je známá věc, že devět je víc nežli osm, ve více předmětech slyší více profesorů, dostane se jim více pozorností. Její dítě zůstane za ni-

mi. Dala totiž hned při vstupu na střední školu Jiříka vy-psat z náboženství, tak trochu z módy, ostatně k čemu také je, ale hlavně, aby synáček měl více volného času. — A tady je její hlavní omyl. I v náboženství poznává mnoho věcí, jež by se mu mohly stát užitečnými v ostatních předmětech. O tom vám může vyprávět nejspíše češtinář. Kolik věcí musí dnes ve škole vykládati dětem bez náboženství, jež dříve všem bývaly úplně běžné! Čte se básnička »Nad biblí«. Profesor žasne, že náš Jiřík, tak poučovaný, nemá zdání o té knize knih. Nezbyvá, nežli přinést ji do češtiny. Školák odříkává Erbenova »Při pašijích hlase«, prý je to nějaká písnička! Avšak i v próze každou chvíli se setká s pojmy, v celém kulturním světě známými, vidí spoustu obrazů, jejichž význam nechápe. Jak pochopí později básnický aparát Nerudových »Zpěvů pátečních«, jak bude rozumět Březinovi? Češtinářova práce jest mnohem těžší v těchto dobách, ale cítí to i historik a jiní. A co dělá Jiřík v té prázdné hodině? Potuluje se po budově nebo jde skotačit do parku; přitíká se velmi často celý uřícený pozdě i do té češtiny, nevyvede-li z dlouhé chvíle v té pause s ostatními nějakou nezbednost. To, co mělo být Jiříkovi výhodou před ostatními, je mu docela ke škodě! A to nemluvíme o té hlavní škodě pro život bez náboženství! Ani Jiříkově matce by neškodilo, kdyby její syn si připomínal příkázání o úctě k rodičům a podobně. Tohle všechno kdyby si uvědomila Jiříkova matka, spěchala by, aby zapsala svého hošíka do náboženství. Prospěla by mu tím i v jiných předmětech!

President republiky Velehradu

V úterý 10. března přijal prezident republiky dr. E. Beneš ve zvláštním slyšení rektora Papežské koleje T. J. na Velehradě P. Aloise Koláčka. — Rektor P. Koláček podal prezidentu republiky podrobnou zprávu o postupu restauračních prací v basilice velehradské, dále o chystané sběrací akci na opravu basiliky, která bude provedena v celé republice na základě provolání, po-

cokoli budeš moci, ve schránce mysli ukládej. Buď pilný, jako kdo chce naplnit nádobu.»

Sv. Tomáš skládá tedy všechnu vzpruhu ke studiu do modlitby, do kontemplace. V komentáři listu ke kolossenským sám praví: »My musíme nejdříve projevit zbožnost, ne abychom si naklonili Boha, nýbrž abychom se k němu povznegli.«

Známe jeho modlitbu, kterou se modlíval před psaním a kázáním. Protože není mnoho známa, uvádíme její znění doslovně:

»Tvůrce nevýslovný, jenž jsi z pokladů moudrosti své trojí zástup andělů stvořil a nad veškerá nebesa podivuhodným řádem určil, jenž jsi celý vesmír ladně uspořádal, Ty, jenž jsi pravým pramenem světla a moudrosti a počátkem nade vše vynikajícím, rač vylítni nad temnoty mého rozumu paprsek své záře, abys mne zbavil dvojí vrozené tmy, hříchu totiž a nevědomosti. Ty, jenž činiš jazyky nemluvnat výmluvnými, vzdělej řeč mou a vylij milost svého pozhnutí na moje rty. Dej mi ostrost chápání, schopnost paměti, možnost poučení, jemnost výkladů, hojnost výmluvnosti, uprav můj počátek, řídíš postup a doplň zakončení. Ty, jenž jsi pravý Bůh a člověk: jenž žiješ a kraluješ na věky. Amen.

Všimněme si blíže jeho krásných, pokorných slov, když prosí: »Dej mi ostrost chápání, schopnost paměti, možnost poučení, jemnost výkladů, hojnou milost výmluvnosti, uprav můj počátek, řídíš postup a doplň zakončení.«

Sluší ještě dodat, že modlitbou započatá práce, zvláště práce intelektuální je v krásném souladu s názorem křesťanské filosofie, máme-li na mysli právě filosofa i vědce katolíka; vždyť první filosofie odkrývá tajemství světa a záhady vesmíru, jejichž původce je Bůh — skrytý, všemohoucí, vševědoucí. I tu v tomto momentu sv. Tomáš A. dává opět příklad hluboké a jímavé pokory, když začíná svůj hymnus slovy: »Adoro te devote, latens Deitas.« Pokorně se Ti klaním, skrytý Bože.« Tato slova mohou nám být opravdovým měřítkem intelektuálních výšin, k nimž se sv. Tomáš A. dopravoval.

Prof. Boh. Kocich.

Zdroje křesťanského života

Mnohému dnešnímu člověku jsou nepochopitelné obřady a svátosti. Vidí v tom nějaké bezduché pohyby, prázdná slova. I mnohý křesťan a jinak vzdělaný křesťan nezná pravého významu a hluboké životnosti svátostí.

Na svátosti připjal Kristus své milosti, své nadpřirozené dary, nový život — život dítek Božích. Mohl by nás jistě posvětit duchovně jenom, a duchovním způsobem nám vlévati duchovní skutečnosti. Ale, v tom vidíme právě moudrou lásku Boží, která zná člověka a jedná s ním podle jeho povahy a přirozenosti.

Člověk si všechno i nejduchovnější hledí znázorniti a postižitelným způsobem vyjádřiti. Proto užíváme při nejvnitřnější třeba modlitbě zevnějších způsobů a slov. Proto i v nejtajemnějším pokolení před Bohem rozléváme svou duši v obřadech. A dále z téže potřeby chce mít člověk takřka hmatatelnou jistotu o vnitřním posvěcení, o tajuplné skutečnosti. Tak ustanovil Bůh svátosti, to jest viditelné znamení neviditelných milostí. Člověk jimi ví bezpečně, že Bůh se k němu sklání a že se mu dostává jeho blízkosti a dobrodiní této blízkosti. Zároveň tím byla posvěcena hmota, které bylo použito v prvé vzpouře proti Bohu. Hmoty je ve svátosti užito nyní jakožto živlu posvěcujícího a zprostředkujícího posvěcení.

Svatosti nám dávají božské, účast na Božím životě. Proto se všechny soustřeďují kolem ústředí svátosti, kolem Nejsvětější Svátosti. Eucharistie nám dává Ježíše obětovaného na kříži, jeho, skrze něhož a jímž se nám dostalo nového života. Křest je branou k tomuto novému životu, ale v Nejsvětější Svátosti jest tento život sám obsažen.

Tak nejsou pro křesťana svátosti mrtvým obřadem, nýbrž oživujícím znamením a novým důkazem lásky Boží, rozumějící člověku a umějící ho vésti tak, jak mu nejlépe odpovídá.

Dr. S. M. Braito OP

depsaného nejpřednějšími osobnostmi našeho státu, a konečně informoval pana presidenta o celostátních jubilejních oslavách cyrilometodějských, které se letos konají na Velehradě. Pan prezident vyslechl s velkým zájmem obšírnou zprávu a na důkaz pochopení a své přízně k Velehradu věnoval obnos 10.000 Kč na opravu velehradské basiliky.

NOVÉ KNIHY

DOMINIK PECKA: SVĚTLA NA MOŘI. (4. svazek edice Akord, Brno, Klácelova 2, stran 320, cena Kč 19.) Na nové knize Peckově nenajdete označení román a jeho kniha není také románem ve smyslu literárních příruček. Pecka to říká sám ústy svého hrdiny, kněze Petra: »Říkal jsi: „musím napsat takovou a onakou knihu.“ Předstíral jsi touhu povznést duše. Práce sama by tě nebyla zahubila. Neukožený self-display ti vyrazil zbraň z ruky a rozvrátil tvoji duši skrz naskrz. Pravda, pomáhal jsi duším. Ale nebyl jsi v tom celý. Jen půl srdce jsi dával duším a druhou půli jsi žárlivě střežil pro sebe. A nyní víš jasně: polovičatost se mstí. Buď člověkem celým. Netrhej se na básníka a apoštola. Do knih je možno vložit talent. Ale lásku je možno vložit jen do života.« Tož, od tud možno vyjít, je-li už nutno říci několik málo výstižných slov o jeho knize. Nelze ovšem ani tu uchránit určité korektury hořejší řádky: i kniha Peckova je dílo lásky a je to právě mísa lásky, jež klesá nehlouběji a vyvažuje vše ostatní. Napsal kdosi, že Pecka je především psycholog ve svých knihách: ovšem, to vidíte z jeho hlubokých pohledů do srdcí lidských, ale nikoli psycholog učených a nesmyslných pojednání, ale psycholog, sklánějící se jemně a láskyplně k lidským duším. Ach, ano, ten hluboký pohled do srdce člověka, to není pohled psychologa, to je pohled kněze. Řekneme-li, že tu jde o duchovní růst kněze, jenž je získán pro kněžství mladou cizinkou, již má po mnoha letech života, plného zápasů, zklamání a hořkosti jako slavnou zpěvačku vrátit Bohu, aby tím nabyl jistoty o svém poslání a našel pravý smysl svého života, je to ovšem jen matné schema, jemuž nemůžeme dát dostatečnou náplň v této kratičké poznámce. To dovede jen Peckova kniha sama. Na téma život se ovšem píše většina románů a těm, kdo Pecku znají, bude zřejmo, že právě tu dovede říci leccos pozoruhodného. Dokazuje to třeba těch několik příběhů, jakoby letmo načrtnutých a přece odhalujících lidské srdce v jeho tajemných hlubinách. Ale nám zde jde o něco jiného, což snad může být klíčem k Peckově knize: že by pravděpodobně nebyla napsána tato kniha života, kdyby nechtěla ukázat k životu věčnému.

jehl.—

P. KARLA SLAVÍČKA T. J. LISTY Z ČÍNY (1716—1727). Z latiny přeložil P. J. Vraštil T. J. Edice Delfín, 1935. Cena Kč 12.—. Minulého roku bylo tomu 200 let, co zemřel v Pekingu rodák z moravského Jimramova, P. K. Slaviček, misionář T. J., dvorní matematik a hudebník císaře čínského. Přítomná kniha, která je zároveň doplňkem studia kdysi tupené doby »temna«, podává 8 dopisů Slavičkových, v nichž onen popisuje svou plavbu na východ a pobyt na čínském dvoře. Není v nich

nic zveličeného a fantasticky skresleného po vzoru tehdejší doby. Slaviček nám líčí barvami svěžímí a slohem poutavým cestu po moři a přijetí v Číně, seznamuje nás s životem v Pekingu, líčí čínské obřadnictví, audience u císaře a rozhovory s ním a kromě jiných zajímavostí dává nám nahlédnout do stavu misí, vážně otřesených dogmatickými spory mezi jesuity a propagandisty. Přitom proniká jeho dopisy jemný humor a touha misionáře-hudebníka, aby byl dobrým nástrojem v rukou Prozřetelnosti. Velmi zajímavá je ukázka Slavičkova dopisu z r. 1733. P. Soucietovi T. J. do Paříže, v němž pisatel výslovně podotýká, že jeho jméno se píše s českým č (Slaviček, non Slaviceck) a podává jeho výslovnost. M. Med

Dr. JÁCHYM PROCHÁZKA O. F. M.: SV. FRANTIŠEK Z ASSISI. (Vítězové, Olomouc, III. roč. 2. čís., cena Kč 3.) Z pera známého misionáře Dra Procházky vyšel ve Vítězech Život sv. Františka z Assisi v pojetí velmi originálním a můžeme říci životopis velmi zdařilý. Je dobře vystižena a podána osobnost tohoto tak populárního světce, jehož život nebyl ničím jiným, než důsledným prožitím evangelia. Právě vzor tohoto světce, jenž se zasnoubil s chudobou, je na místě v dnešní době. Zajímavé je podání Františkova vlivu, hlavně sociálního, na naši dobu. Čtitelům a následovníkům sv. Františka přijde velmi vhod tento životopis.

KAREL ČAPEK: VÁLKA S MLOKY. (F. Borový, Praha.) Obsah tohoto nového Čapkova románu je senační. Čekali jsme na tuto utopii, neboť jsme věděli, že Čapek nemůže nechat přejít jen tak bez komentáře současných událostí. Podivínský kapitán van Toch najde v exotických končinách Jižních moří zvláštní tvory-mloky, kteří se na ztracených atolech uchovávali až do dnů současné civilizace. Sprátelé se s nimi, když pozná jejich inteligenci i schopnosti a zajímá je celý svět o tyto tvory, kteří se stanou znamenitými lovci perel. Jenže svět využije schopnosti mloků k účelům jiným. Promění celý mločí národ, nesmírně rozmnožený, na levnou pracovní sílu, která se vzbouří nakonec proti člověku a bojuje svůj zápas nejstrašnějšími zbraněmi. V této jedinečné válce se zdá, že bude člověk zničen, avšak mločí bojovnost je podlomena ničivou silou vzájemného šovinismu. Veliká utopistická vidina mluví k nám srozumitelnou řečí o věcech lidských.

—š—

BOHUSLAV BROUK: O SMRTI, LÁSCA ŽÁRLIVOSTI. (Al. Srdce, Praha 1936.) Kniha Broukova je v první své části snůškou historických dokladů o sebevraždě, vybranou z pramenů většinou neznámých a necitovaných. V části druhé je pokusem o jejich výklad. Jako důsledný freudista redukuje Brouk pud sebezáchovy na pud pohlavní, takže strach před smrtí se mu jeví jako složitý psychický komplex, jehož podkladem jest libido — sublimující v touhu po lásce, vážnosti, moci a slávě u lidí. Smyslem života jest hledání někoho, kdo by nás miloval,

s námi cítil, nás ctíl. Strach před smrtí je tedy jen obava, že člověk zemře dříve, než nalezne svou »lásku«. Sebevraždy se dopouští člověk, poznává-li, že není schopen dosáti lásky. Lidé se vraždí, poněvadž neúspěch, ztráta, bída, nemoc, bezectnost a jiné pohromy je utvrdily v přesvědčení, že nejsou schopni uskutečnit iluzi lásky. Úmyslnou smrt podstupují lidé vlastně jen ze strachu před smrtí, to je, umírají právě proto, že příliš dychtí po životě, to jest po lásce a nedovedou se smířiti s životním svým údělem. To vše je ovšem laciné zjednodušování věci jinak velmi složitě. Člověk nemusí vědět, co o problému strachu a úzkosti napsali Kierkegaard, Heidegger, Liebeck, Allers, Guardini a jiní — nač by se trápil jejich těžkopádnými úvahami, když je obdařen jasnovidností téměř pohádkovou a dovede bez důkazů vysvětliti smysl života z libida? Freudisté jsou posedlí touhou udělati ze své psychoanalýsy metafysiku. Výsledky jejich rozborů jsou ovšem neutěšené: s vychloubavým gestem »demaskují« člověka — kořen všeho je libido a dle toho je třeba vážit všechny hodnoty: »Všechno lidské snažení směřuje v podstatě k dosažení erotického partnera a tedy všechna lidská snaha a práce, všechna lidská vynalézavost a duchaplnost nemá jinou cenu, než řízení jelena.« (46.) »Jak lpění na životě, tak úmyslná smrt je projevem pošetilým a zbabělým: hrdinné a rozumné je býti lhostejným k životu i smrti.« (49.) Všecky vyšší city, smysl pro pravdu a čest, ethický význam utrpení, láska k bližnímu, obět a milosrdenství nejsou nic jiného než směšné zjemnění a zrcadlení pohlavního pudu. Proto není jiné síly, která by mohla řídit mravní jednání člověka, než sobectví: »Rozumný člověk nikdy neuvažuje, zda je k něčemu oprávněn nebo ne, ani se nedá svést sentimentálními city k bližnímu, nýbrž jeho jednání řídí se vždy jediné možnosti čili schopností, silou regulovanou rozumem, t. j. vypočítavým egoismem.« (43.) Jenže, pokud psychoanalýza na sebe bere tvářnost metafysiky a dokonce i morálky, neříká světu zloha nic nového. Člověk »demaskoval« už jiní: La Rochefoucauld, Rée, Nietzsche a dali základ k »rozumnému« morálce vypočítavého egoismu. Freudisté přicházejí pozdě se svou troškou. A tak i toto jejich snažení má asi cenu »řízení jelena«, leda že by bylo pokusem a touhou nalézt ilusorního partnera v jisté části naší mládeže. Víme nyní, jakou cenu má duchaplnost. A jelikož recensujeme knihu pro mládež, neříkáme, že je to kniha nemravná, nýbrž říkáme, že je to kniha hloupá.

IVAN OLBRACHT: PODIVNÉ PŘÁTELSTVÍ HERCE JESENIA. (Melantrich, Praha, 1936.) — Zajisté není třeba podrobněji se zmiňovati o obsahu a hodnotě této významné knihy české prózy. Zaznamenáváme-li tu čtvrté vydání, chceme tím upozorniti jistě již nečetný počet čtenářů, který se dosud k četbě tohoto díla nedostal. Znalost tohoto vynikajícího Olbrachta díla je vlastně nutnou složkou kulturního vzdělání.

LUDOVÍT NOVÁK: JAZYKOVÉDNÉ GLOSÝ KČESKOSLOVENSKEJ OTÁZKE. (Vydala Matica Slovenská v Turčianskom Svätom Martine, str. 384, cena Kč 36.) Soubor obratných, byť místy poněkud zbytečně rozvláčných statí o československé otázce s hlediska jazykového. Vlastním jazykovědným přínosem knihy je teorie o existenci střední slovenštiny jako samostatného jazyka již od desátého století, v němž se vyvinula z původní praslovanštiny zcela separátně vedle tak zv. českoslovenštiny, do níž sluší počítati dialekty v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku západním a východním. Tato středoslovenština je pak podkladem dnešního spisov-

ného jazyka slovenského, jenž je samozřejmě svébytným samostatným jazykem už z titulu jazyka spisovného. Z toho pak následuje konsekvence o slovenském národu jako národu zcela svébytném proti staršímu pojetí, jak bylo vyjádřeno svätomartinskou deklarací slovenských politických stran z 30. října 1918, jež mluvila o slovenském národě jako o »čiasťke i rečove i kultúrno-historicky jednotného československého národa.« Dnes je slovenský národ národem svébytným především z aktu vůle. Toto pojetí nebrání však chápati existenci národa československého ve smyslu státním a politickém, jako národa vládnoucího v republice Československé.

Prof. Dr. TIHAMÉR TÓTH: ČISTÉ DO-SPÍVÁNÍ. Vydaly Školské sestry O. S. F., Praha XII., Korunní tř. č. 4. Stran 198, cena brož. Kč 16, váz. Kč 21. Cenu i význam této knihy nejlépe dokazuje to, že je již přeložena do francouzštiny, italštiny, slovenštiny, polštiny, chorvatštiny, flámštiny, litevštiny, němčiny a chystá se vydání španělské, rumunské, slovinské a rusínské. V Maďarsku je povinnou příručkou na středních školách, zařaděna do skautských knihoven — ba přepsána i Braillovým písmem chovancům ústavů pro slepce. Bude překrásným, nejvyšším cenným darem dospívajícím studentům, darem tím významnějším, že je zachráněna, uchována v tělesné i duševní čistotě — učiní chloubou Církve i národa.

JOSEPH ROTH: ANTIKRIST, — G. SCOTT: STEZKA. (Julius Albert v Knihách století a Krásných knihách.) Antikrist Josepha Rotha je kniha pathetické výmluvnosti žáka starozákonních proroků, v níž se autor projevuje jako člověk, plný lásky k bližnímu, jehož slova zní jasně a zřetelně. Je to plamenná výstraha před ďáblem, jenž přišel a je mezi námi. Uhranul a okouzluje současnost. V závěru chce býti autor ukazovatelem cesty, jež by mohla vésti ze současného zmatku k Bohu. — G. Scott je k nám touto knihou uváděn v příjemném překladu M. Lesné-Krausové. Lze říci, že je to autor, jehož pohled na osud člověka obohacuje, dává mu novou sílu k životu a ukazuje mu, jak každý sen má svou pravdu a jak je za touto pravdou třeba jíti, aby byl člověk zachráněn. Básnická schopnost viděti pod povrchem věcí tragedii i krásu čistého snu, charakterizuje Scottovu osobnost jako tvůrčí, bohatou a středrou. S tohoto stanoviska je jeho Stezka knihou opravdu vzácnou. — Z Albertova nakladatelství se vyvinul v poměrně krátké době jedinečný ediční podnik, jenž dnes zaručuje určitou kulturní kvalitu. Postrádáme však více původní tvorby. —š—

GUNNAR GUNNARSSON: ROD NA BORGU. (Román, I. a II. díl; vydal F. Topič v Bílých knihách v překladu M. Polívkové.) — Gunnarsson není u nás novinkou, známe jej již z jeho psychologického románu »Sedm dní nejistoty«, k němuž se i generační román »Rod na Borgu« skvěle přiřazuje dramaticností a zvroucněním islandského člověka. »Rod na Borgu« je nám předváděn ve třech generacích; první díl dramaticky podtrhuje hrozný čin kněze-pastora vůči svému otci a bratru, kteří se snaží obětavě zakryti jeho hříchy a podlost. Tragický úder sráží otce-krále na Borgu a vyžene v nehostinné pustiny prokletého pastora. Díl druhý je znamenán ahasverským blouděním kajícího se kněze-mrzáka — ve vzpomínkách lidu proklínaného podvodníka Boha, vraha svého otce a ženy. Velikost utrpení a kajícího vrací umírajícího pod rodnou střechu Borgu a přináší mu odpuštění světa a snad i odpuštění boží. Syn kajícníkův dovršuje kajícímu míru dobrých skutků. — Takové je asi útlé, ale drsné jádro románu a jádro

etické, které roste z věčně živých zákonů božských: hlubokou kajícíností odčiněná vina dochází usmíření. A v tomto étickém prolnutí osudů lidí z Borgu je hlavní klad celého románu a bude i jeho úspěch. Krása a dokonalost umělecká jsou pak samozřejmými vlastnostmi severského básníka, který si do českých srdcí rázem prolomil hřejivou cestu. —jza.

ALŽBĚTA LESEUROVÁ: V NÁRUČI BOŽÍM. Deník vnitřního života. (Edice Krystal, knihovna revue Na hlubinu, Olomouc. 1936, str. 120, cena Kč 10.50.) Smysl knihy je nejlépe vyjádřen v úvodu od P. Braitto, kde se ptá, proč právě této ženy si všímáme a vydáváme její deník: »Protože je tolik blízka dnešním hledajícím lidem, protože prošla všemi pochybnostmi, úzkostmi naší doby, ale našla lék a našla řešení u nejlepšího lékaře a Mistra, u Ježíše Krista.« — Kniha je opravdovým pohledem do nitra velké ženy francouzské, a právě proto, že odhaluje nejtajnější záhyby duše, je vodítkem na cestě svatosti. Ze salonu na oltář, to by byl nepřiléhavější titul této knihy, která názorně ukazuje svatost ženy, která se pohybovala v nejpřednějších francouzských salonech. Kniha přinese jistě mnoho světla duším hledajícím a toužícím stále výše.

A. J. URBAN: MĚSTO, ZVANÉ HOLLYWOOD. (DP. Praha.). Mladý český novinář a spisovatel zajel vloni do filmového města Hollywoodu. Serii reportáží o této cestě napsal do Lidových Novin a utvořil z nich jádro této knížky. Nejzajímavější jsou kapitoly o mravnosti hollywoodských hvězd a interview s Chaplinem. Vybájené skandální historie filmových umělců jsou jen nutným obchodním trikem. A protože v Americe nikdo nedostane nic zadarmo, ani filmová hvězda sebe jasnější záře, musí každý pracovat, ba dřít. Neřestí tam není, protože tam nemohou najít svou matku, kterou je, jak známo, zahálka. Po větě poznáte autora Nejmladší pevniny, populárního chodce, Mr. Urbana. —š—

VL. KLECANDA: SYNOVÉ DOBYVATELŮ. Dojmy z Kolumbie. (Vydal Sfinx v Praze.) Nakladatelství Sfinx mělo pěknou myšlenku, když se rozhodlo zříditi knihovnu »Kořeny doby«; po Wintrově Donu Quijotovi je to Klecandovo líčení staré Kolumbie, které má býti také jedním z těch oken, jež třeba otevřít, abychom ochutnali pravou podstatu dnešní doby. Generál Klecanda přijíždí do zajímavé jihoamerické republiky Kolumbie a pozoruje tuto zemi, která přeskočila velké vývojové rozmezí, nejen očima vojáka, ale, což je na knize právě tak sympatické a zajímavé, očima a srdcem člověka, který jako básník dovede viděti a vyličiti krásy neuniknutelné původnosti a působivosti. Kniha Klecandova v této knihovně plně zaujímá své místo a je si přáti, abychom se na tomto místě setkali ještě s jinými nezaujatými pohledy v duchovní krajině člověka a dnešní jeho společnosti. —jza.

ANTONÍN POKORNÝ: TAK BŮH MILOVAL SVĚT. (Knihovna Poselství, vyd. Jar. Chládek v Ml. Boleslavi, 1936). Tato úhledná knížka je věnována všem, »kteří utrpením a láskou rostou v Božím milosrdenství«. A byly to jistě láska a utrpení, jež knihu napsaly. — Ve čtyřech kapitolách, k nimž byl mottem 16. verš 3. kapitoly evangelia sv. Jana (»Tak Bůh miloval svět...«), popisuje autor duševní boje lidí, kteří víru ztratili a znovu se o ni rvou. Knížka, obsahující tolik krásných myšlenek, bude vůdčím světlem tomu, kdo bloudí, a radostným povzbuzením věřícímu. — Takové knihy dnešek potře-

buje. Tím více potřebuje, čím více je pláče na zemi. Pláče nejmutnějšího, jímž, jak praví autor, »pláče duše vzdálená veškeré Božské lásky.« cm.

M. B. BÖHNEL: SATYR. (L. Mazáč, Praha.) — Satyr se nijak nevymyká z onoho okruhu, do něhož Böhnel uvedl své poslední románové práce; je přímým pokračováním oné mělkosti, kterou právě u Böhnela neradi vidíme, poněvadž sliboval mluvit o bolestech mládeže, jež je dnes daleko jiná, než ono mladistvé kolektivum, k jehož zpodobení se dopracovává tak pochybnými cestami Böhnel dnešní. Řekne-li: »Zrovna jako to řekl prvorozený Slamec: „Rodiče z toho už mají míti rozum. I když se stane neštěstí, je hloupé přiváděti na svět zbůhdarma nové mrzáky. A ještě si sám kaziti prázdniny!“ — „Sestra, které to povídal, nebyla dosud záletnicí, ačkoliv se o ni pokoušeli mladí psíci. Byla slepena z chůd.“« — cítíme, že by nám Böhnel chtěl vsugerovati někdy přímo hnusnou logiku absurdnosti — nemravnosti. Mateřství je příliš vážným úkolem ve službách Stvořitelových, abychom podle data prázdnin a příjemného či nepříjemného počasí (mnohdy i v myslí p. prof. Böhnela) mohli vtípkovati nebo jen satyricky žertovati o osudu národa, kultury a zdravého lidského rodu. Satyr je hoch s čertovými kopýtky, ale Viki, také jeden z těch mladých, je hodný chlapec. —š—

JÓN SVENSSON: JAK NONNI DOŠEL ŠTĚSTÍ (»Vyšehrad«, Praha II.). Líčí-li Svensson v ostatních knihách svoje přecetné dobrodružné příhody, sáhl zde k události ve svém životě nejdůležitější, k prožitku nejhlubšímu, jenž určil ráz a směr celého jeho života. S hlubokým dojetím sledujeme tu jeho vývoj v mládí a podivuhodné cesty, po nichž Prozřetelnost přivedla Nonniho z protestantismu do lůna církve katolické a do apoštolské školy ve francouzském Amiensu, kde jeho štěstí dovršil nenadálý příchod jeho milého bratříčka Manniho. — Tento zpětný pohled přiblíží Nonniho srdci čtenářů ještě více. Je málo tak půvabných knih jako je tato.

S. F. WRIGHT: BOMBYNAD PRAHOU. (G. Voleský, Praha.) Románové dílo, jež skvělou formou dovedlo vysloviti obavy a nedůvěru dnešní Britanie o bezpečnost lidstva a světa. A jako kdysi E. Denis, i nyní to je cizinec, tentokrát Angličan, který výstižným slohem ilustruje nutnost budování cílevědomé ochrany centra Evropy — naší republiky — proti všem možným překvapením nejbližší budoucnosti, jež by mohly rozpoutati světový požár nedozírných následků. Napolo detektivka, napolo fantasie a na 100 procent sensace. Dobře přeloženo L. Weinfurterovou. —š—

JÓN SVENSSON: MĚSTO NA BŘEHU MOŘSKÉM. (Přeložil Jan Hrubý, nakladatelství »Vyšehrad«, Praha, 1935, 15 Kč.) — Po nebezpečné plavbě přes oceán octl se Nonni v Kodani. A tu dvanactiletý hoch z osamělého ostrova žasne nad vším, co vidí: domy, ulice, velkoměstský ruch, pomníky, zahrady, stromy, zelená loubí, vojáci, policisté, listonoši, vše budí jeho údiv, vše mu připadá jako začarovaný krásný svět, jako pohádka. Kolik překvapení a dobrodružných příhod zažil hned v prvních dnech, i později, kdy tu začal chodit do školy! Půvabné umění Svenssonovo svou prostotou a srdečností udržuje v napětí až do posledního řádku. — Pečlivé vydání je doplněno perokresbami a původními fotografiemi z Kodaně. Výborná četba pro nejmladší studenty.

D O P I S Y

Kdo zvítězí?

Zajisté si povšiml ti, kdož čtou rubriku *Dopisy*, že se tu letos několikrát objevily úvahy na téma »Kdo zvítězí?« Jsem v této rubrice ho-
mo novus a proto pokládám za svou povinnost prohlásiti hned úvodem, že jsem zcela dalek to-
ho, abych bral někoho zlomyslně za slovo. Nic-
méně očekávám, že pisatelé oněch článků (kol.
F. Jedlička a JUC. Eugen Morbacher) se nebu-
dou na mne horšiti, jestliže jsem poněkud oprá-
vil titulky jejich dopisů, vynechav jedinké pís-
menko z, jestliže nepovažuji otázku »Kdo zvítě-
zí?« za tak těžkou k zodpovězení, jako je otázka
»Kdo vítězí?«

Kdo zvítězí? To je přece zcela jasné, uvědo-
míme-li si plně slova Evangelia: »...a brány
pekelné ji nepřemohou.« Proto jsem si dovolil
onu malou změnu v stylisaci této otázky: »Kdo
vítězí?« — Kdo vítězí právě nyní, v přítomné
době, to nás, katolické studenty, musí zajímat,
i když víme bezpečně ze slov samého Spasitele,
že poslední a konečné vítězství bude Jeho vítěz-
ství.

Bohužel právě přítomná doba nezdá se nasvěd-
čovati tomu, že bychom my, katolíci, bojovali se
stejnou intenzitou, jako naši nepřátelé, t. j. čte-
lé pětičipé rudé hvězdy, přítomná doba (a za
její vývoj jsme a budeme i my odpovědní) na-
opak jasně ukazuje, že katolické hnutí až na ma-
lé (ale přece potěšitelné) výjimky jest v defen-
sivě vzhledem k hnutí tak řečené »kulturní levi-
ce«. Musíme si to už jednou přiznat, hledat pří-
činy a cesty k nápravě. Vezměte si jen události
nejbližší. Volby ve Španělsku znamenaly vítěz-
ství marxismu. Teď tam dojde snad k novému
pronásledování Církve. Francie přes všechnu
obětavost Katolické akce inklinuje — jak se zdá
— také k bolševismu (*Fronte Populaire*).

Proto souhlasím plně s kol. Morbacherem
v tom smyslu, že je nutno situaci posuzovati na-
prосто střízlivě. A nepodceňovat soupeře. Úspěch
loňského katolického sjezdu měl být pobídkou
k dalšímu zvýšení horlivosti, nikoliv důvodem
k bezstarostnosti. Je třeba znásobit síly, sebevý-
chovou zocelit charakteru a proti nabubřelé de-
magogii bolševismu postavit pevnou a zároveň
výbojnou víru katolicismu. Je nutno postavit do
služeb K. A. všechny prostředky, které nám po-
skytuje doba. Naše generace musí být hrdá na
to, že právě ona to bude, již svěřen vysoce vý-
znamný úkol v tomto boji, totiž, abych užil slov
Dra A. Fuchse — zrestaurování hierarchie hod-
not. K tomu cíli bude třeba mnoho dohonit, co
bylo zanedbáno, především vybudovati katolický
rozhlas československý a rovněž solidní katolický
denní tisk, který v dnešní své formě je zřejmě
nedokonalý a nedostatečný.

V Praze bude letos mezinárodní kongres ka-
tolického rozhlasu. Pochybují, že se tam česko-
slovenští katolíci budou mít čim chlubit. Snad
v souvislosti s tímto kongresem přijde otázka
katol. rozhlasu u nás konečně na přetřes a páno-
vé ve státním rozhlasu si uvědomí, že 80 procent
obyvatelstva má právo na to, aby jeho požadav-
ky se respektovaly.

Kolegyně a kolegové! Víím, že mezi vámi je
mnoho těch, kteří znáte tyto bolesti naší Akce
lépe než já a doufám proto, že své názory na
tuto věc v Jitru uveřejníte.

F. V. Š., Mladá Boleslav.

Vážené redakci Jitra!

Dovoluji si zaslati k článku »Ze zápisníku sta-
rého profesora« několik řádků.

Myslím, že právě tento článek čtu vždycky
nejraději, ale tentokrát jsem jím nadšen nebyl.
Proč? Nu, protože je tam trochu mnoho pesi-
mismu. Prosim autora, aby si nemyslel, že je
většina »študáků«, kteří se do školy »štvou«,
které pět hodin »otravují« kantoři. Měli jsme u
nás jednoho takového a na toho jsme se dívali
všichni dost svrchu. Nebylo to jen to »štvání«
atd., byla to hlavně jeho skeptičnost a »smu-
tlost«. A bylo nás ve třídě 38. Nikdo jiný, třeba
to řekl, nikdy to s tou otravou nemyslel vážně.
Neříkám, že jsme se do školy zvlášť těšili, ale
šel tam člověk docela rád. A pak s tím věděním.
Není to tak hrozné. Jen to uznávám, že nás učili
mnohemu zbytečnému, ale, že bychom se nějak
předřeli, to není pravda. Hloubka a šíře, to zá-
leží dost na žákovi samém. Ta šíře není tak hroz-
ná, aby se ten žák sám nemohl podívat do hloub-
ky. Ovšem, lepší by bylo, kdyby se tou hloubkou
zabýval učitel sám, někdy to jde, ale někdy i při
dobré vůli ne. My měli profesora na češtinu, kte-
rý dovedl přednášet literaturu tak »široce« i »hlu-
boce«, že ho bylo radost poslouchat. Bohužel, je
takových velmi, velmi málo.

Nejvíce mne v pravém slova smyslu rozčililo
těch 9 kg tíže. To se píše o zdatnosti tělesné atd.;
aby ten kluk neunesl, řekněme 6 kg nanejujš
20 minut (když to má dál, obyčejně jezdí), to
by bylo pěkné. To byla poznámka jako od ma-
minky, jež zbožňuje svého hošička a nosí mu
aktivku ke škole. Prosim Vás, když budete ří-
kat klukům, že jsou přetěžováni, tak tomu na
konec sami uvěří. Tím je nepovzbudíte! S těmi
řeholemi se mi to taky nelíbilo. Věřte nebo ne,
každý má trochu smyslu pro pořádek a kdo ho
nemá, ten se mu naučí jen těžko a zase sám a
po zkušenosti. Jen tedy nedělat si z života roz-
škatulkované puntíkářství. Já víím, že trochu
přeháním, ale já si nemohu pomoci. Neříkám tím
snad, že jsou předpisy zbytečné, naopak, ale
nechte těm hochům trochu vlastního úsudku a
zkušenosti, alespoň v jejich soukromí. Člověk,
zvláště mladý, věří víc tomu, nač přijde sám.
Jsou taci, kteří udělají hned to, co jim poradíte,
ale to je spíš z lenosti přemýšlet a to je špatné.
Mladý člověk má a musí být aktivní a průbojný.

Jen ten poslední odstavec se mi líbil. S těmi
modlitbami. Po tom jsem volal a toužil osm let.
Ale proč nám to ve škole katecheta (a měli jsme
jich asi pět) nikdy neřekl. Ne, nikdy nebylo o
modlitbě vlastními slovy ani řeči. O to by se
autor mohl pokusit, aby se tato krásná věc pěst-
ovala ve škole v míře co nejhojnější.

MUC. Jirka.

70 let J. Ex. dra Leopolda Prečana

8. března t. r. dožil se 70 let vznešený nástupce sv. Metoděje na stolci olomouckých arcibiskupů J. Ex. ndp. dr. Leopold Prečan. Po 20 let přednášel bohoslovcům církevní právo — proto vždy i dnes nám mladým tolik rozumí. Naše hnutí studentské v něm našlo mecenáše, přítele, rádce a mnohdy záchrance. Na biskupských konferencích v Olomouci dal svým slovem a autoritou našemu hnutí pevnou organizační duchovní páteř Katolické akce. Za to zůstaneme jemu vždy vděční a slíbujeme v jeho vznešených intencích unionismu i výrazné Katolické akce pracovati nyní i v budoucích svých povoláních. Jeho Excelenci přejeme hojně zdraví, svěžesti a radosti z mladé katolické inteligence.

Zprávy z ústředí.

ÚKSČs gratuluje kol. Ing. Marii Hartlové, předsedkyni dívčí sekce, k dosažení stavovského titulu inženýra.

KRAJINSKÁ KONFERENCE V PRAZE. Katolické studentstvo pražské a delegáti středočeských sdružení byli svoláni Ústředím katolického studentstva na pracovní konferenci do Prahy dne 15. března t. r. Téměř všechna sdružení, která měla povinnou účast, vyslala své delegáty. Bylo přítomno studentstvo SSSd Praha, SSS Kutná Hora, SSSd Plzeň, Studentský Klub Legio Angelica, Misijní studentské sdružení Bubenec, SSS Dvůr Králové, studenti z Berouna, Jindřichova Hradce, Nymburka, Liga čl. akademiček. Lesku sněmování dodala přítomnost Jeho Eminence nejdůstojnějšího pana dra Karla kardinála Kašpara, po jehož uvítání zahájil předseda ÚKSČs. kol. JUC. Fr. Kolman jednání. J. Em. nejdůstojnější kardinál ve svém, velmi srdečném projevu zdůraznil svou lásku ke studentstvu a mimo jiné, pravil: »Mládeži má drahá, znám četná pokušení, která číhají na mládež studující. Nezapomínej nikdy, že počátkem moudrosti je bázeň Boží. Tuto bázeň Boží bych rád každému vložil do srdce. A tato bázeň může být jen tam, kde se člověk snaží Pána Boha poznat. Základem víry je pokora, čistota a nevinnost. Buďte světlí na svícnu a ne bludičkou a budete odměněni jednou u Pána Boha, že jste pracovali za spásu svou i celého národa.« Tato slova přijali shromáždění studenti s nejradostnějším potleskem. Těšili se z toho, že po prvé v dějinách studentského hnutí je přišel navštívit první československý kardinál. Mezi vzácnými hosty mohli jsme mimo jiné přivítati: pana docenta Karlovy university dra Hynie, redaktora Pax Romany a »Osservatore Romano« dott. Marco Weiricha, ml. paní Zdenku Lobkowiczovou. Omluvili se: J. M. dr. Metod Zavoral, pan ministr Msgre Šrámek, odb. rada dr. Alfréd Fuchs. Dostavili se zástupci slovenských studentů. P. Alfons Daňha, duch. rádce ÚKSČs. promluvil o Katolické akci a úkolech katolického studentstva v ní. Pan šéfredaktor prof. Scheinost promluvil na téma: Poměr katolického studentstva k tisku. Mimo jiné zdůraznil, aby naše studentstvo vneslo do našeho tisku více bojovného nadšení a nekompromisního myšlení. Odpoledne hovořil dr. Hořina o podílu našeho studentstva na výstavbě sociálního řádu. P. Metod Klement OSB. probral ve velice působivé řeči organisační stránku katolického hnutí studentského. Pozdravné příписy byly odeslány panu prezidentu republiky dru E. Benešovi, J. Em. dru Karlu kardinálu Kašparovi, J. E. dru Leopoldu Prečanovi, arcibiskupu olomouckému, J. M. dru Metodu Zavoralovi, opatu na Strahově, J. M. panu prelátu Andreji Hlinkovi, J. M. Msgru Boh. Staškovi, kanovníku vyšehradskému, panu ministru Msgru dru Šrámkovi, panu ministru Ing. Dostálkovi, panu profesoru Dominiku Peckovi.

MEETING KATOL. STUDENTSTVA V TŘEBÍČI uspořádala MSS 29. února a 1. března. Byla zde upevněna organisace okolních sdružení a posíleno nadšení pro další práci. Program: Organisační porady. Dívčí sekce. Přátelský večer. Mimo zpěvy a recitace bylo na programu promítání světelných obrazů o prázdninových táborech. 1. března Studentská mše svatá s kázáním P. Vítka. Pak přednášel dr. Roztočil na téma: Práce v SSS dříve a nyní. Prof. P. Vitek: Student a Katolická akce. Odpoledne prof. Dominik Pecka: Prázdninové studentské tábory — idea a prakse. Pak byla prohlídka památné basiliky sv. Prokopa. — Za ÚKSČs. zúčastnil se konference kol. JUC. F. Binder. Konference byla navštívena všemi okolními sdruženími, která většinou dobře pracují. Nové sdružení bude založeno v Moravských Budějovicích. Tiskový odbor MSS vydá oběžník, který bude obsahovati hlavní myšlenky všech přednášek a též důležité organisační porady, aby tak všichni studenti byli aspoň nepřímo účastni sněmování v Třebíči a mohli z něho co nejvíce vytěžiti. — Půlští budou vycházeti takové oběžníky po každé konferenci. — Připravuje se pracovní konference v Kyjově na Velikonoce. Na programu je mimo jiné »Večer vzájemnosti«, který bude mít ráz akademie a budou účinkovati též studenti ze Slovenska. Na konferenci přijede značný počet Slováků a někteří význační katoličtí pracovníci ze Slovenska budou mít slavnostní proslovy. Celá konference bude mít ráz manifestace pro sblížení Slováků a Čechů. Při konferenci bude výstava dobré knihy a katolického tisku. Kolegové z celé Moravy, přijďte do Kyjova a navažte přátelské styky s bratry Slováky, abyste tak přispěli k jednotě národa, k jednotě, v níž je síla. — Dále se připravuje konference na Sv. Kopečku u Olomouce na svátky Svatodušní. Mimo jiné bude zde zasedání odboru organisačního, sociálního a táborového. Na této konferenci vás očekává mnoho překvapení. — MSS je spoluvydavatelem Kalendáře katolického studentstva. Kalendář vyjde v květnu. Letos bude zvláště pečlivě upraven jak po stránce technické, tak i po stránce obsahové. Bude vyhovovati všem potřebám katolického studenta a proto nesmí nikomu chybět. Objednejte si jej všichni ihned v MSS, Brno, Klácelova 2.

Zprávy ze sdružení.

SSSd ŘEPČÍN zahájilo činnost hned na počátku školního roku. Náš duchovní vůdce, velezasloužilý profesor Msgre dr. Tauber, objasnil novým členkám účel studentského sdružení. Vytkl také náš cíl. Máme nyní přes 100 členek a odbíráme 102 »Jitra«. Od zahájení se konaly čtyři schůze členské a dvě výborové. Na druhé členské schůzi byl založen »Misijní« a na třetí »Hádankářský kroužek«. »Literární kroužek« zpřijemňuje naše schůze zajímavými přednáškami, jako: »Pax Romana«, »O misiích«, »Svět nesvětí ani nesvíti« a podobně. V nejbližší době budeme oslavovati 15. výročí založení sdružení. — Tisková referentka.

ASS V NOVÉM MĚSTĚ NA MORAVĚ. V prvním čtvrtletí nového správního roku vykazuje naše činnost vzestupnou linii. Každou sobotu schází se asi 30 členů v »klubovní místnosti«, kterou nám laskavě zapůjčila správa Katolického domu. Před oficiálním začátkem se půjčují knihy ze spolkové knihovny. Dp. duchovní rádce probírá pak něco z duchovního života, pravidla společenské výchovy a aktuality týdne. Občas si přednáší členové sami. Na těchto schůzkách byla také nacvičena zdařilá čísla pro vánoční studentský večírek, který měl pěkný úspěch. V neděli 15. prosince přednášel u nás dp. prof. Pecka na téma: »Moderní člověk a náboženství.« Za týden 22. XII., byla přednáška prof. Josefa Flaly z historie Nového Města. Pro období velikonoční máme zajištěny další dvě přednášky (MUDr. Hynek a univ. prof. dr. Procházka.) Ve vánočních prázdninách byla uspořádána výstava katolických časopisů. Zahájil dne 29. XII. dp. P. Šafář přednáškou o významu tisku. Potom si prohlédli návštěvníci výstavku, na kterou se nám podařilo sehnat 150 různých katolických časopisů tuzemských i z ciziny. Výstavka přinesla pěkný užitek (získáno několik odběratelů a prodáno hodně brožur a knih, hlavně Nový zákon). Ukončena byla 6. ledna. p.

ASS V KYJOVĚ uspořádalo časové přednášky. 23. února přednášel dr. Alfred Fuchs, odborový rada prezidia ministerské rady na téma: Katolický sjezd a současné poměry. 1. března přednášel P. Fr. Hála, generální tajemník na téma: Tragedie křesťanství v hitlerovském Německu. Nyní soustřeďuje ASS všechny své síly na přípravu pracovní konference a výstavy dobré knihy a katolického tisku. Na výstavě bude asi 1000 knih, mimo jiné časopisy domácí i zahraniční a noviny. Zvláštní oddělení bude expozice »Jak se dnes tiskne«, t. j. ukázky z moderní tiskářské techniky. Též studentstvo, zvláště studentské edice budou mít zvláštní oddělení, jakož i literatura slovenská. Uměleckou úpravu řídí akad. malíř Ján Köhler. Výstava bude slavnostně otevřena 5. dubna a bude trvat devět dní. Při otevření promluví spisovatel dr. J. Durych. — Tisk. referent.

SSSd. PLZEŇ pořádalo dne 26. ledna divadelní představení. Členky dramatického kroužku sehrály dvě veselohry s malou veselou vložkou. Šál v novostavbě kláštera O. O. Redemptoristů byl zcela vyprodán. — Dne 9. února se shromáždily členky na veselém masopustním večírku. M. P.

SSSm. ČES. BUDĚJOVICE. 10. ledna t. r. byla pátá výborová schůze na níž, mimo jiné byly ustaveny dva kroužky: linguistický a řečnický. Bylo ustanoveno, aby se členové obou kroužků scházeli každý týden. Vedení kroužku linguistického se ujal kol. Kukla, jenž ovládá jazyk francouzský a částečně ruský. Největší pozornost je věnována jazyku francouzskému a později snad též jazykům slovanským. Kroužek řečnický nás má povinnými přednáškami každého jeho člena povznést na úroveň řečníka, který dovede vždy a za každých okolností mluvit věcně i bez přípravy. 18. ledna byla svolána členská schůze, na níž promluvil náš duchovní rádce, Mgr. V. Řepa na téma: Život poustevníků a jejich blaženost. 25. ledna byl zahájen ping-pongový turnaj, jehož se zúčastnilo 15 hráčů. 18. února byla čtvrtá čl. schůze, na níž promluvil předseda sdružení na téma: »Analýza současné doby«. 1. března sehráli členové divadelního kroužku k oslavě 86. narozenin presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka,

divadelní hru »Naši bratři« od J. J. Ševce. 3. března byla svolána šestá výborová schůze, na níž pokladník J. Khas oznámil výtěžek z divadla a rozhodnuto, aby část čistého výtěžku byla dána na knihovnu, v níž máme již na 250 svazků zábavné četby.

ASS. a SSS. LITOVEL uspořádají ve dnech 4. až 7. dubna t. r. v Lid. domě v Litovli pro členstvo i veřejnost kulturně náboženské dny jako tradiční podnik velikonoční. Výstavou dobré knihy jsme minulého roku vyjádřili potřebu a užitečnost uslechtilé četby vůbec a cyklem přednášek v rámci tohoto podniku (Jan Čep, univ. prof. A. Procházka, Jar. Durych, univ. prof. Hlouch) jsme seznámili veřejnost s některými kulturně nábož. otázkami (slova a věci, křesťan. solidarismus, na čem si zakládáme, problémy odpadu od církve). Letos chceme poukázat na knihu knih Písmo sv. a na liturgii. V sobotu 4. dubna odpol. duchov. rekolekce ASS a SSS za vedení našeho milého vdp. dra Habáně; za příznivého počasí vycházka jarní přírodou do lesů novozámeckých s debatou a duchov. promluvou připravující na sv. zpověď, již po návratu vykonáme ve farním kostele. Večer úvodní přednáška »Kultura ducha a srdce« (vdp. univ. prof. dr. M. Habáň OP). V neděli ráno společ. sv. přijímání v aule gymnasiální nebo v kostele sv. Marka. V pondělí 6. dubna biblický večer: přednáška »Poesie biblická« (univ. prof. dr. J. Heger), recitace vybraných míst z Písma sv. (slečna PhC. M. Rodová), zpěvní čísla na biblické motivy (ctp. bohoslovec V. Drápal z Olomouce a JUC Jeník Burian), sborová recitace z biblické poesie (recitační sbor SSS). V úterý 7. dubna liturgický večer: přednáška »Novodobý zájem o hodnoty katolicismu v jeho liturgii« (univ. prof. dr. T. Cinek), recitace vybraných textů liturgických (Rodová), duchovní skladby (zpívá ctp. Drápal, u klavíru Jeník Burian). V rámci této akce přednáší předseda ASS PhC. V. Stratil na člen. schůzi SSS na téma: »Čím jest povinována naše národní kultura bibli.« — Uveřejňujeme zprávu o našem podniku předem v naději, že také tímto námětem posloužíme jiným kolegiálním sdružením. — Znovu poukazujeme na krásu a význam duchov. rekolekcí v přírodě. Vezměte si dobrého kněze, který vám rozumí a kterého máte rádi, a do kapsy buchtu a vyjděte si do přírody. Debatujte cestou nebo táboříce, vyslechněte duchov. promluvu, rozhovořte se na to téma na hebkém mechu, zazpívejte si národní písničky na pochod. Budete mítí trojnásobný užitek: osvěžíte se fyzicky, načerpáte duchovně a konečně utužíte vzájemně svoje kamarádství a posílíte se tak vnitřně spolkově. Snad zde bude někdy možno uveřejnit snímky z našich toulek s bílým otcem panem doktorem Habáněm. — Posléze oznamujeme, že náš milý duchov. rádce vdp. prof. Horák, jehož šedesátiny jsme 1. února uctili za pomoci pěvec. sboru »Moravan« slavnost. akademii, byl vyznamenán Sv. Otcem titulem čestného papež. komořího. Přijímáme se zadostiučiněním a radostí a upřímně mu blahopřejeme. — V nejbližších dnech vydá ASS na jeho počest almanach »Kraj a člověk« v uspořádání prof. Josefa Sovy a s příspěvky spisovatele Jana Čepa, žáka oslavencova. — O akadem. týdně, který ASS uspořádá pro své členstvo na Sv. Kopečku koncem srpna a o plánech, jejichž středem a záminkou je tento podnik, budeme referovati později. Stratil.

h á d a n k y

Korespondenci, týkající se této rubriky,
zasílejte na adresu: Vojtěch Maňoušek,
redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava

III. TURNAJ

130. RÁČEK.

A. Kuls, Třebíč.

Člen národa zpětně čtený
v angl. časopis se změnil.

131. REBUS (ČES. POCHOD).

K. M., Praha.

100 + 100 50 500 0

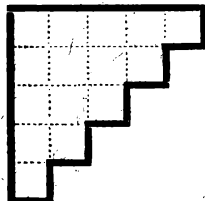
132. ZDROBNĚLKA.

M. Věruškin, Chrudim.

»Velký« hrozný je, kde se uhostí,
»malý« se skrývá někde ve kosti.

133. ROHÁČEK.

Laetus, Hradec Králové.

Cizí země
její město
listnatý strom
ukaz. záj. lat.
souláska.

134. PŘESMYČKA HÁD.

Bučovickým T. B. Mareš.

Brankář do hry dá se,
goalý chytá zase. (r=0)

135. ZÁMĚNKA.

F. Horákov J. Sedlák.

S »předložkou« nosila se na
přástky,
s »předložkou« jinou domů tvoří
řad,
s »číslovkou« v nábytku patří
částky.

136. SOUZVUČKA.

M. Jokl, Šternberk.

Ukradený —
přivedl před —.

137. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

J. Š-k, Fryšták.

O	V	I	D	O	P	Z
R	M	E	S	I	U	E
O	O	E	M	M	R	S
T	Z	S	E	E	O	S
K	N	N	U	B	T	D
A	O	A	M	M	U	E
C	D	E	R	T	I	L

138. SLABIKOVÁ ZVRATKA.

J. Brhel, Vsetín.

I II kavkazské město,
II I americký ostrov.

139. ČÍSELKA.

R. Kratochvílová, Řepčín.

Dunajská metropol 1 2 3 4 5,
zříceniny hradu 3 4 1 2 5.

140. RÁČEK.

F. Voith, Brno.

Egyptský bůh «—» kus pole

141. HÁDANKA.

Z. Pištora, Praha.

Který svatý má v sobě 12 měsíců?
Který obrácenou šelmu?
Která svatá kusy dřeva,
která obrácenou ženu?

142. VÝPUSTKA.

H. Pössl, Brankovice.

S »re« v řadě první osoba,
bez »re« není ulic ozdoba.

143. KONÍČEK. — Hád. z Ústí n. L. — V. Morová.

ze	bo	ce	Af			Mer	val	Co	zu						
ly	jed	ro	mě	by	ho					ne	di	ři	ku	la	ra
li	sů	zá	nek	zi	něn	ny	se	vo	les	plo	dě	by	Cer	ku	jí
ři	i	řeh	ži	di	MO	DER	NI	BO	HO	VÉ	ri	ři	žel	ka	be
ča	am	te	ře	ta	fi	kro	ké	pro	slat	rak	ne	ho	us	bo	váz
si	sta	ru	zla	po	na	sla	del	He	sy	je	v ^v mo	na	při	dr	du
	tych	bro	mi	Za	til	ky	lá	la	jen	ný	Plu	ra	zi	pro	
	se	těh	chu	ní	lo	cíl	vil	ny	ra	pa	nus	bíč	to	šli	
	li	mao	na	pi	svl	A	va	sed	As	co	vě	zve	vla	ne	
hý	ní	na	pas	tě	šla	li	tar	res	nec	če	ku	tu	o	téz	tém
da	zá	den	kor	lil	nec	o	hle	ke	us	děl	by	ze	řil	Nap	po
prv	re	se	de	kle	le	te	Ze	to	vy	ta	bit	síc	se	vo	ra
Nes	sta	ká	je	už	ne	Do	star	dá	A	vla	pro	bou	ky	ja	něl
	by	jím	tu	mlá	tu	dá				svě	val	ti	lo	há	jit
	ry	a	na	apor						pol	ce	za	ko		

144. ZDROBNĚLKA.

P. Odehnal, Malhostovice.

»Velký«, přikrývka hlavy,
»menší«, v něm trocha kávy.

145. PYRAMIDOVKA.

F. Brejla, Boskovice.

sportovního klubu značka,
kde se ocne, tam je rvačka,
popásá se na salaši,
zvukem tím plaz chodce straší
v Čechách zřícenina hradu,
kéž nepozná bídy, hladu.

146. VŠUVKA.

J. Zuska, Uh. Hradiště.

Do zeleniny »nula« spadla;
bez něho by věru brzo zvadla!

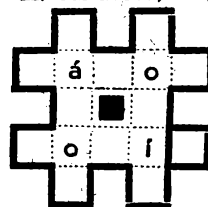
147. PROTIVKA.

Strakovi — Br. Cyr., Sv. Jan.

Svět se klátí v nejistotě
jak by se chtěl ztratit;
smad se nechce opět
nebeský mír vrátit?

148. RÁMCOVKA.

M. Reichová, Dol. Kralovice.

1, 2, 3, 4

česká města
Potvrď
příjem
odměny!

149. MÍSTENKA.

Prostějovským J. Bukva.

Herakles v člena národa
místenkou se změnil znova.

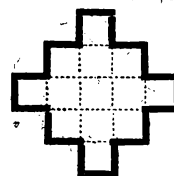
150. OBLOŽKA.

F. Voith, Ivaň.

Ve hlásky se kupec koně dal,
aby spisovatele vyhledal.

151. KŘÍŽOVKA.

J. Bukáček, Mor. N. Město.

- hláska
- vládce
- řec. bůh
- hrdina
- předložka

Na vřetení připevň
mají přední náro
luštění!

152. ČÍSELKA.

Libějovickým B. Toman, Praha.

1 2 3 4 2 město dálného východu,
1 2 3 5 6 rodí víno, stejné vodu.

153. VŠUVKA.

F. Sečkařovi — nic —, Olomouc.

Neveliká řeka v Polsku
v bodlo vnikla strašlivě
a tak sešit vytvořil se
pro školáky bážlivé.

Pošli řešení II. turnaje!

Pročtěte si pozorně rubriku od č. 1—71 Pozor, 100ový, 150ový a 200ový listitel! Odměny pro řeš. s největším počtem hádanek

LISTARNA.

Druhý turnaj obeslalo do 10. března jen 45 hád., z toho polovina nových. Mnozí z prvního zůstali stranou. — Čís. 9. věnujeme opět celé příspěvatelům, na něž se dosud nedostalo, nebo málo. Ostatní práce pak v č. 10 a dá-li Bůh, v 18. roč. Výsledek II. a III. turnaje přineseme v č. 10, také výsledek celoroč. turnaje, t. j. odměnění těch, kdož dosáhli v celém ročníku nejvíce správně rozlušť. hádanek. Záleží také na tom, které byly rozlušťeny, zda lehké, či těžké. Odsunutím lhůty na červen (bližší v č. 9) jsou dány lušť. velké možnosti, výhody a odměny. Upozorňuji také, že na účasti na II. a III. turnaji je závislé získání 2 stran pro 18. ročník... V č. 9 až 10 uveř. ještě příspěvky pod značkou neb zkratkou, v příštím roč. se za plné jméno u přisp. či řešení nesmí nikdo stydět. Hádan-kaření není přece pro nás hanbou... Rád bych také ode všech

slyšel názory na vedení rubriky, přání, stížnosti atd. Jaké práce uveřejňovati, jak provádět odměňování, oceňovat hádanky (příspěvatele). Zda většina trvá na křížovkách (menšího rozsahu), či si přeje výběr druhů... Znovu připomínám, že stačí řešení neb přisp. posílat na koresp. listku, že nutno připojovat kupony; kde jsou 2—3 hád. (ústav, místo) posílejte hromadně! A včas! Jinak jsem se všemi spokojen, těší mě také uznání a slova o oblíbené rubriky. Jen šif a dál! Srdečný pozdrav všem!

Nové přibylí s řeš., příspěvkem: Ambros (vítám v naše řady, dobré. Třeba všude jako v Prostějově počet zdvoj- a ztrojnásobit, další je nasnadě), Batušek (podobně, vytrvej, zájemců je spousta o ?, jen kdyby se jich k rubrice aspoň 5% pravidelně hlásilo k svému prospěchu! Pak je těžký boj), Čermák (pro všechny je tu místo, vyspělé i zač., na přisp. tvoje, jakož i ostatních nových řeš. se tě-

ším), Červinková (upřímně vítám, takové Jitro potřebuje; nechť si dívky budou mít vrch! Už nyní volám stovku jejich pro 18. roč. proti hochům: Kterých a lepších víc? Taká vojna bude veselá... Výborné oboje, jen místo na perné oříšky!), Dopita (časem vnikneš do všeho!), Fiala (první Jihlavan, vytrvej!), Friedrich (jen pošli bez ostychu, vítáno), Hanková (vítám, dobré, Řepčín se činí), Hrabal (vytr., uveř., což ostatní?), Jařabáč (Příbor se ozval; pokračuj), Klofát (vítám, jen víc z Beřouna!), Knessl (správné oboje, uveř.), Kozová a Kubíčková (srd. vítám obě, pěkné, jen tak dál, pozdrav všem z Čes. Bud.), Pertl (pokračuj a přiveď jiné), Zablou-dil (výborné, vytrvej), Petr (trvám na sdělení adresy. Proč nemáte důvěru? Uveř. v č. 9). — Ostatní sdělení v č. 9, mnohým přimo! —

Radostné velikonoce s pomlázkou přeje všem — redaktor hádanek.

Všem hádankářům a čtenářům doporučuji list katolických hádankářů »BOD. ZÁTIŠÍ - TRIBUNA«; objednejte si, předplaťte, spolupracujte!

—vm—

Doporučujeme knihu J. A. Otto: **Útěk z kláštera lámuů.** Vydalo Studentské misijní sdružení, Praha-Bubeneč, Wintrova ul. č. 4. Cena Kč 4.50. — Ve prospěch misii.

Na Balkán 980°-

ve dnech 5. VII.—4. VIII. za Kč

Do Egypta, Palestiny, Řecka a Turecka

ve dnech 15. VII.—20. VIII. za minimální cenu

INFORMACE: Česká Liga Akademická, Praha II., Štěpánská ul. 35. Telefon 285-60

Tajemství života

od D. Pecky vydala Edice JITRA

Kalendář katol. studentstva

ve zvláště praktické úpravě vyjde

MSS Brno, Klácelova 2

9XVII

časopis katolických studentů

jitra časopis katolického studentstva

Člen Mezinárodního sekretariátu katolického universitního tisku (SIPUC) v Lille.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Štěpánská 35. ● Telefon čís. 285-60. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'— Kč, ostatní 27'— Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'— Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti.

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitro. Uzávěrka 10. každého měsíce.

r a p o r t organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitro, (raport), Praha II., Štěpánská ul. 35.

zprávy dopisovatelům:

J. B. Působí to jako membra disiecta — třišť podivných metafor a pak to podivné sdružení v posledním verši — není trochu blasfemické? — A. M. Mohlo se to státi, jsou takoví nerozumní rodiče. Ale realismus, s jakým je to podáno, je příliš drsný. — V. H. Snad zítřek přinese hrst nových nápadů. Tedy zatím —. — Š. K. V. Těžkomyslné reflexe, tvarově nedozrálé. — L. D. Zveršovat nějaké myšlenky ještě neznamena básnit. »V nemoci« je lepší, než »Ze studii«. — V. Ž. Základní myšlenka pěkná: zkuste však jiný námět, něco předmět-nějšího. — J. K. Tyhlety konverse, navoněné jímavým zvukem varhan a proudem večerního slunce, tříštícím se na zlatých rámech obrazů a hruškovitých závěsech skleněných lustrů, se už teď nedělají. Vyšly z módy, nu a freudisté je vysvětlují jako vybočení sexuálního vývoje do oblasti náboženské. — F. V. Š. Aspoň vidíte, jak se obližují odpůrci, když někdo z nás zaujme »kritické« stanovisko k tak zvané situaci katolicismu v přítomnosti. Katolictví je něco mimo situace: je před nimi a bude i po nich. Situace můžeme klidně ponechat panu kurtu beerovi a jiným bořitelům v »tvorbě«, ať se jimi utěšují v nynější své situaci. Na básně jsem nezapomněl. Nehodily se. — Z. L. Snímek neškodně popisný. Takové věci už čtenáře omrzují.

J. J. Zlomena jest Zimy pýcha,
Vesna vlahá na nás dýchá,
básník rýmy svoje míchá:

tobě — robě, tichá — licha,
div, že z toho nevysýchá
ouvej! redaktoru micha!

zprávy účastníkům fotografické soutěže:

— O. S. Praha VII: Věnuj větší péči retuši, a vyčisti občas (aspoň jednou za půl roku) buď kondensor nebo skla. Jsme sice časopisem studentů katolických, to však neznamena, že uveřejňujeme jen fotografie kostelů, byť odvážných záběrů. Použili jsme orloj. Odměnu zašleme. — F. S. Praha III. V č. 7. jsme uveřejnili Baroko. Z poslední zásilky nepřijde nic. Odměnu posíláme. — J. P. Praha XII.: Jste ještě v začátcích. Hleďte co nejdřív zkazit potřebný materiál k naučení se. O infračervené fotografii přineseme pojednání v některém z příštích čísel. — J. B. Praha XIX.: Celkem dobré. Máte-li ještě zásobu, pošlete. — J. V. Mělník: Samá voda. Škoda, že to zvíře není k poznání. Možná, že by to bylo zajímavé. Pošlete něco lepšího. — aj: Pro širší okruh čtenářů postrádá zajímavosti a pak ztratilo aktuálnost. Prohledejte archiv, něco vyberte a pošlete nám to. — J. K. Kamenice n. L.: Celkem dobré. Pokuste se o něco aktuálnějšího. — K. H. Praha: Přijde na řadu v červnu. — Z. P., J. K., M. S., Domažlice: Mnohem lepší. Bude v příštím čísle.

Vyšlo 1. května 1936. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Fr. Kolman. — Technická spolupráce MUC. Antonín Šeba. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podací poštovní úřad Praha 25.

30 LET

ČESKÉ LIGY AKADEMICKÉ

Bože, nejlépe víš, jak málo jistoty a klidu jest v našich duších. I v nás hlodá neklid doby, ubývá sil odrážeti všechny útoky, soustředěné na kořen života, ubývá sil k boji, a i vítězství tak veliké a slavné v šedi dní není lákavé. Jsme čím dál, tím blíže zemi a tíha denního života není vyvažována stejnou silou, pozvedající výš. Nežijeme, ale jen se plížíme životem ochotni ke kompromisům s Tvými úhlavními nepřáteli.

Slíbili jsme svobodně, že budeme žít podle Tvých přikázání a že podle svých sil budeme pomáhati všem stejně hledajícím Tebe. Jest slabá naše vůle a břemena čím dále tím větší. Podej nám pomocnou ruku. Chceme žít tak, jak jsi nám přikázal a my Tobě slíbili. Chceme býti čistými, duchovními lidmi a životem dokazovati Tvou velikost. Kolik těch, kterým jsi dal za úkol, aby byli k dobru této země, stalo se neštěstím a svůdci vedených. Chceme opět vrátiti Tobě ty, kteří byli ztraceni.

Dnes vzpomínáme výročí třiceti let našich snah. Ved' nás po svých cestách, abychom Tebe nikdy neztratili. Víme, že Ty jediný jsi lékem na všechny bolesti, které nás postihují a jedinou naší silou. Chceme být Tvými bojovníky nového zítřka dobrých lidí. Jsme si vědomi zodpovědnosti svého úkolu a slibujeme, že všechnu svou skromnou práci budeme vykonávati, aby do této ubohé země přišlo Tvé království. Dr. Bátěk.

Ze zápisníku starého profesora A. P.

Promítal se film: Zázrak květů. Byl vyroben v badenské továrně na umělá hnojiva. Měl se jím znázorniti účinek různých hnojiv na vzrůst rostlin. Vývoj, který ve skutečnosti trval den a noc, objevil se na plátně za dobu jediné vteřiny. Divák mohl ne sice slyšet, ale vidět růst tráv. Mohl vidět, jak ze země vyráží klíček, jak se vyvíjejí listy a květy různých bylin: prvosenek, lilií, šeríků, orchideí. Nejvíce překvapovalo, že rostliny byly v ustavičném pohybu, i listy se vlnily v rytmu podobny bijícím křídům. Bylo patrné, jak rostlina každým okamžikem překonává sebe samu, jak usiluje výš a dál, nezastavujíc se, dokud nedosáhne cíle: květu a plodu. A to vše je možno chápati jako podobenství: i člověk se tak musí vyvíjeti. Život je pohyb a vývoj, slovem růst. A to znamená ustavičně překonávat sebe, neustrnout, nezastavit se, nezakrnět, nezmalomyslnět. A život je zápas: ty rostliny se svíjely, stáčely, vzpínaly, šířily, jako by s někým bojovaly: samy se sebou bojovaly, se svou nedokonalostí, nehotovostí, neúplností a slabostí.

*

Základní podmínkou osobnostního vývoje je tedy nespokojenost se sebou samým. A to znamená ustavičně zápasiti, vždy znovu se rozhodovati pro to, co je těžší, pro to, co ještě neumíme. Tak tomu rozuměl Březina: »Kdykoliv jsem se octl na křižovatce a nevěděl, kterou cestou se dát, volil jsem vždycky tu obtížnější.« Později, po vyjití Rukou, pravil podobně: »Jakmile poznám, že jistou formu veršovou jsem si osvojil a že by se mi v ní lehko pracovalo, ihned ji opouštím.«

Jeho koncepty jsou nejlepším dokladem té zásady: je na nich vidět, jak stále škrtal, měnil, přepisoval, doplňoval, než dospěl k dokonalému výrazu.

*

Zázrak květů je poučný ještě v jiném smyslu. Cílem semene je vzklíčení. Cílem klíčení je vzrůst. Cílem vzrůstu je květ. Cílem květu je plod. Nic nemá cíl v sobě samém. Cíl je vždy nad námi. Ideálem dítěte není dítě, nýbrž jinoch. Ideálem jinocha není jinoch, nýbrž muž. Nemá smyslu dávat dítěti za příklad jiné dítě. Tím se nenadchne, nýbrž roztrpčí a zatvrdí. Nejvýchovnější heslo jest: Excelsior! Ve výchově musíme býti maximalisty. Nespokojovati se s minimem. Dávati mládeži vysoké cíle.

*

S toho hlediska lze snadno pochopiti, proč malí hoši se pokoušejí kouřiti. Ne že by toužili po požitcích nikotinu, ale že touží po mužnosti, že se chtějí už vyvléci z kukly svého dětství. Je chybné dívati se na to jako na darebáctví. Je v tom především příznak silné povahy a nezkrotné vůle. A stačí dáti jí správný směr.

*

Mimochodem: zakazovati příkře takové neplechy pomůže málo. Zde platí jen pozitivní postup, správné usměrnění. Ukázati, v čem je tedy pravá mužnost. Zesměšnění také nic neplatí. Potkal jeden pan profesor studenta, jenž kouřil. »A nebojíte se,« povídal mu, »že vám chytí ta sláma v hlavě?«

Možná, že takový klouček má v hlavě slámu — ale co má v srdci?

*

Není pochyby, že takový pohrdavý, zakazovací a zesměšňovací postup ve výchově může míti následek velmi zhoubný: ztrátu důvěry v sebe. A přece nezbytným předpokladem vnitřního vývoje jest víra ve vlastní síly. Naše »já« jest přece také dílem Božím

— a předmětem lásky Boží. Krví Kristovou je vykoupeno a lidmi má býti milováno; samo sobě má lásku odepřít, samo sebe úplně potlačit? Věřiti v sebe neznamená spoléhati na to, co je v člověku nízkého a nedokonalého, nýbrž na to, co jest v něm dobrého a života schopného. A to dobré musíme v sobě milovati, pěstiti a zdokonalovati. Z odpovídáme-li se Bohu za každý haléř, odpovídáme se i za sebe. Jak bychom mohli býti dobří k bližnímu, kdybychom nebyli dobří k sobě?

Nemylme se: posměch a pohrdání vychovatelů si vyloží mladý člověk v tomto smyslu: nic není ve mně dobrého.

*

Jaká zrůda se stává z člověka, ztratí-li víru v sebe, vidíme kolem sebe až příliš názorně. Význačnou vlastností moderního člověka jest, že nedůvěřuje v sebe. Nevěří se, že by člověk všechno nepropil a něco si ušetřil na stará kolena — proto pojišťování všeho druhu. Nevěří se, že by člověk mohl člověku zachovati věrnost — proto rozluky manželství. Nevěří se, že by člověk mohl trpěti nějakou bolest — proto požadavek euthanasie — je-li nezhojitelně nemocen, dorazit ho jako zvíře. Nevěří se, že by mohl člověk míti nějaký rozumný důvod, aby chodil do kostela — proto boj proti náboženství. Nevěří se, že by matky mohly milovati své děti — proto systém bezdětných rodin a pejsk v domácnosti. Nevěří se, že by člověk mohl míti nějakou úctu k mrtvým — proto pece o vysokém žaru a spalování těl jako odpadků.

*

Gratia non destruit, sed perficit naturam — milost neničí přirozenost, ale zdokonaluje ji, praví svatý Tomáš Akvinský. Buduje-li Bůh na přirozenosti, na individualitě, temperamentu, musí tak činiti i ten, kdo vychovává. Platí o výchově druhých i o sebevýchově. Není úkolem výchovy rozdrtit přirozené základy povahy, ale usměrniti, zušlechtit a povznést je. V životech svatých čteme o obrácení. Obrácení znamená vždy jen správné usměrnění, ne zničení povahy. Svatý Pavel byl horlivý, nesmiřitelný a nesmlouvavý zastánce »otcovských tradic«, muž činu, pronásledovatel křesťanů. Základ povahy se nezměnil před branami Damašku. S toutéž horlivostí a důsledností, s jakou horlil pro zákon Mojžíšův, nesl jméno Kristovo mezi národy.

Syn kupce Bernardona v Assisi byl veselý troubadour. A i když se stal chudáčkem Božím, i když se uchyloval do samoty, i když žebrel na ulicích rodného města, i když vedl kající život, nepřestal býti troubadourem, »il giullare di Dio«, muzikant Boží, který i v postu a odříkání opěvoval krásu stvořeného světa od bratra slunce až po sestru smrt. Co bylo zpěvného, básnického, muzikantského v jeho povaze, nezměnilo se nikdy. Svatý Ignác i po duchovních cvičeních v Manrese zůstal tím, čím byl od přirozenosti: vojákem, vůdcem a španělským šlechticem. Jeho řád se nazýval Setninou Ježíšovou a hlavní ctností jeho členů byla poslušnost.

Smysl vši výchovy je tedy přetvořiti, povýšiti, ztvárniti. To, co značí francouzské slovo élever: vychovávat, z latinského elevare: pozdvihovati.

*

V »Krkonošské pouti« píše K. H. Mácha: »Miluji květinu, poněvadž vadne, miluji zvíře, poněvadž hyne, miluji Boha, poněvadž žádný není.«

Z této věty vane romantická záliba ve zkázu a nicotě. Ale na jejím počátku stojí slovo miluji. Lze milovati, co není? Láska je hledání hodnoty. Láska není poměr k nehodnotě, láska není hledání nicoty. Láska věří v hodnotu. Hledá ji. Odhaluje ji. Vyzývá ji. Napíše-li někdo: miluji, vyznává, že věří v hodnotu. Napíše-li někdo: miluji Boha, vyznává, že věří v Hodnotu hodnot. Jaký smysl však má říci: Miluji Boha, poněvadž žádný není? Má to

smysl. Je v tom úzkost, je v tom pohled na Jsoucno jakožto na jakési neznámo, je v tom jakýsi protipohyb, jakýsi zápor, pokus zapřít a popřít to, co neodvolatelně a nevyhnutelně je s t. Je v tom těžkomyslnost. Její smysl vyložil Guardini na základě deníků Kierkegaardových. I Mácha byl člověk těžkomyslný. Těžkomyslnost znamená, že na člověku leží břímě, které ho kruší a stlačuje, aby se v sebe zhroutil, činí ho slabým a zranitelným, zbavuje ho sebedůvěry. To, co nazýváme životem, není nic jednoznačného. Člověk není ovládán jen pudem uplatnit se, nýbrž možno říci, mluví-li se už o pudech (nikdo neví, co to jest), že člověk je také ovládán pudem sebe zničit. Dvě touhy se sváří v člověku: touha po dokonalosti a touha po zániku. Ty dvě touhy mají tvořit živé a plodné napětí. V těžkomyslnosti je však nebezpečí, že síla ničivá převládne. Přesto není těžkomyslnost jen něčím negativním. Těžkomyslnost je pocit znehodnocení a prázdnoty, ale nejvnitřnějším obsahem toho pocitu je hluboký vztah k plnosti života, touha po hodnotě, žádost lásky a krásy. Člověk těžkomyslný právě proto, že zakouší muk pomíjivosti a cítí, že sousedkou krásy je smrt, touží setkat se s Životem. A to je smysl Máchovy věty z »Krkonoské pouti«.

F. V. Š e m í k:

víš

Naše tušení jsou okna v mlze
průhledy nových horizontů
jsou podobna slze
kterou než skanula jsme neviděli

Pod okny běží cesty
pěšinky do dálky k lesům
pozdravovaným městy
za jitra před nedělí

Příteli podej mi ruku
já ti dám píseň a smích
pojď ať utečem hluku
Ve vůních violkových

ve vůních lesních cest
poběhnem do dálí
Vždyť víš snad kde to jest
kde jsme se setkali

kde naše tušení pohladil smích
průhledy nových horizontů
ve vlahých vůních violkových
za jitra před nedělí.

Město snů

T. V.

Studentský román

XVII.

»Já myslil, že on kouká do skript, a zatím on kouká z okna a myslí Bůhví nač,« zazubil se Pepík skláněje se nad Jurkou. — »Nač, to nevíš, nač myslí?« bodl Ferdík, »přece filosofka, bílý leknín, už nevíš?« — »Nemluv,« zavrčel Jurka. — »No, řekni že ne!« — »Samozřejmě, že ne, to bych měl nač myslit.« — »No, přece tvůj ideál.« — »Moc mizerný ideál,« vyhrkl tvrdě. Všichni se na něho překvapeně podívali. Nevěděli, že Jurka už delší dobu se náramně radikálně léčí ze své podivné nemoci, která ho zas přepadla, jak Bělu spatřil. Donesli mu, že chodí s Frantou a že za ním chodí i do bytu. Běla! Proto se Franta odstěhoval. »Nemohu vidět, když se někdo dělá svatým a zatím...« Dveře se rozevřely a vkročil Jan, rychleji než jindy. »Víte, co je nového?« Všichni se kolem něho shrnuli. Na Jurku u okna zapomněli. »Běla je těžce nemocná. Znáte ji přece. Má zápal plic a sotva prý vydrží.« Všeobecné vzrušení. Nikdo si nevšiml Jurky, který zbledl, pak rychle navlékl kabát a bez klobouku vyrazil ven.

Jurka se toulal smutnými, šedými ulicemi bez cíle a bez myšlenky. Drobný déšť mu bil do čela. Přišel až na temné náměstí a zastavil se u ozdobného portálu. Kostel. Byl otevřen. Jurka bezděčně vešel. Šero jako dlouhé pavučiny zapředlo prostor, prořáté jen žlutýma, nepevnýma očima svěc. Jak šel, stěny hlasitě opakovaly jeho kroky. Pod vysokými oblouky, ztracenými v šeru, houstl dým kadidla, jak zhmotnělé modlitby, které tu lidé za celý den vyslali. Jurka došel až k hlavnímu oltáři, klekl a zavěsil se očima na kříž. Celé svoje zmatené srdce, celou svou duši složil k jeho nohám. Vteřiny letěly nad ním s tichým zpěvem a ticho kanulo po kapkách s černého stropu. Když asi za hodinu Jurka vycházel, potkal u dveří ztrápeného Frantu. Smutně, ale bez záští se na něho usmál.

XVIII.

Lampa žlutým světlem hladila rozložená skripta na stole a spousty knih. Za nimi se docela ztrácel Jurka, pohublý, pobledlý. Zítra bude dělat státníci. Hlavu opřenu o ruce, dřel. Ferdík vtrhl do světnice. »Nech toho, něco ti povím.« Jurka zvedl hlavu a unavenýma očima na něm utkvěl. »Víš, že se Běla zasnoubila?«

Jurka na něho vytřeštil oči. V duchu se mu vynořila Běla, jak ji viděl po jejím uzdravení. Rozběhl se tenkrát za ní po ulici jako za světlým bodem. »Mohu jít s vámi?« vyhrkl. Pohládla mu obličej jasnýma, klidnýma očima. Na chodníku bylo mnoho lidí, takže musili jít za sebou. A Jurka ze strachu, aby se mu neztratila, chytil ji za ruku. Ohlédla se na něho s úsměvem — s nezapomenutelným úsměvem . . .

»Běla se zasnoubila?« koktal po Ferdíkovi jako ve snách. »A s kým?« — »S Frantou! O promoci ji představí jako snoubenku. To koukáš!« Dusné ticho zalehlo světnici. »No, Jurko, já myslel, že už ti na ní nezáleží, chodíš přece s Dražkou! To bych ti byl neříkal.« — »Ne, nezáleží.« Jurka se sklonil ke skriptům. Ferdík došel až k němu. »No, řekni si s Bezručem: „A já ji miloval a ona se mi vdala . . .“« Jurka se jen nahrbil níž nad knihou. Seděl tak dlouho přes půlnoc. »Běž už spát,« zaháněli ho. — »Nechte mě.«

Mrazivé, bílé ráno provázelo Jurku, nevyspalého, bez snídane, na fakultu. Bylo tam rušno. Černé obleky na stísněných hrudích, obleky, v nichž byla hrdinně poražena příšera maturity, se krčily k sobě. To jejich vlastníci se přesvědčovali navzájem, že nic neumějí, že »rupnou« atd. Čím kdo byl »nadřenejší«, tím více mluvil. Pedel lítal, vyvolával jména, sháněl kolký, dáváje dobrý pozor, aby mu každý poskytl povinného obolu »od cesty«. Všechny tři zkušební síně byly plné posluchačstva. Konečně přišel předseda, za hrobového ticha přečetl jména kandidátů a už se nasedlo na »elektrická křesla«. Jurka jaksi tupě a nesmírně unaveně hleděl na zkoušejícího.

Teprve po poledni bylo po všem. Všichni čekali na výsledky. »Dobrý to bylo,« mluvili do Jurky. »Něco jsi nevěděl, ale celkem to bylo „fajn“.« Jurka sám soudil, že to nebylo tak zlé. »Všemi staču můžeš dostat.« Předseda přišel. Chvilé napětí. Oznamoval výsledky. Jurka státníci neudělal.

Franta, který si ho přišel poslechnout, ho vyvlekl ven, útrpně mu pomohl do kabátu a šel s ním, ač se Jurka vzpíral. »Nic si z toho nedělej, takovej malér se stal už mockrát. To je náhoda. Na jaře půjdeš po druhý, uděláš a bude. Jakpak, kdybys byl vůbec dělal až na jaře?« Jurka se na schodech zastavil. »A z čeho budu živ až do června?« — »No, z čeho, přece . . .« tu se Franta zarazil. Vzpomněl, že má Jurka chudou matku a že cosi slyšel, že je teď nemocná a že mu nemůže nic posílat. »No, stipendium,« vzpomněl si. — »Což nevíš, že mi je teď vezmou?« Franta mlčel. »Pojď se mnou na oběd,« řekl konečně, »něco vymyslíme.« Jurka neochotně šel a pořád mlčel. Najednou se u příční ulice vytrhl a rozběhl se pryč. Franta poskočil za ním. »Jurko!« zahlédl ho na konci ulice. Pak zmizel

v bílé mlze, která se právě snesla. »Jurkóó!« Několik lidí se ohlédlo. Franta vzdychl a obrátil se.

Jurka šel dlouho bez cíle. Jen ven z toho lhostejného, pochmurného města! Najednou zataoužil po lesích. Tam se trochu uklidní.

První stromy vyběhly mu vstříc. Mlčely, zaklety v bílém, těžkém zimním tichu a na černých větvích pozvedaly bílé, zmrzlé náruči sněhu jako podivné květy k šedému nebi. Sníh spal vysoko nastlán, a stenavě žaloval tichu na každý Jurkův krok.

Soumrak už se stlal mezi stromy. Řídká bílá mlha jako obrovská pavučina se upředla mezi nebem a zemí a stírala ostrou čern stromů. Jurka celé odpoledne bloudil lesem. Teď se zastavil a rozhlédl. Nevěděl, kde je. Nohy měl hrozně těžké a promáčené, hlavu ještě těžší. Rozhodl se vrátit. Po několika krocích zakepl, nohy mu ujely a zapadl do vysokého sněhu. Chvilí ležel, pak se snažil povstati, ale nemohl. Byl příliš vysílen. Už několik nocí pořádně nespál, nejedl. Ta námaha a teď ten smutný konec. Opřel hlavu o tvrdou kůru dubu a teskně se rozhlédl. Soumrak obtočil už docela stromy, že z nich zbyly jen stíny a jako kruh zakletých postav se kupily kol Jurky. Zadíval se do šera a slabě zavolal, ale mlhy pohltily jeho hlas a les mlčel. Jurka se podíval smutným, uštváným očima na promodralé ruce, ztuhlé a sepjaté v klíně. »Bože můj,« postěžoval si. Hlava mu klesla do klína a on se rozplakal teskným, dětským pláčem. (Pokračování.)

Faluche

Faluche, vyslov falyš, je tradiční baret francouzských studentů. Falyš je však něco víc, daleko víc, než čapka z černého sametu posítá barevnými pásky. Po falyši poznáte, chodí-li student do státní university, zvané prostě Etat, či navštěvuje-li katolickou universitu, již se oficiálně říká Catho, je-li bizuth, t. j. posluchač prvního ročníku, či letitý student, který »rempile«, t. j. nasluhuje, je-li to student pilný či méně pilný, zkrátka falyš je pro studenta víc než vysvědčení a diplom. Falyš kromě toho zaručuje majitelům osobní integritu před trestem či pokutou za rušení nočního klidu, hromadné vzetí tramvaje útokem, zpěv měnící se v řev, kouření na místech zakázaných a podobné občanské zlozvyky.

Ideálem je falyš hodně špinavá a těžká. Špinavá od dlouhého používání a těžká odznaky z kongresů domácích i zahraničních, studentských řádů, jež dostávají na universitě studenti velmi pilní anebo ti, kteří se zasloužili o spolkový život. Míti na falyši jen odznak universitního města a fakulty a pak jen pěticipé hvězdičky, označující studijní rok, znamená být buď posmívaným a odstrkovaným bizuthem nebo »typem«, jenž nikde nebyl, nic nezkusil, nedostal rád ani za pilné učení, ani za zásluhy, ani za sportovní výkony, zkrátka tvor k ničemu. Nosit falyš bez odznaků je ostuda. A proto, uvidíte-li ve Francii mladíka i v největším mrazu bez klobouku, je to jistě ubohý bizuth, používající falyše jen tajně a těšící se, jak si o prázdninách nastrádá na falyš hodně odznaků.

Ale i s universitními odznaky je to jako s nálepkami na kufry. Lze je za drahé peníze koupit v obchodě. Nosit je na falyši je však spojeno se značným risikem. Falyš je chráněna studentským veřejným míněním a každá mystifikace podléhá přísnému soudu studentské veřejnosti. Proto studenti s podloudně získanými odznaky jsou vzácnějším zjevem než individua s kufry polepenými viněta-mi kalifornských a tahitských hotelů.

cm.

H. Č.

VÁM

Večery sluncem zlacené
pohádka-jarních chvění,
navždy je, navždy ztracené
čarovné, bílé snění?

Slunce už zašlo, zmrtevělo,
svíce jen matně září —
v nitru se náhle zatmělo,
jak po mši — na oltáři.
Náručí dálky objaté —
jiná je jitra rosí
Jenom mé ruce sepjaté
prosí — tak vroucně prosí —

List z deníku

6. března.

Je tomu právě měsíc, kdy já jsem snad vzpomínal, ale ty jsi umírala. Krátký čas uplynul, ale duše se naučila zpívat tak smutnou píseň o mládí a dětství. Bolestná touha vábí přijíti na místo, kde je teď jen vrstva bílého sněhu, kde vítr v nárazech o bílý mramor vydává tklivou melodii. Zbyla mi jen vzpomínka na chudé bílé růže, jež dopadly kdysi tiše na tvou rakev, na černé rekviem a na kněze, z jehož rukou a očí k nebi zdvižených nesly se vzhůru černé, sametové růže s perlicí se rosou naděje. A cesta, jíž jest jíti, která nezná návratu, která je bolestná i radostná, neboť vede za soumrak dne, a dále ještě, až v ráno nového dne, který nezná večera . . .

29. dubna.

Smějeme se a vesele povídáme — vedle nás je však závěs, který odděluje cosi divného . . . A my se smějeme a mluvíme opatrně, aby se závěs nerozvlhl v úderu vzduchu našich úst a abychom nemuseli závěs odhrnout, vejít a zase jej spustit. Ten smích je tak křehký a je pouze na našich rtech: smích nám není bratrem upřímným. Věrnými sestrami jsou nám jen vzpomínky, torso našich tužeb, jimiž si mládí vystlalo cestu.

Tyto věrné sestry nás vodí po zahradách a po lukách, po lesích a kolem vod. V zátočině na stráni, jarem se zelenající, pod olšemi, jež tkají svůj nový šat, a pod šedivou skalou šeptají sestry, že tam jsme chtěli v mlčení říkat nejsladší slova — dnes tam kvetou bílé sasanky, pomníky toho, co nebylo. Vzpomínky nás překvapí večer před spánkem: okny se vlévá svit hvězd, nesený na křídlech mladého zpěvu . . . Tišíme svůj pláč a hlavu skrýváme do podušek, prosáklých slzami, a křečovitě sevřené oči vidí míhati se tmou bleskové otazníky marnosti. Nakonec přicházíme na hřbitov, kam jsme pochovali své naděje; přicházíme sami a nechceme býti rušeni. Vyvolený záhonek kvete tam zeleně a bělostně — mládí a čistota. Zde věrné a dobré sestry vzpomínky pokleknou a modlí se modlitbu zeleně a bělosti.

13. června.

Zítřka půjdeme naposledy do školy, já se mám loučit a rozloučit . . . Vyměníme si fotografie a píšeme na zadní stranu sladkobolná slova rozloučení a slova naděje na shledání v budoucnosti, která před námi leží neznámá a tajemná. Sedám na kufru a vzpomínám na všech osm let, jež bych rád uzavřel a uschoval pro příští doby neúrody. Dívám se smutně z okna — vždyť javory stojí dnes tak nehybně, jsou krásné ve své zeleni — mám tolik rád jejich košatost a nepěstěnou upřímnost . . . Jen řeka šumí stále bez konce, jak moje nešťastné myšlenky, jež se valí zmučenou hlavou a tříští se pod splavem nerozhodnosti a slabosti.

Přemýšlím o tom, že již nebudu gymnasistou, že ztratím oktávu, celou naši »boudu« a vše, co mne k ní poutalo, že ztratím i všechny ty baby »na našem pořadí«, jež mi každého rána lezly do cesty, i veselé švadlenky, které denně chodily kolem oken. — Loučit se, rozloučit se!

Viator

L á d ě a P e c h :

REMINISCENCE

Rozveselené sny ještě skotačily
po pasekách mládí,
zalitých odleskem jásajícího požáru dne;
skotačily po návších pohádkových dědin
a hrály si na loupežníky v rodných lesích.
Pozvolna
umdléval krvavý zážeh dne ...
Pak kdosi
vzal do rukou lampu
s dohasínajícím západem
a odnášel ji někam v jiné světy
— snad před kolébky dětí
právě narozených ...
Tak
odcházelo mé Dětství.

Antonín Šeba: Československý znak (infra)

Úkol inteligence

Vážnost doby volá po koncentraci katolické činnosti. Všude, ve všech státech se to uznává, že nutno účinně čelit zvlčilosti z ciziny importované, zachvacující stále divěji širší a širší vrstvy národa a ohrožující nejdražší statky kulturní.

Již Dostojevský nazval tuto zvlčilost v »Deníku spisovatelově« přiléhavým názvem *piccola bestia*, jež živena se vyvíjí v *bestia triumphans*. Píšeť: »Do Evropy zaběhla odkudsi z Asie *piccola bestia*, jež olupuje o pokoj všechny dobré lidi, všechny, již milují mír, lidstvo, jeho blaho, všechny ty, kteří touží po šťastné době, kdy vezme konec aspoň ten surový boj národů mezi sebou.«

Taková *piccola bestia* se zahnízdila také u nás a jest živena bezhlavým individualismem, marxismem všech odstínů a subjektivistickou filosofií.

O novodobé filosofii napsal profesor dr. Hromádka: »Jak zachránit nejvyšší statky evropské kultury? Nutno jít přes Kanta k Tomáši Aquinskému! Protestantská, či katolická filosofie, Kant či Tomáš Aquinský zvítězí? Protestantství a katolictví nejsou pouze směry zbožnosti, nýbrž dvě soustavy světového a životního názoru. Kantovství doleptalo jednotnou stavbu kulturní, na které začala hlodat reformace. Kantovství připravilo lidstvo o víru ve věčně platnou pravdu, o víru ve svatého soudce a zákonodárce mravního, o víru ve věčný zákon spravedlnosti. Kantovství učí, že theologie, filosofie, ethika, právo, sociologie jsou vědami vybudovanými na fikcích a relativitách.

Tomášova filosofie zachraňuje i víru v rozum a objektivní platnost jeho poznání, i víru v objektivitu světa a jeho zákonů, i víru v to, co jest nad přírodou, ve svět milosti a autority Boží.«

Soudná inteligence cítí tu zjevně, že moderní kultura se svými vratkými kořeny tkvícími v kriticismu a subjektivismu Kantově, jest odsouzena k likvidaci. Ona jest ta *piccola bestia*, apotheosa sobeckosti, jež zplodivši frási o rozporu mezi vírou a vědou, stala se matkou naprosté nevěry a z ní vyvěrající laicisace rodiny, školy, veřejného života a zmaterialisování všeho dění, stala se matkou moderní nemravnosti, zvlčilosti, ohrožující nejcennější statky lidstva.

Prozíravá inteligence naše vidí ten klam, jenž zaměňuje civilizaci s kulturou a myslí, že ve světle věd přírodních není pro moderního člověka žádných problémů, že život jest již docela se svými záhadami prozářen přírodovědeckými výzkumy. Pravdivou se tu ukazuje diagnosa Spenglerova, že moderní kultura se zvrhá v pouhou civilizaci. A lidstvo dvacátého století bylo svědkem hrůzného divadla, jak civilizace se stala pro národy evropské kletbou, protože ji nedovedly postavit do služeb šlechtných principů duchovních. Hmota ubíjí — duch ožívuje. Vnější civilizace může býti právě tak nositelkou smrti, jako života. Zde rozhoduje duch, jenž ji ovládá, nebo jí otročí.

Vnější civilizace nemá s problémy metafysickými co dělat. Jejich řešení vyžaduje jiných měřítek, než jakými jsou přírodovědecké formule. Problému života a smrti, poměru duše k Absolutnu, problému mravního dobra a zla, problému bolesti a celé řady ještě jiných záhad metafysických nerozřeší žádný sebe epochálnější objev v oboru věd přírodních.

Pius XI. promlouvaje o poměru víry a vědy, pravil: »Rozpory mezi vírou a vědou povstávají tím, že se buď pokládá za vědu něco, co vědou není, nebo že se pokládá za víru něco, co věrou není. Nejde tu nikdy o otázku vědy, nýbrž o otázku ignorance. Setkají-li se vyvolené inteligence, které mají schopnost viděti oběma směry, dojdou k názoru, že není tu rozporu.« A právě o to se jedná v laickém apoštolátě, aby se takto vyvolené inteligence k společné práci sešly. Ty pak již samy sebou budou čelit hmotarství a mravní bezuzdnosti, ohrožující kulturu národa a lidstva.

Nutno je pečovat o centrální body, kde by se pod vedením episkopátu sbíhaly jednotlivé síly, jež by jinak působily protichůdně následkem odlišného názoru taktického. Takovým bodem centrálním jest právě Katolická akce. Msgr. prof. Otto Gaube.

Antonín Šeba **K y j o v s k é o b r á z k y**

Zde bude již vše kvést

Frant. Chudárek

Byli jsme sami. Čistá běloba čtyř nemocničních stěn hořela příšerným výrazem souchotinářských příznaků a vzduch se dusil nahořklým chloroformem. Hodiny dlouhými údery krájely nekonečné dálky zadumaných vteřin. Otevřeným zrcadlem proudily milostně tekuté polibky usmívajícího se jara, s vášnivou dychtivostí se rozlévaly po zamlžené šerosti parketové podlahy a prudce vyssávaly zsinalé tváře nehybných těl. Kdesi v neznámu kvílelo radio. Stenalo tak sladkou něhou, že se i zapadlé oči umírajících mužů lehce usmívaly . . .

Seděl jsem tiše u nohou Tvé neodvratné chvíle. — Tvůj zrak byl v oněch okamžicích bolestně úchvatný. — Zbledlé nebe za pozdních večerů. — Neuvedomil jsem si ani, že by mohlo býti na světě tolik hořkosti a bolu. Díval ses na mě. Ještě podnes vidím ten pohled, plný palčivé resignace a zároveň drásavé výčitky. Zdálo se mi, že chceš z mých propastí alespoň na okamžik vyrvati kus rozkvétajícího mládí a dáti mým dlaním jistotu, že budou šťastny . . .

Avšak údery žíznivého srdce se lámaly v marné touze.

Zvrátil jsi hlavu do bílých podušek a Tvé pomněnky zabloudily k oknu, k zázraku Boží velikosti. Ústa neukojitelně hltala vůni, táhnoucí s petřínské stráně.

»Zde bude již vše kvést,« zalkaly s drásavým úžasem Tvé rty. Poslední slovo zaniklo v rukou, kterými sis chvatně přikryl obličej.

Věděl jsem, že pláčeš . . .

Tvá hořká Vesna již dávno odešla a s jejím podzimem dozpívalo i Tvé srdce. — Tatínku, dobojovals! . . .

Letos se budou nad Tvou bezduchou schránkou po druhé rozsvěcovat chrysantémy. V duši mi stále zvoní truchlivým žalmem slova, kterými ses pokoušel oklamat předtuchu své těžké hodiny . . .

Vzpomínka

Te nautae morientes: Salve Kavo — salutant,
nobis iam amicus semper carus eris.

Byl večer. Dveře konviktní studovny hluboce zívly jako ústa ospalého studenta a mocnými proudy vychrlily dvě řady vyzáblých linií, tak čistých a bledých, jako by byly vyčištěny thymolínem. Řady se hnuly, linie se hlubokou perspektivou rozeběhly do ložnic. Čtvrté poschodí ožilo, ticho zalezlo do koutů, aby snad netrpělo nárazy rozdováděných vln hluku, za kterými se honil v chaosu internistů černý stín, titulem prefekt, vulgo Tyčka. Honil se z ložnice do ložnice, před ním běhal sykový smích a za ním pozdravné odrazy rekreace. Ložnice plula nekonečnem bezstarostných vtipů . . .

Tma okolo jiskřila očima stříbrných hvězd a tajemným šelestěním pěla cosi o nebeských sférách, zatím co Kava vypravoval na svém prádelníku:

— Nebylo by to špatný s téma dekama. Vona máterka myslí moc dobře s náma, ale co to pomůže, když je tady angažovanej její kontracentr. —

A nepomohlo nic. Zpráva o blahodárných účincích příkrývek se roznesla jako alkohol za doby prohibice; každý to chtěl co nejdříve zkusit. Chodba zanedlouho ožila nekonečným proudem purpurových tog. Předsín se změnila ve forum, celé čtvrté poschodí bylo zakleto do starých časů obdivované antiky.

Nedorozumění je hotovo. Otevřely se jakési dveře, odlepil se od nich cár tmy, nahoře rozcuchaná kštica, dole v nekonečnu sedmimílové boty, to »výpravčí Tyčka« běží pro pomoc. Zoufalec!

S radostí nad úspěchem jsme se vraceli, když příšerné

— stát!!! —

hlubokou vráskou smrtícího překvapení přetalo ticho veselé ložnice.

To přišel ras Šerif a bylo zle. Nepomohlo odvolání, jediné: nix — vyvrátilo všechno.

Togovaní byli zbaveni úřadu a postaveni na pranýř před ložnici — — —

Třídní budíček Fouxe již horlivě polykal minuty, když »senátoři« přišli »ze stráže«.

Ložnice tiše plula mořem svého šera a kolébala se na vlnkách spánku. Ve vedlejším pokojíku se ozvalo ticho, v dáli u kuchyně zamňoukal ústavní kocour jako posvátná husa na Kapitolu. Postižení ulehli, ale nespali. Pomsta jim dřímala v nitru a psala jim do tváře: »Však my tě zmažem, filmová hvězdo, že se ani v zrcadle neuvidíš, jak budeš bledej,« a spící Frantík dodal s Ciceronem: Iaru diu oportebat in te conferri pestem . . . ! Ticho spalo, jen vydědenci klidného spánku bděli. Kdesi u Károvy postele přeběhla myš, zašustila a zmizela v tajné zásobárně pod podlahou. To upozornilo spiklence na jejich úkol.

Kava vytáhl ze skřínky jakési černidlo Ideál z kategorie »res in dormitorio prohibita« a vybídl všechny, aby následovali.

Soud bílých sudíček za harmonického vřískání průvanu se dal na pochod, aby zanedlouho zakotvil u lůžka kandidáta Káry. Idylické popraviště!

Venku se rozpoutal vítr, Kava těžce oddychoval, jak mazal . . . Kandidát černého občanství se probudil. A bylo zle po druhé.

Kára se brání, pak prchá jako živá žerď s posledními kousky cárů přímo do pastí, která byla určena někomu jinému.

Prásk!

Dunivá exploze časových intervalů zahнала všechny na lůžko. Tu nová hrůza.

Bum, prásk!

Dvě postele leží v troskách a z nich vykukují černé hlavy »novopečených« obyvatelů Afriky.

Jistě zrada! Už je konec!

Vrzly dveře a v nich ztělesněný majestát: Ras-el-Šerif.

»Paslauchejte, ca ta tady sas je? Vsichny auf!«

Ložnice se oficiálně probudila a zahájilo se vyšetřování, vysvětlování. A výsledek noční půlhodinky?

»Sapristi, vám už nepamůže nix. Avanti pryc!«

Dveře se otevřely a spolklý stín Rasa Šerifa i obou černochů — — —

A ložnice plula dál svým potutelným tichem — bez kormidelníka. Z dálky se díval Orion a šklebil Měsíc idiot. —Irka—

Začátky I. tábora na Schwaigrovce

Na Schwaigrovku jsem jel již 9. července, ač »I. tábor katol. středoškoláků« začínal oficiálně až 10. července min. roku.

Byly asi 3 hodiny odpoledne, když jsem vystoupil v Bystřici p. Hostýnem z vlaku, notně utrmácen. Počítal jsem, že na nádraží budu určitě očekáván a slavnostně uvítán. Ale zatím, ačkoliv jsem se snažil všemožně upoutat na sebe pozornost, nikdo si mne valně nevšiml. I vykročil jsem rázně vpřed, směrem k severovýchodu, a to k více zvané Chvalčov, přes kterou vede nejkratší cesta na Schwaigrovku. Na tuto ves mám vzpomínky neblahé. Již obec sama je nevzhledná, zaprášená a roztahaná. Sotva jsem minul první dvě stavení, spatřilo mne několik »ogarů«. Ihned spustili huronský křik, z kterého

nejčastěji zaznívalo slovo »tramp«. Hleděl jsem, abych se co nejdříve »ztratil«. Ne snad proto, že bych měl strach, to ne, ale že by mi, takovým hlučným způsobem projevovaná pozornost, které jsem v Bystřici tak postrádal, byla zrovna příjemnou, to říci nemohu. Šel jsem již čtvrt hodiny, snášeje mlčky různé posměšky, urážky či narážky (tramp, cikán, tulák, vagabund) a ještě jsem nedošel konce obce. Rozhodl jsem se, že se zeptám, jdu-li správně. Uviděl jsem skupinu dítek, klidnějších než byla první skupina, před kterou jsem tak zbaběle utekl. Jak mne spatřily, ozvalo se: »Hele, tramp! . . . Počuj, jaké má gatě . . . a jaké čizmy okuté . . .!« — »Dětičky, kudy se jde na Schwaigrovku?« — »Jé, já bysem vás tam dovedl,« ozval se jeden z nich, »náš Josef, víte, ten, co sa učí tesařem, tam dnes něco spravuje a . . .« — »Francku, deš dom!« ozval se z blízkého stavení rozhořčený hlas maminky hodného chlapečka, co má bratra tesařem. »Ale mami . . .« »Tak ty nepůjdeš? Já ti takú jednu stříhnu . . .! S každým bys hned šel a Pánbůh ví, co je to za chlapisko!«

To »chlapisko« zůstalo stát a koukalo zamyšleno na vrata, za kterými zmizel nebohý chlapeček a vzpomínalo, jak staré asi budou museti býti pověsti o pohostinných Slovanech. Ostatní dítky se rozutekly a zpovzdálí koukaly na »trampa« a marně si lámaly hlavu, proč se jen na ta vrata tak dlouho dívá, vždyť přece nejsou nová . . .? »Pane trampe,« ozvalo se za mými zády, »tož já vám teda řeknu, kady se tam ide: Včil půjdete rovno a potom . . . potom půjdete přes most a potom zahnete do prava, nebo počkejte, tož to bude, myslím, do leva, a potom půjdete okolo takého domu, co má takú zahrádku, víte, tam co býváme my a potom . . . no tož, to už se zeptáte.«

Ochotný »ogar« se celý při tom výkladu zapotil. Nezbyvalo mi nic jiného, než poděkovati a říci »to já už tam teda trefím«. Potom jsem se ještě ptal nějakého staříka a ten pravil, že to jméno jakživ neslyšel, ale že prý se mu nesmím divit, že jest zde teprve čtyři roky.

Vzdal jsem se úplně naděje, že tam někdy dorazím, i šel jsem, kam mne nohy nesly. Konečně jsem přišel na kraj lesa a spatřil jsem na stromě tabulku, kde písmem neumělým bylo napsáno, že tudy se jde na Schwaigrovku.

Lezu do kopce hoře nedočkavostí a zvědav, jak to vlastně bude vypadat. Náhle se přede mnou vynoří krásná chaloupka. Člověk by řekl, že je z perníku. Vejdu dovnitř starodávnými dubovými dveřmi. Ptám se tesařů, kteří tam cosi opravovali, je-li zde někdo z účastníků. Prý přijdou za chvíli. Vyjdu na pavlač a rozhlížím se. Kolem dokola jsou zalesněné hory. Chata jest na krásné pasece, uprostřed lesů.

Co se tak rozhlížím, spatřím, jak kráčí k chatě kněz s hochem. »To jsou oni,« blesklo mi hlavou a už jsem se sypal s pavlače, jim naproti. Přivítali mne srdečně, ač zprvu koukali na mne nedůvěřivě, protože, jak se později přiznali, mysleli, že jsem »nezaměstnanej«. Zatím přijel povoz a přivezl zásoby a technického vůdce tábora, který trůnil na pytlí s moukou, jak kdyby sám Perun byl. Uložili jsme zásoby, sedli si kolem starodávného stolu a důstojný pán rozdělil večeri: Salám, chléb a sůl. Nejvíce bylo té soli.

Mezitím venku se setmělo. Šli jsme trochu obhlédnout nejbližší okolí. Blížili jsme se ke skupině starých stromů. Měli jsme dojem, že vstupujeme do pralesa. Ze tmy svítil zelenavým světlem trouchnivějící pařez, kolem nás lítala svatojánských mušek. Z pod kořenu stromu vytékal pramen a tvořil malé jezírko, z kterého pily dvě srny. Stáli jsme jak očarováni. Srny nás náhle upozorovaly — a bylo po pohádce.

Vraceli jsme se mlčky. Jazyky se nám rozvázaly, když jsme si uvědomili, že nemáme na čem spat. Zapomněli jsme totiž zaopatřit si včas slámu do slamníků. Nezbylo, než lehnout na zem, kousek oděvu pod hlavu, pomodlit se a říci si: Jednou už to vydržíme.

Vedoucí vykládal, jak to zařídí, až zítra přijedou hoši. Za chvíli, když zpozoroval, že jeho druhové při tom povídání usnuli, rozhořčeně se obrátil k nim zády — a usnul také. —ch.

J. Lesák:

OBZORY

Na cestách dlouhých pochmurných dnů
kdy smutek jde kolem
a nebe plačící do srdce klade
chladné své květy
v zoufalém výkřiku bezesných nocí
plynoucích ztěžka
do moře věčna
kdy na zemi padá dusivý závoj
budoucích časů
a duše se chvěje ztajenou bázni
před losem jejich
kdy srdce je zraněno v šíleném tepu
mlčících vteřin

hledá si náruč
kde mír by je objal a zalil láskou —
Zašla jak květ
jenž sotva se rozvil
zlomen byl rukou
drsnou a tvrdou
Život tak někdy koleje kříží —
kdys duše toužila silou svých ramen
po trošce světla
a úsměvu letmém
bylas mi hvězdou
ze stožáru nebe paprsek padl
v žíznivou duši
a obzory daleké neděsí srdce
svlažena poušť jest
silou Tvé lásky
Maria Matko.

Mario

Když slunce vychází za průzračně modrého letního jitra, když ohnivý kotouč těžce visí nad obzorem a azurovou hladinu moře mění v rudou záplavu, naplňují se oči čekáním a tajemné volání přehluší čas.

Mario často pozoroval východ slunce. Bos, v dlouhých režných kalhotách a pruhovaném námořnickém tričku, stál tu na vrcholu skály, odkud bylo možno vidět východní stranu ostrova a moře. Pod ním na konci svahu je přilepena rybářská chatrč. Slunce prosakuje její střechou. Slaná vůně vzduchu se tu mísí s rybinou. V rohu na loži leží Mariův otec Frank.

Mario nedovede ráno spat. Nahoře na Bílé skále prožívá téměř každé jitro. Vždy znovu a znovu jej opojuje nádhra letního rána. Jeho hrud' se zvedá a zas bezmocně klesá, aby znovu pohltila slaný vítr vanoucí z moře. Jeho oči hltají rudé zlato na vlnách a v duši se ozývá tajemné volání srdce, volání dalek.

Každého večera odjíždí Mario s otcem na moře. Rybářská bárka se vzdaluje od břehu. Acetylenové světlo ozařuje mořské dno. Mario hledí dolů. Pohled do hlubin je kaleidoskop hrůzy. Starý Frank vypravuje. Před Mariovým zrakem vystupují z temnoty noci nové neznámé kraje. Nepřehledné plantáže Jižní Ameriky, rovníkové pralesy žhavé Afriky, tajemné džungle Indie. Starý Frank pozoruje upřeně syna. Hm, neměl by mu to vypravovat. Pravda, Tonio právě tak na něj hleděl před osmi lety, když odjížděl do Afriky. Před třemi roky Ivo též! Ne, nechce ztratit posledního syna. Prvního poslal, druhý utekl, ale třetího nedá! Frankova snědá tvář se prudce stáhla. V jeho očích blesklo něco jako slzy. Umlkl.

Moře hučí. Vítr se rve s plachtou. Bárka se naklání na bok, voda stříká, na břehu blíkájí světla, vpravo září město, vlevo rudé světlo majáku ukazuje směr k chatě. Ze širého moře houká táhle parník . . .

Mnohokrát vyplula rudá koule na obzor, mnohokrát zlíbala zlatá záře Mariovo čelo, uplynulo mnoho večerů, kdy lodi se potácejí a moře tajemně hučí. Čas prchal.

Mario vyspěl. Jeho modré oči ztemněly a nabyly kovového lesku. Jako uhel černé kadeře splývaly mu do snědého obličeje. Mario byl krásný, ale to si nikdy neuvědomil. Věru, pramálo mu záleželo v té době na obdivu žen. On měl jen jednu milenkou, milenkou vášnivou a tajemnou. Příliš myslel na moře, proto jeho povaha byla tak drsná. Stávalo se, že přijel domů až za ranního jasu bez jediné ryby. Starý Frank se ho nevyptával. Tušil, že Mario bojuje vnitřní boj, do kterého on již nemůže zasáhnout. Za temných nocí, když vítr skučel mezi trámovým chatrče a vlny s hukotem bily do pobřežních skal, klečel starý Frank v chatrči a modlil se. On, který nikdy nepoznal strachu, třásl se o svého syna. Zatím Mario několik kilometrů od břehu se rval na své bárce s mořem. Mario nedovedl říci, co se s ním děje. Cítil jen nesmírnou rozkoš, když jeho bárka, silně nakloněna, letěla jako šíp po napěněných hřebtech vln, kdy jediný chybný pohyb kormidla znamenal jistou smrt.

Vracel se za ranního šera. Promočen na kůži, se ztrhanými rysy v obličeji, vrhl se, jak byl, na lože. Když usnul, starý Frank přistoupil k loži a líbal temné vlasy Mariovy, pokryté bílou vrstvou soli. Starý Frank jediný rozuměl počínání synovu. Právě takoví byli Tonio i Ivo. Tonia poslal sám, Ivo utekl, ale Mario nesmí na moře!

A zdálo se jeden čas, že moře mu syna nevezme. Mario se zamiloval. Za dne vozil letní hosty z města po moři. Toho dne, kdy vstoupila Margareta do jeho bárky, nebylo moře klidné.

Margareta brzy litovala. Zrádná hladina, hřbet divokého bílého hřebce a bárka. Loďka se naklání na bok jak racek, když pije. Margareta hledí do hlubin a myslí na všechna potopení a ztroskotání. Slyší výkřiky hrůzy, vidí ženské vlasy splývající s vodou, zkřivené tváře, zděšením oči obrácené v sloup.

Mario, když hleděl na Margaretinu krásnou tvář, která tak špatně zakrývala strach, měl v srdci černou myšlenku. Převrátit loď a pak sevřít Margaretu do náručí a vynést ji někde na pustém břehu ostrova z vln...

Mario, Margareta má temné oči. Ty oči opájejí, ale lhou. Jen moře je pravda!

Těch několik týdnů, které s Margaretou prožil, byly více snem než životem. Mario zradil moře. Však zklamaná milenkou se mstí, Mario!

Margareta odjíždí. Loď mílovými kroky brázdí moře. Mariova bárka jak bílý racek letí za ní. Moře šumí, moře hučí, moře se mstí... Toho dne se vrátil Mario domů opět v ranním šeru.

Mario! Zítra odjíždí San Giorgio! Terst, Senegal, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Punta Arenas, Victoria, Colombo, Bombay, Terst. Pět dlouhých let na moři. Vím, máš již čtrnáct dní vak připravený, leží tu pod tvým ložem a Benito ti zajistil místo námořníka. A přec ještě včera jsi váhal. Však láska je klam, jen moře je pravda.

Moře hučí, moře duní, moře pláče... Bílá loď zvedá kotvy... Loučí se, hovoří dálkami, v záři zapadajícího slunce se leskne jak bílý šíp. Na bílém molu bílé šátečky vlají...

Na břehu před rybářskou chatrčí stařec, sklíčený neblahým tušením volá do širého moře:

»Mario! Mario! Marioooo!...«

Na obzoru bílý racek San Giorgio táhle troubí — — —

Moře duní, moře hučí, moře pláče...

Do tmavé dálky vlny jdou.

Bílé hřebety hrozivě dmou.

Zpívají píseň tajemnou...

Jura Lipovský

Jan Tucauer: S ČLA na Černém moři

Marie Hartlová:

ČAS

Ve formách Času
spí stříbro Života,
nad mlhou vesmíru
vlá Boží dech.
Ve větru vání
z bělostných plání,

Hosanna hoří
v andělských rtech.

Ve formách Času
spí stříbro Života,
nad polem hvězdnatým
plá bílá zář.
Ve větru vání,
v plnosti zrání,
k duši se sklání
Otcovská Tvář.

Jméno nejsvětější

I uviděl jsem, a hle, Beránek stál na hoře Sionu a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kteří měli jméno jeho i jméno Otce jeho napsáno na čelech svých. (Zjev. 14, 1.)

Nejsou to oni, jižto se rouhají krásnému jménu, které bylo vzýváno nad vámi? (Jak. 2, 7.)

Znám tvé skutky, že máš jméno, jakobys žil, a jsi mrtev. (Zjev. 3, 1.)

Křesťanu věřícímu, který ví, co znamená pro nás Ježíš Kristus, křesťanu, který někdy klečel sebraně a s posvátnou vděčností pod křížem, jest hořko, když slyší kolem sebe pohazovati nejsvětějšími jmény, která znamenají největší lásku, největší obět, pohazovati jimi jako jmény nejvšednějšími.

Katolický studente! Obracíme se k tobě, aby ses postavil statečně a mužně proti zneužívání jmen svatých každému křesťanu.

Zvláště mladí si dnes navykají bráti nadarmo jména svatá. Ve vlaku, na ulici, až se člověk otřese, jak dovedou školáci, studenti klít, zneužívati jmen Božích, jména Nejsvětější Panny.

Ty, katolický studente, víš, co máš v Ježíši, a proto budeš se chovati docela jinak než tvoji někteří kolegové k těmto jménům. Dávej si pozor na svou řeč, abys nevyslovoval svatých jmen místo citoslovců, abys jimi neprokládal nejvšednější řeči: Kristus přinesl světlo, pravdu, Boží lásku na svět, umřel za tebe a proto ti to jméno musí býti nejdražším ze všech jmen. Nedopustil bys, aby se zneužívalo jmen tvých drahých rodičů, ba ani tvého vlastního jména. Proto si umiň pevně, že přes tvé rty, kromě modlitby nepřejde nadarmo a zbytečně jméno Boží, jméno Ježíš, jméno Maria. A buď apoštolem této úcty ke svatým jménům mezi svými druhy. Laskavě, žertem, příkladem odna- učuj je tomuto ošklivému českému národnímu zlovyku! Dr. Silv. M. Brait O. P.

PRAHA

M. H.

Mé město věží, město světél,
mé město v dálce ztracené,
nad tebou jinak hvězdy hoří
a jinak ve dne slunce žhne.
Tam jinak kvetou forsythie,
tam modř i žluť má jiný tón,
tam jinak soumrak na zem padá
a jinak večer zpívá zvon.
Tam jinak v sadech zeleň září
a jinou píseň hučí jez,
tam radost má snad tisíc tváří
a světly píše do nebes.
Mé město věží, město krásy,
mé město v světě jediné,
mé město krásné, nejkrásnější
v mlhách a parách zasnění
v daleké dálce ztracené.

Levý Hrádec — kolébka křesťanství v Čechách

Lad. Pospíšil

Do země faraonů

Obyvatel Východu touží po Západu, obyvatel Západu po Východu a Středo-evropan, to je náš případ, touží po obou extrémech, ale rozhodně inklinuje spíše k Východu. Je to jakási vrozená zvláštní touha, která se probouzí v našich srdcích, jakmile jsme slovem nebo filmem převedeni do říše mešit, palem a staré antické architektury. Tyto vzdálené země jsou okouzlejícím Eldoradem, v němž nacházíme splnění celé řady našich přání. Je to ráj fotoamatérů, botanických fanoušků, vášnivých historiků, geografů a hlavně ráj oblíbených vypravěčů, kteří by rádi zařadili mezi svá obvyklá témata několik dobrodružství z Egypta, Syrie, Palestiny a jiných vzdálených krajín.

Tato naše přání zanikají však z 99% a zanechávají v nás jen stopu půvabného snu. Zdají se nám býti neuskutečnitelná. Představme si, že bychom museli zdolávat tytéž překážky jako kdysi křižáci, kteří táhli do Svaté země celou řadu let.

Při dnešních pokrocích techniky jsou tyto země velmi blízko a není nic rychlejšího a pohodlnějšího než cesta z Prahy do Damašku nebo Jerusalema. Česká Liga Akademická od roku 1934 snaží se splnit přání všech mladých lidí, toužících po blízkém nebo vzdálenějším Orientu.

Letos podnikneme s ní již třetí útok na brány Asie, do města všech romantiků — Cařihradu — pardon — Istanbulu (jediný přípustný název). Náš útok se však nezastaví na této hranici, dělíci Evropu od Asie, nýbrž pokročí značně kupředu, aby dobyl Syrie, Palestiny, Egypta, Řecka, Turecka, Bulharska a Rumunska. Budeme kráčet po stopách křižáků bez zdatných běloušů a obáva-

ných halaparten, na obyčejném parníku, v zaprášených autokarech a ve vyhrátých železničních vozech. Sledujte se mnou, třeba na mapce nebo jen v mysli průběh naší cesty:

Praha, tu znáte všichni — Bukurešť (malá Paříž, spřátelené město s dobrým starostou, jenž nám zdarma půjčuje autokary k prohlídce města) — Ruse (dunajský přístav v Bulharsku, město laciných cigaret a vína) — Varna (kde budete týden odpočívat na krásné pláži Černého moře).

Z Variny nastoupíte konečně to křižácké tažení na bulharském parníku »Burgas« s milým vousatým kapitánem. Nebojte se vln, menší mořská nemoc je konečně milým

vzrušením. Ani se nenadáte a budete v Istanbulu (mešita, mešita atd..., kočky, kočky, psi už tam nejsou, strašný hluk, ale nádherné panorama, na špínu nesmíte hledět).

Po Istanbulu nás však bude čekat moře Egejské a Středozemní. Po Dardanelách budete plné tři dny jen a jen na vodě, až jednoho rána zvoláte jako Columbus: Země! a zakotvíte v Beyrouthu, brána poutníků do Mekky, na pobřeží Syrie. Z Beyrouthu zajedeme do Dimišk-eš-Šám, podle naší mluvy Damašek a u básníků arabských »perla neb oko Orientu«, »nákrčník krásy«, »peří páva rajského« atd., pak do Baalbecku a po kratší plavbě vystoupíme na půdě Svaté země v Haiffe, odkud se rozjedeme do všech míst Starého a Nového zákona. Uvidíte Jerusalema, počátek křesťanství Betlem, Nazaret, Jericho, Mrtvé moře a významné části nové Palestiny, z nichž nás bude hlavně zajímat Tel-Aviv.

Po prohlídce Palestiny dohoníme náš parník v Jaffě (pomaranče zdarma a víno za pár haléřů), jenž nás poveze dál do říše Faraonů, do říše Tutankamenovy. Vystoupíme v Port-Saidu (Suezský průplav), zajedeme do Kahýry (možnost zakoupit posvátné chrobáky a romány egyptských básníků, tištěné na papyrusu), pohled na pyramidy (eventuálně jízda na velbloudech a žízení na poušti). Znovu budeme dohánět náš »domov na moři« a chytíme jej v Alexandrii, kde se rozloučíme s Levantem a pojedeme na Rhodos (nejlepší řecké víno, italský vojenský lazaret) a po několika dnech vystoupíme v Pireu, zajedeme do Athén, vylezeme na Akropolis a přes Istanbul a Bospor přijedeme do největšího bulharského přístavu na Černém moři, Burgasu (jeho jméno nese naše loď), kde si odpočineme po dlouhé cestě.

Po osvěžení nastoupíme zpáteční cestu přes Sofii, hlavní město Bulharska, a pak přes Bukurešť pojedeme obohaceni krásnými vzpomínkami do Československa, kde dlouho a s radostí budeme vyprávět o všem tom, co bylo tak dlouho jen snem.

Vzhůru a s námi po stopách odvážných křižáků!

Studentské snímky

Jak vypadá student

Dole jsou nohy, spočívající obyčejně na zemi, někdy také na katedře nebo na lavici. V tom případě ovšem přijde školník a vyhrožuje, že dá lavici natřít na tatínkův účet. Nohy jsou v činnosti nejvíce od 7.55 do 8.05 hod. Později jsou užitečné jen ke kopání míčů a spolužáků. Na nohou je trup, vyznačující se jen tím, že jsou k němu přidělané ruce. Ruce jsou obaleny rukávy, které jsou na loktech děravé. Části rukou, vyčnívající z rukávů, jsou umazané od inkoustu a dělí se v prsty. Na prstech jsou nehty, popsané letopočty a chemickými vzorci. Na konci jedné ruky je aktovka, hodící se k mlácení spolužáků přes hlavy a k nošení svačiny. Pilní studenti ukládají do aktovky též knihy. Nejhořejší část studenta je hlava. Vyznačuje se tím, že je před latinskou nebo matickou »kompónou« prázdná. Hlava obsahuje oči, které jsou pozoruhodné neobyčejnou schopností akomodace, zvláště při nahlížení do »taháků«. Nejdůležitější a nejvíce používanou součástí studenta jsou uši. Zajímavé je, že student nejlépe slyší, když plave. Nahoře na hlavě jsou vlasy. Jsou vždy rozcuchané, ač je student každou hodinu češe půlkou hřebínku. Vlasy se rvou po zmíněné matické nebo latinské »kompóně«, což je nespravedlivé, neboť vlasy za nic nemohou.

Oblek studenta bývá vkusně vyzdoben ornamenty a kresbami, namalovanými křídou a inkoustem. Výzbroj jeho tvoří hlavně knihy, odborně »saláty«. Stejně důležité jsou »taháky«, které se z technických důvodů nosí pod podšívku kabátu. Nezbytnou součástí výzbroje je pero. Pera jsou trojího druhu: 1. plnicí, 2. pera se dvěma nožičkami, 3. pera s jednou nožičkou.

Plnicí pera se pěkně vyjímají v malé kapsičce u kabátu, jejich nevýhodou však je, že buď nepiší, nebo dělají kaňky. Per se dvěma nožičkami bývá ve třídě citelný nedostatek. Zato pera třetího druhu se těší veliké oblibě. Půjčují se pánům profesorům, zapíchnuta do lavice tvoří branky na »table-football« (hraje se knoflíkem), přidělávají se k papírové šipce a házejí se do terče. Terčem bývá mapa Asie, někdy také obraz trilobitů. Mapa potom nepochopitelně rychle chátrá a třída se musí složit na novou. Batul.

Recept. (Jak zdržet pana profesora za dveřmi.)

Je přestávka. Páni terciáni svádějí udatné boje. Mnohým přívržencům volného stylu by zaplesalo srdce, kdyby jim bylo dopřáno nahlédnouti do jejich třídy.

Pojednou se rozlétly dveře a — do dveří jako šipka vletěl Ferda. (Už jste měli strach, že se ve dveřích objevil pan profesor, že?) »Prásk«, bouchly dveře a již Ferda držel jejich kliku, aby Pavel, který ho pronásledoval, nemohl dovnitř.

Pavel již visel venku na klíce a přece Ferda nepovolil.

»Crrr« — zazněl pojednou zvonek, že chvíle zápasů a sportu vůbec jest skončena. Ferda pustil kliku a hnál se do lavice. Myslí, že do třídy vletí hned Pavel. Ale co to? Dveře se neotvíraly. Jejich klika visela smutně dolů.

»Ja, pane! Klika je ztrhaná! No, to bude oratio. To snad i pan ředitel přijde proslovit nákou řeč,« lamentoval Ferda.

A již volným krokem šine se sem pan profesor.

»Proč nejdete do třídy?« táže se kluků, kupících se u dveří.

»—sím, dveře nejdou otevřít.«

»Co jste s nimi dělali?«

»—sím, nic.«

»To tedy vyšetřím až později. Nyní musíme dveře otevřít.«

A zatím co všichni marně se pokoušejí otevřít tvrdošíjné dveře, ručička hodinek spěchá vesele po ciferníku.

Čtvrt... půl... tři čtvrti...

Konečně se podaří dveře otevřít. Vítězný pokřik žáků mísí se se zvoněním zvonku.

Ptáte se, jak Ferda a Pavel dopadli? No, ještě dobře. Museli jen zaplatit novou kliku.

Dr. Rub.

Měli jsme latinu . . .

Klika cvakla, dveře letí, táta . . . ne náš profesor latiny vchází do »klády«.

Sedneme si. Nastává ticho, hrobové ticho. Čelo páně profesorovo věští bouři. Již vytáhl černou třídnici a pomalu zapisuje.

»Vtác, kdo schází?«

»Sím nikdo!« ozve se mrňavý dikobraz v první lavici.

»Vtác je dobře. Budeme zkoušet.«

Nastalo hrobové ticho, že bys slyšel trávu růst.

»Vtác, tfeba Klésl. Pojd'! Budeme se chvíli bavit.«

»Sím, sím, já . . . já . . . sím, až příště. Já budu víc umět . . . Sím nevolejte mne!«

»Jen pojd' a neboj se!«

Milý Klésl tedy jde.

»Vtác napřed slovíčka. Vtác, co je to tfeba slza?«

»Sím lak . . . laz«

»Vtác nevíš. Vtác jiné. Jak je nějaký?«

»Sím alík . . . Ne!« Vážné podrbání brady, »sím, to nevím!«

»Vtác tfebí! Jak se fekne paní?«

»Sím, domino!«

»Špatně! Vtác jsi první slovíčko nevěděl, druhý taky né a tfebí jsi fek špatně! Fekni

panu otci, že bych s ním rád mluvil. Dneska máš čtverku! Sééédni si!»

»Tak budeme zkoušet dál. Tak tfeba Dvořák!«

Vyvolaný se chvilku hrabe v lavici. Konečně je u tabule. Ale ani jemu, ani třem dalším, kteří byli vyvoláni, nevedlo se lépe než Kléslovi.

»Vták,« povídal pan profesor, když se »nabažil« koulí, »dnes to nešlo. Nejsem s vámi vůbec spokojen. Vták si něco napíšeme do gramatických poznámek. Galuško, běž tam k tabuli psát!« Ze čtyřiceti hrdel studentů se ozvalo hlasité oddechnutí. Pan profesor se jaksi divně usmál, ale již diktoval.

»Jarka«

Artista

Desátka. »Batona«, pravý artista, ukazuje nový kousek žasnoucím »obecenstvu«. »Vážení pánové!« zní jeho jasný hlas, »otočím tímto džberem, ježž zříte naplněný vodou, a ani kapka se nevyleje.«

Při těchto slovech uchopí džber, aby dokázal pravdivost svých slov. Ve své artistické vášni nepozoruje nad sebou lustr, jenž vesele se usmívá na celou třídu. Silný rozmach rukou — a džber se nese do výše.

Bác — a již jen střepy z lustru padají k zemi a džber zastaven ve svém rotačním pohybu, vyklopil svůj obsah na hlavu slavného artysty.

Citlivá »Agnes« zapískla úryvkem z melodie »Já jsem mladá vdova« a klesla do náruče »Čámbalovi«.

Ale jeho nehoda neměla ještě konec. Příští hodinu dostal pěknou »bani« a jeho jaktak prázdná tobolka zchudla o 7 Kč.

E. L.

Modré pondělí

S blahým pocitem bezpečnosti vzpomínám na našeho milého profesora latiny »Pětichlupa«, který nám hodiny, věnované nesympatickému mrtvému jazyku, oživoval nejen hromobitím koulí a výčitek padajících na hlavy lenivých nezdárníků, nýbrž i svými duchaplnými nápady. Z neznámých důvodů pociťoval velké uspokojení, když my — nadějní mladí muži — jsme se bouřlivě rozesmáli jeho vtipům. Tu na jeho kulaťoučké blahobytné tváři se rozhostil mírumilovný klidný úsměv, který nám býval dobrým znamením. — Nezkoušelo se. — Nedivte se tedy, že často z naší třídy zazníval řev podobný řehtání stáda arabských koní. Jinak se ozývalo jen klidné oddychování spících, kteří se chvílemi probouzeli k výbuchům smíchu a nijak nereagovali na zlatá slova zbožňovaného »Pětichlupa«.

Bylo pondělí; pro nás ovšem modré. Zvolna a zřejmě s velkou neochotností jsme se šinuli do klasy, kde můj soused Eda Novotný prohlásil: »Teď budu spát a ty zatím dávej pozor! Kdyby „Pětichlup“ řekl něco veselého, tak mě vzbud', abych se mohl také smát. Třeba přijdu do nálady.« Pak těžce klesl do poslední lavice a než by člověk napočítal pět, bloudil již v říši snů a ideí, jak obyčejně v latině.

Brzy po zvonění se přibatočil »Pětichlup«, uctivým ukloněním přivítal horlivé čtitele dávnověké kultury a potom dlouho zapisoval ubožáky, kteří onemocněli leností, nedbalostí a jinými těžkými chorobami. Náhle se stalo něco velmi neočekávaného. — »Pětichlup« odborným hmatem vytáhl z hluboké kapsy nenáviděný a všemi proklínaný notes a listuje v něm, pokyvoval povážlivě hlavou, při čemž mu rozhořčením i hrůzou nad mizerným prospěchem vstávaly na globusovité lebce tři poslední vlasy pečlivě upravené do pěti asymetrických elegantních linií. Pak do velkého hrozivého ticha zazněl zdrcující hlas: »Pojďte k tabuli — hm — dnes — hm — to máme, hm — pojd'te k tabuli — hm — Novotný!« Ticho a tlumený smích byl jedinou odpovědí — — — Praštil jsem Edu do žeber špekem značně zarostlých, ale ten spal stále co by pařez. Po dalším úderu a značném kopnutí se probral. Vylétl divoce z lavice, zatleskal rukama propuknuv v nehorázný smích a potom zařval jako na lesy: »Bravó!« Pozdě postřehl svůj omyl. To již burácel smích v celé třídě a »Pětichlup«, jehož obličejem probíhaly odstíny všech možných barev, zapisoval neobvyklý zjev do třídnice. Další důsledky modropondělního spaní se objevily ve formě zákonných mravů, neboť: »Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se donese pivo.«

H. S.

Když je ospalá nálada

Je po zvonění. Třídní vrátný dává znamení klikou, že už jde, a tudíž, aby Faiákové v septimě zmlkli.

Rychlonohý profesor matematiky vchází do třídy. Pod jeho marciálním tělem vrže podlaha, stupínek skřípe a židle pod ním jen zastená. Za napjatého očekávání věcí příštích zapíše do třídnice a vytáhne notes.

Tu povstane jeden odvážlivec a mátonohým krokem se šine ke katedře.

»Pan Šimek chce být vyvolán, pravda?«

»Prosím, pane profesore...«

»No dobře! Ale teď musíme přísně zkoušet pány elegány.«

»Prosím, nezkoušet!« ozývá se společná prosba všech.

»A ja, oni jsou ospalí... (nehorázné zívnutí). No ja, ale tolik krásných příkladů tu je pro pány elegány. No, třeba Pšenička! Muzikant, také zpíval včera. Pište!«

— — — — —
»Jak zní rovnice elipsy?«

» $a^2 x^2 + \dots$ «

»Aha, to podle muzikantské matematiky. Ono to není v notách, pravda?«

» $a^2 y^2 - b^2 x^2 = a^2 b^2$ «

»Ale kdež! To je rovnice hyperboly. Vzal jste to podle jiného klíče, B dur. Vy byste měl napsat novou geometrii, abychom se dočkali ještě nových poznatků. Ale, Pšeničko, to si musíte sednout. Ale tady je také pan Jelínek. Také dělal včera elegána, ale má tady podšprajcovanou trojku. On touží se vyznamenat. Pište!«

— — — — —
»Tak si to nakreslíme, není-liž pravda. Tož pište! Nepřišel jste k tabuli na hody. No, a teď vidíme, že toťto má se k tomuťto jako toťto k tomuťto. A dále plynou rovnice... Ale Pavlousek mně tam nedává pozor. Ten lenoch! Kdyby byl v primě, už by měl nedostatečnou... Ale, jak to píšete? Frajtre u kanonýrů byste být nemoh'. No, má-li být přímka kolmá, musí být k_1 ...«

»Převrácenou hodnotou...«

»Ale svět je převrácený, hodnota je převratná. No, a jak zní rovnice přímky, procházející dvěma body?«

» $y = \dots$ «

»Ale to si musíte sednout! Ani formule se mi nenaučí.«

»Stafríš, Tondo, už nebudeš!«

»Ale tohle je mně drzost. Hned vám dám příležitost k mluvení. Tož pojďte, Vondráčku! Tak, a teď mluvte! Pište!«

— — — — —
»Ale píše mně to jak hieroglyfy. No, tož mějme osu souřadnou. No, a teď tam nakreslete nějaký tvarůžek! Jaká je podmínka, aby přímka byla tečnou?«

» $b^2 K^2 + b^2 + q^2 \dots$ «

»Ja, ale až vy budete psát támhle se Pšeničkou novou geometrii. Ale to si sedněte!«

— — — — —
»No, půjdeme dále, dnes s vámi nic není.«

A odpovědi na to je oddechnutí celé »klády«.

F. Skalník

»Dějepis bude jako matematika«

Není příjemnějších hodin pro sextány P—ského gymnasia nad dějepis a zeměpis.

»Mudin«, t. j. profesor dějepisu a zeměpisu, zívá a vykládá, co si vše jesuité vymyslili na klamání lidu (to je jeho oblíbené thema) a ostatní ne-posluchači, nepíší-li právě úlohy, zdatně chrápu. »Sextán míní, „Mudin“ mění.« — I stalo se jednou, že dva »mizerové« ze svrchu uvedené třídy místo do svých škamen chodili na místa málo střežená, jež obecně »kuřácký salon« slují. To se opakovalo nespočetněkrát.

Pondělí: 9—10 hodin.

»Příčina, podnět čtvrté výpravy křížové. — Půjde séém a pěkně povyloží, no tak, abych se nemusil zlobit — tak nám to poví... Séligér!...«

»...sím, p-ne ...fesore, já...«

»Vidíte ho, starýho Seligera. Mizera darebná, lajdák... A zasejc se, holomek, ne- učil! — Zavřít knihy! Měli jste se doma připravovat. A oni, holomci, vidí, jak jsem k nim liberální, ale ne, že by, než přijdu, využili těch pár minutek... než přijdu a řeknu „knihy zavřít“. — „Knihy zavřít!!“«

»...sím, ...sím, já mu to povím!«

»Fangličky dólů! Až na vás přijde řada! — Alé, depák je Foukal? Sousedé, kam šel Foukal?«

»...sím, já nevím.«

»No ták! To se správi cestou diplomatickou! Omlouval se někomu?!«

»...sím, já nevím.«

»A Bílý? No to je dobrý! Takoví mizerové... holomci! Ále, já vám to ukážu! Děje- pis bude jako matematika!... Šak já už si to spravím.«

Úterý: 8—9 hodin. Hodina pana profesora třídního, muže asi 2 metry vysokého, ovládajícího báječný orgán hlasový.

»Co to bylo včera v dě-je-pi-se, Fou-ka-le!? — Já — vím! Ale Bí-lý je hlupák! On myslí, že když dnes zů-sta-ne doma, že to mas-ku-je?! — Dnes v mimořádné poradě navrhnou vám oběma karcer a zákonné chování! — To by v tom byl čert, abych si zde nedovedl zjednat pořádek!«

-Kč-

Ojchens

Dějiště: Fysikální učebna. Osoby: Profesor Ojchens (zvaný po slavném Huygen- sovi), septimán Hasík (jinak hasič), jeho spolužák Kejhal (jinak dobrý vůdce »agrošů« ve třídě), jednotlivé hlasy a smějící se třída. Čas: Poslední vyučovací hodina v pondělí. Ojchens: Tedy, Hasíku, povězte prostě, no, co je to fotografický aparát, no?

Vyvolaný: Aparát je kožený míšek, který se zakládá na účinku světla na bromid stříbrný...

Ojchens: No, pravda, myšlenka plně duchaplná, co, ale, počkejte, chytráku... no, prostě, kožený míšek, co, pravda, ne? No dál, jak se jeví obraz v aparátu?

???

No, prostě, prosím vás, on to neví... no, stromy rostou vzhůru nohama, pravda, že? (Publikum si smíchy mačká hlavy v dlaních.)

...dál, co je to kaseta?

Hasič: Kaseta je... napovídej, Rudo!!!

Ojchens: No kaseta je prostě kaseta, co, pravda, ne, neboli krabice.

Hasič (vpadá): ... a když je nabita, není životu nebezpečná!

Ojchens: No dobře. Co je to negativ?

???

No, prosím vás, sedněte si, chytráku. Prostě se neučíte, co?

(Vzadu se učí kdosi nahlas: špirochété, palida...)

Hasič (chytil z nápovědy): Špirochété pal... pali...

Ojchens: Prosím vás. Sedněte. No, tedy (kouká labužnický) ... tedy, Kejhale!

Kejhal: ... napovídejte!!!

Ojchens: Podívejte, tedy Tarzan má černou panenku, pravda, co? (Třída se směje.)

Jaká bude na negativu, co, co myslíte?

???

No prostě bílá, bílá, co, pravda, ne? No ještě, jací mohou býti lidé?

???

No tedy: Někdo se narodí krátkozraký a dalekozraký hned anebo kdo se vůbec nenarodí, ten k tomu, tedy, případně má sklon...

Končí zkoušení. Kdosi vzadu si pobroukává: »Karmelo, kde jsou ty chvíle...«

Začíná výklad, provázený pokusem.

Ojchens: No, prostě, to je spektrum, no, tedy, pravda, nemluvte, vždyť ten plamen na to reaguje a ohýbá se... no, vidíte, tady je černé světlo, pravda, co? No, je po- třeba trochu málo víc světla, co?

... a dobrý náš Šulda zvoní. Půjdeme dospat, oč jsme se připravili včera večer.

První výstup

Radostná třída zářila čistotou. Široký černý pás tabule na přední stěně, obrazy, skříně, lavice. Jediné okno, vyplňující levou boční stěnu, dívalo se celou svou šířkou do zahrady, kde se zelenaly jen pruhy zimostrázu podél chodníků. Nad zídou vyrůstalo z listopadové mlhy předměstí s obrysy domů, továrních komínů, věží, vpravo vysoké budovy nemocnice, a ještě dál plazil se při řece kolem zahrad a polí dlouhý černý had s provazcem bílého kouře, jež mlha lačně pohlcovala.

Šestiletí kluci naplňují rychle lavice. Je slyšet zpěv radosti z jejich křiku. Občas některý vytáhne z kapsy jablíčko — maminka musela zaplatit, inu, vždyť malý Sláveček se teprve učí chodit do školy. Zazvoní.

Před lavicemi se objeví Jíra; má dnes první výstup. Je mu nějak divně: Nejistě se postaví před lavice. Před očima mu náhle zakrouží v divokém víru změt ponurých metodik, didaktik, vzácných příkazů a doporučení. Rozlétlo se mu sedm modrých papírových ledňáčků, kteří ještě před chvílí poslušně seděli na drátě, i sedm lahví s mlékem, jež si na okně připravil pro vyučování. V zádech ucítil oči pana řídícího, na ústech mu utkvělo devětadvacet dětských pohledů. Vykřikly nečekanou otázku: »Jíro, Jíro, jsi opravdu přesvědčen, že nám dovedeš dáti své srdce...?« Jíra byl překvapen, přešlápl netrpělivě, parkety mu zaskřípaly pod nohou; opřel se o lavici. Jako na projekčním plátně defiluje před ním celý jeho profesorský sbor, střední škola, obecná škola, domov, rodiče, sourozenci, dnešní i dávní spolužáci — a nakonec opět ten otazník dětských pohledů. A odpověď...? Slunce, vnořené v mlhy, prodralo se do třídy a pozlatilo dětem rozcuchané hlavy. Přineslo paprsek i do jeho duše: devětadvacet dvojic dětských očí vypíjí radostnou odpověď z jeho zřítelnic. — To však byl jen okamžik. »Chlapci, budu vám vyprávět o ledňáčcích...« Po chvíli již chlapci s »panem učitelem« počítají ledňáčky a sklenice. Třída znovu oživila v radostné práci, rozšuměla se jak březová stráň na jaře.

Viator.

Karel Mahrla:

ZAPUZENÁ

když se rozvodní v tvých očích žlutá řeka
jakoby šuměl to tvůj pláč
za topolem se vrba v proudu svléká
a ty se díváš a nečekáš
tvůj vzdech si bere vlna dravá
proměňujíc jej ve vzdech svůj
hladina tiše opadává
a rozplývá se v obraz tvůj
hladina tiše opadává
dno pohlcuje slzy tvé
a vlna vlnu rozplakává
a z nader tvých si krásu rve
a omámena divným chvěním
se rozplakává dál a dál
dálka se vlní hlas se mění
tma vystupuje z černých skal
tma vystupuje z černých hlubin
a rozlévá se krajinou
na zchladlém čele tvém žhne rubín
krev rozlévaje hladinou

Števo Bezkydov:

OTRAVENA ČAŠA

Nám ocot z čaše
je žiznivým liekom.
Nám ocot z čaše
storočia dajú.
A mliekom
vonných dní
nás rána napájajú.
V okovách
ideály skryte kvitnú
a spievajú listom.
Srdce mám spletené
a duša plače
po ceste s Kristom.
Ocel'ové putá
na prsiach nosím
o nebi, o hviezdach snívam
o láske, o žiali —
za katov prosím.
Krvavé slzy
na líci žalujú
o pánoch
o hneve
o mukách.

T E X T Y

Osoba a Logos

Bez správného poměru k Logu, skrze nějž vše bylo učiněno, nikdy není možný správný poměr k tvorstvu a k pravé přirozenosti věcí v kosmu, ba ani ryze rozumový poměr, jak jej představuje poznání vědecké. A poněvadž Logos jest Osoba, může se tento poměr uskutečňovati jen v osobní vázanosti. Nejskromnějším výrazem pro to bude modlitba, jež se k němu obrací, a vše obsáhnouti může jen nejosobnější ze všech vztahů, láska sama. To jest konečný důvod, proč musíme naprosto odmítnouti všechnu vědu, jež nevychází z víry v Loga a ze živé lásky k němu. Taková věda nezbytně dospěje k nesprávným výsledkům. Neboť za vším stvořením nestojí nějaký obecný, pořádkový rozum světa, nějaká abstraktní myšlenka, kterou stačí poznávati, nýbrž Logos, který jako božská Osoba činí nárok na celého člověka. Teprve když celý člověk mu živě náleží, zjeví se mu plně tajemství tvorstva.

Josef Dillersberger, DAS WORT VOM LOGOS. Vorlesungen über den Johannes-Prolog. Anton Pustet, Salzburg—Leipzig 1935, S. 66.

Osoba a individuum

Není možno ztotožňovati osobu a individuum. Individuum jest kategorie řádu přirozeného, biologického. Nejen živočich a rostlina, ale i kámen, sklenice, tužka jsou individua. Naproti tomu osoba jest kategorie ne přírodní, nýbrž duchová, jest dílo ducha zmocňujícího se přírody. Není osoby, nepracuje-li duch na fysickém a duševním složení člověka. Člověk obdařený stkvělou individualitou může býti prost osobnosti. Lidé plní nadání a původnosti mohou zároveň býti neosobní, neschopní odporu a úsilí, jichž vyžaduje uskutečnění osobnosti. Můžeme říci o tom neb onom člověku, že není osobností, ale nemůžeme říci, že není individualitou. Maine de Biran a Ravaisson hlásali spojitost osobnosti s úsilím; a k úsilí se vždycky druzí bolest. Toto úsilí nijak není podrobno vlivům vnějšího prostředí. Osoba jest něco jiného než příroda, jako Bůh jest něco jiného než příroda; a osoba závisí na Bohu, poněvadž jest obrazem a podobou Boží v člověku. Osoba předpokládá existenci nadosobního. Není osoby, není-li nic nad ní, neboť v tom případě pozbývá osoba svého obsahu, který jest souvztažný nadosobnímu. Osoba jest především »kategorií hodnoty«: je to projev smyslu existence. Kdežto individuum nepředpokládá nutně takový projev smyslu a takové odhalení hodnoty existence.

Nicolas Berdiaeff, CINQ MÉDITATIONS SUR L'EXISTENCE. Fernand Aubier, Paris 1936, p.

Osobnosti jako výboj

Je-li přirozenost úplná (duše odloučená od těla není osobou), a zvláště je-li schopna míti sebe v moci, vzíti sebe samu do rukou rozumem a vůlí, slovem, náleží-li řádu duchovnímu, subsistence takové přirozenosti se nazývá osobností. Takový jest ve slovníku filosofů Školy metafysický pojem osobnosti: toho pojmu užíváme všichni, říkáme-li, že každý člověk má osobnost, že jest osobou obdařenou svobodnou vůlí. Avšak bytostem tělesným a zároveň duchovým, majícím tutěž specifickou přirozenost, takže osobnost každé z nich předpokládá svoji hmotnou individuaci, bytostem, jež samy sobě jsou temny a jejichž vlastní povahou jest pohyb, zjevuje se tento metafysický, do hloubi bytí zapuštěný kořen jen postupným dobýváním sebe sebou, uskutečňovaným v čase. Jako svoji svobodu, tak i svoji osobnost musí člověk získávati, platí ji draze. Jest osobností jen v řádu činu, jest

c a u s a s u i jen když rozumové síly a ctnosti, láska — a Duch Boží — složí jeho duši do jeho rukou — *a n i m a m e a i n m a n i b u s m e i s s e m p e r* — a do rukou Božích; dají-li bystřinové mnohonásobnosti, jež jest obsahem jeho nitra, tvářnost, vtisknou-li mu svobodně pečeť jeho základní ontologické jednoty. V tomto smyslu jeden člověk má pravou osobnost a pravou svobodu, jiný jí nemá. Metafysicky jest osobnost neztratitelná, ale v oblasti psychologické a mravní trpí škody. Jest nebezpečí, že v ní bude poskvrněna bédami hmotné individuálnosti, její nuzností, její marností, jejími návyky, jejími obmezenostmi, jejími dědičnými náchylnostmi, jejím přirozeným zákonem soupeřství a odporu. Neboť týž člověk, který jest osobou a subsistuje cele subsistencí své duše, je také individuem v druhu a prachem ve větru.

Jacques Maritain, *DISTINGUER POUR UNIR OU LES DEGRÉS DU SAVOIR*. Desclée de Brouwer, Paris 1935, p. 459—461.

UNIONISMUS

Náboženství v Rusku v zániku?

Nevím, zda chtějí bolševici klamati sami sebe či chtějí-li oklamati svět, když prohlašují, že náboženství v Rusku umírá, ba v brzkou že ho v Rusku nebude. Jisto však jest, že náboženství a tím i křesťanství v Rusku daleko ještě není se svými silami u konce, jinak by předáci bolševičtí nezdůrazňovali znovu a znovu boj proti náboženství. Bolševická taktika z ohledů na zahraniční politiku se sice změnila, ale jen na venek. V podstatě zůstává boj proti náboženství nezmenšen. Že tomu tak je, to dokazují různé projevy: Stalin (v *Pravdě* 21. VI. 1935): Strana komunistická nemůže býti neutrální ohledně náboženství, ohledně vyznavačů náboženských předpokladů... (Apošt. XXVII., str. 27.). Oběžník komisariátu veřejného vyučování (z 20. XII. 1934) praví: Abychom učinili z dětí opravdové bojovníky komunismu, musíme v nich udusiti víru v Boha...

Víra však v Rusku dosud nevymřela. S jistotou můžeme říci, že nevymře. Rozhodně a pevně tkví dosud v srdcích starší generace. Ze strachu před pronásledováním modlí se však tato generace doma před skrytými svatými obrazy. Ale tajný sklon k náboženství lze konstatovati i u mnohých členů komunistické strany. Jest však nebezpečno veřejně se přiznat ke křesťanství. Pokud jest někde nějaký kostel dosud otevřen, jest dosti četně navštěvován. A co je při tom pozoruhodného: ani mládež nechybí. Veliká návštěva bývá v době velikonoční a je to dojemné, když matky, které přivedly své děti s sebou, v kostele je učí dělati kříž a ctíti svaté obrazy. Vždyť vědí, že brzy jim sovětská výchova odejme děti, aby je učila, že není Boha. (Podle Christi Reich IV., 5.). Jakýkoliv náboženský

projev mimo kostel je považován za protikomunistickou agitaci a jako takový stíhán.

Náboženská výuka je zakázána do 18 let. Rodiče však vyučují své děti tajně. Bolševici o tom vědí. »Předškolní výchova« 1935 praví: Rodiče jsou ještě často věřící, mnoho světí náboženské svátky. Tím nepřímou říká, že rodiče mají určitý náboženský vliv na děti. Tomu chtějí zabrániti. Proto se stále zdůrazňuje, že nové pokolení musí býti vychováno v bezbožectví. Komunističtí vychovatelé kreslí náboženství v nejčernějších barvách. Celé vychování má býti proniknuto duchem proletářského internacionalismu a bojovného ateismu. (Zmíněný oběžník).

V Rusku však ožila stará hrdinnost prvotních křesťanů. Pro přítomnou chvíli klesla sice vážka víry a náboženství hluboko, ale ne docela. Rozhodnutí záleží v mládeži. A ta, Bohu díky, přes své protináboženské vychování ještě neztratila spojení se starou generací. Bolševici přiznávají, že se jim nepodařilo dostati do svých rukou veškerou mládež: Popi se stále zabývají dětmi, organizují dětské kroužky, ... a přistoupili k zakládání dětských organizací (Bojující bezbožectví v SSSR během 15 let. Moskva 1932. Str. 287. — J. Ledit, *Sovětské školství*. Apošt. XXVII., 1, str. 7.). Zajímavý případ přináší Ap. XXVII, 2, str. 68: Zvláštní inspekci vykonali zástupci organizované komunistické mládeže v Tambově ve škole, kterou navštěvují děti od 10—15 let. Při osobní prohlídce dětí našli u 45% z nich na šíji ukryté křížky. Na dotaz odpověděly děti, že křížky dostaly od svých rodičů, kteří jim přikázali, aby se tohoto znamení křesťanské víry nevzdávaly za žádných okolností. — A jinde asi nebude jinak.

Tím tedy část dětí, část generace, která měla

býti bezbožeckou, se vymkla z rukou bolševického vedení. V ní bude nová posila bojujícího křesťanství proti bojujícímu bezbožectví. Ale i starší generace, která se částečně odklonila od víry, hnusí si život bez víry a vrací se k dřívější náboženské tradici. Tak oživení náboženského života v SSSR nabývá stále více půdy. Přes všechna veřejná i tajná pronásledování víry po celých 17 let nepodařilo se ruský věřící lid odnáboženštití. Obce, které se scházejí k bohoslužbám v podzemních skrýších, velmi se množí. Bible se čte tak horlivě, jako nikdy před tím; tištěné bible nestačí (— žádná tiskárna nesmí tisknout náboženskou literaturu a dovoz ze zahraničí jest přísně zakázán —), proto se opisují. (Neděle č. 5, 1936).

Z toho všeho vidíme, že smíme doufat, že vlna víry v Rusku zase poroste, aby se splnilo staré úsloví: Krev mučedníků je semenem nových křesťanů. Rovněž doufáme, že z krvavé lázně v Rusku vyrostou nové pokolení a že to pokolení bude katolické. Ta krev jistě marná nebyla a nebude. Neboť katolictví v Rusku stále získává. Modleme se, aby Bůh dal milost Unie západu s východem, »aby všichni jedno byli«. ajs.

MISIE

O Společnosti Božího Slova

Každý národ má svoje misijní domy, kde vychovává dělníky pro širokou vinici Páně, odkud je rozesílá do pohanských zemí a zase přijímá zpět, když umdleli na lise misijního pole. U nás dlouho nic podobného nebylo. Teprve r. 1923 přišli na Slovensko řeholníci Společnosti Slova Božího (Societas Verbi Divini) a založili tu své misijní domy pro výchovu hochů, kteří se chtějí stát misionáři. Společnost byla založena roku 1875 zbožným knězem Arnoldem Janssenem ve Steylu v Holandsku. Její zakladatel zemřel v pověsti svatosti a již se jedná o jeho blahorečení.

Cílem Společnosti Slova Božího je především obrácení pohanů, tedy misie zámořské. Avšak stará se i o pastorisaci mezi vystěhovalci. Mimo to pěstuje i hnutí exerciční, koná misie mezi lidem, vydává dobré knihy a časopisy, stará se o výchovu mládeže. Ačkoliv vznikla v bouřlivých dobách, přece se za krátký čas rozšířila téměř po celém světě. Má svoje ústavy ve všech státech střední Evropy, v jižní a severní Americe, rozsáhlé misie v Asii, Australii, v Americe mezi Indiány i černochoy. Spravuje množství různých kněžských seminářů, udržuje školy

vysoké, obchodní i řemeslnické a technické. Svůj dorost si vychovává ve svých vlastních ústavách. Po středoškolských studiích vstupují hoši, kteří mají povolání k této záslužné práci, do noviciátu a pak do filosoficko-theologického semináře, kde studují ještě 6 let, načež jsou vysvěceni na kněze.

V Německu, Rakousku, v Sev. Americe i Holandsku je Společnost Slova Božího velmi rozšířena. U nás zatím nenalezla dosti porozumění. Zůstaneme za ostatními národy? Často se chlúbíme, že naše republika je vlastně státem katolickým, ale jak málo dbáme o misie, jak daleko jsme na příklad za Holandskem, které posílá každý rok mnoho misionářů do misí. A přece náš národ kdysi vysílal daleko více bojovníků kříže než dnes. Jsme snad raněni slepotou, že trpíme lhostejností ve věcech nejsvětějších? Slovensko je šťastnější, neboť má již svoje domy a tohoto roku bude otevřen na Zoboře u Nitry slovenský noviciát pro ty, kteří se chtějí zcela věnovat Kristu a šíření jeho sv. víry. Proč by sem nemohli vstupovat i čeští abiturienti, kterých Společnost zvláště potřebuje? Abiturienti, kteří cítíte povolání a odvahu obětovat svůj život šíření víry, nezdráhejte se a neváhejte, uposlechněte hlasu Spasitele, jenž vás zve na vinici svou! Získáte tak trojnásobnou korunu. Býti skutečně druhým Kristem, šířiti jako on símě pravé víry, toť nejkrásnější a nejzáslužnější práce. Proto se hlase, čeští abiturienti, odčítejte výtky kladené nám jinými národy, napravte špatnou pověst, která o nás vznikla po převratě. Kdo se chcete blíže informovat o Společnosti S. B., pište na adresu: Představenstvo Misijního domu v Nitře, jež vám podá ochotně bližší informace!

SYN GANDIHO KŘEŠŤANEM? Indické noviny píší o tom, že nejstarší syn Gandiho se chce stát křesťanem. Současně přináší tisk dopis, v němž Gandiho syn protestuje proti otci, poněvadž tento přikázal přátelům, aby mu neposkytovali útulku a pomoci, dokud setrvá ve svém úmyslu.

PROFESOR LU JUNG-TAI učící na Konstantinově koleji v Suahvafu (Čína), byl na Štědrý večer přijat do Církve. Při půlnocní mši sv. přijal po prvé sv. svátosti.

DO SLUŽEB MALOMOCNÝCH. Slavný londýnský lékař dr. John Sherry, žijící po válce v Lurdech jako jeden z nejznamenitějších členů Lékařské kanceláře lurdské, se rozhodl zbývajících část svého života věnovat práci pro malomocné. Za tím účelem odejel již do Číny, kde se ujal funkce lékaře v největším lazaretě. Při odjezdu pravil: »Opouštím Lurdy, abych se znovu octl v bojové čáře a vytrval na svěřeném místě.«

KULTURA

Rozhovor s dr. Birnbaumovou o moderní církevní architektuře

VÝCHOVA

Vychovávati dítě jest úkol paradoxní; znamená to zvenčiti vyvolávati činnost, která má cenu jen, je-li spontánní. Jedná-li se o vyučování, jeví se nám nesnáze v jiné podobě. Učební látka se asimiluje, jen když vzbuzuje určitý zájem a jen když jest přijímána nejen rozumem — nýbrž i srdcem. Není možno nacpávat mozek, není možno uměle nahraditi spontánnost; je třeba jednati s žákem jako s bytostí svobodnou, jako s člověkem. V Pamětech Pisistrata Caxtona vypravuje Bulwer Lytton, že jeden řecký filosof nemohla snést, že včely ztrácely mnoho času litáním a hledáním, chytil jich několik, utrl jim křídla, připravil jim cukr při ústí úlu, aby je tak přiměl k užitečné práci. Mezi v úlu nepřibýlo, neboť zmrzačená zvířátka na místě zahynula.

A Dickensův Tomáš Gradgrind, který chce v dětech potlačiti zvědavost, obraznost a nadšení a nadělati z nich nádobek napaných vědomostmi až po hrdlo, nedodělává se výsledku lepšího. — (Alphonse de Parvillez v revue Études ze dne 5. IV. 1936.)

Závěr moderního psychologického románu

Takové osudy jako byl tatínkův a Röiterův, nebudou se moci vyskytovat za sto let; budeme dělat chemickou potravu, která bude mít cenu Kč 0.01 denně, a tím se odstraní všechny sociální problémy, vyhladíme rodinný život a vychováváme děti tak, že nebudou tušit, co jsou duševní konflikty, budeme mít ma-

Marta Jirásková — Havlíčková:
Portret pí Dr. A. Birnbaumové
1928

Co soudíte o současném stavu církevního stavitelství u nás?

Že je velmi bezútěšný. Ráda bych mladým lidem vyložila, proč je tomu tak a proč tomu tak zatím musí být. Stále se mluví o umění jedním dechem — t. j. o literatuře, hudbě, výtvarnictví — celkově. To je nesprávné. Výtvarné umění je species pro sebe, svůj svět představ, který má svou psychologickou základnu totálně jinou než umění musická. Z umění výtvarných právě architektura je nejdůležitější, nejen svou funkcí, ale také jako prostředek k poznání psychologie doby.

Protože architektura, jakožto základ výtvarných umění doslovně obráží psychologickou náplň doby, nemůžeme současně dospěti k plnocennému vytvoření chrámovému, dokud se do duše lidské opět nevrátí, jako základna pro vše ostatní — Bůh. Proto moderní kostely působí dojmem prázdnoty a nejsou skutečnými kostely, nýbrž jen jakýmsi halami, jež by mohly sloužit i v určitém případě třeba i za biograf, skladiště, nebo jakékoliv shromaždiště. Naproti tomu katedrála, nebo chrám barokní vylučují apriori, aby mohly být použity k nějakým jiným účelům, leč kostelním. Toto zaměnění prostoru kostelního s prostorem k jakémukoliv účelu vhodným není věcí novou. Tak působí každý chrám protestantský, tak působí i chrámy doby empiru, zkrátka doby, v níž převládá jednosměrný racionalismus. V jeho znamení, nechťejíce to přiznat, tedy v atmosféře nesmírně zastaralé, pohybují se i modernisté.

Člověk a jeho tvorba je silná jen dovede-li nalézt bod rovnováhy mezi citem a rozumem. Odklon od citovosti a hypertrofie rozumového prvku, která je charakteristická pro dnešní dobu, je příčinou i úpadku výtvarnictví. Cítí se, že je potřeba vyjít ze současného stavu.

Kdy se ukončí tato doba rozvratu a očekávání — tato doba krise?

Podívejte se: Jestliže Petr Parléř, mladičký, třidvacetiletý architekt byl schopen vybudovati jednu z nejkrásnějších světových katedrál, nesmíme zapomínati, že současně v nejbližším okolí jeho pracovny na Hradě pražském se denně sloužilo stopadesát mší svatých. Kdo slyšíš, rozuměj. Bez zbožné atmosféry nemůže vzniknouti zbožné umění.

Myslím ale, že není v moci jednotlivce, aby změnil celkový stav. Co tedy mají dělati mladí architekti dneška a zatím?

Je jistě dlužno, aby mladí architekti se neustále namáhali o vytvoření chrámového typu. Bude však zapotřebí u jednotlivců i u kolektiva ovšem velké dávky pokory, aby se nemluvalo příliš hlučně o »nových výbojích a novém umění«, protože krása v umění jest darem Ducha svatého, jest milostí, která se projevuje lidským spolupůsobením a nic víc nad to. — Duchová složka v člověku žene ho za každých okolností vždy směrem k absolutnu. I v době prazrodu, ještě než vzniklo jakékoliv lidské obydlí, (lidé bydleli ještě v přirozených útvarech), již si člověk stavěl božstě. A pak vždycky, za všech dob, to byla stavba chrámová, která určila a na níž prvně byly patrné stylové složky epochy. Je omylem, jestliže v učebnicích se vykládá, že řecký chrám je napodobení řeckého obytného stavení. Je to právě tak nesmyslné, jako kdyby se řeklo, že gotická kathedrála vznikla napodobením středověkého hradu.

Přeneseme-li to, co bylo řečeno, do současnosti, kdy na všech učilištích a v mnoha časopisech a knihách odborných se řeší do nekonečna problém umění v bydlení a jen bydlení, plyne ze souvislosti, že za tohoto stavu psychologie většiny nemůže existovat kostelní architektura, protože se počítá s nepatrnými zlomky tam, kde je potřeba řešit celá čísla.

Renesance katolicismu, která buduje na renesanci nauky sv. Tomáše, která svoji nejživější oblast měla donedávna v jižním Německu, zcela správně pochopila, že je nutno počínati si jinak. A ačkoliv nebylo dosaženo ještě plných výsledků, přece některé výtvořiny německé školy, které k nám uvedl prof. Zasche, již ukazují, jakým asi směrem půjde příští vývoj. Pro dobu nejbližších desítek let, nemůžeme se obejít v kostelní architektuře bez historických reminiscencí, protože náboženský život lidstva není ještě dost intenzivní, aby byl schopen vytvořiti zcela nový typ chrámu. Přesně řečeno, bez reminiscencí romanismu, goticismu. Aby bylo jasno: nehlašám však žádný návrat k historismu, který byl tragickým omylem a je ukončenou, zúplna odbytou záležitostí.

Jaký je, paní doktorko, Váš názor na konstruktivismus?

Každá stylová epocha je připojena na určitý stavební materiál. Řekové staví výhradně z kamene. Řím pracuje s cihlou. Románská epocha přináší měkký kámen (pískovce, tufy), současná doba přináší železo, beton, sklo. Materiál, jakožto látka je jistě směrodatný pro vývoj umění, ale jen do jisté míry. V každé epoše nalézáme trojí vývojový stupeň (podle prof. Birnbauma). První, kdy člověk úplně podléhá materiálu, t. j., je schopen budovati jen takové útvary, které jsou materiálem prostě dány. Druhý stupeň nastává, jestliže člověk ovládl hmotu do té míry, že je schopna vyjádřiti jeho estetickou představu a on je schopen svobodně, podle svých stylových a formálních představ tvořiti. Třetí epocha je stav konečný, kdy všechny možnosti konstruktivní, materiálem dané, byly poznány, aplikovány a když už si člověk začíná podle libosti pohrávat. Jestliže tedy estetická touha člověka úplně ovládla konstruktivní možnosti materiálu, nastává epocha konečná, epocha barokní — (již asi po čtvrté v dějinách

povám každický záhyb a cíp těla, takže to půjde jako namazané. Všechno bude nové, »nebude strachu ani pláče« a veškerá tato ubohost, ve které jsou nyní lidé až po krk, bude pouze zaznamenána jako předhistorický těžký sen. — (Ronald Fangen, Souboj. Evropský literární klub, Praha 1935.)

Mezi Čechy a Slováky

Jak na nás pohlíží Francouz

Mluví-li již o katolicismu, přichází mi na mysl země, o které se souhlasně říká, že je dnes nejkatoličtější v našem státě: Slovensko. Válka a revoluce z r. 1918 učinila z vás, Čechů, Čechoslováky. Tomuto sloučení ve státě musí odpovídat skutečné národní sjednocení. Věřím, že takové sjednocení, bude-li dobře pojato, se může uskutečniti, aniž bude žádáno po Slovácích či po vás, abyste se vzdali svých původních vlastností, svého »svěrázu«. Za svého pobytu na Slovensku shledal jsem mezi Čechy a Slováky rozdíly, které by bylo dětinské zatajovati; nenalezl jsem však těch nesrovnatelných protikladů, jež by se daly nazvati snoubením vody s ohněm. Naopak se mi zdá, že Češi a Slováci se velmi šťastně doplňují. Země skutečně národní jednoty jsou ty, které mohou vytvářeti harmonické synthesesy tohoto druhu. A zvláště vám, katolickým Čechům, Slováci přinášejí posílení vašich tradic. Či si váš zájem, je-li dobře pochopen, nežádá rozhojnění příležitosti ke sbližení, styku, důvěrnému splývání se spoluobčany, kteří mají tolik společných idejí s vámi? S překvapením jsem shledal, že se dosud navzájem velmi málo navštěvujete. Když jsem cestoval z Prahy do Bratislavy, četní čeští přátelé, mezi nimi i horliví cestovatelé se mi přiznali, že neznají Slovensko, nebo že z něho znají střediska zimních sportů, veliké tatranské hotely, což je pro porozumění slovenskému lidu takřka nic. Na Slovensku, kde Slováci posuzovali v mé přítomnosti Čechy, aniž je znali, neboť dosud nenavázali přátelství s českými rodinami, mluvili o historických zemích podle novin, podle tendenčních knih, předsudků. Chybí jim přímé poznání českého života.

Požehnána budiž krise, jestliže klade překážky těm cestám do ciziny, které se vám tolik líbí, jestliže vás nutí, abyste, zůstávající uvnitř svých hranic, objevovali a ještě více poznávali a více si zamilovali svou krásnou zemi, jestliže ta krise urychlí hodinu, kdy Československo nebude pouhým státem, nýbrž skutečnou vlastí.

ŘÁD. Z článku »Československo a západní tradice« od francouzského historika Victora Luciena Tapié.

Čtyřicet let Národního podniku

V českém hospodářském životě není snad závodu, který by měl tak zajímavou historii jako právě Národní podnik. Vznikl v posledních desetiletích minulého století. Popud k jeho založení dala Jubilejní výstava roku 1891, jež byla skvělým dokumentem velkých schopností českého člověka, avšak zároveň ukázala, že v mnohých oborech jsou tyto cenné vlastnosti pouhým služebníkem cizího kapitálu. Podařilo se vybudovati ryze český podnik. Přes veškeré potíže, které se kladly v cestu, vyspěl Národní podnik k příkladné dokonalosti. V přítomnosti uskutečňuje své poslání, přináší svým spotřebitelům výrobky dokonalé jakosti a dává zaměstnání českým dělníkům a úředníkům, jak si to zakladatelé Národního podniku představovali.

Třebíčské děti v Praze

Dětský pěvecký sbor z Třebíče za vedení sbormistra Bořivoje Fromma, známého ze své úspěšné činnosti v Praze, přijel na Mezinárodní kongres pro hudební výchovu, jenž se konal v Praze od 4. do 6. dubna t. r. Měli jsme možnost sledovati radostný zjev pěveckého nadšení naší moravské mládeže, z našeho horáčka, která čestně obstála na tomto mezinárodním foru. Vyslovujeme-li upřímný podiv sborm. Frommovi, jemuž se podařilo vzbudit v dětských duších lásku ke zpěvu, máme jen jedno přání, aby tyto ušlechtilé snahy podporoval všude v celé naší domovině zcela podle hesla: »Zpěvem k srdci — srdcem k vlasti.« —š-

lidstva) a po ní návrat zpět k novému hledání materiálů a forem, k novému »konstruktivismu«.

Tedy pro Vás je konstruktivismus samozřejmou věcí, dokonce opakováním?

Ovšem. Nikoliv však subjektivním opakováním, ani subjektivním názorem. Je to vědecké zjištění.

Není pochyby o tom, že bude vytvořen nový styl, a že bude vytvořen z nových materiálů, není pochyby o tom, že je nezbytně nutno, aby umělci a technické vůbec se intenzivně zaměstnávali konstruktivními problémy a možnostmi nových materiálů. Ale celá tato jejich práce by byla zcela bezúčelná a marná, kdyby lidstvo nedovedlo pochopit, že kromě funkcí materiálu jsou ještě duchovní funkce v umění, protože kromě materialistických funkcí sestává život také z funkcí duchovních. Náboženská base i pro výtvarnictví není jen věcí svědomí jednotlivce, nýbrž je to záležitost všelidského významu, protože jen úměrami absolutními lze měriti absolutní svět tužeb, který člověk v sobě nese a který nemůže být potlačen. Jednou ze základních tužeb je touha po krásě. Materiál sám o sobě, byť to byl drahokam i zlato, není krásný. Krása je ve formě, kterou duch hmotě dal.

Závěrem toho plyne, že krása, umění, sloh, objeví se opět, až bude celý lidský život uveden znovu do božského řádu, který je zároveň jediným přirozeným řádem, protože je řádem harmonie, jež jest odleskem Boha v lidské duši. To ovšem neznamená, že všichni lidé budou andělé. Jde přesně řečeno o změnu směřnic života. Stíny budou vždycky.

ŘÁD

revue pro kulturu a život, zahájil za redakce básníka Františka Lazeckého III. ročník obvykle bohatým číslem, přináše-
jícím mimo básně Jana Zahradníčka a A. V. Michálka a rozkošnou povídku vlámského básníka Ernesta Claese o sv. Václavu úvahu mladého francouzského historika V. L. Tapié a Timothea Vodičky o Československu a západní tradici (z níž výňatek o Slovensku přinášíme na jiném místě), studie Rudolfa Voříška o kapitalismu, socialismu a stavovství, a A. Fanfaniho o duchu kapitalismu, Ch. Dawsona úvahy o křesťanství a novém společenském řádu, a St. Berounského návrhy na řešení nezaměstnanosti. — Kdyby známost a rozšíření věcí z říše ducha bylo dáno jen jejich hodnotou, bylo by, tuším, zbytečné upozorňovat znovu na tuto revui, jež by už vycházela v nákladech desetitisícových. Revue, jež má mezi spolupracovníky básníky Durycha, Čepa, Zahradníčka, Lazeckého a Renče, v níž vycházejí filosofické práce Voříškovy, sociologické a státovědecké studie Berounského, literárně-historické práce Vašicovy, mezi jejímiž autory se objevují Belloc, Chesterton, Čadajev, Guardini, Haecker, nepotřebuje, myslím, žádného zvláštního doporučení. Je dnes bez jakýchkoli pochyb nejlepší revui, než říkáme katolickou, nýbrž československou vůbec. Těm, kdo se nespokojí mlhavými frázemi jalového žurnalistu, ale žádají si proniknouti ke kořenům věcí, bude nezbytnou pomůckou duchovní orientace v dnešním myšlenkovém chaosu. — Vychází osmkrát do roka v rozsahu kolem 80 stránek, za roční předplatné Kč 45.—. Sdružením a studentům chudým budou poskytnuty slevy. Administrace »Řádu« je v Praze VIII., Na Rokosce 94.

NOVÉ KNIHY

SVATÉHO OTCE PIA XI. ENCYKLIKA AD CATHOLICI SACERDOTII. — O katolickém kněžství. (Edice revue Akord 1936, Brno, Klácelova 2. Stran 72, cena Kč 4.20.) Dvě jubilea dala podnět k vydání této encykliky: padesáté výročí kněžství svatého Otce a devatenáctisté výročí našeho vykoupení. Katolické kněžství není nic jiného, než lidská účast na kněžství Ježíše Krista. Ač výkon moci kněžské a účinnost svátostí nezávisí na osobní svatosti kněze, přece zdůrazňuje encyklika, že sama vznešenost úřadu kněžského vyžaduje dokonalost v životě kněžské a nadto příklad života že podporuje účinek slova. Za významnou ozdobu ducha kněžského pokládá encyklika vzdělání, a to nejen v theologii, nýbrž i ve vědách světských. V oddílu o výchově kněží znovu se prohlašuje scholastická filosofie podle zásad svatého Tomáše Akvinského za základ theologického studia. Výběr kandidátů duchovního stavu má být přísný bez ohledu na nedostatky kněží. Kvalitu nemožno nahradit kvantitou: podle výroku IV. sněmu lateránského je lépe mít málo kněží dobrých než mnoho špatných. Edice Akordu vhodně zahajuje touto encyklikou sbírku papežských projevů, již dala název »Roma locuta«. Kéž po ní sáhnou všichni, kdož touží po stavu kněžském, a nejen ti, nýbrž všechno studentstvo. Žádá-li se, aby naše mládež byla ideální, je jisto, že se takovou stane, ukáže-li se jí veliký a vznešený cíl.

Dr. EMIL FELIX: FRANTIŠEK XAV. PALEČEK. (Obraz českého Vianneye. Olomouc, Vítězové, r. III., sv. 3., cena 3 Kč.) První soustavnější životopis velkého českého kněze Frant. Palečka již vyšel v Olomouci. Jde o vzor z našeho národa, o muže, zesnulého v pověsti svatosti. Výstižně byl nazván tento venkovský farář druhým Vianneyem, českým farářem z Arsu. Vždyť i on přitahoval pod svou kazatelnu zástupy a nesčetné duše hojil ve zpovědnici. P. Paleček je perlou českého kněžstva. Byl celý život venkovským farářem, ale ozářil celý kraj svým velikým apoštolátem.

EMIL VACHEK: ŽIVOT NA SPLÁTKY. (Sfinx, Praha, za Kč 35.) Život na splátky je román z doby krise. Ačkoliv se v něm téměř nemluví o hospodářských pohromách, doba krise je vystižena stejně platnými projevy, jako jsou křeče hospodářského života. Vachek chtěl říci, že duch krise pronikl také osudy lidí, a že lidská štěstí se v krizi potácejí stejně jako lidské podniky. Jak zní heslo doby? »Dnes si není nikdo ničím jist.« Lidé žijí podle toho, hned v horečce požitku, hned v lethargii nečinnosti, hned ve velkých plánech, hned v troskách a v těchto lesklých a vřetivých tmách, klouzajících sem a tam, je přece jeden pevný bod. Mezi těmi, kteří se o přítrž někam hrnou a potácejí se, je klidná a velká síla, pomocí níž se tápající s jistotou může zastavit. nk.

W. LANGHOFF: ZAJATCI MOČÁLU. J. Laichter, Praha. — Autor byl zatčen v Düsseldorfu bezprostředně po zapálení říšského parlamentu. Byl uvězněn a potom po 13 měsíců držen ve vazbě v koncentračních táborech v Börgermooru a Lichtenburgu. Nezaujatost a objektivnost, s níž Langhoff vypisuje své zážitky, působí velmi drtivě. Duševní rozpoložení a lidské ponížení zajatců je podáno s takovou jasností a psychologickou přesností, že peklo koncentračních táborů je zřejmější, než po četbě politicky tendenčního pamfletu. Dokladem o zajímavosti tohoto spisu je fakt, že ve Švýcarsku bylo za 6 měsíců rozprodáno 21 vydání.

TIHAMÉR TÓTH: VÍTĚZSTVÍ KRISTOVO — PANNA MARIA. Nakladatelství »Vyšehrad« v Praze zahajuje obsáhlý výběr z díla slavného budapeštského kazatele dra Tihaméra Tótha svazkem »Vítězství Kristovo — Panna Maria«. Kč 25. — Pěkně vypravený svazek o 212 stranách obsahuje celkem 17 kázání na dobu povelikonoční a na květen. Díla dra Tihaméra Tótha, překládaná do všech světových jazyků, těší se právem světové pověsti a naše vldp. duchovenstvo i věřící jistě uvítají s radostí, že jejich vycházení bude soustředěno v jednom nakladatelství. Na další díla Tóthova, která budou vydána rychle za sebou, je vypsána výhodná subskripce do 15. května t. r. Přihlásit se možno u každého knihkupce, nebo přímo v nakladatelství.

KATONOVOTNÝ: PROFESOŘI, ŽÁCI A RODIČE V BARKALONII. (E. Beaufort, Praha, za Kč 10.) V daleké jakési Barkalonii chodí neznámý pozorovatel po školách a sbírá zkušenosti, jak tam působí učitelé, jak se učí žáci a jak se stýkají rodiče se školou. Vidí ledacos. Kárá a ironizuje, ale pod škraboškou sarkasmu je vlídná tvář s upřímnou touhou po nápravě. Takové reformátory, jako je on, by mohly potřebovat i kraje nám bližší, mnohem bližší, než Barkalonie. —š—

JINDŘICH MARIA SLAVÍK: AKORDY ŽIVOTA. (II. vydání, Č. Beran v Olomouci 1935. Stran 80. Cena 9 Kč.) Tyto prósy psal hudebník, mající zvláštní smysl pro skutečnost integrální, nezmenšenou a nezkomolenou nepravými měřítky nějaké částkové ideologie: a tato skutečnost, zachycená jemným smyslem pozorovatelským, krystalisuje v několika motivech: návrat zoufalých k životu, zrození dítěte, cesta k štěstí, blízkost dětství a stáří, hrůza z přízraku, touha po lásce — to jsou hlavní temata uměleckého úsilí Slavíkova; všude v nich proniká jeho hudební založení, prožívané nejen ve vlastní oblasti tvůrčí a reprodukční, nýbrž hledající i slovesný výraz a myšlenkový projev v hluboké paralele řádu života a zákonitosti hudby.

HALLIDAY SUTHERLAND: PAMĚTI LÉKAŘOVY. (Václav Petr, Praha, za Kč 30.) Sutherland vypráví o horách svého rodného Skotska, o mladických kouscích, o svých studiích na universitách v Edinburgu, kde studoval anatomii, a v Aberdeen, kde se zasvěcoval do tajů pathologie. Milí a komičtí profesori, nedbalí a pilní studenti, a nad tím vším svět vědeckého badání. Zná všechny lidi a byl všude: na lovu velryb na severním pobřeží Skotska, kde prožívá dobrodružství s vousatým kapitánem, ve Španělsku, kde pomáhá svému strýci v lékařské praxi, nikoliv bez úspěchu, a zkouší své štěstí i v býcím zápase. Za války je námořním lékařem, zažije útoky Zeppelinů na Londýn. Ať je kdekoliv, všude prožívá události, dobrodružné i veselé, jež umí vypravovat tak poutavě a mile prostě. —š—

ADOLF PELIKÁN S. J.: SVĚTLA NA ÚSKALÍCH. (Orientace v současných otázkách etiky a náboženského života. »Vyšehrad« v Praze 1936, stran 200, cena 18 Kč.) Tak zvaných časových otázek je mnoho. Lépe by bylo nazývat je časovými bludy. Čas je sled změn. Nedivno, že bludy se připínají k času, jako by tušily, že jsou určeny k zániku. Pravda je dcerou věčnosti. A proto nemožno řešiti časové otázky jinak než právě se stanoviska věčnosti. Autor »Vina ze sodomských vinic«, úspěšné knížky o problémech mládí, jež se rozšířila v několika vydáních, předkládá ve »Světlech na úskalích« řadu úvah o problémech nábožensko-mravních: o manželství, sportu, válce, askesi, mystice, majetku, práci, spalování

mrtvol atd. Již volba temat prozrazuje, že k nám nehodlá mluvit jako člověk knižní, i když často cituje knihy, nýbrž jako člověk, mající především živé porozumění pro nesnáze, týkající se nejdůležitějších otázek životních. Úvahy tyto vznikly jistě z praxe duchovního rádce, řečníka a lékaře duší. Odtud bezprostřední vztah k čtoucímu, ryzí věcnost ve formulaci zásad, jasnost i na místech, kde bylo třeba myšlenku fundovati hlouběji a postupovati více deduktivně. Právě spolehlivý filosofický základ, obsahová pestrost, přímý a přesvědčivý způsob výkladu získá, jak doufáme, knize mnoho přátel i mezi studentstvem.

GIOVANNI PAPINI: ŽIVÝ DANTE (Dante vivo), vyšlo nákladem Jos. R. Vilímka v Praze 1936. — Kniha, o jejíž vydání se zajímala již před rokem Česká Liga Akademická, je sepsána Giovannim Papinim, spisovatelem všem katolíkům dobře známým (ze Života Kristova, Hotového člověka, Goga atd.); nemá být pouhým přírůstkem k obsáhlé dantistické literatuře. Spisovatel zde přibližuje Danta přítomnosti a odhaluje pravou podstatu osoby a kouzla díla. Papini má tři předpoklady pro sepsání této knihy. Mluví zde umělec o umělci, katolík o katolíku a konečně i Florentin o Florentinu. Největší oprávnění poskytuje Papinimu výsada krajanství. Ve Florencii, městě Dantem tak milovaném a proklínaném, vyrůstal spisovatel. Po šesti stech letech neztratila nic z ovzduší slavné metropole kultury, kteréžto čestné místo má v Itálii podnes. Jak píše Papini, nalézáme i ve dvacátém století stejné tužby a naděje jako choval Dante. Předně byl to odpor k nadvládě politické strany v životě Církve. Spisovatel nám líčí Danta plného lidství, pyšného, hněvivého, někdy i hrubého. Básník byl především velkým hříšníkem, jako každý z nás, byl člověk a ne anděl, umělec nikoliv světec. Papini jej podezřívá i ze svatokrádeže. Užíval-li o Beatrici, florentské ženě, o hříšném papeži, německém císaři a o sobě samém slov, která se v knihách Zjevení vztahují jen na Krista a Pannu Marii, vyvolává to jakousi příchuť svatokrádeže. Přesto se sklání spisovatel knihy před jeho dílem a pociťuje velikost Danta jako umělce. —li.

ANTONÍN ZISCHKA: BOJ O HABEŠ. Přeložil Ing. T. Kyzlink. (Šolc a Šimáček, Praha, za Kč 32.) Na jiném místě píšeme o Habeši, kterou jsme poznali víc se strany novinářsky-zábavné. Kdežto tato kniha Zischkova je dílem nesmírně vážným. In medias res. Habeš je bohata drahými kovy a nerosty, proto lákala a láká (snad ještě bude lákati) hrabivé sousedy, aby se jí zmocnili. Má ohromné zásoby laciných surovin, jichž mohou dobře potřebovati průmyslové státy. Je to poslední země přírodně bohatá, jež není ještě pod panstvím bělochů. V nynější válce jde tedy o zájem Itálie získat suroviny a o zájem Anglie nepřipustit případné postavení zdymadel na jezeře Tana, což by ohrozilo existenci Sudanu a Egypta. Logický je závěr, že podle výsledku zápolení v Habeši a Ženevě vytvoří se také situace ve střední Evropě. —š.

VLASTIMIL KYBAL: VELIKÁNÍ ŠPÁNĚLSKÝCH DĚJIN. (Jednota čsl. matematiků a fysiků, Praha 1935, stran 75, cena 14 Kč). Je to sbírka přednášek, věnovaných Cidu Campeadorovi, Fernandu Cortezovi, Filipu II., svatě Tereze Ježíšově, Cervantesovi a Goyovi, podaných poněkud školským způsobem, ale vystihující věrně ducha hrdinného Španělska, země, jež bude dnešní zmaterializované Evrope navždy zářivým příkladem idealismu, neodstrašeného obětmi nejtěžšími. Skvělá doba úsilí reconquisty, pošpanělstění Španělska a vypuzení Maurů, podnes oplákaných v československých učebnicích (ačkoliv nikdo nikdy neoplakával počestění měst vyhnáním Němců v době husitské, činu to jistě nehumánního), ne-

méně hrdinné úsilí conquistadorů, zosobněných v nádherné postavě Cortezově (zvláště tuto kapitolu bychom doporučovali laskavé pozornosti čtenářů, vychovávaných v ideálech příliš humanitních, jimž se sice vykládá o barbarském ničení indiánské rasy — tvrzení ostatně nepravdivé, domorodce systematicky ničili pouze Anglosasové, nikoli Španělé — ale jimž není nic známo o existenci obětního kamene v azteckém chrámu, na němž byla ročně obětována krev 20.000 lidských obětí) a doprovázené ve Starém světě neméně velkorysým úsilím »katolických králů« o slávu a velikost Španělska a o jednotu Evropy, rozvrácené kacířstvím, úsilí u svatě Terezy Ježíšovy o duchovní regeneraci — Vlastimil Kybal nám tu ve zkratce promítl dějiny osmi nejslavnějších století Španělska s opravdovým pochopením a láskou. A toho si především u něho vážíme, že nezavírá oči před velikostí, i když je to velikost dnes zneuznávaná. jehl—

JAN ZÁRUBSKÝ: ZTRACENÝ ŽIVOT. Přehra a 4 jednání. Vydala Edice Šlápěje života v Přerově, Masarykovo nám. 16. Kč 8. Provozovací podmínky mírné. Památce kněží, jejich práce a obětí. Zvláště vhodná pro příležitostné hry při kněžských jubileích. Doporučujeme.

PRAKTICKÁ FOTOGRAFIE. Ing. Dr. J. Bouček a Dr. V. Novák v Brně. Výborná příručka, podávající populárně-vědeckým stylem návod technicky dokonalé fotografie. Doporučujeme zvláště těm, kdož míní se zabývatí vážnou prací a chtějí odstraniti příčinu častého nezdaru — chorobnou neznalost. —š.

Dr. ALFRED FUCHS: DEMOKRACIE A ENCYKLIKY. Vyšehrad, Praha II., za Kč 12. Soustředění kapitálu v rukou malého počtu boháčů na straně jedné a vzrůst proletariátu mas na straně druhé znamená, že stále větší počet lidí se stane otrokem kapitálu. Otrokem v tom smyslu, že pracovní svoboda bude stále menší a že stát ve formě sociálního pojištění a podpor bude sice zaručovati dělníkovi existenční minimum, ale bude ho neustále více upoutávati na jeho pracovní místo, takže jeho politická práva se stanou ilusorními, ač neudělá-li komunistická revoluce náhlý konec kapitalistickému řádu. Katolík si nepřije ani jedné z obou možností vývoje, ježto znamená ohrožení kultury, mravnosti a celé lidské společnosti. Sociálními reformami je možno tomuto vývoji zabrániti. Právě v této knize řeší Dr. Fuchs časové otázky veřejného života.

MUDr. PAVEL VISKUP: DUŠEVNĚ PRACUJÍCÍM A LIDEM SEDAVÉHO ZAMĚSTNÁNÍ — UŽÍVEJTE VZDUCHU A POHYBŮ. (A. Neubert, Praha, za Kč 9 a 15.) Již bylo na čase, aby přišel někdo odvážnější a dovedl říci přímo lidem do očí, že špatně žijí. Své životní příručky určil autor jednak těm, kdož pracují anebo se pohybují na vzduchu, jednak je věnoval lidem, pracujícím v uzavřených místnostech. Nás nejvíce zajímá kapitola o výživě středoškoláků, jak má jíst student, aby vyhovoval všem podmínkám růstu a činnosti mozkové? Především musí jíst každou hodinu a málo, aby se příliš nepřekrivil vnitřností a neochabla tak činnost mozku. Při každé přestávce měl by každý student sníst hrušku, jablko nebo několik švestek, v zimě sušených a v 10 hodin by se mohl přidati kousek chleba. Tento způsob je možno usku-tečniti, jen je třeba začít. Nezačínajte předpisy, začínajte prakticky otevřením buffetu buď ve školních budovách, nebo před školou. Získáme tím větší pracovní výsledek, zachráníme zdraví dorostu, nositele kultury. Dostudují všichni a zastaví se produkce polointeligence (inteligence je stále nedostatek). —š—

MASARYK VE FOTOGRAFII. Slovem uvádí Karel Čapek. (Orbis, Praha, za Kč 75.) Karel Čapek se rozhovořil svým lidově-novinovým stylem s panem presidentem. Snesl, jak říká, drobné, namátkou nabírané postřehy o soukromém životě T. G. M. Jak to těší slyšet, co říká hlava státu v županu. Dovede přiblížit a usnadnit čtenáři chápat hluboké filosofické myšlenky. Výběr obrázků ze života pana presidenta byl proveden s nevšední pečlivostí a dílo jedinečně vypraveno. —š—

J. KOLIBŘÍK PULJANOVIČ: NÁMOŘNICKÁ KREV. (Veselohra. J. Birnbaum v Brtnici za Kč 10.) Autor hry Námořníkův sen, která je všem našim ochotníkům známa a sklídila velké úspěchy také na malých jevištích, nás opět překvapil novou hrou, mající všechny přednosti dobré veselohry. Je plna napínavých obrátů, kypí námořnickým humorem a obsahuje mnoho scén, jež u diváka vyvolávají bouři smíchu. Má vděčné typické role a hlavně nevyžaduje velké a nákladné výpravy. Doporučujeme našim sdružením.

SIGRID UNDETTOVÁ: OLAV AUDUNSSÖN. I. díl. Přeložil H. Kosterka, »Vysehrad«, Praha II., za Kč 45. Není přehráno, vyjádřila-li se kritika o tomto románu ze středověkého Norska jako o nejčistší a nejsilnější knize, s jakou jsme se za dvacet let setkali a tvrdí-li, že Olav Audunsson patří k lidsky nejúchvatnějším a nejmohutnějším románům, které jsme kdy četli. Laureátka Nobelovy ceny v Olavu Audunssonovi předstihla své umění z Kristiny Vavřincové. Styl v Olavu je ještě jasnější, rozvrh epické látky zhuštěnější a přehlednější. Jako drahecenný poklad odnášíme si pevnou víru v Prozřetelnost, jež realizuje svoje plány také u lidí plných poklesků a hříchů. Je chvalitebné, že nakladatelství »Vysehrad« po L. Kuncířovi se chopilo vydávání Sigridy Undetové u nás a v tomto díle zdárně pokračuje s plným vědomím odpovědnosti. J. Q.

V. MUSSIK: VÝLET DO STŘEDOVĚKU. Reportáž z Habeše. (Unie, Praha, za Kč 18.) Kniha Mussikova líčí skutečně středověký stát, jakým nesporně dosud je Habeš. Poznáme, že sám císař, usurpátor trůnu, do nedávna chovající svého protivníka v okovech, je opravdový despota, jehož vůle je vlastně zákonem, je nejvyšším velitelem (?), je nejvyšším soudcem, knězem a zase jako dobová anomálie — redaktorem vládního listu. Vidíme vystupovat náčelníky kmenů a krajů, rasy, kteří dosud vystupují s leskem starých rytířů, zlatými štíty, přílbami, kopími, meči, s ozdobenými kožšinovými kabátci, holeněmi a — bosí, doprovázeni neméně pestrým průvodem, u něhož jsou pušky opravdu něčím cizím. —š—

FRANCIS JAMMES: OKNA DO NEBE. (Poesie sv. 16.; přeložil Svatopluk Kadlec, vydal Melantrich v Praze.) — Francis Jammes, jeden z největších básnických zjevů dnešní Francie, není u nás autorem neznámým. Vedle několika ukázek z jeho poesie znali jsme v českých překladech hlavně jeho prózu. Tentokrát dostáváme do rukou obsáhlou knihu takřka celé poesie Jammesovy. Bylo řečeno, že Jammes je křesťanským bukolikem. Vpravdě je daleko více. Jeho poesie, vyvěrající z tišin podpyrenejských, vycházející z drsných postav i věcí Jammesova okolí, tichounká okamžitým snem, zalykající se náhle františkánským soucitem, hřejivá náboženským poutnictvím i horká hlubokou oduševněnou láskou smyslovou — je něčím daleko více než pouhým uchopením přírody, jejích tajných, zjevných i drsných jevů; poesie Jammesova je uvědomělým, zápasnickým vítězným uchopením boží ruky, jež věčně wpisuje v tajné hlubiny lidských srdcí i v plynoucí formy věcí omilostněnou

krásu a harmonii. »Protože trpěl jsem, co jiný trpěl, vím...« — tak říká poklidně Jammes kredo své tvorby a prochází tišinou života podpyrenejského venkova, baskických rodin, krásou útlých polí, jež jsou pevně propleteny celou bytostí Jammesovou a jeho krajinou. Tichá, prohrátá slova básníkovy svou podivuhodnou prostotou ústí nakonec v hlubokou filosofii všelidskou. Srdce nakonec vychází vstříc všemu, co žije, co trpí, co umírá i co již snad v smutku zemřelo. »Jen kopce, nebesa, to byl můj život celý a celé hoře mé.« Kredo se opakuje a ústí — »Vše marno, čemu Bůh svůj poklid nebyl přál.« Jsme si vědomi, že, zmiňující se jen tak krátko o Jammesovi, dotýkáme se jen zcela nepatrně jeho poesie, že jen trochu naznačujeme vlastní, křesťanstvím mohutnou podstatu díla hymnicky světové. Bylo by třeba ještě mnoho říci o konkrétnosti Jammesova básnického slova, o hmatatelnosti jeho obrazů a představ, které jsou prosty všech neurčitých náznaků a mlžin, které jsou mírné jako samo v lásce nikdy nestárnoucí srdce, které jsou jasnými slovy o přítomnosti a mocnosti boží. Snad k závěru stačí uvést několik slov z Písne ke chvále Panny Marie Sarrancké: »Aspeká luno, prute, ty luku, spouštět hled', dne hezcí lásku v světě! Plavidlo z jasu skute, kol noci plav se vpřed!« — »Kaskádo křišťálová, jež solí bílá jseš a nebem zbarvuješ jak kopím vodu Slova, napojit lid svůj spěš!« — »Ach, stezko nad stržemi, jež spěcháš v lilích a kvítcích ze slz svých, kéž Ráj je stížen všemi, kdož šli vždy v stopách Tvých!« A ještě slovo: na básnickou rozsáhlost Jammesova díla je překlad Kadlecův šťastný a velmi dobrý. —jza.

DIVY SVĚTA. (Člověk a příroda tvůrci zázraků.) Pod tímto názvem začalo v čtrnáctidenních sešitech vycházet obrazové dílo o přírodních a technických divích světa, jakási přehlídka všeho, co pozoruhodného a zajímavého příroda i člověk na zemi vytvořili a čím se svět právem může pyšnit. Sešity jsou tištěny na křídovém papíře, mají obsáhlý textový doprovod, který sám o sobě je průvodcem zeměkouli, ovšem s projednáváním všech otázek dneška (koloniálních, územních výbojů dneška atd.). Autorem díla je publicista Frant. Schörpner; do díla však přispěli i četní odborní a vědeckí spolupracovníci, téměř všechny vlády světa (obrazovým materiálem a informacemi), čeští spisovatelé, kteří prošli cizími kraji a zapůjčili své snímky. »Dívy světa« jsou jedinečným podnikem i v světovém písemnictví a z ciziny se již také projevil zájem o cizojazyčné překlady. Kniha, jak patrně, je výsledkem dlouholeté práce.

JAN PETRUS: DĚLNÍCI BOŽÍ. (Unie, Praha, za Kč 20.) Nevyšli z paláců, ani z bohatých vrstev společenských, vyšli z malých doškových chalup. Jakápak krása může býti ve věčně stejném, únavném a bezútěšném životním boji? A přece je. Veliká, úžasná, povznášející, ale je třeba ji umět vidět. Život čtyř dělníků Božích, jak jej autor zachytil svými pevnými tahy, má nesčetně krás, potěšení a romanticky podbarvených příhod, které dovedou uchvátit. Prostý život práce není životem šedým a bezbarvým, naopak bývá až překvapivě krásný a pestrý. Každý, kdo Petrusovu knihu přečte, to pochopí. Proto má tato kniha velký význam zvláště pro všechny naše mladé lidi. —š— Znamý hanácký spisovatel a folklorista kanovník JAN VYHLÍDAL dožívá se 27. dubna t. r. 75 let. Narodil se v Hluchově u Litovle, na kněze byl vysvěcen r. 1886. Bohatá jeho činnost literární je shrnuta ve více než 25 svazcích, které vycházejí nákladem Společenských podniků v Přerově. Dosud vyšlo 5 svazků v ceně Kč 15—20. — Uctěte jubileum zasloužilého národopisce tím, že zařadíte všechny jeho spisy do obecních i soukromých knihoven!

D O P I S Y

Poznámka.

Lidská řeč prý vznikla z potřeby dorozumívati se. Leč místo toho nastalo snad někde dnes babylonské zmatení jazyků, jež má za následek zmatení mysli. Klobouk dolů před moderností! Přece jaká by to byla báseň, kdyby v ní dvě slova spolu souvisela, jaké umělecké dílo, kdyby se začínalo velkým písmenem?! To už vyšlo z módy — a už to není umělecké. Začal-li to kdo — budiž! Můžeme si myslit jeden o druhém, co mu líbí. A já myslím, že potom každý ten Ferdík z druhé třídy obecné školy je umělcem také; a líto jest mně těch, kteří to napodobují, jako by chtěli mermomocí dokázat platnost Darwinovy teorie.

Tato kapitolka patří zase našim básníkům — protože v poslední době mne trápí vzrůstající počet takových básní v studentských časopisech — Rozvoji a dokonce také — v Jitře! A to je, co nemohu pochopit.

J. A...ík.

Kolegové!

Kolegové, pročítám vaše dopisy a uvažuji o nich. V mnohých cítím tu a tam bodavě větvičky, zahrocené proti Praze a naopak. Vystříhejte se nějakých takových narážek. Nesmíme »Jitro« ničím podobným naplňovati, neboť »Jitro« má dosud krásnou pověst studentského tvoření; »Jitro« má být mezi námi, Čechy, Moravany a Slováky pevným spojovacím mostem, nikoliv však prostředkem, který by nás tříštil. Nás zaráží poměr Čechů a Slováků. Je to jisté a bohužel smutné, že mezi námi a Slováky je jakési napětí. Poctivá práce a nezištnost musí vše napravit. Já věřím, že slovenská mladá generace, zvláště slovenští katoličtí studenti, budou jednou s námi usilovně pracovat na roli kulturní práce pro blaho naší demokratické republiky jako praví bratři. My tomu chceme!

-og.

Slovo k diskusi.

1.

Stalo se, že septimán v kompozici »Na rozloučenou« napsal: »Proč jste mě naučili pracovat? Kam mám jít? Nikdo nechce mou práci, mou energii, mé vědomosti, jsem přebytný, bezvýznamný žebrák o práci.« — To je již extrémní pesimismus, kterému se nesmíme poddávat, a já myslím, že se mu také většina nás nepoddává. Ale je vidět, kde má kořeny: v těžkostech doby. Přiznávám, že někteří o sobě říkají, že jsou otráveni, jen z frajeřiny. Ale ať už je to póza nebo skutečnost, jedno je jisté: není to zdravá atmosféra pro mladé lidi, o nichž se říká, že jednou budou držet otěže národa v ruce.

J. Č.

2.

K zápiskům »starého profesora« a k různým článkům pojednávajícím o způsobu života ve škole a o poměru profesora k žákovi dovoluji si podotknouti, jak ta věc vypadá na naší škole. Autoři článků pojednávajících o ruchu a kamarádském životě ve třídě, používají k co nejpřes-

nějšímu vyličení situace slov, z tak zvané studentské hantýrky. (Profa, kule...) Na naší škole studenti těchto výrazů buď vůbec nepoužívají, anebo zcela ojedinele. Mluví mezi sebou obyčejně docela slušně, ač povedených kvítek jest mezi námi dost. Někteří, ale to jest mizivá menšina, používají někdy opravdu výrazů poněkud drastických, které nelze napsati, ale tyto se mezi ostatními naprosto ztrácejí.

Myslím, že ani autoři těchto článků nemohli slyšeti doslova vše, co napsali. Mnoho si jich asi vymyslí sami.

K. z venkova.

Nový rukopisný boj?

Často slyšíme a čteme o »rehabilitaci« Rukopisů. Do naší třídy přišel barvitým slohem psaný leták na brožuru o »nepadělaných« Rukopisech. Schůzi na Slovanském ostrově 5. března, kde byly »pravé Rukopisy slavnostně vráceny národu«, předsedal dokonce katolický kněz. Část veřejnosti je zmatena. Pokládám sice otázku rukopisnou za definitivně rozřešenou, ale přes to myslím, že by bylo dobře nějakým oficiálním způsobem celý rukopisný boj znovu přehlédnouti, shrnout hlavní důkazy, a poukázati na tendenci a pozadí snah obnoviti tento boj.

J. Čumpelík.

Kolego Haare!

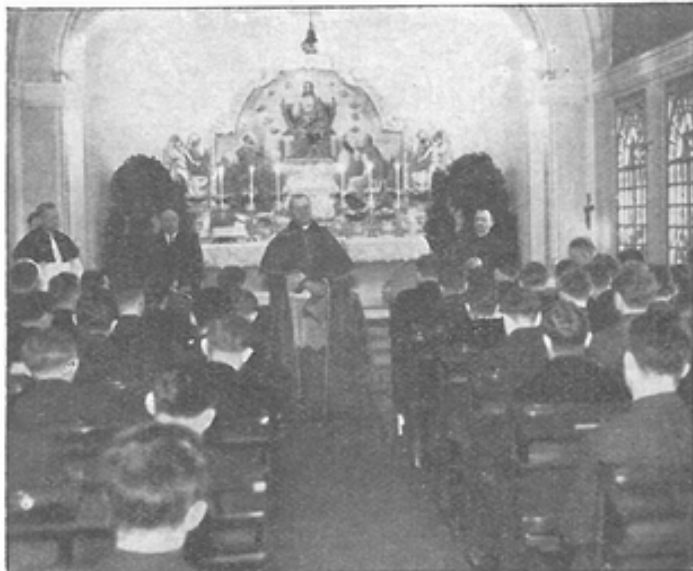
Byl jsem trochu překvapen po přečtení Tvého dopisu. Nesouhlasím, až na několik bodů. Tedy pohlavní otázka. Je to dost problematické v tom věku, o němž Ty píšeš, to doznávám, ale tak tragické to přece není. Nesmíš zapomenout, že pohlavní vývoj je u každého individuální. Duševní deprese se nemusí dostavit všude. Myslím, že umírněný sport a »pohyb na zdravém vzduchu«, jak ironisuješ, jsou opravdu na prospěch. Člověk, který je tělesně zdatný a zdravý, snáší krizi puberty poměrně lehce. Nemá mnoho významu říkat někomu, že je to těžké, hrozné a nebezpečí plné, — ale bylo by lépe říkat, že je to radostný boj, že člověk určitě zvítězí, bude-li chtít! Septimáne J. Š., libte se mi. Takové je mládí a má být. Jasně, přímé a hlavně radostné. Ne přestálé, hloubající nad »záhadami tohoto světa«. Myslet a vidět přímo, to je to celé a ten celý »kumšt«. Pak přestojíte kteroukoliv krizi šťastně. Nuže, milý kolego Haare, táži se: Nejde to také jinak než plácem, pobledlostí a zádumčivostí? — Odpusť, ještě něco. Muž a muž je rozdíl. Muž a baba také. Nebud'me baby, bud'me muži!

MUST. Jirka Č.

Nezval — Mácha?

21. března mluvil v rozhlase V. Nezval na téma: »Poesie na vstupu do Máchova roku«. Vyprávěl, jak jsme už často slyšeli, o otcích surrealismu. Poeovi, Baudelaireovi a Rimbaudovi. Dobrá — nestačí-li na to sborníky, rozhlas je k dispozici. Ale na konec srovnal Nezval postavení svoje a svého směru s postavením Máchovým před stolety. Je to rok Máchův či Nezvalův?

J. Č.

Jeho Eminence nejdůstojnější pan kardinál dr. K. Kašpar návštěvou v koleji Arnošta z Pardubic.

28. března navštívil kolej Arnošta z Pardubic její protektor nejdůstojnější pan kardinál. O půl osmé hodině sloužil v kolejší kapli mši svatou, při které podal akademikům koleje Tělo Páně. Projevil radost nad tím, že chovanci koleje vykonali si duchovní cvičení a že mohl jim podat sv. přijímání. Přál si, aby v koleji panoval duch Kristův, a aby chovanci koleje pečovali o své duchovní posvěcení, které teprve z nich učiní opravdové křesťanské charaktery. Za akademiky J. Em. poděkoval JUC Karel Beznekr a JUC Karel Čapek, člen České Ligy Akademické. Správní radu koleje zastupoval její člen I. zemský viceprezident Bienert.

Katolické studentstvo manifestuje v Kyjově pro součinnost českých a slovenských katolíků.

A. Šeba. — Na půdě krásného slováckého Kyjova sešli jsme se studenti čeští a slovenští, abychom se poznali. Přijeli studenti z různých měst Slovenska, Moravy a Čech, neboť Akademické sociální sdružení v Kyjově uspořádalo kulturní týden, jehož středem byla výstava katolického tisku, dobré katolické knihy a slavnostní projev vzájemnosti československé. Studenti z Kyjova včas poznali důležitost dobrého tisku katolického a s nevšední péčí vypravili výstavu. Bylo vidět, že idealismus a mladistvé nadšení jim vedlo ruku při práci. Rozdělili expozice tisku zahraničního, studentského, politického a ukázali, jaké knihy píší a vydávají katolíci. V krátké době trvání výstavy přišlo se podívat mnoho zájemců. Odcházel nadšení a s vědomím, že tisk katolický v ČSR. jest dobře vybudován, že se však nesmíme zastavit na poloviční cestě, nýbrž že jest třeba všechno úsilí věnovati rozšíření dobrého tisku mezi lid, jenž z románů, z povídek, z novin čerpá své názory dobré i špatné. Z toho tedy plyne nutnost tisku dobrého — tisku katolického. Mladí katol. studenti, vědomi svého poslání v akci tiskové, jsou připraveni.

Mocně působil slavnostní projev československé vzájemnosti. Neúnavně akademiky navštívil dr. Mořic Hruban, místopředseda senátu a poslanec dr. Josef Tiso. Ve svých projevech zdůraznili nutnost spolupráce mezi Čechy a Slováky. Dr. Tiso vyzvedl poslání katolíků v národě. Musí být jádrem a usměrňujícím činitelem mezi extrémy. Jest jejich povinností aktivně se zúčastnit veškeré práce. Dr. Hruban hovořil o ideji cyrilometodějské a vzpomněl slovenských delegací, jak v letech předválečných přijížděly na Velehrad, aby se svěřily Čechům a posílily k další národní činnosti. Krásné projevy a ještě krásnější ovoce, jež přinesly.

Na pracovní konferenci si řekli mladí studenti čeští a slovenští, co je spojuje. Nepodařilo se nalézt žádných rozporů mezi katolíky českými a slovenskými. Všechny projevy delegátů slovenských akademických spolků, mezi nimiž za Ústredie slovenských katolických studentů hovořil Stefan Pánis, vyzněly pro svornou konstruktivní spolupráci. Rovněž delegát Ústředí katol. studentstva v Praze vyzvedl poslání mladých

neohrožených katolických studentů, na nichž zcela spočívá odstranění vnesených nedorozumění. Žádal, aby podle příkladu katolického studentstva byly navázány styky oficiální, ať na poli kulturním, sociálně-národohospodářském i politickém. Chceme-li odolat svým vnějším nepřítelům, musíme být silní a jednotní uvnitř.

Debatovalo se dlouze, místy velmi ohnivě o poslání a činnosti katol. studentů. Podle zpráv delegátů jednotlivých sdružení, vykazují všechna aktivitu a mnoho slibují do budoucna. Budete-li nesmlouvaví, přimí a neohrožení, vztyčíte kříž nad republikou Československou. (»Lidové Listy«, 17. IV. 1936.)

Pracovní konference studentstva jihomoravského a slovenského v Kyjově.

HOFÍREK. — 12. a 13. dubna sjelo se studentstvo jihomoravské a slovenské na společné pracovní konferenci v Kyjově, dohodlo se na spolupráci a důstojně manifestovalo pro vzájemnost československou. Konference se zúčastnila četná delegace studentů z bratrského Slovenska, delegace Ústredie slovenského katolického študentstva, Mariánské kongregace z Trnavy a Tatranská z Brna. Ze strany české účastnili se: zástupce Ústředí a České Ligy akademické, Moravana a všeho studentstva jihomoravského.

Konference byla zahájena »Večerem československé vzájemnosti«. V úvodním slovenském proslovu kol. Štefan Pánis, zástupce ÚSKŠ, zdůraznil nutnost spolupráce katolického studentstva slovenského a studentstva z historických zemí na poli náboženském a kulturním a potřebu většího vzájemného poznání. Následovala čísla hudební, zpěvní, recitační, jak česká tak i slovenská.

13. dubna na slavnostním projevu přednášel dr. Josef Tiso, ministr m. s., na téma: Kulturní poslání katolických Čechů a Slováků. Katolicismus se musí stát světlem světa a solí země. Naše republika děkuje za své zrození dvěma živným silám, které ji teď udržují. Je to nacionalismus a demokracie. Katolický světový názor má velké zásluhy o tyto myšlenky. Katolicismus posvěcuje každý nacionalismus a chrání jej před šovinismem. Demokracii chrání před davovostí, neboť většina nemá vždy pravdu a dav nebyl nikdy kulturním nositelem. Katolicismus povznáší na druhé straně jednotlivce. K většímu porozumění Čechů a Slováků může přispět jedině katolicismus, kterým žijí Češi i Slováci. Dále přednášel dr. Mořic Hruban, vicepresident senátu N. S., na téma: Cyrilometodějství u Čechů a Slováků. První pokus o sblížení kmenů slovanských se uskutečnil v říši Velkomoravské. Základy republiky a její kořeny dlužno hledat až v těchto dobách. Soluňští bratři dali této době kulturní náplň a tak nám zanechali veliký odkaz. Mohutná říše Velkomoravská se rozpadla, ale idea cyrilometodějská žila a žije, třeba to bylo někdy jen v skrytu, jako na př. na Slovensku, kde bylo považováno za panslavismus. Idea cyrilometodějská byla nejlepším tmelem Čechů a Slováků, jest jím a bude.

Odpoledne bylo společné pracovní zasedání. Po pozdravných projevech vzácných hostů, jako docenta právnické fakulty M. U. v Brně dr. R. Wierera atd., nastala čilá debata, které se účastnili jak studenti čeští tak i slovenští. Z celé debaty vysvitlo, že je na obou stranách upřímná vůle po spolupráci a že v cestě není žádných vážných překážek. Jedinou překážkou je neznalost poměrů na obou stranách, která je nezaviněná a dá se odstranit. Dobrým prostředkem k tomu je tisk. Je povinností každého sdružení, aby odebíralo »Rozvoj« a věnovalo větší pozornost slovenskému tisku. Další cestou ke sblížení je výměna na prázdninových táborech, dopisování studentů, pořádání společných sjezdů, poutí, zájezdů atd.

Je na programu společná pout studentstva slovenského a českého na Velehradě. Z konference byly odeslány pozdravné telegramy a přípisy: Panu prezidentu republiky dr. E. Benešovi, J. Em. kardinálu Kašparovi, J. Exc. dr. L. Prečanovi a Kupkovi, Msgru Hlinkovi, Msgru Šrámkovi a Msgru Kolářkovi.

Na konec promluvil P. Poul o práci v SSS, zdůraznil činnost sociální a odůvodnil práci v prázdninových táborech.

Resoluce.

Resoluce katolického studentstva československého na pracovní konferenci v Kyjově.

Katolické studentstvo moravskoslezské za účasti katolického studentstva slovenského usneslo se na společné pracovní konferenci v Kyjově dne 13. dubna 1936 na této resoluci:

Přicházejíce s pevnou vůlí řešiti otázku československé vzájemnosti, šetříce při tom přirozených požadavků a národního svérázu obou stran, prohlašujeme:

1. Mladá generace katolická nachází v katolickém světovém názoru pevnou základnu pro kladné řešení otázky vzájemné výměny hodnot duchovních i materiálních.

2. Ve vznešené idei cyrilometodějské vidíme posvátné a nejpevnější pouto, které od nepaměti přes všechny překážky duchovně poutalo a poutá obě strany a určuje nejkrásnější cestu pro společnou práci.

3. Věrní ideálům náboženským a národním nenacházíme žádných skutečných překážek pro účinnou spolupráci Čechů a Slováků. Jedinou překážkou jest neznalost poměrů na obou stranách a mylné domněnky, které byly vštěpovány nebo vznikly z neznalosti. Vycházejíce z této skutečnosti, chceme spolupracovati na pevném základě demokratickém.

Slavia catolica.

14. března sešli se v Bratislavě zástupcové katolických studentských organizací všech slovanských národů, sdružených ve Slavia catolica, aby se dohodli o směrnicích pro další spolupráci a aby si vytyčili hlavní body kulturních styků. Jak vážně a opravdově se chápou studenti této práce, může ukázat ten fakt, že se nestápějí snad v romantických snech o mlhavém slovanském bratrství, nýbrž, že se přičinili o realizování svých snah a tím se včlenili do kulturního dění katolického světa. Nespokojují se pouze salonními styky, nýbrž se snaží o opravdové poznání života a práce svých slovanských bratrů zblízka a rozhodli se pro akci studentských výměn.

K tomu bude třeba podrobnějšího vysvětlení. Snad vám poslouží nejlépe to, dozvíte-li se, že výsledkem celé té akce je, že letos o prázdninách budou polští i jihoslovanskí studenti a studentky hosty našich katolických studentů v jejich táborech na Moravě v Dalečíně, na Schwaigrovce, na Křemešniku, na sv. Kopečku u Olomouce a v Choryni nad Bečvou. Cena výměn by byla jen poloviční, kdyby naši studenti a studentky nepoznali polské a jihoslovanské prostředí. A tak pojedou opět naši studenti na prázdniny do Polska a do Jugoslaviie.

Aby také během školního roku byl kontakt, bylo ujednáno zatím s jihoslovanskou delegací, že jihoslovanské studentské organizace umožní dvěma našim akademikům studium v Záhřebě a Lublani, u nás pak budou v Brně v Sušilově koleji dva jihoslovanskí akademikové. S polskými studenty se právě o tyto výměny pro příští školní rok jedná.

Nebylo zapomenuto ani na rodinné výměny v katol. rodinách s oběma zmíněnými národy. Už před časem jsme na to upozornili v denním tisku naši veřejnost.

Znovu upozorňujeme, že veškeré bližší informace, týkající se výměn, podá ÚKSČs., Praha II., Štěpánská 35, telefon 285-60, a na Moravě moravskoslezská sekce ÚKSČs., Brno, Klácelova 2.

XV. kongres Pax Romany.

Po zdařilém kongresu, který se konal v září minulého roku v Československu, bude se konati příští XV. kongres Pax Romany v Rakousku ve dnech 28. července až 5. srpna 1936. Účastníci navštíví tato místa: Salzburg, kde bude dne 28. a 29. července slavnostní zahájení, prohlídka města a okolí, účast na slavných hrách salzburských. Dne 30. července odpoledne odjezd do Klagenfurtu (po známé taurské dráze). 31. července až 3. srpna t. r. studijní přednášky na téma: Křesťanství a kultura, Soudobá kultura, Úkoly mladé katolické inteligence na poli filmu, rozhlasu a tisku. Zasedání sekcí a komisí. 3. srpna odpoledne projížďka po Vrbském jezeře. 4. srpna odjezd do Vídně (přes Semmering), večer recepce, uspořádaná vídeňským starostou R. Schmitzem v Rathauskelleru. 5. srpna slavnostní zakončení. Mše svatá ve svatoštěpánském dómu. Slavnostní

valná hromada. — Řečníci: J. Em. kardinál dr. Innitzer, starosta města R. Schmitz, rektor rakouské university a kancléř dr. Schuschnigg. Odpoledne prohlídka města a nových kostelů. Večer recepce, uspořádaná rakouskou spolkovou vládou. 6. srpna zakončení. Prohlídka muzeí, projížďka městem a po nové vídeňské silnici Koblenz, Kahlenberg, Leopoldsberg.

Cena kongres. poplatku 420 Kč pro ty, kteří se přihlásí nejpozději do 15. června. Jinak činí kongresový poplatek 500 Kč. Účastníci budou mít 50proc. slevu na ČSD. a spol. rak. drahách při jízdě do Salzburgu a z Vídně. Přihlášky přijímá a bližší informace ochotně podá Zahraniční odbor ÚKSČs., Praha II., Štěpánská 35. Telefon číslo 285-60. Podrobný program kongresu bude uveřejněn v denním tisku a v příštím čísle Jitra.

H. Tetzeli, úřad. místopředs.

Dopis Slováka Čechům.

Bratislava dňa 20. apríla 1936.

Drahi bratia!

Na pracovnej konferencii v Kyjove dňa 12. a 13. apríla t. r. sešla sa mladá katolícka generácia Čechov a Slovákov. Nás, Slovákov, prišlo síce menej, ako Vás, ale zastupovali sme mnohých, zastupovali sme všetkých katolíckych študentov a

hovorili sme v ich mene, práve tak, ako ste Vy hovorili menom celého katolíckeho študentstva českého.

Zaiste to nebola prvá konferencia, na ktorej sa sešli Česi a Slováci, ale určite to nebola ani posledná. Že nebola prvá, to dokazoval ten fakt, že sme sa poniektorí už poznali z minulých sjazdov, a že nebola posledná, to zase dokumentuje

naš program, ktorý nás má v budúcnosti prita-
hovať k sebe, ako silný, neporušiteľný, nezosla-
bujúci sa magnet.

Sľúbili sme si, že sa všemožne pričínime o sblí-
ženie, o porozumenie dvoch bratských národov,
utvárajúcich náš štát. Teda idea veľká, idea,
ktorá sa nedá zrealizovať z dneška na zajtra,
idea, o ktorej sa hovorí už dlhé a dlhé roky, ale,
bohužiaľ, musíme konštatovať to, čo náš bývalý
minister, dr. Tiso, pri tejto príležitosti povedal:
»Žijeme spolu už osemnásť rokov a sme stále tam,
kde sme boli na počiatku; vážny pokus o usroz-
umenie sa ešte nestal.«

Nuž, bratia, môžeme si povedať, že my, mladí
katolíci, sme sa »o ten pokus pokúsili«. Niektorí
zo starších dejateľov nášho štátu, niektorí poli-
tikovia z Vašej i našej strany by sa azda iro-
nicky zasmiali alebo by nedôverivo pozerali na
to, že mladí ľudia, nedoštudovaní ešte, chcú pra-
covať na tak vážnej veci, akou je otázka rieše-
nia sblížovania Čechov a Slovákov. My to však
neideme riešiť nejakou politikou, diplomaciou, na
to máme mnoho času neskôr a málo času teraz,
ale chceme to riešiť našským spôsobom, spôso-
bom, ktorý nám najlepšie konvenuje. Tým iro-
nicky sa usmievajúcim pánom dal by som odpo-
veď slovami nášho básnika Sládkoviča: »... V
mladom sa veku ide do vlády, starému sila ne-
stačí.« My nezostaneme stále mladými a — ak
Boh dá — prideme tiež do ich rokov, a aj vtedy
budeme pokračovať v tej práci, na tej postati,
ktorú sme si v mladosti programovali.

Teraz opäť naviažem na slová dra Tisu: »Svoj-
ský štát Čechov a Slovákov svoje zrodenie d'a-
kuje dvom hybným silám: nacionalizmu a demo-
kracii. Katolicizmus obe tieto zásady posväcuje.
Ak katolicizmus posväcuje hybné sily, zformo-
vavšie náš štát, teda len katolicizmus to musí
byť, ktorý v tomto prípade posväti našu ideu, náš
program, lebo katolicizmus nás spája, katoliciz-
mus nás shromažďil v Kyjove.

Neidem tu vypisovať per longum et latum všet-
ko, o čom sme debatovali, na akej platforme sme
koncipovali našu spoluprácu, len chcem zdôraz-
niť, že hlavné body, ktoré sme si sobrali do spo-
ločného programu na pracovnej konferencii v Ky-
jove, a síce čítanie našich študentských časopi-
sov u Vás a Vašich u nás, spoločenský styk čes-
kých a slovenských študentov počas veľkých
prázdnin a vzájomná korešpondencia medzi štu-
dentmi Vašími a našimi, toto sú veci, po kto-

rých sa u nás už dávno volá, a môžete byť preto
ubezpečení, že máme najúprimnejšie želanie a
snahu toto všetko uskutočniť a tým odstrániť
alebo aspoň na najmenšiu mieru snížiť to, čo
sme Vám (nehnevajte sa za to, nebolo to mysle-
né zle, ale naopak, veľmi dobromyseľne) vytý-
kali totiž neznalosť našich pomerov, neinformo-
vanosť o nás. A tu musíte, bratia, uznať, že vý-
čitky tieto boli oprávnené.

Čo povieť na to, priatelia drahi, že som sa v Ky-
jove stretol so septimánom, ktorý ešte dodnes ne-
počul o našom Milovi Urbanovi, ktorého dielo
»Živý bič« je preložené už do piatich jazykov?!
Toto nie je maličkosť, keď si uvážite, že u nás už
sextán pozná všetkých českých spisovateľov ale-
bo čo len »pokusných pisateľov«. Tu nie je vina
na našej strane.

Tretí raz sa dovolávam dra Tisu. Ak ste pozor-
ne sledovali jeho reč, akiste ste si zapamätali je-
ho slová o demokracii: »Demokracia hlása rov-
nosť v právach i povinnostiach.«

Máme azda rovnosť v povinnostiach, ale o rov-
nosti práv nemôžeme veľmi hovoriť, ba, nesmie-
me o nej hovoriť. No, v Kyjove sme si o tom po-
rozprávali a mali sme radosť, keď sme videli, ako
sa krásne vieme shodnúť, za spoločnou ideou cestu
si vytýčiť, ale ešte väčšia bude naša radosť, keď
touto cestou skutočne aj budeme ruka v ruke
kráčať, spolupracovať, držať sa smerníc, ktoré
sme si pred seba uložili. Iniciatíva tu je, ako bola
i viackrát a na mnohých miestach, ale s radosťou
môžeme konštatovať, že tu bolo i niečo iného:
bola tu práca a dobrá vôľa pokračovať v nej. Ak
to pôjde tak i naďalej, akiste nás pochopila i tí
starší, nebudú sa ironicky usmievať, ale prispejú
pomocnou rukou k čím dôkladnejšiemu realizo-
vaniu našej ideje.

Na Vašej výstave videli sme oddelenie: Slo-
venská literatúra, videli sme tu i slovenské —
nepolitické — časopisy. Bol to zlomok, malý zlo-
mok veľkého celku, ale predsa sa nám to páčilo,
lebo ste nám ukázali, že nie len prázdne slová,
ale zaraz i skutky, že nie len slová o spolupráci,
ale zaraz i práca bez slov, dokázali ste, že u vás
padá dávna výčitka vraviaca o Vašej nevšíma-
vosti slovenských kníh. Pevne veríme, že padnú
i ostatné, na iné pole smerujúce výčitky!
Končím, bratia, so želaním, aby sme sa zase
uvideli na našom katolíckom sjazde v Košiciach
počiatkom júla.

Do videnia!

Laco Kiss-Jánsky.

Z výstavy katolíckeho tisku a dobré katolícké knihy v Kyjove. (Časopisy pro mládež.)

Zprávy z ústředí.

ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČSL. děkuje duchovnímu vůdci V. poutního zájezdu katolického studentstva a inteligence do Říma, veledůstojnému panu profesorovi Limpouchovi z Plzně jménem svým a jménem všech poutníků za obětavost, s níž zastával úkol duchovního vedení římské pouti. Současně též děkuje i úředníku cestovní kanceláře Wagons-Lits-Cook panu Mašinovi za vzorné technické vedení pouti zájezdu. V těchto dnech došlo k realizaci první výměny studentů mezi ÚKSČs. a mezi federací slovinského katolického studentstva. Slovinská federace vyslala do Prahy studovat JUC. Lado Lošničara. ÚKSČs. na základě reciprocity delegovalo jednatele ČLA. JUC. Josefa Hodana. O prázdninách dojde k uskutečnění výměny mezi ÚKSČs. a polským Odrodzeniem. Vzhledem k tomu, že se blíží doba valné hromady, žádáme všechna sdružení, aby nám zaslala nacionalia, neboť podle počtu členů jednotlivých sdružení ke 30. dubnu bude stanoven počet delegátů na valné shromáždění. Spolu s nacionaliemi necht' všechna sdružení vyrovnají všechny finanční závazky, jež vůči Ústředí mají. Nutno též poslati jednatelskou zprávu za III. období. V období květnovém jsou všechna sdružení povinna zúčastnit se některé student-ské pouti, na známá poutní místa. Sdružení, která tyto pouti organisují jako jiná léta, necht' je sdělí ÚKSČs., aby ono mohlo na jejich pořádání upozornit sdružení ostatní.

ČESKÝM DÍVČÍM SDRUŽENÍM. Podle slibu, zřizujeme pro vás, dívky, letní tábor v zámku Kardašově Řečici od 5. července do 17. srpna. Cena jest 12 Kč denně za osobu, včetně ubytování a stravování. Počet míst je omezen, proto se přihlaste co nejdříve, reflektujete-li na ubytování 14denní, 4nedělní nebo 6nedělní. Zámek je v krásné poloze, koupání i les je blízko, park a hřiště k použití. Program bude rekreační i vzdělávací. Blížší informace později. Za Dívčí sekci ÚKSČs Marie Hartlová.

O I. debatní schůzi čtenářů JITRA, konané dne 26. dubna t. r., přineseme podrobný referát příště.

Zprávy ze sdružení.

SSS PLZEŇ vzpomíná s láskou a vděčností svého člena a funkcionáře V. Cibulky, jenž skonal 3. dubna t. r. — *Cest buďž jeho památce!*

SSSd PRAHA. Členky sdružení uvítaly radostně ve svém středu nového duchovního rádce dp. Pavla. Výbor se sešel čtyřikrát a projednal organizační záležitosti. Na jedné výborové schůzi byli přítomni zástupci ústředí. Na členských schůzích promluvil duchovní rádce o povinnostech členek a dvě členky referovaly na téma »Děti v 'Babičce' Boženy Němcové« a »Žena v literatuře XIX. stol.« V březnu byl ukončen ošetrovatelský kurs.

SSSd CHRUDIM oznamuje, že dne 4. dubna t. r. pořádalo 17. řádnou valnou hromadu, na které byl zvolen tento nový výbor: předsedkyně kol. B. Komrsová, jednatelka kol. M. Dneboská, pokladní kol. L. Rezková. Průběh voleb byl klidný. Navržená kandidátní listina byla ochotně přijata všemi členkami. Nově zvolený výbor se přičiní, aby dostál úkolu, který je sdružením vytkn. -ej-

PROGRAM 30LETÍ ČLA

Sobota 16. května 1936

o 18. hod. adorace u sv. Jana na Skalce
promluva P. dra Jana Ev. Urbana OFM.

o 20. hod. PŘÁTELSKÝ VEČER
členů a seniorů ČLA do (23. hod.) v Angl. klubu,

Neděle 17. května 1936

o 8. hod. Mše svatá u sv. Havla se společným sv. přijímáním
členů a seniorů s promluvou P. dra Jana Urbana OFM, hudeb. vložky Dr. Vachulka

V 10.30 hod. slavnostní valná hromada
Ústřední thema

Mír podmínkou naší svobody.

V rámci oslav bude vydáno zvláštní číslo „Života“ věnovaného Lize, a bude uspořádána výstava grafiků vyšlých z ČLA

MORAVAN, SPOLEK KATOLICKÝCH AKADEMIKŮ V BRNĚ. Kulturní odbor pořádal v cyklu přednášek o filosofii, konaných na filosofické fakultě Masarykovy university, 9. března přednášku dra Habáně (na téma: Mravnost, svoboda, náboženství), 16. března přednášel dr. Skácel (Transcendentální vlastnosti jsoucna I.), 23. března dr. Kratochvíl (Aristoteles, filosof řeckého realismu), 20. dubna dr. Skácel (Transcendentální vlastnosti jsoucna II.), 27. dubna dr. Habán (Sociální normy). V rámci tohoto cyklu přednášek promluví 4. května dr. Kratochvíl na téma: Filosofie aristotelicko-tomistická, 11. května dr. Habán: Pravdivost a nepravda, 18. května dr. Skácel: Kategorie jsoucna, a 25. května zakončí dr. Skácel celý letošní kurs přednáškou na téma: Příčiny jsoucna. — Moravan zasáhl do sporu o výměně Altdorfova obrazu. Diskusní večer, na němž úvodní slovo přednesl profesor dr. K. F. Krejší a odborný rozbor obrazu podal dr. E. Dostál, profesor Masarykovy university, měl živý ohlas v denním tisku. Tiskový odbor zřídil novou edici »Roma locuta«, která si vzala za úkol uveřejňovati v českém překladu všechny projevy svatého Otce. Jako první svazek této nové edice vyšla poslední encyklika »O katolickém kněžství«. Přeložil O. Damborský, cena i s portem 4.20. (Objednávky: Moravan, Brno, Klácelova 2.) V edici Akordu vyjde v nejbližší době kniha »Isaiáš« v českém rytmickém překladu dra Josefa Heggra. Kalendář katolického studentstva vyjde začátkem května a jistě vás uspokojí svým pestrým obsahem a vzornou úpravou. Cena jeho je nezměněna — 5.— Kč. Sch.

ASS KYJOV uspořádalo o velikonočních výstavu dobré knihy a katolického tisku. Výstava byla

otevřena 9 dní. Při otevření promluvil spisovatel dr. Jaroslav Durých na téma: Jaké knihy potřebujeme. Osou přednášky byla myšlenka: Potřebujeme jen knihy dobré, knihy, které nejsou v rozporu s knihou nejlepší, nejkrásnější, nevyčerpitelným zdrojem krásy a pravdy — s knihou kříže. Na výstavě byl přes 1000 knih jimž vévodil na vyvýšeném místě kříž, a expozice bible. Časopisů bylo asi 300. Větší pozornost byla věnována literatuře studentské a slovenské. Mimo to soustředilo ASS všechny své síly na přípravu pracovní konference studentstva jihomoravského a slovenského.

SSS PLZEŇ. Členové se scházejí ve Sdružení každou sobotu. Členská schůze a schůze významnější (přednáškové), na př. když p. prof. Limpouch přednášel o plzeňském buditeli P. J. V. Sedláčkovi, se konají pohromadě, jinak se scházejí zvlášť mladší a starší kolegové. Jednou měsíčně bývá schůze s programem eucharistickým, při níž přednáší obyčejně náš duchovní rádce vdp. arciděkan A. Havelka. Spolupracujeme s Nezávistlou jednotou čsl. legionářů, jejíž funkcionář, p. ředitel Hora přednášel v SSS o ruských legiích. Počet členstva se stále zvětšuje, takže nyní má Sdružení 115 členů. Přípravuje se zájezd plzeňského studentstva na Svatou Horu, výlety do plzeňského okolí a exercicie o prázdninách. fj.

SSS V UH. BRODĚ vyvíjí hlavně činnost vnitřní. Měsíčně přistupuje ke svatému přijímání na 130 studentek a studentů. Misijní kroužek, který loni dosáhl krásných úspěchů, teď pomalu ochabuje. Doufejme, že jen dočasně. Až se jeho vedení ujme nově zvolený vůdce, jistě se opět povznese na svou bývalou výši. Členské, přednáškové a výborové schůze se konají každý čtvrtek. Mimo to jsou členové SSS povinni se zúčastnit exhorty, která bývá před prvním pátkem v měsíci. Starý výbor, složený většinou z oktávánů, vzdal se svých funkcí a na jejich místo nastoupili mladší pracovníci. Letos propaguje naše SSS hlavně exercicie.

SSS HRADEC KRÁLOVÉ. Členové přistoupili v neděli dne 29. III. společně k svatému přijímání. Na velikonoční svatou zpověď důkladně ve třech promluvách nás připravil pan ředitel Boháč. Tuto neděli uspořádalo naše sdružení divadlo, pohádkovou hru »Zakletý zámek« s mnoha zpěvy. Letos po prvé se objevili na repertoáru malí členové a podnik nad očekávání, hlavně po stránce morální, dopadl velmi dobře. Na výborové schůzi bylo usneseno, aby byl pořízen trvalý seznam našich příznivců. Na výzvu našeho člena zatím se přihlásil jeden kolega z Košic, že je ochoten si dopisovati s našimi českými členy. Sportovci za přispění pana rektora upravili wolleyballové hřiště pro jarní sezonu. Náš mužský sbor zazpíval panu řediteli na jeho jmeniny o svátku sv. Vincence a našim příznivcům Josefům. Bude-li vám jen trochu možno, což si zejména přejí členové Eucharistického kroužku, chceme uskutečnit na konci školního roku místo nějakých planých přednášek studentské exercicie. -zl.-

KROUŽEK ČTENÁŘŮ »JITRA« V JINDŘICHOVĚ HRADCI. Po pracovní konferenci v Českých Budějovicích, byl v Jindřichově Hradci založen »Kroužek čtenářů Jitra«. Katoličtí studenti, jejichž počet stále roste, se scházejí dvakrát za měsíc, vždy v sobotu, v místnostech proboštského úřadu. Celkem bylo konáno již pět schůzí,

jejichž program je vyplňován přednáškami našeho duchovního rádce vdp. J. Písaře, prof. náboženství, jemuž vděčíme za mnohou finanční pomoc. Důležitým mezníkem v dějinách našeho hnutí byla pátá schůze, konaná v sobotu 28. března 1936, které se zúčastnil předseda ÚKSČs. v Praze JUC. F. Kolman. Za slušné účasti promluvil p. předseda o dějinách hnutí katol. studentů v naší republice, o požadavcích a úkolech. Mimo jiné doporučil nám ke studiu encykliku Quadragesimo anno. Svým strhujícím proslovem, za něž byl odměněn bouřlivým potleskem, si získal srdce nás všech, kolegů a zvláště kolegyň. Za jeho vedení vykonána též valná hromada, na níž zvoleni: kol. R. Friedberger předsedou, kol. J. Pendl místopředsedou, kol. F. Jedlička jednatelem, kolegyně Jana Protivenská pokladní, a vdp. J. Písař revisorem účtů. Po ukončení schůze se rozproutila čilá debata. Povzbuzení a nadšení k další práci, rozloučili jsme se s předsedou JUC. F. Kolmanem, jemuž zde vzdáváme srdečné díky za jeho obětavost a doufáme, že jeho zájezd do našeho města nebyl poslední. F. J.

Právě vyšel JUBILEJNÍ XX. ROČNÍK KALENDÁŘE KATOLICKÉHO STUDENTSTVA pro školní rok 1936—37, vydávaného »Moravánek«, spolkem katolických akademiků v Brně. Vkusná úprava. Velká soutěž o ceny ve výši 2000 Kč. Mnoho novinek v textové části: J. E. Dr. K. Kmeťko: Student a nacionalismus, atd. Sportovní část, obrazové přílohy, nové tabulky, rozšířená část studijní příručky. Cena 5 Kč. — Objednávky vyřizuje Moravskoslezská sekce ÚKSČs., Brno, Klácelova 2.

PROPAGAČNÍ MISIJNÍ POHLEDNICE vydalo právě Studentské misijní sdružení v Praze-Bubenči, Wintrova 4, Serie (4 druhy: Kristův příkaz, žeň mnohá, náboženství světa, pochodeň víry) za 1 Kč. Objednejte k účinné propagaci misijní myšlenky ve svém okolí! Při větší objednávce sleva porta.

NEMOHL NAJÍT 3. ČÍSLO »JITRA«. Tato nepřijemná věc se stala našemu čtenáři F. K., když ho navštívil jeho přítel, který si chtěl prohlédnout letošní ročník »Jitra«. Přeházel knihovnu, všude hledal, ale nenašel je. Už dávno to spálil se starými novinami. Jak jinak by bylo působilo, kdyby byl zrovna sáhl do přihrádky s »Jitrem«. Co si asi o něm pomyslel? Nehledě ani k ostudě, kterou takto zbytečně utřil, musil si napsat o nové 3. číslo. Kdyby si byl objednal krásné, celoplátěné desky na XVII. ročník, nemusilo se to všechno stát. Za Kč 5.— mohl mít pořádek. Až budete tyto desky platit, můžete současně poslat předplacené.

ADMINISTRACE »JITRA«, PRAHA II.,
Štěpánská ul. 35.

DO EGYPTA PALESTINY SYRIE ŘECKA TURECKA BULHARSKA RUMUNSKA

ve dnech 14.VII.-13.VIII.

PROGRAM CESTY:

Praha - Bukurešť - Varna -
Istanbul - Beyrouth - Baal-
beck - Damašek - Haiffa -
Kafarnaum - Tiberias - Na-
zaret - Jerusalem - Betlem -
Jericho - Mrtvé moře - Jaffa
- Port Said - Kahýra - Gizeh
Alexandria - Rhodos - Pirea
- Athény Istanbul -
Burgas - Sofia - Praha

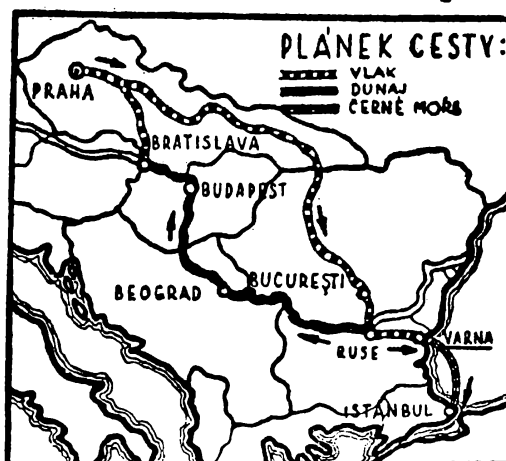
**za 2.980 Kč pro studenty,
za 3.280 Kč pro nestudenty.**

III. propagační zájezd do Bulharska, Rumunska a Turecka

ve dnech 5. VII. — 3. VIII. za **980** Kč pro studenty, za
1.390 pro nestudenty. Program cesty: Praha, Bukurešť, Ruse,
Varna, Istanbul, Varna, Bělehrad, Budapešť, Bratislava, Praha

Prospekty: **Česká Liga Akademická, Praha II.,
Štěpánská ulice čis. 35 • Telefon 285-60.**

Zde odstříhnete a pošlete administraci »JITRA«!

Objednávám původních celoplátěných desek na XVII. ročník „Jitra“.

- Obnos Kč 5.— a poštovné posílám ve známkách, pošlu přiloženou složenkou.
- Pošlete mi současně „Tajemství života“ od Dominika Pecky.

Jméno:

Přesná adresa:

Administrace »JITRA«, Praha II., Štěpánská ulice číslo 35.

10 XVII

časopis katolických studentů

jitra časopis katolického studentstva

Člen Mezinárodního sekretariátu katolického universitního tisku (SIPUC) v Lille.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Technická redakce a administrace Praha II., Štěpánská 35. ● Telefon čís. 285-60. ● Číslo účtu u Pošt. spoř. 206.271. Předplatné: studenti do 1. ledna 1936 13'— Kč, ostatní 27'— Kč. Po 1. lednu 1936 studenti 14'—Kč, ostatní 28'— Kč. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatiti.

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro Jitro. Uzávěrka 1. čísla XVIII. roč. jest 1. srpna 1936.

raport organizační příloha Jitra pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu Jitro, (raport), Praha II., Štěpánská ul. 35.

zprávy dopisovatelům:

J. Č. Nábožně říkánkové, kalendářově unylé. — ekin. Nadšení, jež proniká tu skladbičku, je hodno chvály. Pěkně by se to recitovalo. Ale sám jste to nazval pokusem. — St. Řádkovaná prosa. Teď se ovšem řádkuje secím strojem. Ale staří rozsevači, rozhazovali símě rukou: vidíte, neřádkovali a přece zasévali. — K. Č. Příliš sentimentální. — S. B. Těch příšer je tam mnoho a andělů málo. — R. D. Myšlenka velmi pěkná: avšak poesie není filosofie — spíše hudba. — Aba. Jakási snaha po duchaplnosti — lepší je pozorovat a kreslit. — J. K. Skizza jest jen letmá; mimo to črty toho druhu již častěji byly v Jitru. — á. Chybí umělecké ztvárnění. — J. P. Kuriosní jako ukázka mikroskopického písma. — M. B. Nezralé, ale dosti slibné. — Sya. Čistě kvartánské: to »klackování« není tuze příkladné. — R. D. Takové motivy jsme měli v Jitru již mnohokrát. — F. L. Ž. Básně slabé. — Cervus. No, servus! Mám vysvětliti, proč jsem Vaše básně neuveřejnil. Já budu raději jen citovat jednu sloku:

»Velebným chórem šumí to borem, v rybníce žáby kvákají. Večer se snáší a klid přináší, motýli křídla skládají.«	»Zdá se mi skorem, že není norem, jak básně se skládají. Poeti naši, rozmilí braši, jak v rybníce žáby kvákají.«
--	---

A dovolte mi malou parodii:

V příštím roce bude vycházet na pokračování sportovní román Edy Jitzovského: HOCKEY CLUB PARIFA.

Čtenáři JITRA, kteří změníte adresu, oznamte to ihned administraci v Praze II., Štěpánská ulice číslo 35. - Telefon číslo 285-60.

Vyšel 1. svazek Knih duchovní orientace: Franz Werfl, **VELKÁ OTÁZKA.** Kniha řešící základní otázku náboženského života: Je možno žítí bez Boha? Knihu dodá Edice Akord, Brno, Klácelova 2. Cena Kč 9'—.

IV. Akademický týden se bude konati v Praze od 4.—10. října 1936. Bližší informace po prázdninách.

Vyšlo 1. června 1936. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Fr. Kolman. — Technická spolupráce MUC. Antonín Šeba. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze číslo 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podací poštovní úřad Praha 25.

Jan Čep

NAŠE TVÁŘ

Není pochyby, že pravé křesťanství je jedno a křesťanský duch jeden. Pokud jsme však v oblasti profánní umělecké tvorby, zdá se nám legitimní a dokonce důležité, aby umělecké dílo, vznikající z křesťanské inspirace, mělo osobitý charakter, osobitou příchut' a barvu, v kterých bychom poznávali šťávy země, která je živila.

Je ovšem samozřejmým předpokladem, aby takové umělecké dílo nekomolilo nauku, v které tkví. Stejně samozřejmé je, že tato nauka z něho nesmí trčet jako věc cizí a neorganická. Nemá-li být uměleckému dílu spíše na obtíž nežli na prospěch, je nutno, aby v něm byla proměněna v maso a krev, aby jim pronikala jako vzduch a světlo, aby se zmocnila čtenářova srdce a obraznosti prostředky čistě uměleckými: konkrétními postavami a jejich konkrétním dramatem.

Aby mohl mít některý národ v určité době skutečné umění proniklé křesťanským duchem a křesťanskou obrazností, k tomu je třeba zásob autentické náboženské zkušenosti a nahromaděného duchovního dědictví. Básník netvoří jenom sám ze sebe, nýbrž také z toho, co přijal od svých nebožtíků a z duchovního společenství se svými živými bližními. Jsme proto všichni dohromady odpovědní za to, máme-li nebo nemáme uměleckou tvorbu, jaké bychom si přáli, a její bludy a slabiny jsou obrazem nedostatků našeho vlastního charakteru. Tím vším nemíníme tvrdit, že umělec sám za nic nemůže a není s to zbřidit nadání, které mu Bůh dal.

Pro uměleckou tvorbu je podstatné, aby byla hluboce zakořeněna do duchovního života země a národa, v kterém básník vyrůstá. Umělec může říkat jenom to, co skutečně ví, vidí a má. Jinak mu přeskakuje hlas do falseta a nepřesvědčuje. Nebylo by nám nic platné mluvit jako Péguy nebo Claudel nebo Bloy, kdybychom neměli svého vlastního duchovního fondu a autentického nutkání k uměleckému výrazu. A máme-li tento vlastní fond, bude náš jazyk trochu jiný než jazyk Péguyho nebo Claudelův, poněvadž jsme vyrostli uprostřed jiného obzoru, pod jiným nebem a z jiné hlíny. Touto osobitou příchutí jenom zesílí přesvědčivost našeho výrazu a ústřední obecná skutečnost, která je společná jim i nám, vystoupí v této interpretaci tím názorněji. Nikoho přece nezaráží, představují-li si lidové skladby různých národů na př. narození Páně nebo putování Ježíšovo po zemi v své vlastní vsi a krajině, a neubírá se tím nic všeobecné platnosti a pravdivosti těchto faktů; naopak, zdůrazňuje se tím jenom jejich ustavičná aktuálnost a naléhavá skutečnost.

Záleží tedy všechno na tom, nahromadit zásoby autentické básnické zkušenosti a obraznosti, a v tom můžeme mít podíl všichni bez rozdílu.

Svět Jana Čepa

Ladislav Jehlička

Když před desíti lety vyšla útlá knížka ještě téměř neznámého, sotva čtyřiaadvacetiletého Moravana Jana Čepa, napsal jejímu autoru Jaroslav Durych list, v němž byly tyto věty: »Máte tam krásné věci a vzbuzujete závist svým mládím a svěžestí. V mnohých prózách se forma i nazírání vaše zdá už býti definitivní, což může, ale nemusí býti nebezpečno v tak mladém věku a v počátcích.« Tato slova — Jaroslav Durych také tehdy sotva mohl tušit, že neuplyne mnoho času a jméno Jana Čepa se bude vyslovovat se jménem jeho a Vladislava Vančury jako trojice jmen v současné české próze nejskvělejších — neuvádím pro jejich chválu, ale proto, že v nich Jaroslav Durych vystihl jednu věc, jež je pro další tvorbu Čepovu příznačná: myslím jeho slova o definitivnosti Čepova pohledu. »Dvojí domov« nebyl totiž žádným debutem, rozumíme-li tím slovem dílo začátečnické a cítíme-li v něm nádech určité potřebné shovívavosti; bylo to dílo v plném zvuku toho slova, dílo, jež mohlo býti (a také se stalo) východiskem výbojů nejsmělejších, základem, na němž se mohlo budovat, ale od něhož se nebylo nutno odchýlit ani v nejmenším.

A tu by bylo lze upozornit na jednu věc, jež z předešlých řádků vlastně už vyplývá: málokteré dílo málokterého autora působí, zkoumáme-li je jako celek, takovou vnitřní sladností, takovou dokonalou harmonií a jednotou, jako dílo Jana Čepa. Význam toho faktu pochopíme, uvědomíme-li si, jakým úskalím by mohlo být toto jednotné zaměření šesti knih, z nichž »každá je jiná« a »všechny jsou stejné« autoru, který by neměl hloubek Čepových. A příčinu této harmonie najdeme dosti brzo: je to velmi úzký a velmi niterný vztah mezi autorem a jeho dílem, vztah, jenž je samozřejmý u každého autora, ale jenž u Čepa je zvláště nápadný a zvláště významný: odvažujeme se totiž říci, že dílo Čepovo není ničím jiným, nežli ustavičnou meditací, ustavičným rozjímáním. Podstatu tohoto díla bychom pak mohli vyjádřiti obrazem neméně prostým: je to strom, jehož kořeny se zarývají hluboko do této země a jenž svým vrcholem sahá k nebesům.

Byla-li řeč o zvláštní jednotě Čepova díla, nemá to znamenat, že by jí byl nějak ohrožen jeho růst, ať co do hloubky pohledu, ať co do formy. Ale především si chceme všimnouti faktu, jenž je opět nápadný na první pohled: je to zcela zřejmé, pozvolné, ale neustálé vyjasňování Čepova obzoru, jako když vychází na jaře slunce a plaší ranní mlhy, plné neurčité tesknosti. Tíha a smutek, jež visely nad některými z prvních Čepových próz, »tesknota lidských cest«, jež dosahovala výrazu nejbolestnějšího ve »Vigiliích«, přechází stále určitěji v radostný a trpký jas, jímž jsou prozářeny řádky posledních Čepových prací; a při tom nikde není porušena nebo znevážena důsažnost věcí, jež bývají pramenem smutku na této zemi, především věcí, které nesou v křesťanské věrouce název věcí posledních, z nichž tři jsou zdrojem obav a první je smrt. A pátráme-li po příčině tohoto vyjasnění, nemůže nám ujíti jiná závažná skutečnost, s tímto rozjasněním souběžná: nemůžeme si nevšimnouti, jak p o k o r a prvních knížek Čepových, s níž básník bere na svá bedra kříž pozemského osudu, tato pokora, nejprve jakoby trpná a trpící, přechází stále zřejměji v o d e v z d a n o s t sladkou a plnou útěchy. Duchovní skutečnost, která byla vyjádřena v »Letnicích« slovy tak krásnými: »ne, není na světě nic jiného, není a nebude. Nic než ta dvě břevna položená napříč přes sebe,« nabývá v »Hranicích stínu« formy určité a především osobně závazné: »Někdy nezbyvá než vrhnout se na zem jako kus hadru a vydat se Mu na milost i nemilost.« A toto ode-

vzdání, v němž jako v oněch Dantových verších vůle Boží a lidská splývají v jedno, je zřídlem blaženosti, jež vyjádřena básníkem téhož rodu, Janem Zahradníčkem, zní: »Ne již bolest, ale opojení, které tančíc ve hvězdu se mění, budíž osten můj a křídlo mé.«

Jako Janu Zahradníčkovi a Jakubu Demlovi, básníkům téhož duchovního ustrojení, i Janu Čepovi se stal kraj, do něhož se žíznivě vpíjely jeho dětské oči a jenž se vtiskl nesmazatelně do jeho dětské duše, linií světla a stínu, hlubinou bezpečnosti, útočištěm, jehož vonný dech hojí rány ještě krvácející. »Jest kdesi kraj, do kterého jsou vtišťeny šlápoty mých dětských nohou a stopy mé první naděje« — tato vzpomínka, vyvolaná náhodným setkáním s jedním z krajanů, jest Karlu Hrachovinovi v »Děravém plášti«, rozvrácenému tragickým omylem lásky k bytosti z rodu podstatně cizího krajinám jeho duše, hlasem nového života a nové naděje. »Ruf der Heimat«, jak zní německý překlad »Hranic stínu«, volání domova se ozývá neutišitelně v duši tuláka Matěje Kratochvíla v »Letnicích«, hlas země, jež jej láká neodolatelnou silou a trhá pouta lásky nejsilnější. »Hned ten, hned onen cíp rodného kraje se mu vynořoval před očima s takovou určitostí, v doprovodu hudby tak sladké, že mu pukalo srdce. Zaprášený chumáček jitrocele v ohybu lípovské cesty, kus zbořeného zídky na kraji vsi, tam kde začíná obecní trávník, to mu bylo najednou nade všechnu krásu světa.« Proto i Matěj Kratochvíl v »Letnicích« i Prokop Randa v »Hranicích stínu« (knihách takřka souběžných) přicházejí vložit svoje kroky do dětských šlépějí, aby tak znovu po ztroskotaném úsilí životním našli cestu, jež se časem stala nezřetelnou a bez níž pro ně není života. »Hle, tady je kout země s rozrytou kůrou polí, se srstí lesů, s jízvami potoků a skal. Tohle je místo, kam budou navždy klást své vzpomínky a děje smyšlených příhod. Sem se budou uchylovat, i když už víckrát neuvidí linii zdejšího obzoru.«

Tato vroucí něha, toto vášnivé přilnutí ke kusu země, kterou přehlédneme s návrší za dědinou, nebylo dosud nikdy v české literatuře vyjádřeno způsobem mohutnějším a více jímavým. Čep vrací svému kraji v plné míře vše, co od něj dostal. Dosud nikdy jsme neslyšeli tak úchvatného zpěvu domova, jako v »Hranicích stínu«: »Ještě v smrtelných mrákotách nás bude pronásledovati vzpomínka na pěšinu mezi obilím, po které jsme běželi za jednoho poledního vedra v svém dětství, cítíce pod bosými chodidly tvrdé pukliny země, na stín trávy před našimi okny, na vlašťovčí zacvrlikání. A jak se budeme bát pustit a udělat ten osudný krok! Ach, Ty to dobře víš, Ty, kterýs tak miloval naše pěšiny a který ses cítil opuštěn ve chvíli největší úzkosti!«

Nevyvážili bychom však dosti ze studnic díla tak hlubokého, kdybychom si náležitě nevšimli, že tento vztah k místu, jež má nevýslovně sladké jméno domova, pramení u Čepa z určitého zdroje *d u c h o v n í s k u t e č n o s t i*. Praví se v »Děravém plášti«: »Bože můj, co z toho ze všeho zbývá! Kus pěšiny za naším záhumením a na hřbitově hrob se jmény mého rodu. A najednou cítím, že je to dost, že je to něco: je to místo, na kterém vstanou na hlas trouby andělový všichni moji mrtví...« A o kus dále: »Věřil jsem vždycky, že duchovní život našich mrtvých je pro nás skutečným dědictvím, tak jako pole a domy, které nám odkazují, že jsme v jistém smyslu *j e j i c h z a j a t c i*.« Tady dochází naplnění Březinův výrok o národě jako společenství živých, mrtvých a dosud nenarozených, v tomto mystickém spojení osudů našich, kdož neseme tíhu svých dní, s osudem těch, z nichž jsme povstali: neboť k čemu by bylo toto spojení, kdyby nebylo posvěceno poutem společného výsostného *ú d ě l u*, jenž byl dán nám i jim a jenž nám bude zjeven na Soudu posledním.

Podstatu Čepova díla vystihl Timotheus Vodička, jenž z Čepových kritiků a vykladačů sestoupil ke kořenům tohoto díla nehlouběji (Řád, II., 468), slovy velmi šťastnými

a platnosti definitivní: zrcadlení lidského osudu ve Věčnosti. Ničím jiným také není celé toto dílo, odhalující hlubiny lidských duší pohledem tak pronikavým, zároveň drásavým a plným útechy, než promítnutím spleti lidských cest do Věčnosti, jež prostupuje naše osudy a jež bude naším konečným spočinutím. Odtud také onen svrchovaný význam, jež má v tomto díle smrt, jež není ničím jiným než tajemným proměněním, jímž vstoupíme z tohoto »semeniště tolika bolestí« do světa čistého, své pravé vlasti.

Dílo Čepovo má proto takový svrchovaný význam v české literatuře, že se odlišuje od jejích cest dosti přízemních svým zpěvem výše; je to dílo křesťanské ve výsostném smyslu toho slova.

Ze zápisníku starého profesora A. P.

To a ono se vytýká střední škole. Přírodovědcům se zdá býti málo přírodovědeckou, filologům málo filologickou, praktikům málo praktickou, estetikům málo estetickou, technikům málo technickou, historikům málo historickou. Mohlo by se říci: pověz mi, co si myslíš o střední škole, a já ti povím, jaký jsi.

Nejvíce uškodili střední škole praktikové. Ovšem, abiturienti gymnasií ještě na počátku tohoto století chodili studovat teologii, filosofii, lékařství nebo práva. Ve svých zásvukách mívali sonety a elegická disticha. Někteří z nich se stali vynikajícími básníky, filosoфы a historiky. Lidé praktičtí nemohli snést, aby se tito jinoši oddávali takovým fantastickým věcem. Jsme přece v době rozmachu přírodních věd a technických pokroků. Tito lidé praktičtí potřebovali vynálezů, aby mohli snížit výrobní náklady, aby urychlili dopravu a ubili konkurenci. K továrníkovi se přidružil vynálezce a technik. Co, prosím, s Homérem a Zápisky o válce galské? Od střední školy se začalo vyžadovati, aby připravovala pro praktický život, to jest pro mechanicko-kapitalistický řád, aby se rozloučila s Musami a zamilovala si chemii. Vzdělání se začalo hodnotiti užitekově. Namlouvalo se mladým lidem, že je nesmyslem učit se něčemu, čeho člověk v praktickém životě nebude potřebovati. Že je moudré osvojovati si jen takové vědomosti, které se dají zpeněžit. Neboť praktický člověk zná jen jednu hodnotu: peníze. Peníze jsou společný jmenovatel, na kterého všechno převádí. Samým chlebem živ jest člověk, a ne slovem, jež vychází z úst Božích. Básník sonetů umírá hladem: vynálezce strojku na holení se stává zámožným člověkem.

Není nadbytek lidí vzdělaných, jak se říkává. Jest jen nadbytek lidí vzdělaných pro praktický život. Lidí vychovaných pro vysedávání v kancelářích a lidí vychovaných pro kariéru vedoucích inženýrů.

A teď se vidí, jak skvělým zařízením je hladovění lidí ducha, to jest básníků, filosofů a lidí nepraktických vůbec. Bez lidí praktických se už svět obejde — nahrazuje si je stroji psacími a počítacími, všelijakými parlografy, cyklostyly a rozmnožovači. Zbývá již jen vynalézt stroj na myšlení.

*

Užitečný je konec konců jen stroj. Člověk je vždy jen služebník neužitečný. A přece za svůj pokrok vděčí svět lidem nepraktickým, to jest lidem, kteří nic užitečného nedělali. Podle profesora Unamuna jsou pravými zakladateli každé civilizace právě zahaleči. Astronomie vznikla nepochybně tím, že nějaký člověk nechal užitečnou práci jiným, lehl si naznak do trávy a hledě podvečer na hvězdy tápal se: Proč se takto točí? Proč jsou nyní zde? Proč budou za chvíli tam dole? Neměli bychom vědy, kdybychom:

neměli mezi svými předky určitý počet lidí, kteří se vyhýbali jakékoliv užitečné práci. Co by bylo na příklad ze Sokrata, kdyby byl býval pilným řezbářem a kdyby nezanedbával svého řemesla?

Že Sokrates nic sám nenapsal, připisuje Unamuno právě jen jeho zahálčivosti — nechtěl se patrně namáhati držením pera. Času, jehož mohl užít k psaní, užíval k toulkám a hledání nějakého mladíka, s nímž by mohl rozmlouvat o věcech božských i lidských. Kdyby žil za našich dnů, seděl by ustavičně v nějaké kavárně a tam by tlachal s podobnými zahaleči, jako byl sám. Kolik takových Sokratů umírá a my nevíme nic o jejich práci, poněvadž nenalezli svých Platonů a Xenofontů, kteří by ji uchovali písemně.

*

Byla debatní schůze o střední škole. Přišla také řeč na to, že dnešní vzdělanci nemají politického vlivu. Jeden z hlavních mluvčích, muž zkušený a moudrý, hluboce vidící do srdcí a povah, vysvětloval to vnitřní nekázní a neopravdovostí dnešních vzdělců. Je-li dělník v nějakém spolku, plní všechny povinnosti, které mu spolek ukládá. Nechce-li je plnit, řekne to otevřeně a ze spolku vystoupí. Kdežto vzdělanec v takovém spolku zůstane, povinnosti neplní, ale vynalézá devětadevadesát důvodů, jimiž se snaží dokázat, že pro něho ty povinnosti neplatí. Není pak divu, že s ním nikdo nepočítá a že mu nikdo nevěří. — To je pravá zrada vzdělců: že užívají svého vědění a vzdělání k zastření svých skutečných úmyslů a místo pravdy předkládají světu své vychytralé fikce. Člověk by skoro řekl, že se tomu naučili na střední škole, když si vymýšleli důvody na omluvu své nepřítomnosti ve škole. Jdou pak do života s rutinou omluvenkových lží. Jen ho slyšíme, takového omluvenkového inteligenta: nechce se ovládati, proto říká: jsem nervosní. Nemá pevného přesvědčení — proto říká: ctím všechna přesvědčení. Nechce se zpovídati — proto říká: kněží vymysleli zpověď. Stydí se za svou příslušnost k Církvi — proto říká, že má své vlastní náboženství. Je smyslný a neumí se zapřít — proto dokazuje, že je přirozené být smyslný. Nedivno, že se ho poctiví lidé zříkají a že mu nakonec zbývá jen jediná kariéra — býti mučedníkem lži.

*

Četl jsem tohle: Nobel potřeboval tajemníka, poctivého a řádného člověka. Doporučili mu mladého inženýra, který byl velmi chud a hledal si místo. — Čekám ho zítra k obědu, řekl Nobel. Mladý muž přišel přesně ve stanovenou dobu. Sedli ke stolu. Po několika všeobecných větách počal Nobel útočiti na náboženství. Mladý muž zbledl. Měl hluboké náboženské přesvědčení a cítil se dotčen slovy Nobelovými. Nobel pozoroval jeho rozpaky a zdvojnásobil své útoky. Mladý inženýr to už nevydržel. Začal odporovati svému hostiteli a bezohledně odrážel jeho poznámky. Rozhovor se bezmála proměnil v hádku. Najednou propukl Nobel v smích, podal hostu ruku a srdečně mu ji stiskl. — Líbíte se mi, pravil. Takových lidí potřebuji. Přijímám vás do svých služeb. Kolik z našich mladých inteligentů by obstálo v takové zkoušce?

*

Ještě jeden příklad. V sextě měli matematickou kompozici. Při opravě konstatoval profesor, že jen jediný žák vypracoval všechny příklady správně a jmenoval ho. — Připíšte si tam ještě výsledek x^2 ! Máte tam jen výsledek $x^1 = 0$. Jinak jste jediný, který to vypočítal! Pochválený student zčervenál a po chvíli se sešitem v ruce přistoupil ke katedře, aby vysvětlil profesoru, že ani on ten příklad nevypočítal. Výsledek, k němuž dospěl, byl $x = 0$, ovšem. — Pane profesore, to bylo tak, já jsem počítal, ale nevýšlo mi to. Pak najednou zazvonilo a začaly se odevzdávat sešity. Mě popadla zlost a tak jsem nakonec připsal: $x = 0$. Ale vlastně jsem to nevypočítal.

Profesor vzal sešit, přehlédl postup výpočtu: opravdu, výsledek byl jen náhodný. Při opravě se dal svěsti jen správným výsledkem a postup nekontroloval.

— Máte pravdu. Zmýlil jsem se. Zasloužíte jen dobrou. Ale že jste se přiznal, za to zasloužíte víc než velmi dobrou. Jste přece jen nejlepší chlapík v této třídě!

*

Vynikající gynekolog a sociální hygienik Albert Niedermeyer vzpomíná na svá studentská léta: »Jako dítě jsem byl velmi nemocný a slabý, trpěl jsem od raného dětství ušní chorobou, dlouhá léta jsem nesměl plavat, prodělal jsem několik těžkých zánětů plic. Mimo to jsem byl ve třídě nejmladší a nejmenší — nebylo pro mne štěstím, že jsem přeskočil jeden školní rok a tak se dostal do třídy, kde byli hoši mnohem starší a silnější. Teprve na vysoké škole jsem dohonil, co mi chybělo na vzrůstu a tělesných silách. Ve škole jsem cvičil špatně a zůstával jsem za ostatními tím více, čím více se učitel tělocviku zabýval těmi, kdo dobře cvičili, a málo si všímal slabých, kteří tělocviku potřebovali nejvíce. Ani v tanečních hodinách jsem nesklidil vavřínů: slovem, kdybych nebyl býval tak dobrým žákem a snad i dobrým kamarádem, nebyl bych ve třídě obstál. Pocit, že budu „pořád zaražený“, mne dlouho neopouštěl a byl mi na překážku právě tam, kde jsem měl nejvíce příčinu býti hrd. Možná, že s touž potřebou vyrovnati se druhým souvisela i snaha dokázati v pití totéž, co nejsilnější pijáci, a nejen to, nýbrž i předstihnouti všechny. N e c h t ě l jsem uznání na poli duchovním, nýbrž na poli tělesném. Tenkrát to bylo tak, že závodění v pití a rvaní, spojené s nejhrubším možným chováním, se pokládalo za jakousi formu jadrnosti a poskytovalo studentu vítané příležitosti, aby vnější obhroublostí a umělkovaným sebevědomím zakryl vnitřní nejistotu.« (Wahn, Wissenschaft und Wahrheit. Lebensbekenntnisse eines Arztes. A. Pustet, Salzburg-Leipzig 1935, S. 51—52.)

Z tohoto tristního obrazu předválečného studenta padají některé neutěšené stíny i do naší doby, i když se musí přiznati, že byl vždy veliký rozdíl mezi studentem německým a českým, a i když je zřejmo, že student dnešní i v ohledu mravním stojí výše nežli student předválečný. Jedno zůstává nezměněno: že se student jaksi stydí hledati vítězství na poli ducha. Učí-li se pilně, nerad to přiznává ze strachu, aby nebyl pokládán za dřiče. Učiti se je jakousi hanbou. S tím siláctvím je to dost povážlivé: nezávodí sice v pití, ale oddává se sportu pro sport, ba co horšího, nepěstuje ani sport, ale zuřivě se o něj zajímá, jako by výkony tělesné byly nejdůležitějšími výkony na světě.

*

Student je krásné jméno. Studere znamená usilovati, hledati, bojovati. Studere znamená podnikati věci těžké a heraklovské. Studere znamená vítěziti. Ve vás, studenti, jsou všechny naše naděje. Kdysi ve starých Athénách se radilo devět archontů, jak zachránit Helladu. Návrhů bylo mnoho, ale všichni cítili, že pravé a vskutku osvobozující slovo nebylo dosud řečeno. Povstal nejstarší člen rady a hodil před sebe shnilé jablko. Udiveným archontům pravil: To shnilé jablko je náš stát. Ale jádra jsou zdravá. To je mládež. Z těch jader musíme vypěstovati nové stromy.

F. K. But:

RÁNO

Červené kmeny sosen
omoklé trčí k nebi
kapkami rosy pošplíchané

Krajinu hřeje vítr
Toť Máchův sladký sen
a srdce láskou rozplakané.

Červánky v pozadí nad obzorem
jak divadelní kulisy
paprsky slunce zulíbané

Město snů

T. V.

Studentský román

XIX.

Běla se vypravovala na ples. Nějak se jí ani nechtělo. »Tak se chystej, děvče!« zlobila se matka. Běla se protáhla a vběhla do pokoje se oblékat. Už měla na sobě dlouhé šaty, když zaslechla spěšné hlasy ze síně. Hovor se zesiloval. Bylo slyšet vrzání dveří, kroky. Hrozná zvědavost ji zachvátila. Jako tažena přešla temnou kuchyní a u dveří síně se zastavila. Slyšela zřetelně hajného Kavku, otcova kamaráda. »Du vám du, bylo už hezky širo, a vidím cosi u stroma. Podívám se a vidím, chudák, takovej mladej, všecek ztuhlej, dyť by zmrzl. Dovlekl jsem ho k vám.« — »Asi srneček,« řekla si Běla a otevřela dveře. Proud světla se jí vylil vstříc. Viděla otce, hajného i matku sklánět se nad kýmisi, ležícím na zemi. To nebyl srnec. Obličej měl ve stínu, oči zavřeny. Matka se vztyčila, světlo mu zalilo obličej a jak Běla vešla, rozevřel oči. Jako když odhrne náhle poklop se studně a objeví se její hloubka. »Podívej se, koho donesl Kavka!« otočila se matka rozčileně k ní. Běla se nahnula dopředu: »Jurka!«

XX.

»Jak je mu?« — »Tak co, je mu lépe?« — »Kdy se vrátí?« — »Počkejte!« rozehnal se Jan, zavíraje dveře a vážně setřásal bílá perička sněhu s kabátu. — »Člověče filosofskej, tak mluv!« netrpělivě ho žduchl Ferdík. — »No tak. Není prý to nic zlého. Je jen hrozně vyčerpaný. Nechtěli mě ani k němu pustit, je prý hrozně zesláblý. Řekl jsem doktorovi, že už je tam tři dny a že chceme vědět, co je s ním.« — »Správně, no a mluvil s tebou?« — »Ten doktor? To se ví!« — »Ale ne, Jurka.« — »Mluvil, dnes už neměl horečku. Dopoledne sem mluvil na fakultě s Bělou. Vzkázala ho pozdravovat. Víte, že ho našel jakýsi hajný a donesl k nim? Běla se chystala právě na ples, ale místo na ples běžela večer telefonovat pro záchranku.« — »Řekls mu to?« — »Řekl.« — »A co on?« — »Prý že ho to nezajímá. Dal jsem mu kytíčku sněženek. Poslala mu ji. To jste měli vidět, jak zčervenal. Vykládal cosi, že je zasnoubena s Frantou, ale myslím, že měl zas horečku.« — »No a není?« vpadl Ferdík. — »Nesmysl, kde jste to vzali? Franta by chtěl, ale ona s ním přece vůbec nechodí. — Nechal jsem ho chvíli. Když jsem se otočil, Jurka už spal. Je skutečně hrozně slabý. Sněženky měl ve vázičce, pěkně opatrně narovnané. Předtím tam měl růže od Dražky. Díval jsem se po nich. Ležely na stolku a na zemi. Venku jsem potkal Dražku. Byla, chudák, celá ustrašená. Je medička, jistě by ji k němu pustili, ale on si nepřeje. Bylo mi jí líto, jako těch růží!« Všichni mlčeli. »Jo, a co ještě. To hlavní bych zapomněl.« — »Od toho jsi filosof,« štípl Ferdík, ale byl umlčen. — »Zavolal si mne ten doktor a ptal se po Jurkovi. Řekl jsem mu všechno. Povídal, že má jakéhosi známého, moc bohatého a že ten by potřeboval někoho, kdo by jeho synka teď nějaký čas připravoval ke zkoušce na gymnasiu. Je to sice v menším městě a Jurka by tam byl i se zaopatřením, neboť na přednášky teď stejně nemusí a na učení mu čas zbude.« — »To bude Dražka zuřit. Řekla prý už všechno doma a tatínek se obměkčoval, že by Jurku i trochu podporoval.« Joža se ušklíbl. »To byl asi u nich randál, ale co by papá nedovolil.« — »Je ten Jurka divnej, raděj bude učit nějakýho pitomýho kluka, než by chodil s Dražkou,« vzdychl Ferdík, »taková prachátá!« Jan sklonil hlavu a řekl do ticha: »Sny.«

Vlak se pomalu rozjížděl. Jurka stál zamyšleně u okna. Šedé, ponuré budovy nádraží se pokorně rozběhly vzad a ustoupily moři špinavých domů a střech. I to řídlo, až pole a louky se rozlily kolem trati. Jurka se vyklonil a zadíval se zpět na město, které zešedlo jako hrst kamení, a v pozadí je hlídaly zelené lesy, rozlité až k obzorům. Usmál se a radostně si pohladil náprsní kapsu, ve které měl dva poklady. Vysvědčení od státnice, »moc pěkný«, jak je upřímně i s troškou závisti pochválil Ferdík (to maminka zapláče radostí) a — malou šípkovou růžičku, kterou mu dala včera na rozloučenou — Běla. Jen jedno ho mrzelo. Že ho tak dlouho podezřívala, že by chodil s Dražkou pro peníze. Ještě včera mu říkala, aby prý jednou nelitoval. Jurka litovat! Dražky mu bylo líto. Jela do lázní. Snad se vyhojí, zapomene. Jurka si umínil, že se za ni bude každý den modlit. Však se Běla modlí za Frantu taky, tak co.

Štíhlé věže už jen z dálky zadumaně ukazovaly vzhůru k nebi, až jak vlak zahnul, zmizely docela. Kolikrát ho ještě pozdraví, kolik plánů mu splní, kolik jich zklame, Jurkovo město snů?
Konec.

O Holanďanech a jejich zemi

Velký národ v malé zemi.

Holandsko je země zvláštností. Tak tomu prý už bylo od stvoření světa, poněvadž, jak s oblibou a s hrdostí na svou práci Holanďané říkají, »Bůh stvořil nebe a zemi s výjimkou Nizozemska, jež stvořili Holanďané sami«. Má v sobě kus pravdy toto rčení. — Už dávno by se turisté nejezdili dívat na pohádková pole hyacintů a tulipánů, na větrné mlýny a na překrásná města na vodě, kdyby nebylo pilných Holanďanů, kteří mohutným systémem hrází překazili vlnám oceánu jejich zhoubnou práci. — Není bez zajímavosti číst historii Holandska, dovídat se o nadvládě římského imperia nad Batavy a Frézy, jež nakonec na víru obrátil Karel Veliký, o kruté vládě králů španělských, o obrazoborcích za reformace, o holand-

ských bojích za svobodu od 16. až do začátku 19. století, kdy se Holanďané osvobodili z nadvlády francouzského císařství. Daleko zajímavější je však sledovat neméně úspěšný zápas Holanďanů s přírodními silami. Je to boj o chleba, boj, jenž nedovede unavit jen tvrdé Holanďany, boj proti vodě, jež hrozí zaplavit propadající se půdu. Věčná práce, spojená s nejistotou úspěchu, usilování zachovat kus země, určený zákony přírody za moře, námaha, již by staří Řekové a Římané zařadili mezi věčné tresty v podsvětí, udělala z Holanďanů lidi důkladné práce, dala jim neúnavnost, smysl pro skutečnost, vynalézavost a podnikavost. — Holanďané začátku dvacátého století mohou být hrdi na to, že v jejich době byla začata jedinečná práce, až dosud nevídaná v dějinách lidstva, práce o vysušení celého moře. Tímto mořem je Zuiderzée, jež za 100 či více let dá

holandským obyvatelům na 220.000 hektarů úrodné půdy a bude dvacátou provincií. Turista tohoto věku může spatřit ze skvělého podniku, jež Holanďané rádi nazývají třináctou prací Herkulovou, jen počátek. Ale už to stačí, aby si uvědomoval, že je v zemi národa, jenž je jedinečným příkladem všem malým národům, které mohou a chtějí být přes svou nepočetnost velkými.

Holandské kontrasty.

Holandsko je malá země s velkou historií, malá země velkých malířů a myslitelů, malá země s velkými koloniemi. Země, o níž se dovídají už malí žáčkové, že je níže než hladina mořská a že Amsterdam je severními Benátkami, země větrných mlýnů, s nimiž se nemohou rozloučit američtí turisté a litují, že Amerika je příliš daleko, než aby si je mohli odvézt domů jako turistickou trofej, země, kde sedláci místo obilí pěstují daleko výnosnější cibule tulipánů a hyacintů. Země snad jediná na světě, kde vládne královna, země, na niž jsme si zvykli dívat jako na evropskou výjimku, v níž je všechno docela jiné. Touto pečeti vyjimečnosti a někdy paradoxnosti jsou označeny příroda i díla lidí.

Země mraků . . .

Je překvapen Holandskem každý, kdo si nedovede pod rovinou představit nic jiného než nezajímavou a nesnesitelnou maďarskou pustu. Nebe dává holandské krajině to, čeho se jí nedostalo při stvoření světa. Na poznámku cizincovu, že v Holandsku je všechno kromě hor, mají Holanďané obvyklou odpověď: ale máme mraky. Kdo zná plátna slavných holandských malířů, uvěří, že mraky mohou nahrazovat krásu hor. Uvěří tím spíše, vidí-li holandské nebe v celé jeho měnlivé kráse barev, tvarů a nálad. Nebe dává holandské krajině poesii a zvláštní světlo, jež činí krajinu stále jinou a chrání ji před jednotvárností. Holandská krajina je jiná v bouři, kdy nad ní visí těžký příklop mraků, jehož jasné konce nad mořem lze dohlédnout, je jiná v plném slunci, kdy vydají svou stříbrnou krásu vody, je jiná ráno a večer, kdy oblaka při západu slunce ukáží se v plné velkoleposti, kdy přestávají být doplňkem krajiny a kdy jen dlouhé siluety topolů připomínají člověku, že žije na zemi. Zvláštní půvab má šedá a nehybná obloha, hrozící deštěm, jež dává holandské krajině zvláštní melancholickou náladu, smutek a severskou zádumčivost.

. . . vod

Mluvíme-li o duši holandské krajiny, vzpomínáme na vody. — Čím by bylo Holandsko bez vod? Čím by byl holandský venkov bez větrných mlýnů, jež čerpají přebytečnou vodu a jejichž vážně se pohybující lopaty připomínají promyšlenost a důkladnost holandské práce? Čím by bylo Holandsko bez dopravních kanálů a bez moře, jež mu dává nejen svou krásu, nýbrž i kus Indie a Jávu, jež živí tisíce rybářů a na jehož březích v Scheveningu utrácí své peníze Evropané, zakládající si na tom, že se mohou opékat v nejdražších lázních. A čím by byly Amsterdam, Utrecht a Delft bez vodních ulic, jež se stávají pevnými jen za tuhé zimy, kdy zamrznou a kdy občané místo na kolech jezdí do škol, na nákup i do úřadů na bruslích?

. . . a květů.

Závisí-li turistický ruch na kráse krajiny, pak je Holandsko nejkrásnější na jaře. Tehdy se 8000 hektarů bývalého Haarlemského moře a severních provincií promění ve skvost-

ný pestrobarevný koberec narcisů, tulipánů a hyacintů. Koberec právě tak krásný jako vzácný. Není to dávno, kdy nový druh narcisu byl oceněn na 1300 hol. zlatých, t. j. na 20.000 Kč za cibuli.

Ale kvetou nejen pole, nýbrž i krásná zahradní města. Květy a zahradní architekturou, jež je jistě jednou z nejlepších na světě, si Holanďané oživují krajinu, aby jim nezevšedněla a aby byla veselejší v melancholickém ovzduší.

Nic tak výstižně necharakterizuje Holandsko i jeho obyvatele, jako květinová pole a zahrady. V nich se jeví Holanďanova vynalézavost a pracovitost i smysl pro krásu. A snad i symbolem holandské pohostinnosti mohou býti tulipány a narcisy. Čerstvou kyticí těchto krásných květů nás vítali každý den ráno naši holanďtí přátelé. Děkujeme jim za ně i za všechno z plného srdce.

Ctibor Mařan.

Miloš Krejza:

ČERVNOVÉ RÁNO

Spí, tichá křídla od severu k jihu rozpjatá,
svým zobcem míří v teplou dlaň mých stínů,
jak karmínu když slunce vlije do zlata
sní plameňák v svém rudém hermelínu.

Nezralé boky jabloňových sadů chvějí se
a noc je ke dni jako voda k splavu nakloněná,
v déšť závrtný se mění matný prsten měsíce,
vybledlé plachty oblak hodil obzor přes ramena.

Můj bílý dům se ztrácí v houštích červnových,
už jitro svítá modrou zvonovinou,
pokorné srdce v den se budí ve hrudích,
zní opět skřivan znělec písní jinou.

V míru svou už promluvila noc a plameňáku květ
jak pramen zemi vrácený své proudy svírá,
stůj, buď tiše, ta má smutná tvář se nesmí rozbíjet,
v té chvíli, když se ráno rodí, nikdo neumírá.

Tři prosy

Večer

Přidušená, smavá něha večerních stínů skropila návrší i údolí. Radostný, udýchaný a šepotající vánek zakýval dlaní, dechl v okna zachmuřených příbytků, rozesmál lidské oči stopené ve stínech řas — uplakané tíhou dlouhých a těžkých snů, ztemnělé smutkem a hrůzou prošlých dnů. City se drobí, trhají v mlhavé, nejisté úryvky vět — v bezbarvé útržky hedvábných hadříků.

V nesmírném chaosu večerních tónů a dalekých světél zakroužila přání a touhy lidské duše, zachvěla se v divných hloubkách citů a krás. Lidská duše — lidská duše! Chvějící se démantové neznámo, široká louka plná květů — dětský úsměv v jasmínovém loubí. V mihavém kolotání honících se stínů, ve vírném světélkování lámajících se ohnivých šípů zapadá slunce. Ve fantastických spirálách snů a v jemnouncém zahvízdání hnízdicího kosa, doznívá trylek započaté myšlenky, tichého, nesmělého doufání.

Šero a stín pohladilo lehkou rukou nějaký záhyb, zapomenutý kout člověkovy srdce,

ametystovou mlhou zadýchal, omotalo hebkým závojem všechny smutky — prohloubilo zžíravou touhu po měsíčních záhadách hvězdných světů, upnulo zachmuřené oči v jediné místo, čarovné hvězdy — večernice.

Sametový, fialový večer jednou paží objal lidská obydlí, malé domečky v údolí, i velké, pyšné a honosné stavby — druhou dosáhl na hlavy stromů a výše, až ku hvězdám.

Obě měkké ruce položil na ramena mlčícího člověka, samotáře, tuláka, aby ho pozvedl, ve svých loktech hýčkal, uspal v zapomnění.

Zázrak nejvyššího smilování — zapomenutí sebe, chvilkové zapomenutí všech bolestí. Není to už šílenství zlata a krve západu, ale není to ještě ani krutá, černá beznaděj nočních příšer; to milosrdný, dobrotivý, uzdravující, vonný a milovaný večer upřel tmavé oči do lidského srdce.

Ruce

Dvě sinavě bledé ruce se natáhly do nekonečných, průzračných prostorů, dva kalichy podivné vůně vykvetly na záhoně zapomenuté lidské zahrady. Dvě ruce s dlouhými, nervosními prsty, se dvěma prosícími dlaněmi, ruce nemocné steskem po přátelském stisku bytostí sobě podobných. Dva jindy hbité údy ustrnuly, odumřely, ne ve sladké, ale v zoufalé nečinnosti, jako zvadlá rostlina, hořce složený v klín smutného člověka — schovaly se tam v zahanbení. Lkaly do šedivého, deštivého dne, teskné ulice, volaly o pomoc — a jen velkoměstský ruch, zaječení automobilové sirény, v prudké, trhavé křeči, jim bylo odpovědí.

Celý svět se proměnil v černou kalužinu deště, v níž zmírá neopatrná, ještě slabá včelka, která si vyletěla příliš časně za sluncem a květy.

Je daleko práce, krajky, květy, modlitba, zbyla jen nemilosrdná, neúprosná skutečnost — poutající, tísnící okovy.

Ruce, které dovedly pracovat zimničně, s radostí i pýchou — až krůpěje krve třísnily jemnou, širokou krajku, které dovedly hladit smutná srdce lidí, dovedly se modlit, se vzepjaly v divokém vzdoru, v děsivém, táhlém, chraptivém výkřiku němých — a pak se prosící a pokorné, natáhly daleko — daleko, jako ruce matky, které všude dosáhnou dítěte — byť bylo i na konci světa, zachytí je za cíp vlajících šatů, aby je donesly ke rtům, za slaboučkou, stříbrnou, pavoučí nitku, neviditelnou pásku, vedoucí od srdce přímo do matčina náručí.

Prázdné ruce — bez práce, bez zájmů, které upustily v temném chrámě modlitbu a nemohou ji nalézt a konečně naleznuvše ji nemohou ji uchopit zkřehlými prsty, nemají síly vzepnout se vzhůru a bojí se klesnout zpět do temného bezdna šedivých, pus-
tých dnů.

Vždy znovu se vzepnou v náhlé, nemocné naději — a znovu poklesnou v prostory stínů, tančících větrných běsů, vyjících vlčími hlasy v údolí hrůzy.

Ubohé, bezkrevné, dlouhé ruce opuštěného člověka, natažené v prázdnotu, dva hadi svíjející se v bolesti . . .

V kloubech zapraskalo v náhlém blouznivém zalomení, v posledním vypjetí zmítající bolesti — a ty dva vykřičníky svlažené slzami, se konečně našly v klidu — stiskly se ve vroucí modlitbě.

S Bohem

»S Bohem«, kratičké slůvko se vyronilo ze sevřeného nitra, jako žhavá a kouřící kapka krve, jako šíp vystřelilo ze srdce jednoho a bleskem protnul, zanítilo druhé srdce.

Největší, nejkrásnější slovo na světě — slovo, někdy vyslovené docela náhodně a bez-myšlenkovitě, jindy plné bolesti a snad kruté, zoufalé beznaděje — a přece kolik je v něm krásy, kolik víry a důvěry!

Co všechno jím dáváme druhému člověku, říkáme-li je od srdce k srdci — opravdově, upřímně, procítěně: »Jdi, Bůh tě provázej, Bůh tě ochraňuj všude, na každém místě — a nejvíce tam, kam já za tebou nemohu; jdi, žij v klidu a míru, žij šťastně, bez bojů nechť je cesta, buď tvoje práce radostí a tvoje dny požehnanou úrodou. Věřím pevně a vím, že tě bude chránit Ten, k němuž upírám oči v bezmezné, dětské důvěře, Jehož ochraně tě svěřuji. Nemám strachu, vím, že se ti nic nestane, je-li On s tebou.«

»S Bohem« — slovo snad chvilku člověka poděsí, ale není v něm hrůzy, není zoufalství. Snad chvíli zabolí někde hluboko, hluboko v samých základech lidského citění, vždyť někdy ani nedostihne bytosti, již bylo určeno, dopadne už jen jako poslední dárek na smuteční příkrov někoho drahého, jako květina, ovitá stuhami našeho přátelství.

Něco zaniklo — usnulo.

V špinavé kaluži deště dohasla veselá jiskřička — někde daleko umlkla radostná písnička života, skřivánkem jásaající nad polem.

Disharmonický tón zahvízdl drásavě vzduchem, zabolet v sluchu, ale pak klesl do brázdy smírného zapomenutí, nedovedl zranit, jen bolestně překvapil.

Vím, někam do kvetoucího údolí šlo slunce snít, snad o kráse přátelských svazků, snad také o nevyslovitelnosti a vzácném, bílém jasu největšího, Božského daru v srdci člověka. — Je to dávno — tak dávno, ale zatím hle! pominula noc a v modravém příšeří nového dne svítá — svítá . . .

Drobnou kaskádou stříbrného smíchu seskákalo, rozstříklo se ze sevřených rtů jiné slůvko, radostně hřejivé, hrající a lámající se v duhových barvách — pokropilo všechny dny vlhou prškou — zelenou, jarní barvou naděje: »Na shledanou!« H. Červinková.

Do Choryně!

Studentky z Brna, Tišnova, Jihlavy! Ještě vám nevybledly krásné obrazy prázdninového štěstí? Dosud vidíte v duchu nádherné lesní cesty, chlupy a potůčky, ještě vám znějí veselé písně a žerty, ještě cítíte pohodu slunce i stínu v oase života na Žernůvce? Ještě vám nevymizela z paměti krása tabernakulu, z něhož jste přijímaly Ježíše a s ním radost i sílu k apoštolátu?

Nuže, slovo »Žernůvka« zaměňte za slovo »Choryň u Val. Meziříčí« a »Tišnovku« za dráhu »hranicko-trenčanskou«, jeďte do Lešné—Lhotky a odtud podél krásné Bečvy jste pěšky za 20 minut opět v táboře, a to v domě ct. sester sv. Kříže v Choryni na Valašsku.

Letos opět! Letos ještě více! Začneme exerciciemi, prozkoumáme sebe, stanovíme před-sevzetí životní reformy, vyléčíme a posílíme duši záračnou silou Těla Páně — a potom na koberec obrovské zahrady s potůčkem, do stínů bříz a jedlí na břehu Bečvy, na písek a oblázky v pohodlné, nízkovodé, ale křišťálově čisté a svěží Bečvě! »Vo zdravie, vo spasenie — mnogaja ljeta!« Za jásotu a zpěvu, žertů i vážných hovorů, šprýmů i povzbuzení budeme přidávati do vašeho charakteru nové důvody k radostnému vytrvání na dobré cestě, jak si přejí vaši rodiče a jak samy chcete.

Po Žernůvce Choryň! Loňská kytice bude rozmnožena květy z Hranic, Val. Meziříčí, Vsetína, Lipníka a snad i odjinud. Počátkem srpna vzhůru do Choryně! Prof. A. Glos.

Deset minut s Jónem Svenssonem

Páter Nonni přijel se na nás podívat. Vždycky jsem tolik toužil, abych mohl aspoň jednou v životě vidět autora knih, jež jsem měl snad nejraději. Kdo z jeho čtenářů by tomu nechtěl? Proto jsem byl tak šťasten, že jsem mohl za ním přijít, podívat se na něho a zeptat se ho na všelicos zajímavého nejen pro mě, nýbrž i pro celý nesmírně velký okruh jeho čtenářů. »Stále na cestách? Odkud jste přijel, Otče Nonni?« »Odkud? Byl jsem před tím ve Švýcarech, stávil jsem se ve Vídni a odtud zamířil k vám.« — »Jel jste rád do Československa? Jste tady po prvé.« — »Právě, že po prvé. Musím vám říci, že jsem měl určité

obavy. Vždyť vaše země jest pro mne úplně neznáma. Ale toužil jsem po ní. Leckde jsem se setkal s Čechoslovákem a často jsem se podívoval na výstavách expositiv vašeho krásného skla. Vaše země je krásná. Lidé tak milí, veselí a ohniví. Říkám vám: Čechové a Italové mají v tomto směru mnoho společného.«

»Tak se vám líbí u nás?« »Velice se mi líbí. Studuji charaktery a srovnávám...«

»Těšíte se na setkání se svým překladatelem P. Hrubým?« »To víte, že se těším, moc se těším, zvláště v tomto případě,« a s milým úsměvem pohlédne na P. Hrubého, který ho překládá do češtiny a napsal jeho nejlepší životopis.

»Co vás udržuje při činnosti?« »Práce. Bez ní bych nemohl žít. Nejraději píši a přednáším.«

»Kolik přednášek jste již absolvoval?« »Už moc. Už skoro 4500 a vždy se těším na další.«

»Hlavní věc, že jste zdrav.« »No, děkuji, to jsem. Vždyť jsem ze silného normanského rodu. A nikdy jsem nekouřil.« »Ani jednu cigaretu?« »Ani jednu.«

»Jak píšete? Doma?« »Kdepak doma. O mne říkají, že jsem Freiluftmensch. Také nic nemiluji tak jako čistý vzduch. Vezmu si kus papíru a jdu s ním ven na procházku. Píši v chůzi.«

»Proč píšete?« »Proč? Protože musím. Musím psát. V mém životě jsem našel tolik duševní bídy a skleslosti, a když jsem viděl, jak ti lidé jsou zoufalí, psal jsem, abych jim vrátil radost ze života.«

Plně se mu to podařilo.

»Těší vás dopisy od čtenářů, kteří po četbě vašich knih našli duševní vyrovnanost?«

»Ohromně. Vždyť moje korespondence je veliká. Dostal jsem také mnoho dopisů z vaší země. Jeden z nich mě velice dojal,« říká, a podává mi dopis od MUDra J. D. »... často najdu svého synáčka nad knížkou jako ve snách a v koutečku jeho očí najdu i slzičky. Jsou to slzičky mého dítěte, které se chce řídit radami, obsaženými v knížkách slavného islandského spisovatele... Kdyby do té Prahy nebylo tak daleko...«

U Herdra ve Frieburku, kam mu dochází korespondence, má jeden pokoj, do polovičky naplněný takovými dopisy. A všechny jsou skoro stejné.

»Musím tedy psát. Je to ve mně.«

»Jak jste začal?« »Dvacet let jsem trpěl, protože jsem nemohl začít psát. Učil jsem týdně 33 hodin, nesměl jsem při tom nic jiného dělat. A kdy také. Až v 54 letech jsem začal. Byl jsem nemocen a již hrozen do starého železa, vidíte, to mně pomohlo.«

»Co chystáte pro nejbližší dobu?« »Mám ještě velikou, velikou touhu, ale...« Jest tajemstvím jednoho Němce a jednoho — Čecha.

Ještě posledních několik vteřin.

»Co vzkazujete československé mládeži?« »Jenom to, aby byli dobrými křesťany.

Nechť mládež žije co nejdéle v svých ideálech, nechť zůstane co nejdéle mladou a vytrvá v rytířských ctnostech sv. Václava.« Stisknutím ruky, která tolik krásného vykonala, se loučíte a naposled spočinete na jeho vlídné tváři. Ještě jednou se chcete podívat — ale dveře se zavřely.

Antonín Šeba (L. L. 26. dubna 1936.)

Ljubljana-Praha

Slunce zapadalo, poslední nedělní večer na Slovinsku. Sešli jsme se na návsi chlapci a zpívali, jak je u nás na venkově zvykem. Zpívali jsme, hovořili a potom jsme šli — podle zvyku — zpívat děvčatům pod okna. Takový je zvyk na Slovinsku před odchodem některého z nás do ciziny.

*

Na ljubljanském nádraží zapískal vlak. Byl jsem vykloněn z okna nad hlavami kamarádů, kteří přišli se se mnou rozloučit k rychlíku Ljubljana—Praha. Bylo jich deset a každý z nich mně něco radil. Mezi nimi byl i můj kolega na výměně, Josef Hodan, který mně neustále připomínal, abych nezapomněl si dát orazítkovat jízdenku a neplatil celé jízdné. Poslední slova zanikala. Ljubljanské nádraží se ztrácelo.

*

Kupé. Byli jsme tři cestující z Ljubljany do Prahy, stará paní, Němka, kolega z Ljubljany, studující v Praze, a já, který jsem odjížděl na výměnu do Prahy.

Krajina ubíhala v oknech vlaku: líbivé slovinské vesnice, bílé kostelíčky na kopcích a údolí se strmými stráněmi. Dlouho nás doprovázela slovinská řeka Sáva. Na severu Slovinska, ve Štyrsku, je krajina jiná. Vidíme tam roviny rovnoměrně poseté bílými domky a kvetoucími loukami. Čas od času na vysokých kopcích vyrůstají hrady, to je charakteristické pro slovinskou krajinu.

Podobné je Horní Štyrsko v okolí Hradce. Tyto dvě krajiny jsou si podobny jako sestra sestře. Skoro by se zdálo, že je upravenější, cesty jsou lepší, širší a vesměs asfaltovány. My Slovinci jsme si vědomi, že je to slovinská země, i když v ní vládne Němec. To nejlepší, co jsme měli, nám vzali.

Kolem Leobenu nás zahabila černá noc. S kolegou jsme chtěli spat, ale marně. Neustále nás vyrušovali průvodčí, pasoví revisoři, celníci a detektivové. Němka a já jsme měli ještě nepříjemnosti s jízdenkou. Neměl jsem čas obstarat si potřebné razítko, ale přesto jsem dobře cestoval bez něho. S Němkou byl těžší kříž. Měla cestovat ve skupině, ale tvrdila, že když zaplatila, že může jet. Strašně se rozčilovala, když na ni průvodčí útočili. Z rozčilení nepřestávala jíst. Papír a odpadky házela do pouzdra, které měla vedle sebe. Před Prahou vše i s pouzdem vyhodila z okna ven.

V sousedním voze jeli dva obchodníci ze Šanghaje. Měli s sebou slonovou kost a jiné orientální předměty. Celníci vše patřičně vyclíli.

O půl druhé v noci jsme přijeli na českou půdu. V Horním Dvořišti jsme se zastavili. Noc byla temná, nic nebylo vidět. V blízkosti Tábora začalo svítat. Vlnitá krajina nás doprovázela až do Prahy.

*

Jsem tedy v Praze. Jako bratr uprostřed sester a bratrů. Katolické akademické spolky mne přijaly do svého středu. Co dám já jim a co oni mně? Zde se otvírá široké pole možností.

Přišel jsem, abych poznal, jak žijí moji bratři. Poměry, ve kterých žijí národy, jsou různé. Poznání těchto růzností je prvním předpokladem k spolupráci a k odstranění nedorozumění, která vznikají nejčastěji neznalostí poměrů. Spolupráce všech katolíků je v naší době velmi potřebná.

Nechť se toto dílo uskutečňuje v katolických akademických spolcích. Všechno dobré si vyměníme. V dnešní těžké době, v době velké nespravedlnosti sociální, která utlačuje svět, máme my katoličtí studenti těžkou úlohu, kterou můžeme úspěšně vyřešit jen spojením studentů všech národů.

Největší práce je na poli kulturním. Z dosavadních zkušeností je jasné vidět, že výměnami se uspíšily výměny kulturních hodnot, hlavně na poli literárním. Stejně důležitosti je spolupráce v oboru národohospodářském a sociálním.

Mladá generace roste. Bude-li žít v přátelských stycích mezi sebou a pozná-li se, bude také v politickém životě spolupráce snazší. Vždyť budoucnost národů a států je v rukou mládeže.

Mohl bych uvést ještě celou řadu podobných kladných stránek těchto výměn. Nejvíce získá přirozeně ten, který přijel na výměnu, protože jinak nikdy by neměl příležitost poznat onu zemi a onen národ po všech jeho stránkách.

Ločniškar Lado. Ze slovinštiny přeložili: Lad. Pospíšil a Jan Matějka.

F. X. Sadovský:

MEDITACE V MÁJI

A tiše jen sen jako pták
mým křídům rozpětí dává
Od němých rtů až po oblak
básníku Máje tvoje sláva

Tichounce tiše jenom tak
tvůj sen chci v dlani mít
a jeho vzruch a hrůzný tlak
v mém zpěvu usmířit

Dosloužit s mědí plísni času
v posledním nářku beze mdloby
Rozdělit smyslům línou krásu
tekoucí krve do nádoby

Dech mračen uspí v nekonečnu
znavený výkřik hořkých úst
dej Bože Věčnu dej Bože Věčnu
stoletým spánkem dílu růst

Rozdávej léku do století
všem zemím jitřních zrání
k všem krutým dnům ať doletí
chladiivý šátek zdání

Ty ptáš se hůlko poutníkova
proč lítost větru padla v květ?
Proč Láska Zrada kvete znova?
Růst ticha slyš slyš zabíjet

Jde loukou jedovatou zelení
a čítá krůpěj na rtech tvých
té tváře noci nemění
sbor duchů — hořký smích

A loukou a lesem a strání
svůj zpěv teď ladí spleen
Mrtvému stisku neshledání
pod krovem kapradin

A bzukot včel a sytý strach
o zrno budoucího člověka
jež do věků jen prach
roj sluncí nezleká

Do kola vln ční mrtvý bod
do bouře znění tympanová
Pohřební písně doprovod
vykouzlil pyšná slova

Chtěls znát ten drahý hlas
pro který času nebylo
Znej prudký divý kvas
v němž lásku slovo zhubilo

Jak se dělá soutěž

Řekne se soutěž a všichni vztyčí uši a poslouchají, co to bude. Obyčejně se má v soutěži něco vyhrát, něco vysoutěžit. Vždyť kdo by nechtěl něco vyhrát? Někdo milion, jiný auto, třetí piano, čtvrtý hrneček na čaj nebo podobnou domácí nepotřebnost, pátý zas něco jiného, každý chce něco lehce, bez práce vyzískat. To jest jeden druh soutěže — soutěž vyhrávací. Do druhé kategorie se dávají takové soutěže, kde se sice nedá získat motocykl, deštník, hodinky nebo plnicí pero, nýbrž se má z několika účastníků vybrati jeden, případně dva, kdož čestně obstojí a ponesou hrdý titul vítěze. Tito vítězové jsou také odměněni. Jednak morálně (vždyť vyhráli), hlavně však finančně, to znamená po nutných srážkách se jim vyplatí honorář. Takovým způsobem se soutěží na plakát, stavby, mosty, přehrady a podobně. Nejzajímavější a ze všech soutěží nejdokladnější jsou foto-soutěže. Obyčejně se dělají v klubech před fotografickými výstavami, kdy se musí došlý »materiál prosejt«, nebo se vypisují v různých časopisech. Všemocná porota zasedne ke stolu, dá si přinést sbírku obrazů a rokuje. »Poslyšte, pane kolego, tento obrázek je naivní, vizte zde ty skvrny od prstů, a ten člověk se nestydí to poslat, chachacha.« Druhý člen nadzvedne brýle, přiblíží nebezpečně svůj nos a odvětlí: »Máte pravdu, drahý příteli, všech deset je na tom znát. Račte to odložit.« Třetí člen poroty nesouhlasí a pohnutým hlasem varuje: »Ale, ale, pánové, vždyť komposičně je to dílo nad jiné vynikající, což na vás nepůsobí mohutným dojmem zde to krásné vklinění osvětlené cesty do šerého, takorča ponuře vyhlížejícího lesa? Ona technická vada se přece dá omluvit spěchem autora, který nejenom fotografie robí, nýbrž i jinak se o svou rodinu starati musí. Já jsem pro vystavení.« Nastává čilá a hlavně věcná výměna názorů a má se hlasováním rozhodnout o dalším osudu tohoto díla. Obraz se nepověsí.

»JITRO« A FOTOGRAFICKÁ SOUTĚŽ.

Psalo se 31. srpna 1935. Nazítří mělo vyjít první číslo sedmnáctého ročníku. Těžce oddychuje vstával technický redaktor na pokraji Prahy, mnul si oči a pohlédl na budíček, který stál jako bdělý strážce vedle na stole. Bylo 1/2 10. hod. (ráno). »Franto,« povídá, »to je hrozný, tak časně se probudit, teď už neusnu. To zas bude dnes den. Dnes se stane něco strašného.« A skutečně stalo: byla vypsána foto-soutěž »Jitra«. Tak to tedy začalo. S počátku nesl následky zlého činu sám. Potom odjel a dědilo se. Mimo jiné se zdědila také fotografická soutěž, která jako červená nit se táhne XVII. ročníkem.

PRVNÍ SOUTĚŽITEL.

Zvláštní poštovní posel donášel dopisy čtenářů, již o překot posílali své snímky. Přišel první dopis s označením »fotografická soutěž«. Obřadně byl otevřen a prohlížen obsah: 4 obrázky, z toho 3 rozmazané a 1 neostrý. Tak to pokračovalo dál a obrázky se hromadily.

CO VŠECHNO PŘIŠLO.

Bylo toho moc. Různé věci různě krásné. Tedy nejdřív portrety. Pan A-Zet »vyblejskl« jakousi slečnu (patrně ji znal) a moc se mu to povedlo. »Ty jsi tak krásně „trefená“, říká jí, »že by bylo škoda nechat tě jenom u mě v kapse. Ty musíš přijít ven. Ty se budeš tisknout, aby se mohli tvé kráse všichni podívat.« Co říkal, to také splnil. Poslal ji do soutěže »Jitra«. Srdce plesalo nad dokonalými výrobky primána Jiříčka, který dostal k vánocům nejmodernější Box-Tengor. A protože také v zimě jsou krásné dny, kdy slunce prorazí hradbu mraků a usměje se na svět, vyšel si Jiříček s tetou na procházku. Chodili stále, hledající vhodné místo pro fotografování, až přišli ke stromu, jež oba uznali vhodným k zvěčnění. Postavil k němu drahou tetinku, odstoupil několik kroků, zvedl aparát k oku, cvak, a už tam byla. Obcházel kolem ní s posvátnou úctou (neboť ona to byla, která mu aparát věnovala) a pátral, odkud je nejzajímavější. Po-

CO S TÍM?

[illegible]

305

Studentské snímky

Na prahu života

Byli dva sousedé. Byly to dvě bytosti neživé; abychom rozlišovali přesně: dvě místnosti. Nade dveřmi jedné byl nápis: Tř. VIII., nade dveřmi druhé: Ředitelna. A byly ty dvě místnosti v podivném vztahu. Bylo mezi nimi něco těsného, přátelského a skoro příbuzenského.

I.

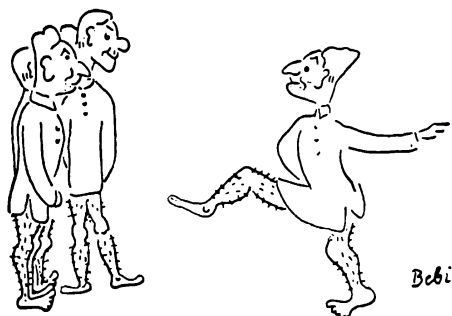
Patří k sobě dva pojmy: »Třída osmá — žáků dvacet tři!« Jeden bez druhého nemůže existovat. Tř. VIII. — samo o sobě nic neznamena: jakákoliv třída VIII., bezvýznamná místnost jako jiné, mrtvá, zamlklá, někdy hluše zamlklá. Ale přidejme k tomu: žáků dvacet tři — a ta mrtvá místnost oživne, podivné síly jí dodá představa dvaceti tří žáků a vidíte-li ji třeba prázdnou, cítíte se stěn a z lavic uchvacující, vžitý dech dvaceti tří. Ostatní vše je bezejmenné, tu je jediné forum — třída osmá, jediný tvor — bezhlavý, nepostizitelný a nepotlačitelný, semenišťe zla a výsměch všemu řádu — žáků dvacet tři ...

Podivné jsou výmysly lidské. Vymyslelo se, aby se žákům třídy osmé říkalo oktávání, aby se jim připomínalo, že už jsou dospělí, že mají tuto svou zralost dokázat. Oni za to nemohou, Bůh ví, že ne. A pochopit to také nemohou. Ale to je jen důkaz, že lidský rozum je slabý na pochopení všech věcí a že proti zákonodárným autoritám veškeré reptání je bezdůvodné. Vždyť každý pochopí, že více než osm roků sem chodit nemohou z toho jediného důvodu, že by nebylo pána nad ně, že by autoritu ředitelskou ponechali jen pro ty spratky; sami by mu chtěli »dělat vítr« jako on jim dělal, když v nižších třídách přišli do třídy před stanovenou hodinou a kdy bylo nutno znáti úkryty tajné a méně příjemné; konečně proto, že by neměli místa. Nanejdvůh by si musili třídu přenést do ředitelny, vždyť přece třída devátá neexistuje! To jsou důvody, pro které žáci třídy osmé jsou vysazováni na dlažbu po různých obřadnostech, které sotva zakrývají důvody skryté, nehledě k tomu, že devět let snadno se prodlouží v deset, což je lhůta potřebná k získání domovského práva — nu, a to je přece nebezpečná věc. Tomu se musí zabránit.

Je nutno znáti vnější i vnitřní vlastnosti oktávy, jinak nepochopíme jejích činů a jejího ducha nikdy. Tedy popis vnější: dvacet tři postavy, jež mluví dostatečně samy za sebe. Výšky všech rozměrů, pro šířku stačí půlka dveří. Že je nutno někdy otevřít celé, toho je příčina jiná. Zvláště je zajímavá fysiognomie jejích; zde se studium tváře-znalství dokonale vyplácí: poznáme typy od visionáře sovětského až po zolovského naturalistu a šaldovského ironika. Než to už patří do popisu vnitřního. Co se týče zevnějšku, s opravdovou péčí starají se o svůj majetek: mužské pokolení o porost organický, t. j. prales, na nějž zapomene někdy přijít vichřice, něžné pokolení o usazeniny a nánosy různých barev, patrně původu diluviálního. A vůbec všichni pěstují tělesný blahobyť. Po stránce vnitřní: krátce — je to dvacet tři geniů. Někdo tvrdí, že to »genius« se může někdy psát s »y« podle skutečné jeho tvrdosti. Jiné, ještě jízlivější jazyky souhlasí: Ano, geniů! Ale to prý má zvuk jako »tichý blázen«. Přece extrémny se dotýkají! Tiší sice jsou, ale jen když právě nemluví. Jinak — vidí-li kdo zástup lidí a slyší křik podobný hádce, to se oni baví; dorážejí-li na sebe pěstmi, to se o něčem domlouvají. S ledakým nemluví. V tomto ohledu zvláště vyhlásili bojkot profesorům. Ale někdy přijde záchvat sdílnosti. Jde jich na př. sedm až deset městem, vážní jako senátoři. Potkají děvče. Zastaví se. »Ty, co děláš vaši? Už zavezli do mlýna?« — Napadne-li někdo je, zastaví se na delší dobu. A tu přijde prazvláštní debata: »Ty, a odkud jsi?« Zaražený pohled, jako by něco ukradl. Odpověď. »Chodíš pěšky? Po silnici, že?« zdánlivě nevinné otázky, ta vlídnost splete tázaného ještě více. A třetí otázka: »A nejezdí tam parní válec?« Odpověď už žádná, ten pochopil smysl otázek, že vlastně sám svým přitakáním přisvědčil, proč se zdál potrhlý: že jej asi pojezdil parní válec. A oni

už neříkají nic, odcházejí s nevyrušitelným klidem. Ale ten jejich výsměch! A postižený by si byl nejraději »naliskal«...

Jiné charakteristické rysy: jeden se vás na př. bude při německé úloze vytrvale ptát, jak se píše »der«, jiný s oblibou při společném obědě vykládá o věcech, jež patří k procesům trávení. Další jest nadšencem pro moderní umění, zvláště když vyrozuměl z obrazu, že malba měla představovati »snědený řohlík« a jediné srozumitelné jest jméno »umělce« a cena: 20.000 Kč! Podobně úsudek o básních, jež začínají malým písmenem, je takový, že kdyby jej slyšel »básník«, už by »básní« asi nepsal. Jsou však vlastnosti, jež jsou společny více osobám: při studiu »drou« tak, že je nutno je napomínat, aby se jim z toho něco nestalo. Je pak dosti milosrdných samaritánů, kteří je po té »dříně« probudí. To bývá zvláště v pondělí.

A tak to jde dál a dál, do nekonečna. Jejich vlastnosti jsou mnohostranně rozvité. Nesmí se tomu nikdo divit, mají přece vzdělání! Jsou mezi nimi odborníci na všechno: básníci (hrůza!), kritikové, umělci, kteří před tělocvikem v košili napodobí nejlepší exotické tanečnice; jsou mezi nimi ti, kteří pěstují československou vzájemnost a zabývají se ethnografií; nejlépe ze všeho znají srdce kterékoliv děvčice z lidu a odtud jeví snahu po vzájemnosti. Všichni pak dospěli svým vzděláním k ideálu inteligenta, t. j. člo-

věka, který všemu rozumí a ve všem si dovede poradit. A to je vlastně úkolem vzdělání. Ve svých projevech dělí se na několik skupin: hlavní jsou skupiny impresionistů a satiriků. Stranou stojí filosofové, při čemž definice filosofa zní: filosof je ten, kdo nic nechce a kým nic nehne.

II.

Měl bych popsati místnost druhou a muže, jenž ji ovládá. Je to muž, který má na ústavě úlohu krotitele a je tedy užitečný. Po paní školníkové, školníkovi a oktávánech je to nejmocnější muž na ústavě: ředitel. O něm stačí říci, že při jediném jeho slově: »Marš!« bezhlavě prchají všichni, kterým to patří a mizí tam, kam ukazuje jeho napražená ruka. To »Marš« je takové úsečné, břitké, to »š« na konci zasyčí jako had. V tomto slově je jeho moc.

A přece jsou s ním oktáváni v nejlepším přátelství. Vždyť přece jsou sousedé! Mluví-li k nim, mluví jako ke kamarádům. Každé jeho slovo budí u nich šílenství smíchu, když suše a se strhující výstižností tepe, co mu přišlo do rány. Blázní-li celý národ po výsledku některé kopané nebo po premiéře něčeho à la »Balada z hadrů«, uleví si: »Co chcete? Vždyť československý národ je na hlouposti jako stvořený!« Je vášnivým obdivovatelem módy. »Ty máš gatě jak sukně!« praví klukovi na chodbě, když se mu pět minut němě obdivoval. Oktáva, pozorující ho od svých dveří, div se nepotrhá nad tím jeho pohledem a hlasem. Nebo vidí na chodbě sextána v »pumpkách«, za nimiž se celá oktáva točí ve své ironii. »Ty si tam vem aspoň dva podnájemníky do každé nohavice!« praví, když došel až k němu. »To je móda, to je móda!« Oktáva nemá dechu. Aby toto přátelství utužovali, prokazují si vzájemně menší líbeznosti. On, vidí-li kde jejich chybu, tepe je, suše a nemilosrdně, před nimi mluví o nich tak, jako o někom nepřítomném. A to je nejvíce mrzí. V oplátku oni jemu luskají prsty přede dveřmi. To ho dopálí nejvíce ze všech lidských hloupostí. Vyběhne z ředitelny, rozladěn na nejvyšší míru — chodba je prázdná. Snad někdy slyšel z oktávy tlumený, výsměšný smích... O této jeho zálibě dozvěděli se kdysi, když chodili k němu pro křidu. Dveře měli otevřeny, na chodbě bylo hlučno. Najednou kdosi, jda mimo, pohodlně si luskal. »Řekněte mu, že to tak dělá pacholek, když žene voly — —« vztyčil se ředitel nervosně. Oni vyběhli, neboť nemohli udržet smích. To si zaluskal mimojdoucí profesor. Jak to působilo, to si zapamatovali a dělají to se zvláštní zálibou. Obyčejně v přestávce stojí všichni ve dveřích na chodbě. Uvidí-li někde ředitele, vzadu někdo, jen tak pro zábavu, zaluská. Nastane zmatek. Celý ten chumel oktávánský se vrhne dozadu, aby zmizel ve třídě. Dveře nestačí, praskají a rachotí. A to je důvod, proč se otvírají někdy dokořán, jak bylo už psáno svrchu.

A stalo se mnoho a mnoho případů podivných a rozkošných.

Přišel do oktávy kluk pro mapu. Primán, nezkušený, nerozumný. Mapy tam nebylo. »Ale je tady vedle — u susedů!« Kluk uvěděl. A šel tam. A potom — —! Celá oktáva jako zachvácená strašlivou epidemií potácí se, skáče po šatně, klesá ve třídě do lavic v hrozném smíchu. Jedni se šli podívat pod schody naproti ředitelně, aby měli krásnější pohled na to lví doupě, až kluk poletí; po případě, aby mu dali záchranu. Ale ti se potom nemohli vypotácet nahoru. Prý: »K čemu mně sem chodíš?«

Jindy zas zkoumají platnost zákonů, poznaných ve fysice: chtějí přivést Ferdu do vynucených kmitů. Stačí pohladit ho po krku. A už musí být experimentátor na útěku a vzít s sebou všechny tužky, pera, sešity. Jinak by se na nich vymstil trestající hněv, každá věc by letěla do jiného kouta. Tu milosrdné duše ujmou se pronásledovaného. Když rozhněvaný usedne, přijdou a chlácholí: »Co sa zlobíš? Takový hodný chlapec!« A zas ho pohladí po krku. Nová honba. »A že nemá energie? Hleďte, už hoří jak došek! Všecko od něho letí!« Proto ho chtěli kdysi zchladit: »pokropili« ho vodou. Ale protože už ve flaše vody nezůstalo, musil se výkonný orgán tohoto nápadu dát na útěk. Ferda za ním. Dostihl ho ve dveřích oktávy. A nač by se za ním víc honil? Ze dveří vylítla na chodbu jen noha, ale místo určeného místa zasáhla ruku pronásledovaného. »Řink!« Sklenka se octla v troskách na zemi. V tichu chodby to zařinčelo příšerně. Co teď, než vyběhne »šéf«? — Duchapřítomnost je vzácná věc. Nedumali nad sklenkou, ale jak byli rozběhnuti, jeden vrazil na záchod, druhý couvl zpět do oktávy. Teď vyběhl ředitel. Vidí ohavnost zpuštění, ale chodba prázdná, nikde ani živé duše... Se stropu to přece nespadlo! Dívá se na strop, kolem — taková hrozně komická bezradnost! Ale rozluštil to. Vrazil do oktávy. A dal jim...! Když odešel, ozval se v tichu stísněný hlas: »Uz más!«

A bylo příhod takových...

III.

A letěly dni. Krátil se školní rok, blížila se doba podivných, jakýchsi slavnostních chvil. Má podivné chvíle ta třída osmá: dožívá se vrcholu svého soužití. Ta třída, to je kolektiv — tvor bezhlavý, nepostizitelný, semeníště zla a výsměch všemu řádu, je nezdolatelná ve svém celku. Proto musí být rozpuštěna, rozehnána. Pak každý, samotný mezi normálními lidmi, pozbuďte všech buřičských vlastností, stane se tichým občanem, přizpůsobeným svému okolí, bezvýznamným.

Ten rozchod bude letos zvlášť slavnostní. Odejdou oba sousedé: oktáva i ředitel. Oktáva — prý do života, ředitel — ze života, do výslužby. Po 25 letech práce zde. A proto ten letošní rok tak slavnostní. Osamotní obě sousední místnosti; napřesrok budou docela jiné, dostanou nové obyvatele...

A ty vzpomínky na dni v nich ztrávené jsou tak zvláštní! Od rána do večera tu bývali oktaváni — odjížděli až sedmým vlakem. O něco dříve odcházel ředitel. Byli tu v zimě, kdy s časným večerem přicházela tma a mráz. Vichr a metelice se honily kolem v ulicích, postavy pospíchaly, hnané zimou. Nad nocí a vichrem z velké budovy zářila do tmy okna dvou sousedních místností. V jedné snil hlouček mladých duší o něčem příštím, něčem velikém, o něčem vpředu, co je čeká, co potřebuje jejich síly, práce, obětí a ideálů. A bylo to tak podivně krásné; v zamyšlení přistupovali k oknům, na něž útočila vichřice, za nimiž byla tma, dole v ulicích světla vzdálená a houpala se ve větru...

Bývali tu rovněž za jarních odpolední, kdy slunce otevřelo budovu dokořán a hřálo do srdcí, kdy život byl ještě blíž. Něco zpívalo a nutilo rovněž k písni. Tehdy oktavánskou písni zvučel celý ústav.

A přišla chvíle po poslední konferenci. Všechno se chystalo k rozchodu, všude byl spěch a vzrušení. Ven, domů! I ředitel pospíchal chodbou s podivným rozechvěním. A jda mimo oktávu, zaslechl zpěv:

»Stále kupředu jdem, nikdy nezoufáme,
stále kupředu jdem — tam v dálce náš cíl —
my jsme hoši oktaváni, kdo by nás neznal:
dotáhnout to co nejvýše, toť náš ideál —«

Byl to jejich pochod vlastní skladby, jejich hymna. »To je všecko zvrtačilý, to je zvrtačilý —« šeptal ředitel. A v očích měl jakousi rosu...

Somatologie

Je 10 hodin; přestávka před somatologií. Na stupni stojí kostra, která je předmětem obdivu mnohých žáků. Jeden jí sahá na žebra, druhý zase se zajímá o kosti nožní, a aby je rozlišil, píše si na ně humerus a ulna. Vzadu tluče »Nebešťan« dřevem o lavici a zpívá baladu o ledvinách na slova somatologie. (On se totiž tak učí.)

Ale již zvoní a pan profesor, doprovázen několika vyvolenci, vstupuje do třídy, v ruce nese lebku a již od dveří křičí: »No ták, to tady zpívají nákej černošskej valčík. Všichni si sednou.«

Prohlédne zběžně kostru a sedne si za katedru.

»Pero!« (erární se vytrvale ztrácí.)

Zapíše a několik (asi půl třídy) jde se omluvit.

Jak to vidí, hned:

»Dnes se omluvy nepřijímají!«

Ale s povděkem a mírným napomenutím je přijme a vytahuje, ó hrůzo, notes. »Budu zkoušet. Nuž, k tabuli půjde, nó, půjde, řekněme, půjde, třebaš (náhle rozhodnut) Ženichovský, ten nám dlouho nic neřekl. No, třebaš nám řekněte, co víte, no, třebaš o těch ledvinách.«

Zatím došel »rytíř smutné postavy« ke stupni (na stupeň ani nejde), pohladí si ulízaný účes a se šepotem »napovídej!« začíná:

»Ledviny, ehm, ledviny, vědecky ře-če-no renes, jsou v těle lidském ...«

»Dobře, dál!«

»... uloženy jsou po páteři a na průřezu rozeznáváme různé vrstvy hmot a uvnitř jsou klíčky H... H, ehm, klíčky, napovídej, H... H...«

Z lavic se ozývá: »Henlovy, Hen-lo-vy ...«

Ženichovský pohodí lebku, pohladí vlasy a »hlasem vítěze« začíná znovu:

»... jsou klíčky, jež zovou se klíčkami Henleinovými. Tyto ...«

»No, dost, přece něco umí,« praví pan profesor zachmuřeně, zatím co se celá »klasa« směje. »Sednout,« a hledá v notesu druhou oběť.

»Nuž, tedy o močovém měchýři nám poví něco Kapitán.«

Z lavice se vyřítí žák »sporé« postavy, zřejmě »našprtaný«. Ještě není na stupni a již se hrne z úst příval vědomostí o močovém měchýři.

»Dobře, dobře. Jaké jsou tam svaly?«

Kapitán klidně: »Mimické!«

»No, on se učí, až na ty svaly, ty si trochu spletl. Sednout! Tak se uchte všichni! No, půjdem dál. Dál tam máme o ústrojí nervovém ...«

—šek—

Když byla fyzika...

Zvonek odzvonil a nám se zdá, že to byl umíráček. Je před fyzikou. Otvírají se dveře a jimi vchází pan profesor, jako strašný mstitel uražených Mus.

Uděláme kříž a posadíme se do lavic. Leč velmi mnohým se zdá, že sedí na špendlicích.

»Na dnešní hodinu bylo opakování, pravdaže? Volho, pojd' nám něco povědít!«

V zadní lavici se zvedne dlouhá, vyzáblá kostra a sepne ruce: »Prosím, pane profesore, až příště! Prosím vás pěkně!« — »Jen pojd' a řekni nám něco nového!« — Volha, když vidí, že pan profesor je neúprosný, zvedne se a jde k tabuli.

Třídě se ulevilo. Vědí, že když je Volha volán, fysik má dobrou náladu.

»Tak nám pověz, jak se přesvědčíme o elektríně v ovzduší?« — »O elektríně v ovzduší se přesvědčíme, když zdviháme do výše železný hrot z vodivého kovu!« Hlučný smích zazní třídou. Zdá se, že i lavice se smějí.

»Špatně! Čím měříme hustotu elektriny?« — »Sím... sím hustoměry!« — »To leda podle tvé fyziky! Vyjmenuj druhy násosek!« — »Máme násosku rovnou, křivou, ohnutou a ochrannou!« — »Tu jednu vynalezl jsi asi ty! K čemu se používá násosky ochranné?«

Touto otázkou je Volha zaražen. Rukou si zajede do vzrostlých vousů a pak vítězně řekne: »Násosky ochranné používají lékaři, aby se něčeho nenapili!«

Huronský smích je odpovědí. Tentokrát i vážný fysik se směje, div se neohýbá. »Učil

ses něco?« — »Sím ano!« — »Umiš něco?« — »Sím ano!« — »Tak si sedni!« A Volha kráčí do lavice jak Napoleon po vítězné bitvě.

»Sůvo, pojď k tabuli!« K tabuli se přivalí dlouhé bidlo, o kterém se latinář vyjádřil, že dosahuje hlavou na měsíc, ale pro své nápady že by se mohl balit do peřiny.

»Co je specifická váha?« — »Specifická váha je číslo pojmenované, které nám udává, kolik váží 1 kg vody!« Nad touto mistrnou odpovědí se třída znovu rozesmála na celé kolo. Ale Sůva se nedal. Na druhé otázky jakžtakž odpověděl, takže se vrátil do lavice s trojkou. Fysikův notes sklapl a obtížen jednou »koulí« (minimální výsledek) se stěhoval do náprsní kapsy.

Vlád'a.

Profesor franštiny

S koleny rukama obepjatými a přitaženými až ke bradě sedala Soňa v poslední lavici — ano, velmi vkusná posice — a obyčejně jedla. Výklad jí byl tuze fádňí, vždyť jej slyšela už druhý rok — ostatní dívky však velmi poutal, bylo to jistě vidět z rozzářených, dychtivých očí a někde až i maloučko pootevřených úst.

Jsou takové chvíle, kdy dovede milovaný profesor přivábit, upoutat pozornost, unést tak, že by za ním šlo dychtivé, zvědavé mládí na pokraj světa — takové bývaly u nás hodiny francouzštiny.

Profesor Petr, šedovlasý pán s okuláry, než přišel na náš ústav, žil dlouhá léta ve Francii: všechny studentky ho měly opravdu rády. Stalo se jednou, že musel opustit ústav, byl přepracován. Po dlouhém uvažování a rozmýšlení nastoupil zdravotní dovolenou. Všechny ty velké i malé dívky, jimž byl otcovským přítelem, plakaly. Kolik dnů jste mohli potkávat jeho třídu s uplakanýma očima: snad to byla pro mnohou z nás první, opravdová bolest.

Od tercie, kde totiž začínala franština, do oktávy, byly jsme prostě do svého profesora zamilovány — a také jen on to byl, který u neposlušné, vzpurné třídy něco zmohl. Všechno viděl a rozuměl dětské a dívčí duši jako málokdo. Jemu byla svěřována »nejtajnější« tajemství a on byl důvěrníkem spáchaných hříšků a nejružnějších lotrovin — a dovedl vždy pomoci a svojí třídě zachránit alespoň zdánlivou dobrou pověst. Dalo mu to někdy hodně práce, aby nemusel dát tu nedostatečnou — ba někdy téměř prosil — ač dovedl být i hodně energický a přísný, kde bylo třeba.

Takový byl náš třídní, nechtěl nikdy »svým drahým holčičkám« ublížit — v tom byl snad až příliš měkký.

Pamatuješ se ještě, Mílo, jak ti říkal »tvrdohubý koníček«, když jsi se stále nemohla naučit francouzskému přízvuku — a mě vytáhl za copy, které jsem mívala upletené na uších (až jste mi žertem říkaly Libuše), přímo z první lavice — a potom jen podotkl: »Dobré je to, dobré — jen trochu více si hledět té gramatiky, Jeanne, jen kdybyste té gramatice chtěla věnovat více lásky — vezměte si alespoň někdy tuto knihu, uděláte mi tím radost — ne jen samou literaturu!«

Kolikrát jsem si už vzpomněla na tato, i jiná jeho slova a na svoji nenapravitelnou lenost a nechuť ke všemu, co »zavánělo« jakoukoli gramatikou.

Vzpomínky mne ovívají jako jemný, sladký, první a nesmělý jarní vánek po kruté zimě, všechny jsou milé a drahé, i když tu a tam skápla perlička hořkosti. —

Co jich bylo, co se jich vystřídalo, těch našich neúnavných a beznervých vychovatelů, ale takové profesory — světlé příklady, jako byl profesor Petr, a jejich dobrá slova, poneseme ve svém srdci — až do konce života. —

H. Červinková.

Na cestách

Je červenec. Slunce nemilosrdně praží na silnici, po níž se loudavě vlekou tři postavy — tři trampí-studenti — zmoření vedrem.

»Já bych už pil i mléko,« naříká Pepek.

»Nedělej nám chutě! Copak si myslíš, že máš žízeň jenom ty?« odbrukuje mu Karel, který má jazyk již bezmála až na vestě.

»Že se vám chce hádat! Kdybyste raději šli trochu rychleji, abychom už byli u nějaké studny,« okřikuje je Václav.

Pepek a Karel zmlkli a podle Václavovy rady přidali do kroku.

»Tak' kdyby nás svezlo auto,« začíná po chvíli opět Pepek.

»Jó, to víš! Každý už na tebe čeká.«

Jejich slova přerušilo auto, blížící se zezadu k nim.

»Zastavte! Svezte nás!« křičeli trampy z plných hrdel.

Ale auto se šine nevšímavě dále. Jen ze zadního okénka vykukuje na naše trampy červená tvář škodolibě se usmívající slečny.

»Aby vás šlak trefil,« ulevil svému hněvu Pepek.

»To jsou moresy, co? Nesveze nás a ještě se na nás šklíbí a myslí si: Jenom se plazte po silnici jako červi. Já mám peníze a mohu jet autem.«

A trampy ze samého vzteku dali se do rychlého pochodu. Za chvíli došli do lesa, jehož stín je trochu občerstvil. A při písničce, kterou si zazpívali, zapomněli skoro úplně na svou zlost.

»A hle, hle! Tamhle stojí to auto, co nás nechtělo svézt,« udiveně povídá Karel svým druhům, kteří též jaksi udiveně dívají se

na auto, objevivší se v zatáčce. — »A skutečně! Je to ono! Nemůže asi dál. Praskla mu snad dušička, nebo má poruchu v zažívání.«

Zatím došli až k autu, jehož zadní pneumatika byla žalostně splasklá. Šofér nadával, až se hory zelenaly a slečna jen pocapkovála kolem.

»Práci čest!« neodpustil si Pepek, když šli kolem nich.

Rub:

Tak přece 4

»Ale, podívej se! Židenice to vyhrály 3:0. Vždyť je to tady v novinách,« rozčiloval se v němčině Karel.

»Ale novinám nevěř,« odporoval Franta. »Vyhrály to 4:0.«

»Co vůbec ty můžeš vědět. Tady je to černé na bílém.«

»Prášku, čtete dál!« přerušil náhle jejich hovor hlas od katedry. Karel vyletěl z lavice, chytl knihu a — — mlčel.

»No tak! Bude to? No! Der Priester...«

»Na které stránce je to?« rýpe Karel svého souseda.

»Vy jste nedával pozor, že? Tak si sedněte,« ukončil Karlovu námahu hlas páně profesorův.

»Tak přece jenom 4,« zašeptal zdrcený Karel, když si sedal.

Rub.

T E X T Y

Jistota jsoucna

Naivní a nepřekonatelné úsilí, jež lze vyjádřiti tím, co Spinoza nazýval základní tendencí každého jsoucna setrvati ve jsoucnu, se projevuje a osvětluje nejen pudem zachovy samým, nýbrž i vrozeným přesvědčením, že ani sebevražda neničí: ve chvíli, kdy nějaký člověk se chce zahubiti, touto touhou po zničení nutně přiznává, že jest přesvědčen o svém jsoucnu a nejen o svém vlastním, nýbrž i o jsoucnu skutečnosti, proti které bojuje. A tak za všech okolností mlčky prohlašujeme, že se tu odehrává skutečné drama, a že každý z nás tvoří se skutečností sobě vlastní celek, jemuž připisuje vše, co má trpěti nebo vytvořiti, vše, co jest překážkou nebo nástrojem ve vzájemném vztahu. Tu je základní jistota, již se ve skutečnosti žádný skeptik nedovede úplně zprostiti. V tomto smyslu, před jakoukoliv naukou a vůlí, jest nihilismus nemožností. Jsoucno se netáže, pro koho jest; a to, co dříve se nazývalo úplnou přítomností jsoucna v jsoucnu, vylučuje

možnost, že by jsoucno mohlo se odpoutati od skutečna, byť i v myšlení člověka sebe zběhlejšího v kritice, záporu a destrukci. Neboť vše, co pronikáme, poznáváme, myslíme, popíráme, byť to bylo smyšlené a nesmyslné, náleží ještě k jsoucnu; a říci, že nepravdivé je to, co neexistuje, znamená v jedno zahrnouti tvrzení skutečna i neskutečna, jež přesto náleží do řádu myšlení.

Maurice Blondel, *L'ÊTRE ET LES ÊTRES*, F. Alcan, Paris 1935, p. 8—9.

Konec materialismu

Věda se již celkem zřiká materialismu. Ale nesmíme se mýliti: prohlašovati, že materialistický světový názor jest již překonán, znamenalo by podceňovati odpůrce. Projevuje se ovšem na všech stranách touha překonati materialismus a vytvořiti nový obraz světa. Avšak tyto tvořivé síly nedovedou se dosud spojití a setrvávají v částkových poznatcích, nenalézajíce cesty k celému poznání. A tak se ukazuje, že právě v takovém okamžiku obratu nejosudnější a nejdosažnější věcí jest, že nedovedeme dospěti k celému ano. A ještě osudnější jest, že lidé hledající, kteří usilují proniknouti z duchovní noci materialismu k světlu pravdy, se oddávají »duchovědným« směřům a tak zůstávají stranou pravé cesty a dávají se svést na scestí. Tak na příklad anthroposofie Steinerova jest směs pravdy a bludu. Nejnebezpečnější však jsou bludy, které se dovedou nejohrovněji zahaliti v roucho pravdy. Co prospěje, přiblížím-li se v některých bodech k poznání pravdy, odpírám-li plný souhlas třeba jen v jediném bodě? Polovičatosti jsou ubohé náhražky; kdo chce zůstat na polovici cesty, volá-li vrchol? Pravda nesnese škrtů, byť se zdály sebe nepatrnějšími a sebe bezvýznamnějšími; pravda může býti jen celá a nedílná. Pochopme přece výrok: Kdo neshromažďuje, rozptyluje!

Albert Niedermeyer, *WAHN, WISSENSCHAFT UND WAHRHEIT*, A. Pustet, Salzburg-Leipzig 1935.

Křesťanství

Přemýšlelo se mnoho o rozdílech a podobnostech křesťanského náboženství a náboženství našeho národa, pravil mi Mangeše Rao, ale většinou ta srovnání nemají významu, protože je těžko srovnávati s úspěchem dva zjevy, které jsou v podstatě od sebe odlišné. Neboť brahmanské náboženství je filosofie, kdežto moudrost Kristova je praktické učení. Lidé, kteří mohou nesnadno zjistiti a procítiti podstatu zjevů, rádi srovnávají vycházejíce od nepodstatných zjevů průvodních a srovnávajíce jejich cenu. Většinou není v takovém a podobném namáhání jiného úmyslu, nežli snížení hodnotu jednoho na úkor druhého. Aťsi takové tvrzení zní sebe tvrději, nemohu z něho sleviti, neboť lidé, kteří stavějí rozum nad cit a kritiku nad víru, stavějí také zmenšování nad zvětšování, zlehčujíce to, co uniká z dosahu jejich chátrání. Tak se mi zdá, že je jedno, znal-li Kristus moudrost starých národů čili nic. Veliké myšlenky nejsou nikdy mladé, právě tak jako nikdy nezestárnou. Podstatně se sobě podobají, jako jsou si podobny vrcholky nejvyšších hor, všechny pokryty sněhem. Čím níže hledá oko, tím více rozdílů nachází; luza je nejpestřejší a jednotná pouze v bídě. Ale ideálním cílem je být sjednoceným v radosti.

Byl jsem těmito slovy velmi překvapen a šťasten. Méně v úmyslu odporovati, spíše v živém přání dověděti se více o způsobu nazírání Mangeše Raa jsem řekl:

Ale jak strašný byl účinek Kristova učení na lidstvo. Uvážíme-li, jak krvavou stopu křesťanství zanechalo v dějinách národů, zdaliž nemáme nad ním zoufati více než nad kterýmkoliv vyznání jiným?

Ale kdo přehlídí tento účinek? zeptal se Mangeše Rao. To, co vy pokládáte za výsledek tohoto učení, jeví se nám jako jeho první počátek. Já bych nazval toto strašné

a krvavé zápolení lidstva o smysl křesťanství spíše porodními bolestmi toho učení nežli jeho výsledkem. Toto učení je velmi mladé a ještě sotva řádně rozšířené. Což lze bez námahy i jen vnější cestu jeho na mapě nakreslit, jak vtáhlo z Asie přes Řecko a Řím do srdce Evropy, jako by teprve včera ušlo tuto cestu?

Waldemar Bonsels, Indická cesta, Družstevní práce, Praha 1933, str. 218—219.)

UNIONISMUS

Unionistické sjezdy

»Aby všichni jedno byli«, toť program unionistických snah, které u nás od devadesátých let minulého století krystalisovaly ve spolku »Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje pod ochranou P. Marie« a jejichž výkvětem je šest unionistických sjezdů.

Za místo sjezdů zvolen Velehrad posvěcený přítomností svatých apoštolů slovanských i pro svou vhodnou polohu mezi katolickým západem a pravoslavným východem. Roku 1907 dozrávají tyto snahy, vedené Dr. A. C. Stojanem, v I. unionistický sjezd, konaný od 25. do 27. července pod protektorátem arcibiskupa olomouckého Dr. Fr. Bauera, za předsednictví lvovského řeckokatolického metropolity Dr. Ondřeje Szeptyckého, za přítomnosti arcibiskupa sofijského Msgre Menniho, P. Aurelia Palmieri OSA z Říma, P. J. Urbana T. J. z Krakova, Dr. Fr. Grivce z Lublaně a mnoha theologů.

Zdar I. sjezdu, provázeného požehnáním svaté Stolice a sympatiemi katolického západu i pravoslavného východu, přiměl k rozhodnutí, aby se takové kongresy pořádaly každý druhý rok. II. sjezd pořádán od 31. července do 3. srpna 1909 za téhož protektora i předsedy, ale účast odborníků byla daleko větší. Dostavili se také dva pravoslavní theologové, Alexij Malcev, protojerej z ruského vyslanectví v Berlíně, kterého na sjezd provázelo požehnání petrohradského metropolity Antonia, a Vas. Goeken, farář z Berlína.

Řada unionistických časopisů, nově vzniklých na výzvu papeže Pia X. (»Roma et l'Oriente« v Římě, Německu, »Unions-Stimmen«, u nás »Apoštolát sv. C. a M.«), připravuje půdu III. unionistickému sjezdu, který byl pořádán od 27. do 29. července 1911. Na něj se sešlo na 200 učenců s protektorem kardinálem Fr. Bauerem. Místo pro nemoc nepřítomného metropolity Szeptyckého řídil vše Dr. Stojan. Mimo jiné osobnosti zúčastnili se sjezdu Msgre Epifan Šanov, sjednocený biskup bulharský a apoštolský vikář Macedonie se sídlem v Soluni, Arsenius Pellerini, opat slavného řeckého kláštera Grotaferraty

v Římě. Nepřijeli však zástupcové pravoslaví vlivem politických okolností.

IV. unionistický sjezd byl přeložen pro balkánskou válku na r. 1914, pro vypuknutí světové války však k němu nedošlo. Slaven teprve v r. 1924 od 31. července do 3. srpna za nástupce Stojanova arcibiskupa Dr. L. Prečana za obrovské účasti (380). Zvláštního lesku mu dodal list sv. Otce Pia XI. a přítomnost papežského nuncia arcibiskupa Fr. Marmaggiho, který byl protektorem sjezdu, a 20 biskupů (10 z ČSR, 4 z Jugoslaviie, 6 z Polska). Slavnosti unionistické vyvrcholily ve sjezdovou neděli v obřadu svěcení Petra Gebeje, dávného přítele Velehradu, na řeckokatolického biskupa mukačevského.

Formátu mezinárodního dosáhl V. unionistický sjezd (od 20. do 24. července 1927), na němž byly zastoupeny skoro všechny země. Jeho průběh byl oznamován tiskovou kanceláří ČTK a vyslán rozhlasem. Požehnání sv. Otce, které tlumočili profesori »Papežského ústavu východního« v čele s Msgrem D'Herbignym, provázelo celé jednání sjezdové, které láskou snažilo se spojit, co rozloučily lidské vášně.

Květy 25leté usilovné práce jsou stále krásnější a nadějnější, jak svědčí VI. unionistický sjezd (13.—17. července 1932), na němž po prvé došlo k vědeckým poradám odborníků katolických a pravoslavných o sporných otázkách církevních v duchu vzájemné smířlivosti a lásky. Přes 300 účastníků povzbuzovalo v práci požehnání sv. Otce, který s radostí kvituje zájem, vzbuzený unionistickými sjezdy. Celý svět se zajímá o myšlenku svaté jednoty, jež zanítla řady mužů učených a zbožných, jež již vydala přehojné plody v křesťanském písemnictví ve všech národech a řečích. Při těchto slavnostech slavil mukačevský p. biskup Alex. Stojka svou biskupskou primici, jsa věren tradici, zavedené svým předchůdcem, zemřelým biskupem Gebejem, který byl při IV. unionistickém sjezdě na Velehradě vysvěcen na biskupa.

Podle rozvoje těchto unionistických sjezdů vidíme, že na nich spočívá Boží požehnání. Z těžkých počátků — malého semene hořčičného, roz-

rostly se ve veliký strom, pod nímž se scházejí ti, jež vede bratrská láska a touha splnit Kristovo přání, »aby všichni jedno byli«.

A jak můžeme přispětí této svaté ideji my? — Blíží se červenec, kdy bude náš Velehrad hostit účastníky VII. unionistického sjezdu. A zde se každému naskytuje příležitost pomoci — ať již obeznamováním se snahami unionismu, neb modlitbou či jinou obětí — aby zkrátka byl jeden ovčinec a jeden pastýř. H. J.

Ruští spisovatelé při výstavbě SSSR.

Ještě před vyhlášením pětiletého plánu na výstavbu Ruska vyčerpali ruští spisovatelé téměř celou svou zásobu témat z prvních let revoluce. Mnohý už přicházel k poznání, že bude nutno vstáti od pracovního stolu a vydati se na cesty po Rusi na honbu za náměty.

Tu právě byla vyhlášena pětiletka a také ruskému spisovateli tak přímo podána ruka a vybidnutí, aby se zúčastnil výstavby rudého státu podle svých sil. Byla mu dána možnost, aby ve svém díle rozvíjel obraz hospodářského a technického vzestupu Ruska a jeho otázek, a nejen pro informaci zahraničí, nýbrž hlavně pro čtenářstvo domácí, v němž měl posilovati ideu vnitřní jednoty Ruska, posilovati tendence socialistické. Většina spisovatelů zvolila si tématem podati obraz a rozvoj ruského kolektivního hospodářství. Při prvních pokusech však poznali, že jim chybí jakákoliv znalost ruského venkova. Tak nezbývalo než opravdu vstáti od pracovního stolu.

Spisovatelé viděli, že velmi zanedbali poznání ruského venkova, že mnoho mají dohánět a mnoho se učit, aby mohli dobře popsat život v kolektivním hospodářství. K poznání tohoto života nestačila jedna návštěva. Bylo třeba neustále pozorovati, ba bylo třeba vžít se cele do života v kolchozu, bylo třeba zúčastnit se práce, chtěl-li spisovatel nejen popisovati, ale zvláště chtěl-li z vlastní zkušenosti upozorňovati a varovati před chybami, zkrátka chtěl-li se stát opravdovým operátorem života v kolchozu. Podobně zase jiní spisovatelé byli účastni práce v továrnách, na velikých stavbách a jinde. Od té doby obírá se ruská literatura otázkami a řešeními, jež se naskytují při výstavbě Ruska.

S počátku všimla si literatura vzrůstu techniky a zanedbala člověka. Počátek pětiletky stál totiž ve znamení techniky a člověk nejen že nebyl postaven ani do jedné řady s technikou, s přírodou, s věcí, nýbrž byl méně ceněn než stroj. Počáteční údobí ovládla produktivní skizza. Brzy se však ukázalo, že ne technika, nýbrž člověk, který se technikou zmocnil přírody, musí býti předmětem tvoření, člověk v celé své veli-

kosti a bídě, ve své různorodé osobitosti a vnitřním rozporu.

Čtenář konečně už také měl dosti vědomostí o všech změnách, jež způsobila technika, chtěl, aby mu literatura pověděla něco o změnách, jež se dějí denně ve vnitřním životě člověka a o změnách, jež technika způsobila ve vnitřním životě. Odtud došel v Rusku velké obliby román psychologický.

Pro dnešní stav ruské literatury a jejich představitelů jest význačné, že svou pozornost věnují jednotlivým národům a kmenům SSSR a že se snaží co nejhluběji proniknouti do jejich ducha, svérázu (pokud ho neztratili) a psychologie.

To, co pěstují dnešní ruští spisovatelé, jest tedy socialistický realism, nikterak však ještě ustálený. Jeho vývoj jistě bude pokračovati.

Tak pomohla pětiletka ruským spisovatelům budovati nové umění, které sice ještě není hotové, jež však jest a bude pro cizinu obrazem vývoje Ruska po stránce hospodářské i psychologické a jež je tudíž i poučné, poněvadž jeho učitelem je život. Ovšem jen potud je pro nás dobré, pokud odhlížíme od jeho křiklavých tendencí. ajs. (Částečně podle S. Tretjakov, Der Schriftsteller im Aufbauwerke. Slav. Rundschau VIII, 1.)

MISIE

Domorodé kněžstvo v Indočině

K misijnímu úmyslu na měsíc červen.

Misie v Indočině jsou 300 let staré a neméně krví mučednickou proslavené než misie v Japonsku. Čteme-li dějiny křesťanství v tomto území, skláníme se s úctou před věrností a hrdinností tamějších křesťanů, a jsme dojati jejich láskou k pravé víře. Před naším duchovním zrakem defilují celé zástupy mučedníků a my se cítíme takřka ve starém Římě, v krvi zbroceném amfiteatru neb v tajných katakombách. Avšak tyto proudy krve, kterou prolévali sta-

teční novokřesťané, jsou jako by rudé červánky, věštící blízký den osvobození — den vítězství.

První misionáři přišli do Indočiny z Japonska, odkud byli vypuzeni za velikého pronásledování (1615). Pro jejich působení byla však půda velice nepříznivá. Portugalští obchodníci, kteří tam obchodovali, byli hrabiví a dobovační a často i velice uvolněných mravů a pohané ovšem nerozlišovali od nich misionáře. Po různých osočováních byli misionáři vykázáni ze země a nastalo kruté pronásledování, především v Tonkině a Končině, kde bylo nejvíce křesťanů.

Den odchodu misionářů zůstane pro indočínské křesťany vždy památným. Při posledních bohoslužbách se sešel intimní kroužek katechistů, kteří kladouce ruku na Písmo sv., složili slib, že se neožení, aby mohly lépe pečovat o duchovní blaho křesťanů a nahradit jim pokud možno kněze. Tito katechisté si získali velkých zásluh o svou misi a jsou prvním domorodým kněžským dorostem, neboť mnozí z nich přijali později kněžské svěcení a mnozí zemřeli smrtí mučednickou. Občas přišel v přestrojení nějaký kněz, který udílel křesťanům sv. svátosti. Památka je »Červená řeka«, kde misionář přestrojen za obchodníka žil s katechisty na »džunce« měnící na řece často místo, pracoval za jejich pomocí a vychovával je na příští kněze. Tato »džunka« byla tedy jakýmsi prvním seminářem. Jakmile však byli misionáři dopadeni, byli hrozně mučeni; žhavými kleštěmi jim bylo trháno maso z těla a potom kruté usmrceni. Jejich hrdinnost však budí obdiv. Když jeden mandarin chtěl jednoho domorodého kněze zachránit, a radil mu, aby se vydával za lékaře, kněz odepřel se zachránit za cenu lži a byl sťat zároveň s ostatními. Svědectví jejich krve hlásalo, co jeden z nich, Pavel Tinth, prohlásil při smrti zástupů: »Náboženství Pána nebes je pravé i přes to, že král a vládcové tohoto světa je pronásledují a chtějí je zničit. Toto náboženství nakonec zvítězí!«

Význačnou osobností těchto misí je P. De Rhodes. Po dlouhé činnosti v Indočíně odejel do Říma s hlavou prvního mučedníka Ondřeje a prosil papeže o nějakého biskupa, který by v pronásledovaných krajích vysvěcoval domorodé kněze. Viděl sám, že evropští misionáři jsou pronásledovatelům velice nápadní a domorodí kněží mají snazší přístup k srdcím svých bratří. Jeho přání bylo vyhověno a do Indočiny byli posláni apoštolští vikáři, kteří zřídili seminář v Juthii, v Siamu, kde křesťané nebyli pronásledováni. Tak konečně 200.000 křesťanů toužebně čekajících na své kněze, dostalo kněze domorodé, osvědčující neobyčejnou horlivost. Uvážíme-li, že tito mladí kněží skoro po celá tři staletí s he-

roismem podstupovali smrt pro Krista, kterého před nedávnem poznali, jsme skutečně dojati jejich láskou k Božskému Pastýři. Nelze ani zjistiti, kolik kněží a novokřesťanů bylo umučeno pro víru. Jenom během posledních 5 let pronásledování podstoupilo mučednickou smrt 115 domorodých kněží, z nichž 33 dosáhlo již pocty oltáře. Díky vzrůstajícímu počtu domorodým kněžím. Církev neustále přes všechno pronásledování vzrůstala. Na počátku pronásledování bylo 200 tisíc katolíků, na konci (1890) 638.000 katolíků a 355 domorodých kněží.

Dnes je v Indočíně již 1,489.000 katolíků, 2.600 seminaristů, 1.300 domorodých kněží a 2 domorodí biskupové. Indočina je vůbec první a jediný misijní kraj, kde domorodé kněžstvo je četnější než cizí, a to značně četnější. Modleme se tedy, aby kněžstvo v Indočíně, které tak utěšeně vzkvétá, mohlo v radosti a pokoji sklízeti onu krásnou žně, kterou jejich předchůdci zalévali vlastní krví.

Níkl.

MISIJNÍ TÝDEN V LOVANI. Ve dnech 27. až 30. srpna bude se opět jako v minulých letech konati v Lovani misijní týden. Téma je »Čarodějství v misích«.

Fides.

4,000.000 KATOLÍKŮ V INDII. MADRAS. Podle posledních zpráv je nyní v Indii v 58 misijních územích 4,056.155 katolíků. Počet kněží značně vzrostl, a to v řádech na 2.142 a diecésního kleru na 2.502.

Fides.

KATOLICKÝ SULTÁN. Rubungo (Bukoba, Vých. Afrika). Katolický sultán Rubinda, vládce kraje u jezera Viktoria-Nianza, slavil 7. března 25. výročí své vlády. Na výslovné přání oslavencovu slavnost začala mší sv. Sultán Rubinda je katolík a horlivý podporovatel misí, zejména seminářů. Cesta poznání pravé víry nebyla pro něho snadná. Narodil se jako pohan, r. 1928 byl pokřtěn po protestantsku, a teprve r. 1932 byl přijat do Církve.

Fides.

MISIONÁŘ KONSTRUKTÉREM LETADLA. Rangun (Birma). Francouzský misionář P. Picot sestrojil letadlo podle plánu vynálezce Migueta, jež se nazývá »Pou du ciel« (nebeská blecha). Zhotovil je ve volných chvílích za ne celého půl roku. Již dostal z Francie i motor a jakmile přijde povolení od ředitele civilního letectví, pokusí se o start. Letadlo váží 280 liber, stroj má sílu 25 HS a může vyvinouti rychlost 80 km za hodinu.

Fides.

KATOLÍKŮ V ČÍNĚ je podle nejnovější ročenky, vydané sinologickým ústavem v Šanghaji (Zikavei), 2,818.235, počítáme-li v to i katolíky v Mandžukuo. Počet obrácení (dospělých) za rok činí 100.000.

Fides.

K U L T U R A

Gabriel Račanský:

VZPOMÍNKA

Zvečera když
soumrak šedý
políbí mne
stín vlahý,
zdá se mi, že
chodím, bloudím
ulicemi
kdes' Prahy.

Rád se dívám
(co jen v snění)
na vás, lesy,
modrý luh.
Bratrské kraje,
české stráně,
vzpomínám si —
chraň vás Bůh!

Co žádá vysokoškolský profesor od abiturientů středních škol

Prof. Arne Novák žádá od střední školy bezpečný rozhled po vlastivědě: po politickém, kulturním zeměpisu a dějepisu našeho národa. Výslovně žádá důkladnou znalost mateřštiny mluvnickou, slohovou, ba pravopisnou, což, jak praví, »bohužel není samozřejmostí«. Dále třeba přípravy z moderních jazyků. »Bylo,« praví na konec, »velkým a cenným přínosem ze střední školy, dokud abiturienti byli orientováni alespoň v jedné z obou antických kultur a znali dobře její řeč a literaturu. Ale to je dnes vzácností. Nehněval bych se, kdyby to nahrazovala znalost kultury jiné, jmenovitě středověké křesťanské, kde stále klopýtám o ignoranci svých posluchačů. Chtějí býti vzdělanci a nečtli ani bibli, nevědí nic z dogmatiky, liturgiky a hagiologie. Jak s nimi pak pracovati?«

(Otokar Chlup, Středoškolská didaktika, Brno 1935, str. 72.)

Karel Hynek Mácha

Miriam.

»Dalekát cesta má — marné volání!«

»Jako stíny oblaků jdou přes pustá pole, stopy po sobě nenechávající, tak časové letí přes hlavy lidské; vzejde den i vzejde květ, zajde den, uvadne květ, vyvstane noc, vysvítne hvězda, prchá i hvězda hasne; tak se člověk rodí i v krátce umírá, černá jej obklopí noc —«

Sto let se převalilo od zoufale tiché

chvilky v prázdné světnici temného domu nedaleko biskupského paláce v Litoměřicích, ve které za plačícího podzimního dne doputovala bloudící duše nešťastného básníka Máchy. Poutníci jsme všichni my na této zemi bydlící.

»Každý člověk jest i uprostřed největšího zástupu osamělý, a kdo naději v nás budí, činí nás nešťastnými, nejnešťastnějšími však ten, kdo nás učí doufati v nesmrtelnost —« Mácha, člověk veskrze náboženský, jak ho nazval Masaryk, třeba skepsí rozpolcený, jemuž problém náboženský byl problémem životním, pocítil nejkrutěji v sobě pravdivou hrůzu svých slov. — »Nám všem dáno jest neodpočinnosti na žádném místě.« — Žebrák, prosící o políbení a o laskavé slovo těch, které miloval, vězeň, očekávající zítřek s děsným zoufalstvím, marně plakal nad dětinským svým věkem, marně volal k vysokým hvězdám v tichém »přírody chrámu, v němž snad Bůh jest sám a sám«. — Prázdnost věčnosti, noc snu utýrala duši odsouzencovu.

Lessing vypravuje kdesi o báječném ptáku Fénixovi: Když se Fénix ukázal po mnoha letech na světě, všichni ptáci se od něho odvraceli a jej litovali: Nešťastný Fénix, jemuž připadl strašný osud zůstatí bez přítele a bez milenky, protože jediný jest druhu svého! — Zpěvák Máje musel zůstatí opuštěným a vyobcovaným, protože doba nebyla ještě tak svobodná a tak statečná, aby pochopila poesii člověka, který mnoho trpěl, protože příliš miloval.

Básnické dílo Máchovo jest prostoupeno dualismem sporů, chladně ostrým kontrastem lásky a samoty, ticha a bouří, života a smrti, štěstí a smutků. V jeho zápisníku čteme: »Já miluji květinu, že uvadne, zvíře, poněvadž pojde; člověka,

že umře a nebude, poněvadž ví, že zhyne navždy. Já miluju, ba více než miluju, já se kořím Bohu, protože není —« Zahalen v svou karbonářskou togu, vycházel Mácha za hlubokých nocí v samoty hájů a rozvalin, postříbřených bledou září mrtvé luny, aby naslouchal umírajícímu zpěvu toužících slavíků a bouři vlastních myšlenek, vysmívajících se jeho nadějším na odpočinek v lásce ženy a budoucí sen v říši světla. Ubledlé hvězdy tuhly nad ním a ticho lkalo. »Pustota noci obživla jen vlastním jeho nářkem a čirou tmou marně rozestíral rámě svá za nicotnými postavami a preludy svých snů.«

Ze všech bolestí jest bolest samoty nejbolestnější pro toho, kdo miluje.

»Kam pohlédnu, tam mně schází — tvář —« Což neslyšíte vířivou hloubku křivdy v tomto výkřiku?

Zpíval-li Mácha o krásách májových večerů a růžových jiter, zpíval jen proto, aby mohl ukrutněji a krvavěji drásat své srdce, které vědělo, že země krásná a milovaná necítí s naší bolestí a že nekonečná naše láska musí býti zklamána a bez útěchy. Zapomenuti v úzkém a chladném odpočineme lůžku v objetí země, abychom v nových snech marně toužili po stanech světla, vědouce, že jen země bude naše.

Svou odvahou a pohrdáním nepřírozeným a neprožitým básněním anakreontským a vlasteneckým a svými upřímnými zpěvy moderního člověka, jehož nejbolestnější nemocí jest skepse a osamělost, stal se K. H. Mácha před sto lety zakladatelem naší moderní poesie a největším naším básníkem.

Petr Křišťan.

Osm možností, jak řešiti židovskou otázku

1. Židovská emancipace, to je osvobození Židů od všech zákonů v jejich neprospěch vydaných.
2. Asimilace Židů, to jest způsobení a splnutí Židů s arijskými národy.
3. Židovská misie, to jest náboženské obrácení a pokřtění Židů.
4. Symbiosa, to jest pokojné soužití a spolupůsobení arijských národů se Židy.
5. Zionismus, to jest zřízení samostatného židovského státu v Palestině a přestěhování Židů do této země.
6. Paneuropa, to jest vytvoření evropského člověka bez rasových rozdílů.
7. Pogrom, to jest promáslodování a zabíjení Židů.
8. Disimilace, to jest vyloučení Židů ze společenství arijských národů a prohlášení Židů za cizí a rasově odlišnou menšinu.

Dr. Benno Imendörffler, *Israel und die Völker*. Österreichische Verlagsgesellschaft, Wien 1935, S. 292.

NOVÉ KNIHY

FRANZ WERFEL: VELKÁ OTÁZKA. (Knih duchovní orientace sv. 1. Edice Akord, Brno, Klácelova 2. Cena 9 Kč.) — Pod názvem »Velká otázka« uvádí k nám edice Akordu nábožensko-filosofickou knihu Fr. Werfla. Werfel je u nás znám hlavně jako lyrik sopečně vyvrlel, expresionisticky rozkřídlené díky, jako oslavovatel lidské služebnosti a zbožné pokory (Barbora čili zbožnost) a jako epik »Nevysvětlitelného v nás a nad námi« (Čtyřicet dnů). Neméně důležité a prospěšné je poznati ho jako myslitele náboženského. Werflův postup není abstraktně deduktivní. Chtěje mluvit o Bohu jako posledním smyslu všech lidských věcí, vychází Werfel na ulici, aby z všedního a žhavého davu takřka vyhmátl svůj typ dožívajícího liberalismu i s jeho dvěma podivnými a nepochopitelnými syny, z nichž jeden sluje komunism a druhý nacionalism. Z úzkosti času, z bludů odhodnoceního světa ukazuje cestu do věčna: smysl člověka není v člověku, nýbrž nad člověkem. Svou knihu uzavírá tím, čím by dialektik začal: souhrnem důkazů jsoucnosti Boží; tyto důkazy nejsou jen tradiční stavbou logickou, nýbrž svědectvím ducha, pohříženého v hlubinu bezpečnosti,

usilujícího o obnovu hodnot a pronikajícího do sféry pravé svobody duchovní. Není snad knihy, která by jasněji mohla promluvit k mladým vzdělavcům naší doby, a která by účinněji dovedla vnořiti srdce v »hromy tich nejoněmělejších« a ukázati, že pravým hrdinou světa je člověk lásky. To vše mohl napsati jen člověk, jenž vzýval Ducha Stvořitele. V dokonalém překladu Františka Müllera a v krásné grafické úpravě tiskárny Typosu je kniha chloubou studentské edice brněnské a bude ozdobou každé studentské knihovny. JUBILEJNÍ XX. ROČNÍK KALENDÁŘE KATOLICKÉHO STUDENTSTVA. (Vydal Moravan, spolek katolických akademiků v Brně, Klácelova 2. Cena Kč 5.) — V krásné červené vazbě, zlatem zdobené, vychází Kalendář katolického studentstva pro školní rok 1936-37. Přináší článek J. E. Dra K. Kmeťka: Student a nacionalismus, přehled slovenské literatury, studijní přehledy z matematiky, fyziky, němčiny, chemie, dějepisu, češtiny, zeměpisu atd., nové tabulky expositivní, informace o sportu, skautingu, esperantu, brannosti. Je vyzdoben četnými originálními obrázky a zahajuje velikou soutěž o ceny. HEDVIKA VÁVROVÁ S. C. J.: ŽOFIE SVEČINOVÁ. (Olomouc, Vítězové III. r. č. 4, cena Kč 3.) — Životopis slavné a veliké konvertitky

Žofie Svečinové si zasloužil, aby byl vydán. Vždyť jde o duši slovanskou. Je to žena, jež se hluboko zapsala do dějin a která svou skrytou činností vykonala mnoho. Svečinová je zajímavá jako konvertitka, jež přestupuje do Církve katolické z pravoslavi, a to po dlouhých studiích. Je velká svou charitativní činností. Byla přítelkyní a rádkyní velikých osobností své doby, hlavně Lacordaira. Její životopis je tím poutavější, že si všímá prostředí a doby, ve které žila Svečinová. Bylo by záhodno, aby se co nejvíce rozšířila známost o této veliké ruské konvertitce hlavně při dnešních unionistických snahách.

JÁROSLAV SEIFERT: RUCE VENUŠINY. (Melantrich, Praha.) Sbírká jemné lyriky, dokonalé formy a nesmírně čistých obrazů. Sváteční klid a pohoda, milé vzpomínky dokazují, že sbírka vznikla ze štěstí a s dokonalým pohledem k nejvyššímu zaměření. Není ve sbírce básně, která by vybočovala z rámce a není zde pazvuků nebo nedomyšlených obrazů. Máte radostný pocit, když čtete na příklad »Ukolébavku«, hudební a prostinkou báseň »Když v postýlce hodné dítě spí až do rána, na řasách zavřených víček tancuje mu andělíček, tananynky, tananá«. Je podstatný rozdíl mezi touto sbírkou a Seifertovými prvními sbírkami. V této zmizela módnost a tvary nabyly pevnosti při největší prostotě a těžko bychom v dnešní české lyrice našli veršů tak melodických a zpěvných. »Zatím co vlaštovka staví si křehký dům a bláto lidských cest nosí zas k nebesům.« Ruce Venušiny tvoří pokračování Jablka s klína a je k básníkovu prospěchu, že zůstal na cestě tam vytčené. Bá.

ÉDOUARD ESTAUNIÉ: CO VIDĚLY VĚCI. (Vydáno v »Bílých knihách« nákladem F. Topiče v Praze.) — »Byl to dům počestného, šetrného a zámožného vzhledu. « — tak začíná autor svůj román o domu, v němž žilo několik bytostí a v němž svým »věcným« životem po několik lidských generací žije mnoho věcí, které se stávají svědky tichých i zoufalých tragedií několika lidí, neboť — »Bytosti jsou vratké a pomíjející jako vlny, pouze věci, které byly jejich svědky, jsou neproměnné jako moře.« Nemusíte se bát, že z této věty vás autor odvede do nějaké absurdní filosofie, nikoliv, to jen dá věcem dar slova, aby vám mohly povědět o zoufalé lásce a utrpení několika křehkých lidí dříve, než se zavřený dům opět otevře novým lidem a než se skončí život samotných věcí. Tři generace ze sebe vyrůstaly a žily v tomto domě a jejich život unikal z doby do času, z citu do lásky a smrti jako pláč v úsměv nebo úsměv v dramatická rozhodnutí. »Starý Pichereau znal jen Dijon Justin už cítil, že má vlast, a Claude snad už zítra nebude o ní nic vědět.« Takto mluví autor už blízko k závěru knihy, aby zrekapituloval, v jakém duchovním a tradičním prostředí vyrůstaly osoby starého domu, s něhož je právě snímána zločinná tragédie a z něhož vyrůstá nový, vzrušený cit rodinný. A tak, když vešel nový pán domu, byl dům už mrtvý. — Kniha Estauniéova je typickým francouzským románem, čímž nechci říci, že běžného rázu, právě naopak. Jeho forma, účinnost i podstata duchovní jsou elementy, jež málokdy byly tak šťastně ztmeleny v životný tvar literární. »Co viděly věci« — to je opravdu velice zajímavé. — jza.

KPT. GEORGE A. HILL: ŠPIONÁŽ ZA VÁLKY A PO VÁLCE. (I. R. Vilímek v Praze za 28 Kč.) Jako dítě žil Hill v Londýně, Hamburku, Rize, Petrohradě a Moskvě, v Erzaletu a v Teheranu, v Samarkandu, Baku a Cařihradě, takže dobře znal celý východ a má k němu osobní vztah. Zdá se tedy, že nepíše fantasie, nýbrž jen vlastní zkušenosti.

Prožil v r. 1905 revoluci děkábristů v Rusku. Viděl lidi viset na kandelábrech, v Rize se setkal s Gorkým, právě prchnuvším z vězení, a v podšívce čepice pašoval jeho revoluční články, jež později vyšly v anglickém tisku. Za války byl zařazen do Intelligence Service, prošel jako vyzvědač Balkánem a v této funkci se vrátil do Ruska, zachváceného revolucí. Může tedy jako šéf anglické vyzvědné služby líčit detaily, jež jinak jsou skryty v tresorech před veřejností a historií světa. —š.

ANDRÉ MAUROIS: ANGLICKÉ STUDIE. (Vyšlo jako 5. svazek Albertových Krásných knih v Praze.) — Umění Mauroisovo je na tolik obecně známo, že nebude pochybností o tom, co a jak i tato kniha přináší. Maurois našel již dříve hojnou ženu pro své umění na britském ostrově, vzpomeňme jen monografii o Byronovi, Shelley a Disraelim. Tentokrát »Anglické studie« portretují ironického a šťastného Dickense, veliké přátelství ledového Walpolea, tragicky přepjatého Wildea a důsledného estetika Ruskina; na konec knihy přidává Maurois krátkou studii o možnostech a pravděpodobných cestách anglické literatury v nejbližší budoucnosti. »Anglické studie« jsou studiemi opravdu krásnými, zvláštní cenu bych vždy přisuzoval kresbě Dickense, Ruskina, Walpolea, menší portretu Wildeovu, neboť Wilde byl poněkud jiný, než jakým by se zdál (snad je tak úmyslně) jen v oné výseči, podávané Mauroisem. Všeobecně o ní platí, že tehdy je Maurois krásný, pokud nechá mluvit své lidi, jak opravdu hovořili svým dílem, životem a dobou; každý jiný zásah, byť by to byl i filosofický (v našem případě nejvýše materialistický), musí působiti rušivě, jak je to nejmarkantnější, když Maurois svou filosofií odhaduje literární skutečnost Anglie dnešní a budoucí. Snad ale přijdeme, dobře odlišující, přes tento akcesorický kaz, neboť jsme rádi prvním třem portretům, které z knihy činí literární událost a vzácnost. — jza.

H. G. WELLS: PAN POLLY. (Družstvo Máje, Praha.) Wells líčí osudy svého hrdiny, který končí v samotě a klidu malého anglického venkova s tak pronikavým pohledem, že ve světové literatuře nenajdeme mnoho příkladů, aby autor se zžil se svým typem do takové podrobnosti. Na jiném místě, kde pan Polly se vrací nepoznán do svého bývalého domova, nemůžeme se ubrániti obdivu, jak autor dovede vytěžit ze situace její nejjiskřivější momenty a promítnouti je sítnici svého skvělého spisovatelského vidění do stránek knihy. Pan Polly je výborný začátek nového ročníku Anglo-americké knihovny, v němž je připraveno dvanáct významných děl soudobého anglo-amerického písemnictví. »Pan Polly« patří ke klasickým dílům anglického humoru. J. Q.

JAROSLAV DURYCH: KOUZELNÁ LAMPA. (Vydal Melantrich v Praze.) — Tentokrát vychází »Kouzelná lampa« obohacena ještě nejrozsáhlejšími částmi Durychových dřívějších knih: »Hadí květy« a »Kdybych«. Říci něco nového o tomto novém vydání »Kouzelné lampy« znamená potvrditi znovu slavnostně to, co bylo řečeno již při prvním vydání povídek nejvýše kouzelných a v krásě čarovných. Hle, co znamená v kultuře člověčenstva a jeho myšlení krásná řeč a plně vážené slovo! Projdeme povídkami »Kouzelné lampy« a půjdeme přímo s básníkem Durychem po jedné straně a s Jakubem Demlem po druhé straně krajem, v němž září omilostněné člověčenství a v němž dozrávají stopy událostí nejkrásnější. — Říci něco nového o »Kouzelné lampě« — opakujeme — znamená podívat se dokonale krásně, neboť v této krásě je řád, a řád je milován Bohem. — jza.

VLADIMÍR M. MORAVEC: ZE ZAPADANÝCH CEST. (Básně. Se dvěma ilustracemi akad. malíře Vojt. Sedláčka vydal A. Pokorný v Praze.) »Vzpomínky květem zvalým jsou, jež náruč dále k halí...« — tak říká Maria Moravec v mottu ke svým básním. A řekli byste hned k tomu prvnímu verši, že tedy víte, o čem vám bude Moravec zpívat, a řekli byste, že nestojí za to, aby zvalé květy byly trhány, když i živé a mízou nalité necháváme růsti, abychom se radovali z jejich života. Ale Moravec brzy vás překvapí a překvapí i sebe, neboť v závěru jeho knížky vstupní motto ukáže, jak zcela jiná je struktura duše básnickovy. A přáli bychom Moravcovi, aby jeho verše, které dnes ještě patří do toho žhavě a nepokojně vibrujícího okruhu nové básnické generace, dorostly ze svého mladistvého smutku v mužné slovo a v činnou píseň života. Že by v tuto kladnou a jedinečně přijatelnou poesii touha Moravcova mohla jednou dorůst, tomu věříme, neboť předpoklady takové v »Zapadaných cestách« jsou. —š—

Dr. KAREL HOCH: ČECHY NA PRAHU MODERNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ. (A. Neubert, Praha, Kč 27.) — V první polovici XIX. století vládl u nás režim, jehož hlavní snahou bylo bránit změnám. V politice se mu to vskutku dařilo. Přesto udály se právě v tomto období změny tak dalekosáhlé, že na nich v podstatě spočívá moderní společnost. Je to doba t. ř. průmyslové revoluce, která vyšla koncem XVIII. století z Anglie a po napoleonských válkách rychle prostoupila tehdejší civilisovaný svět. V textilní výrobě nastal velký přechod od výroby řemeslné, ruční, k výrobě tovární, strojní a tento proces industrialisace počal se pak šířit i v oborech jiných. Veliká změna udála se i ve financích: roku 1811 došlo k státnímu bankrotu, čili vyhlášeno úředně znehodnocení peněz na jednu pětinu (ve skutečnosti ještě více) a zavedena nová měna, »šajny«, které se pak arci znehodnocovaly dále, až byla r. 1816 zřízena cedulová banka a ta provedla návrat k stříbrné měně. Sedlákoví, jehož sice dále tížila robota, ale od Josefa II. ne již nevolnictví, ulehčilo se poněkud znehodnocením peněz a od velkostatku se pomalu učil zemědělským pokrokům, jmenovitě pomalému přechodu od trojstranného k střídavému hospodářství. V okolí továren vznikala průmyslový proletariát a s ním dělnická otázka. To je půda, ze které za velkého politického tlaku Metternichova režimu vyrůstá české obrození. Tato kniha má právě pro současnost veliký význam, neboť odhaluje její kořeny a stává se tak spolehlivou základnou úvah o budoucnosti.

V. B. SEABROOK: OSTROV ČERNÝCH KOUZEL. (Kvasnička a Hampl v Praze za Kč 39.) V Atlantickém oceáně leží Haiti — ostrov černých kouzel — obydlí potomky negerských otroků. Nebylo to tak snadné zapadnout do hlubin haitských džunglí a údolí a sžít se s primitivními černými domorodci. Ale Seabrook měl vzácnou odvahu vniknouti všude a uměl si získat důvěru podivných černých lidí. Zpřístupňuje nám úzkostlivě tajemná tajemství vuduismu, jenž obsahuje požívání lidského masa a pití krve, čarodějnictví a černou magii. Našel žijící věci, o nichž jsme myslili, že jsou dávno mrtvé. —š—

JAROSLAV BEDNÁŘ: ČERVENÁ ZEMĚ. TERRA ROSSA. (Melantrich v Praze za Kč 20.) Světová válka přinesla nový druh prosy. Rojilo se toho mnoho, ale čestné místo mezi touto literaturou patří Bednářově Červené zemi. Je to snad nejkrásnější sbírka válečného utrpení. Nejkrásnější proto, že z každé stránky, z každého slova vane duch smírný a neotřesený idealism. Všechny postavy, jež vidíme přicházet a opět se ztrácet, jsou tak přístupné a lidské.

Všechny hrdiny polního lazaretu: lékaře, ošetřovatelky, nemocné, raněné a trpící lidské tváře vynášejí Bednář ze strašlivé vřavy do světa lásky a míru. A v tom je nesporný klad. —š—

MARIE MAJEROVÁ: SIRÉNA. (Nakladatelství »Čin«, Praha, 1936, cena Kč 45.) — Jak již název ukazuje, jde o román z dělnického prostředí. Jeho dějištěm je průmyslové Kladensko se žhavým dechem vysokých pecí a temným šerem podzemních dolů. V tomto rámci rozvíjí autorka svůj děj, zachycující osud tří generací dělnického rodu Hudcova a kreslící barvitý obraz života kladenských hutníků a havířů. Píseň práce ve svém fortisimu zaznívá z knihy právě tak, jako z vysokých pecí, v nichž se děj románu odehrává. Jen občas zazní poplašný hlas sirény, hlásící, že technický pokrok vyžádal si též obět lidského života. Práce však nevyčerpává celý dělníkův život. Proto autorka líčí též intimní život dělníků a jejich rušné zábavy. Právě z rádků, kde autorka mluví o sociálním uvědomení dělnictva, čteme její ideový názor. Tu je mnoho řečeno o třídním boji a o třídní nenávisti dělnických mas. Dýše tu atmosféra nekřesťanské nenávisti a mnohdy i prokletí práce. Chybí tu křesťanské pojetí života, které dovede právě i do těchto nejtrudnějších dnů dělnických životů zanést trochu jasu. Autorka naopak, dává-li svým osobám mluvit o náboženství a Církvi, vkládá do jejich úst slova potupy. F. K.

ANTIKRIST V NĚMECKU. (Nakladatelství Kropáč a Kucharský, Praha, 1936, cena Kč 16.) — Kniha je dílem anonymního autora a četných jeho spolupracovníků. Nutno ji charakterisovat jen jako dokument, vyčerpávající skutečnosti a přinášející doklady současné persekuce katolicismu v Třetí říši. V úvodu zabývá se autor posicí a významem katolicismu již za německého císařství a zvláště za republiky. Poukazuje na velikou početnost a sílu tiskové i organizační fronty německého katolicismu. Tím více tedy překvapuje Hitlerův boj proti Církvi. V knize jsou dále podány hlavní zásady programu národně socialistické strany a Hitlerovy knihy »Můj boj«, zvláště v ohledu náboženském. Velmi dokumentární je kapitola, jednájící o teroru zastánců hákovitého kříže proti katolíkům. Autoři snesli v této kapitole veškeren materiál zákonů a nařízení, omezujících tiskovou a organizační svobodu německého katolicismu. A poněvadž národní socialism se nelekl ani krve, kniha uvádí jména několika vůdců katolicismu, kteří se stali krvavou obětí protikatolického běsnění. Poslední část knihy je doplněna výkladem různých zákonů německé říše s tendencí protikřesťanskou. Tak je tu citován zákon o říšském občanství, zákon na ochranu německé cti a krve a zvláště známý zákon o sterilisaci. Spis přináší též text známého konkordátu německé říše s Vatikánem a listy biskupských konferencí ve Fuldě. — Kdo chce býti objektivně informován o náboženských poměrech v Hitlerově říši, sáhne po této knize. Proto ji studentstvu vřele doporučujeme. F. K.

NORA WALN: DŮM VYHNANSTVÍ. (Václav Petr v Praze za 30 Kč.) O Číně byla napsána mnohá poutavá kniha. Zdá se však, že toto poslední dílo patří k nejlepším. Dalo by se říci, že Dům vyhnanství je čistě ženská kniha. Strhujícím a zároveň dojemným způsobem je líčena idylická, na povrchu však přece jen čím dále tím více nepokoji a vášněmi rozvrácená Čína, kde ze selských synů, učenců a lupičů se stávají generálové. Cítíme spodní tón hrůzy, jenž je pro citlivého člověka nerozlučný s pronikáním do této odlišné civilisace, a který je zaviněn obzvláště politickou situací a velikostí krise, v níž se ocitá tisíciletá říše při přechodu k modernímu státu. —š—

Dr. FRANTIŠEK KOLÁŘ: VENITE ADOREMUS. Sbírká kázání. Knihkupectví Společenské tiskárny v Přerově, Masarykovo nám. 16. Kč 16. Kniha je velmi příznivě přijímána od všech kazatelů. Vhodná též k rozjímání při soukromé pobožnosti. Doporučujeme.

KRAJ A ČLOVĚK, vzpomínkový sborník, věnovaný k šedesátinám prof. Msgra Vincence Horáka, vydalo Akad. sociál. sdružení na Litovelsku o velikonočních 1936. Horliví katol. akademici litovelští sotva mohli najíti vybranější formu veřejného vyznání úcty a vděčnosti svému duch. rádcí než tu, že stříbrovlasému jubilantovi podali k svátku roztomilou kytičku literárních příspěvků nej přednějších autorů kraje. Základní motiv, který udává vstupní báseň E. Stoklasy, totiž intimní, reciproký poměr člověka a kraje (spanilý kout země, ohraničené obzory dětství, vrývá duchovní fysiognomii člověka jistě rysy své povahy, jež pak tento více nebo méně vrací tvářnosti nového prostředí) se ozývá sice slabším nebo silnějším akordem ve verších V. Martínka i ve vzpomínkové próse E. Stoklasy a A. Kubise. Tónem vzpomínky na bývalého učitele se zachvívá próza Jana Čepa. Do tohoto rámce vhodně zapadají příspěvky Durychovy, Habáňův a Papicův, zaměřené na některé rysy vzácné povahy jubilantovy. Literární práce doplnily Burianův mužský sbor na slova Kaminského a velikonoční motiv akad. malíře K. Homoly. Prof. Jos. Sova, jenž tuto knížku vzorně redigoval, skloubil jednotlivé práce úvodem a závěrečným zhodnocením díla jubilantova. Pozoruhodné nadání prozrazuje obálka La Gommeova a vkusná úprava F. Boreše. Hodnota této milé knížky daleko přesahuje místní význam a lze ji vřele doporučiti i těm, kdož nemají osobní vztah k důvodu jejího vzniku. Objednejte na adresu: Jos. Sova, profesor, Litovel. Cena Kč 12, bibliofil. Kč 25.

VÍTĚZSLAV NEZVAL: ŽENA V MNOŽNÉM ČÍSLE. (F. Borový v Praze, za 40 Kč.) Nezval je stále týž. Jak se narodil, tak také zemře. Nic nového na něm nevidíme, ač bychom někdy rádi. Zdá se, že zásoby uměle vykouzlených obrátů a záhadně sladěných slov jsou nevyčerpatelné a musí spatřit svět za každou cenu. Překvapující je »zpověď« Nezvalova, v níž odhaluje vnitřní a vnější příčiny svého surrealismu. Nechce se nám věřit, že také »zpovědníkův pach z úst« a »žaludek zkažený z hostie« ho vehnal do náruče surrealismu. Vždyť k tomu mohla stačit »nenávisť k zrcadlu, hlava rozbitá o pelest«, nebo »ceníky s orthopedickým zbožím«.

—š—

JEF LAST: ZUIDERSKÉ MOŘE. (Sfinx v Praze za 35 Kč.) Z románu holandského spisovatele hledí na nás »skutečnost nejskutečnější« v tvářích a osudu fríského lidu. Lastovo dílo nejenže spojuje všechny přednosti holandského literatury, její životní pohodu a sílu, smysl pro humor a dobrodružství, ono přináší nadto ještě novou látku: stavbu mohutné hráze a vysoušení moře Zuiderského. Do tohoto kolektivního obrazu je pojat i osud fríských rybářů a sedláků jak v celku a v politické a hospodářské situaci, tak v živém líčení jejich ostře rytých povah a dobrodružné cesty jejich osudu. Jako skvělý moderní umělec románu prokládá Jef Last své dílo lyricky vzrušenými pasážemi přírodními a citovými, rovnoměrně však i citáty politických řečí, novinových článků a odborných pojednání, týkajících se obrovského technického zázraku zuiderského.

Sk.

IDEASTÁTU ČESKOSLOVENSKÉHO. (Národní rada československá v Praze za 300 Kč.) Podrobný rozbor tohoto díla přineseme v nejbližších poprázdňinových číslech.

D O P I S Y

Veľadôstojný pán redaktor!

Nám vraj netreba slov, ale skutkov. Viera bez skutkov je mrtvá. Pravda, lenže aj skutky bez viery nie sú tak záslužné a ich prameň treba hľadať veľmi často vo viere.

Častejšie sa zaoberajú oba naše študentské katolícke časopisy otázkou vzájomnosti a dorozumenia. Mnohí hľadajú na to všelijako. Jedni to vítajú s radosťou, iným sa to zas zdá prázdňym mlátením slamy. Istotne, že iba reči nás nespasia. Ale, myslím, že není zbytočné ani jedno slovo, lebo slová robia cestu skutkom.

Ešte by som poznamenal maličkosť. Hľadáme spoločnú základňu, na ktorej by si Slováci a Česi mohli podať ruky. Touto otázkou sa zaoberajú i mnohí z mladých. Väčšina kolegov zdôrazňuje krvnú príbuznosť, bratstvo. Nuž, áno; sme bratia. Ale storočia, cez ktoré sme žili oddeľene, nás trochu vzájomne odcudzili. Môžeme však poukázať ešte na jeden vzťah, ktorý nás môže mocne spojiť (aj na ten sa už poukazovalo, ale nie dosť dôrazne a prakticky), a to je katolicizmus. Sme dieťkami jedného Otca nebeského, a teda bratia v Kristu. Ak sme katolíci srdcom a dušou, ak žijeme podľa prikazov našej viery, ktorá hlása predovšetkým lásku a odpustenie, nie je potom možné, aby bola medzi nami nejaká hlboká priepasť a múr vzájomnej nená-

visti. Keď budeme milovať bližného tak ako seba samého, tak istotne každému priznáme a tiež i dáme, čo mu patrí, a dáme mu to s úprimným srdcom.

Veľkou úlohou katolíckej študujúcej mládeže je rozsierať opravdivú kresťanskú lásku a porozumenie, podľa svojich síl pracovať na duchovnom zdokonalení seba i svojich bližných. A takáto práca je pevným podkladom vzájomného sblíženia nielen medzi Slováckmi a Čechmi ale medzi všetkými ľuďmi.

Možno, že je to trochu príideálne. Ale, myslím, že to práve nám chýba, totiž ideálnosť. Na materiálnom podklade sa ťažko, veľmi ťažko niekedy ľudia dohodnú!

Pripojene Vám posielam niektoré vecičky. Nevie, či prípadne by sa niečo z toho umiestnilo i niekde inde než v redaktorskom koši. Ani veľmi na tom nezáleží. Možno sa zadivíte, že píšem i česky. Treba podotknúť, že slovenský študent počuje na štúdiách skoro viac češtiny než svojej materčiny. Keby sa u Vás čítalo toľko slovensky (no, úplne by stačila i hodne menšia polovica!) ako u nás česky, rozhodne by mnohý Čech mal iný názor na Slovensko a na jeho samobytnosť a kultúru!

Ostávam so srdečným bratským pozdravením a úctou

Gabriel Bacman, študent VIII. rg., Nitra.

Na vysokou školu

Všichni septimáni a oktáváni žijí nyní ve znamení posledního vypětí vědomostí a ještě více duševního vzrušení a mají jedinou touhu, aby už bylo po maturitě. Za ní jest zase na čas pokoj a bezpečí. Snad již před ní, pokud ještě mají v hlavě místo na jiné myšlenky, jistě však po ní začnou si vytvářeti ve fantasii svůj další život. A při tom již zase v nich pracuje to věčně lidské: Představují si svou budoucí práci odbornou, prostředí, kolegy, hledají byt a zajišťují si náklad na živobytí, ale dál nemyslí! Nemyslí, jaké místo a úkol má tento nejbližší úsek jejich života pro jejich věčnost. A jest něco důležitějšího? A právě vzhledem k nejvyššímu smyslu života skrývá doba studia snad nejdůležitější momenty, k dobru i ke zlu: Jak pevné základy vědění a kořeny charakteru možno položit v době, kdy plnost jinošství dělá člověka nejschopnějším k přijímání trvalých impressí! Kdyby tak mladí věřící muži si chtěli uvědomiti tuto duševní schopnost a využili ji zcela soustavně a promyšleně tak, aby dychtivě hledali prameny dobrých hodnot pro vědění i vývoj své duchovní povahy! — Většinou ovšem není mladík tak vážným a opravdovým, aby si dal říci a nechal odhodlaně způsobu života podle náhod, které potom přijímá do své duchové struktury zcela tak, jak se dostaví zevně... V době studia se dají také upevnit tu a tam otřesené základy víry a dostává se jim právě různými krisemi rozumovými i mravními životní odolnosti a trvalosti. Ani nemáte tušení, v kolika akademických se probudí teprve v kritické chvíli před pádem náhle životnost a skutečnost toho, co se v náboženství učili jako školnímu předmětu! A jak je to přímo chutné takovému studentovi, když náhle pozná sílu víry, kterou má, a o níž se mu zdálo, že to je theorie na vedlejší koleji života! Ale ovšem! Jest tu také mnoho, a více než hodnot pozitivních, nebezpečí a úskalí. A to vám, hoši, nesmí a nemůže býti jedno! — Protože právě i tato nebezpečí a obyčejně po nich jdoucí ruiny, jsou právě tak trvalými brázdami v charakteru, jako zmíněné dobré vlivy. Či chceš býti vědomě a schválně, snad i s jakousi touhou, rozumovou a mravní ruinou, za cenu nějaké bídné a nezodpovědné zkušenosti? Tolik povrchnosti a tolik nízkosti a nedostatku mravního vědomí snad nemá ani jeden věřící student! Ale těmto nebezpečím neujdeš, i když se jim budeš vyhýbat! Uvidíš, kolik jich bude, a to i na místech, kde bys je netušil! A jsou potom tím nebezpečnější! A tak ti tu chci říci o prostředí, kde se snažíme tvořit, pomáhat vzhůru a upevňovat dobré katolické osobnosti. Dobré vědění i životem. Dobré vírou silnou i srdcem v lásce Boží. Snažíme se o to v České Lize Akademické, v Moravanu a Považanu. Jsou to studentská sdružení pro katolické akademiky. Co chtějí s tebou? Chtějí ti dáti především řádnou náboženskou výuku a poznání věčných pravd, jak je nutně potřebuješ pro studentský i celý budoucí život jako základ a páteř dobra a štěstí. To dělají v přednáškách a kursech. Chtějí ti dále dáti mravní vedení v duchovních konferencích a měsíčních rekolekcích, jakož i v exerciciích, triduích. Chtějí ti dáti doplnění vzdělání po tvé odborné stránce v sekcích a kursech studijních, v letních táborech a pod. Aktuální orientaci podávají občasné přednášky odborníků, zvláště pozvaných k pojednání o časové otázce. Dokonce i návod ke spolkové a především katolické a apoštolské práci jest v jejich programu a v upřímně touze býti dobrou a spolehlivou složkou Katolické akce. A potom ti skýtají společnost! To je mnoho! Najdeš zde kolegy, kteří smýšlí stejně jako ty, jsou stejně nehotoví nebo i zralejší jako ty, a hledí na otázky doby a dne na týchž základech věčna. A proto nemohu než

srdečně a důrazně tě upozorniti a vložití ti na srdce: Jakmile přijdeš do místa svých studií, přihlas se ihned do s v é h o studentského spolku, který ti nebude jen jednotkou organizační, nýbrž životným prostředím a půdou, z níž vyroste tvůj budoucí život. Pojď, synu, a budeme tě učit, jak se máš stát vyznavačem a bojovníkem našeho Pána a Spasitele a služebníkem jeho odkazu ve svaté Církvi!

P. Dr. Jan Ev. U r b a n OFM., duch.rádce ČLA.

Francouzští studenti do Československa

Zahraniční odbor ÚKSČs. ve snaze vychovati v řadách katolického studentstva co nejvíce členů, kteří by ovládali cizí jazyky, byli obeznámeni se zahraničním katolickým hnutím a byli schopni pracovat na mezinárodním studentském poli, obstarává každoročně na žádost francouzské studenty a studentky, kteří jsou ochotni býti za byt a stravu učiteli francouzštiny a společníky pro konversaci a studium francouzských originálů. Letos tato akce má být podniknuta ve větším měřítku, a to u příležitosti zájezdu francouzských katolických studentů do Československa.

Českoslovenští katoličtí studenti (studentky), kteří by si přáli na měsíc srpen (6.—31.) francouzského kolegu (kolegyni), nechť napíší co nejdříve nebo nejpozději do 15. června všechna svá přání a bližší podmínky do Ústředí nebo přímo na adresu: C. Mařan, 125, rue Meurein, Lille, Francie. — Francouzští kolegové budou z katolických universit a dobrých katolických rodin.

Katoličtí studenti, kteří si uvědomujete důležitost znalosti jazyků a kteří chcete mít o prázdninách dobrého učitele francouzštiny, slušného společníka, konversátora a debátéra o otázkách, jež zajímají mladé katolíky Evropy, později přítele ve Francii, který vám vyjde vstříc ve všech studijních i cestovních záležitostech; využijte příležitosti!

Katolické studentstvo na sv. Hostýně

V neděli dne 3. května 1936 shromáždilo se katolické studentstvo střední Moravy na sv. Hostýně, aby zde pod ochranou Neposkvrněné podalo důkaz své lásky k Rodičce Pána a projevilo úctu k nejslavnějšímu poutnímu místu mariánskému v naší vlasti. Přes sto členů moravských Sdružení zúčastnilo se o 9. hod. mše svaté, kterou celebroidl před velebnou Svátostí oltářní dp. p. prof. J. Myška, duchovní rádce ASS Přerov. ASS Přerov převzalo organizační stránku pouti. Mše svatá byla spojena se sv. přijímáním. Po mši sv. shromáždili se studenti v sále Poutního domu, aby vyslechli hodnotná slova, jež skutečně povzbudila nás k novým předsevzetím na obrodě našich duší. Po zahájení kol. V. Trkanem, předsedou ASS Přerov, promluvil kol. z ASS Přerov MUC. R. Trkan na téma: Vnitřní život katolického studenta. Krásná jeho slova padla, jak bylo viděti podle celkového nadšení, na půdu dobrou a byla zajisté u mnohého studenta pobídkou k pohledu do niterného života a revisi duše. Kol. R. Trkan zdůrazňuje pro nás, abychom se snažili především poznati sebe. Tento sokrateský imperativ není však snadno proveditelný. Neboť člověk je komplexem zásad citů, vášní, povah, nálad, vůle a jest nutno uvést všechny tyto složky, tvořící duševno člověka, v soulad a vytvořiti z nich duchovno, křesťanský ideál. Jest zásadně odmítati ideály, stavěné nám před oči světem, jeho filosofií, jeho modernisací. Vždyť my máme ideál nejvyšší, ideál z masa a z kostí v osobě Krista Bohočlověka. A ideál jest nutno milovati, idea musí býti ctěna. Chtíti následovati Krista, jediný ideál, navždy trvající v kráse svých hodnot, od věků do věků, milovati jej nade vše, protože o jeho věčné jsoucnosti a lásce víme z jeho slov: Až se povznesu se země, všechno potáhnu k sobě.

Po jeho zářných slovech promluvil na téma: »Čeho si žádá katolická veřejnost po katolickém studentu« pan profesor Jano Šráček, který nám postavil před praktický realistický obrázek dokonalého života každého z nás. Žádá po nás, abychom se dali vychovati, nebo abychom se sami vychovali v lidi ucelené, nadšené, všeho znalé, abychom si vychovali své city a svou vůli. Velmi důležitá jest sebevýchova, mnohem důležitější, než výchova, vstípená nám předcházející generací. Čím inteligentnější student, tím více doplňuje vlastní vůlí působení druhých. Při sebevýchově jest dbáti

náležitosti potřeb tělesných; sport je tělu prospěšný a jest jím nutno, zejména dnes, doplňovati nedostatečnou tělesnou pedagogiku školní. Důležitější jest výchova citů a z toho zejména citu náboženského. Zejména v dnešní době, rozptýlené myšlenkově, rozkouskované názorově a skepticky, jest dlužno postavit se proti moderním vratkým přechodným ideologiím stabilní, světový názor, který nám dává odpověď nejen na záhady, ale rovněž na otázky z praktického života: názor náboženský. Ten uspokojí nitro každého, žebráka i vědce. Katolicismus jest nejucelenější světový názor a podle něho řešit životní problémy; řešiti je zásadově, nikoliv ad hoc! A budeme-li vychováni sami, budeme moci přenášeti své bohatství na duše chudobné. Cesta k výchově jest snadná: Credo in Patrem in Filium, in Spiritum Sanctum in Ecclesiam, neboť rozebráním katolického Credo poznáme svůj poměr ke třem Božským osobám a k Církvi. — Po skončené řeči zazpíván chorál svatováclavský. Odpoledne bylo sv. požehnání s prosebnou litaníí Loretánskou, jež dovršilo šťastné chvíle na sv. Hostýně. J. A.

PAX ROMANA

Od 28. července do 6. srpna t. r. bude se konati ve třech slavných městech rakouských XV. mezinárodní kongres Pax Romana. Účastníci shlédnou Salzburg, kde bude kongres zahájen, zúčastní se slavných her atd. Dne 30. července odpolední odjezd do Klagenfurtu (po známé taurské dráze). 31. července až 3. srpna studijní přednášky na téma: »Úkoly katol. akademiků na poli soudobé kultury.« Zasedání sekcí a komisí, výlety do okolí a projížďka po Vrbském jezeře. 4. srpna odjezd do Vídně (přes Semmering), večer recepce uspořádaná vídeňským starostou R. Schmitzem (Rathauskeller). 5. srpna slavná mše sv. ve svatoštěpánském dómu, Slavnostní valná hromada. Řečníci J. Em. kardinál dr. Innitzer, starosta města R. Schmitz, rektor rakouské university a kancléř dr. Schuschnigg. Odpoledne prohlídka města a nových kostelů. Večer recepce, uspořádaná rakouskou spolkovou vládou v Schönbrunnu. 6. srpna zakončení. Prohlídka muzeí, projížďka městem a po nové vídeňské silnici (Kobenzl-Kahlenberg-Leopoldsb.) Cena kongres. poplatku 420 Kč pro ty, kteří se přihlásí nejpozději do 15. června t. r.,

jinak 500 Kč. Účastníci mají 50% slevu na rakouských drahách při cestě do Salzburgu z pohraničního místa a při cestě zpět z Vídně. Přihlášky přijímá a další informace ochotně podá Zahraniční odbor Ústředí katol. studentstva čsl., Praha II., Štěpánská 35. Telefon 285-60.

H. Tetzeli, úřad. místopředseda.

MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA STUDENTSKÉHO TISKU. Během konání XV. kongresu Pax Romana v Rakousku bude otevřena ve Vídni světová výstava studentského tisku. Československo bude rovněž zastoupeno zvláštní expositurou.

ÚČASTNÍCI XV. KONGRESU PAX ROMANA DO ČESKOSLOVENSKA. Jak nám bylo sděleno, navštíví velký počet cizinců po skončení kongresu Pax Romana naši republiku. Katoličtí studenti čsl. jim připravují milé přijetí.

10.000 POLSKÝCH AKADEMIKŮ NA JASNÉ HOŘE V CZENSTOCHOWIE. Dne 24. května se konal před zázračným obrazem Matky Boží slib polské akademické mládeže, aby zdůraznila, že vlast je tehdy silnou, stojí-li při svaté víře církve katolické a v synovské oddanosti ke stolci apoštolskému. Protektorát sjezdu přijali všichni polští biskupové v čele s J. Em. Augustem kardinálem Hlondem.

Zprávy z ústředí.

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ Ústředí katol. studentstva bude 2. a 3. července t. r. na Moravě, na Sv. Hostýně. Pořad je uveden na 3. straně obálky. **MORAVSKOSLEZSKÁ SEKCE ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA** pořádá studentskou pracovní konferenci, která je pod protektorem J. E. Dr. Leopolda Prečana, arcibiskupa olomouckého a asistenta u trůnu Sv. Otce, na Sv. Kopečku u Olomouce ve dnech 1. a 2. června 1936. Program: 1. června (Pondělí svatodušní): 7 hod. pout katol. studentů z Olomouce. 9 hod. kázání (P. Jar. Šumšál). Mše sv. 10 hod. Zahájení: Dr. Sil. Braito: Vzor katol. studenta. Dr. Em. Zavadil: Historický vývoj hnutí katol. studentstva. 14 hod. Prohlídka proboštví. 16 hod. Dr. Cieker: Spolupráce Čechů a Slováků: a) or-

ganizační porady; b) dívčí sekce. 20 hod. Táborový oheň (katol. skauti Olomouc). 2. června (úterý): 7 hod. Missa recitata. 8 hod. sociální: Dr. Fr. Kosatík: Dnešní úkoly inteligence. 9 hod. organizační: P. Vojt. Martinů: Student a Katol. akce. 10 hod. táborový: P. Dom. Pecka: Tábor katol. studentstva — idea a praxe. 11 a půl hod. Zakončení. Duchovní vedení převzal Dr. Holubníček, duchovní rádce A. C. M. Olomouc.

I. DEBATNÍ SCHŮZE ČTENÁŘŮ JITRA. Tato první schůze pražských čtenářů Jitra konala se v neděli 26. dubna a byla plně pochopena jak se strany studentů, tak i se strany vdpp. profesorů náboženství. Sešla se tak snad po prvé mladá generace studentů se svými vychovateli k debatě o svém hlavním zájmu — o škole. Po uvítání přítomným předsedou ÚKSČs JUC. Kolmanem pronesl krátký proslov duchovní rádce ústředí vdpp. A. Daňha CSsR, který vzpomněl zemřelého

dra J. Hronka, spoluzakladatele ČLA. Pak se ujal referátu na téma »Střední škola a výchova« P. dr. J. Urban OSF. Ve stručných rysech načrtl dnešní školu tak, jak je, neuvedena vůdčí myšlenkou absolutní pravdy, pravdy náboženské, pravdy Boží. Zdůraznil, že student proto musí se snažit sám o hledání této pravdy vědecké i náboženské, a že zde je právě onen veliký úkol studentských katolických spolků. Na tento referát se rozpředla živá debata mezi studenty. Vedení debaty se ujal dr. A. Fuchs, který také jasně vložil rozdíl mezi generací našich otců, generací optimistickou a generací naší, která se zrodila ve víru války i doby poválečné. O »Jitru« promluvil redaktor »Jitra« vdp. prof. Dominik Pecka, jenž objasnil, co má přinášeti studentský časopis, který má nejen bavit, ale i vychovávat a vésti. Po účelné debatě pronesl resumé schůze kol. předseda a závěrečné slovo byl slib, že čtenáři »Jitra« se vbrzku opět sejdou.

ÚKSČS ZASTOUPENO NA VALNÉM SHROMÁŽDĚNÍ ÚSTŘEDÍ KATOL. AKAD. SPOLKŮ SLOVINSKÝCH V LJUBLJANI. »Akademska zvera«, ústředí všech katol. akad. spolků slovinských v Ljubljani měla 28. dubna řádné valné shromáždění za rok 1935-36. ÚKSČS bylo zde po prvé zastoupeno delegátem, který po předneseném pozdravu katol. studentstva čl. zdůraznil přítomným nutnost úzké spolupráce, jak na poli náboženském, tak i na poli kulturním. »Mohu vás ujistiti,« pravil, »že čl. studentstvo katol. se těší a přeje si úzké spolupráce s vámi. Naší snahou není snad nějaká politika, ani plané filosofování o panslavismu, ale pozitivní a vzájemná práce pro vyšší duchovní obnovu a především v nás studentech samých. To je naše práce a této je mnoho. Naším společným cílem nechť se stane —, Kriste vicišti, v vrstvah vsega slovanskega sveta!« V odpovědi pak předseda kol. Erjavec, poděkovav za pozdrav, projevil potěšení nad tím, že stud. čl. si přeje spolupráce a zdůraznil, že jenom tak může naše společná práce nésti takové ovoce, mezi všemi bratrskými národy slovanskými, jaké si všichni z plné duše přejeme — velkou Slaviju Catholicu. S. C. —n.

ABITURIENTKÁM. Vždycky bylo na tomto místě věnováno několik řádek dívkám, opouštějícím střední školu, a již po třetí zde dnes opakují výzvu ke všem, jež půjdou studovat dál, aby se přihlášily do Ligy čl. akademiček. Scházíme se každé pondělí v Praze XII., Korunní 4, takže můžete přijít kdykoli, abyste alespoň zkusily, jak by se vám mezi námi líbilo. Na jednu věc se však v posledních letech v těchto provoláních zapomínalo, a to, že v našich SSSd jsou vlastně opravdové středoškolačky ve značné menšině a že hlavní kádr našeho členstva tvoří kandidátky učitelských ústavů. Těm jsme neříkaly nic na cestu do života a proto se dnes obracím speciálně k vám, vy klášterní chovanky, jež se v těchto dnech chvějete strachem z maturity. Je zde totiž jeden zarážející fakt: našimi SSSd prošly již velké řady dívek, ale zdá se, že zapadly, protože se nejen nehlásí k svému SSSd, ale — a to je nejbolestnější — ve svém veřejném působení se ničím neliší od učitelek jiného přesvědčení, nikde neuplatňují své katolicity, nikde neorganizují mládež, až na čestné výjimky, takže pomalu plně platí paradox, že majíce většinu řádových učitelských ústavů a velké procento dívek z nich v katolické studentské organizaci — nemáme katolických učitel-

telek. Myslím, že chyba je v tom, že jste nepochopily smysl a účel SSS. Vyvíjet spolkovou činnost, pořádat přednášky, akademie a divadla — to není to hlavní. Kdybyste neměly žádné veřejné produkce, žádného podniku pro efekt, ale kdyby alespoň deset z vás žilo opravdovým vnitřním životem a s členstvím v SSS pochopilo i závazek pro celou budoucnost — splnilo by SSS svůj úkol. Má vás připravit pro práci organizační, má vám dát první školu samostatné práce jiného druhu, než je práce školní, má vám dávat ustavičné myšlenkovou potravu, má vás učit odpovědnosti, obětavosti, rozhodnosti, snadnému vyjadřování, odvaze a hrdosti na to, že jste katolické studentky, katolické učitelky. Kde jsou všechny, jež byly členkami vašeho SSS před vámi? Pátrejte po jejich adresách, spojte se s nimi alespoň korespondencí, pracujte v organizaci katolického učitelstva, ved'te mládež, starejte se o dětské besídky a především žijte vzorně a dokažte, že to bude právě vaše SSS, jež dá našemu národu 40 ucelených, charakterních a opravdu dobrých katolických učitelek. Dokažte teď ve svém veřejném působení, že jste nebyly členkami SSSd nadarmo, jen pro jméno, ale že splníte všechno, co jste kdy slibovaly Bohu, svým představeným i sobě a k čemu jste se zavázaly svým členstvím v SSSd. Ing. Marie Hartlová, předsedkyně dívčí sekce.

DÍVČÍM SDRUŽENÍM! Podle resoluce, přijaté na dívčím shromáždění v červenci minulého roku, zařídili jsme vše potřebné pro dívčí letní tábor. Bylo to hlášeno včas, ale pro naprostý nezájem členstva není nám možno, abychom plán uskutečnili. Je to smutné, dívky, že s nadšením něco slíbíte a odhlasujete a za několik měsíců o ničem nechcete vědět. Není na vás spolehnutí v otázkách organizačních, a budete-li tak liknavé ve všem, nebude na vás spolehnutí nikdy a v ničem. Všechny jste souhlasily s tím, že v rámci tábora vykonáme společné exercicie. Tento plán ovšem padá také. Je mi velmi líto, že vám na rozloučenou musím říkat tak nemilé věci, ale byla bych ráda, kdyby to alespoň trochu pomohlo, abyste se vzbudily, abyste pochopily, proč vlastně SSS máte a čím by pro celé naše hnutí mohl být takový letní tábor s programem vzdělávacím i rekreačním. Snažte se, aby se uskutečnil v roce 1937. Je toho mnoho, co bych vám ještě chtěla povědět, ale vezměte si první číslo letošního ročníku »Jitra«, přečtěte si pozorně zprávu o dívčím zasedání a zpytujte svědomí, co jste z těch věcí splnily. Málo, vidíte? Nebudu vám nic vyčítat, nechci na vás nových marných slibů, ale prosím vás, abyste se opravdově zamyslily nad svou prací, nad sebou, nad SSS i nad celým naším dívčím hnutím. Budete-li upřímně prosit, aby vám Bůh žehnal a aby z vás něco bylo, požehná vám jistě a příští správný rok bude lepší než ten letošní. Přeji vám ze srdce hodně zdaru.

Ing. Marie Hartlová.

SUŠILOVA KOLEJ, BRNO, KLÁCELOVA UL. 2, přijímá katolické akademiky, jichž praktický život odpovídá katolickým zásadám. Žádosti jest podati na formuláři, který zašle ředitelství koleje, nejpozději do konce června. Žádost jest doložiti takto: 1. potvrzením o prospěchu, 2. výkazem o majetkových poměrech na formuláři žádosti, úřadem potvrzeným, 3. doporučením profesora náboženství, 4. obálkou, opatřenou přesnou adresou a dostatečně frankovanou. Ředitelství koleje.

AKADEMICKÉ KONFERENCE DALEČÍNSKÉ jsou určeny pro posluchače a absolventy vysokých škol a pro mladou katol. inteligenci. Konference jsou ve vzorných budovách, které byly loni rozšířeny a zřízena stálá kaple, velký přednáškový sál a studovna. V budovách je místo pro 50 účastníků. Každý účastník má vlastní pokoj. Budovy dalečinských konferencí leží v krásném lesnatém údolí na břehu Svatky. Jsou vzdáleny 15 minut od obce Dalečína, železniční zastávka Bystřice n. Pernštýnem. Spojení Bystřice n. Pernštýnem s Dalečínem zprostředkuje autobus ode všech denních vlaků. — Červencový turnus od 6. do 27. července 1936. Cyklus přednášek a diskusí ze sociologie. Jako docenti jsou pozváni: Dr. Voříšek, Dr. Berounský, Papica, dr. Peřich, Doc. Dr. Wierer, Doc. Dr. Havelka. Dále jsou pozváni: Doc. Dr. Kalista, Dr. Malý, Prof. Dr. Winter, Prof. Dr. Vašica, Jako duchovní správce: P. Pecka, P. Dr. Dacik. Kurs začíná třídními exerciciemi. Příchod je nutno zařídit tak, aby všichni účastníci byli v Dalečíně 6. července 1936, nejpозději v 17 hodin. — Srpnový turnus od 30. července do 20. srpna 1936. Cyklus přednášek a diskusí na téma: Psychologie sexuálního života. Jako docenti jsou pozváni: P. Dr. Habáň, P. Pecka, Dr. Hynie, Prof. Dr. Beneš, Prof. Dr. Babor, Dr. Štursa, Dr. Tomášek, P. Melka, Dr. Závadský. Dále jsou pozváni: Dr. Strakoš, Dr. Krejčí, Ing. Sokol. Jako duchovní správce: P. Dr. Habáň, P. Pecka, P. Dr. Beneš. Zahájení kursu exerciciemi. Účastníci se sjedou do 17 hodin dne 30. července. — Život v Dalečíně opírá se o tři programové body: 1. prohloubení duchovního života liturgií (denní mše sv., missae recitata, exercicie), 2. rozšíření intelektuálního obzoru konferencemi s vědeckými pracovníky, 3. rekreace odpočinkem, koupáním, sportem, výlety. — Pro účastníky kursu a návštěvníky Dalečína: Spojení železnici: Bratislava, Brno, Tišnov, Bystřice n. Pernštýnem, Praha, Německý Brod, Bystřice n. Pernštýnem. Odjezd autobusů z Bystřice ode všech denních vlaků. Poplatky a slevy: Denní poplatek za celé zaopatření pro studenty 10 Kč, pro nestudenty 12 Kč. Vezměte s sebou: prostěradlo, pokrývku, (lépe dvě), polštář, kartáče, ručníky, mýdlo, trenýrky, plavky. Informace podává: Sekretariát prázdninových kursů katolického studentstva, Brno, Sušilova kolej, Klácelova 2.

Zprávy ze sdružení.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. XXX. jubilejní valná hromada České Ligy Akademické, střediska katol. studentstva v Čechách, se konala v Lobkovickém paláci za četné účasti členstva a hostů. Zahájil ji předseda dr. S. Batěk uvitáním hostů J. M. rektorů prof. dr. Friedricha a prof. dr. J. Svobody, Msgre prof. Kudrnovského, P. dr. S. Braitu O. P., provinciála P. Ditla O. P. a jiných význačných osobností. Prvním bodem programu byla volba čestných členů Ligy. Zvoleni: Msgre Kudrnovský, prof. Antonín Novák a dr. Josef Novák. Čestným protektorem zvolen J. M. velmistř řádu křižovníků Vlasák, který se právě dostavil na valnou hromadu. Po přečtení četných došlých projevů promluvil o třicetiletí ČLA prof. Antonín Novák. »Je nesporně zásluhou Ligy,« pravil, »že vznik samostatného našeho státu zastihl členstvo ideově připraveno k plnění úkolů

katolické inteligence v novém státě. Liga stála u kolébky laické pastorace. Těmto svým velkým ideálům náboženským a národním musí zůstatí Liga věrna. V důsledku těchto ideálů je a zůstane povinností ligistů, aby se starali nejenom o chléb vezdejší, nýbrž i o hodnoty duchovní.« Rečník končí přáním mnoha zduaru ČLA — vojákům republiky v duchovním boji. Druhý slavnostní řečník dr. M. Hořina ukazoval, že vedle zřetele k vykonané práci dlužno obracet pozornost na úkoly, které Ligu čekají v budoucnosti. Rečník spatřuje tyto úkoly v tom, aby Liga vychovávala ze svého členstva pravé duchovní vůdce našemu národu, znalé plně svých úkolů a vedoucí národ ke Kristu. Po obou slavnostních referátech pronesli svoje pozdravy páni rektori obou vysokých škol pražských, zástupce Ústředí katol. studentstva čsl., zástupce Ústředie katol. stud. slovenského a za Klub duchovenstva Msgre Kudrnovský. Všechny tyto projevy oceňovaly vykonanou práci Ligy na poli náboženském i národním. Mezitím zavítal na valnou hromadu Jeho Eminence pan kardinál arcibiskup dr. K. Kašpar, který byl přítomnými bouřlivě uvítán. Vzácný host omluvil svůj pozdní příchod nutným zaneprázdněním svého pastýřského úřadu. Jeho Eminence při tom vše ocenila význam Ligy pro náš katolický život, připomněla, že ČLA byla vždy statečná v hájení práv Církve svaté. Njdp. kardinál končil přáním mnoha zduaru a Božího požehnání k další stejně zásluhné práci a udělil přítomným své arcipastýřské požehnání. Valná hromada pokračovala pak ve vyřizování programu. Po přednesení a schválení spolkových zpráv provedeny volby nového správního výboru. Předsedou zvolen JUC. V. Kott, místopředsedou MUC. A. Šeba, jednatelem JUC. Vokolek a pokladníkem JUC. Vaněk. Chorálem svatováclavským a státní hymnou byla valná hromada skončena.

SSSd PRAHA. Sdružení pořádalo 29. dubna taneční večer s programem. Účast byla veliká a rovněž značný finanční úspěch. V květnu byly dvě výborové schůze, na kterých se členky rozhodly pro spolupráci se studentkami ostatních slovanských národů. Tím byla skončena činnost sdružení v roce 1935-36.

KROUŽEK ČTENÁŘŮ JITRA V NYMBURCE. V sobotu 16. května t. r. sešli se čtenáři a přátelé »Jitra« na informační přednášku. Jako zástupce ústředí se dostavil MUC. Ant. Šeba, který v debatě seznámil přítomné se způsobem práce v »Kroužku«. Zároveň byl ustanoven výbor. Práce v »Kroužku« je znesnadněna tím, že jediný možný duchovní rádce, prof. Dr. Batka, ač sympatizuje s naším hnutím, nemůže se nám pro naprostý nedostatek času věnovat. Zdeněk Vančura.

ASS LITOVEL. Kulturně náboženské dni velikonoční přinesly nepochybně nám úspěch a veřejnosti užitek. S radostným úžasem pozorujeme, kolik možností se otevírá tam, kde se chce žít, růst, apoštolovat. Lidská srdce přímo prahnou v tísnivé nejistotě dneška po pevné duchovní opoře. Je doba nejvyšší příznivá pro apoštolu. Ne-ní potřeba — vedle milosti boží — většího umění, než dovést najít k nim cestu, vystihnouti jejich potřeby a zvolit vhodnou formu blahodárného zásahu. — Jsouce přesvědčeni, že naše vnější úspěchy budou pochybné, nebudeme-li jedinci silnými vnitřně, nábožensky a mravně, v konsolidovaném kolektivu, nevyřešíme-li akademicky svůj poměr k veřejnému životu a nezačleníme-li

se účelně do jeho proudění, uspořádáme koncem srpna na Sv. Kopečku pro své členy akademický týden. Útulek poskytne vila otců dominikánů a překrásné lesy svatokopecké. Ranní a večerní meditace povede vdp. dr. Habáň O. P. V dopoledních přednáškách budou podávati přední představitelé katolického vědeckého světa látku k debatám o nejožehavější otázce katol. studentstva současnosti: pravice či levice? anebo: jakou cestu si má zvoliti katol. akademik, aby podle své víry uplatnil svoji činnost k co největšímu užtku společnosti lidské? Odpoledne bude věnována pozornost jednak přednáškám čelných katol. spisovatelů a umělců, jednak rekreaci. Vědecké teoretické výsledky dopoledních debat budou aplikovány na prakt. při večerních diskusích u táborového ohně nad svahem před vilou (předpoklady a prostředky spolkové práce, možnosti práce). Vede prof. Jos. Sova a ctp. Jar. Kouřil. Zúčastní se též akademici ze Zábřeha, Šumperka, Prostějova a Olomouce. Jedná se totiž o to, aby debaty pod ochranou Matky Boží svatokopecké oživily a podnítily činnost katol. akademiků celé této oblasti Hané. Upevníme se tak a získáme vydatnou oporu. Nemajetní zdarma, ostatní za nepatrný příspěvek, vzhledem k tomu, že naturalie z části seženeme na hanáckém venkově. Následujícího týdne hodláme uspořádat duchovní a hmotnou pomocnou akci pro nezaměstnané kraje. Pozveme je k sobě na Sv. Kopeček, ubytujeme je, pohostíme a v bratrsky laskavých stycích a rozmluvách s nimi je naplníme důvěrou v Boha a život a lidským sebevědomím. Hlásíme se takto prakticky ke svému sociálnímu programu. Těšíme se, až na svazích svatokopeckých Jeseníků zazáří oheň do tmy vlahých večerů srpnových, v naději, že zažehne plameny činorodého nadšení v srdcích účastníků, které rozptýlí temné stíny dusící život tohoto požehnaného koutu naší Moravěny. Rádi bychom ještě rozptýlili obavy pánů dalečinských utištěním, že neoslabíme jejich podnik, nýbrž posílíme a rozšíříme jeho duchovní efekt. Bude nejvyšším a nejzřetelnějším příslibem nové doby, až naše studentstvo bude proniknuto touhou vybudovati si o prázdninách po nástrah plném školním roce sto anebo aspoň tisíc takových »Dalečínů«.

Stratil.

KATOL. STUDENTSTVO V BRNĚ uspořádalo 17. května tradiční pout na Vranov. Pouti se zúčastnil Moravan, spolek katol. akademiků, Tatra, spolek katol. akademiků slovenských v Brně a všechna Sdružení brněnská. Účastníků bylo přes 200. Při mši sv. se společným sv. přijímáním zpíval pěvecký sbor Moravan. Kázání měl duchovní rádce Moravana Dr. M. Habáň O. P.

SSS Plzeň. Členstvo, jehož počet stoupl na 122, se schází na schůzi každou sobotu. Významná schůze byla 25. IV., kdy ve Sdružení přednášel prof. Stiebner o technice duševní práce. 21. května pořádáme studentskou pout na Sv. Horu, na níž se přihlásilo přes 100 studentů. Od 29. VIII. do 1. IX. budou pořádány v klášteře v Chotěšově exercicie, které povede Dr. Habáň O. P. **bj.**

SSSd. PLZEŇ pořádalo ve svatém týdnu pro členky exercicie v klášteře ctih. sester salesiánek v Chotěšově. Exerzitátorem byl duchovní rádce Sdružení vdp. P. O. Korvas CSsR., za jehož krásné promluvy mu ještě jednou vzdáváme upřímné »Zaplat! Pán Bůh!« — Členky našeho dramatického kroužku sehrály dne 17. května nábožen-

skou hru »V červánkách víry pravé«. — Studentky se scházejí týdně. Na povinných schůzích má vždy promluvu duchovní rádce nebo některý z našich milých hostů: vdp. rektor Rud. Mayer CSsR., vdp. prof. Jos. Limpouch a vdp. Budovský CSsR. **M. P.**

SSSd. BRNO. Schůze máme pravidelně každých 14 dní. V poslední době byl nám jmenován nový duchovní rádce P. Matyáš. Letos máme 52 členek, z toho asi třetina jsou mladší kolegyně, které vede kol. Patočková. Pro mladší kolegyně uspořádaly jsme besídku a odpoledne čaj. 23. února měly jsme taneční zábavu. V celku byly oslavy 28. října, 7. března a slavnostní schůze cyrilometodějská s přednáškou Dr. Jančíka. Na svátek bl. Anežky měly jsme sv. požehnání a od 22. dubna nověnu. Naše členky účastnily se postních duchovních obnov mládeže dne 25.—27. března u jesuitů. Na pracovní konference v M. Ostravě, Třebíči a v Kyjově byly vyslány delegátky. Naše Sdružení vstoupilo do »Sdružení spolupracovníků sa'esiánských«. Místo schůzi půjdeme nyní několikrát na výlet. V květnu chceme jít na pout do Křtin a před ukončením školního roku přistoupíme společně k sv. přijímání. Naše činnost není sice velká, ale pro různé nesnáze nemohly jsme více podnikat. **J. F.**

SSSm. ČES. BUDĚJOVICE. Činnost Sdružení je stále větší, avšak vyvrcholí až ke konci školního roku. 16. IV. byla svolána osmá výborová schůze, na níž bylo jednáno o tom, jaké stanoviště zaujme naše sdružení v připravovaném sjezdu katol. mládeže pod titulem »Dny katol. mládeže«, pořádaného ve dnech 27. až 29. června 1936. 25. IV. byla svolána společná výborová schůze s dívčí sekcí, při čemž jednáno o přípravách a programu sjezdového. 26. IV. sehráli členové našeho sdružení div. hru »Ryba a host třetí den« (Host do domu) od M. Kareše. Touto hrou byla letos ukončena činnost div. kroužku. 27. IV. desátá výborová schůze, na níž byl vypracován náš program pro připravovaný sjezd. 8. V. jedenáctá výborová schůze, na níž byly projednány některé otázky sjezdové, zvláště pak propagace této velkolepé myšlenky. 9. V. šestá členská schůze, na níž promluvil náš duchovní rádce Msgr V. Řepa na thema: »Člověk bojuje...«. Ukázal nám, jak máme v praxi rozlišovati hřích od toho, co hříchem není. Tato přednáška byla velice zdařilá a nám mnoho prospěšná. 15. V. dvanáctá výborová schůze, na níž byla rozdělena mezi členy výboru sjezdová práce. Chystá se u nás velká věc, již se naše Sdružení zúčastní jako samostatná složka. Při této příležitosti po prvé uvidí jihočes. metropole korporativně vstoupiti na veřejnost katol. stud. Proto nás musí býti co možná nejvíce, abychom jihočeskou katol. veřejnost ujistili, že se nemusí obávat o příští vůdce a vychovatele národa! —und

SSS UH. BROD konalo 14. května t. r. XVI. řádnou valnou hromadu. Byl zvolen nový výbor s předsedou kol. Ferd. Štřelcem. Kolegové oktavání rozloučili se se svým Sdružením, v němž pracovali a které skutečně vedli a snažili se je dovésti ke vznešenému cíli. K poděkování od našeho duchovního rádce dp. prof. Drábka za jejich neúnavnou práci připojujeme svůj vřelý dík také mv. neboť tak obětavá práce zasluhuje velkého ocenění. Letos se chystá naše Sdružení na exercicie na Velehradě.

SSSd. CHRUDIM. Nový výbor zahájil 25. dubna t. r. svou činnost přednáškou p. prof. Dominika Pecky na téma: »Moderní člověk a náboženství«. P. prof. ukázal na vliv civilisace na člověka, na jeho duševní roztržité a jeho dnešní poměr k náboženství. Závěr přednášky vyzněl: Pravdy věčné nejsou zdokonalitelné — nejdou upravit. Přednáška byla četně všemi členkami i nečlenkami navštívena. Tímto děkujeme ještě jednou p. prof. D. Peckovi za to, že nás navštívil a svými slovy nám vлил do duší radost a nadšení pro Katolickou akci. —ej—

ASS PROSTĚJOV konalo v sobotu 4. ledna 1936 svou valnou hromadu v refektáři kláštera Milosrdných bratří. Odstupujícím funkcionářům bylo uděleno absolutorium a zvolen nový výbor v čele s Frant. Uhírkem. Jednatelům zvolen opět F. Popišil. Za duchovního rádce jednohlasně zvolen dr. Jan Michalský. Pak byla podána zpráva za uplynulý rok. Od prázdnin konalo Sdružení každých čtrnáct dní schůzi členskou. První schůze ve školním roce zahájena byla přednáškou dra Nejedlého na téma: Pax Romana. Též všechny ostatní byly vyplněny přednáškami, a to dra Michalského a kol. Z přednášek: »Křesťanství v Habeši«, »Hodnost kardinálská«, »Svobodné zednářství«, »Červený kříž, jeho vznik, vývoj a účel«, »Účast katolíků v čsl. legiích«, »Prázdniny na Schwaigrovce« atd. V neděli 15. XII. pořádalo naše Sdružení mikulášskou zábavu. Na programu byla dvoudílná veselohra »Tři doktoři«, aktovky, zpěvy a mikulášská scéna. 6. ledna 1936 byl pořádán taneční večírek. Členů našeho Sdružení je 65, odběratelů Jitra 38.

SSS sem. BRNO. Letos v našem sdružení velice se rozmohla činnost zvláště dramatického a hudebního odboru. 22. října m. r. se hráli členové detektivní hru »Krádež v rychlíku«, 7. prosince byl uspořádán »Mikulášský večírek« s pestrým programem. 15. března t. r. bylo provedeno drama »Garcia Moreno«, sehrané k úplné spokojenosti všech účastníků. Rovněž 22členný orchestr se má čile k životu. Jeho výkon zásluhou kapelníka kol. Vojtěcha Hebelky, jest velmi pěkný. Členové orchestru účinkovali také v Typosu na žákovské akademii Rodičovského sdružení při st. čs. gymn. v Brně a tamtéž při oslavě 86. narozenin pana presidenta-osvoboditele. Též při členských schůzích orchestr aktivně působí. Jeho větší čílosti a skvělejšímu výsledku, Bože, zdař! F. A. **DNY KATOLICKÉHO MLÁDÍ** budou uspořádány ve dnech 28. až 29. června 1936 v Čes. Budějovicích. Slavnosti konají se pod protektorátem J. E. nejdp. biskupa Dra Šimona Bárty na oslavu 150. výročí trvání českobudějovické diecése. Ke slavnostem spojila se Sdružení katolické mládeže s Jihočeskou orelskou župou J. V. Jirsíka a Katolické S. Sdružení studentské z oblasti celé diecése. Očekává se několikatisícová účast.

Exercicie

EXERCICIE PRO STUDENTY - LEGIONISTY. Praha - Břevnov. Klášter OO. benediktinů u sv. Markety, Praha XVIII., č. 1. Přihlášky přímo na tuto adresu. I. kurs od 27. června do 1. července pro hochy 13—15leté. II. kurs od 28. srpna do 1. září pro hochy starší patnácti let. Poplatek Kč 35.— za hochy. — **Stará Boleslav.** Klášter OO. redemptoristů u Panny Marie. Přihlášky přímo na tuto adresu. I. kurs od 30. června do

3. července pro mladší hochy do 13 let. II. kurs od 6. července do 9. července pro hochy starší 13 let. Poplatek Kč 25.— za hochy. — **Hradec Králové.** Přesné termíny budou oznámeny v novinách péčí p. kanovníka Msgra Černého z Hradce Králové. Pozor na to! — **České Budějovice.** Vdp. ředitel Jan Valenta, chlapecký seminář, Skuherského ulice. Přihlášky přímo na adresu pana ředitele. I. kurs od 28. června do 1. července pro mladší hochy do 13 let. II. kurs od 1. července do 4. července pro hochy starší 13 let. Poplatek Kč 7.— denně za hochy. — **Brno,** chlapecký seminář, Veverí ulice 15. Přihlášky do 15. června, Brno, Antonínská 1. I. kurs od 28. června do 1. července jen pro hochy 14—15leté. Poplatek Kč 35.— za kurs pro hochy. — **Olomouc-Sv. Kopeček.** Exerciční dům OO. dominikánů. Přihlášky na adresu vdp. P. Methoda Habáně O. P. I. kurs od 29. června do 3. července pro hochy z vyšších tříd. II. kurs od 3. do 6. července pro hochy z nižších tříd. Poplatek za vše Kč 20.— za hochy. — **Hlučín.** Exerciční dům. Přihlášky včas přímo na tuto adresu. I. kurs od 21. do 25. července, čeští ministranti do 13 let. (Legio Angelica.) II. kurs od 3. do 7. srpna, čeští ministranti od 13 let. (Legio Angelica.) Poplatek za vše Kč 35.— za hochy. — Každý legionista se musí vynasnažit některých z těchto exercicií se zúčastnit. »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své zkázu trpěl« — praví Pán. **V RAJHRADĚ** v klášteře sester Těšitelek od 13. července večer do 17. července ráno. Poplatek Kč 40.—. Přihlášky na oboje do 20. června přijímá Exerciční sekretariát, Brno, Antonínská 1 (Alumnát).

Z výstavy katolického tisku ve Vatikáně.

V BRNĚ v semináři, Veverí 15, pro studenty od páté třídy od 7. července večer do 11. července ráno. Poplatek Kč 40.—.

V DALEČINĚ u Jimramova pro akademiky od 6. do 11. července. Přihlášky: Spolek přátel Moravana, Brno, Klácelova 2.

NA KŘEMEŠNÍKU u Pelhřimova pro akademicky od 5. do 10. července. Přihlášky: Moravsko-slezská sekce Ústředí katolického studentstva, Brno, Klácelova 2.

V CHORYNI u Val. Meziříčí pro studentky nižších tříd od 2. do 6. srpna. Přihlášky: Moravsko-slezská sekce Ústředí katolického studentstva, Brno, Klácelova 2.

EXERCIE NA VELEHRADĚ VE STOJANOVĚ. Červenec. 28.—1. srpna v koleji: studenti VI., VII., VIII. třídy (40 Kč). — Srpen. 3.—7. a) studující dívky (40.— Kč), b) v koleji: studenti nižších tříd (40.— Kč). 10.—14. akademicky (50.— Kč) a učitelky, jež konají exercie po prvé nebo po druhé (60.— Kč). — Září. 8.—12. akademické (50.— Kč). — Přihlášky zasílejte aspoň tři dny před započetím exercií Papežské koleji T. J. na Velehradě.

Prázdniny

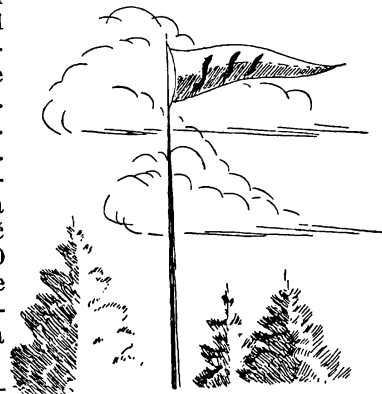
VÍTE JIŽ, CO JE TO KATOLICKÝ SKAUTING? Je to nepolitické hnutí, pro něž mladá srdce, jakmile je jednou poznala, hoří. A proč je tolik milují? Protože je odvážní do života plného radostných a půvabných chvil, žitého přímo na Boží dlaní — v přírodě. Desetitisíce hochů a děvčat čekají na zavolání, aby se nadšeně sdružily ve skautských oddílech. Proč čekají? Není těch, jež by je zavolali, není vůdců, kteří by se s láskou věnovali tomuto poslání. A přece není nic krásnějšího a radostnějšího nad vedení 20—30 chlapců nebo děvčat, kteří s oddaností a láskou hledí k svému vůdci a vůdkyni. Voláme vás, vy dospělejší hoši a děvčata a prosíme, abyste se ujali těch mladších svých bratří a sestríček, sdružili je v oddíly. Prosí o to. Býti vůdcem či vůdkyní je těžký a zodpovědný úkol, neboť je vám svěřeno tělesné i duševní zdraví dětí. Tím vznešenější je však toto poslání, neboť prokážete tak lásku k bližnímu v nejpůvabnější formě. Budete sloužit dítěti. Vedle pevné vůle je k tomu ovšem třeba skautských vědomostí a skautské praxe. Pro vás otevírá letos Ústředí katol. skautů t. zv. Lesní školu, o níž se dovíte na jiném místě tohoto čísla Jitra.

Dr. Jos. Martinovský.

HOŠI. Letos o prázdninách — od 3. července do 3. srpna — bude otevřena první Lesní škola pro výchovu vůdců katolických skautských oddílů v rozkošném údolí Vltavy u Županovic. Bude to škola radostná, či spíše radostný život ve volné přírodě. Účastníci budou bydlet ve stanech, opatřených dřevěnými podsadami. Nebude tu nudného memorování z knih, nýbrž názorové ukázky ze skautské praxe, výklady o skautské myšlence atd. Školu povede Dr. J. Martinovský, profesor reálky z Příbramě. Škola bude ukončena vůdcovskými zkouškami a krátkými duchovními cvičeními (exerciemi), jež bude mít vldp. P. Jahoda ze Svaté Hory. Stravné, jakož i všechny ostatní poplatky (prkna na podsady, stanová platná, nájemné louky, nářadí, režie školy atd.

za 31 dní činí 310 Kč. Hoši, kteří mají o skauting zájem, nechtě se do tohoto kursu včas přihlásit, nejpозději do 25. června. Počet účastníků školy je omezen na 25. Přijati budou jen ti, kteří dokončí v tomto roce nejméně 17 let. O bližší informace si doptejte na adresu: Dr. J. Martinovský, prof. reálky v Příbrami. Přiložte známku na odpověď.

PROGRAM PRÁZDNINOVÝCH TÁBORŮ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA. — **Studentské prázdninové tábory na Schwaigrovc.** — II. tábor katolických středoškoláků od 1. do 25. července 1936. III. tábor katolických středoškoláků od 27. července do 20. srpna 1936. Řídí P. Josef Poul a prof. dr. Karel Bureš. Sporty, výlety a hry vede učitel Fr. Lilich. Konference: Prof. J. Troup, prof. J. Jech, prof. A. Křístek, prof. Šrámek a jiní. Poplatek 9 Kč denně. Zápisné 20 Kč. Sleva na dráze 50 proc. pro přihlášené do 10. června 1936.

Denní pořádek v 6.00 budíček a cvičení, v 7.00 mše svatá, v 8.00 snídaně, úklid, v 8.45 vztyčení vlajky, v 9.00 až 9.30 konference, v 10.00 až 12.00 pracovní povinnost, ve 12.00 revise ubikací, oběd, ve 13.00 až 14.00 odpočinek v silenciu, ve 14.00 až 16.00 skautský program, hry, koupání a sport, v 16.00 svačina, v 18.15 duchovní čtvrt hodinka, v 18.30 večere, v 19.00 večerní plenum, táborák, ve 20.30 rozkaz, spouštění vlajky, modlitba, klid. — **Prázdninové tábory katol. studentek.** V letošním roce se zahajují katolické tábory na nových místech. Krásné okolí jednotlivých táborů. Prožijete část prázdnin v srdečné družnosti. Vzděláte se volnými rozhovory v přírodě. Přijďte užít výletů, her a veselí. — **Křemešník.** Pro akademicky a studentky nejvyšších tříd středních škol 1. až 21. července 1936. Program: Exercie: 5. až 9. července, vede P. dr. M. Habáň O. P. Dále se táboru účastní: dr. St. Berounský, dr. S. Brait O. P., prof. Pecka, dr. Tatzauer, prof. Vrla, spisovatel A. Vyskočil. — **Svatý Kopeček u Olomouce.** Pro studentky vyšších tříd středních škol, 1. až 14. července. Program: Exercie: 1. až 5. července, prof. D. Pecka. Dále se účastní: dr. A. Müllerová-Daňková, P. dr. S. Brait O. P., R. Dacík O. P., P. dr. M. Habáň. — **Choryň nad Bečvou.** Pro studentky nižších středních škol, 10. až 31. července. Program: Exercie: P. prof. Glos. Dále se účastní prof. Bureš, vedoucí budou akademicky. — Počátek každého tábora v určený den večer. Ukončení v poslední uvedený den ráno. Pobyť i strava denně 10 Kč, poloviční sleva na dráze, zápisné 10 Kč. — **Studentky a studenti!** Přijďte do našeho tábora. V radostném přátelském společném životě poznáte krásu liturgie, rozšíříte svůj rozhled konferencemi, osvěžíte se sportem, koupáním, výlety. Kouzlo táborových dnů vám bude dlouho zářit do školního roku. Zveme vás a určitě se na vás těšíme. — Informace a přihlášky: Moravskoslezská sekce ÚKSČs., Brno, Klácelova 2.

**Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze
svolává u příležitosti oslav 1050.
výročí smrti svatého Methoděje**

XXIII. VALNÝ SJEZD KATOLICKÉHO STUDENTSTVA

**ve dnech 2. - 4. července 1936 na Sv. Hostýn a Velehrad
s tímto programem:**

**Ve čtvrtek dne 2. července o 2. hodině odpolední v sále
Poutního domu na Sv. Hostýně PRACOVNÍ KONFERENCE
ÚKSČs. Bližší program bude oznámen v oběžníku.**

**V pátek 3. července v 7.15 hod. ráno mše sv. O 8. hodině
XXIII. ŘÁDNÉ VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ÚKSČs s tímto
pořadem:**

1. Zahájení a uvítání hostí.
2. Projevy hostí.
3. Čtení a schválení zápisu posledního valného shromáždění.
4. Zprávy funkcionářů.
5. Zprávy revisorů a udělení absolutoria.
6. Volby výboru.
7. Návrhy výkonného výboru a pracovní konference.
8. Volné návrhy.

Nesejde-li se v ustanovenou hodinu stanovami stanovený počet delegátů, koná se
v souhlasu s § 11, odst. 3 stanov ÚKSČs valné shromáždění o hodinu později bez
ohledu na počet přítomných.

Volné návrhy nutno odeslati písemně ÚKSČs nejpozději do 25. června t. r.

Po valné hromadě koná se **konference katolického studentstva**, věnovaná
otázce cyrilometodějské a otázce práce ve sdruženích. Všichni delegáti
jsou povinni zúčastniti se těchto rozprav, jež se budou konati v táboře
Moravskoslezské sekce na Schwaigrovce.

Večer v 19 hod. táborový oheň.

V sobotu 4. července pout katolického studentstva na posvátný Velehrad.

Za Ústředí katolického studentstva čsl.

JUC. Frant. Kolman,
předseda.

JUC. Frant. Binder,
tajemník.

DO EGYPTA PALESTINY SYRIE ŘECKA TURECKA BULHARSKA RUMUNSKA

PROGRAM CESTY:

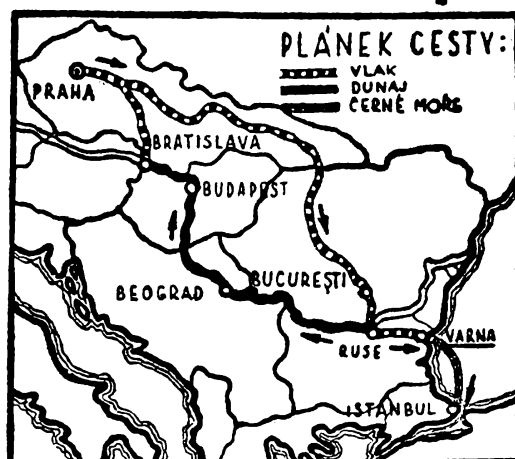
Praha - Bukurešť - Varna -
Istanbul - Beyrouth - Baal-
beck - Damašek - Haiffa -
Kafarnaum - Tiberias - Na-
zaret - Jerusalem - Betlem -
Jericho - Mrtvé moře - Jaffa
- Port Said - Kahýra - Gizeh
Alexandria - Rhodos - Pirea
- Athény - Istanbul -
Burgas - Sofia - Praha

ve dnech 14.VII.-13.VIII.

**za 2.980 Kč pro studenty,
za 3.280 Kč pro nestudenty.**

III. propagační zájezd do Bulharska, Rumunska a Turecka

ve dnech 5. VII. — 3. VIII. za **980** Kč pro studenty, za
1.390 pro nestudenty. Program cesty: Praha, Bukurešť, Ruse,
Varna, Istanbul, Varna, Bělehrad, Budapešť, Bratislava, Praha
Prospekty: **Česká Liga Akademická, Praha II.,
Štěpánská ulice čis. 35 • Telefon 285-60.**

Zde odstříhnete a pošlete administraci »JITRA«!

Objednávám původních celoplátěných desek na XVII. ročník „Jitra“.

- Obnos Kč 5.— a poštovné posílám ve známkách, pošlu příloženou složenkou.
- Pošlete mi současně „Tajemství života“ od Dominika Pecky.

Jméno:

Přesná adresa:

Administrace »JITRA«, Praha II., Štěpánská ulice číslo 35.